Till Klondyke! En svensk guldgräfvares öden

Bokutgåva

Ernst M. Eklundhs förlag. Stockholm 1899. Stockholm Gullberg & Hallbergs boktryckeri. 1899. Boken utkom i häftesform under 1899 och 1900. Illustrerad av Ejnar Torsslow På några ställen avviker Innehållsförteckningen från den faktiska kapitelindelningen.
FÖRSTA KAPITLET.
Drömmar om guld.

> På Stadsbron i Kalmar står en reslig, ung småländing en sensommarmorgon 1897 och kastar drömmande blickar öfver det glittrande Österhafvet, hvars fortsättning skymmes af det långsträckta Öland, som tonar i blått genom disig solrök. Han har i handen en mindre kappsäck och synes föröfrigt så pass utrustad för en resa som en fattig smålandspojke brukar vara det.
>
> Att han ser drömmande ut vid detta tillfälle är ej underligt. Den resa han nu skall företaga är hans första, och hvad mera är, den skall föra honom ut till en trakt af världen, hvars namn nyss sprungit upp som ett förhexande Fata Morgana; den skall föra honom till – *Klondyke.*

Är det en tår, han nu klämmer bort ur ögat med den brynta, grofva afvighanden just som »Svithiod» svänger upp mot kajskoningen?

Ja, verkligen! Långe Mats-Olsson gråter; han, Örsjö-pojkarnas kustus i både kraft och godt humör, har fällt en tår, hvilket ingen sett honom göra sedan den dag, då hans mor sänktes ned i den lilla landsförsamlingens sandiga kyrkbacke.

Med skrammel och väsen göras trossarna an, landgången kastas ut, och så ligger den rörliga punkt förtöjd, som skall föra Örsjö-Mats ut i vida världen.

Han ser sig icke om när han går ombord. Munnen är hårdt sammanbiten, och blicken skådar stelt framåt som då han kort förut defilerade som andraklassbeväring. Den lilla handkappsäcken hänger nu stramt tryckt mot venstra benet, och den högra handen hålles fast mot den ficka, där den efter Mats' förhållanden enormt stora reskassan har en väl instufvad fridstad.

Just som han sätter fötterna på däck hör han en genuin smålandsröst ropa:

– Go'da' du, Mats! Du kom ändå?

Han står framför en undersätsig man af ungefär samma ålder som han själf, och de nyss så tungsinta dragen lifvas af en igenkännandets blick då han svarar:

– Du läste ju mitt bref? Känner du Örsjö-Mats rätt, så sviker han ej ett gifvet löfte.

– Det har jag ej heller trott. Nog känner jag dig som ordhållig. Men nu är det på så vis, att vi kanske ej träffa Degerhamns-Kalle i Bremen; för innan jag for, fick jag ett bref från honom, hvari han skref, att det nog är bäst slå hela guldgräfveriet ur hågen. Åtminstone i Klondyke.

– Såå! Det vore då olikt honom, svarade Örsjö-Mats med en blick af missräkning ... Hvarför skulle det vara mer farligt i Klondyke än i Colorado, där han var 1889. Efter hans egen utsago kan man gerna icke råka ut för värre än det var där.

– Han har emellertid kommit på andra tankar, återtog Mats' bekant, som vi få att göra med under namn af

Mönsterås-Järker ... Hvilket som helst för den delen, för jag tror aldrig en öländing mer än jämt. Han kan ha andra planer; och när det kommer till kritan, så är han nog rädd för att vår reskassa icke skall räcka till.

– Skulle då den saken angå honom? Inte behöfver han vara rädd att få släppa till, hvad som fattas.

– Och inte gör han det heller ... I alla fall är saken kitslig. För jag hade verkligen räknat på honom såsom litet erfaren i guldgräfveriet. Från Colorado hade han med sig minst tio tusen i svenskt och sade ändå, att han lefde upp minst dubbla summan i Denver och på hemvägen ... Men hör du, från det ena till det andra. Hur mycket kan du räkna på?

– Menar du min reskassa? svarade Orsjö-Mats med ett tonfall af undvikande försiktighet, samtidigt med att han äfven vände sig mot en man af emigranttyp, hvilken till utseendet drucken styrde en vaggande kurs rakt ned mot de båda småländingarne.

– Hvad annars? svarade Mönsterås-Järker ... För är den knapp är det så godt att genast gå i land. Det lär kosta alldeles djäkligt med slantar, att bara ta sig fram till Klondyke, och se’n kanske man står där med tomma händer, när det gäller att muta in en claim.

Båda slogo sig nu ned framme i fören.

– Man kan väl förtjäna något under vägen, svarade Orsjö- Mats med en genuin, småländings hela tillförsikt.

– Blir nog svårare än du tror. Som du vet har jag varit i Amerika förr och känner godt till krutet, hvad beträffar inkomsterna. Men har du sålt gården tänker jag att du bör kunna slå dig fram.

På den frågan svarade icke Örsjö-Mats direkt, men lät mycket tydligt påskina, att han nog skulle veta reda sig, och att han ej under några omständigheter ämnade ge sig förr än han var på ort och ställe eftersom han redan gått för långt att vända om.

För den, som känner den unge Mats’ karaktär, är det tydligt, att han äfven ämnade stå vid sitt ord; han var på samma gång envis och energisk, han var härdad vid hårdt jordbrukarelif och han var van vid umbäranden från flerårig drängtid i en karg odalbygd, som sällan ger öfverskott till de mest trängande dagsbehofven. Energi jämte ett godt förstånd, delvis rent af uppfinnaregenialiskt, kom honom vid mogen ålder att söka förverkliga fagra ungdomsdrömmar. Och han stod därför vid skiljovägen mellan nytt och gammalt med långt säkrare kurs beträffande valet att stanna hemma och trampa i gamla fåror för säker men mager utkomst eller att pröfva en oviss dust med lyckan i den stora, främmande, elaka världen; han stod vid denna skiljoväg med större beslutsamhet än den, som sagan tillmäter antikens Herakles vid vägskälet mellan njutning och plikt.

Den andre, Mats’ vän, han, som nu skulle bli som ett slags första vägvisareförsyn åt Örsjö-Mats, var däremot af en helt annan natur. Han egde visserligen stor energi, men å andra sidan icke vännens beräkningsförmåga. Han var dessutom i många fall lättsinnigt sorglös och drog ofta ut på äfventyr enbart för det äfventyrligas egen skull, såsom då han några år förut en vacker dag begaf han sig af till Amerika utan annan mening än att »se sig om» och på den färden gjorde af med hela sitt lilla fädernearf, hvilket till grundplåt för delegareskap i den landthandel, där han då var anställd som expedit, kunde hafva jämnat ut hans framtidsväg rätt ansenligt. Fattig återkom han till fosterjorden och fick plats i en annan landthandel, strax utanför Kalmar; och där gjorde han Örsjö-Mats’ bekantskap.

Hågen förde honom slutligen till Stockholm och dit medförde han något af en småländings kända »tur». Men när plånboken åter började svälla, kom äfventyrslusten på nytt öfver honom. Tidningarnas meddelanden om det nya guldlandet gaf honom ingen ro. Och en dag på vårsidan sade han upp sin rätt fördelaktiga befattning efter ett sammanträffande med förut nämde öländing, Degerhamns-Kalle, som redan

var klar med en ny och andra guldgräfvaredröm – nu att realisera i Klondyke, tidigare och delvis lyckligt utförd i Colorado.

Men denna praktiserade guldgräfvare ansåg, att man borde vara minst tre om det vågsamma företaget. Och på så vis blef äfven Örsjö-Mats tillfrågad. Svaret dröjde en vecka. Men när det kom, var den tredje också anträffad; ty Mats hade svarat ja, efter åtta dagars grundligt betänkande.

Degerhamns-Kalle hade rest i förväg, att ordna för hufvudresan som han sagt. Sammanträffandet med honom skulle ske i Bremen – man ämnade taga Bremerlinie. – Mats skulle man träffa i Kalmar. Och som vi sett hade den delen af programmet redan blifvit infriad.

Då det emellertid såg mörkt ut med att få själfva den ledande själen i företaget med sig, på grund af hvad Degerhamns- Kalle redan tillskrifvit Mönsterås-Järker, var det ej långt från att företaget äfven gått miste om dess andre man, för detta handelsexpediten. Oron i blodet och vankelmod i afgörandet dref honom emellertid ned till Kalmar, och innan Svithiod åter lagt ut voro Mats och Järker till sist på det klara med att guldgräfvarefärden till Klondyke måste bli en verklighet.

Just som ångaren lade ut, kom en kvasielegant fram till Järker, som höll på med något knåp i ett skrin, hvilket stod under en soffa på fördäck.

Mats hade gått ned för att se till om biljett och sådant och såg därför ej »elegantens» sammanträffande med Järker. Han hörde ej heller, att de två på fördäck voro väl bekanta och att »eleganten» frågade, sedan han noga förvissat sig om att ingen annan hörde honom annat än den han talade till, med låg, hastigt framprässad röst:

– Nå, hur mycket har han?

– Det var alldeles omöjligt, att få ur honom ... Men han tycks själf tro på att det skall räcka.

– Tusan så förargligt! Jag skulle allt bra gerna vilja veta närmare besked om siffran. Annars får saken förfalla. Har ni sagt, att vi blifvit bekanta under resan?

– Nej! Det kan ju vara tids nog när vi komma ut till hafs. Ingeniörn kan ju presentera sig själf.

– Gerna, bara jag närmare får tänka på saken, svarade den, som Järker nu titulerade som ingeniör .. Han ser misstänksam ut, er vän. Och jag anser det vara bäst, att jag då presenterar mig för er på samma gång.

– Mycket hemlighetsfullt det där, svarade Järker skenbart sorglöst ... Men gerna för mig om det kan göra ingeniörn något nöje.

– Förstå mig rätt! Jag vill ogerna, att hvem som helst skall veta, att jag ämnar mig till Klondyke förr än jag finner, att det kan vara ett sällskap, värdt att taga vara på ... Ni, till exempel, fortsatte han med ett inställsamt smil, är ju som funnen med ljus och lykta ... Ni har min naturell. Ni är sorglös och munter. Och det är just sådana som Fortuna väljer till skötebarn ... Ja, ta mig tusan är det icke det!

– Gladt humör saknar icke min vän Mats, svarade Järker lugnt .. Men hur det är med sorglösheten, blir en annan fråga. I alla fall är det en pojke, som man kan lita på och hade han icke gjort sitt bestämda inlägg i den här saken, tror jag bestämdt, att jag vid det här laget trampat gatorna i gamla Kalmar.

– Såå. Är er vän en så frestande natur? Men jag förstår ändå icke. Ni var ju för några timmar sedan öfverens med mig om att göra färden?

– Det var ni själf, som skrämde mig till tvekan. Edra

siffror om kostnaderna syntes mig väl stora, och så det där om kompaniskap med *en* man som kassör.

– Asch! Ni kan väl förstå, att *den* punkten endast kan bli tal om i realiteten när självfva hufvudfärden börjar. Till Klondyke fins det sex olika vägar, den för turister från San Francisco, Seattle, Vancouver till Dawson City öfver Saint-Michaël en väglängd på 7,158 kilometer. Den vägen lämnas kreditiv af Nord- Amerikanska kompaniet på alla dess depoter vid Yukon. Så ha vi den s. k. fiskarevägen från Montréal till Edmonton på 3,950 kilometer och på Yukon till Dawson City med en totallängd af 4,166 kilometer. En tredje väg, som användes af jägare, går öfver Edmonton, Fort Saint-John, Peace-river, Dease, Frances, Pelly och Yukon.

Den teoretiska längden på den vägen, har jag hört, uppgifves till, låt mig se – Han tog upp en annotationsbok och bläddrade i denna samt fortsatte: – Jo, se här har jag siffran 2,158 kilometer, däraf ungefär 1,386 till lands. – Så ha vi en vanlig väg tagen af guldgräfvare öfver Dyea eller Skagway. Man kommer då till Dyea från Vancouver 1,609 kilometer och från Dyea till Lac Lindeman öfver Chilkoot-passet, som dock skall vara tusan så besvärligt. För att undvika detta, väljer mången vägen öfver Skagway och White-pass, där man till och med kan använda hästar. Den vägens hela längd blir 1,668 kilometer, efter hvad jag kan se, fortsatte teoretikern med en blick i sina anteckningar. – Så ha vi den väg, som togs af Jack Dalton och af Bratnober och andra, också kallad Dalton-trail. Den har redan föreslagits som spekulationsroute till Klondyke, och den vägen är snart sagdt den enda, på hvilken man kan föra slaktboskap till Dawson City. Slutligen kan jag äfven nämna en väg, som skulle kunna kallas framtidens väg. Den går från Vancouver till Wrangel öfver Stilla Oceanen; från Fort Wrangel till Telegraph-viken öfver Sitkeen-floden, därifrån till Lac Teslin och Dawson-City öfver Hootalinqua, Lewes och Yukon-vattnen. Den vägen är 2,499 kilometer och blir härligt bekväm när den blir med järnväg, hvilket låter sig göra.

Han hade riktigt pratat upp sig, den kvasielegante ingeniören, och stod där med sin anteckningsbok framför Mönsterås- Järker som en prest på kyrkförhör. Hur mycket Järker begrep af alla dessa sex vägar med deras främmande namn, syntes icke besvära ingeniören-föreläsaren det minsta; han bara gick på eller skulle rättare fortsätta, när han hastigt drog sig undan då Örsjö- Mats dök upp vid sidan af en dävert, under hvilken Järker slagit sig ned på sitt matskrin.

– Hvad var det där för en? frågade Mats. Har du talat något med honom förut under resan?

– Ja, svarade Järker kort. Det är någon slags ingeniör och han tycks ha bra reda på sig.

– I hvilket afseende då?

– I litet af hvarje.

– Såå. För min del tycker jag han ser ut som en skälm.

– Min herre! hördes nu en hetsig röst.

Både Järker och Mats vände sig om. Järker rodnade när han förstod att ingeniören, som nu steg fram vid rökhytten, måste hafva hört de icke för hans öron lagda orden. Det var nämligen denne som uttalat det där: »Min herre!»

– Vill ni *mig* något? kastade Mats fram när främlingen ej vände sina blickar från honom.

– Också en fråga, svarade ingeniören ... När man som ni kallar en obekant människa för skälm så att denne hör det, har också denne rätt, att säga, sin mening. Men förundvikande af missförstånd, vill jag bara säga att jag är *ingeniör.*

– Och jag *bonddräng*, om man skall vara mycket noga med titulaturen, svarade Mats med ett leende som ej kunde missförstås.

Ingeniören bet sig i läppen. Denne unge småländings anspelning om titulaturen visade, att han icke hyste allt för stora tankar om sådana ting; ja, kanske till och med ansåg titeln för en mask, med hvilken man ville dölja, hvad man verkligen var. Och i den punkten trampade han »ingeniören» på en sjuk tå. Ty såsom många andra med den titeln, var han icke mer ingeniör än han var hederlig karl. Hade *han* velat vara mycket noga, skulle han kommit sanningen närmast genom att kalla sig rätt och slätt »äfventyrare».

Född i ett hem, där guldfebern var en kronisk åkomma, som aldrig kunde botas, lika litet som faderns törst efter spirituosa,

– Min herre! hördes nu en hetsig röst.

fick han jämte fem yngre syskon tidigt lära sig att ha Nöden till lekkamrat. Och med denne till daglig umgängesvän blef hans syn på lifvet så skef som den gerna kan bli hos någon människa. Han lärde sig bland annat, att tidigt betrakta guldet genom Hungerns glasögon, förstoradt, förskönadt, mer glänsande och alltid som mål för ett sträfvande, vare sig godt eller ondt. Att hans egna anlag under sådana förhållanden tidigt drogos till det onda, var kanske icke uteslutande hans eget fel, liksom ej heller, att dessa anlag redan vid sexton års ålder första gången förde honom i armarna på rättvisan. Trots sin ungdom ansåg man honom emellertid redan då så pass förhärdad, att man var viss om, att han snart skulle återfalla i brott, hvilket han också gjorde. Hvad han egentligen lefde på var en gåta. Men snygga gångkläder hade han alltid. Stundom kunde man få se honom riktigt som en sprätt för att kort därpå vara afklädd en hel del af denna sin skrud, dock aldrig visande sig som slusk, åtminstone till sin yttre människa.

»Ingeniörn» titulerades han på sitt stamlokus, en illa beryktad biljard vid Hötorget och på källare och kaféer däromkring, och »ingeniör» hade han äfven låtit trycka på sina visitkort, med hvilka han sökte dupera sin något egendomliga umgängeskrets, såsom klockbytare, yrkesspelare, stockholmsbesökande landsortsbor samt den kategori kvinnor, som hör till en storstads bottensats, och bland hvilka »ingeniörn» gällde för att vara en riktig don Juan.

Emellertid var det hufvudsakligast landsortsbor, som han hedrade med det tvifvelaktiga värdet af sin bekantskap, och vi böra ej sticka under stolen med, att desse i regeln fingo betala denne fina »vän» och stallbroder rätt dyrt, ofta till och med så dyrt, att de hade svårt att hitta hem till sitt land igen.

En dylik omständighet var det, som nu drifvit ingeniör Max Wickert längre ut i världen, än han kanske någonsin förut ämnat sig. I den s. k. Westmark-Rosénska ligan hade han en natt skaffat sig en kassa, som den förlorande parten – en rik hemmansegareson – dagen därpå anmälde såsom sig frånstulen. Ingeniören – som bäst kände närmare till detaljerna, rörande åtkomsten af den reskassa, som nu hvilade i olika poster bland hans i öfrigt mycket enkla resgepäck – hade dunstat bort, efter att med sina handtlangare skickligt hafva fört polisen på villospår. Och han ansåg sig nu tämligen säker, där han trampade Svithiods däck, på väg till Lübeck för vidare befordran dit ödet dref honom.

Redan utkommen i hafsbandet, hade han gjort bekantskap med Järker, i hvilken han lätt spårade landsortsbon och äfven misstänkte en emigrant. Och denne, som ej var van att sticka under stolen med sina förehafvande, hade snart för den artige och inställsamme »ingeniören» – som försöksvis spenderade kaffe och punsch – blottat sin afsikt, att söka lyckan i Klondyke och att i sällskap med ett par bekanta, åtminstone en – här menade han Mats – göra några vågade ansträngningar för att i hast bli rika karlen.

Det blänkte till i äfventyrarens ögon när han hörde denne bondsons och handelsexpedits dristiga sorglöshet. Själf hade han ej förr än just vid dessa ord haft en tanke på Klondyke, ehuru han intresseradt följt med alla

de underrättelser, som tid efter annan lupit in till Stockholm från denna afkrok af världen.

Nu var han fullt på det klara med, hvart äfven han skulle ställa kosan.

Den guldtörst, han känt ända se'n barnaåren, brände nu till med tärande styrka, och i det han öfver punschflaskan räckte Järker sin hand, sade han med den smittande patos, han ofta vid lämpliga tillfällen kunde lägga i sitt tal:

– Ta mig tusan, var icke detta det egendomligaste sammanträffande, jag någonsin råkat ut för ... Min vän!... Tryck min hand!

Järker gjorde detta och svarade med en blick, som gjorde intet att dölja den förvåning, han kände öfver ingeniörens så hastigt uppflammande vänskap.

– Ni ser förvånad ut, fortsatte han leende, och jag undrar ej på det. Jag känner er ju så litet och har för vana, att ej kasta bort min vänskap åt förste bäste, som jag möter på min väg. Men nu *har* jag ett skäl; ja, förstå mig rätt; icke att *kasta* bort min vänskap, för detta gör jag *aldrig*, utan jag *erbjuder* er den, om ni vill taga emot den. Och – jag förutskickar detta såsom ett *råd* till er, ty jag tror mig vara äldst af oss två – jag gör det emedan jag eger en viss färdighet i att brottas mot ogynnsamma öden. (I den punkten hade han onekligen rätt.) Allt nog! Äfven jag ämnar mig till Klondyke, äfven jag vill ut att famna lyckan, äfven jag hör till dessa guldtörstens söner, som gerna offra sitt lif blott för tanken på, ja, till och med endast för *hoppet* om, att möjligen en gång, kanske endast en liten tid, få kallas *en rik man.*

Det var med en inneboende eld han slungade ut dessa ord åt en yngling, hvilken lättsinnigt genast bet på den falska vänskapens skickligt utlagda krok. Och när punschen var slut och intet mer kunde fås, emedan restauratrisen hade stängt för natten, då var en vänskap knuten, som för Järker skulle bli högst ödesdiger, då hade dessa båda »vänner» kommit öfverens om, att dela ljuft och ledt med hvarandra under sökandet efter den metall, som är millioners gradmätare på jordisk lycka och jordisk fröjd.

Men redan strax utanför Kalmar fick ingeniören klart för sig, att det ej var lika lätt att fånga alla bönder som han fångat Järker Andersson från Mönsterås. Det kom något emellan hans plan och dess utförande, något af karaktär och en fastare, försiktigare och egensinnigare vilja, hvilken först måste behandlas på ett långt allvarligare, segare och mer utstuderadt sätt än hvad han annars behöfde använda gent emot »bondtuppar».

Också var det med en blandning af misskändt värde och plötsligt uppflammande uppriktighet som han vände sig mot Mats och svarade på dennes anspelning om titulaturen ingeniör i det bondpojken själf med viss tonvikt presenterade sig som bonddräng:

– Min herre synes höra till mer kritiskt anlagda naturer. Jag kallar mig *ingeniör* med den rätt, som afgångsbetyg från Teknologiska Högskolan berättigar mig att bära –. (Här ljög han med den trovärdigaste uppsyn, man gerna kan tänka sig få se). Hvad *herrns* titel är – låt vara bonddräng, som ni säger själf, kan detta endast ytterligare styrka mig i den uppfattningen, att jag har framför mig en ärlig, uppriktig och kanske äfven en något för mycket frånstötande landsman.

– Hvad menar ni med det? utbrast Mats, på samma gång smickrad och stucken af främlingens ord.

– Den saken tänkte jag, att ni med ert åtminstone till utseendet goda hufvud borde ha' lätt att begripa, svarade »ingeniören», som redan trodde sig hafva funnit att smickret beredt honom ett godt öfvertag.

– Nej, sannerligen jag begriper, hvart ni vill komma, sade Mats, med större böjlighet i rösten, verkligen icke oberörd af ingeniörens vackra fraser.

– Nåväl! Då vill jag förklara en sak, som jag dock är viss på, att ni förstår ... Jag hör en man, som jag endast känner par renommée, kasta ut ett omdöme om mig, hvilket minst sagdt är oförsynt, då denne man ju icke känner mig. I så fall har jag ju rätt, att begära en förklaring, icke sant?

Skärpan i denna logik kunde Mats icke bestrida och han svarade:

– Ni har rätt. Uttrycket kom sig däraf, att jag i allmänhet misstror folk, som jag icke känner.

– En mycket vis regel, min herre, svarade ingeniören med en sur min ... Men när ni fått göra min bekantskap, skall ni säkert äfven gifva mig all rättvisa. Jag vill till en början endast referera till er vän, herr Erik Andersson från Mönsterås, som jag lärt mig känna såsom en af edra bästa vänner.

– Såå, svarade Mats något öfverraskad. Jag vet aldrig, att Järker talat med mig om er, herr ... herr ingeniör; hur var namnet?

– Wickert, svarade äfventyraren med ett nytt smil ... Att han icke gjort detta, er vän, kommer sig helt enkelt af att vi, han och jag, först gjort hvarandras bekantskap under resan från Stockholm och hit.

– Ja, här på båten, inföll Järker, som tills nu varit passiv åhörare ... Hade jag fått tillfälle, skulle jag äfven presenterat ingeniör Wickert för dig; men ...

– Nå, den saken har ju redan skett, afbröt yrkesspelaren- ingeniören, om äfven på mindre angenämt sätt. Emellertid tror jag mig veta, att äfven ni, herr Olsson, och jag skola bli vänner, då ni får höra, att det är många gemensamma intressen, som föra oss tillsammans.

– Det var mer än *jag* visste, svarade Mats kort och med nytt uppflammande af den första oviljan mot denne efterhängsne främling.

– Ja, alldeles säkert! Men som jag tycker, att herr Olsson bör åtminstone få tid på sig att göra sig hemmastadd här ombord, ber jag att längre fram närmare få förklara mina ord .. Till en början skall jag gå in i min hytt och ordna några papper, som jag egentligen bort skicka af här i Kalmar, men som äfven hinna bestämmelseorten i tid, om jag får dem i väg från Karlskrona. – God morgon, mina herrar!

Han helsade de båda vännerna med en hattrörelse, som var utstuderadt artig, om den än hade med sig något af knoddighet. Nästa ögonblick hade han försvunnit i rökhytten.

Mats följde honom med en lång blick och vände sig sedan till Järker sägande:

– Den där du! Han skulle kunna prata kull en hel sockenstämma. Men nog lofvar jag, att i mig skall han få en svårfjällad fisk. Hur tusan har du, som ändå borde sett några människor i världen, kunnat bekanta dig med en så’n där figur?

– Hvad har du mot honom då? Han är artig, kunskapsrik, beläst, berest och ...

– Hur vet du det?

– Hur? Det hör man väl ... Han talade till exempel om Klondyke med sådan sakkännedom som om han redan varit där.

– Gjorde han? svarade Mats något förvånad ... Har du kanske äfven talat om, att du tänker dig dit?

– Det ansåg jag icke vara något skäl att dölja.

– Nå ja, på sätt och vis är det ju icke så heller. *En* skojare mer eller mindre betyder nog litet; ty du kan vara

viss på, att den där gynnaren blir icke den ende, som vi möta i vår väg. Var bara på din vakt.

– Du ser bestämdt saker och ting svartare än de verkligen äro. Jag, som varit i Amerika, skojares paradis, har dock aldrig råkat ut värre än jag kunnat reda mig därur. En *riktig* skälm, ser du, uppträder aldrig som ingeniör Wickert, och skulle aldrig tålt att bli kallad för skälm, som du titulerade honom.

– Inte? Du får förlåta, att jag har mina egna tankar om den saken. Hvad det åter beträffar, att en äfventyrare mer eller mindre icke kan stäfja vårt mod eller få oss att uppge vår plan på Klondyke, kan du ha rätt i. Åtminstone tänker icke *jag* ge tappt.

Man kom nu in på andra saker, samtal om hembygd och gemensamma minnen. Mats fick därunder godt tillfälle att höra, hur vännen Järker betydligt förändrat sig sedan de träffades senast, och han märkte äfven, hur endast den simplaste lust efter äfventyr och i öfrigt tarfliga bevekelsegrunder var driffjädern för Järker mot det mål, som de båda nu gingo att söka. Han märkte, att det var en osäker, famlande kamrat, han fått, och att andra vindar, än den, som blåste nu, lätt skulle kunna föra honom åt annat håll; ty att segla i motvind hade aldrig varit Järkers styrka.

Detta grämde i viss mån Orsjö-Mats, ty han hade verkligen påräknat en bättre kamrat i Mönsterås-Järker, ej minst på grund af dennes beresenhet. Men då han själf satt inne med skarp vilja och orubblig beslutsamhet, ryggade han icke tillbaka för de öden, som han anade, att han kunde gå till mötes; och utan att egna den minsta sangviniska tanke åt förutsättningen att i bästa fall köpa Klondykeguldet så billigt som möjligt, kastade han sig in i en värld, hvilken var honom fullt främmande.

Hans drömmar om guld voro rediga och klara som hela hans person. Han visste, att han behöfde skaffa sig denna gyllene häfstång för att kunna realisera andra drömmar, däri självfva guldets egande var lika litet hufvudsak som begäret att få lefva endast och allenast för njutningen och lifvets nöjen, i den bemärkelse, som den gyllene kalfvens dyrkare se tillvarons lycka.

Och nu var han på väg.

Järker hade gått ned i restauranten för att höra när kaffet blef färdigt, och Mats satt ensam kvar vid storbåten, lutad mot dess ena däfvert.

Han lät blickarna förtröstansfullt svväfva ut öfver Österhafvet, som nu i solens glans illustrerade hans djärfvaste förvänt-

ningar, men af hvilka han nu endast drömde om en bråkdel, en enda droppe men af rödan guld, äkta gull, rent guld, som aldrig rostar.

Det kom öfver honom något af guldpassionens eggelser, något obestämdt af den känsla, som åtminstone i drömmarne gör oss lyckliga, när blicken smekes af en fylld plånbok och man då finner att världen vill taga »den lycklige» i sin famn.

Ja, detta är bildlikt

taladt. För Orsjö-Mats drömde sig nog mer än så. Och därför for han till Klondyke.

Hafvet rullade i långa, tunga vågor, här och där krabba, med skum, som förgyldes af den dalande solen. Äfven i detta såg han det lockande guldet, äfven i detta såg han som ett insegel på, att det skönaste som ges i världen, det enda, som ger glans, är guld – guld!

ANDRA KAPITLET.
Vackra Judit.

När »Svithiod» lade till i Karlskrona, skulle »ingeniörn» i land för att aflämna några bref, hvilka han syntes vara angelägen om att själf få in på posten, och af hvilka det ena var rekommenderadt. Men han hade nätt och jämt hunnit fram, förr än han utanför självfva porten stötte samman med en dam, elegant och ståtlig, samt med intagande yttre, hvilken också syntes ärna sig in på postkontoret.

Ingeniören drog sig hastigt undan och satte handen för ögonen, som ville han skygga dessa, fast det icke fanns minsta tillstymmelse till sol. Men så tog han resolut några steg framåt och utbrast alldeles bakom hennes rygg och just som hon satte foten på trappan:

– Judit!

Hon vände sig om, och ett par drömmande stora ögon, fulla af trollsk ljufhet, blickade in i hans, under det att ett par glödande läppar, formade efter mönster af en venusmun, yttrade nästan med uttryck af skygghet, men äfven med tonfall för öfverraskning:

– *Ni* här?

– Har du icke något annat att välkomna mig med än denna fråga? kastade han fram med en min af missräkning ... Vi har nu snart icke sett hvarann på en hel månad. Hvar har du hållit hus? Icke ett ord, icke en rad från dig.

– Har jag någonsin lofvat att skrifva? Och hvem känner föresten er adress?

– Återigen svepskäl, som så ofta annars; du vet hur lätt

– Judit!

det är, att få ett bref till mig, bara det lämnas in på »Solrosen» – (kafé vid Hötorget). – Alltid är det någon af »gossarna», som tittar in, och Ekstrand har alltid min adress ... Men hvad gör du här i Karlskrona? Jag måste medge, att jag aldrig känt mig så häpen som när jag nu fick se dig.

Judit, – hvars förhistoria endast var känd så tillvida af »ingeniörn», att han sammanträffat med henne på ofvannämda kafé, där hon då hade anställning som serveringsflicka, och i hvilken han nästan från första ögonblicket förälskat sig – Judit syntes fortfarande icke hågad att ingå i några detaljer rörande sina åtgöranden när hon svarade:

– Jag vet mig icke vara skyldig er redovisning för hvart jag går eller far, ej heller för hvad jag gör.

– Ah! Du är fortfarande lika hård, lika grym och lika otacksam ...

– Otacksam?!? Hvad skall jag *tacka* er för?

Frågan kom nästan med ett uttryck af hån och åtföljdes af en blick, för hvilken »ingeniörn» kände sig generad eller åtminstone besvärad. Utan att svara på hennes direkta fråga kastade han nu fram med timbre af glöd:

– Du vet, att jag älskar dig, Judit! Jag har sagt dig det många gånger och jag upprepar det nu på nytt.

– Och ni vet, hvad *jag* alltid svarat. *Jag* upprepar, att ...

– Tyst Judit! Jag vet, hvad du vill säga. Men kom ihåg, att när jag om ett år återkommer som *rik* man och lägger mitt guld och mitt hjärta för dina fötter, då *måste* du gifva efter, då *måste* du bli min hustru.

Hon mätte honom med en blick full af beslutsamhet, när hon svarade:

– Aldrig! *Aldrig!*

– Judit! Betänk, hvad du nu säger. Det kan komma en dag, när du ångrar dig.

– Judit Brandström ångrar sig aldrig, svarade flickan med en stolt knyck af sitt lilla välformade hufvud ... Utom dess antar jag, att vi aldrig mer återse hvarann.

– Såå? Världen är nog icke större, än att jag kan hitta dig, hvart du än tänker fara. Ty det ser nästan så ut som du skulle vara på resande fot.

– Alldeles! Redan om en half timme är jag på väg till Lübeck.

Ingeniören-friaren spratt till. Någon annan lägenhet till Lübeck inom en halftimme än den med »Svithiod» fanns icke ...

Skulle ödet då hafva fogat det så underligt, att han och Judit blefve reskamrater?

Den frågan framställde sig obetingadt, och han var nära att förråda sin tanke, eller rättare visshet, med att öppet spörja henne därom, då han i tid ändrade sig och genmälte med spelad sorgbundenhet:

– Du ämnar således lämna Sverige?

– Jag skall hem till min farfar, som behöfver mig för sin affär.

– Såå? Hvad är det för affär?

Judit sänkte sin blick. Och hon kunde ej dölja den rodnad af förlägenhet, som smög sig fram på hennes lena kinder. Utan att svara på frågan yttrade hon undvikande:

– Jag har brådt. Båten går snart. Adjö!

– Men du har väl gepäck med dig?

– Mina få reseffekter äro redan ombord. Detta styrde jag om i Stockholm. Hit for jag med tåg för att taga afsked af min mor, som bor vid Gullberna, och som lofvat att komma efter till Lübeck framåt höstsidan ... Men här står jag och pratar mer än jag någonsin brukar ... Adjö, med er!

Utan att afvakta »ingeniörens» svar försvann hon i förstugan till postkontoret, och Wickert skulle just följa efter, när han hastigt hejdade sig vid åsynen af en man, som dök upp i hörnet, snedt öfver gatan, och äfven han med utseende att ämna sig till »posten».

Denne person var välbekant för Wickert såsom en af hufvudstadens skickligare detektiver; och som äfventyraren hade sjukt samvete, skyndade han att undvika ett nu kanske kritiskt sammanträffande med denne rättvisans tjänare, hvars bekantskap han gjort under förhållanden till och med mindre kinkiga än nu. Hur lätt skulle till exempel ej hans resa kunna blifva stäckt, resan dit bort till det guldskimrande sagolandet Alaska, med Klondyke som brännpunkt? Hade nu denna idé vaknat, ville han ej släppa den endast för en tillfällighet, som ännu syntes kunna undgås. Genom sammanträffandet med den unge småländingen, Mönsterås-Järker, hade äfventyraren, s. k. »ingeniören» Wickert, mannen af stockholmsslöddret och falskspelaren fått en idé, en relativt fast punkt, till hvilken han ville hålla sig, och som han nu ansåg vara

den enda rentabla af hela sitt tills nu förfelade lif.

Han var visserligen icke alldeles främmande för tanken på Klondyke innan han mer direkt fördes in i densamma genom sammanträffandet med den språksamme smålandsexpediten. Han hade till och med gjort anteckningar i frågan, stödda på en del främmande uppgifter och afsedda för en serie artiklar från det nya guldlandet, hvilka han erbjudit åt en veckotidning; Wickert sysslade nämligen äfven med journalistisk och var särskildt känd som en obesvärad författare af skandalhistorier i prejerisyfte.

Det var efter dessa anteckningar, som »ingeniör» Wickert för Järker lagt upp sitt vetande om hufvudvägarna till Klondyke och genast duperat denne, de småländske tegarnes son. Och han hade äfven andra »källor», ur hvilka han nu beslöt att med ifver hemta vetande, för att äfven låta sin falska fixstjärna lysa för den mer skeptiskt anlagde Mats, en man, som han visserligen beräknade att skörda mest af, men af hvilken han äfven motsåg de största mothuggen.

Det nya i att verkligen ega en *idé*, en syftning till något annat, än blott och bart ett simpelt smusslande med korten i en vild hazard, kom hans vid allehanda utsväfningar steriliserade blod att åter mjukna upp för känslan af att kanske ändå en gång kunna komma på en verkligt grön kvist, eller rättare en gedigen guldkvist, från hvilken han finge sjunga de jubeltoner mot lifvet, som mest och bäst harmonierade med hans verkliga naturell.

Han svängde raskt af i en portgång, just som detektiven steg in i postkontoret för att afsända ett viktigt telegram. Hade Wickert vetat, att det var honom, som detta telegram gällde, så hade han nog haft anledning att låta sitt segervissa, leende dö bort för en känsla af pinande fruktan; ty faktum var att man spårat honom på väg söderut, och att detektiven först nyss fått underrättelser, som sade honom, att Wickert stod att finna i Karlskrona och att han med all säkerhet borde kunna »knipas» bland »Svithiods» passagerare.

Men detta visste icke ingeniören och drömmaren om skatterna i Klondyke – dit han i vidriga fall ämnade praktisera sig genom att tumma andras kassor, om den han själf förde med sig som tjufgods icke skulle räcka till. Och denna ovetenhet gjorde, att han jublade öfver att snart åter vara till hafs och på väg mot främmande land.

Det fanns äfven något annat, som kom honom att jubla öfver den lyckliga slumpen att ej hafva fallit den farliga detektiven rakt i armarna. Och detta var den omständighet, att han – också genom en märkvärdig slump – skulle få till ressällskap öfver hafvet den kvinna, för hvilken han verkligen hyste mer rent brinnande känslor än blott och bart passionens.

Han njöt i förväg af den häpnad, han helt visst skulle se återspeglas i hennes väna drag, när han – väl kommen ombord – skulle gå fram till henne med en segrande fältherres öfvermod och kanske se henne kapitulera under intryck af den svaghet, som ofta griper en kvinna, som reser ensam mot ett öde och till en plats, som är henne främmande.

Det var därför icke utan att äfventyraren Max Wickert redan nu prisade sin dag, när han styrde kurs ned mot hamnen, visserligen utan att få afsända sina bref – privata, viktiga meddelanden till några stallbröder och en liten handräckning till en inklination i Stockholm.

Med ett belåtet småleende på läpparne nalkades han brobänken, där »Svithiod» just var klar att åter sticka ut till sjöss. – Men småleendet dog hastigt bort liksom glansen i hans af nya idéer lifvade rofdjursögon. Ty midt på själfva landgången stod nu den där detektiven i samspråk med ångarens förste styrman; och vägen att komma ombord var sålunda – *afskuren.*

Detta hade Max Wickert icke beräknat och han stannade ungefär med samma känsla, som man just borde

erfara, om man invid självfva målet till sina varmaste önskningar skulle finna ett oöfverstigligt bråddjup. Denna känslas bitterhet förminskades icke heller af att han just nu fick se, hur vackra Judit steg ombord – alldeles som han beräknat – och att landgången kort därpå drogs in.

När »Svithiod» backade ut från bryggan, då brast i Wickerts hjärta en stark sträng af nya förhoppningar och dristiga planer. Utan att våga röra sig från den relativt skyddande punkt, där han nu stod, måste han se hur ångaren, befriaren, gled ut ur hamnen, medförande pro primo största delen af hans genom stöld bekomna reskassa, pro secundo hans hjärtas ideal och pro tertio de båda småländingarna, hvilka han satt sig i sinnet att draga nytta af under det tillämnade äfventyrliga guldsökandet i Klondykes isiga regioner.

Kanske för första gången i sitt lif var denne äfventyrare nu gripen af den fatalaste rådlöshet, som någonsin kan komma öfver en människa. Nederlaget var för stort och omfattande för att han med sin vanliga sorglöshet skulle kunna afkasta sig tanken på att han aldrig varit värre däran än nu. Och under intrycket af denna plåga stod han till och med beredd att skynda fram till polismannen – som nu med långsamma steg och i sällskap med en underofficer vid flottan syntes taga vägen in mot staden – samt hellre gifva sig än längre jagas som ett vildt djur, för hvars fällande eller fångande den bestulne till och med lofvat höga skottpängar.

Men så kommo tankarne på »vackra Judit» öfver honom. Att fångas och inburas var nu detsamma som att förlora henne för alltid. Han visste ju, hvart hon skulle, och dit fanns ju fler lägenheter än den nu ofrivilligt försutna. Och när allt kom kring var det kanske ännu äfven för tidigt att låta drömmarna om guldet i Klondyke gå öfver bord. Ett hastigt öfverslag sade honom, att den kassa, han nu bar på sig, borde kunna mer än väl skaffa honom öfver till Lübeck. Kanske där skulle öppna sig nya vyer?

En stund senare såg man »ingeniör» Wickert stiga in i en herrekiperingsaffär, där han köpte sig en resmössa och en nästan fotsid resulster samt en mindre handkappsäck. Utkommen med detta slank han in i en brevidliggande portgång. När han åter kom ut på gatan skulle ej hans bäste vän, om han haft någon, hafva känt igen ingeniör Max Wickert på den handelsresandetyp i svart helskägg och guldbågade glasögon, hvilken med raska steg och med en tidtabell i handen tog vägen till järnbanstationen.

Men det var Wickert; och en knapp timme senare var han på tåget, med Trelleborg till mål.

Öfver Trelleborg skulle han sedan skaffa sig fram till Sassnitz och därifrån med första lägenhet till Lübeck. Ginge allt efter beräkning, borde han icke allt för mycket komma efter både Judit och smålandspojkarne, och vore turen honom riktigt bevågen, kunde det äfven hända, att han å den då i Lübeck kvarliggande »Svithiod» kunde åter sätta sig i besittning af resten och hufvudparten af de nu utan innehafvare bortresande sedlar, på hvilka hemmansegaresonen blifvit plockad.

* * *

Men på fördäck af »Svithiod» sitter »vackra Judit» och drömmer, under det hon ser det svenska landet allt mer tona bort i vester och famnas af

den nordiska sommarnattens dunkel.

Hon drömmer framtidstankar, som likväl bli tämligen dunkla i ett suddigt perspektiv af okända öden på en okänd plats. Dock lämnar hon sitt hittillsvarande fosterland, där hennes vagga äfven stått, utan vidare saknad. Föga annat än umbäranden och släp har denna moderjord bjudit henne, liksom äfven hennes mor, en blekingska, som vid mycket unga år gifte sig med en handelsresande af tysk och israelistisk extraktion. Af fadern har Judit ärft de skarpt markerade dragen och de mörka, gnistrande ögonen samt den teinte af sydländska, som ofta gjorde, att man tog henne för en italienska; af sin mor, som varit en verklig skönhet, denna liniernas afrundning som förtog juderasens skärpa, samt denna härliga figur och detta underbart vackra skiftande hår, som i rika, gyllene vågor kunde bölja utefter skuldror, hvilka en Venus Afrodite skulle

afundats henne. – Ja, det var något eget med detta hår. Det var ljust, men med guldets skiftande färg; utan att vara rödt, ägde det dock det röda hårets underliga brytningsförmåga och rika skiftningar, stundom med en askmatt ton, stundom rent glänsande gult och åter i andra ögonblick med det rena guldets underton af rödt.

Hur många hade icke beundrat detta hår, hvilket just genom motsatsen af de kolsvarta, fint böjda och liksom penslade ögonbrynen fick ännu större totalverkan. Hur många hade icke känt sig oroliga vid att möta denna kaféuppasserskas trollska, mörka ögon, som öppnade sig likt kratrar till ett själslif af glödande, stormande lidelser, men som äfven kunde utslunga hela strömmar af bortvisande förakt för ett ord af fadt smicker eller fraser om en kärlek, för hvilka hon ej hade annat svar än en hånande och ironisk böjning af blodröda läppar, till hvilka Amors beryktade båge kanske stått modell, åtminstone till den af svaga, mörka fjun lätt skuggade öfverläppen.

Ja, sådan var »vackra Judit» med växt af lilja och barm af vaknande vår, med händer, som det tunga dagssläpet icke förmått vanställa, och med fötter, till hvilka en Cendrillons skor skulle passat som hade de gjorts på beställning.

Och hon var stolt denna kvinna, stolt, ej af sin fägring, men af något inneboende, som bjöd henne, att icke sälja sig åt hvardaglighetens torra prosa, stolt af känslan att kunna brottas med lifvet, äfven under hårda drabbningar och stolt öfver att veta sig ega en moralisk styrka, som aldrig lät sig köpas, men väl kunde skänkas åt den, som hennes hjärta en gång hade rätt att värma sig vid.

Och när hon nu drömde, med blickarna smekande ett moln, som lätt och sväfvande höjde sig öfver horisonten, belyst af det uppstigande blodröda månklotets öfverkant, var det icke *oroliga* drömmar om lifvets fröjder och lifvets mödor, utan den modiges sorglösa drömmar om att lifvet ändå är bra skönt att lefva, då man blott förstår att lefva det rätt.

Hon spritter plötsligt till vid att en röst höres säga helt nära henne:

– Nej, hvad ser jag? Fröken Brandström, tror jag?

Hon vänder sig om med ett tämligen omildt uttryck öfver att ha blifvit störd.

Mannen, som står vid hennes sida, synes henne dock vara bekant, och öfver halfjudinnans drag flyger ett svagt leende när hon svarar:

– Ah! Ni här, herr Andersson?

– Ja, på långtur liksom ni, som ni ser, svarar Mönsterås- Järker, hvilken under sin expedittid i Stockholm gjort Judits bekantskap på »Solrosen», där han dagligen intagit sitt morgonkaffe, innan han gick att öppna den bredvidliggande affären.

Och han fortsätter med en min af nyfiket intresse:

– Ni skall kanske liksom jag till Lübeck?

– Alldeles, svarar Judit utan förbehållsamhet, väl kännande Erik Andersson som alltid mycket artig, men aldrig påflugen gäst å det kafé, där hon haft anställning ända från den tid, då hennes skolgång var afslutad, tills för ungefär ett par månader sedan ... Jag reser verkligen till Lübeck, där jag nu kommer att bosätta mig.

– Hvad? Bosätta er? Skall fröken kanske gifta sig där?

– Kanske. Hvad vet jag? svarade Judit leende och visande ett par rader bländhvita, fint formade tandrader.

– Såå! Gratulerar den lycklige! Är han tysk?

– Inte hvad jag vet. Han har inte ens anmält sig ännu, svarar hon nu med ett nytt, smittande löje, under det att hennes ögon just träffa ett par äkta nordiska blå, som, tillhörande en smärt, reslig ung man invid Järkers sida, nästan synes vilja sluka henne, men som vid motblicken sänka sig under tydlig förvirring.

Och äfven Judit känner sig i hast orolig och har mycket

Han fattade Judits hand.

svårt att dölja den rodnad, som vill stiga upp på hennes kinder, liksom hon äfven sett hur den främmande unge mannens drag blifvit djupt röda, innan han från henne flyttat sina blickar ut öfver det nu starkt månbelysta hafvet.

Järker fortsätter med pladdrande expeditjargon:

– Jaså! Det är icke säkrare afgjordt med giftermålet? Fröken kanske tänker med den där salig Dumbom: »Af alla äktenskap det bästa, det äktenskap, som ej blir af»?

– Det har jag icke sagt. Men eftersom herr Andersson synes vara *mycket* nyfiken om min ringa person, kan jag tala om, att jag reser till min farfar, handlanden Silberstein i Lübeck, för att där egna mig åt hans affär.

– Såå! Ja, är det icke som jag säger; snart blir vi alla karlstackare utan göra. Allt hvad damer heter tar lefvebrödet ur munnen på oss, och en vacker dag är det väl vi, som få stå i köken, sköta barn, skura, diska, sy och stoppa för att icke tala om att ta' plats som ...

Han hade ordet servitöser på läpparna, men hejdade sig, då han kom att tänka på, att han med detta ord möjligen skulle beröra en ömtålig sträng.

I det han därpå vände sig mot Mats, som fortfarande stod med blickarna riktade mot hafvet, sade han:

– Herrskapet är visst icke bekanta? Kanske jag får lof presentera?... Min vän och reskamrat, herr Mats Olsson från Örsjö, och fröken Judit Brandström från Stockholm.

Mats spratt upp ur sina drömmar när han hörde sitt namn nämnas och gjorde en kanske något tafatt bugning för den blondbrunetta skönheten, som redan för honom antagit förkroppsligandet af allt, hvad en kvinna kan ega af fägring.

Han fattade också med en lätt skälfning den lilla behandskade hand, som Judit räckte honom, och det var mindre brist på sällskapston än af ett tvingande begär att få hålla hennes hand kvar i sin starka näfve, som gjorde, att han ej släppte den förr än Judit själf, nu utan att kunna betvinga sin rodnad, drog den tillbaka, icke med en känsla af märkbart misshag, utan lent och varsamt, så att Mats icke alls blef tillrättavisad för den blunder han begått.

– Herrarne ska' båda till Lübeck? kastade nu Judit fram liksom mer för att säga något att förtaga den verkan, som en plötsligt afstannad konversation hade framkallat. Ty äfven Järker hade ovanligt nog nu blifvit tyst och satt som rufvande öfver tankar, som han tycktes vilja behålla för sig själf.

– Det var allt meningen det, svarade Mats med en innerlig blick på den frågande. Men så lyckliga att få stanna kvar där äro vi icke.

– Skulle detta vara någon lycka?

Hennes fråga kom med en suck, som hon ej gjorde sig möda att dölja.

Mats blef svaret skyldig. Hade han varit en kavaljer hemma i »flirt» skulle han dock genast kommit fram med något om, att för honom fanns endast lyckan, där *hon* var. Men Mats kunde icke flirta; och om han nu än kände, att ett sådant svar skulle vara det, som mest harmonierade med den sträng, som nu för första gången dallrade i hans ofördärfvade hjärta, skulle ingen makt i världen nu kunnat förmå honom att uttala något dylikt till en varelse, hvilken för honom framstod i något af detta ljufva sagoskimmer, som kommer barnet att med undran lyssna till förtäljarens ord om prinsessor och troll, om jättar och hulda nornor, om guld och gröna skogar.

Han räddades ur situationen af Järker, som plötsligt brast ut:

– Har fröken nyligen sett till en viss ingeniör, hvilken brukade titta in på »Solrosen»? Ingeniör Wickert, tror jag han heter?

Judit spratt till och syntes vakna upp till rama verkligheten, liksom en, hvilken i sin ljufvaste slummer helt plötsligt blir väckt af ett brutalt buller.

– Nej, svarade hon kort, men ändå något osäkert. Känner herr Andersson honom? Jag kan aldrig minnas, att jag såg er tillsammans på kafét.

– Det eger nog sin riktighet, svarade Järker. För den tiden kände jag honom icke alls. Vi blefvo först bekanta här på hösten. Och när jag nu fick se er, rann det för mig, att jag bestämdt sett honom där på Hötorgskaféet, fast jag, som sagdt, icke då visste, hvem han var eller hvad han var.

– Såå!... Ja, jag känner honom icke heller annat än till namnet, fortsatte Judit med ett tonfall, som syntes tyda på, att hon helst icke ville fortsätta detta ämne.

Men nu var det Mats, som med ifver tog fasta därpå, när han riktade sina ögon tämligen skarpt på Judit och frågade:

– En besynnerlig figur tycks han vara, den där ingeniören. Han har presenterat sig först för min vän här och sedan för mig och riktigt påtvingat oss sin bekantskap. Järker har han till och med erbjudit ressällskap ända till Klondyke.

– Hvad i all världen säger ni? svarade Judit med lifligt intresse. Tänker herr Olsson resa ända till Klondyke?

– Jo, jo, men! Både jag och min vän här, inpassade Järker med något skräflande tonfall ... Det är nu meningen att vi ska bli milionärer båda två.

– Eller också duka under som så många andra därute, svarade Judit allvarligt ... För att nå de där skatterna, måste man sätta lifvet som pant, har jag läst i tidningarna.

– Visserligen! Men hvad skall man göra? inföll Mats, äfven han med allvar ... Att gå hemma och tjäna dräng till döddar är väl icke mer afundsvärdt än att försöka komma upp sig genom ett, låt vara lifsfarligare, arbete på en guldgräfvareclaim. Och hvarken min vän eller jag far dit så lättsinnigt som fröken kanske tror. Vi sätta god vilja och nya krafter som insats i detta spel om lyckan och ...

– Vinna kanske *döden*, afbröt Judit med en röst, som gjorde, att Mats kände hennes ord komma från hjärtat ... Men ni ha på sätt och vis rätt. Vågar man intet så vinner man intet. Vore jag en ung man, tror jag bestämdt att jag gjorde som ni. Ty jag skäms verkligen icke för att tala om, att det äfventyrliga och farliga i lifvet också har något lockande för mig.

– Hvad är det som hindrar? inföll Järker sorglöst ... Jag har hört, att det äfven finns guldgräfverskor i Klondyke. En amerikanska lär till exempel ha gjort sig flera tusen dollars vid en claim och ...

– Det skall också vara en amerikanska, som vågar sig ut på sådana äfventyr, inpassade Judit med ett kort skratt ... Och det skall vara en kvinna, som förstår att sköta både revolver och dolk, om det behöfs. Men nu *är* jag icke amerikanska, och andra vapen än bordsknifvar och en späntyxa har jag aldrig lärt mig handtera. Så de där tankarna på guldgräfveri får jag nog slå ur hågen.

– Hvem vet? svarade Mats plötsligt uppfarande och utan att egentligen riktigt veta, hvad han sade ... Lyckan står dem djärfvom bi. Och skulle ni behöfva *skydd*, så kunde ni alltid med lugn lita på de här.

Han sträckte upp ett par väldiga armar, hvars seniga muskulatur skarpt aftecknade sig i månskenet. – Ja, det svär jag, att *ingen* skulle våga kröka ett hår på frökens hufvud om *jag* vore med.

Det låg ett ungdomligt öfvermod och en öfvervallande lit till egen kraft i dessa hans ord, som icke undgick att imponera på Judit. Men skrattande svarade hon:

– *Skulle* det behöfvas, ville jag gerna sätta ert löfte på prof. Men, som jag sagt: jag *är* nu icke amerikanska, och andra kvinnor lära nog akta sig för dylika äfventyrligheter för en handfull guldsand.

– Säg icke det, inföll nu Järker. Svenskorna bruka icke ge amerikanskorna efter när de komma ut i världen. Det vet jag, som varit i Amerika och »krossat Atlanten» förr ... Men som sagdt: tänk på saken. Äfven i mig skall fröken finna ett säkert stöd om det kommer i fråga.

Judit, som tog det hela som ett skämtsamt kallprat, blef plötsligt allvarsam då hon åter mötte en lång, djup blick ur Mats' ögon, hvilka utan att egentligen kunna kallas hypnotiska, sådana som kvinnor gerna förgapa sig i, dock voro mycket själfulla och återspeglade en god natur.

Utan att själf kunna göra klart för sig, hvarför hon kände en sällsam oro inför denna blick, som nu icke undvek henne och icke släppte hennes ögon en sekund, erfor hon dock en njutning af att känna sig så betraktad som nu af denne enkle, naturlige och hurtige bondeson, som på intet vis liknade någon af de frasfålar och besynnerliga existenser, hvilka på »Solrosen» utgjort hennes dagliga omgifning och af hvilka hon varit tvungen att höra smicker, som, då det ej varit trivialt och platt, varit såsom ofta kunnat hända både grofkornigt och cyniskt.

Ett undantag i denna allmänregel hade utgjorts af Mats' vän, Järker, som hon nu hört honom kallas. Men som denne för det mesta varit mycket pratsam af sig, och Judit ej var älskare af många ord, hade äfven han merendels tröttat ut henne med sitt snatter, lika mycket som de andre med kurtis.

Jo, det är sant; ännu ett undantag kunde hon ställa upp. Men vid tanken på detta, kände hon en fruktan som för något ondt, hvilket förr eller senare måste komma i hennes väg och som hon ej egde makt att undfly och ej kunde gardera sig för, just emedan detta onda till dess verkliga natur var henne främmande.

Under intrycket af denna känsla och äfven påverkad af det plötsliga mötet med denne man, denne friare af mystisk existens – hvilken visserligen aldrig uppträdt annat än fullt artigt och gentlemannalikt mot henne – mötet med honom i Karlskrona – kunde hon ej underlåta att kasta fram frågan:

– Herr Andersson nämnde, att ni gjort den där ingeniörens bekantskap här på båten?

– Alldeles, svarade Järker, liksom hade han funnit en tråd, som han sökt en god stund ... Han var som jag på väg till Lübeck och skulle därifrån fortsätta till Bremen och vidare. Men så försvinner han helt plötsligt i Karlskrona. Jag trodde först att han möjligen gått till hvila i sin hytt; men den är tom, och ej heller har man

sett honom någon ann stans här ombord, sedan vi lämnade Karlskrona.

– Han kanske slog hela resan ur hågen? replikerade Judit utan intresse.

– Kanske. Men efter hvad jag hörde förste styrmannen säga till kapten för en stund sedan, skulle det där afbrottet icke hafva varit så alldeles afsiktligt.

– Hur så? svarade Judit, hastigt anande, att något brottsligt motiv låg under denna verkan, men på samma gång glad, att slumpen fogat det så, att åtminstone *hon* sluppit undan hans sällskap och i dag tydligt visade efterhängsenhet med de kärleksförklaringar, som han sedan någon tid ständigt besvärat henne med, då de någon stund varit ensamma på kaféet. Hur annorlunda hade icke denna resa kanske redan nu gestaltat sig för henne om Wickert varit med ombord?

Denna fråga frampressade äfven en annan:

Hvarför hade han ej öppet sagt henne, att han var på väg till Lübeck med samma båt som hon måste begagna sig af, det vill säga den enda lägenhet, som fanns denna dag?

Tanken på att driffjädern var ett dåligt motiv, som genom en slump måste försakas af honom i sista stunden, gjorde, att hon ej kunde hindra sig från att utbrista i det hon vände sig mot Mats:

– Vet ni, hvad jag tror om ingeniör Wickert? sade hon med lugnt och öfvervägande allvar.

– Nej! svarade Mats kort, men med en flammande blick som visade, att han ej var belåten med att åter höra henne nämna denne mans namn.

– Jo, jag tror, att både ni och herr Olsson göra klokast i att afstå från denne ingeniörs tjänster.

– Känner ni honom *så* väl, efter som ni ger oss detta råd?

Frågan kom med en ny blick, för hvilken Judit kände att hon rodnade när hon svarade:

– Nej och ja! Om den satsen är sann som lyder: »Säg mig med hvem du umgås och jag skall säga dig hvem du är», då är ingeniör Wickert icke någon god människa och icke en man att lita på.

– Ni menar, hvad ni säger? utbrast nu Mats med en ifver, som hans till utseendet lugna naturell icke bar vittne om att kunna utveckla.

– Ja, herr Olsson. Det är min allvarliga tro.

– O, tack min fröken! Ni vet ej ...

Han kastade en blick åt den sida, där Järker nyss setat, i färd med att leta fram en butelj ur sitt skrin. Men Järker var nu icke där och icke heller syntes någon af de andra passagerarna.

Men Judit satt där, förtrollande skön i det dämpade månljus, som just bröt fram mellan refvorna i ett moln. Och hennes ögon hvilade så frågande på honom, som ville hon veta slutet på den så tvärt afbrutna punkten om hvad hon icke visste.

– Ja, ni vet icke, fortsatte Mats med ett underligt skälfvande tonfall, som gick ned till en darrning i djupaste bas ... Ni vet icke, hur lycklig ni gör mig, när ni misstror denna ingeniör.

– Lycklig? Hur då? svarade Judit, som begärde hon svar på en fråga, hvilken hon själf kände vara onödig.

– Jo, af detta hör jag, att ni icke *älskar* honom. Men ännu lyckligare skulle jag vara, om jag visste, att ert hjärta ej heller tillhör någon annan. Om jag visste, att ni ännu är alldeles fri ...

Hvar Mats nu tog sina uppfordrande ord ifrån visste han icke själf, lika litet som Judit när hon svarade på dessa frågor:

– Jag *är* fri. Åtminstone har jag varit det tills *nu.*

Men knappt hade detta oförsiktiga svar glidit öfver hennes läppar förrn Mats såg henne rusa upp och försvinna.

Mekaniskt utsträckte han båda sina händer efter den flyende. Han ville ropa henne åter. Men en känsla af kramp sammansnörde hans strupe, och med en suck sjönk han åter ned på bänken just som månen åter gick i moln.

Och i skuggan dök nu upp en annan figur; icke en sagornas väna elfva, utan vännen, reskamraten och landsmannen Järker.

Han seglade fram öfver däcket med osäkra kryssteg fast ångaren gled fram på ett haf, som låg lugnt likt en spegels yta. Och hans röst lockade när han sträckte en brännvinsbutelj mot Mats, sägande:

– Ta' dej en tår, gamle gosse! Akta tiodubbelt kan du ge dej fan på, att vi få smunka efter i Klondyke.

* * *

Solen stod högt på himmelen när Mats vaknade vid att man bullrande varskodde land. Den tyska kusten dök upp allt skarpare och många af passagerarne stodo redan klara, att med kikare och tuber samla in sina första intryck af en jord, där det svenska namnet en gång setat på härskarplats och varit nämdt med både fruktan och jubel. Morgonen var emellertid ganska disig, och som Örsjö-pojken ej var försedd med kikare räckte nu icke hans goda ögon till att se något af den främmande kust han nalkades. Men i stället fick han blicken på något annat, som dref rodnaden öfver hans friska, brynta kinder och detta något var Judit Brandström, som kom upp från underdäck, äfven hon nyss vaken efter en i oroliga drömmar tillbragt natt.

Hon mötte Mats' blick med uttryck af gammal bekantskap, en blick, som lugnade Mats på samma gång som den gjorde honom lycklig. Och hennes röst hade intet af tillgjordhet eller något afvisande, då hon gladt besvarade hans helsning med att säga:

– Tycker ni icke, att jag är en sjusofverska? Jag riktigt skäms. Nog borde man väl hålla sig bättre vaken om man, åtminstone som jag, för första gången närmar sig ens blifvande fädernesland.

– I det fallet äro vi då lika, svarade Mats med en suck, som han ej gjorde sig möda att förklara. Men å andra sidan tycks förlusten ej vara stor, ty dimman där borta gör det ju omöjligt att kunna se. Men, fortsatte han med en dristighet, som han ej visste hur den kunde komma upp; eftersom det nu icke är något att se därborta, så kanske jag skulle kunna få föreslå att vi togo oss en kopp morgonkaffe nere i försalongen, för det känns rått och ...

– Gerna, svarade Judit utan betänkande; men endast på ett villkor.

– Och detta skulle vara?

– Jo, att hvar och en betalar för sig själf.

– Men i detta fall gör ni nog ett undantag; för det var ju jag, som proponerade, sade Mats en smula

misstänksamt, då han trodde, att hon ej ville taga mot den enkla bjudningen bara för att den kom från en bonddräng.

Men Judit, som tycktes läsa han tankar, svarade genast med en varm blick:

– Jag skall säga herr Olsson hur det är. Det hör till mina principer, att ej låta bjuda mig af herrar. Och fast man tjänat på kafé »Solrosen» kan man ha sina grundsatser. Men gerna skall jag göra er sällskap om jag, som sagdt, får likvidera för mig själf.

Mot sådana argument hade Mats ingenting att invända; snarare steg den underliga flickan därigenom ännu mer i hans beundran. Hos bondtöserna på marknader hade han åtminstone aldrig spårat något dylikt, men väl att de togo för sig mer än skäligt bara de sluppo betala.

– Jag har en orsak till denna min föresats, som väger lika tungt som mången annan, fortsatte Judit; och denna är, att jag tycker att en flicka, som förtjänar sitt på ärligt sätt liksom sträfsamme unge män, bör också stå ut med att göra rätt för sig själf, köpa för egna pängar, hvad hon vill ha och har råd till, samt framför allt icke låta herrbekanta bjuda sig på mat och dryck. Har jag icke rätt?

– Alldeles, svarade Mats. Men det har ju i alla tider varit bruk, att männen betala då de hafva fruntimmer med sig och de göra det ju också så gerna för att få angenämt sällskap. Det sker därför lika mycket af vana som oftast af egoistiska beräkningar.

– En vana emellertid, fortsatte Judit, som ställer den arbetande och aflönade kvinnan i en för henne allt annat än fördelaktig dager och som åtminstone *jag* vill undvika ... Men kom nu! Det kan ej dröja länge förr än vi äro framme vid Trawemünde, och där brukar det bli ett farligt lif, har jag hört sägas.

I hennes uppmaning låg något, som ytterligare stärkte Mats i den uppfattning han redan fått, att Judit var en flicka, som visste hvad hon ville och som icke vacklade hit och dit. Och han lydde henne med en känsla af att han skulle följt henne ända till världens ände blott för att än en gång få höra detta hennes medryckande: – »Kom nu!»

De passerade just trappan ned till salongerna när Judit hastigt stannade och utropade:

– Min Gud, hvad var det? Hörde ni icke något?

Mats hann icke svara för än hans öron nåddes af ett förvirradt larm och sorl där uppe på däck, som genljöd af brådskande fottramp.

Tydligen var det något ovanligt på färde, och hvad det var fick man nu visshet om när en kraftig röst hördes ropa:

– Man öfver bord!

Nästan ögonblickligen upphörde maskinens entoniga buller och farten minskades mer och mer.

Åtföljd af Judit hade Mats rusat upp, gripen af en obestämbar förnimmelse af att detta rop: – »Man öfver bord!» hade något samband med vännen Järker, som han en stund förut sett sofvande med vidöppen mun på en bänk föröfver och med en i det närmaste tömd brännvinsbutelj vid sin sida.

Det kunde ju vara Järker som nödropet gällde.

– Ut med lifbälte och bojar! ropade nu befälhafvaren ... Klara båten, och håll akter öfver om babord. Han flyter ännu.

Mats rusade fram mot babords låring och stirrade som en besatt öfver hafsytan, sedan han förvissat sig om, att Järkers plats var tom.

Men endast de glänsande små vågtopparne kunde han se, skarpt belysta af solen, som nu sken plågsamt skarp och klar.

– Jo, där syns han! utropade Judit, som nu åter var vid Mats sida ... Han är utan hatt, och hufvudet är mer än hälften under vatten.

– Sakta back! hördes kapten ropa, och Svithiod gled snart närmare den drunknande, hvilken nu endast med möda syntes kunna hålla sig uppe.

– Han sjunker! utropade en kvinna, just som lifbojen slungades ut. Man hade nu fått båten öfver ångarens sida, samt var i färd med att fira ned den.

– Järker! skrek nu Mats, som just fick se hur vännen gjorde en ansträngning att åter komma upp med hufvudet öfver ytan och därunder vred sitt ansikte mot det håll där Mats stod.

Detta rop syntes liksom sätta nytt lif i den drunknande, som nu med ett kraftigt simtag uppnådde lifbojen. Men när han gjorde en dykning för att komma i bojens hål, försvann han, innan båten, som nu var bemannad och roddes fram till undsättning, kom honom på räckhåll.

I samma ögonblick synes en man rusa upp på det bakom sidbänkarna varande räcket. Fåfängt söker man hejda honom.

Flytande vid hans sida synes Järker.

Hans beslut är fattadt, och under ett enstämmigt rop af förfäran från de kringståendes läppar störtar han sig hufvudstupa i hafvet.

Denne man är Örsjö-Mats, som riskerar sitt eget lif för att rädda vännen ur en ögonskenlig dödsfara.

I detta ögonblick lyssnar han icke ens till vackra Judit, som äfven hon sökt hindra honom med hela trollmakten af ett bedjande ögonkast och hela styrkan af ett från hjärtat springande:

– O, jag ber er! Hoppa ej!

Nu ser man endast en arm öfver vattnet, en arm, som famlande söker en fastare punkt. Men så dyker äfven ett hufvud upp och rör sig mot bojen, hvilken snart gripes af en kraftig hand.

Mannen är åter Mats, och flytande vid hans sida synes Järker, stadigt understödd af vännens fasta grepp.

Ett jubel af bifall helsar räddaren i samma ögonblick han uppnås af båten, i hvilken sjömännen kort därpå inberga de båda i lifsfara varande vännerna.

Sedan man fått upp dem på däck blef det af båtens kapten konstateradt, att passageraren Järker Andersson hade under inverkan af en försvarlig florshufva på sätt som aldrig kunde förklaras råkat falla öfver bord vid försöket att på vingliga ben följa efter Mats och Judit då han sett dem gå förbi, och de trott honom vara inslumrad. Med en druckens hela envishet hade han ej själf gifvit akt på sina vingliga rörelser och helt plötsligt störtat i hafvet. Det sannolika var, att han vid någon slingerbult kommit mellan en dävert och räddningsbåten samt på så vis råkat ut på en mindre skyddad punkt. Hade ej en passagerare genast hört hans rop på hjälp, skulle han säkert omkommit; ty innan ångaren stoppat och backat samt andra räddningsåtgärder hunnit vidtagas var afståndet från Svithiod och den punkt, där Mats kämpade för sitt lif,

ganska betydligt. När hjälpen hann anlända, var den i sjönöd stadde också i det närmaste sanslös, och utan Mats' uppoffrande handling hade drinkaren här med säkerhet fått betala sitt rus med lifvet.

Nu blef han emellertid räddad och fick sig en duktig skrapa af befälet i närvaro af räddaren, hvilken i likhet med Järker stod där genomsur från topp till tå omringad af såväl besättning som passagerare, af hvilka fler än en erbjöd räddaren ombyte af kläder. Järker försvann efter »förhöret» som en snopen hund för att i skansen få låna sig åtminstone en rock. Mats följde med styrmannen till dennes hytt och visade sig snart åter vid Judits sida för att omklädd i sjömanskläder intaga det morgonkaffe i Judits sällskap, hvilket nu borde smaka ännu mer efterlängtadt än nyss.

Som naturligt var började Judit, så snart man slagit sig ned i den ganska folktomma salongen, att gratulera Mats för hans vackra räddningsbragd. Men denne slog genast bort detta ämne med en kort försäkran, att han visst icke gjort mer än hvad hvilken annan som helst skulle gjort under liknande omständigheter. Judit såg att han kände sig besvärad af det myckna beröm han redan fått, och ehuru hon gerna själf ville i än högre grad komplettera detsamma med den varmare underström af beundran, som kvinnan ofta förstår att lägga in i sitt erkännande af manligt mod, kände hon dock, att hon här gjorde honom större tjänst genom att nu sysselsätta honom med ett annat ämne.

Han satt där helt drömmande och lät henne representera en värdinnas roll, som hade de icke nu för första gången träffat samman vid en måltid, låt vara om också endast bestående af »kaffe med dopp». Men så helt plötsligt lyfte han sina ögon mot henne och sade:

– Ni tror således icke, att jag kommer att göra lycka i Klondyke?

– Nej, svarade Judit fast; ni finner icke där *den* lycka, som ni helt visst är värd, så vida ej ... ja, såvida ni ej får med er, eller där träffar en pålitligare vän än ert nuvarande ressällskap. I kampen om lyckan eller ...

Hon tystnade, och en förlägen rodnad smög fram på hennes kinder.

Mats fortsatte intresserad:

– Hvad är det i kampen om lyckan, som ...? Jag menar, hvarför stannar ni midt i meningen?

Hon besvarade öppet hans forskande blick och genmälte med allvar:

– Jag känner, att jag icke nu kan besvara den frågan eller fullfölja, hvad jag ämnade säga. En annan gång; framdeles.

– Hvem vet, om vi någonsin mer få se hvarandra, sedan vi nu snart skola skiljas? svarade Mats med en röst, hvilken klang fulltonig af saknadens värme som då denna saknad föds mellan två sympatiserande själar.

– Ja, hvem vet? kom hennes svar lika varmt. Men det finns något inom mig, som säger, att ...

Åter kom ett afbrott, ett tvärt afbrott liksom nyss, men nu djupare; och blicken, som Mats sökte fånga, sänkte sig ned mot kaffebrickan, men för att redan nästa sekund åter träffa hans ögon när hon fortsatte:

– Det är elakt af mig att tala som jag gör. Hvad har jag för rätt att grusa edra framtidsdrömmar, edra planer att fånga lyckan?... Ja, det är elakt, straffvärdt af mig, att så in tvifvel i en kraft, som redan vet, hvad hon vill.

– Men jag ber er, svarade Mats med en glänsande blick. Om någon har denna rätt så är det ni.

– Nej, herr Olsson; jag vet, att jag icke har rätt till detta. Men jag har sagt det, emedan jag tror, att ju ifrigare

man jägtar att fånga lyckan, ju svårare blir det att nå henne ... Emellertid är nu detta en så pass gammal sanning, att ni bör bli trött bara på att höra mig upprepa den.

– Nej, visst icke; allt hvad ni säger mig, är ljuft för mina öron, svarade Mats uppeldad ... Men hur var det? Sade ni icke själf i går, att ni under vissa omständigheter skulle göra som nu jag, det vill säga, också ni söka lyckan eller guldet i Klondyke?

– Lyckan *eller* guldet, säger ni. Tror ni då, att alla, som ega guld, äro lyckliga?

– Jag tror det icke *nu*, men ...

Och liksom han hastigt ändrat mening fortsatte han i samma andetag:

– Jo, *nu* mer än någonsin tror jag, att guld är lycka.

– Hvarför? När allt kommer kring, är ni kanske girig?

– Ja; men icke efter *guld.*

– Ni talar i gåtor, herr Olsson.

– Men ni förstår den gåtan, icke sant? fortsatte han och sänkte sin blick i hennes nu verkligt hänförande ögon. Svara mig uppriktigt; ni vet, hvad jag menar?

Judit undvek hans ögon och svarade ej.

Han smög hennes ena hand i sin, där de sutto vid det golffasta långa bordet, och han hade redan en bekännelse på sina läppar, när dörren slogs upp.

– Visitation! skrek en styrman.

Nästa ögonblick syntes två tyska tullnärer träda in med den min af uppskrufvad värdighet, som särskildt utmärker allt hvad tyska uniformskarlar heter.

Mats och Judit fingo nu annat att tänka på än filosofiska funderingar öfver lyckan, guldet och kärleken.

De skyndade upp på däck och sågo nu ett flackt sumpland på båda sidor om ångaren och en hopgyttring af hus, som representerade inloppet till den stad, i hvars mäktiga hanseråd Gustaf Wasa en gång haft ett ord med i laget.

– Fröken, sade Mats

helt plötsligt sedan visitationen var öfver, och ångaren åter i gång uppför Trawen. Kommer ni att för all framtid bosätta er i Lübeck?

– Hur skall jag veta det? Allt beror på om min farfar blir nöjd med mig eller ej, och till en del äfven om jag trifs.

– Vet ni, jag skulle verkligen önska, att ni *icke* komme att trifvas där.

– Hur så?

– Jo, för då kanske ni far ännu längre ut i världen. Till exempel som så många andra svenska flickor till Amerika.

– Jag tror knappast, att jag skulle passa där, svarade Judit med allvarligt tonfall.

Mats syntes fundera en stund innan han återtog, äfven han med djupt allvar:

– *Om* vi träffas någon gång mer, sedan vi nu snart måste skiljas, vill ni då lofva mig, att fullborda den mening, som ni afbröt, då vi voro där nere och drucko kaffe?

– Kanske!

– Ni lofvar ej bestämdt?

– Jag lofvar aldrig något, som jag ej vet, att jag med säkerhet kan hålla.

Åter en paus innan Mats fortsatte:

– Jag kommer nog att stanna ett par dagar i Lübeck, äfven jag, i och för min utrustning. Får jag under denna tid träffa er någon gång?

– Gerna, om det låter sig göra.

– Hvad skulle hindra?

– Min farfars vilja; ty så länge jag äter hans bröd, måste jag naturligtvis äfven lyda honom.

– Han drifver affär, sade ni. Hvar finns den?

Åter smög sig en djup rodnad öfver Judits kinder. Men så lyfte hon stolt sitt hufvud och svarade:

– Det finns fler än vi som söka guldet för att finna lyckan. Så har min far gjort och så gör ännu min farfar. Endast sätten kunna vara olika. Ingen af dem har sträfvat och slitit i vare sig Californien eller i Klondyke. Men båda ha slitit bakom en judisk pantlånares smutsiga disk ... Ja väl! Jag måste säga er det: Judit Brandström eller Silberstein, som min farfar ännu kallar sig, är en pantlånares dotter och dotterdotter.

Och när hon såg den blick af förvåning, som dessa ord framkallade i Mats’ ögon fortsatte hon:

– Se där! Jag visste ju, att ni nu skulle *förakta* mig!

Mats kastade en blick på Judit, en blick, som bättre än ord borde kunnat tolka, hvad han ville svara.

För honom fanns intet skäl, att uppfatta hennes ord på det sätt, som för henne kunde vara det minsta nedsättande, och han ansåg sig därför ej heller behöfva svara med ord.

Men halfjudinnan tycktes nu vilja förstå honom; eller ock kände hon sig bunden under den orättvisa, som specielt rashatet mot israeliterna framkallat, och hon fortsatte:

– Ah! Ni är som de andre! därför att ni nu fått höra, att det rinner judeblod i mina ådror är ni färdig att *hata* mig kanske?

– Judit! svarade Mats med fasthet. Vore du också djefvulens dotter, skulle jag *älska* dig.

TREDJE KAPITLET.
Den stulna plånboken.

Man hade ändtligen kommit till Lübeck och de båda guldsökarna Örsjö-Mats samt Mönsterås-Järker voro installerade i en ruskig sjömanshåla i närheten af hamnen. Detta logi hade rekommenderats af en

norsktalande individ af bauernfängarnes farliga släkte. Mats såg nog, hvad han hade för sig för man; men obekant som han var med det främmande språket fanns det för tillfället intet annat val än att betjäna sig af hvad som bjöds. Längre fram på dagen fick han dock klart för sig, att han på ett långt bättre hotell och till billigare pris kunnat få rum, samt äfven där göra sig förstådd. Men han och Järker hade då redan hyrt kyffet vid hamnen och vistelsen därstädes skulle ju dessutom bli af mycket kort varaktighet, sedan man hunnit ekipera sig något.

Emellertid inträffade en händelse, som nära nog kommit hela företaget att stranda så godt som i själfva början.

Mats saknade samma dag sin reskassa. Endast en ringa del däraf, eller några tillväxlade tyska mark, återstod, när han på aftonen som vanligt såg efter, om allt var klart.

Den gamla plånboken, som tillhört både hans far och farfar, kunde han nu icke finna, hur omsorgsfullt han än letade.

För Mats var förlusten betydlig och under nuvarande omständigheter krossande, ty hvart skulle han väl vända sig i det främmande landet utan existensmedel? – Icke ens fullt till rumshyran hade han kvar, och denna skulle enligt aftal erläggas hvarje morgon i förskott.

Mats kunde således motse att följande dag sakna både tak öfver hufvudet och mat; törsten finge han väl släcka vid någon vattenkastare.

Tänka på att sofva var nu omöjligt, fast han väl hade behöft detta efter en ganska ansträngande resa med opåräknadt och äfven påkostande hafsbad. Icke heller kunde han få rådgöra med Järker, ty denne hade redan på middagen skaffat sig en ny florshufva, blifvit krånglig och slutligen gått ut att »titta på sta'n», som han sade.

Den titten var grundlig. Ty ännu när klockan var öfver elfva på kvällen hade reskamraten ej återkommit, och Mats tog redan för afgjordt, att han ej heller skulle få se Järker förr än följande dag. Hur det var med dennes reskassa visste Mats ej det minsta. Ogerna ville han dessutom låna af honom; ty så mycket hade han sett, att Järker själf gerna lät sig bjudas men sällan bjöd, såvida han ej var i spritstämning.

Men hvem hade stulit plånboken? Och hur hade detta gått för sig? –

Icke hade Mats gerna kunnat tappa den; ty därtill hade den varit i godt förvar uti skinnvästens innerficka. – Hur han dock nu vände och vred på detta plagg, syntes icke det minsta, som kunde angifva en fickstöld med begagnande af skärande instrument. Och icke heller hade han haft västen af sig.

Skulle möjligen den så kallade »portieren» i detta vagabondhotell vara den skyldige? –

Men Mats hade ju icke talt vid honom mer än den korta stund, som åtgick att komma från ångbåten till det i närheten af denna liggande logiet, och under denna tid hade han ej ens – hvad han kunde minnas – kommit i beröring med karlen, hvilken dock kunde tros om hvad som helst.

Tanken på att genast tillkalla den obehagliga figuren för att höra sig för med honom, förkastade han genast såsom högst oförsiktig. Och att anmäla stölden eller förlusten i polisen, blefve äfven kinkigt, då ju Mats ej kunde göra sig förstådd och man antagligen ej skulle visa något vidare tillmötesgående mot en genomresande emigrant. – Men det var nu icke endast förlusten af reskassan, som Mats hade att gräma sig öfver. Äfven biljetten var borta, emigrantbiljetten å Bremerlinien, som Järker köpt åt Mats på ett agentkontor i Stockholm. – Jämte denna fanns också i den stulna plånboken en del papper, af hvilka några voro oersättliga.

Med hufvudet fullt af dystra tankar började han – utan att egentligen ha en enda förhoppning att lyckas i sina sträfvanden – att flytta undan det ringa och osnygga bohag, som bestods i detta vagabondlogi. Och han hade just fått alla väggar fria, samt bråtet i en röra midt på den lilla, snuskiga golfytan, när dörren öppnades och en anskrämlig fysionomi visade sig.

Den inträdande var »hotellets» värdinna, en koppärig, fnasig och alkoholförgiftad varelse med lömska och frånstötande blickar. Hon såg ut att tillhöra den kategori af polska israeliter, som särskildt vid hamnen har sitt tillhåll såsom logivärdar, pantlånare, klockmånglare och andra obskura yrken. Mats värdinna kraxade fram några ord, som han icke alls kunde fatta; men af hennes lifliga handrörelser och ristningar med det nästunga, rödstripiga hufvudet förmodade Mats, att hon var missnöjd med någonting: antagligen hans sätt att denna tid på dygnet möblera om, såsom han nu hade gjort.

Då emellertid icke heller hon begrep, hvad Mats kastade fram som en förklaring på, hvarför han dragit fram de så kallade möblerna, fann kvinnan för godt att tillkalla det norske biträdet i rörelsen.

»Portieren» infann sig mycket hastigt och frågade brutalt, hvad Mats menade med att störa hotellets gäster genom det oförskämda buller, han sades hafva förorsakat.

Mats, som redan hunnit bli försatt ur en lugn sinnesjämvikt, med anledning af sin förlust, svarade med rena svenska uttryck, att han ansåg hela denna hotellrörelse för ett prejarehål, om ej något ännu värre.

Megäran, som fick höra svaret i öfversättning, blef blodröd i sitt skråpukansikte och fordrade genast en förklaring, så vida inte Mats ville råka ut för polismyndigheterna.

Mats, som på goda grunder ansåg, att hexan hade bra grundade skäl att ej i allt för oträngdt mål begära polishjälp, svarade rakt på sak och med en genomträngande blick på »portieren», att han blifvit bestulen.

Med ett svagt rop sjönk han ned på golfvet.

Han hade till och med på tungan, att norsken var tjufven; men han hann aldrig så långt, förr än ett bedöfvande slag träffade honom öfver hjässan, utdeladt af »portieren,» hvilken ständigt gick beväpnad med en tung knölpåk.

Det svartnade för Mats' ögon, och med ett svagt rop sjönk han ned på golfvet, i fallet dragande kull en stol.

När han åter kom till medvetande, befann han sig på en bänk å Marienkirches kyrkogård.

Den kalla nattvinden strök svalkande kring hans bultande tinningar. En god stund behöfde han att klara sina tankar och att sätta sig in i situationen, hvilken så småningom framstod i all dess förfärande nakenhet.

Med ens framkom minnet af det öfvervåld, som han nyss varit utsatt för, och det blef honom nu tydligt, att den misstänkte äfven måste vara den skyldige, icke endast som tjuf utan äfven som rånare.

När Mats nämligen instinktivt förde handen till klockfickan – för att se hur pass långt framskriden natten var – märkte han att uret var borta, liksom kedjan – båda minnen från barndomshemmet. Äfven börsen med dess fattiga fem mark och några pfennige hade gjort klockan sällskap.

Mats var i denna stund således alldeles renskrapad.

Han reste sig och kastade en blick på omgifningen.

Det var ej stort annat än mörker att se, ett mörker, som endast sparsamt upplystes af några ännu flämtande lyktor.

Villrådig om både tid och rum, visste han ej, hvart han skulle vända sig. Till slut tog han åter plats på bänken för att afvakta dagens inbrott.

Hon slog just tre.

Således var det ännu en fyra timmar, innan det skulle ljusna. – Att vara sommar tyckte Mats att natten i Lübeck var ovanligt mörk; men han hade reda på, att redan här, fast så pass nära Sverige, saknades de nordiska, ljusa sommarnätterna.

Aldrig hade Mats saknat dessa som nu.

Och medan han satt där i sorgsna tankar, dök det upp en lång figur från djupet af kyrkogården, hvars omfång Mats ej kunde se.

Efter denna figur kom en annan, som – att döma af den vaggande gången – tydligen var åtskilligt beskänkt. Egendomligt nog hörde Mats denne gnola på en svensk folkviselåt, hvilken – huru osäkert och pinsamt tonerna än kommo fram – dock verkade på Mats som en innerlig fredshelsning från den nu saknade fosterjorden.

Mats var till och med i begrepp att skynda fram till den vinglande nattvandraren i förhoppning att äfven få höra några svenska ord, då dennes föregångare, den längre figuren, hastigt vände sig om mot den efterföljande och utbrast på oförfalskad svenska:

– Raska på nu, din slashas! Jag begriper ej, hur man kan bli så fylax af några sejdlar bier.

– Sa' du *några*, sa' du? lallade den raglande. – Kallar du tjugotre sejdlar för *några?*... A du, som är ingeniör, kan inte räkna till tjoget!... Säj tjugofem så blir det jämnare, för en slog jag i skallen på Degerhamns-Kalle och en ...

– Håll klaffen! svarade den andre med en röst, som kom Mats att spritta till. Ty i denna röst kände han igen »ingeniör» Max Wickert.

Att den först talande var Mönsterås-Järker, därom rådde nu ej det minsta tvifvel.

Detta var Järkers sätt att »se på sta'n»!

Ingeniören-äfventyraren fortsatte:

– När du nu kommer in, så säger du inte ett knyst åt den där Mats, begriper du ... Den här lilla affären oss emellan angår inte honom ... Du kan förresten vara tacksam mot mig, din krake, för att jag räddade dig från prygel ... Degerhamns-Kalle ser mig ut att kunna knäcka ryggen på dig bara med tumändan ... Men *mina* knep känner han i alla fall inte till, och därför låg han där hastigt och lustigt som en trasa ... Sätt dig!

Mats vågade nu knappt draga andan af fruktan att bli upptäckt, hvilket icke alls hade varit lämpligt, om han nämligen ville lyssna till fortsättningen.

Också föredrog han att huka ned sig så mycket som möjligt bakom ett skyddande träd, och därifrån hörde han Järker svara, osäkert som nyss.

– Det är i alla fall elakt mot Mats. Hade *han* inte varit, så låg jag nu med säkerhet i hafsens djup ... Jag talte ju om det där?... Och så är det han, som ...

– Prata nu inte skräp, utan säg, hur du vill ha det ... Antingen skall du följa honom, eller också mig. Din

kassa är inte värd många lingon. Men *den* saken kan nog *jag* reparera ... Du får fri resa och maten. Och så får du två dollars om dagen, när vi komma öfver till Amerika samt tre, när vi hinna till Klondyke.

– Nog vet jag, att du menar väl, svarade Järker ... Men att svika en gammal *vän*, ser du ...

– Hvad har du med hans affärer att göra? Helst såg jag, att karlen inte kunde komma med alls. För i Klondyke tänker han väl spela öfversittare så att fan månde ta' honom, hvilket han nog också gör, om Mats Olsson kommer på *min* gata ... Var lugn för det!... Du såg hur jag expedierade den där Degerhamns-Kalle? Här finns kraft må du tro, fast man är schangtil och af finare ras, än ni bondtuppar.

Järker tycktes icke vara hågad att uppresa sig mot ingeniörens elegans. Men beträffande Mats' styrka, svarade han, ehuru med viss försiktighet:

– Du känner icke Mats, hör jag. Han har armar som en jätte, och kraft som en tjur ... Han ...

– Men han har icke skalle af pansarplåt, afbröt Wickert. I Klondyke är man dessutom inte så noga med om en gräfvare mer eller mindre »kommer bort», som fjärsmän i det mörkaste Småland. I alla fall blir det nog bra med den saken, då vi hinna så långt ... Men för att få nödiga pluringar för färden, måste du hjälpa mig i morgon afton ... Nu vet du hvar det är; Rathhausmarkt 12. Du väntar i Rathhaus-Keller vid en remmare rhenskt! Drick dig för tusan icke fylax, för då blir du omöjlig som nu ... När Judit kommer, håller du henne kvar så länge som möjligt; mig träffar du sedan på die Schiffengesellschaft, där vi voro nyss ... Kan du hitta dit igen?

– Nog tror jag det, svarade Järker sömnigt.

– Fråga dig för i annat fall, för så mycket tyska bör du kunna kläcka ur dig. Kom bara i håg das Schiffenhaus, för det är ju så godt som svenska. Egentligen heter lokalen das Schiffengesellschafthaus, men man förkortar, begriper du ... Säg efter.

Järker gjorde några vanmäktiga försök. Resultatet blef så uselt, att förr skulle en tysk förstått kinesiska, än den tyska, Järker fick fram, trots att han för Mats skrutit med att han kunde mest lika mycket tyska som engelska och engelska så godt som sitt modersmål. –

Alltså en ny sida af den dåliga karaktär, af hvilken Mats – ehuru väl sent – sett flera drag. –

Slutet blef, att ingeniören vid en närstående lykta skref upp namnet på det gamla stamhållet för sjöfolk. – Järker stoppade detta vägledande papper på sig.

– Skall jag följa dig hem nu? hördes Wickert fortsätta. Du kan nog icke taga dig fram till det där hotellet heller. Hur fan kunde vi vara så dumma, att ta' in hos den där skojarkäringen?

– Det var Olsén, som visade oss dit.

– Olsén? Hvilken Olsén?

– Jag vet inte hans förnamn; han är norrman, men talar svenska ganska bra. Han är portier hos käringen.

– Ah! Sivert Olsén! utropade Wickert. Jo, det är just en fin pojke; han bestjäl er på rubb och stubb, om ni inte ser upp. Mig plockade han på en femtilapp i falskt kortspel, när jag var här nere förra gången, och han har nog farten i sig ännu ... Skall i alla fall bli lifvadt, att helsa på där på nytt. Kom så gå vi! Klockan är snart fyra ...

Mats såg hur industririddaren hjälpte den halfsofvande Järker på benen, och hur han med säker lokalisering

förde ut honom ur kyrkogården. Gerna hade han genast gått fram för att dels draga sin landsman ur skälmens klor dels äfven tala om för både Järker och Wickert, hvad som nyss händt på »hotellet». Men en maning bjöd honom att nu endast följa dem på afstånd; hufvudsakligast för att själf lära sig hitta till röfvarhålan, hvars innehafvare och personal han redan följande dag tänkte ställa till ansvar genom svenska konsulns bemedling.

Hvad beträffar den affär, i hvilken Järker tycktes vara invecklad som något slags hjälpreda åt Wickert, skulle Mats ej få reda på förr än nästa dag efter klockan sju.

Utom andra motiv, som lockade honom dit, skulle han ju där – efter hvad han nyss hört – få återse Judit.

FJÄRDE KAPITLET.
Ett inbrott med efterspel.

En sugande hunger plågade Mats Olsson, där han vid sextiden följande eftermiddag styrde sina steg mot den af Max Wickert utmärkta platsen för mötet mellan Järker och Judit Brandström.

Hela dagen hade varit mycket motig för den redan hårdt pröfvade emigranten.

Han hade efter åtskilligt bråk lyckats uppleta det svenska konsulatet och där hugnats med åtminstone löfte om, att man skulle göra hvad man kunde för att hjälpa Mats till rättvisa; men å andra sidan minskades detta hopp betydligt af den omständigheten, att man fruktade, att han ej skulle ha mycket att vinna, emedan han ej egde vittnen på våldet och rånet, och att han ej heller kunde bevisa, att det var norrmannen, Sivert Olsén, som var den skyldige.

Visserligen var denne individ mycket illa anskrifven; men detta vore ju ej nog att fälla honom mot hans nekande.

Då man hörde, att Mats nu var alldeles utan medel, lofvade konsulatsekreteraren att skaffa den bestulne fri öfverresa till Sverige, om han nämligen önskade detta. Något annat understöd kunde han icke påräkna.

Mats var för stolt att tigga.

Han tackade emellertid för den erbjudna tjänsten – hvartill konsulatet för öfrigt var så godt som skyldig – och skulle just lämna lokalen, då själfva chefen kom in och fick höra hvad det var fråga om.

Mats upprepade sin berättelse och fick samma svar som af sekreteraren. Men därjämte fick han äfven en liten diskret handtryckning af den vänlige mannen; och som gåfvan gafs på så ädelt sätt, kunde Mats icke annat – redan hungrig som han var – än känna sig lycklig öfver denna utgång.

Men utkommen såg han nog, att den sedel, han fått, visserligen var af allt för ringa valör att draga sig fram med stort mer än ett dygn, om han ej ville tillbringa en natt utomhus. Rumshyran skulle med säkerhet sluka brorslotten af gåfvan, och så kom nu till detta, att Mats måste vara försedd med mynt för att på aftonen kunna visa sig i rådhuskällaren, att där taga reda på, hvad ingeniören hade i sinnet med att sammanföra Järker och Judit.

Att någon ond plan var i görningen, detta var ej svårt att fatta.

Men trots sin nu utblottade belägenhet, tvingades han af sin brinnande böjelse för denna härliga, rättframma och intelligenta flicka, att – så vidt han kunde det – afvärja den fara, som lurade på henne och hvilken han endast genom en ovanlig tillfällighet kommit att få reda på. – Mats ville under alla omständigheter gifva

henne en varning.

Dessa anledningar voro nog att Mats fått gå hela dagen utan föda.

Han hade ej vågat växla sedeln, ej vågat smaka en matbit, emedan han ej visste, hvad ett mål kunde gå till som billigast och ej heller kunde fråga sig för om den saken.

På gatorna såg han ofta små kärror dragna af hundar och vid dessa stannade mången tysk – äfven elegant klädda herrar – och hemtade upp ur en rymlig bleckcistärn små rykande korfvar, som sågo så mycket aptitligare ut som de för Mats kryddades af en sugande hunger.

Han såg äfven andra gatumatvaruhandlare sälja färska tyska bakverk, men af hvilka Mats ej fick mer än den åtrå, som endast höjde plågan.

Mer än en gång, kände han, hur hans kropp skakades af en häftig rysning, som kulminerade i att det svartnade för hans ögon, hvilka ej fått en blund sedan svimningsanfallet efter det lömska öfvervåldet.

Men han motstod trots detta den våldsamma frestelsen, att göra slut på dessa plågor åtminstone för *en* dag, ett dygn eller så länge den erhållna marksedeln räckte – genom att hastigt och glupskt fylla den pockande magens kraf. – Striden mot hungern, som han nu kämpade denna strid, hade han aldrig kunnat drömma sig så svår. Och han förvånades ej nu att en människas ädlaste principer så ofta måste ge vika och duka under för en sådan motståndare som hungersnöden.

Hvad tiden gick sakta!

Kvarterna blefvo timmar; långa stunder tycktes tiden stå alldeles stilla.

Tanken på Judit och hvad han hoppades kunna göra för henne, blef under dessa minuter oklar, till och med bilden af henne själf syntes dunkel som mot ett dimmigt och jolmigt perspektiv. Äfven minnena af gårdagens afsked, resan, ingeniören, Järker, allt – ja, själfva förlusten af reskassan – togo form af bizarra drömmar, som flöto samman utan reda och som det nu syntes Mats omöjligt att någonsin kunna särskilja i klara enskildheter.

Blodbristen i hjärnan – alstrad genom för liten tillförsel af näring – började göra sig märkbar genom tätt på hvarandra följande hallucinationer, och det var därför hög tid, att något extra skulle inträffa för att afleda hans uppmärksamhet från fantasierna till verkligheten.

En god kvart före sju finna vi Mats utanför Lübecks ålderdomliga rådhus, i hvars källarhvalf den månghundraåriga vinstugan är inrymd.

Mats hade således ännu god tid på sig och föredrog att i stället för att genast gå ned och intaga en afvaktande plats, göra några slag kring rådhusplanen.

Plötsligt kom det för honom, att ingeniören sagt något om, att Järker skulle vänta medan Wickert gjorde en påhelsning i numro tolf vid denna plats.

Träffades Judit verkligen där? Och var det ej fråga om ett rån, ett inbrott eller annat dylikt, som skulle utföras till förstärkande af industririddarens kassa?

Mats’ hjärna var nu för oklar att nöjaktigt reda ut denna fråga. Men han ville dock så långt han kunde hålla Judit fri från faran.

Hon fattades ungefär tio minuter i sju när Mats fick se en figur i lång kappa närma sig en mindre butik, där

man skyltade med kläder och divärse annat, som hade mycket tycke af lagret i ett svenskt s. k. klädstånd. Detta var inrymdt till vänster om den gamla, låga porten i numro tolf.

Öfver denna butik syntes endast ett namn – *Isak Silberstein* – tydligen namnet på någon israelit.

Dörren slogs upp af mannen i långa kappan, och Mats hörde därvid ljudet af en skrällande klocka. –

Han närmade sig försiktigt, fruktande att bli sedd af den inträdande, i hvilken Mats anade, men ej igenkände äfventyraren Max Wickert, hvilken synnerligen skickligt nu hade maskerat om sig.

När Mats kommit så långt fram som till porten, smög han sig in i denna och var där mycket väl skyddad af det rådande halfmörkret.

Han ansträngde sina öron för att lyssna till röster, som samtalade från ett i portens bakgrund varande rum, just på samma sida som klädståndet, och till hvilket dörren åt porten stod öppen.

Detta gjorde han, emedan han i den talande mycket väl kände igen ingeniörens röst. Men orden förstod han icke, ty samtalet fördes på tyska – hvilket språk Wickert var rätt hemma i.

Den, som ingeniören talade med, var en gammal man, efter hvad Mats kunde märka; en aning sade honom, att det var bodens innehafvare, juden Isak Silberstein.

Plötsligt hördes denne ropa:

– Judit! Herein!

Nästa minut tycktes äfven den ropade infinna sig.

Nu öfvergick samtalet till svenska mellan Wickert och Judit, då och då med tyska inpass och tolkningar för att Silberstein skulle kunna vara med.

Wickerts röst var alldeles förställd:

– Jag träffade dem händelsevis, sade Wickert ... Och på herr Anderssons – eller Järker, som han äfven kallades – begäran, har jag tagit mig friheten besöka er, med förfrågan om ni möjligen kunde ha tid att egna denne herr Andersson – några minuter. Han skall i morgon tidigt resa till Bremen och därifrån fortsätta till Amerika med sin vän, en herr Mats Olsson. Resan skall visst ställas ända till Klondyke ... Skulle ni bifalla, träffas de här midt öfver i rådhuskällaren. Det tycks vara fråga om något mycket angeläget.

Det dröjde en stund innan Mats kunde höra Judit svara. Han fruktade nästan, att hennes ord alldeles skulle undgå honom.

Men i det han smög några steg närmare den öppna dörren och spände sina hörselnerver till det yttersta – dessa voro dessutom nu mycket känsliga på grund af det nervösa tillstånd, hvari han befann sig genom hungern – uppfångade han hvarje hennes ord, när hon sade:

– Jag känner er icke, min herre; ni har ej heller sagt mig ert namn.

– Ack förlåt! Mitt namn är Klintberg, Karl Klintberg, filosofie doktor från Lund, och ni är ju fröken Judit Brandström från Stockholm? Hvad får jag lof att lämna denne herr Andersson och herr Olsson för svar?

– Hvarför komma de ej själfva hit, eller åtminstone någon af dem? fortsatte Judit med ett tonfall af misstroende.

– Skälet är mycket lätt att förklara, svarade ingeniörn, nu filosofie doktorn, med profryttarejargon. Ingen af de värde herrarne är hemma i tyska språket, och för den händelse, att fröken Brandström ej skulle ha varit tillstädes, så hade ingen af dem kunnat meddela sig med herr Silberstein för att af honom få det säkert mycket viktiga ärendet uträttadt. Se därför orsak till, att jag uppträder här som – ja, man kan ju nästan säga *böneman.*

Han lät vid dessa ord höra ett skratt, som skorrade högst falskt i Mats' öron, hvilka åter spändes för att kunna uppfatta Judits svar.

– Jag skall komma – svarade hon, sedan hon yttrat några ord till den gamle israeliten – och till Mats' förvåning på tyska, hvilket språk Judit dels genom börd hade anlag för, dels genom lektioner gjort sig ganska hemmastadd uti. – Men om doktorn går dit före mig, så säg, att jag ej kan komma förr än half åtta.

– Det skall jag visst bära fram, svarade Wickert i det han tycktes göra sig i ordning att gå.

Mats märkte äfven, att Judit hördes lämna det rum, där man samtalat, och att hon kom närmare den till förstugan öppna dörren.

Gerna hade han gått fram för att visa sig, men klokheten manade honom dock, att ej följa denna sitt hjärtas maning, utan hellre afvakta en stund, då det lämpade sig bättre att träda in.

Nu såg han Wickert snedda öfver rådhustorget.

Tydligen gick han för att gifva den väntande Järker nya instruktioner, emedan han ej genast kunde få Judit att lämna klädståndet.

Mats började ana sammanhanget med skälmens plan.

Man hade för afsigt att locka ut flickan för att sedan göra en rask kupp inne hos den gamle Silberstein, hvilkens butik – ehuru centralt belägen – dock var tillräckligt isolerad för ett lyckligt utförande af ett dåd i den stil, som Wickert tycktes hafva i sinnet.

Klockan half åtta skulle Judit träffa dem. Det var således ännu en half timme kvar.

Men minuterna flögo nu i väg fortare, emedan Mats var fullt upptagen med tanken på hur han bäst skulle kunna demaskera skurken och på så vis göra Judit en verkligen stor tjänst. Ty blefve Silberstein plundrad af en man, som tycktes känna åtminstone Judits bekanta, skulle hon, utom andra obehag, fullständigt förlora den plundrade farfaderns tillit, och i hast se sig utkastad som värnlös i en främmande stad och i främmande land och som sådan kanske falla offer för lidanden, af hvilka Mats själf redan fått smaka bittra prof.

Nu hördes lätta steg bakom Mats, där han i porten lät blickarna flyga öfver torget.

Han vände sig om, anande hvem det var, och stod nästa ögonblick öga mot öga med henne, för hvilken hans hjärta klappade. Utan att kunna hejda ordet utbrast han:

– Judit!

– Ah! Ni här, här Olsson? Ni hade således icke tid att vänta mig till half åtta? Hon fattas ju bara några minuter. Helgade icke den där doktorn, att jag skulle komma?

– Fröken Brandström, svarade Mats allvarligt. Jag fruktar, att det är någon ondskap på färde, och jag har kommit hit att varna er.

Han sade detta med en röst, som kom leendet att dö bort på Judits läppar när hon frågade:

– Ni talar i gåtor. Hvad ondt skulle hända mig?

– Icke blott er, utan äfven herr Silberstein. Den där doktorns historia var bara en förevändning att få er bort ur butiken, där han nog har vissa spekulationer på herr Silbersteins kassa.

– Gud bevare farfar! utbrast nu Judit förskräckt, för första gången angifvande sitt släktskap med israeliten, hvilken Mats dock redan slutit sig till af hvad han hört på ångbåten ... Det skulle således vara en komplott, kanske äfven mot våra lif. Fort; hjälp mig! Eller ännu bättre, stanna kvar, så skall jag själf se till att vi få hit polis.

Mats dröjde en stund öfverläggande innan han svarade – mest med tanke på att ej, jämte Max Wickert, som tydligen ensam tänkte utföra dådet, äfven indraga den med säkerhet vid glaset förledde Järker –:

– Jag tror det blir bäst, att ej tillkalla polis. Som det nu är, kan jag mycket väl själf reda mig med honom – han hade Wickerts namn på tungan, men kom sig dock icke för att ännu blotta skälmen för Judit ... Jag är stark nog att ensam sköta den där gossen som han är sjuk till. Men som Järker verkligen sitter på källaren där öfver torget – jag skall längre fram närmare förklara hvarför – så gjorde ni mig och äfven honom en stor tjänst med att hålla honom kvar där tills jag kommer dit efter den här lilla affären.

– Herr Olsson! svarade Judit. Jag är mer öfverraskad än egentligen rädd. Att komma åt farfars kassa, blir nog svårt, ty han har den mycket väl förvarad. Men det kan ju gälla hans lif, och delvis blefve ju jag i så fall en orsak till en så ohyglig katastrof. Jag inser dock, att vi undvika mesta uppseende genom att göra som ni säger. Alltså går jag låtsadt i fällan, och *ni* skall nog kunna hålla skurken i styr med den här. Var så god!

Till Mats' obeskrifliga förvåning drog Judit vid dessa ord upp en utmärkt revolver ur sin kjortelficka och räckte denna åt Mats sägande:

– Hon slår half nu. Jag måste skynda för att ej väcka deras uppmärksamhet. Dörren här bredvid går till boden genom en liten tambur. Att först säga något åt farfar skulle endast oroa honom.

– Helt visst, svarade Mats – men dess värre kan jag ej göra mig förstådd af honom.

– Jag är här på ögonblicket. Skall bara inviga herr Andersson innan ...

– Nej! Gör icke detta. Dessvärre tror jag, att han af dumhet skulle fördärfva det hela. Lämna honom utan vidare så fort som möjligt, sedan doktorn väl sett er gå dit ned; ty jag är viss på, att han lurar på detta just nu.

– Farväl! Men akta er, om äfven han har vapen.

Hon skyndade sin väg.

Mycket riktigt; knappt hade hon hunnit fram till rådhuset, innan Mats från porten åter såg Wickert dyka upp, närmande sig klädståndet med raska steg. Den skrällande klockan hördes på nytt, och kort därpå steg af den gamle, som gick ut i boden för att som han kanske trodde expediera en kund.

Mats hade raskt gjort upp sin plan att möta våld med våld.

Skyndsamt smög han sig in i den mörka tamburen, från hvilken han hade god öfverblick af butiken, sedd från dess bakom disken varande sida.

Han hörde hur de växlade några ord och kunde äfven se hur »doktorn» därvid lutade sig fram mot den gamle, under det att han ifrigt gestikulerade, som om det var något högst intressant, som han meddelade

Silberstein, hvilken svarade med några ord, i ett tonfall, som mycket väl kunde vara uttryck för öfverraskning.

Han måttade ett våldsamt hugg mot sin motståndares bröst.

Gerna hade han velat veta, hvad som nu afhandlades, men han fick icke mycken tid att tänka på detta förr än han såg Wickert med en snabb rörelse måtta ett kraftigt slag mot den gamles ansikte, ett slag, som ögonblickligen sträckte Silberstein till marken och beröfvade honom sansen.

Med ett vigt språng var skurken därpå öfver disken, slet upp pänningelådan och dök ned med båda sina händer för att hastigt roffa åt sig hvad han kunde.

Men just i samma ögonblick störtade Mats fram från sitt gömställe och riktade revolvern mot inbrottstjufvens hufvud i det han röt:

– Gif dig, skurk! Eller du är dödens!

Som om åskan slagit ned vid hans fötter, stod Wickert där alldeles bedöfvad.

De stulna pänningarna föllo ur hans händer och rullade ut öfver golfvet samt under där sammanhopade möbler och andra saker. Af allt motstånd, som han här väntat sig – om han ens tänkt sig något sådant – var detta från Mats alldeles opåräknadt.

Men häpenheten var dock icke så stor, att icke själfbevarelseinstinkten var större.

Med blickarna fastnaglade vid Mats för att bevaka hvarje dennes rörelse, drog han hastigt upp en lång knif, parerade därmed det af Mats höjda vapnet och måttade nästa sekund ett våldsamt hugg mot sin motståndares bröst.

Mats var emellertid snabb äfven han.

Med en om ovanlig vighet vittnande rörelse kastade han sig åt sidan och fick tag i en stol, som han med blixtens hastighet svingade upp mot angriparen för att afväpna denne.

Men industririddaren Wickert var icke heller senfärdig af sig. Han röjde smidighet äfven han och parerade det slag, som kunnat träffa honom af stolen. Som en orm retirerade han mot disken och syntes just färdig att med ett djärft språng kasta sig öfver denna.

Detta ingick emellertid icke alls i Mats’ plan.

Att låta inbrottstjufven och rånaren komma undan så lätt vore detsamma som att egga honom till nya bedrifter i samma stil. Nej, någon näpst måste han ha.

Hans hand grep fastare om kolfven på revolvern och pekfingret spände mot trycket.

Men i samma stund han höjde vapnet kom han att tänka på det larm, ett skott skulle väcka.

På planen därutanför rörde sig rätt många människor. Dessa skulle allarmeras af skottet och skynda till; polisen skulle ingripa. Mats, som ej kunde språket, skulle stå sig slätt att förklara sammanhanget, och Wickert skulle naturligtvis genast vända saken så, att det var Mats, som var den skyldige, att det var han, som gjort rånförsöket och slagit den gamle, som ännu låg kvar på golfvet, utan att ge från sig några lifstecken.

Den af Mats höjda revolvern afhöll å andra sidan Wickert från att göra det befriande hoppet. Han fruktade

naturligtvis för att få sig en kula i ryggen, så fort han måste vända denna till. Och Wickert var feg, samt älskade lifvet med en skurks hela känsla af att endast detta var honom tillmätt för njutningar och att en högre sällhet aldrig skulle skänkas honom på andra sidan dödens elf.

Det var denna omständighet, som på ett fördelaktigt sätt vände situationen till Mats' fördel. – Han vann tid.

Dörren åt gatan slogs nämligen upp ett par sekunder senare, och Judit Brandström visade sig på yttersidan af butiken.

Endast en blick var nog för henne att förklara situationen. Men om hennes farfader lefde eller ej kunde hon naturligtvis icke se.

Vid åsynen af Judit syntes den maskerade bofven helt och hållet tappa fattningen; han var nu icke alls på det klara med den roll han borde spela. Att anklaga Mats Olsson insåg han vara lika dumt som löjligt inför denna kvinna, som de båda älskade, men som han, Wickert, nu säkert aldrig mer vågade tänka på som sin maka – eller kanske rättare ur *hans* synpunkt, älskarinna.

Det var i detta ögonblick, som Mats vann en af sina största segrar.

Han visste, att Wickert förr eller senare ändå skulle bli fast och han beslöt därför att låta industririddaren löpa.

Det var nog icke endast en fläkt af öfverseende människokärlek som dikterade detta ... Nej, visst icke. Mats hörde icke alls till de blödhjärtade. Men han insåg, att om man blandade in polisen i denna affär, skulle Judit nödgas att inställa sig för rättvisans skrank som vittne, och under vittnesmålet kunde komma i dagen ett och annat, hvilket en ung kvinna ej gerna vill hafva utbasuneradt i rättegångsrapporter, som referenterna nog skulle göra så intressanta som möjligt. Inbrott med rån, uppblandadt med en lämplig portion romantik om en ung, skön kvinna af främmande nationalitet, en klondykefarare, som räddare och en kontinental äfventyrare som bof, samt först men icke sist en israelitisk pantlånare som offer, detta skulle bli en pikant anrättning, hvilken borde kunna fylla spalter för flera dar samt ge stoff till de härligaste och mest lockande öfver- och underrubriker man kunde önska sig.

Det var detta Mats ville undvika, och det var för den skull han vände sig mot Wickert, fortfarande hållande honom i schack med sin höjda revolver när han sade:

– Tag af er lösskägget och visa hvem ni verkligen är. Gör ni icke detta, skall denna kula inom ett ögonblick krossa er fördömda skalle.

Wickert vred och vände på sig och syntes ha svårt att fatta ett afgörande beslut.

– Ett! – Två?.. räknade Mats samtidigt med att han lät höra en hotande knäppning med trycket.

– Jag ger mig endast på *ett* villkor, utbrast rånaren i det han fortfarande behöll sin brytning så att ej rösten skulle förråda honom för Judit.

– Här dikterar *ni* icke några villkor, svarade Mats. Af med skägget och ni får gå.

Det var just detta att få komma undan, som nu var en lifssak för Wickert. Han hade till och med andra skäl att hålla sig undan den tyska polisen än denna historia med juden Silberstein. I Hamburg hade han kommit undan en svår rånaffär på ett af stadens främsta hotell; i Berlin hade han varit med om en lyckad stöld, och från Dresden måste han fly hals öfver hufvud efter att en natt vara nära nog att bli fångad såsom hållare af spelhelvete med en ännu ruskigare birörelse. – Allt kunde komma i dagen och medföra de strängaste straff.

Han andades också lättare då han svarade ej utan en spotsk ton – då han anade Mats motiv att nu visa sig ädelmodig:

– Ni tillåter mig således att fritt få aftåga? Hvilket ädelmod! Ni *vågar* icke skjuta!

Det blixtrade till i Mats' ögon och han var nära, att icke längre kunna behärska sig.

Men Judit kom nu emellan och utbrast:

– Hvar är farfar? Är han därinne?

Den gamle låg nämligen så att han ej syntes emedan han fallit helt nära bakom disken.

– Han har bara svimmat, svarade skurken lugnt. – Han blef rädd när jag kom in på nytt och trodde kanske, att jag ville beröfva honom hans kära guld. Tro hvad ni vill; men detta var så mycket mindre min afsikt som jag just vände om för att göra upp med honom om en högst lysande affär, hvilken ...

– Nog syns på slantarna, som ligga kringströdda på golfvet, och som ni stal ur kassalådan, afbröt Mats med stigande vrede.

– Bevisa detta! hånade Wickert. Är det icke snarare *ni* som ...

Pang!

Skottet gick af och en kula for hvisslande förbi äfventyrarens hufvud ...

Skrällen väckte upp den gamle ur hans bedöfning, han vaknade med ett anskri och lagom att se hur Wickert eller som han trodde, doktorn kastade sig öfver disken och därpå hufvudstupa ut på gatan.

En sekund af pinsam ångest inträffade för både Mats och Judit. Men just som pantlånaren rusade upp för att själf sätta efter den flyende och tillkalla polis, sade Judit på tyska:

– Han har redan hunnit för långt. Dessutom har han ingenting fått med sig. Se, där står den man, som räddat ditt lif och äfven dina pängar.

Silberstein vände sin blick mot Mats, som han ännu icke

Skrällen väckte upp den gamle.

observerat. Revolvern i dennes hand förklarade sammanhanget och Judit fick snart tillfälle att som tolk närmare beskrifva förloppet af denna affär, som helt visst kunnat kosta den gamle lifvet, om icke Mats af en underlig slump kommit som räddare.

Att äfventyret tog den utgång, som vi här skildrat, var till större lycka för Mats än han vågat hoppas.

Med en blick af lättförklarlig stolthet betraktade den vackra halfjudinnan sin riddare, och i denna blick stod äfven att läsa något annat, hvilket Mats nog sett där glimma till för en gång, men icke så varmt och glödande som nu.

Hade han kunnat läsa, hvad hon nu tänkte, skulle han ej åter sett tillvaron i så mörka färger, som den nu började framträda, när den sugande hungern på nytt gjorde sig påmind.

FEMTE KAPITLET.

Ett frieri.

För Mats Olsson var i förra kapitlet skildrade händelse ett steg närmare målet. Den gamla månglaren Silberstein – som visserligen var känd för en hög grad af girighet – kunde icke annat än se den modige unge svensken med stor välvilja, enär han utan dennes mellankomst helt visst blifvit bestulen på en del af sitt kära gods och guld om han också undsluppit med lifvet. Nämnda dag hade han nämligen inne en kassa på många tusen mark, som skulle in i ett annat företag redan följande morgon. Och dessa pänningar voro endast förvarade i ett järnskrin, som lätt kunnat blifva rånarens byte.

Aldrig hade en måltid smakat så bra någon kväll som den efter äfventyret, då Mats inbjöds i Silbersteins med en mängd dyrbara antikviteter inredda hem, antikviteter, som visserligen snart gingo i andra händer, men lika snart ersattes med nya. Utan förbehåll berättade han under måltidens gång det äfventyr, som natten förut händt honom själf, och han fann i Judit – som blef honom allt kärare och kärare – en tacksam åhörarinna, hvilken bemödade sig att i varma färger öfversätta svenskens ord för den gamle.

Silberstein var ingen otacksam natur. Det blef tydligt för honom, att den unge svensken nu stod på bar backe och att hans planer på en tur till Klondyke skulle stranda af brist på medel.

Han kände till Lübeck och han sade öppet, att å en genomfartsort som denna kunde Mats kasta allt hopp öfver bord rörande den stulna plånboken. Sådana skälmar som höllo till vid Ufernstrasse kunde polisen sällan få bukt på. Grepos de, fanns aldrig kvar något af hvad de roffat åt sig; de arbetade efter fullt genomförda system och hvad den ene stal, gömde eller placerade den andre på ställen, som för utomstående voro omöjliga att finna.

Samma kväll erbjöd han Mats själfmant respängar till hemlandet, ett anbud som Mats mottog med stor tacksamhet; ty han ansåg sig redan hafva fått nog af både äfventyr och svält. Hellre ville han tjäna bonddräng hela sitt lif än drifvas kring i en värld, där andras egendom var ett så ytterst lätt byte för första bäste, hvilken traktade därefter.

Men denne tanke var endast framkallad af förslappning efter senaste strapatser. Sedan den utsugna magen fått ett godt mål mat, och då en ny plånbok med sedlar hvilade vid hans barm, var Mats åter full af förtröstan.

När han så kom in i ett varmt hotellrum och lampan var tänd samt den uttröttade kroppen sjunkit ned i en bekväm hvilstol, då började hjärnan åter arbeta, och han tänkte närmare öfver både hvad som händt och hvad som kunde komma. Hans själs naturliga spänstighet tog ut sin rätt och han såg med en känsla af vemod hur de rika, gyllene drömmar, hvilka han närt sedan en tid, bleknade bort för utsikten af en lång träldomens futtiga existens såsom dräng, möjligen sedan torpare och kanske – men så långt vågade han ej ens följa denna riktning – en ålderdom som utsläpad andelsbonde i en karg afkrok af den magra smålandsbygden.

Han reste sig med häftighet och började mäta det mattbelagda golfvet med nervösa steg.

Skulle drömmen om guld och gröna skogar så fort taga slut? Skulle han låta sig nöja med att endast hafva *förlorat*? Allt hvad han kunnat disponera af den sålda, gamla fädernetorfvan, magra femhundra kronor, var borta, utan att han haft den minsta nytta af dessa pängar – endast förargelse och harm.

Och att nu komma hem som en slokörad hund och barskrapad söka tjänst för nätt upp så mycket, som hans mage kräfde och hans kropp behöfde att skyla sig med, skulle icke detta bli outhärdligt?

Han tände sin pipsnugga, och tankarna fingo med de blå rökringarna en lättare flygt. Ett hundra mark var nu hans kassa – lönen för ett räddadt lif ...

Kunde han icke lika så gerna stanna kvar där han var, kunde han icke få anställning som dräng i Lübeck; kanske pantlånaren behöfde honom? Vore det omöjligare för honom att slå sig fram i Tyskland än för många andra svenskar? Kunde icke äfven han lära sig tyska, när Judit hade lärt sig detta språk?

Han stannade som om någon häftigt gripit honom i armen.

– Judit! utropade han.

Hur hade han ens ett ögonblick kunnat glömma att taga henne med i räkningen? Var det icke hon, som mer inspirerat honom till Klondyke-färden än något annat; visserligen indirekt men därför icke mindre afgörande än om endast åtrån att bli rik, att skaffa en förmögenhet, kallat honom att bryta sig fram till detta genom äfventyr och faror i främmande land.

Men hvart i all sin dar skulle han komma med fattiga hundra mark? Redan fem hundra kronor kunde anses som en spottstyfver till ett dylikt företag.

Skulle han verkligen sålunda äfven ge upp hoppet om att få ega henne, hvars böjelse för honom han redan trott sig märka? Detta vore att mista tron på en vakande Försyn. Ty nu kände han – och för första gången i sitt lif – att hade han icke Judit att arbeta för, icke henne att kämpa för, icke henne att hoppas på – då kunde han så godt först som sist utan vidare göra upp räkningen med lifvet, eller bli bonddräng, slaf, tiggare, hvad som hälst af lifvets hand-ur-mun-existenser tills döden ändtligen förbarmade sig öfver ett nytt förfeladt lif; ja, han kunde till och med resa till Stockholm och sälja sig åt en värfvare, bli gardist, legoslaf i granna klutar och matfriare i bättre kök.

Han vågade icke fortsätta att betrakta den mänskliga förnedringens branta utförsbacke.

Naturen tog ut sin rätt; och han somnade utan att släcka lampan.

– – –

Han vaknade vid att känna sig nära att kväfvas.

En besynnerlig känsla af att någon snörde till hans hals kom honom att rusa upp och fullt vaken kasta en blick kring sig.

Han fick lätt förklaringen. Ur lampan stod röken bolmande som ur en fabriksskorsten, fyllande rummet med en olidlig, kväljande stank. Att skrufva ned veken, släcka lampan och öppna så många fönster, som fanns i rummet, var en minuts verk.

Därute sken solen lockande och lifvande. Någon klocka hade Mats icke; men kort därpå, medan han efter bästa sätt justerade sig, hörde han att hon slog tio i ett närbeläget kyrktorn.

Mats kände sig skamsen. Så länge som till tio hade han icke sofvit sedan han en gång i världen låg i linda. Hade icke lamposet väckt honom, skulle han kanske sofvit ända till kvällen. Han kände detta och endast oredigt kommo bilderna fram af hvad som händt honom den föregående natten och dagen.

Slö och illamående lämnade han hotellet, utan att egentligen veta hvart han skulle ställa sina steg. Mekaniskt fördes han emellertid framåt Rathhausmarkt, och innan han kom sig för att veta hvarför, stod han utanför Silbersteins klädstånd.

Skulle han gå in och helsa på?

Hvad tjänade detta till? Att vidare se Judit vore bara att göra den nödvändiga skilsmässan ännu pinsammare.

Han måste resignera och taga lifvet som det var. En öresslant är en öresslant och skall aldrig försöka att tro sig bli tioöring, därför att någon slump kan kläda den i staniol.

Detta tänkte Mats och var just färdig att åter smyga sin väg mot ett okändt mål med hundramarksedeln som en snart sönderbräckt propeller, då dörren till butiken öppnades och en välbekant röst ropade:

– Mats!

Trodde han verkligen sina öron?

Var det verkligen den älskade Judit, prinsessan i hans gulddrömmar, som kallade honom, den irrande fattiglappen, vid förnamn?

Han vände sig om och mötte hennes ögon – nej, han mötte dem icke, ty de voro djupt sänkta mot de rodnande kinderna, när hon nu återtog:

– Förlåt mig! Jag vet verkligen icke hur det kom sig att ... att jag kallade herr Olsson vid dopnamn. Men jag lofvar – – jag menar ...

Hennes förvirring var så ljuf, att Mats genast velat skynda fram och jublande bedja henne, att aldrig mer få höra henne kalla honom annat än Mats. – Men han vågade ej, utan stod där helt försagd och endast stirrade på henne med glänsande ögon.

– Ni ser blek ut! sade Judit. Har ni icke sofvit godt i natt?

– Inte just, svarade Mats, ännu med känningar af fotogenoset.

– Och hvart ämnar ni nu gå?

– Hvart som helst. ... Dit vinden blåser ...

– Ni är visst tungsint? Kom in får jag tala om en glad nyhet för er.

Mats betraktade Judit med förvåning och följde efter henne in i boden.

– Hade ni icke kommit så här à propos, skulle jag skickat bud efter er senare. Jag har sjelf varit till Hotell zur guten Hoffung nu på morgonen för att träffa er, men man sade att ni ännu låg, och då ville jag icke störa. Ni behöfde så väl hvila ut.

Hon såg på honom så vänligt att skamsenheten öfver att hafva sofvit för länge vek bort för nyfikenhet att få veta hvad hon kunde vilja honom för viktigt efter som hon till och med gjort sig besvär att *söka* honom.

Judit läste hans tankar, förde in honom i kammaren bakom boden och bjöd honom en stol sägande:

– Ack, det var verkligen roligt att jag träffade er innan farfar kom – ja, han har redan varit här, men är nu borta med de där pängarna, som lätt kunnat bli Wickerts byte. – Jo, saken är den, att – ja, jag vet verkligen icke hur jag skall uttrycka mig – men, ack, bli icke ond, misstyd icke min välvilja ...

Hon hejdade sig och såg ut att med största förlägenhet söka orden.

– Misstyda? sade Mats liksom vaknande ur en elak dröm och finnande att lifvet ännu hade sol och glädje ... Hur skulle väl jag kunna misstyda er, er, den enda, som i hela världen är min vän er, den enda, som mitt hjärta ...

– Herr Olsson! Det är viktiga *affärer*, som vi nu skola tala, om, afbröt Judit med ett skälmaktigt leende, hotande honom med fingret.

– Om affärer? svarade Mats ej utan att känna sig obehagligt berörd ... Pänningeaffärer?...

– Det finns inga andra affärer för förståndigt folk än sådana som röra sig om pängar, fortsatte Judit, allt jämt skrattande.

Men när hon märkte det moln, som drog öfver hans panna, fingo hennes drag ett allvarligt uttryck, och blicken blef djupare när hon sade:

– Blef ni ond, herr Olsson? Har jag på något sätt gjort er ledsen, eller hvarför ser ni annars i hast så bedröfvad ut?... Förstå mig rätt. Jag har redan börjat sätta mig in i en värld, där pängar och siffror är allt. Förståndet säger mig också att dessa makter äro allt, – eller kanske det är mitt judblod, som säger mig detta, fast hjärtat – ty äfven jag har nog ett sådant, tror ni inte?...

Den undrande blick Mats gaf henne fick gälla för svar.

– Ni tiger och – samtycker? Icke sant? Och ni gör mig lycklig om jag får tro detta ...

– Judit!

– Tyst nu, skall ni få höra. I går kväll sedan ni gått, fick farbror ett riktigt anfall af, ja, låt mig kalla det guldtörst. – Helt visst hade edra ord om Klondyke framkallat denna. – Han började fråga hit och dit om er, och jag berättade hvad jag visste, talade om vårt första sammanträffande och resan och ... ja, så vet jag ju icke något mer än ni själf talat om för mig ... Allt nog; farfar blef än mer förtjust i er och – hör nu på med största noggrannhet – han vill göra något för er.

– För mig? svarade Mats långt ifrån med den entusiasm, som Judit trott sig böra päräkna ... Hvarför skulle herr Silberstein vilja göra något för *mig*?

– Detta vet ni nog, herr Olsson, svarade Judit allvarligt ... Ni har ju räddat hans lif.

– Den hjälpen betalade han ju i går.

– Ni är stygg, Mats ... herr Olsson menar jag. Förlåt mig. Jag ... jag kallar er alltid Mats i mina tankar och då ni ej är närvarande, fortsatte hon förvirrad ... Det är nu som nyss; och jag *kan* icke rå därför.

– Judit!

– Men hör på! Nekar ni att emottaga hans hjälp, gör ni mig en riktigt sorg, ja, en stor sorg.

– Hvarför?

– Emedan jag vet, att ni då icke kan fullfölja er åstundan att realisera er gyllene dröm.

– Judit! Du vet således ...?

– Jag vet ju, att ni längtar att få pröfva er lycka i Klondyke.

– Och vet du, Judit, *hvarför* jag vill pröfva denna lycka? Vet du hvarför ...?

– Nej. Hur skall jag väl kunna veta edra innersta motiv till ett sådant vågspel om lif och död?

– Jo – hör noga på – utbrast Mats i ett ögonblick af hänförelse ... Jag vill dit att samla guld för att en gång få ... få kalla dig min brud ... Säg Judit! Skall du väl en gång när allt är redo för mig, skall du väl då vilja skänka mig din hand?

Han kastade sig på knä vid hennes fötter, icke som en romanhjälte utan som pilgrimen vid foten af madonnans bild, med stormande lidelse trängtande efter bönhörelse och med bäfvande längtan väntande på hennes svar.

– Mats! Stig upp för Guds skull! Farfar kommer!

Men vare sig att Mats ej hörde hennes ord – gripen som han nu var af sin passion – eller om han ej brydde sig om att bli öfverraskad af den gamle; allt nog, han låg ännu kvar på knä framför Judit, när Silberstein slog upp dörren och visade sig i kammaren.

Och han var ej ensam. Bakom den gamle israeliten syntes en yngre man af samma trosbekännelse, en liten storkroknäsad varelse med talgiga, nötbruna ögon och små uppvridna mustacher, ej olika svansknorfvar på små, svarta grisar. Utom näsan, som naturligtvis dominerade ansiktet, tycktes detta föröfrigt bestå af ett par tjocka, blåröda läppar, tunga och fuktiga till äcklighet.

Denne man var Silbersteins brorson och således en köttslig kusin till Judit, men af full israelitisk extraktion. Judit såg honom nu för första gången och en aning sade henne redan hvem det var, på samma gång som en instiktiv afsky för denne kusin fick makt med henne, ehuru Silberstein målat ut honom med alla de dygder, som Abrahams gud gerna kunde skänka en son af sitt egendomsfolk.

Vid åsynen af den unge mannen – som på tyska uttalade sin förvåning öfver den scen, han blifvit vittne till – reste sig Mats häftigt och slungade på unge Silberstein en blick, hvilken allt för väl tolkade hur välkommen han var af Mats. Men den unge leviten blef honom icke svaret skyldig, sedan han med ett enda ögonkast känt sig fångad af kusinens skönhet.

Hans talgiga blickar kunde verkligen glöda äfven de. Mats såg, att han fått sig en ny ovän och beklagade nu endast att han ej äfven med ord kunde göra gällande att han i denna stund helst skulle velat kasta den ovälkomne på dörren.

Men det fanns äfven ett par andra ögon, som just nu icke sågo blidt på Mats.

Dessa ögon voro Silbersteins, som med händerna utsträckta på äkta judmaner – det vill säga med flathanden uppåt och nedböjd, armbågarna mot sidorna och underarmarna snedt utskjutande – betraktade Mats med, gnistrande hat, under det att en ström af ord störtade fram, dels mot Mats dels äfven mot Judit.

– Hvad säger han? utbrast nu Mats vänd till Judit, sedan den gamle syntes lugna sig något, och orden kommo mer åtskilda och endast med korta stötar samt lämnande plats för ett inpass.

– Jag kan icke säga det *nu*, svarade Judit brydd och på samma gång med en bedjande blick på Mats ... Men sedan när den där gått, – hon syftade naturligtvis på sin obehaglige kusin – skall jag säga er allt.

– Judit! älskar han dig?

– Icke hvad jag vet, svarade Judit utan att kunna hindra sig från att skratta trots det pinsamma i situationen.

Men detta skratt satte kulmen på Silbersteins vrede och han röt, vänd till Judit:

– Tala tyska! Och ut med den där gynnarn. Gjorde jag rätt, skulle jag sätta polisen på honom.

Judit svarade endast med en blick, men en blick, som bjöd lika mycken trots som den gamles förbittring.

Den unge kusinen, som märkte detta, fann det vara på tiden att hjälpa sin farbroder och sade:

– Vore det kanske icke så godt att *jag* befallde den där svensken att gå härifrån? Så mycket svenska har jag lärt mig nere vid hamnen i min affär, och hvem vet föröfrigt om han där – han pekade på Mats – icke kan vara i komplott med rånaren, som ...

– Vet skam! utropade Judit afbrytande, väl förstående hvart ord kusinen yttrat. Anklagar ni en man, som räddat farfars både lif och pängar, för delaktighet i ett skurkstreck af en äfventyrare, så visar detta bäst hvad ni har för lumpen karaktär. Lämna oss! Jag har några ord att säga farfar utan er näsvisa närvaro!

– Förlåt! svarade leviten utan att förlora modet, men med ögon, hvilka brunno af hat då de samtidigt riktades mot Mats, som stod vid Judits sida: Vi äro visst icke presenterade? Annars var det meningen att detta skulle ske nu, om inte min vackra kusin varit så upptagen med den ömma scen, hvilken jag nyss fick bevittna ... Mitt namn är Abel Silberstein, affärsman vid Ufernstrasse och – ja, jag har verkligen den äran att vara det – Judits kusin på fädernet.

Han sträckte sin hand mot Judit, men hon mottog den icke utan vände sig till Mats sägande:

– Jag anade det. Han är min kusin.

– Hvem? *Han?* Den där apan?

Mats yttrade detta med ett förakt som kom den unge kusinen att blekna af raseri. Han hade uppfattat hvarje ord – ty han var ej så bortkommen i svenska språket genom umgänge med svenskt sjöfolk – och i det han hotande närmade sig Mats sade han på svenska:

– Vet hut! Ni skall få petale!

Han höjde sin knutna hand under Mats näsa.

Den unge smäländingen blef så häpen af att höra tysken uttrycka sig på svensk tunga om äfven med en obehaglig brytning, att han ej genast hann sätta sig in i situationen. Men så rann sinnet på honom och med en väldig törn kastade han juden från sig så att denne tumlade öfver en stol och gjorde en olycksbådande saltomortal samt vände benen i vädret under det att Mats utropade:

– Kom hit en gång till och knyt näfven, skall du få för att kraxa svenska, din fula korp.

Nu blef det rörelse i kammaren. Silberstein larmade och skrek; kusinen stönade och kved och Judit drog Mats mot dörren i det hon skälfvande af fruktan hviskade:

– Mats! Mats! Skynda dig! De skola icke draga sig för att tillkalla polis. Fly!

– Hvart?

– Till hotellet. Jag kommer efter om en stund. Var lugn! Älskling! Rädda dig för *min* skull. – I morgon bär det af med dig till Klondyke!

SJETTE KAPITLET.
En kritisk situation.

Mats hade hört Judits ord som i en dröm ... De äfventyr, hvilka sedan ett dygn störtat öfver honom, hade bibragt hans hjärna en famlande osäkerhet, som gjorde, att han icke var fullt mäktig att reda ut hur han nu skulle handla. Men i tanke att det ändå kunde vara bäst att följa den modiga flickans råd, styrde han stegen till det hotell, där han natten efter första uppträdet i Silbersteins klädstånd haft några timmars sömn i en gungstol. Nu gick han genast och lade sig på en soffa, i full afsikt att låta en stärkande sömn åter pigga upp lifsandarne, innan han företog sig att fatta ett afgörande beslut i ena eller andra riktningen.

Men det blef illa beställdt med hvilan. Tankarna på Judits ord, när hon följde honom ut från den vredgade Silberstein och den rasande kusinen med kroknäsan, gjorde allt för att hålla honom vaken, och han frågade sig slutligen själf *om* det verkligen skulle bli honom förunnadt att nå dessa önskningars mål, såsom hon verkligen förespeglat honom vid afskedet.

Skymningen var mycket tät i hans rum när han plötsligt spratt till vid att någon helt lätt knackade på dörren.

Halft yrvaken rusade han upp och gick att öppna.

Han trodde knappt sina ögon, när han i den inträdande fick se Judit Brandström. Hon steg in helt obesväradt och sade helt familjärt:

– Tänd lampan för all del. Nu är det minsann icke tid att leka blindbock.

– Judit! Du kom ändå?

– Jag håller alltid mina löften, käre Mats.

Och i det hon själf tände ljus fortsatte hon då Mats stod där som ett lefvande frågetecken:

– Stå inte och se dum ut. Nu måste du till och med vara hurtigare än annars. Sista tåget till Bremen går om en timme, och då vill jag att du skall vara med.

– Men hvad säger du! Är det då sant? utbrast Mats gripen af samma vänskapliga förtrolighet, som gaf sig luft i både hennes blickar och ord ... Är det då sannt, att jag ...?

– Skall resa, ja! Du *måste!*

Han kastade på henne en misstänksam blick vid detta *måste.* Var det kanske andra motiv än de han förut tänkte, som gjorde att färden till Klondyke ändtligen skulle kunna fortsättas? Var det kanske den unge Silberstein, som vunnit öfvertag och att hon nu ville bli honom – Mats – kvitt så fort som möjligt? Denna tanke kom hans hjärta att presas samman, tände en häftig eld af svartsjuka i hans bröst. Också glödde hans ögon med en underlig eld, när han nu vände sig mot henne sägande:

– Förklara dig, Judit. Hvarför *måste* jag resa? Har kanske din kusin ...?

– Du är tokig! utbrast hon med ett ytterst skratt. Han har fått ett afsked, som nog gör att han aldrig kommer igen. Men du måste veta att jag dock är rädd för honom och för din skull. Han svor på att hämnas, och därför vill jag ha dig undan så fort som möjligt ... Skynda dig! Utrustning kan du köpa under vägen ... Men se här en sak, som jag vill be dig att anlägga. Jag misstänker att det behöfs.

Hon tog fram ett paket, hvilket hon lagt vid dörren, och vecklade upp detsamma. Det innehöll en charmant engelsk resrock och en resmössa af samma nations älsklingsmodell. Därjämte fanns ett mindre paket och när hon fått upp detta fick Mats se en tingest, som han alls icke kunde bli klok på hvad den skulle föreställa annat än några hårtofsar på en skinnlapp.

– Tag på dig rocken! kommenderade Judit med viss nervositet ... Och så på med mössan ...

Mats lydde mekaniskt som under intrycket af en suggestion.

– Så där ja! Nu skall jag hjälpa dig med det här.

Hon tog hårtofslappen och fäste den behändigt vid hans ansikte med en klibbig vätska, hvilken hon hade med sig i en flaska, fattade sedan Mats i armen och förde fram honom till en spegel, sägande:

– Känner du igen den där?

Mats gaf till ett utrop af förvåning. Icke det minsta i den bild, som spegeln återgaf, var af honom själf. Han såg nu snarare ut som en profryttare och vände sig med förvåning mot Judit sägande:

– Hvad i Herrans namn betyder det här spektaklet?

– Helt enkelt, att jag icke vill, att ingeniör Wickert och de andre, nej, icke ens din s. k. vän Järker skall känna igen dig. Dessa äro alla dina farligaste fiender, och råkar du ut för dem ännu en gång, så hvem vet hvad de kunna göra dig för ondt.

– Men icke kan jag väl i all sin dar resa ut som ett så'nt här spektakel?

– Säg icke det. Skägget

klär dig förträffligt – fast – ja, jag säger det utan att smickra dig – du nog ser mycket bättre ut som du verkligen är ... Nå väl! Det blir nog bra med detta, sedan du väl kommit fram till Klondyke.

– Till Klondyke? Detta är ju en ren omöjlighet med mina hundra mark.

– Och därför har du respängar där i fickan, om du känner efter, visserligen något knappt, men i alla fall nog för dig att komma öfver med.

Utan att undersöka denna sak svarade Mats med en mulnande blick:

– Judit, jag *kan* icke, du *får* icke ...

– Vet jag visst! Jag får väl låna bort mina besparingar åt hvem jag vill?

– Besparingar?

– Tviflar du på att dessa pängar äro ärligt åtkomna?

Frågan följdes af en blick, som glödde af sårad hederskänsla.

– Nej, Judit! På *din* ärlighet skall jag aldrig tvifla, men jag tviflar på att någonsin kunna återställa detta lån.

– Arbetar du för oss båda, skall detta gå bra, svarade hon och räckte Mats sin hand och gaf honom en blick, som för Mats fick ett värde af all världens guld och lycka.

Och han tryckte denna hand med innerlig värma och förde den därpå till sina läppar med en forntida riddares hela grandezza och med den första kärlekens hela glöd.

– Men nu en annan sak, återtog Judit, åter inne i praktikens värld. Du skall icke fara med bremerlinien, ty jag misstänker att ingeniör Wickert och herr Andersson taga denna väg, om de så snart efter äfventyret hos farfar våga ge sig ut på resor, där kontrollen nog är ytterligt sträng. Utan ta en tur öfver till England och med en engelsk linie sedan öfver till Amerika ... Det är nog mycket mer jag skulle vilja säga dig; men tiden hastar och du måste iväg.

Åter tyckte sig Mats märka den nervösa oron i hennes röst liksom nyss då hon bad honom skynda med sitt

jagande *måste.* Men redan lugnad för sina misstankar mot henne vis à vis den unge juden, hennes kusin, fäste han sig ej därvid utan lofvade att i allt följa hennes råd, som han redan fann både kloka och förutseende.

– Du har nu endast en half timme på dig, och jag måste skynda mig hem innan de sakna mig, fortsatte Judit. Vi kunna ej göra sällskap till tåget, men jag har sagt till om en droska, som väntar härutanför och kusken vet, hvart han skall köra dig.

– Judit, hur skall jag kunna tacka dig för allt?

– Endast med att du är försiktig och rädd om dig – för *bådas* vår skull.

Åter kom detta *båda* med en underström af innerlighet, som gjorde att Mats ej längre kunde lägga band på sina känslor utan slöt den djupt rodnande flickan till sitt bröst och nästa sekund brann en glödande, kärlekens första eldande kyss på hennes läppar.

Ett ovanligt buller hördes i trappan. Judit slet sig lös ur Mats' armar, skyndade fram att släcka lampan. Nästa sekund var rummet inhöljdt i djupaste mörker.

Mats stod orörlig på samma punkt, men kände plötsligt hur Judit läggande sin arm på hans axel förde honom bort mot ett hörn af rummet där en liten nätt resårsoffa hade sin plats, ställd snedt öfver hördet.

– Huka dig ned! befallde Judit hviskande.

Mats lydde utan att yttra ett ord och kände hur äfven Judit följde med i en knäböjande ställning.

Knappt var soffan åter fördragen innan dörren rycktes upp och tre män syntes i öppningen. – Den ene af dessa var den unge Silberstein, Judits kusin; den andre var en uniformerad poliskonstapel; den tredje var hotellets portier, som hördes säga, naturligtvis på tyska, i det han steg in i rummet med de andre:

– Svensken är icke inne, ser jag.

– Kommer han snart? sporde Silberstein.

– Hvem vet de'? Han kan ju inte säga ett ord, som man begriper.

– Men ni talar ju svenska? föll konstapeln in.

– Dåligt! Förresten har han inte frågat mig om något, fortsatte portieren. Men när han kommer, skall jag nog låta honom veta, hvilka som önska tala med honom.

– Var inte dum, inföll nu Silberstein junior. Utan passa i stället på och vrid om nyckeln i låset härutanför så ha vi honom som i en liten ask.

Alla tre gåfvo vid detta råd upp ett skallande gapskratt. Juden skrattade mest och fortsatte sedan:

– Jag ser hans kappsäck där på stolen, så han kommer nog igen, synnerligast som han ej gerna kan ana, att han nu blir fast för hemgång och öfvervåld, kanske äfven för stöld.

Hade icke Judit vid dessa ord lagt sin hand på Mats' mun skulle denne helt visst hafva förrådt sig genom att rusa upp och naturligtvis genast hafva kommit i fällan, så mycket mer farligt i den kostym han nu befann sig, af hvilken man kunnat draga högst riskabla slutsatser för Mats.

Judit hade nämligen mekaniskt och hviskande öfversatt för Mats hvad som sades, ord för ord.

Allt gick så fort och ljudlöst, att ingen af de tre – som larmande förde sin konversation – lagt märke till, att de ej voro ensamma i rummet och att fogeln var närmare dem än de trodde.

Juden fortsatte, vändande sig till de andre:

– Och nu tror jag det är bäst att vi ge oss af. Portieren passar på när han kommer och låser in honom så omärkligt som möjligt. Därpå ger ni konstapeln bud, och så skall den där drummeln snart få veta, hvad det vill säga att öfverfalla en hederlig tysk ... Men hvad är det här? fortsatte han plötsligt och med hetta ... En fruntimmershandske här på bordet?... Har svensken haft besök af något fruntimmer, som glömt denna förrädiska souvenir?

Hjärtat höll på att fara upp i halsgropen på Judit vid dessa ord. Det var hennes handske.

– Inte hvad jag vet, svarade portieren.

– Bäst att taga den med sig, föreslog konstapeln. Små saker kunna ofta ha stora verkningar.

– En så'n skurk! fortsatte Silberstein junior. Och den där slår för min kusin! Hit med handsken, jag skall min själ visa henne hur trogen den där bonddrummeln är.

För att icke uppjaga Mats ännu en gång hade Judit aktat

– Hit med handsken!…

sig för att öfversätta efter den farliga svängning, som detta nyss kunnat hafva med sig. Men hon log inom sig själf åt Silbersteins misstag, lugn i medvetandet af att han ej heller kände igen att det just var *hennes* handske.

Nästa ögonblick drogo sig de tre mot dörren och försvunno sedan de släckt det ljus, som portieren tändt på vid inträdet, då han fann rummet vara mörkt.

När deras steg hunnit dö bort i trappan, reste sig Judit med försiktighet och sade hviskande i det hon sakta sköt undan soffan:

– Du förstår nu hur det hänger hop och hvarför jag nyss visade mig en smula orolig. Jag anade nämligen detta af de hotelser han yttrade innan han lämnade oss i butiken. Han är förfärligt hämdgirig, och jag vill ej att du skall råka ut för honom, synnerligast så obekant med språket som du är.

– Men Judit, utbrast Mats med ett tonfall af oro. Är du då icke själf rädd för honom?

– *Jag?* Nej, käre Mats, då känner du mig icke rätt. Jag är icke rädd för något ondt i världen då jag vet, att jag sköter mig, är vaksam och ...

Hon tystnade och rodnade. Men rodnaden kunde Mats icke se, mörkt som det nu var. Men han hörde på tonfallet att det var något som han *måste* veta och därför sade han:

– Hvarför fortsätter du ej, älskade Judit?

– Nåväl! svarade hon; därför att jag vet att *du* älskar mig.

– Judit! O, om jag kunde ...

– Du måste skynda! I din förklädnad skall du kunna passera portieren utan att bli igenkänd. Gå genast! Jag följer efter dig om en stund. Droskan står vid porten här näst intill ... Skrif snart! Du vet min adress; men

adressera alla dina bref till mig, Lübeck, poste restante.

Ännu en kyss. Och nästa ögonblick var Mats Olsson på väg till järnvägsstationen för att ändtligen och nu ensam kunna fortsätta den afbrutna resan till sekelslutets guldland.

SJUNDE KAPITLET.
En natt i London.

Utan vidare äfventyr uppnådde Mats Englands och världens hufvudstad. Dold bakom den mask, som Judit Brandström varit förslagen nog att anskaffa åt honom, hade han icke ens blifvit igenkänd af Wickert, hvilken reste med samma tåg som Mats till Bremen. Mats hade nog å sin sida icke heller känt igen den svenske äfventyraren, om denne ej på perrongen förrådt sig genom att kasta fram några svenska ord till en medföljande individ, hvilken Mats icke sett förr, men som han antog vara af samma skrot och korn som industririddaren själf. Ingeniören såg nu ut som en matros och hade till och med anlagt s. k. sjömansskägg, d. v. s. endast skägg på hakan och snaggskuret. Hans sällskap uppträde äfven i sjömanskläder, kavaj och mössa, men var i själfva verket ett misslyckadt exemplar af medicine studerande och ville gerna åtminstone kallas kandidat, fast han med nöd krånglat sig genom i medikofilen, och nu med släkt och vänners bistånd gett sig af att samlas till andra urspårade existenser, som taga Amerika till en sista resurs. Det var en blek ung man med härjade drag och slapp blick, gestalten var gänglig; och Mats såg genast vid första ögonkastet att den stackars ynglingen var fullständigt i Wickerts våld och helt visst ett nytt verktyg, liksom den alkoholförslappade Järker blifvit det. Gerna hade han också velat kasta fram ett varningens ord; men hans egen kritiska belägenhet förbjöd honom nu detta.

I London hade Mats naturligtvis svårt att taga sig fram. Han landsteg i den väldiga metropolen med en försmak af väntande missräkningar, ty redan på båten hade han af en gammal svensk sjögast fått höra att London var ett rackarehål för alla främlingar som ej lärt *to speak english*; och det hade ju icke heller Mats. Men med sin lilla handkappsäck steg han i land fast besluten att med första lägenhet resa vidare till Liverpool och därifrån med emigrantångare till fjärran västern öfver det stora hafvet, af hvilket han fått en obehaglig försmak: »Kanalen», som vid öfverresan från Tyskland var till och med värre bråkig än själfva Nordsjön, hur liten sträcka det än var, som han fick färdas öfver denna sjömäns argaste fiende, »Kanalen» nämligen, och för öfrigt äfven Nordsjön, som äfven är känd som ett elakt vatten. Sjösjuka hade Mats emellertid hittills sluppit från, men han kände ännu som gick han på ångbåten, när han ströfvade fram efter en stinkande gata mellan Thames och de väldiga London-docks med deras jättehöga plankafstängningar.

Kvällen hade redan fallit på när Mats kom i land. Dimman var som vanligt ganska besvärande, men som Mats gick utan direkt mål och gerna ville se sig om en smula i denna jättestad – hvilken han dock tänkt sig annorlunda än af hvad han nu såg – gjorde han sig ingen direkt brådska, synnerligast som han ej trodde sig om att denna afton hinna med tåget till Liverpool, obekant som han var både om tiden för sista tågets afgång och om vägen till stationen.

Mats gick och gick! Han hade icke mycket att se, ty hvad han kunde urskilja i dimman och dunklet tilltalade icke det minsta hans nyfikenhet. Det hela verkade med tryckande beklämning, skvallrande om en tillvaro af idel brist på poesi och utan en gladare punkt där ögonen kunde få dröja en stund i njutning. Med belysningen, som man nu började tända i dessa trakter, tyckte Mats att det var illa beställdt. Denna bestod här af fladdrande flammor från hängande fotogenbloss, hvars lågor blefvo ännu rödare genom att synas i dimmans brytningar. Här stannade han vid ett öppet fönster från hvilket trängde ut ett intensivt os af härsket fläsk, just ingen delikatess, men i alla fall retande Mats' aptit och kring en på vid gafvel stående port helt nära intill trängde en mängd slödder af värsta slag, hungriga och trasiga män, kvinnor och barn. Utseendet af

alla dessa afskräckte Mats från att närma sig porten i mening att äfven han komma åt en bit mat till kvällen. Han gjorde nog äfven klokt i detta. Ty dylika »gårdrestauranger» i Londons »Eastend» äro så osäkra näringsställen, man gerna kan tänka sig, för den, hvilken ej är invigd i traktens ruskiga förhållanden.

Mats' visste icke att han af slumpen förts in i den del af jättestaden London, som med säkerhet kan kallas för den ruskigaste af allt hvad en stad kan uppvisa af elände och förfall; ja den ruskigaste af alla stadsdelar i världen. Hur han gick och hvart han nu blickade mötte honom endast bilder af hemskt grinande nöd och hungriga ögon, som med uttryck af hot riktades mot honom, främlingen, hvilken i sina snygga, om än enkla kavajkläder, syntes dem vara personifikationen af något bättre och lyckligare i tillvaron, något dit de aldrig hade hopp om att kunna hinna och som därför var dem dubbelt förhatligt.

Det blef allt sparsammare med lyktblossen i den labyrint i hvilken Mats nu förirrade sig. Gång på gång greps han af tanken att han gjorde klokast i att vända om så snart som möjligt för att möjligen åter komma tillbaka till ångbåten och där anhålla om att få stanna kvar öfver natten. Men när han ändtligen satte denna sin föresats i verket var det redan försent. Han hade redan krånglat in sig så pass, att han nu icke ens visste åt hvilket håll han skulle vända sig; och den frågan är minsann icke lätt att besvara ens för den, som är tämligen van att irra sig i Whitechapels slingriga gränder.

Den stora trängseln, som här ganska mycket besvärat Mats, syntes efter hand, ju längre han kom in bland de ruskiga kvarteren, bli mindre störande. Det blef också mörkare; snart nog alldeles kolsvart.

Men så med ens när han vek om ett hörn fick han se skymten af något som hade tycke af ett upplyst, större butiksfönster. Ännu några steg och han stod framme vid detta och från den på vid gafvel stående dörren hördes uttränga sorlet af kunderna. Skyltningen i fönstret angaf att det var en krog och som Mats af matrosen på ångbåten växlat till sig en del engelska pängar mot tyska, ansåg han ej att det borde vara för äfventyrligt att stiga in och åtminstone för en stund komma undan mörkret och obehagligheterna på gatan.

Han gjorde så och kom in i en stor stinkande sal full af bullrande vagabondtyper och i hvilken samling det ej fattades ruskiga kvinnor, det hela allt annat än lugnande för en man, som icke kunde göra sig förstådd här ens med ett enda ord och således ej heller rekvirera något, af hvad krogen hade att bjuda på. Men Mats var dock icke tafatt. Hans ögon spelade lifligt och stannade slutligen vid en väldig disk å hvilken fanns uppställda buteljer och glas, samt tallrikar och karotter fyllda med divärse matvaror. Banande sig väg genom trängseln därframme nådde han ändtligen disken, oberörd af de äkta londonska glåpord, som då och då träffade honom, men som han endast anade betydelsen af genom det hotfulla i uttalet. Han tog för sig som de andra, och fann maten lika usel som ölet. Brännvinet smuttade han på, men måste genast spotta ut den stinkande soppan och var redan sinnad att åter föredraga de mörka gränderna framför att längre stanna i denna afskyvärda krog. Utan att kunna fråga hvad han var skyldig, lade han fram ett shillingstycke, motsvarande nittio öre svenskt, midt framför näsan på en tjock, däst jätte med rödbrusiga kinder, blåröd näsa och blodsprängda, talgiga ögon.

Denne yttrade några ord och grep hastigt slanten just som en bredvid Mats stående buse ämnade inhåfva densamma. Och det var under denna scen, som Mats kom att yttra några ord hvilka förrådde att han var utländing om ej hans öfriga osäkerhet redan visat detta.

Han hörde nu kolossen bakom disken yttra några meningar i det han höll upp slanten mot Mats' ögon. Att svara var ju omöjligt, men Mats tyckte sig märka, att man menade att likviden ej räckte till. Han tog därför upp sin portmonnä och skulle just taga fram en slant till, då den hastigt slogs ur hans hand och föll ned på golfvet. En stor svart hand lades öfver portmonnän och det såg ut som om hela hans växelkassa i hast skulle vandra till annan egare.

Men Mats var på sin vakt. Han hade fått nog af att bli bestulen. Summan var icke stor, men rädda den ville

han i alla fall.

Med blixtens fart satte han stöfvelklacken på den svarta handen. Smärtan kom tjufven att vråla och i detta oväsen instämde snart minst en tjog rusiga röster.

Hastigt återeröfrande sin portmonä, kastade Mats fram ett nytt shillingstycke åt krögaren och beredde sig därpå att lämna lokalen så fort som möjligt.

Men vid dörren fann han nu tjufven som han trampat och denne ställde sig hotande i Mats' väg öfverösande honom med en skur af obegripliga ord. Bakom denne syntes åtskilliga individer af samma skrot och korn som tjufven.

Situationen var kritisk nog. Krampaktigt grep Mats om revolvern, som hvilade laddad i ena kavajfickan och med detta vapen till försvar var han beredd att möta våld med våld.

Under alla omständigheter ville han ut för att åtminstone genom en hastig flykt komma så långt som möjligt från detta skojarnäste.

Beslutsamt nalkades han dörren åt gatan, som fortfarande stod på vid gafvel. Men i samma stund lade den trampade skurken sin hand på Mats' axel och lyckades med den andra få tag i kavajens kragslag.

I samma ögonblick flög revolvern fram, och i det han riktade mynningen mot den anfallandes galgfysionomi, gjorde han en huknande rörelse som för att fyra af. Skurken släppte sitt tag och i samma ögonblick var Mats med ett vigt språng ute på gatan.

Utan att veta hvart, rusade han i väg så hastigt han kunde genom det rådande mörkret. Det lilla försprång han hade var ej stort och han fruktade med skäl, att man ej skulle låta honom undgå att bli förföljd.

Redan hörde han fottramp efter sig men vågade ej vända sig om, ej heller stanna för att med ett skott midt i klungan hejda angriparne åtminstone för en stund. Han vågade ej detta af fruktan att kunna träffa någon dödligt och därigenom råka ut för kanske ännu värre äfventyr om man fick honom fast och polisen blandade sig med i leken. Men när efter några sekunders ytterligare lopp i en språngmarsch, som verkligen gällde lifvet, en smäll hördes och en kula kom hvinande alldeles vid

Mats satte sin fot på tjufvens hand.

hans venstra öra, då kunde Mats ej annat än äfven skjuta. Smygande sig helt nära en vägg riktade han vapnet på måfå genom mörkret och tryckte af. Smällen öfverträffades af ett häftigt skrik. Tydligen hade kulan träffat någon af de förföljande.

Mats kände hur blodet stelnade i hans ådror. Det var nu andra gången han rest vapen mot en människa; denna gång hade han träffat. Omständigheterna hade således tvungit honom att kanske bli mördare!

Skälfvande hukade han sig ned mot väggen ur stånd att längre kunna tänka en redig tanke. För sina ögon såg han nu endast poliskonstaplar, som släpade fram honom till ett blodigt lik af en okänd, af en människa, som han aldrig sett, men som han dock dödat.

Men hvad hvar detta?

I den nedhukade ställning hvari Mats nu befann sig hade hans hand stött på ett hårdt föremål, som tycktes vara en källarlucka hvilken stod öppen.

Var den stor nog denna glugg, som han nästa ögonblick kände, att låta honom slinka ned?

Ett försök måste göras. Förföljandet hade åter begynt, och nu kunde han på långt håll äfven se skenet från en lykta, som svängdes af och an vid den springandes rörelser.

Kanske var det en plötsligt uppdykande polis, som sällat sig till förföljarna för att gripa våldsverkaren.

Mats lade sig raklång på gatan, trots att smutslagret gick öfver hans kläder. Och med benen före skrufvade han sig in i gluggen. När han kommit så långt som till sina breda axlar hotade det att säga stopp och han var redan nära att uppge allt försök, då förtviflan och ångest ändtligen gaf honom den erforderliga kraften och han kände hur hela kroppen ändtligen gled igenom.

Det var också i sista stund.

Ty just nu kunde Mats i sitt hängande läge från gluggen se huru en skara män stormade förbi. I téten syntes verkligen en polis och det var äfven dennes lykta, som hängande vid lifbältet belyste situationen.

Men ingen stannade vid luckan, och snart var allt inhöljdt i djupaste mörker.

Mats erfor en känsla af att ändtligen hafva undsluppit en förfärlig fara. Man skulle säkert icke finna honom äfven om man vände åter för att omsorgsfullt undersöka gränden så vida man ej uppgaf efterspanandet. Men icke heller vågade han sig ut igen för att fortsätta åt motsatt håll. Han ryste vid tanken på att han, under ett dylikt försök att komma undan, kunde påträffa den skjutne, hvilken kanske ännu låg kvar, bevakad af några kamrater, som naturligtvis genast skulle störta öfver Mats. Och därför ville han åtminstone afvakta dagens inbrott, då det väl blefve lättare att taga sig ut ur de slingrande grändernas virrvarr.

Han halade sig nu ned på armarna så långt han kunde.

Men fötterna nådde icke någon botten, han kunde icke ens finna fotfäste.

Hur djupt kunde det vara dit ned? Skulle han våga släppa taget och hvart skulle han komma?

Detta var frågor på hvilka han ej fann något svar. Men som kroppstyngden nu började verka mycket allvarsamt på hans armar och fingrar, hvilka ej heller hade något så fördelaktigt tag i luckkransen, kom han nu på den idén att tända en sticka. Med risk af att störta ned i ett obekant djup släppte han taget med ena handen och fick med denna upp tändsticksasken, som låg i kavajfickan. Med lådan mellan tänderna repade han eld och höll sedan stickan utsträckt medan han lät blickarna sträfva ned mot källarens botten.

Så när hade han ropat till af öfverraskning.

Djupet var ej större än att han mycket väl kunde våga ett försök att släppa sitt tag och falla ned. Men det fanns något annat, som förhindrade detta. Ty rätt under honom varseblef han en kvinnokropp, som låg hopkrupen på en bundt lunor; och kvinnan sof, med ansiktet rätt upp mot Mats utan att hvarken fästa sig vid det buller han hade gjort eller att den brinnande stickan ett ögonblick lyst henne rätt i ögonen.

Hvad skulle han taga sig till? Släppte han taget – hvilket nu kunde hända af nödvändighet när som helst – skulle han komma neddansande öfver henne med hela sin tyngd och kanske i fallet om ej alldeles krossa henne så åtminstone göra henne skada. Att tända på en ny sticka förmådde han ej, detta kände han, ty blodet höll redan på att vilja tränga ut under hans naglar.

Han gjorde dock ett försök för att se om han ej kunde på något sätt ha hopp om att med sats kasta sig ut från väggen och på så vis komma öfver henne utan att skada.

Men nu inträffade det att han tappade tändsticksasken.

Ett vresigt mummel hördes från det svarta djupet, därpå ljudet af en kropp som reste sig och så kände Mats hur en hand grep om hans ena fot.

Så följde ett häftigt skrik, och nästa sekund släppte Mats sitt tag.

Medan kvinnan ännu fortfor att skrika som en besatt, gjorde Mats förtviflade försök att lugna henne.

Men hon begrep honom naturligtvis ej, och belägenheten blef allt mera tillspetsad genom det becksvarta mörkret. Icke heller kunde Mats få tag i sina tändstickor, hur mycket han än letade. Kanske hade den vaknande kvinnan funnit dem och stoppat dem på sig.

Noga räknadt var Mats lika rädd för henne som hon kunde vara det för honom. Ty hvad skulle han väl kunna hysa för lugnande tankar om en kvinna, som valt ett dylikt källarhål till nattkvarter? Aldrig hade han heller som nu fördömt sin dumhet, att ge sig af på utrikes resor utan att kunna ett enda ord af engelska språket och därigenom råka ut för det ena vådliga äfventyret efter det andra bara på dessa timmar sedan han satte sin fot på Londons villande gator.

Utan att egentligen veta hvarför skrek han plötsligen till:

– Klondyke! Klondyke! Klondyke!

Kvinnans skrik tystnade ögonblickligen. Detta var ord, som hon tycktes uppfatta, och hon gjorde det äfven, ty det var ett namn, som redan var kändt öfver hela världen. Men som någon fortsättning icke följde fick hon snart för sig att hon råkat ut för en vansinnig, som kanske för att mörda henne smugit sig ned genom källarluckan. Af fruktan att denne dåre skulle höra hvar hon befann sig vågade hon nu icke ens smyga sig fram till den med hake stängda dörren, och det blef således en stund alldeles moltyst, hvilket föranledde Mats att tro, att kvinnan smugit ut antingen för att fly eller för att tillkalla hjälp.

Han uppgaf hoppet om att finna sin tändsticksask och började på måfå trefva efter den dörr, genom hvilken hon försvunnit. Han fann denna, men äfven att den var stängd. I tanke att man med afsikt gjort honom till fånge skakade han de bräckliga plankorna med hela sin styrka och därunder råkade han äfven att rubba haken så den föll ur märlan.

Dörren gaf efter; men på andra sidan rådde lika nattsvart mörker som där Mats var.

Villrådig rörde han sig på en god stund ej ur fläcken. Hvem visste hvilka faror, som kunde lura på honom om han steg ut i detta mörker? Och hvad hade han egentligen råkat in i för hus, där själfva källarhålorna voro bebodda?

Mats visste nämligen ej att i denna världens hemskaste stadsdel var det ingalunda ovanligt utan snarare mycket vanligt att den uslaste dräggen af Londons fattiga måste taga sin tillflykt äfven i dylika nästen för att åtminstone slippa ligga under bar himmel. Han visste ej att de som ockrade på fattigdomen till och med togo dryg betalning, ända till fem shillings pr vecka, för ett dylikt logi utan annat golf än den fuktiga jorden och utan annat »fönster» än just en sådan glugg utan glas, genom hvilken Mats tvingat sig ned.

Bäst han nu stod där i sina funderingar, nästan beredd att hellre stanna där han var än att under mörkret utsätta sig för nya faror, inträffade en omständighet, som slumpen förde med sig.

Mekaniskt hade han åter fattat sin revolver, beredd att än en gång göra bruk af denna, för den händelse nöden skulle tvinga honom därtill och annat sätt att freda sig ej voro möjligt.

Men nu ville det sig så att han ovarsamt kom åt trycket.

Nästa sekund dånade ett skott genom de djupa källarhvalfven, och kort därpå innan Mats hunnit hämta sig från sin förskräckelse slogs en dörr upp vid slutet af en lång gång, och en smutsdrypande karl visade sig i

skenet af en brinnande ljusstump.

Kvinnan gaf samtidigt upp ett vildt skrik och rusade förbi Mats med en fart, som nära nog kommit honom att falla kull, genom den törn, han därvid fick af henne. Därtill kom att ljudet af flera personer hördes från en trappa.

Hastigt fattade Mats sitt beslut. I blinken fick han igen dörren om sig, just som mannen med ljusstumpen vände sig uppåt trappan och skränade några ord, antagligen för att tillkalla hjälp. Och som Mats nu fått blicken på haken, lade han skyndsamt denna i märlan och var åtminstone för de närmaste ögonblicken skyddad för öfvermakt och öfvervåld.

Dörren var inte tätare än att Mats mycket väl genom springorna kunde se en grupp vilda sällar, af hvilka många voro beväpnade både med knifvar och påkar, stå i krets king mannen med ljuset; och bland dessa befann sig äfven kvinnan, som orerade och skrek, antagligen berättade hvad som händt henne. Äfven andra kvinnor funnos därute, alla lika trasiga och vederstyggliga som den berättande, alla representanter för Londons värsta afskum.

Skenet genom springorna gjorde källaren något ljusare. Mats insåg nu att han på ett eller annat sätt måste söka komma ut på gatan samma besynnerliga och obekväma väg som han kommit in i kulan. – Man närmade sig dörren ånyo, nu mera hotande än nyss, och i handen på en af karlarne syntes ett bastant bräckjärn eller en s. k. kofot. Blefve denna instucken mellan dörren och stenmuren skulle man snart storma in, och då kunde Mats lätt räkna ut hvad som skulle hända honom. Att utplundra och slå ihjäl honom skulle helt visst vara ett lätt arbete för dessa bandittyper när de väl fått honom fast.

Hans blickar flögo upp mot luckan, som han svagt såg skymta i väggen midt mot dörren. Den satt bra högt upp, men han måste nå den. Icke det minsta fanns i källaren för att underlätta hans försök, icke en lår, en planka eller ett vedträd, endast lunorna i den uppskrämda kvinnans läger.

Förtviflad skafde Mats händerna blodiga mot den fuktiga källarhållans skrofliga väggar utan att synas kunna nog hastigt uppnå gluggen för att genom denna undfly en förföljelse, hvilken kunde blifva hans säkra död. De angripandes ansträngningar hade ökats, och faran var hvilken sekund som helst honom alldeles in på lifvet. Han förbannade den stund, då ett oblidt öde – som allt jämt hade förföljt honom efter landstigningen i London – just förde honom till detta röfvarnäste och icke hellre direkt i armarna på polisen. Ty det var ju icke alldeles säkert att den man, som han råkat träffa med sitt på måfå afskjutna skott, verkligen vore död. Och i så fall kunde ju straffet bli lindrigt nog, då det här sett ut att gälla lifvet.

Plötsligt, just som det brakade till i dörren, kom Mats att kasta en blick på kvinnans sängplats. Där såg han nu visserligen icke annat än en hop trasor; men det kom dock för honom att dessa icke lågo alldeles på bara marken, som var slipprig och glänsande af illaluktande fuktighet.

Han böjde sig ned och ref undan lunorna samt fick till sin glädje tag i en ganska stor lucka, hvilken han reste på lut mot väggen. Vig som han var af naturen och nu ytterligare rörlig till följd af sin oro, tog han språng mot luckan och kom verkligen på detta sätt med hufvudet nästan i höjd med gluggens nedre kant. Men så gled han ned igen, halkade, föll och slog hufvudet mot väggen så att han såg millioner stjärnor för sina ögon, till följd af slagets våldsamhet.

Men hur det än brände och sved måste han dock vedervåga ett andra försök, ännu med hopp om att dörren mellan honom och förföljarne skulle vara starkare än han först tyckte att den var.

Han tog fart till ett nytt språng.

Men just som han kom upp på den snedlutade luckans öfverkant gaf denna vika och gled ned mot marken.

Dock hade Mats i sista stund fått ett ganska säkert tag med ena handen i källarluckans yttre kant och hängde där nu som när han kröp ned och tände stickan för att lysa sig.

I samma stund brakade dörren sönder. En mängd karlar med hemska bofansikten rusade in, upphäfvande vilda skrän och ord, som Mats icke begrep. Men hvad han begrep det var att nu mer än någonsin måste han bruka sin armstyrka. Och han lyfte äfven sina axlar med en yrkesatlets färdighet ända mot gluggen – – när ett våldsamt slag träffade hans ena ben.

Vrålande af smärta var Mats nära att släppa taget och glida ned rätt i röfvarhopen. Men ett nytt slag, som följde omedelbart på det första kom honom i dess ställe att få ut axlarna i det fria och snart följde bröst, mage och ben efter.

Det var ännu mörkt i den trånga gränden. Mats visste hvad han ännu hade att frukta; ty det var alldeles påtagligt att banditerna nu skulle storma uppför trappan och ut genom porten för att som ett koppel blodhundar sätta efter honom och slita honom i bitar.

Tänka på att springande undkomma, var icke mycken idé. Försprånget var ej stort, och Mats var ju alldeles obekant med terrängen. Men han fick en idé, som var bättre. Och denna satte han genast i verket genom att skynda fram till porten och draga till denna mellan sig och väggen sedan han kommit in i förstugan, i hopp om att ej blifva sedd af de brådskande, hvilkas larm och spring i trappan ned till källaren redan lät höra sig. – Försöket var vågadt, men det enda han nu hade att göra.

Nu stormade skaran förbi. Han hörde dem, men kunde ingenting se. Ingen hade ljus eller lykta med sig, men af rösterna

Ett våldsamt slag träffade hans ena ben.

sterna lät det, som om åtskilliga kvinnor voro med i kapplöpningen, hvilken startade ut åt gränden.

Trots att alla snart passerat vågade Mats icke visa sig förr än de skränande ljuden dött bort både från venstra och högra sidan; ty man hade delat sig åt båda hållen. Men när han endast otydligt kunde märka larmet skyndade han sig tvärs öfver gatan och letade där upp en annan port i hvars mynning han stälde sig, åter skyddad bakom porten och med revolvern färdig att fyras af sedan han lagt in två nya patroner så att vapnet nu var fulladdadt.

En och en eller i klungor återkommo de förföljande med oförrättadt ärende och utan en aning om att offret var dem så nära. Detta var en dubbel lycka för Mats. Ty i den dödliga ångest, hvari han nu var försatt, hade minst sex fallit offer för hans revolver innan han låtit taga sig till fånga. Hvad som under sådana omständigheter kunnat hända Mats – såvida han ej på fläcken blifvit massakrerad till döds – är ej svårt att tänka sig.

Emellertid gick timmen och ännu mer utan att någon fara tycktes hota. – Det blef till sist lugnt på gatan och en svag dagning silades ned mellan de ohyggliga barackerna; och klockorna i den närbelägna S:t Marcus-kyrkan markerade att en ny dag kunde anses vara började för världens största både rikaste och fattigaste samhälle. Hon slog nämligen sex, och slagen upprepades sedan undan för undan på längre afstånd i det kyrkrika London.

Ändtligen ansåg Mats att det borde vara tid för honom att stiga sig fram. Med klappande hjärta gjorde han också detta och som en förrymd fästningfånge smög han sig på sina efter slagen värkande ben utefter husraderna, där från hvarje fönster och ur hvarje port den förfärligaste nöd och orenlighet grinade mot honom som en hemsk morgonhelsning.

Slumpen förde honom till en hufvudgata från det alltid om morgnarna sofvande grändlifvet i Whitechapel. Här sammanträffade han med en poliskonstapel och genom teckenspråk lät han denne förstå sin belägenhet.

Konversationen blef naturligtvis under dylika förhållanden mycket besynnerlig mellan engelsmannen och svensken. Men hur det var förbarmade sig konstapeln till sist öfver Mats och förde honom med sig till en polisstation, där en tolk snart förklarade att Mats gått vilse och att han var på väg till Liverpoolstationen.

Ledsagad af en vägvisare kom Mats snart fram till denna station, fick biljett och underrättelse om när första tåg skulle gå, samt hade ändtligen äfven tur att komma i väg till denna hamnstad från hvilken han samma eftermiddag gick ombord på en ångare hvars jättelika storlek han aldrig förr kunnat ens drömma om.

Erfarenheterna i London hade nu lärt honom att se upp med allt och med alla, som kunde komma i hans väg. Sedan han betalt sin emigrantbiljett och skaffat sig en del proviant

i matväg samt försett sig med växelmynt för kommande behof på båten, sydde han sig en tunn vaxdukspåse i hvilken han lade ned sina sedlar – dem, som han fått af vackra Judit. Och denna påse band han sedan fast vid sitt bröst, där den knöts fast med starka snören, virade kring hans kropp i många hvarf. För yttermera försiktighet hade han beväpnat sig med ännu en revolver af grof kaliber samt en bastant knif. För att i någon mån lära sig språket hade han äfven köpt sig en svensk- amerikansk polör med utalsbeteckning, särskildt afsedd för emigranter, och sålunda utrustad, ville han ytterligare närma sig sitt mål – Klondyke.

ÅTTONDE KAPITLET.
Bland emigranter.

Ombord på den väldiga emigrantångaren, 'Star of the West' som hon kallades – rådde en sannskyldig bild af ett flytande Babylon med all dess förbistring i språk, löshet i seder och absolut förakt för den personliga eganderätten. Aldrig hade Mats kunnat tänka sig sådana scener af lössläppta passioner som här utspelades dag och natt, scener mot hvilka ångarens ordningsmakt var rådlös, så vida den ej med afsikt blundade för att ej uppreta allt detta slödder från världens alla kanter till farligt störande uppträden.

Man åt som djur och drack som djur samt lefde föröfrigt som onda andar inskeppade direkt från afgrunden ned i dessa stinkande tredjeklassfållor af en emigrants flytande helvete.

Till sängkamrat – ty man låg här lådvis två à två, stundom fler – hade Mats fått en underlig figur, en puckelryggig gammal finne, som nu för tredje gången »krossade Atlanten», som han uttryckte sig med en blandning af svenska och amerika- slang. Det syntes vara en godhjärtad själ men var mycket begifven på kortspel, som han odlade med hvilken han fick tag i. Han envisades äfven med Mats att få »dra en spader», men Mats var i det fallet alldeles obeveklig ehuru han annars gerna språkade med finngubben för att ur dennes erfarenhet ösa ett och annnat ur amerikanska förhållanden. Att kunskapens rot är bitter fick han emellertid erfara mer än en gång.

Den engelska, som puckelryggige finnen talade, var som svensk-amerikanska i allmänhet d. v. s. högst besynnerlig munart, men med hvilken man kan göra sig förstådd något så när.

Det är inom parentes högst egendomligt hvad svensktalande emigranter, äfven de, som varit många år under Förenta Staternas stjärnbanér reda sig dåligt med landets språk, och det finns i dessa stater till och med stora sträckor, där emigranter ej tala annat än modersmålet i dess mest oförfalskade landsortsursprunglighet. Boston är en stad, där man i massor kvarter kan tro sig vara i svenska småstäder beträffande språket, och där förekommande amerikanismer i idiomet visa snarare opasslighet för ett främmande språk än förkofran i detsamma. –

Mats fick emellertid till lifs en del glosor och fraser, som sedan kommo honom väl till pass.

Hans af naturen goda förståndsgåfvor hjälpte honom vidare på trafven, och med hvarje dag kom han allt mera in i yankeens och John Bulls tungomål och »speakade» snart bättre än många andra svenskar ombord.

Honoraret för dessa lektioner fick Mats betala med att bjuda på öl och brännvin. Han var icke med om detta, men fann sig nödsakad af den omständigheten att finnen alltid var som mest *talträngd* när han fått sig några glas. Sålunda blef det ganska dyra lektioner, men hotade vid ett tillfälle bli ännu dyrare.

Till svensken och finnen hade nämligen sällat sig en reslig irländare, naturligtvis rödhårig och med det pluffiga ansiktet vanställdt af koppärr.

Denne individ tyckte Mats icke mycket om; men han var som sagdt påträngande och blef inom kort mycket god vän med finnen, samt kom därigenom äfven i beröring med Mats under språklektionerna.

För att ej väcka onödigt groll lät Mats en eftermiddag bjuda sig på en sup ur irländarens kutting. Han spenderade själf på kaffe, och samtalet var redan i full gång på »det mesopotamiska språg» när Mats helt plötsligt och utan att kunna förklara hvarför, kände sig så sömnig, som efter minst en genomvakad natt.

Man hade smugit sig ned i »rummet», hvilket egentligen var förbjudet under dagarna – såvida det ej var storm – och finnen samt irländaren voro som bäst i farten med att byta kortlappar.

Spelet fortgick under utbytande af en mängd otidigheter såsom alltid under kortspel mellan dylikt folk och ofta äfven mellan spelare af sådan kategori, som man tillskrifver bättre vett. Som i en dröm hörde Mats svordomarna aflösa hvarandra, och när man kom riktigt i farten tycktes det som man snart äfven ämnade skrida till handgripligheter.

Men som sagdt, Mats kände sig sömnig. En blytung känsla kom öfver hans lämmar, och det redan förut halfskumma rummet – som endast var mycket knapphändigt belyst af en osande fotogenlampa, fast det äfven fanns tillgång på elektriskt ljus, hvilket det snåla rederiet ville spara under dagarna – detta skumma, illaluktande »rum» började dansa rundt för Mats, och med en kväljande känsla af att skyndsamt behöfva frisk luft närmade han sig trappan för att i ordets bokstafliga mening krypa upp på däck, sedan han fåfängt försökt att göra sig hörd af finnen och få dennes bistånd.

Men han kände snart att krafterna ej skulle räcka till att hålla honom uppe, och han sjönk medvetslös ned innan han hunnit gripa tag.

Ett par lurande svarta ögon hade följt denna händelse. Och ett leende af olycksbådande natur drog sig öfver irländarens läppar när han nu med forcerad ifver slängde ut korten på kistlocket och uppmanade finnen att försöka trumfa öfver.

Men denne, som just kom att vända sig åt det håll där Mats låg, kastade genast sina kort och sprang upp samt skyndade fram till Mats med försök att lyfta honom, mumlande några ord om att tillkalla skeppsläkaren.

Nu kom äfven irländaren, och med bådas förenade ansträngningar lades Mats i sin koj.

Finnen yrkade åter på att man genast måste tillkalla hjälp men irländaren svarade:

– Detta vore dumt. Det kunde äfven skaffa oss en skrapa för att vi varit nere i rummet när det är förbjudet, och jag är inte sinnad att ta ovett för hans skull. Låt tjurskallen ligga där ... Det är bara ett anfall af sjösjuka, ty som du känner börjar skrofvet nu kränga ganska försvarligt. Låt honom ligga. Och vi kunna ju själfva gå upp, så får alltid vakten tag i honom när han kommer ned.

Finnen gjorde invändningar mot detta argument, men irländaren höll i sig med att det endast var sjösjuka, som brakt svensken på kneken, och slutet blef att den sistnämde ändtligen fick sin vilja fram så att Mats blef ensam därnere i den kusliga lokalen.

Men uppkomna på däck styrde irländaren snart så till att han blef finnen kvitt; och med kattlik försiktighet samt efter stora lofvar för att undersöka »hur landet låg» fann han ett lämpligt ögonblick att åter smyga sig ned till den afsvimmade svensken, som han under kaffedrickningen vetat att förse med en dosis cocain, hvilket han oförmärkt fått ned i Mats’ kaffekopp, medan denne vände ryggen till ett ögonblick.

Mats låg som i stelkramp medan irländaren stod lutad öfver honom, gång på gång vändande sig mot trappan för att höra om något ljud af annalkande kunde förmärkas.

Men allt var tyst. Endast de jättestora maskinernas dunk under arbetet med att drifva fram den minst sjuhundra fot långa kolossen genom hafvets vågor kunde förnimmas på den fläck, där irländaren nu stod med afsikt att råna den medvetslöse.

Han grep sig verket an med öfvad hand, tydligen ådagaläggande att han var en man af facket. Alla fickor undersöktes omsorgsfullt och hvad som var af värde bytte genast om egare. Under dessa förrättningar steg hans djärfhet mer och mer, och när han icke i fickorna fann det byte som han egentligen påräknat, började han raskt att knäppa upp den värnlöses kläder.

Ändtligen kom han offret inpå kroppen. Och ett sataniskt leende krusade hans läppar när han där på Mats’ bröst och under skjortan fann en vaxdukspåse med inneliggande plånbok.

Utan att göra sig någon brådska öppnade han plånboken och började räkna sedlarna. Han kunde göra detta med största lugn emedan han hade mycket väl reda på att den giftdosis som svensken fått i sig skulle verka minst ett dygn om det icke till och med gick så långt att offret strök med på kuppen, en omständighet öfver hvilken irländaren icke gjorde sig minsta samvetsförebråelser.

När undersökningen af plånboken var verkställd och, att döma af skurkens belåtna min, utfallit efter önskan, beredde han sig att åtminstone ytligt sopa igen spåren af rånet genom att ordna den förgiftades upprifna kläder.

Men hastigt måste han upphöra med detta.

Steg hördes i trappan, och rånaren hade lätt kunnat blifva öfverraskad, om han ej med största hast krupit under en koj, där han blef liggande stum som en fisk och orörlig som en död.

Den som kom ned var en matros, hvilken hade vakt öfver logementen. Han fann genast den i kojen liggande emigranten, och i tanke att denne gått ned för att där taga sig en förbjuden hviloplats gick han fram till Mats och skakade honom rätt försvarligt för att få honom vaken.

Men hur mycket han än ruskade den sofvande lyckades han ej få upp honom. Sedan han både svurit och larmat en god stund fick han plötsligt en idé, som han genast satte i verket.

Vid trappan stod ett spann vatten.

Hastigt grep matrosen detta spann, och nästa sekund rann en störtflod af oceanens kalla och salta böljor öfver Mats’ hufvud, görande både honom och kojen genomsur.

Man kan säga att denna generalkur räddade Mats’ lif.

Långsamt slog han upp ögonen, men de ord, som banade sig väg öfver hans läppar, var ett tal i yrsel, alstradt af det farliga giftet, för hvilken hvem som helst med mindre stark kroppskonstitution än Mats skulle hafva dukat under.

Matrosen mumlade några ord om att emigranten var »dödfull». Men som han var svensk i likhet med Mats – hvilket han förnam af de visserligen förvirrade uttrycken – tyckte han synd om honom och lät honom ligga för att »klarna till» i tanke att de genomsura kläderna snart skulle göra den druckne fullt vaken och nykter.

Knappt hade matrosen försvunnit, innan irländaren kröp fram. Med en blick af skadeglädje på den genomsura svensken smög han upp på däck, sedan han stoppat den rånades plånbok i sitt vida stöfvelskaft.

När vakten efter några timmar åter kom ned i soflogementet låg svensken ännu kvar.

Matrosen började nu ana att allt icke stod rätt till. Den sofvandes likbleka kinder skvallrade om att denna sömn icke var framkallad af ett vanligt rus, och när han böjde sig öfver honom och lyssnade på Mats' andedräkt samt kände på hans pulsar, kom han till den åsikten att skeppsläkaren måste tillkallas.

Så skedde; och en stund senare låg Mats under läkarebehandling i jätteångarens stora sjukafdelning, till synes utan hopp om att kunna räddas.

NIONDE KAPITLET.
Ett misslyckadt illdåd.

Det signaleras till »supper» och massorna trängas utför de smala trapporna för att börja striden om födan, en riktig bild hur det kan gå till vid utfodringarna i rofdjursburar. Icke ens den stinkande lukten saknas lika litet som skaffarnes ilskna ord och knuffar när de gluphungriga bli allt för påträngande att roffa åt sig af gudsgåfvorna ur stora zinkfat och baljor.

Dessa en emigrantångares stewarts ha också ett hundgöra där de sparka sig fram under olidligt hojtande och med skjortärmarna uppkaflade, visande håriga, icke allt för omsorgsfullt tvättade muskler, och med kopparröda, blossande ansikten sådana de blifvit under beredelserna vid de afgrundsheta spisarna. De göra samt och synnerligen intryck af slaktare under arbete, dessa servitörer och man gör bäst i att icke allt för pockande hålla på sin rätt när en dylik figur åtföljd af en svart bärare styckat för den portion, som man anses kunna nöja sig med – hvilket man för öfrigt får göra hur man vill.

Här skriker en i gällaste falcett:

– Meat, boys! Meat, boys! Go along!

Detta »meat» kan betyda hvad som helst i fast matväg, kött – corned beef, naturligtvis, elakt, talgigt och ofta anlupet; – det kan äfven föreställa härsket amerikanskt fläsk samt luktande irländskt fårkött eller sill af uslaste märke samt potatis, rötter och divärse.

En annan vrålar i basen:

– Soup! Soup!

Men den soppa man får skulle i regeln icke gå utan prickning som skämd föda om det funnes någon samvetsgrann sundhetsinspektion, som öfvervakade dessa ångkolossers mathållning.

– Coffee! Tea! skrika andra, med stora ämbar af bruna vätskor, som skola gå för kaffe och té, och hvars

innehåll verkligen har strykande åtgång i brist på bättre, dock i regeln alltid utspädda med brännvin och dålig konjak innan emigranterna fatta mod att svälja dessa annars föga stimulerande men mycket kväljande fluida. En svensk dekokt på korn och bränd potatis är jämfördt med emigrantkaffe en riktig läckerhet för finsmakare.

Vid ett långt bord där ett sataniskt oväsen föres med knifvar och gafflar samt tallrikar, skålar och skedar, sitter Mats inpressad mellan finnen och en figur, som mycket väl kan vara en förrymd äfventyrare. Han har återfått sin friska hy sedan man kom underfund med hvad som orsakade hans sjukdom, samt gifvit honom motgift och annan skötsel.

Men öfver hans drag hvilar sorgbundet allvar, och finnens prat besvarar han endast fåordigt. Den allmänna språkförbistringen, som ljuder kring honom med något af hafvets brus, intresserar honom icke alls eller sporrar honom till vetgirighet; till och med engelskan, som finnen tutar i hans öra, senteras föga af Mats, hvilken synes ha mer än nog af sina egna rufvande tankar.

– Ryck upp dig, pojk! säger nu finnen på bredaste gotlandsdialekt. Hva pärkele tror du det skall ta vägen om du surar på det där viset? Det finns fler än du, som tagit sig fram i Amerika utan att ha begynnelsekapital.

– Men jag har ju icke ens hvad som är stipuleradt för att man skall få gå i land som emigrant? svarade Mats tungsint.

– Prat! Det får du ju låna af mig tills vi passerat Castle Garden. Bara man ser att man har summan i näfven, klarar man skifvan grannt. Ingen frågar där efter om det är dina eller mina dollars. All right! Go on! Och så är du i land. Går du se'n me' till Brooklyn skall jag nog skaffa dig business ... Well!... Du kan jobba med hvad som helst tills du får money och se'n starta till Klondyke bäst du vill ... Hade jag inte min saloon skulle jag följa med; men det är så satans kallt däruppe i Alaskahålet, så jag tror jag stoppar. Jag är också för gammal och ovig ... Åh! Se! Smaka på det här du. Det rifver men det rifver godt.

Den välmenande finnen sköt åt Mats en bräddad bleckmugg med kaffe och brännvin; s. k. kask eller uddevallare. Men Mats betackade sig och försjönk åter i dystra tankar.

Plötsligen utbrast han vändande sig till finnen, som tömde både sin och den andres bägare:

– Äter den där irlandaren fortfarande i andra klass?

– Ja, var så säker. Han hade mer pluringar än jag trodde, och nu helsar han knappt på en, den sturska satan.

Mats svarade:

– Nog tycker jag, att det är besynnerligt i alla fall, att han som förut inte hade råd att köpa sig en pipa tobak utan tiggde till höger och vänster, kan vräka sig så där i en hast.

– Det är fler än du, som tycka det, svarade finnen ... Man hviskar till och med om att han stulit pängarna ...

– Gör man? svarade Mats, som endast varit utskrifven ett par dagar och icke hört hvad de andra pratade om.

– I går var det en tyska, som miste sin reskassa, hvilken den dumma gåsen hade i en liten väska, som dinglade på magen. Hon var med under dansen i går kväll, och irländaren var nästan hela tiden hennes kavaljer. Plötsligt skrek hon till att hennes väska var borta, och det blef ett helsinglands letande. Irländaren skränade som värst och det var han som kastade fram att någon stulit skatten. En matros, som tog åt sig, klappade till den rödhårige rackarn så att han stöp som en säck och så höll det på bli ett vildt slagsmål, för irländaren rusade upp igen med dragen knif, men afväpnades lyckligtvis. Emellertid var det icke långt ifrån att man slagit honom i järn ... Ja, så där går det till ibland på en emigrantångare, må du tro .. Tänk då hur

man skall lefva i Klondyke ... Där blir det allt ändå vildare lif, skall du få se, om du kommer dit.

Mats tviflade icke på den saken af de erfarenheter han redan fått. Men han trodde ej att han någonsin skulle hinna så långt, och ej heller att han i brådbrasket skulle kunna återbetala den summa, som vackra Judit så ädelmodigt och uppoffrande lånat honom som respängar på färden till det återigen för hans fantasi dimhöljda guldlandet.

Finnens ord hade emellertid gifvit honom något mer reelt att tänka på. Och när han nu reste sig efter att knappt ha smakat de usla anrättningarna, sade han:

– Tror du det blir dans i kväll också?

– Hvarenda kväll. Jäntorna äro som de voro galna ... Hör du, du! Jag tror det skulle pigga upp dig att ta en sväng. Generade inte puckeln, skulle jag göra detsamma. Men nu vill ingen ha mej, och det samma gör det, för då får man ha hjärtat kvar och pängarne med, skämtade krymplingen i ett utbrott af själfironi.

– Jag tror nästan jag följer ditt råd, svarade Mats till finnens öfverraskning ... Och du kan gerna vara med och se på.

– Jag är alltid där, för det är lifvadt att höra musiken. Och tröttnar någon af de andra, så sköter jag spelet, för handklaver kan jag dra så det hviner om'et.

– Tror du irländaren kommer med? kastade Mats fram liksom i förbigående.

– Kanske. Men det händer nog att han uteblir af fruktan för att få mer smörj än han fick sist.

Båda gingo nu upp på fördäck, där man redan hörde ljudet af handklaver och munharmonikor, skratt och sång från en hop, som samlats på det breda däcket midskepps. Allt flere voro de, som sällades till denna skara, och snart var dansen i full gång. Par om par svängde töserna om med sina kavaljerer, som ogeneradt hade de blossande piporna mellan sina tänder, både rökande, pratande, sjungande och skrattande under dansens svängningar.

Det hela var en så kosmopolitsk friluftsbal man gerna kan få se, men där alla förstodo hvarann genom musikens och dansens universalspråk, och där man, när icke detta räcker, tar sin tillflykt till ögonspråket, hvilket åtminstone mellan man och

Dansen på emigrantångaren.

kvinna ju kan anses vara lika bra, kanske ännu bättre än att byta tankar med wolapük eller esperanto.

Finnen och Mats taga plats mellan ett par sotsvarta eldare som halfnakna stodo vid relingen för att svalka sig efter glödbadet nere i de väldiga ångpannerummen, just i samspråk med irländaren, hvilken verkligen åter vågat uppträda på dansbanan efter endast en kvälls frånvaro. På engelska hördes irländaren utbrista:

– Säger man det? Säger man, att jag stulit?

– Hör du? sade finnen till Mats. Nu börjas bråket igen. Förstår du?

– Något så när, svarade Mats. Men du kan ju lyssna och öfversätta för mig, ty det där intresserar mig verkligen; det är ju icke alls omöjligt att det är han som är tjufven.

– Tror jag också. Men hvart vill man komma utan bevis? Då skulle ju äfven du kunna säga, att det är irländaren, som stulit af dig?

– Det gör jag också! svarade Mats lugnt.

– Är du galen? Tror du, att det är han, som rånade dig då du låg där nere i logementet?

– Jag är fullt öfvertygad därom. Men jag har väntat med flit att han skulle dabba sig, och nu tycker jag att tiden kan vara inne.

– Till hvad då? återtog finnen.

– Att återtaga hvad han stulit af mig, svarade Mats med fasthet.

– Själf?

– Ja helst! Men skulle detta icke lyckas, anklagar jag honom öppet för stöld, när vi komma fram.

– Nej, min gosse, svarade finnen eftersinnande. Ingen skulle tro dig när du icke kan prestera bevis. Då är det vida bättre att du försöker skipa rätt själf och det skall ske så snart som möjligt och här ombord innan vi komma fram. Han står icke väl anskrifven efter senaste händelse med tyskans resväska och hvad beträffar mig själf har jag ingenting emot att hjälpa dig så långt jag kan.

– Kanske redan i kväll? kastade Mats fram med beslutsamhet.

– Gerna det, svarade finnen. Bäst att smida medan järnet är varmt ... Men hör nu så han skroderar. Han bjuder eldarne på whisky och söker tydligen ställa sig in med dem på bästa vis ... Ah! En idé ... En af dem är svensk, och han skall nog icke vara ohågad att hjälpa oss i det här äfventyret.

– Kanske det. Är det förenadt med utgifter, skall jag icke spara, bara jag kan få igen mitt.

– Hör du, Mats, fortsatte finnen. Gå för öfver ett slag eller hvart som helst, skall jag snart komma efter med eldaren, och då få vi språkas vid.

Mats lydde och försvann snart i dunklet.

För öfver på den jättestora ångaren var så godt som folktomt. Alla hade dragit sig midskepps för att dansa eller för att åtminstone åskåda dansen, den enda förströelse, som något lifvar upp den långtråkiga resan när vädret ej är för hårdt och kolossen går något så när på rät köl.

Här var belysningen klen, och endast en dunkelt lysande lantärna kastade ett matt skimmer öfver det fuktiga järndäcket innan det strilades ned öfver den nattsvarta, hemska vattenytan; där det alldeles förlorades i de långa, tunga dyningarna efter ett par dygns hårdt väder.

Han stod just lutad öfver räcket och stirrade på det mörka hafvet, öfver hvilket icke ens en stjärna nu sågs lysa, och hans tankar voro lika mörka och dystra, som oceanen. Den belägenhet han åter råkat i genom irländarens skurksträck var om möjligt värre än han varit utsatt för i Lübeck, och kunde han nu icke återeröfra den stulna reskassan, motsåg han en tid af umbäranden, som blefve dubbelt tryckande genom att det var lånta pängar, han låtit frånstjäla sig, af Judit lånta pängar, hvilka han kanske aldrig skulle kunna återbetala.

Denna tanke eggade honom emellertid till att våga hvad som helst; och han beslöt att redan denna afton – nu sedan han fullt återvunnit sina krafter – göra ett anfall på irländaren för att förmå denne att återställa sitt rof. Han ville gå rakt på sak, säga honom rakt i ansiktet att han misstänkte honom för att hafva gjort sig saker till rån och att han ville anmäla rånaren för emigrantångarens befäl, om det stulna ej genast återlämnades.

Finnens mellankomst hade emellertid något ändrat denna plan, och Mats insåg att han utan bevis ej skulle ha kommit långt med skälmen, hvilken nog var lika förslagen som djärf. Och finnen hade nog rätt. Han var bepröfvad samt kände till dylika gynnare från talrika sammanträffanden med dem, både till sjös och lands.

Men hvarför skulle han nu inblanda eldarne? tänkte Mats just som han åter började fundera på att själf taga hela affären om hand och i värsta fall med våld återtaga, hvad man beröfvat honom.

Plötsligt kände han ett kraftigt grepp om sin strupe och hur hufvudet trycktes ned mot räcket, allt djupare och djupare som hade man velat skilja det från kroppen och kasta det i det mörka böljande hafvet.

Anfallet hade kommit helt plötsligt och från ryggen så att Mats var fullkomligt i angriparens våld utan att ens kunna se hvem denne var. Icke kunde han heller med ett rop tillkalla hjälp, ty hans strupe blef allt mer sammanpressad af våldsverkarens seniga fingrar och det började dessutom redan svartna för hans ögon.

Nu kände han hur han sakta lyftes från däcket. Bålen var redan halfvägs öfver det skyddande stängslet. Handen kring strupen behöll dock fortfarande sitt tag och hindrade hvarje nödrop.

Mekaniskt grep han ett kraftigt grepp om en tross, som nåddes af hans nedhängande armar och händer, och nästa ögonblick kände han sin strupe fri men äfven att han med en häftig knyck slog bål och ben mot det väldiga järnskofvets sida, kände att han med kraft blifvit slungad – – öfver bord.

Det är i sådana ögonblick som förtviflan skapar jättekrafter.

Trots att Mats vid öfverslungandet måst släppa taget kring trossen med ena handen, hade han dock kraft att nu hålla hela sin kroppstyngd kvar med den andra, som till och med var den venstra. Dragande ett djupt andetag började han famla efter ångarens sidor och fick som genom en slump ett ganska godt fäste för ena foten på ytterfalsen af ett så kallad »spygatt», och när han väl fått detta stöd kände han sig räddad åtminstone för ögonblicket, trots att den ena vågen efter den andra sköljde öfver hans rygg och genomdränkte hvarje tråd af hans kläder.

Han kastade en blick uppåt, nästan viss om att öfver relingen få se mördarens ansikte. Och han misstog sig ej.

Ty belyst af det svaga skenet från den sömniga lantärnan öfver hans hufvud syntes irländarens rödhåriga skalle, och ur denna brunno ett par förfärliga, vilda ögon mot det med döden kämpande offret.

I första ingifvelsen tänkte Mats skrika till för att väcka andra passagerares uppmärksamhet. Men han fick nu se hur irländaren lyfte en tung spak, som för att måtta ett väldigt slag mot offrets hufvud.

Det var då som Mats själfvilligt och med ett vildt skri kastade sig i hafvet.

Fasthållande i trossen släpades han nu efter ångarens sida i det starka sugvattnet, som hvarje sekund hotade att draga honom med sig, alltjämt blickande upp mot relingen för att se om irländaren ännu stod kvar.

Men nu var hufvudet försvunnet, och irländaren hade helt visst skrämd af Mats' skrik, skyndat att draga sig undan, kanske äfven öfvertygad om att den öfverbord kastade nu var hjälplöst förlorad.

Det kalla hafsvattnet höll emellertid på att stelna Mats lämmar och när han på nytt försökte att klänga sig upp, fann han till sin förfäran att detta ej skulle lyckas.

I sin förtviflan gaf han upp det ena nödropet efter det andra och var just nära att släppa sitt tag när han öfver sitt hufvud fick höra finnens röst:

– Hallå, Mats! Är det du?

– Hjälp! skrek Mats, uppbjudande sina sista krafter för att kunna hålla sig kvar, ty sugvattnet drog honom med allt större kraft sedan han ej längre simmande kunde bjuda strömmen motstånd.

– Håll fast! Håll fast, för Guds skull! Kommer genast med hjälp.

Och Mats höll fast ehuru redan i det närmaste utan medvetande. Och därför märkte han ej hur finnen, som var en rapp karl, hastigt klarade en lejdare och hur han nästa ögonblick var nere vid vattenytan och fick en tross om Mats' lif, en behändigt kastad ögla, som drogs öfver fötterna, och med hvilken Mats sedan halades in till ångaren. I ena handen höll finnen en lantärna.

En minut senare var Mats åter på däck.

Där han nu satt lutad mot en kabelhög hörde han finnen säga:

– Krya till dig, för tusan! Saken är snart klar. Som jag anade oråd skyndade jag mig efter och kom just när du skrek ... Det är irländaren, som åter är framme ... Men nu skall han allt få det hett, må du tro.

Han fick en tross om Mats' lif.

– Jag skall själf anmäla honom, svarade Mats med nytt mod.

– Var inte dum. Eldaren och jag ha funderat ut ett mycket bättre sätt ... Krya bara till dig. Ingen mer än jag har sett det här, och själf är irländaren nu borta vid dansen ... Med säkerhet tror han att du gått öfver bord och drunknat i samma ögonblick som jag fick höra ditt skrik ... Han har icke sett mig, ty han tog andra vägen om hytten och hade tusan så brådt att komma undan ... Det var perkelä så dumt att jag icke bad dig se upp bättre; ty på en så'n här ångare är man aldrig säker i mörkret och fler än en har sålunda kommit bort utan att man vet hur. Detta händer nästan hvarje resa ... Men kom nu. Du behöfver inte byta, ty det blir tusan så hett dit vi nu skola gå.

Finnen tog Mats under armen och man styrde vägen till en öppning i däcket från hvilket en brant järntrappa stupade rätt ned i ett mörkt djup.

Minst hundra steg klättrade man sålunda ned i det väldiga skrofvet och först då började det ljusna vid entrén till en lång sidogång.

– Men hvarthän skola vi? sporde Mats med lätt förklarlig nyfikenhet ... Här är ju så hett så man knappt kan andas.

– Hetare blir det, svarade finnen lakoniskt ... Var bara inte rädd. Vägen känner jag godt, för jag har själf varit eldare på den här emigrantkistan.

Åter bar det ned för en lång, stupande järnstege allt under det att hettan blef mer och mer tropisk. Det blef äfven ljusare med hvarje steg nedåt och slutligen tyckte sig Mats urskilja svarta skuggor, liknande afgrundsandar, som med väldiga rakor stodo afvaktande framför kolossala ugnsluckor.

Nu öppnades en af dessa. Ett bländande rödgult och slutligen hvitt sken belyste sceneriet.

Ett rasslande ljud af en på skenor gående kolvagn hördes, och så blef det ett ohyggligt larm när detta kol skyfflades in i det väldiga eldgapet, som utspydde en hel stjärnvärld af gnistor när det mottog sin svarta föda.

Mats hade stannat vid denna bild med ett uttryck af ordlös undran. Aldrig hade han kunnat tänka sig en

dylik jätteugn, och hans förvåning steg till sin höjd när han snart fann en hel rad dylika, alla afsedda endast till att alstra ånga för hafsvidundrets framdrifvande öfver Oceanen. Skådespelet var så mäktigt att han nu ej egnade en tanke åt det hemska öde, som nyss hotat honom, och han utbrast vänd till finnen:

– Skall all denna eld verkligen behöfvas?

– Jo, jo men! Och litet till skulle inte skada för att få upp ännu mer ånga och större fart ... Men se där kommer Bill Robertsen, min för detta kamrat. Hör hit du, Bill! Nu ä' vi här ... Har han kommit?

– Inte än, svarade en svart, svettig figur, en af dem, som irländaren nyss samtalat med. Men vi vänta honom när som helst.

– Ja, nog skall han få för smuggling! fortsatte finnen ... Hur mycket hade han?

– Fem kollies. Mest cigarrer och siden. Och hela rabbet vill han nu att vi skola stufva in bland kolet till ångbarkassen ... Femtio dollars bjuder han om allt går väl.

– Skönt! Låtsas bara gå in på affären tills allt blir klart. Och se'n är måttet rågadt ... Kan du tänka dig att den satan nyss smög sig öfver den här hederspojken och kastade honom öfver bord.

– Hvad säger du? Öfver bord? Men hur har han då kunnat klara sig och komma upp?

Finnen berättade förloppet af denna händelse och tillade:

– Detta är nu andra mordförsöket mot Mats. Han har en gång förut försökt att få lifvet af honom genom gift, och det var då han knep den där reskassan, som han nu skall få lämna tillbaka, om inte ...

Steg hördes i den motsatta ändan af den långa ugnskorridoren, och finnen drog i detsamma Mats åt sidan i en mörk vrå samt hviskade:

– Håll dig nu bara beredd och kom då jag ger dig tecken så skall du få se något lustigt. Den här lurendrejeriaffären skall den satans irländaren icke glömma så lätt. Ja, han skall bli så renrakad som ett af sitt hemlands finast skållade svin, den där Mr Patt. Go on!... Här skall skipas rättvisa, som passar precis, må du tro.

Knappt hade finnen sagt dessa ord förr än irländaren visade sig plirande till höger och venster för att se om allt var klart samt aftorkande med bara händerna de strömmar af svett, hvilka redan flödade fram på hans pluffiga kinder.

TIONDE KAPITLET
En hemsk historia.

Det var med en viss undran som Mats stod där i halfmörkret och väntade på hvad som skulle komma.

Han såg irländaren närma sig den grupp, som bildades af de båda eldarne och den puckelryggige finnen – Pekka Hyvaiinen, som han hette – och de stodo nu i det skarpa ljuset af en åter öppnad ugnslucka.

Mats var icke längre från dem än att han mycket väl kunde höra hvad som sades, och irländaren var den hvilken tycktes föra ordet. Som vanligt skroderade han vidt och bredt och talade med sådan hastighet, att Mats hade svårt att följa med, hvilket ju ej var att undra på med den lilla öfning han hade i engelska; men han förstod att man afhandlade den där lurendrejeriaffären, som nyss blifvit omnämd.

Detta gjorde man också. Att finnen fick höra på berodde endast på slug uträkning af irländaren; ty så hade denne tänkt ut det, att ginge det allt för illa skulle Pekka få vara med och dela ansvaret; ja, rent utaf taga hela detta på sina axlar, om upptäckten skedde sedan man väl kommit i land.

Pekka som mycket väl förstod denna icke uttalade tanke höll emellertid god min och syntes bara icke vara nöjd med den ersättning, som irländaren bjöd honom för besväret. Och han envisades med att dyrka upp priset under förevändning att han som halft amerikanare hade lättare att få smugglingen att lyckas än godsets egare, hvilken ej var fullt så inne i alla nödiga lokala förhållanden. Och resultatet blef också att ersättningen höjdes med några dollars.

Priset med eldarne syntes redan vara uppgjordt, och man öfvergick nu att tala om hur man lättast skulle kunna få godset i ångbarkassen så att inga obehöriga finge ögonen på detsamma.

Man kom med flera förslag, men intet tycktes tillfredsställa irländarens försiktighet; särskildt var han rädd om en liten låda, som han icke för allt i världen skulle vilja ha synlig vid visitationen i Castle Garden.

– Hvad har du i den då? sporde en af eldarne med en sidoblick på sin kamrat.

– Hemligheter, svarade irländaren. Och i de andra är det bara saker, som icke duga något vidare till, men som det i alla fall kan vara en liten affär att slippa tulla för.

– Hör du, Pat, inföll nu den andre eldaren. Skall det bli någon affär måste vi ha ned dessa kolly nu i natt. Ty redan tidigt i morgon afton gå vi in i Newyorks hamn, och upp i dockorna bär det sedan i dagbräckningen. Skall du ha dem med kolet i ångbarkassen så är det bäst att plocka ned grejorna nu med detsamma.

Den saken hade irländaren förutsett, ty han svarade utan tvekan:

– Allt right, boys! Jag har redan med mig mina trunkar där borta vid trappan. Det är bara att stufva in dem en och en i kolkorgarne när dessa skola gå upp. Är det du, Jim, som skall elda barkassen eller är det, Willy?

– Det är jag, svarade den sistnämde. Men har du spikat på tjärduken så att det inte lyser hvitt mot det svarta?

– Allt klart! Vänta ska ni få se.

Och han gick bort till trappan och återkom snart med fyra rätt stora lådor, alla svarta och glänsande af den kring dem virade tjärduken, som gaf dem ett ganska illusoriskt utseende af stenkolsstycken när man såg dem bland andra sådana.

– Är det den där lilla, som du är så särskildt rädd om? utbrast nu finnen i det han pekade på den minsta af lådorna.

– Just den! Det vore ett sabla spektakel om den kom bort. De andra är jag icke hälften så rädd om.

– Kanske det är rödan gull? insinuerade finnen med en listig blick, som dref upp rodnaden på irländarens pluffiga kinder ... Jag tycker att du ’kastat dig’ som en milionär sedan några dagar.

– Hvad säger *du?*

– Förstår du inte engelska, din rödhårige potatisgalt? fortsatte finnen med att reta rånaren, i det han makade den lilla lådan närmare sig med foten.

Men denna rörelse undgick icke den groflämmade jätten och med ett par steg var han finnen inpå lifvet och röt honom rakt i ansiktet:

– Vågar du peta ett tag till på den där, så skall du snart komma att se ut som en kamel, fast du nu inte har mer än en puckel.

– Är det tacken det för att jag vill hjälpa dig? svarade finnen skrattande och gaf lådan en ny törn så att den nu kom bakom honom och ett godt stycke närmare den vrå, där Mats tagit plats.

Men nu bröt irländaren ut i raseri och skulle just kasta sig öfver finnen när han hastigt hejdades af ett par seniga armar, som lade sig kring hans lif och höll honom tillbaka. Och en befallande röst hördes säga:

– Här nere är det vi som ä' herrar. Försök inte bråka, utan lugna dig nu, skall du få höra en liten historia medan du svalkar dig.

Det var en af de seniga eldarne som sade detta i det han släpade med sig irländaren fram mot en af de väldiga ungsluckorna, hvilken den andra eldaren stod i begrepp att öppna.

– Hör du, Pekka, herätta den där historen, fortsatte eldaren utan att släppa sitt grepp om irländarens lif.

– Det skall jag visst det, svarade Pekka och satte sig på en af irländarens kontrabandslådor. Och den historien har den stora förtjänsten att vara sann och icke någon skepparlögn ...

Han log ett förnöjdt löje och tände behändigt sin snugga på ett ur ugnen framfallande jätteglöd.

– Saken är den, att när jag reste som eldare här på Cursondlinien – den var ny då föresten – så hade vi en satan med oss, som var af ungefär samma skrot och korn som du. Han var kanske till och med ännu rödhårigare ... Snart märkte vi att ett och annat af våra tillhörigheter kom bort, en miste ett ur, en annan miste pängar, en tredje kläder och så vidare undan för undan ... Så kom det äfven fram att emigranterna hvarje resa voro utsatta för långa fingrar och en vacker dag talades det om att en viss svensk bondpojke gått öfver bord ungefär på samma fläck som vi ligga nu ... Men att han icke gick öfver bord genom olyckhändelse misstänkte vi samma kväll, och nu funno vi tiden inne att taga den där irländaren i förhör ... Han kom ned hit ungefär som du, men utan att ha med sig några kontraband, för så fräck var hon verkligen icke. Och vi började att helt varligt känna hans samvete på pulsen.

Här gjorde Pekka ett litet uppehåll för att se hur irländaren tog denna lilla historia, berättad så där i all förtrolighet framför en värmande brasa, hvilken möjligen hade det felet att den var något för het.

Men icke en min rörde sig i rånarens ansikte ehuru ögonen brunno af raseri öfver att han ej kunde slita sig lös från eldarens fasta grepp.

– Ja, som sagdt var, fortsatte finnen. Vi kände honom på pulsen, men han var lika förhärdad som du ... Inte en enda stöld ville han taga på sig, och hvad beträffar svensken sade han, att han icke ens visste att denne gått öfver bord ... Då ansatte vi honom ännu skarpare och gjorde så här.

Finnen öppnade vid dessa ord en af de stora luckorna och en ohygglig hetta strömmade nu ut mot irländaren, bakom hvars rygg eldaren stod i en relativt behaglig skugga. Och så fick han stå minst fem minuter så att håret sveddes på honom innan Pekka fortsatte:

– De var tusan, hvad du är lik den där skojaren!... Du har bestämdt lika ondt samvete som han.

– Skurk! vrålade irländaren utom sig af den brännande hettan, som hotade att sätta eld på hans kläder ... Släpp mig, eller ...

– Nå nå! Sakta i backarna ... Det blir nog varmare skall du få se, om du inte talar om, hvem som rånade Mats Olsson och gaf honom gift.

Irländaren stirrade på Pekka och gjorde en ny ursinnig ansträngning att komma lös.

Han var äfven nära att göra detta, när den andre eldaren skyndade fram och kom sin kamrat till undsättning sägande:

– Nej vänta nu, min gosse! Det är inte slut med historien än ...

– Inte riktigt! fortsatte Pekka ... Men slutet har du nog reda på själf. Eller hvad hade du för dig nyss när du var i förn tillsammans med Mats, smäländingen?

Irländaren teg och bet sina läppar blodiga af den sveda som ungshettan framkallade i hans ansikte.

– Jaså, du vet inte det? Nå, då skall jag tala om, att du kastade honom öfver bord.

– Lögn! skrek irländaren. Bevisa detta! För mig till kaptenen, skall jag ...

– Ånej! Så dumma äro vi inte. Så'na där gökar som du akta sig nog för vittnen ... Men vill du genast ha ett så finns det här.

Han hvisslade till helt lätt, och nästa ögonblick stod Mats framför irländaren, som vid denna syn såg ut som om ögonen hotade att tränga ut ur hans hufvud, ty han var alldeles viss på att svensken redan låg på hafvets botten.

– Nå, hvad säger du nu? fortsatte finnen. Du tror kanske att det bara är en vålnad? Men den tron skola vi snart ta ur dig ... Tala nu om hvar du har den där plånboken, som du rånade nere i logementet; och hvar du har tyskans pängar och åtskilligt annat smått och godt.

Irländaren bara stirrade på Mats utan att svara ett ord.

– Nåväl, då fortsätta vi med historien, sade finnen ... Din landsman, den där andra irländaren ville spela stum han liksom du. Men då gjorde vi så här ...

Han gaf eldarne en vink, och innan rånaren hunnit blinka låg han som i en gunga på deras armar, och finnen fortsatte:

Bekänner du icke, så åker du in i ugnen.

– Välj nu! Bekänner du inte, hvar du har tjufgodset, så åker du in i ugnen. Du har högst en minut på dig.

Dessa ord syntes ej komma att stanna vid bara hot. Ty armgungan började svänga på ett oroande sätt, och värmen brände redan hans hufvud så att han vrålade af smärta. Med flit fördes han också allt närmare det glödande gapet och nästa ögonblick började det osa brändt om hans hår.

Nu kunde han icke behärska sig längre.

Med en röst full af ångest skrek han:

– Han skall få sina pängar! Släpp mig!

Man förde honom undan några steg, och luckan slogs igen. Men svedan i kroppen var nu så stor att jätten ej förmådde stå; utan han sjönk ned på sina knän och vred sig i våldsamma kval.

– Nå hur går det? fortsatte finnen. Bekänn genast! I annat fall skall det icke finnas ens röken af dig om ett par minuter.

Han gjorde åter en hotande rörelse som för att öppna luckan. Men nu skrek irländaren, pekande på den lilla lådan, som Pekka nyss sparkat undan:

– Där! Där borta! I lådan!

– Just hvad jag anade, sade finnen och hemtade det kolly, som irländaren visat sig vara så synnerligen rädd om.

Och han beredde sig att öppna denna låda samt hade redan fått af tjärduken när rånaren skrek:

– Nej, gif hit! Gif hit! Jag vill öppna själf.

Finnen tänkte nästan villfara denna begäran när han hastigt ändrade tankar och sade:

– Nej pass! Det blir nog bäst att vi visitera den här lådan själfva. Annars smusslar han nog undan ett och annat af hvad han plockat åt sig under resan och kanske äfven från England. Han var ju hotelldräng i Liverpool innan han kom på den tanken att emigrera till Amerika.

Och han öppnade lådan följd af de kringståendes nyfikna blickar.

Ett rop af förvåning undslapp allas läppar.

Hela lådan var fyld med allehanda dyrbarheter såsom smycken, ur, kedjor och äfven värdepapper samt pänningar i både guld och sedlar, engelskt, amerikanskt och tyskt mynt.

Man fick äfven tag i Mats' plånbok, som visade sig vara alldeles orörd till innehållet, och med en känsla af stormande lycka mottog han den ur den rappe finnens händer, i det att Pekka hördes säga:

– Den här saken är allvarsammare än jag trodde. Vi måste angifva honom för befälet.

Ett rop af förskräckelse hördes från tjufven och fortfarande liggande på knä tiggde han och bad att man skulle låta honom löpa. I ersättning ville han låta dem få behålla allt hvad som fanns i lådan.

Men då blef finnen ursinnig och i det han gaf irländaren en föraktfull blick sade han:

– Bind den hunden! Polisen i New-York skall nog veta att sortera de här dyrbarheterna till hvar och en, som är rätte egare ... Men dessförrinnan skola vi laga att tyskan får sitt. Jag skall själf anmäla honom för kapten, och se'n får nog den gunsti herrn fortsätta att i järn reflektera öfver detta misslyckade lurendrejeri.

Åtföljd af Mats begaf finnen sig upp på däck, sedan båda varit behjälpliga att binda irländaren, som i förtviflan gjorde det vildaste motstånd.

Natten var mörk och vinden hade gått öfver till storm. Den väldiga järnkolossen rullade svårt i de fräsande vågorna, som en efter annan spolade öfver däcket och gjorde det omöjligt att där taga sig fram utan fara, om man ej kring hytter och relingar varit förtänksam nog att sätta ut både ledstänger och ledlinor. Vinden tjuter i tackel och tåg med bedöfvande ursinne, som vill den bryta sönder allt, hvilket hindrar dess vilda lopp. Hafvet kokar och sjuder, som vill det slita upp sig själft, och skummet är det enda i detta ofantliga, mäktiga skådespel, som ger färg, en likblek, hemsk färg när det elektriska ljuset från järnvidundrets elektriska strålkastare breder ut sig på vågornas fräsande toppar.

Mats ryste vid tanken på att nu ligga kämpande i dessa böljor, kämpande utan utsikt till räddning, och i det han grep den framför honom gående finnens hand sade han med försök att öfverbjuda stormens mäktiga rytande:

– Tack vän! Kommer jag på grön kvist skall du icke bli lottlös om du någon gång har behof af hjälp.

– Tacka, gud, svarade finnen, som var mycket religiös, liksom gamla sjöbjörnar i allmänhet. Jag har inte gjort annat än min plikt, och gör man det behöfver man aldrig frukta att lida nöd ... Men där är trappan till kojerna. Tag dig nu en ordentlig snarkare, för i morgon natt blir det nog inte mycket sofva af. Redan vid niotiden få vi se fyren, Bartholdys Frihetsgudinna, som visar oss inloppet till Newyork. Jag kommer själf ned bara jag fått tala några ord med jourhafvande löjtnanten ... Sådana där passagerare som irländaren äro dessvärre icke sällsynta. Men nu skola vi se till om inte han blir oskadliggjord på en tid.

– Pekka, sade Mats, hvars goda hjärta åter fick makt sedan lyckan nu åter varit honom bevågen ... Icke ett ord om att han ville ha ned mig i hafvet.

Men Pekka hörde icke detta. En våldsam våg kom honom att störta framåt öfver det våthala däcket och Mats förlorade honom ur sikte, själf oförmögen att följa efter honom, emedan han nu fick fullt upp att göra med att af alla krafter haka sig kvar så att vågorna ej skulle spola honom öfver bord och sålunda återröfva det byte, som Pekka kort förut ryckt från dem.

Endast med lifsfarlig svårighet kom han slutligen ned i sin koj, där han snart somnade in i underliga drömmar om rånare, glödande jätteugnar och andra äfventyr på villande haf.

ELFTE KAPITLET.
Den nye reskamraten.

Finnen hade rätt när han sade Mats, att man följande afton kunde påräkna att få se det glimrande skenet från den väldiga fyr, hvilken upplyser inloppet till jättestaden Newyork. Resan öfver Oceanen hade tagit en vecka och kunde anses vara en jämförelsevis kort tid, ehuru man nog slagit rekord ända ned till fem dygn, detta dock något alldeles enastående inom de transatlantiska paketångarnes annaler.

Men ännu var man icke riktigt framme, och den natt, som följde, var det nog icke många – åtminstone bland emigranterna – som sofvo en blund. Ty litet hvar hade att göra med anordningar till landstigandet på en jord, som för flertalet var något alldeles nytt, en okänd värld med okända öden, hägrande förhoppningar och lurande missräkningar – de sistnämda nog i öfvervägande för det stora flertalet af dessa lyckoriddare, hvilka likt Örsjö-Mats hade allt att våga.

På natten kom Mats af en händelse att i den allmänna röran sammanträffa med en svensk-amerikan, som hade ganska bra reda på ställningar och förhållanden i Klondyke. Han var bosatt som handelsman i San Francisco, Californiens hjärta, där guldfebern rasade en gång kanske ännu häftigare än nu i Klondyke. Han hade där fått reda på mycket om det nya guldlandet af äfventyrare, som han haft att göra med, och hade nyligen satt upp en filial i Sitka, guvernörens hufvudkvarter i Alaska, en tämligen liten ort föröfrigt men med goda affärsförbindelser och där flertalet uppgörelser om inmutningar egde rum. På den orten, sade svensk-amerikanen – han hette förresten Jackson, efter att hafva amerikaniserat sitt svenska namn Johansson – rådde en utmärkt temperatur, men på andra sidan bärgkedjan Alaskan-Range, som stod likt en väldig vindbrytare för söderns ljumma luftvågor, kunde man knappt stå ut ett år, sade han, om man ej var ovanligt härdad af naturen.

Jackson afrådde Mats från att söka sin lycka bland äfventyrare i Klondyke. Ingenting vore tröstlösare, sade han. I affärsintressen hade han en gång, för att göra upp om skinn, gett sig af mot dessa regioner och med Yukon som mål. Han var glad att han fick vända om på halfva vägen.

– Men, sade Mats, med en del nedstämdt mod; det finns ju många, som redt sig mycket bra därute, har jag

hört.

– Ja, visst finns det. Men dessa äro också riktiga björnnaturer. Nog vill det till att ha goda lungor. Annars dör man som flugor i svafvelsyra. En brorson for dit förra året och den ha vi inte hört ett ord af se'n i höstas. Han skref då, att hans bröst var mycket angripet och att lungsot hade rasat gräsligt bland guldgräfvarne. Det är nog troligt att han gått åt ... Men å andra sidan vet jag en tysk, som heter Erbmann, hvilken kom därifrån som rika karlen. Jag hade en hel del affärer med den karlen och vet att han vid det här laget bör vara värd minst sina hundratusen dollars fast han för ett par år se'n icke hade mer än han gick och stod i. Så nog lyckas det för en och annan.

Det lyste till i Mats' ögon ... Hundra tusen dollars! Fyra hundra tusen kronor! Nära halfva millionen!

– Apropos min brorson, den stackars kraken! utbrast Jackson; jag fick just ett kort med hans bref och jag har det än på mig, för det fanns helsningar däri till släktingar, som jag nu besökt i Sverige. Se här skall ni få se!

Och han öppnade en diger plånbok, som var förseglad med både remmar och knäppen och omständigt inlagd i ett skyddsfordral af vaxduk.

– Jo, här har jag brefvet, fortsatte han, sedan han en god stund letat i de rymliga rummen. Hvad tror ni att det här kortet föreställer?

En million femhundra tusen dollars!

Han höll upp en ganska god fotografi, som tycktes föreställa det inre af ett varumagasin. Där syntes en hel del små, behändiga lådor i trafvar och en robust handelsman samt dennes biträde voro sysselsatta med att göra ett öfverslag af lagrets storlek.

– Vet ni hvad det här föreställer? sade Jackson.

– Nej, svarade Mats. Men den där karlen, som synes närmast, ser just ut som en riktig äfventyrare.

– Det är han också. Min brorson skrifver, att det är en betydande matador i Dawson City, en plats däruppe i Klondyke, eller Alaska, och vet ni hvad som finns i de där små lådorna?

– Nej, svarade Mats, ej utan en känsla af hjärtklappning.

– Guld!

– I alla dessa lådor?

Mats hörde att han darrade på målet, när han sade detta, och det svindlade ett ögonblick för hans hjärna, när han fortsatte:

– Detta måste representera ett ofantligt kapital?

– Inte så utan. Pojken skrifver att det var en sändning guldsand och guldklimpar på en million femhundra tusen dollars, som det roade tysken att »knäppa af» innan han exporterade härligheten vidare ut i världen. Min brorson, som syns där bakom, var en tid anständ hos tysken som packare och då fick han detta kort till minne af det högtidliga ögonblicket. Men själf har hvarken tysken eller min brorson vaskat ut så mycket som en cent af den där laddningen.

– En million fem hundra tusen dollars! mumlade Mats med en känsla af rysning. Hvilken summa!

– Jo, jo men, sann! Det skulle nog vattnas om mun på litet hvar, om man hade dessa pluringar i kassakistan.

Men man får vara nöjd med mindre, och det är nog det lyckligaste, säger till och med jag, så affärsman jag annars är ... Förresten är summan efter amerikanska förhållanden icke så värst halsbrytande, åtminstone för sådana som en Astor, en Gould, en Wanderbilt och andra.

Mats gjorde ett hastigt öfverslag hvad denne förmögenhet skulle representera i svenskt mynt såsom lättfattligare och utbrast:

– Oerhördt! Sex millioner kronor!

– Så ungefär! Det finns nog inga svenskar som röra sig med den siffran i hvardagslag, så det kan ni ha rätt i. Men Sverige är i alla fall Sverige. Och min längtan är att få komma från dollarslandet så fort jag plockat åt mig så att jag känner mig någorlunda säker på kassans vägnar. Ty säga hvad man vill om det fria Amerika och lyckan under 'The starspangled banner', eller stjärnbanéret, så är det si och så med både friheten och lyckan. Det vet jag, som nu varit ute i fjorton år.

Mats lyssnade till dessa ord med samma ringa intresse som den hvilken ej vill låta sig öfvertygas.

Jacksons meddelanden och i synnerhet åsynen af bilden med guldlådorna hade till den grad fascinerat hans tankar, att ingenting nu kunde förmå honom att öfvergifva sina planer på Klondyke. Och som Jackson tycktes vara bra initierad i frågan genom sina affärsförbindelser med guldorten, åtminstone dess nära grannskap, beslöt han att af denne skaffa sig all den vägledning han kunde få.

Så man kom in i ett långt samtal, som resulterade däri, att Mats skulle göra Jackson sällskap på resan öfver Amerika, för att sedan från San Francisco styra kursen mot norr med en af Jacksons varusändningar till guvernementetsorten Sitka.

Man hade just hunnit till denna öfverenskommelse när det uppstod ett väldigt larm på mellandäck.

Nyfiken att se hvad det var, följde Mats efter Jackson, hvilken genast rusat upp.

Ett egendomligt skådespel visade sig nu för allas blickar.

En halfhög järnbur eller kanske rättare ståltrådskorg kördes fram på en enhjulig dragkärra, och i buren syntes en man, fjättrad till händer och fötter.

Mannen var irländaren, han som måst bekänna sina illdåd när han hotades med att kastas i den ohyggliga ugnen.

Icke den minsta möjlighet syntes nu för honom att undkomma. Han satt där inburad som ett vildt djur, föremål för allas blickar och allas spegloser, beröfvad både sina stulna skatter och sin frihet.

Nu sattes en krok i ringen, som fanns på burens lock, och på signal af en löjtnant hissades både korg och fånge först i jämnhöjd med relingen och så ned i en vid emigrantångarens sida liggande barkass. Med denna skulle fången nu föras direkt till förbrytarnes afdelning i Castle Garden, dit man särskildt för svårare förbrytare innan ångaren själf löper in med emigranterna.

Det hela gjorde ett ohyggligt pinsamt intryck ej minst på Mats, som ju på sätt och viss var en medverkande orsak, ja kanske hufvudorsaken att banditen blef fast innan han hunnit sätta fötterna på Amerikas vidsträckta marker, att där öfva sig i nya bedrifter med stölder, rån och mord.

Just som buren hissades ned såg Mats hur fången fick syn på honom. Och han märkte hur han hytte med sin knutna näfve och skränade fram några ord, som Mats dock icke begrep.

– Hvad säger han? sporde Mats den bredvidstående Jackson, under det att allas ögon vände sig mot den af skurken utpekade.

– Vänta, din satans svensk! Du skall få betala det här när jag gått klar, öfversatte Jackson skrattande ... Men du kan då vara lugn. Jag misstänker att han aldrig ’går klar’, ty med dylika gynnare och med sådana betyg som den där får med sig från båten, kan han vara glad om han lefver öfver den här veckan.

Mats var visserligen glad att bli kvitt den farliga reskamraten, men såg att han hade allt att frukta af honom om de längre fram skulle på nytt sammanträffa, hvilket, hur osannolikt det dock än såg ut nu, likväl kunde inträffa. Ty han hade hört af finnen att med den amerikanska rättskipningen kan det vara både si och så, hvadan det nog fanns utsikter till att Mats’ och irländarens vägar åter kunde korsas.

Den unge och starke smäländingen var icke rädd för den irländske banditens dock mycket aktningsvärda styrka; men han fruktade dennes lömskhet och hans fega manér att aldrig gå

– Vänta din satans svensk!

rätt på sak utan att han helst på omvägar och genom bakhåll sökte uppnå sina onda syften.

Och det var af den anledningen att han ej kunde slita sina tankar från det hat, som irländaren låtit undslippa sig i samma stund som fångkorgen hissades ned i barkassen.

Ett par timmar senare ångade kolossen upp för Hudson river och Mats fick nu tillfälle att närmare studera ett hamnlif, om hvars ofantliga liflighet han aldrig kunnat drömma sig. Det var ett fullständigt myller af alla slags farkoster, och på sidorna uppe vid stränderna fick han för första gången en föreställning om hvad som menas med »skyskrapor»; där fanns nämligen hus på hvilka han kunde räkna till öfver trettio våningar, riktiga små bärg och mycket högre än många af de småländska knallarna.

Med god fart ångade man förbi de väldiga dockorna, i hvilka andra hafvets jättar lågo för att lasta eller lossa, och snart låg äfven Star of the West förtöjd i en dylik docka.

Här rådde ett för ovana öron sönderslitande larm af det vaknande lifvet i världens rörligaste stad. Fabrikspipornas gälla toner kom luften att darra, och skramlet från massor af på kajerna förbirullande vagnar och arbetsåkdon blandade sig med det infernaliska oväsendet af tusentals skränande gatuförsäljare, som alla med fulla lungor ropade ut hvad de hade att afyttra. Och värst bland dessa skreko tidningspojkarne, den ene framvrålande tidningens rubriker om ett uppseendeväckande mord, den andre en förvånansvärdt dristig stöld och en tredje den senaste knytnäfskampens högviktiga resultat där Mr Den och Den utgått som »champion of the world».

Jätteångarens vinschar börja nu ackompanjera det ohyggliga larmet med ett ännu mer nervretande på närmare håll, och ur de väldiga lastrummen släpas upp den ena emigrantkistan efter den andra; många af dessa nu mera endast fragment af en kista. Man trängs, skränar och slås, hvar och en om sitt, under det att tullnärerna peta och leta i hvarje »trunc» eller kolly för att söka kontraband eller annars tullpliktiga varor. Och så rita de dit på locken kabbalistiska tecken, hvarpå en och hvar, som är klar med sitt, får stiga ombord på den jättefärja, som en god stund senare för en första laddning af Star of the West’s passagerare till den ansvarsfulla presentationen i Castle Garden.

Mats var med denna första sändning och hade äfven tur att få till sällskap både den puckelryggige finnen och svensk-amerikanen, som hade affär i San Francisco.

Detta var hans tur, ty annars hade han med säkerhet råkat ut för en del trakasserier, som där höra till vanligheterna, synnerligast för dem, som ej kunna reda sig med språket.

Han hade nämligen inga papper, ty dessa gingo förlorade vid stölden i Lübeck; och i Castle Gardens skärseld bör man kunna dokumentera sig, om näsvisa frågor framställas och där visa att man är emigrant. Det hjälper icke alltid att man endast är innehafvare af money.

Tack vare mannens från San Francisco välvilja framställdes nu Mats såsom dennes biträde; – på den grund undgick den nykomne guldsökaren att uppvisa papper och på så vis kunde han snart efter den äfventyrliga resan få sätta sin fot i Battery Park.

Som ingen af dessa tre, Mats, finnen och svensk-amerikanen, voro besvärade af stor packning klefvo de upp i en väldig tvåvåningsomnibus och i denna rullar man därpå af in i den larmande staden för att ändtligen stiga ur utanför en snygg »Saloon» vid en milslång avenue.

– Nå, följer du nu med till Vestern? sporde svensk-amerikanen, sedan man väl kommit till bords vid en aptitretande lunch ... Jag blir inte gammal här, utan går redan med middagståget in åt landet. Du kan lika väl taga den vägen till Klondyke som någon annan. Och i mitt sällskap skall du säkrast kunna komma undan en hel del obehagliga äfventyr, ty en resa genom Förenta Staterna erbjuder än i dag mycket, som den oinvigde knappt med den största försiktighet kan akta sig för och mer än en har 'kommit bort' under ett sådant försök att uppnå 'Vestern' på egen hand.

Finnen rådde Mats att utan betänkande antaga det erbjudna förslaget såsom något synnerligt gynnsamt. Han hade själf varit utsatt för äfventyr på en dylik resa, när han skulle helsa på hos en syster, som var bosatt i Denver i Colorado, d. v. s. ungefär två tredjedelar af vägen mellan Newyork och San Francisco. Och i Kansas var det icke heller så lätt att taga sig fram för en med förhållandena okunnig turist. Ännu värre skulle det bli, när man kom upp mot nordligare trakter, där Förenta Staterna tagit slut och med dem den lagliga ordning, som, på många ställen visserligen klen, dock erbjöd något skydd för resenärens börs och lif.

Han ansåg allt nog, att Mats icke borde tveka samt hellre kosta på sig en biljett tvärs öfver Amerika pr järnväg än att som s. k. 'tramp' eller luffare gnugga på slanten för att kanske förlora allt hvad han egde.

Och så afgjordes det, att man redan samma dag skulle starta, nämligen svensk-amerikanen, Mr Jackson, och Mats.

Finnen Pekka Hyvaiinen skulle hem till sin 'saloon' i Boston och kunde nu icke annat än med afund tänka på hur det icke var honom förunnadt att få följa med på färden till guldgräfvarnes Eldorado.

TOLFTE KAPITLET
Ett tragiskt slut.

Emellertid blef det icke samma dag, man kom till New- York, som färden mot 'Vestern' kunde anträdas. – Mats' nye reskamrat, handlande från San Francisko, fick nämligen affärsförhinder och man blef nödsakad att öfvernatta i ett jämförelsevis komfortabelt hotell helt nära järnvägsstationen.

För att Mats icke skulle gå vilse i den vidlyftiga staden skref han omsorgsfullt upp hotellets adress samt gaf sig därpå ut på egen hand att se hur Newyork tog sig ut, under det att affärsmannen satte af med äkta amerikansk nervositet för att sköta om sina uppköp och pänningetransaktioner. Han rådde dock Mats till stor försiktighet; ty Newyork var en skälmarnes stad, sade han, och man behöfde ha ögon både bak och fram för att ej råka i någon fälla.

Med de erfarenheter, som Mats redan haft, beslöt han att se upp och framför allt att icke inlåta sig med någon, eho det vara månde, samt att innan mörkrets inbrott återvända till hotellet, som var inrymdt högt upp

i en väldig 'skyskapa' af järn, sådana som i synnerhet tillkommit efter den stora Newyorksbranden 1881.

Medan han nu ströfvade fram och åter på de väldiga avenyerna och särskildt beundrade den lyx, som utvecklade sig i den fashionabla Femte-avenyns jättestora butikfönster, väcktes hans tankar på Judit medan han halft drömmande betraktade illustrationerna i ett tidningskontors skyltartiklar.

Det kom nu på honom en mäktig längtan att få meddela sig med Judit genom några skrifna rader, att få berätta sina äfventyr för henne och slutligen kunna gifva henne budskapet om, att han nu åtminstone hunnit fram till Newyork samt att färden vidare ställdes direkt till San Francisko.

Och han trädde in i tidningskontoret samt slog sig ned vid ett af skrifborden i ett innanför själfva försäljningslokalen beläget större skrifrum, där det syntes ett par män och en kvinna, hvilka voro sysselsatta med att affatta bref förutom en yngre man, hvilken raskt spelade på ett instrument med tangenter, men hvilket blott lät höra ett allt annat än vackert klapprande läte. Att detta var en skrifmaskin kunde Mats icke förstå, ty han hade hvarken sett eller hört talas om dylika, utan undrade bara att man i Amerika ansåg skrifrummen lämpliga för dylikt oljud.

Hvad som därnäst förvånade honom var att man ej hade några bläckhorn på dessa skrifbord. Och han vände sig därför frågande till en af herrarne, som satt i närheten af det bord där han själf tagit plats.

Denne tycktes ej att börja med observera Mats' fråga, där han med hatten på sig enligt äkta yankeemanér och med paraplyet lagdt öfver bordet satt och skref med raska drag utan att synas behöfva doppa pennan en enda gång.

Först när Mats ånyo upprepade sin fråga på en visserligen krånglig men dock begriplig engelska, lyfte främlingen sitt hufvud och betraktade Mats med en hastig och nyfiken blick, där han nu rest sig och stod bredvid den skrifvande amerikanens bord.

– Penna får ni vid disken, svarade amerikanen efter en stund och böjde sig därpå ned, tydligen besvärad af att ha blifvit störd.

Svaret var kort och kärft; men det var icke detta, som kom Mats att stå kvar vid bordet och stumt frågande betrakta främlingen, hvilken utan att fästa sig vid detta besynnerliga beteende fortsatte att skrifva med hufvudet långt nedhukadt som vore han mycket närsynt, trots att Mats sett att han hade pincenez.

Det var nämligen något i tonfallet af det svar, som Mats fått, hvilket förekom honom så ytterst välbekant. Han var viss på, att han hört denna röst förr, men kunde i en hast icke erinra sig hvar. Och så vidt Mats kunde förstå saken, efter den lilla praktik han haft under resan, var främlingens engelska uttal icke stort bättre än Mats själf kunde prestera.

Äfven tyckte han, att det var något bekant i den hastiga blicken, som mött honom; och han hade redan en *svensk* fråga på tungan att framställa till främlingen då denne helt tvärt reste sig samt gick fram till disken, där Mats såg honom kuvertera och frankera sitt bref.

Rörelserna och gången föreföllo Mats äfven bekanta. Men när och hvar han sett denne man, som nu stod där i en lång, nästan fotsid ulster af ljusgrått tyg samt med svart, välvårdadt och spetsklippt helskägg, detta kunde han icke erinra sig.

Just när Mats beslutat sig för att på nytt tilltala främlingen med det bekanta utseendet och för den skull åter närmade sig honom, vände denne sig och mötte Mats med en blick, som genast kom honom att uppge vidare försök att komma i samspråk med mannen, hur gerna han än nyss haft lust till detta. Det fanns nämligen något i denna blick som alldeles afväpnade Mats, något ondskefullt och tillbakavisande, hur flyktig den var

äfven nu. Och Mats lät honom därför opåtaldt få aflägsna sig, medan han själf skaffade sig en penna vid samma disk, som främlingen nyss lämnat.

Som denna penna var en dylik med mekanisk bläckbehållare, en s. k. reservoirpenna, fick Mats åtskilligt att göra med att sätta sig in i en dyliks användande, emedan han aldrig haft en sådan i sina händer och som det praktiskt anlagda tidnings- och skrifkontoret hyrde ut till kundernas bekvämlighet.

Tankarne på Judit togo åter ut sin rätt; och behärskad af sin starka längtan att snart, eller åtminstone i en ej allt för aflägsen framtid, kunna få återse henne, skref han i okonstlade, men därför så mycket hjärtevarmare ord, hvad han nu hade på hjärtat, samt huru hela hans framtida hopp stod till att nu kunna realisera drömmen om att få kalla henne sin maka, för hvilket måls ernående han ville sporra hela sin energi och trotsa alla de motigheter, som helt visst ännu skulle möta honom innan han kunde ernå det rödan gull, hvilket sedan skulle förgylla deras gemensamma framtidsväg och undanrödja de stötestenar, som fattigdomen och försakelserna kunna skapa.

Hans bref blef både långt och utförligt; det var ju också en hel del han hade att omtala, utom hvad hans hjärta kände, och han hoppades att snart kunna gifva henne en adress dit hon kunde afsända några rader åt honom, bara han väl kommit till en plats, där han ansåg det mödan värdt att uppehålla sig någon tid.

Beträffande Judits fruktan – uttalad vid skilsmässan – att Mats skulle kunna sammanträffa med ingeniör Wickert, lugnade Mats henne med, att denne hade han lyckligtvis icke sett skymten af på hela resan. Han lät förmoda, att Wickert nog haft giltiga skäl att alldeles slå sina guldgräfverifunderingar ur hågen, samt bad Judit, att om hon händelsevis skulle få se den stackars Järker, laga att denne fick veta hvad Wickert egentligen vore för en karl. Bäst vore om Judit kunde förmå Järker att vända om hem till Sverige innan han råkade ut för farligheter af svåraste art under sällskapandet med ingeniören-äfventyraren.

Slutet af Mats' bref till Judit innehöll en beveklig bön att hon själf skulle akta sig för den israelitiske kusinen, Silberstein Junior, och hellre vända om till Stockholm och där invänta Mats' återkomst än plågas af farfaderns giftermålsplaner mellan henne och kusinen.

När Mats ändtligen var färdig med detta långa bref, åt hvars affattande han hängifvit sig med ett längtande hjärtas hela värme och intresse, hade minst en timme förflutit sedan han satte sig ned vid skrifbordet.

Under hela denna tid hade han ej ett ögonblick lyftat sina blickar från papperet och icke det minsta lagt märke till hvad som passerade omkring honom.

Om han gjort detta, skulle han emellertid fått anledning att än en gång komma att undra öfver, hvem den man kunde vara, som han nyss haft i tankarna, mannen med den långa ulstern, det spetsiga skägget och den finputsade glänsande cylindern.

Mats satt nämligen helt nära ett af lokalens åt avenyen vettande fönster och genom detta hade just den där främlingen ett par tre gånger betraktat honom i det han – främlingen nämligen – hastigt passerat förbi.

Kanske hade det då runnit upp för Mats att denne man ej var någon annan än – *ingeniör Wickert*, hvilken ödet sålunda fört i Mats' väg, just då denne för Judit ville omtala att rånaren från butiken vid Rathhausmarkt i Lübeck ej vidare varit synlig på resan till Klondyke.

Men Mats märkte som sagdt icke detta och gick fortfarande med tankarna på Judit fram till disken för att återlämna den hyrda reservoirpennan, frankera sitt bref – som var adresseradt till Lübeck, poste restante, enligt öfverenskommelse – och för att betala hvad han var skyldig.

Han märkte ej heller hur den spetsskäggige mannen – den maskerade ingeniör Wickert – samt en ung man

klädd i sjömanskläder – den samme, som Mats hört fälla några svenska ord på perrongen vid ankomsten till Bremen, – och så ännu en tredje – *Järker*, klädd som vanligt, d. v. s., som han såg ut när Mats och han reste tillsammans från Kalmar – han märkte ej hur denna trio betraktade honom från en portgång, då han var sysselsatt med att i en breflåda nedstoppa det till Judit adresserade brefvet.

Ej heller märkte han hur desse på afstånd följde honom, när han nu styrde sina steg mot hotellet, där han och den svensk-amerikanske handelsmannen skulle sofva öfver natten, under hvilket bespejande Järker dock höll sig så skickligt bakom de andre i den rådande avenyträngseln, att Mats näppeligen skulle kunnat fått ögonen på honom, om han plötsligt kommit att vända sig mot sina förföljare.

När Mats efter att ha rådfrågat mer än en poliskonstapel ändtligen nådde hotellets port, hade skymningen redan inträdt, ty under sina irrfärder i det vidsträckta Newyork hade han kommit längre än han själf trodde.

Det var därför ej utan en känsla af lättnad som han steg in i hissen till de olika hotellvåningarna, angelägen om att fortast möjligt få gå till kojs och hvila ut för att med stärkta krafter nästa dag kunna fortsätta färden mot ’Vestern’.

Därför märkte han icke heller hur de tre – Wickert, Järker och den unge sjömansklädde äfventyraren och misslyckade medicinestuderanden – strax efter honom trädde in i porten, Wickert före de andra, som ej gingo in så långt.

Ögonblicket därefter hördes Wickert fråga en uniformerad portier, som var neger:

– Bor det någon svensk här, som heter Mats Olsson?

– No, sir! Icke jag veta, svarade negern på sin bakvända engelska i det han betraktade Wickert med en misstänksam blick.

– Vet du inte, din svarte satan? Och ändå skall du vara ett slags portier ... Känner du till hvem det var, som nyss for upp då?

– O yes! Vara clerk hos a man from San Francisco.

– Hvilket rum hyr denne clerk?

– Sam icke veta clerk hyra rum, han vara servant, fortsatte

Står du och drifver med mig, din ohängda apa?

satte negern grinande så att tänderna lyste inom den röda ramen af hans tjocka läppar.

– Står du och drifver med mig, din ohängda apa! utropade nu Wickert i det han hotande höjde käppen ... Säg mig våningen och numret på rummet, annars ...

Negern såg att det var allvar när Wickert på nytt svängde käppen öfver hans hufvud och han svarade:

– Mannen vara från San Francisco; han bor i nr 512.

– Våningen då!!

– Tolfte!

– Godt! Öppna dörren till elevatorn. Jag skall genast dit upp.

Men i samma stund gled korgen upp i luften till någon, som behöfde den för att komma ned, och det dröjde icke ett par minuter innan Jackson visade sig.

– Där vara man från San Francisco! utropade nu negern, hejdande Mr Jackson.

– Vill ni mig något? svarade denne och stannade.

– Icke jag, massa. Men den där ...

Han pekade på Wickert, som tydligen icke var beredd på detta sammanträffande men likväl fann sig och svarade:

– Negern har tydligen missförstått mig, min herre. Jag söker en agent Brown från San Francisco. Han har tagit in här; men den där negeridioten tycks icke ha det minsta reda på sig ... Öppna dörren! ropade han därpå till negern, som något förvirrad af Wickerts fräckhet öppnade dörren till elevatorn, hvarpå ingeniören steg in och försvann.

Jackson, som varit med om åtskilliga äfventyr och icke trodde främlingen mer än jämt, kastade nu fram några frågor till portieren och fick af dennes svar snart klart för sig att den, som sökte agenten Brown från San Francisco, vore en äfventyrare. Att han var svensk hade han genast märkt på uttalet af hans engelska.

Följden blef att han fann det klokast att snarast vända om för att närmare se hvad den mystiska och på samma gång skroderande mannen ämnade taga sig till. Men dess förinnan hade han dock ett viktigt ärende att uträtta.

Knappt hade Jackson hunnit ut på gatan förr än Järker och den sjömansklädde ynglingen, han som var urspårad student, hette Moberg och råkat i klorna på Wickert, funno tiden inne att gripa in.

Utan att det minsta akta på negern styrde de kurs mot elevatorn.

– Hvart hän? ropade portieren och rusade fram.

– Angår dig inte, svarade Moberg och gaf den svarte en törn så att han tumlade in i sitt vaktrum, där han blef liggande rak lång på golfvet, medan Järker passade på att läsa igen dörren utifrån så att hotellets Cerberus helt plötsligt befann sig vara inburad. Slaget i nacken hade också varit så våldsamt, att han behöfde en god stund för att klara ut hvad som hade händt, och det var denna omständighet, som gynnade de tre sammansvurnes plan, hvilken opåräknadt skulle kosta en människa lifvet.

Saken var den, att Wickert naturligtvis genast hade känt igen Mats Olsson, när denne tilltalade honom på skrifkontoret. Och i samma ögonblick hade minnena af nederlaget i Lübeck trädt fram med känslor af vildaste hämdbegär. I sällskap med Järker och Moberg hade han ett par dagar förut anländt till Newyork, alla tre försedda med usel reskassa och resande på legitimationspapper, som de skaffat sig i Hamburg af en specialist i förfärdigandet af dylika.

Wickert reste nu som whiskyagenten Meyer, Järker hade papper på, att han var *ingeniör* Andersson, och medicinaren Moberg slutligen reste som sjöman, men utan att hafva bytt namn.

På skrifkontoret höll Wickert just på med att förfalska ett orderbref för att tillskansa sig en provision, när han som sagdt fick se Mats. Genast rann det honom i sinnet att nu betala den besvärlige landsmannen både för det ena och det andra. Som han misstänkte, att Mats åter skaffat sig reskassa, ville han åt denna, och skyndade genast till sina båda vasaller, som väntade på en närbelägen ginkrog, där Järker naturligtvis redan fått mer än nog till bästa för sina sista slantar.

Wickert utvecklade sin plan. Mats skulle tuktas för att han gått dem i vägen; man borde icke dröja med detta, sade han, ty om någon plats vore lämplig för en dylik uppgörelse, vore det Newyork, där man sedan hastigt kunde försvinna som en rök.

Moberg var fullt neutral beträffande detta mellanhafvande. Han hade icke ens sett Mats och ville honom hvarken ondt eller godt. Men för kamratskapen skull lofvade han att hjälpa Wickert om det skulle behöfvas.

Järker, som var mycket tyngd af spriten, sade hvarken ja eller nej, men mumlade något om 'gammal vänskap', 'hederspojke' och slutade med att ... mekaniskt följa de båda andra.

Emellertid hade Mats, utan att ana den nya fara, som nu hotade honom, kommit upp på sitt med Jackson delade rum i tolfte våningen af den väldiga skyskrapan. Han hade träffat Jackson, som verkligen varit orolig för att Mats dröjt så länge, och sedan de växlat några ord med hvarandra, beslöts att Mats nu skulle stanna inne medan Jackson gaf sig ned för att afsända ett viktigt telegram, hvarjämte han äfven lofvade att taga med sig upp litet torrskaffning så att man denna kväll slapp supera ute.

En stund därefter, och sedan Jackson gått, spratt Mats till vid det att någon hördes tassa mot låset till rummets dörr åt korridoren.

Han fäste sig i början icke mycket därvid, sysselsatt som han var att räkna öfver sin kassa, som ännu var ganska riklig, tack vare Judits hjärtliga uppoffring. Och han njöt nu af den tanken, att redan nästa dag få ånga iväg i den hederlige Jacksons sällskap till Vestern för att snarast från San Francisco styra kosan upp till Sitka, guvernementstaden, med en sändning varor till Jacksons filial, från hvilken plats han sedan skulle begifva sig vidare in i det hägrande guldlandet, ordentligt utrustad, som det anstår en energisk guldgräfvare. Sedan han väl kommit till den lilla staden Juneau vid Taku river – hade Jackson sagt – skulle de egentliga besvärligheterna börja och med dem beredelserna för öfverstigandet af de farliga bärgpassen, om han nu tog vägen öfver Chilkoot-passet eller något annat; beträffande mödor kunde de ungefär vara jämgoda.

Han satt just som bäst och funderade på detta, då han åter fick höra tassandet på låset. Och när detta upprepades ännu en gång, reste han sig för att se efter hvad det var.

Dörren hade knappt gått upp förr än han lät höra ett utrop af öfverraskning.

Framför honom stod främlingen från tidningskontoret, främlingen, som han tyckte sig känna igen, men ändå ej visste hvem det var.

Denne steg obesväradt in i rummet och stängde dörren bakom sig sedan han först kastat en blick ut i den förut af elektriskt ljus upplysta men nu mörka korridoren.

Denna omständighet bidrog att öka Mats' förvåning och väckte äfven hans oro. Han hade nämligen hört att korridorerna i dessa hotell voro upplysta hela nätterna, och han närmade sig därför dörren sägande:

– Hvem söker ni? Hvad vill ni?

– Det är just *dig* jag söker, din skurk! utropade den inträdande i det han drog upp en revolver och riktade den mot Mats' hufvud samt fortsatte på renaste svenska:

– Icke en rörelse, för då smäller det!... Var nu bara lugn, min gosse, så ska vi talas vid.

– Hvem är ni? Hvad vill ni? utbrast Mats än mer häpen.

– Det skall du nog bli varse. Men först och främst fram med pluringarna.

– En tjuf!... En rånare!

– Det kan du också kalla mig, genera dig inte ... Men raska på nu, ty jag tänker inte bli gammal här.

Mats var i en fatal belägenhet, där han nu stod rätt under den från taket nedhängande glödlampan, den enda som var tänd af de tre, hvilka funnos i rummet. Hans hufvud var starkt belyst under det att mannen med revolvern stod mera i skuggan af den från lampan nedhängande silkesskärmen. Plånboken hade Mats visserligen hunnit stoppa på sig innan han gick att öppna, men hans revolvrar lågo dess värre i resrocken, som han nyss köpt sig och som hängde öfver en stol vid fönstret.

Närmast gällde det nu att draga ut på tiden så att Jackson hann komma igen. Men den planen tycktes bli svår att realisera, ty åter hördes ett befallande:

– Skynda på! Jag räknar till tio; då smäller det.

En entonig röst började:

– Ett!... Två!... Tre!... Fyra!... Fem!...

Halfva antalet redan! Mats ropade till:

– Vänta! Ni skall få pängarna. Jag har dem i rocken där borta på stolen.

Han gjorde en rörelse som för att hämta rocken men skurken skrek:

– Stopp! inte ett steg! Jag skall ta dem själf.

Och med vapnet fortfarande riktadt mot Mats gick han fram mot den stol, där rocken låg, samt hade redan fått tag i plagget då Mats fick en plötslig ingifvelse.

Blixtsnabbt lyfte han handen mot den elektriska lampan och grep ett fast tag kring denna, samt ryckte till.

Lampan lossnade, och rummet blef svart som en graf.

Nu gällde det att upptaga kampen i mörkret, som efter hand dock något skingrades af den från gatan djupt därunder genom fönstret svagt instrilande belysningen, mot hvilken Mats', som nu ljudlöst försökte leta sig fram till dörren, såg rånarens skugga afteckna sig. Hade Mats nu varit beväpnad skulle det varit en ganska lätt sak för honom att få öfvertaget. Men det var han icke, och minsta ljud kunde lätt förråda hvar han stod, och sålunda gifva mål för den andres kulor.

Underligt nog rörde sig icke heller rånaren. Antagligen lyssnade han med spända nerver för att kunna höra hvar Mats befann sig.

Alltjämt med blicken mot skuggan vid fönstret kröp Mats nu på alla fyra å den mjuka mattan och kände just hur han kom emot väggen, när skuggan hastigt ändrade plats.

Nästa ögonblick smällde ett skott. Kulan for hvinande öfver Mats' hufvud och borrade sig in i panelen.

Nu insåg Mats att han måste ändra taktik. Han visste att minsta ljud skulle ge anledning till ett nytt skott, och han ville betjäna sig af detta för att skrällen af skottet skulle kunna tillkalla hjälp.

Att flytta sig själf var emellertid icke rådligt. Men hans seniga händer grepo ett ljudlöst tag kring en stol, och med denna ville han nu skrida till planens utförande.

Nu hördes äfven larm från korridoren.

Plötsligt kände Mats hur en fot kom emot stolens ena ben.

Mats lyfte stolen och stötte till med all kraft.

Och nu dånade det andra skottet, samtidigt med att han hörde hur en tung kropp föll till golfvet.

I detta ögonblick rycktes dörren upp och en ny individ kom på hufvudet intumlande öfver Mats, där han jämte stolen låg bredvid skurken, som trasslat in sig i en borduk, hvilken han fått öfver sig i fallet.

Men i stark belysning syntes nästa ögonblick Jackson i dörröppningen, och bakom honom negern, som nyss blifvit utsläppt.

I korridoren, som var mörk när de kommo upp, hade de funnit Järker helt nära dörren till nr 512. Och just som negern tände, hördes det första skottet från rummet.

Jackson ville rusa in, men Järker hindrade detta.

Moberg, som nu rusade fram, träffades midt i pannan af ett slag från Jackson så att han föll på fläcken.

Med ena handen fast gripen om Järkers nacke slet Jackson därpå upp dörren just som det andra skottet smällde där inne, och därpå gaf han Järker en spark som förpassade honom öfver tröskeln rakt på Mats', där han blef liggande som betäckning för en tredje kula, hvilken Wickert nu aflossade.

Ett genomträngande skrik hördes.

Kulan hade träffat; men icke Mats, för hvilken den var afsedd, utan Järker, som nu låg där badande i sitt blod.

Jackson och negern rusade in och skulle just draga undan den sårade, då Wickert sträckte ut ena benet så att båda störtade kull, under det att han själf sprang upp och rusade på dörren, som han i blixtens hastighet stängde på utsidan så att de innevarande blefvo fängslade.

Sedan han fått lif i Moberg med en spark fick han denne med sig utför elevatorn, och nästa minut voro båda i en elektrisk spårvagn, som hastigt förde dem till Sandy Hook, där de försvunno bland gränderna kring de stora dockorna.

* * *

Under detta utandades Järker sin sista suck.

Han dog utan att fått ett ord från sina läppar, lutad mot Mats' bröst och med en fin blodstråle sprutande fram från den i tinningen inträngda kulan.

Som ett pansar hade han kommit mellan Mats och Wickert, hvilken senare Mats för sent kännt igen och hvilket gaf anledning till att mördarens gripande omöjliggjordes.

Ytterligt uppskakad af hvad som hade händt, gaf Mats endast förvirrade svar på allt hvad man frågade honom om, och utan hans bistånd fingo Jackson och negern bryta upp dörren så godt de kunde, hvilket dock icke lyckades förr än de med vilda skrän utåt gatan tillkallat hjälp.

Under detta utandades Järker sin sista suck.

Tillkallad läkare kunde endast konstatera, att Järker var död.

Ingenting hade heller kunnat göras för att rädda honom, äfven om hjälpen kommit ögonblickligt; ty kulan

hade trängt djupt in i hjärnan.

Han hade fallit för Wickerts, den falske vännens hand, och hans drömmar om Klondyke och det där hägrande guldet voro lyktade. Han hade fallit offer för sitt vankelmod och sin obeständighet, och katastrofen – som under sådana omständigheter måst komma förr eller senare – hade påskyndats af hans allt mer tilltagande spritbegär.

Man kan icke säga att Mats beklagade det skedda sedan de första ohyggliga intrycken hunnit dämpas och den döde förts bort af polisen. Mats insåg nu för väl, att Järker kunnat gå ännu hemskare öde till mötes såsom medhjälpare åt äfventyraren Wickert, hvars samvetslösa natur Järker säkert icke fått upp ögonen för innan det varit för sent.

Men naturligtvis bidrog denna händelse att i viss mån nedstämma Mats' glada tillförsikt om att själf lyckligt komma fram till sin bestämmelseort när han nu med egna ögon sett huru hastigt dylika planer kunna stäckas. Järker hade visserligen blifvit en öfverlöpare, men hade grymt straffats för detta och något hat mot honom hade aldrig fått rum i Mats' ädelmodiga sinne. Det var ju också genom Järker som Mats kommit i tillfälle att bli bekant med Judit, hvilken helt visst liksom Mats skulle behålla den olycklige öfverlöparen i varm hågkomst, ej minst därför att slumpen ställt honom som offer för den mot Mats riktade kulan.

Hvad särskildt äfventyraren Wickert beträffade, anade Mats att denne nog på nytt skulle komma i Mats' väg.

Hvad som då skulle kunna hända vore ju nu omöjligt att förutse. Men Mats lofvade sig själf och den dödes minne att Wickert icke skulle komma helskinnad från ett dylikt möte, och han visste att han därmed skulle göra samhället en stor tjänst.

* * *

Fram på eftermiddagen voro Mats och svensk-amerikanen Jackson färdiga att rulla af med en handsom – ett slags amerikanska och engelska droskor. Med fart bar det af till järnvägsstationen, och en stund senare köptes biljetter för färden mot Stilla Oceanen, mot Californien och San Francisco.

För sällskaps skull och på Jacksons inrådan hade äfven Mats kostat på sig biljett till en andra-klassens Pullmans-car; och han satt nu som bäst försjunken i vidtsväfvande tankar när det långa tåget ormade sig ut ur Newyork, allt längre och längre in i dollarns och äfventyrens förlofvade land.

TRETTONDE KAPITLET.
Äfventyr i en Pullmans-Car.

Utan vidare missöden uppnådde man två dygn senare Chicago – den stad i Förenta staterna, som uppvisar största antalet inflyttade svenskar och som, ehuru ännu 1820 ett område för vilda indianstammar, nu kan räknas till en bland världens största städer, trots den förfärliga branden, som 1871 lade hela Chicago i aska.

Här måste Jackson göra ett litet uppehåll, och Mats fick därunder tillfälle att närmare betrakta denna stad, om hvilken han hört underbara historier af från Amerika hemvändande landsmän, hvilka alla med en mun ansågo Chicago vara världens åttonde underverk.

Mats var nu icke ute på egen hand utan följde Mr Jackson som en trogen pudel, sedan denne varnat honom för att här ge sig ut på forskning bland den massa äfventyrare från Amerikas alla platser, hvilka i Chicago hade liksom ett centrum, tack vare de dit ledande kommunikationerna från alla väderstäck. Och det var här

som Jackson nu visade Mats hur man helt behändigt lyfte och flyttade hela hus på många våningar, när man af en eller annan anledning – oftast beroende på grundförhållanden – tyckte sig behöfva detta. Och han fick höra huru dessa flyttningar företogos utan att hyresgästerna ens behöfde lämna sina rum!

Det fanns mycket annat i Chicago, som imponerade på Mats, ej minst en färd genom en af de tunnlar under den mäktiga chicagofloden, hvilka tunnlar mera ha utseende af präktiga, stora gator på grund af den ytterst lifliga trafik, som där är rådande.

Det var i en af dessa som Mats hastigt spratt till vid det att han från ett förbirullande åkdon tyckte sig höra en röst, som han bland tusende skulle känt igen. Han kände hur blodet steg honom åt kinderna och hur hans ben mekaniskt började taga ut stegen i raskare takt, så att Mr Jackson slutligen fann sig föranlåten att utbrista: – Men hvad tusan går åt dig? Tror du man är någon Lunkentus ... Hvad går åt dig?

Utan att tänka på hvad han svarade, sade han i det han fortfor att sträcka ut:

– Bestämdt var det Judit!

– Judit? Hvem är det? svarade Jackson och sökte hejda Mats med att sticka sin arm under hans.

Först nu insåg Mats att han onödigtvis blottat en hemlighet, som han borde ha för sig själf, och han svarade undvikande:

– Det var en läskamrat från Örsjö ... Hon åkte förbi.

– Nå, det var väl icke så märkvärdigt. I Chicago kan du allt träffa mer än en af dina landsmän ... Emellertid gör du klokt i att inte försöka springa i kapp med chicagodroskorna, för i den kapplöpningen blir du med säkerhet efter.

Hela denna episod gick så hastigt, att när Mats nu närmare öfvertänkte saken, ansåg han detta sammanträffande endast som en sjuklig yttring af alla de stormande tankar på henne, som under järnvägsresan gång på gång trängt sig på honom.

Det vore ju också löjligt att tänka sig att Judit nu vore i denna stad på samma tid som Mats, tänkte han, under det att hans blickar arbetade med det hopplösa försöket att i denna röra af vagnar söka urskilja den, som bortförde den hastigt förbiskymtande visionen af hans hjärtas utkorade. Hon hade ju icke nämt ett ord om att så snart lämna farfaderns affär, hon skulle säkert icke våga sig ut på egen hand å en så pass äfventyrlig färd som öfver Atlanten.

Emellertid hade hans oro blifvit väckt. Och denna dag skref han sitt andra bref till Judit – däri berättande om Järkers död. – Han bad henne pr omgående skrifva svar under adress San Francisco, poste restante, i hopp om att på så vis snart få underrättelser om hur hon nu hade det. I detta bref omnämde han äfven orsaken till hvad som förmått honom att så omedelbart efter det första brefvet afsända ett nytt. För att icke oroa henne nämde han däremot icke ett ord om att Järker dött för en kula ur Wickerts mordvapen, och att denna kula egentligen varit afsedd för hennes längtande hjärtevän.

En angenäm eftermiddag hos en af Jacksons affärsvänner, som egde en förtjusande villa vid Michigansjön, och där man äfven bjöds att stanna kvar öfver natten, förde Mats i muntrare stämning, och när man följande dag fortsatte med att ånga i väg mot Western var Mats åter behärskad af ljusa förhoppningar ej minst styrkta af att allt mer närma sig den stad, där han inom kort borde kunna motse svar på brefvet till Judit.

* * *

Färden mellan Chicago och San Francisco tar i regeln fem dygn på järnväg.

Två hade redan gått utan äfventyr, och man var nu inne i en annan stat, där svenskarne icke höra till ovanligheterna, nämligen mormonstaten Utah, den samhällsupplösande mormonismens fosterbygd och hufvudkvarter.

Uppehållet vid järnvägsknuten Ogden blef något längre än vid åtskilliga andra stationer, emedan en hel del af mormonismens anhängare och proselyter skulle öfverflyttas på annat tåg för att ytterligare öka eländet i the Great-Lake-city, trots både myndigheternas motstånd och varningar från mer klarseende släktingar och vänner till de förblindade.

Det var redan ett godt stycke inpå natten när man rullade vidare ut på den stora prärien, som fått en mindre tryckande höglandsnatur än under kvalmet i de stora dälderna.

Mr Jackson omtalade just för Mats, att bara man nu kom öfver staten Nevada var man ändtligen inne i Californien samt att man före inbrottet af nästa natt kunde påräkna att rulla in på stationen i det härliga San Francisco.

Man satt just och pratade om ett och annat i all sköns lugn, när det vid stationen Terrace – en mindre stad nära gränsen till Nevada – inträdde en mörklagd man i den ända från Ogden af Mats och Jackson ensam innehafda sofkupén.

Hans utseende ingaf icke förtroende; men han visade genast ett inställsamt sätt samt bad om ursäkt att han störde. Det var emellertid så öfverfullt i de andra kupéerna, sade han, att han hoppades bli mottagen i denna, synnerligast som en hel del resenärer på pacificbanan ej voro vidare angenäma att komma i beröring med, nu sedan en massa slödder tog denna väg för att komma till guldminorna i Klondyke via San Francisco och Alaskas hamnstad Michaelowsky via Norton Sound.

Mr Jackson och denne främling, som presenterade sig som bildhuggar Benetti från Milano, kommo snart i lifligt samspråk om guldgräfvareförhållanden, i hvilka Benetti syntes vara mycket hemmastadd. Han vore nu på väg till Juneau, där han sade sade sig vara sysselsatt med en hel del arbeten för byggnadsförsköningar, och där, i den stora stråkvägen till bärgpassen, som förde till Klondyke, hade han haft tillfälle att närmare studera guldgräfveriäfventyrarnes obändiga sinnelag.

Mats kunde endast delvis uppfatta allt hvad som sades, ehuru intresset för ämnet bjöd honom att anstränga sitt vetande i engelska så mycket som möjligt. Men han gaf samtidigt akt på att den främmande mannen hade ett lurande drag i blicken, som icke vittnade fördelaktigt om italienarens grundkaraktär.

Efter en ganska lång inledning om att det kändes kallt och att man snart kunde vänta oväder, tog han fram en liten elegant flaska, omvirad med halm och försedd med turistbägare. Artigt bjöd han både Mats och Jackson på ett glas, och den senare blef den som drack först i laget, hvarpå turen kom till Mats.

Mats' naturliga ovilja för spritdrycker i allmänhet, nu ökad med en viss misstänksamhet mot främlingen, bjöd honom att säga nej. Men italienaren var artigt envis, och Mats beslöt därför att gå en medelväg, som wohltäthern nog icke beräknat när han med ett förbindligt leende räckte Mats en bräddad bägare och fäste på honom ett par svarta, stickande, ögon när Mats tömde det eldiga vinet.

Ja, det vill säga, Mats låtsades tömma bägaren. själfva verket behöll han vinet endast i mun, och passade genast på – när italienaren åter vände sig mot Jackson – att spotta ut det helt oförmärkt invid den soffa, där han satt midt emot de båda andra, som åter voro fullt inne i ett samtal så lifligt, att Jackson inte ens märkte att italienaren stoppade ned turistflaskan utan att förtära något själf. Men den saken hade Mats lagt märke till; och han kunde därför icke underlåta att vända sig till italienaren sägande:

– Men ni drack ju icke något själf?

– Ah! Sannerligen har ni inte rätt, svarade Benetti, utan att förråda den minsta förlägenhet ... Där ser man, hvad ett intressant sällskap kan komma en att glömma och försaka.

Och i det han åter tog upp flaskan, fyllde han bägaren och tömde denna med en belåten smackning både före och efter inmundigandet, hvarpå han tog fram ett etui och bjöd på långa s. k. italienska cigarrer.

Mats tog emot en cigarr, men tände den ej.

Detta gjorde däremot Jackson och blossade snart med synbart välbehag.

Emellertid hade Mats gjort en upptäckt.

Misstänksamheten hade skärpt hans syn, och förut genomgångna äfventyr hade gjort honom försiktig,

Han hade mycket väl märkt, att italienaren skickligt fått upp en flaska ur en annan ficka än den, hvari han nyss stoppat ned den förra. Och det var således tydligt, att här var något illdåd i görningen.

Mats beslöt att vara på sin vakt, och grep oförmärkt om kolfven på sin revolver innan han, liksom öfverraskad af en plötslig trötthet, låtsades falla i slummer.

Han hörde hur Jackson gjorde en skämtsam anmärkning öfver detta, men iakttog, att det ej dröjde länge förr än Jackson själf började gäspa och endast fåordigt besvara italienarens svada.

Fem minuter senare snarkade Jackson i den djupaste sömn.

Under sina halfslutna ögonlock kunde nu Mats – som också börjat snarka – iakttaga hur italienarens uttryck förvandlades och fingo några drag af vilddjur, som är färdigt att kasta sig öfver sitt offer.

Han reste sig smidigt och ljudlöst samt drog ned ett af vagnsfönstren och hakade af den utanför varande haspen med en käpp, hvarpå han kände efter att dörren verkligen gick upp.

Sedan tog han fram ett litet etui, hvari Mats såg ett par underliga sprutor med blänkande, nålhvassa spetsar.

Den ena af dessa sprutor fyllde han med en vattenliknande vätska ur en mindre flaska samt böjde sig därpå öfver Jackson, och skulle just föra sprutspetsen mot den sofvandes hals, då Mats gjorde en afsiktlig rörelse.

Italienaren ryckte till och återtog hastigt sin plats bredvid Jackson, skarpt betraktande Mats ett ögonblick innan han själf syntes falla i naturligtvis låtsad sömn.

Men snart var han åter på benen och framme med sin spruta, när Mats nu börjat draga riktiga timmerstockar.

Den skarpa udden berörde nästan Jacksons hud när Mats rusade upp och grep skurken med ett fast tag kring nacken, samt slungade honom ned på soffan bredvid Jackson, hvilken fortfarande sof som en stock.

Men nästa ögonblick var italienaren åter på benen. Och nu blänkte en lång stilett i hans högra hand.

Mats var emellertid icke sen att få upp sin revolver och med denna riktad mot skurkens panna, dref han honom baklänges mot den dörr, som italienaren i lätt tydliga syften nyss hade öppnat.

Antagligen hade han glömt detta. Ty nu inträffade något som Mats verkligen icke hade beräknat.

Dörren flög upp, och italienaren störtade ut i den mörka natten från det med blixtens hastighet framrullande tåget. Och i den uppsträckta högra handen blänkte ännu den skarpa stiletten när han med ett skri af ångest försvann i mörkret.

Mats stod där som förstenad och hörde endast hur kupédörren slog och slängde mot vagnens sidor, än stängande sig själf än åter öppnande sig, som om den rörts af en osynlig hand, då och då i korta glimtar visande Mats det ohyggliga mörkret därute.

Italienaren störtade ut i den mörka natten.

Ehuru Mats hade rent samvete beträffande denne mans död, kunde han dock icke bortvisa att slumpen liksom här manats fram af den omständigheten, att italienaren drifvits mot den af honom själf öppnade dörren för att undgå det af Mats höjda vapnet. Hade Mats som han först tänkte utan vidare kastat sig öfver den farlige passageraren och tvingat ned honom på en bänk tills man hunnit uppnå närmaste station, då hade det skedda kunnat undvikas, och järnvägsrånaren ändå blifvit fast för ett välförtjänt straff.

Men hur skulle Mats ställa sig nu?

När dörren åter en gång slogs igen med en skräll, grep Mats mekaniskt om låsvredet och hukade sig därpå ut genom fönstret samt lyckades efter rätt stort besvär få på haspen.

Han satte sig sedan att betrakta Jackson, hvilken fortfarande var under inflytande af den förrädiska sömndryck, som italienaren så frikostigt bjudit på. Att drycken icke var dödlig kunde Mats finna af de tunga andedrag och snarkningar, som banade sig väg öfver den sofvandes läppar. Men det oroade Mats i alla fall, att denna sömn hindrade honom att genast få omtala för Jackson, hvad som hade händt.

Minuterna blefvo under denna väntan långa som timmar, och under denna väntan på att Jackson skulle vakna framträdde gång på gång den skräckinjagande synen af italienarens fall genom den uppspringande dörren. Att rånaren slagit ihjäl sig mot banvallen, därom kunde ej råda det minsta tvifvel. Men hvad skulle banvakten väl tänka när han snart träffade på detta lik, som kanske ännu höll den blänkande stiletten mellan krampaktigt slutna och i döden stelnade fingrar?

Mats började känna fruktan, en fruktan, som var större än han förut känt sådan under denna resa, hvilken i äfventyrligheter öfverträffade allt hvad han någonsin hört talas om. Han hade knappt kunnat taga ett enda steg utan att stöta på någon fara, och utsikterna att någonsin komma fram till det utsedda målet mörknade nu genom den händelse, som nyss inträffat, allt mer.

Det kunde ju lätt tänkas att det på banvallen funna liket skulle ge anledning till en undersökning, och denna kunde föra därhän, att Mats blefve häktad för uppenbart mord, således komma i ännu värre läge än om han i London ertappats för dråp under självförsvar. – Och hvad skulle han i så fall ha att vänta sig annat än att bli afrättad som en för den allmänna säkerheten farlig missdådare?

Denna tanke blef så pressande, att Mats beslöt sig för att vid första lägliga tillfälle lämna tåget och offra fördelarne af att få resa med ända fram till San Francisco för den hotande utsikten att bli gripen som mördare utan möjlighet att kunna bevisa sin oskuld. Ty Jackson sof ju när olyckan inträffade. Största delen af den långa järnvägsfärden var ju dessutom redan tillryggalagd, och lyckan skulle kanske bli honom huld bara han väl kom undan denna hotande fara.

Han satt nu med spänd väntan och lyssnade till att få höra ånghvisslan annonsera en ny station, där han tänkte få tillfälle att obemärkt smyga sig bort. Någon vidare packning än hvad han gick och stod i hade han icke, och för öfrigt band honom ingenting annat än att han gerna skulle velat taga afsked af den vänlige Jackson, som så länge varit honom en god vän, men från hvilken han nu ansåg sig böra skiljas.

I samma stund hördes ånghvisslans genomträngande ljud, just då Mats reste sig för att genom fönstret kasta en blick ut i natten. Och innan han nådde fönstret slogs dörren upp till den korridor eller genomgång, som sträckte sig från vagn till vagn, och konduktörens röst hördes skrika till:

– Elko! Fem minuter!

Antingen nu sömndrycken upphört att verka längre eller att oväsendet var nog starkt att rycka upp den sofvande ur hans dvala, allt nog, Mr Jackson slog upp sina ögon och fäste en dåsig blick på Mats i det han gäspande hördes säga:

– Hva' sa' du?

– Ja sa' ingenting, svarade Mats lätt darrande och återigen obeslutsam hur han skulle göra.

– Var det en station?

– Elko! Fem minuter, sade Mats upprepande konduktörens ord.

– A tusan! utropade nu Mr Jackson i det han reste sig. Jag har just en helsning till 'stinsen' i Elke. Vänta ett ögonblick. Kommer strax.

Och Jackson försvann ut i gången lämnande Mats att vidare öfverlägga om han skulle stiga af eller ej. Men nu kom han till den meningen, att det var klokast att icke låta vännen Jackson vara i okunnighet om hvad som hade skett. Han kunde ju dessutom lämna tåget vid någon station längre fram.

Jackson visade sig snart och hans första fråga var nu:

– Hvart tog den där italienaren vägen?

Mats pekade på den vagnsdörr från hvilken rånaren störtat samt stammade:

– Han är död ... Föll af tåget.

– Föll han af? Hvad vill det säga?

– En olyckshändelse ...

– När? Hvar? Hur?

Jackson fäste en skarp blick på Mats vid dessa frågor och denne dröjde nu icke med att noggrannt beskrifva hvarje detalj af hvad som hade skett.

När Mats hunnit till punkt utbrast Jackson i det han grep och kramade Mats' båda händer:

– Hedersvän! Den gången räddade du mitt lif och antagligen äfven ditt eget lif ... Karlen var en skurk och förtjänade verkligen sitt öde ... Men hur kunde jag också vara så fördömdt dum att smaka på det där vinet, när du, som inte känner till tiondelen af allt sattyg, som händer på dessa tåg, var klok nog att spotta ut smörjan. Och cigarren se'n! Förgiftad äfven den, naturligtvis.

– Men om man finner liket, då blir det naturligtvis spaning efter *mördaren*, utbrast Mats darrande.

Jackson lät höra ett rungande skratt när han svarade:

– Nej, min gosse! Den saken behöfver du icke oroa dig för. Vi ä' i 'vilda Western' nu, och där fäster man sig icke vid småsaker.

– Småsaker?...

– Hvad annat? En karl har fallit från tåget och brytit nacken af sig ... Än sen?...

– Men stiletten, som han höll i handen?...

– Den bevisar endast att antingen är den döde en självmördare, eller också är han en mördare, som misslyckats. Han är italienare. Det ser man nog. Mer behöfs icke. Man känner till det där packet.

Detta obesvärade sätt att se en sådan händelse förfärade Mats: men han insåg äfven att det skulle vara förspild möda att bibringa den så grundligt amerikaniserade landsmannen en mer human syn på saken. Och till följd af hvad han fått höra lät han naturligtvis äfven tanken på att fly från tåget förfalla, hvilket ju i alla händelser för honom vore en afsevärd vinst när han ingenting hade att frukta af rättvisans mellankomst.

Vid Virginia City gjorde tåget ett längre uppehåll och i denna rätt betydande järnvägsknut, den folkrikaste i Nevada och en plats från hvilken betydande kvantiteter silfver årligen sändas ut öfver hela världen, fick Mats en första egentlig inblick uti hur sådana äfventyrare se ut som slagit sig på insamlandet af ädla metaller.

Dessa voro några gynnare, som ämnade sig till silfverminorna i Eureka.

Med allt annat än angenäma erfarenheter kommo dessa män, fem till antalet, från Klondyke, där de visserligen inhöstat en hel del af den ädla gula metallen, men där de också lärt sig en hel del grymma erfarenheter.

En af dem kände Jackson från San Francisco, där han haft en ganska gifvande frukthandel. Denne man var från Stockholm samt hade tidigare varit sjöman. Till sjös hade han upplefvat hvarjehanda äfventyr, men så svårt som han fått lida i Klondyke, hade han aldrig trott en människa kunna stå ut med.

Man hade slagit sig ned på en liten ginkrog nära stationshuset för att invänta tågets afgång. Och under detta berättade stockholmaren åtskilligt för Jackson och Mats, hvilken sistnämde särskildt lyssnade med stort intresse.

Denne guldgräfvare visade äfven för sina åhörare flera fotografier från Klondyke bland annat ett från den högsta punkten på det så kallade Hvita passet, som han och hans vänner – däribland en svensk fotograf, som fick lungsot och sedan dog i Dawson City – passerat under oerhörda umbäranden.

Mats betraktade med intresse detta fotografi under det han lyssnade till stockholmarens hårresande beskrifningar om rent af helvetiska lidanden. Den här bredvid återgifna bildens betydelse fick han veta genom hvad guldgräfvaren nu gick att berätta.

Nu fick han också sina första egentliga intryck om hvad en resa till Klondyke verkligen ville säga.

Stockholmaren och hans vänner i Hvita passet. *(Efter fotografi).*

FJORTONDE KAPITLET.
Hvad stockholmaren berättade.

– Det finnes icke så få skandinaver i San Francisco, eller ’Frisco’, som vi kalla denna härliga stad i förkortning och mer allmänt, började stockholmaren sin berättelse, sedan man i väntan på tågets afgång slagit sig ned på en krog nära stationen ... Men om jag skall säga som sanningen är, så har jag just icke mycket sympati för mina utvandrade landsmän, specielt för den ökända ’svenska afundsjukan’, hvilken jag icke minst led af då jag var sjöman. Det förstås, att på sjön är svensken alltid en präktig kamrat när det blir fara på färde, ty det svenska modet förnekar sig aldrig ... Men i affärer eller då det gäller att skrapa åt sig en och annan ekonomisk fördel här i lifvet, då slås jag hellre med utländingar.

Allt nog, en dag fann jag en konkurrent helt nära min ’hacienda’, som jag inrättat efter gammalt godt spanskt mönster; det var en svensk, hvilken, liksom jag, äfven han ville skörda guld på grönsaker. Det dröjde icke länge förr än det vanliga kifvet blossade upp om hvem som skulle ha de mästa kunderna, och när jag till sist såg mig ur stånd att krypa ned till lägre underpris sade jag till min gamle trädgårdsmästare, en infödd man från Florida, att han fick köpa rasket för så och så mycket, för nu var jag led på allt hvad grönsaksodling hette och ville på ett mer effektivt sätt skaffa mig guld.

– Klondyke? frågade han kort och ryckte på axlarna.

Jag kunde ej annat än jaka till att han gissat rätt. Och han fortsatte:

– Vore jag i signors kläder så fore jag icke till ett sådant helvete, som Klondyke lär vara. Landet står ju utan förbindelse med hela den öfriga världen nio månader om året och äfven den andra tiden är det ett vildt äfventyr att komma dit. Tänk bara en så’n temperatur; den är ju värre än i Sibirien, har jag hört. Och lifsmedel måste man ju föra med sig för minst ett år samt äfven en mängd kläder, som äro täta nog att kunna motstå ett dylikt hundklimat. Vidare har jag hört, att vattenvägen dit upp utefter den där floden Yukon är högst riskabel och att frakterna redan äro enormt dyra. Slutligen kan det vara tu tal om ni verkligen finner något guld, och om ni finner sådant, blir det nog kinkigt att få det med sig undan röfvarebanden, som grassera däruppe.

Så där pratade den hederlige trädgårdsmästaren en hel veckas tid. Men jag kan icke säga att han nedslog mitt mod. Andra toner sjöngos nämligen på vin- och ölstugorna, där jag om kvällarna blifvit stamgäst bland andra äfventyrare, som dagligen strömmade till i hundratal för att från Frisco söka sig upp med första ångbåtslägenhet antingen till Michaelowski, eller S:t Michael, hamnstaden vid Norton Sound, eller ock till Juneau och Skagway för att öfver Chilkoot-passet eller Hvita passet tränga in i Klondyke. Det fanns nog äfven andra vägar; men dessa voro då de enda, som voro i ropet. Fraktprisen stego emellertid oerhördt, i synnerherhet sjövägen till Michaelowski och på Yukonfloden. – Och när jag ändtligen bestämde mig på allvar insåg jag att mina tillgångar endast med största sparsamhet skulle förslå för en färd öfver ett af de nämda passen.

Men hur som helst; på ett eller annat vis skulle jag emellertid krångla mig fram till Dawson City. Och väl där, borde det väl bli utsikt för mig liksom för många andra, tänkte jag.

Jag vågar påstå att jag varit med om åtskilliga äfventyr i min dar och nära att sätta till lifvet mer än en gång. Och därför tog jag alla de skräckinjagande historierna med viss reservation, ty landtkrabbor äro nu en gång pjunkigare än sjöfolk.

Och i den förhoppningen lyssnade jag med varmt intresse till historien om de första guldfynden, som daterade sig från juli 1896, det vill säga tre månader före den tid, då jag fick lusten att sälja min grönsaksodling. Ni ha naturligtvis reda på den historien?

– Inte jag, svarade Mats lifligt och helt visst med samma intresse som berättaren en gång hade hyst.

– Nå, den är då inte så lång, svarade stockholmaren. Det var som sagdt i juli 96 som tre pelsjägare, Robert Henderson, Franck Swanson – eller Svensson, svensk förresten, samt en som hette Munson, genom en slump togo sig för att vaska i en rännil kallad Gold-Bottom, biflod till Hunkerströmmen, som åter rinner ut i Klondykefloden, där vi ha Dawson City, som då inte ens fanns till annat än som ett uselt fiskläge. Det var icke så mycket man fann, men vaskningen gaf i alla fall mer än en half dollars pr panna, och af detta hade ju kunnat bli en hel del, ty man hann med en tio pannor om dagen utan ansträngning. Men så tog provianten slut, och ingen stod att få på långa sträckor; och man måste därför ge sig i väg. När de ändtligen kommo ned

till Yukon, där man länge nog haft spekulationer i guldfynd, stötte man samman med Georges Cormack[1], som under en tjugo år varit guldsökare i olika delar af de arktiska regionerna, men som just denna dag var sysselsatt att i sällskap med två indianer fiska lax, som det finns godt om i Yukons strida vatten. Det var för resten ett par tagishindianer och halfbröder till Cormack.

– Vi ha funnit guld i en bäck på andra sidan bärgen här åt nordost, sade Swanson; två dollars pr panna.

– Hvad säger ni? utropade Cormack, som var mer inne i yrket än de andra tre. Två dollars pannan? Det var min själ ingenting att förakta. Kom, så ge vi oss i väg genast.

Cormack lagade att man blef provianterad, och det dröjde icke länge förr än man åter var vid fyndorten. Men som Cormack

– Vi ha funnit guld i en bäck på andra sidan bärgen.

mack snart fann, att den guldådran icke var mycket bevändt med, började han söka i närheten; och den 15 augusti 1896 kommo de till Bonanza, sexton kilometer från den första platsen. Och den 17 samma månad fick man där efter första vaskningen guld för öfver femtio kronor och detta utan vidare ansträngning.

Följande morgon började de att gräfva i den kälfrusna jorden. På femton fots djup funno de efter en veckas arbete guld till ett värde af fyratusen femhundra kronor. Nå väl! Efter tjugo års umbäranden och lidanden af alla slag hade denne Cormack ändtligen funnit lyckan. Mer och mer guld fann man hvarje dag; men man kunde snart ej lifnära sig längre. Så rika de än voro, syntes den stunden ej vara långt borta, då de måste svälta ihjäl under det att de hopade sina skatter. Och Cormack måste därför taga afsked från guldorten på en tid, samt sträfva sig fram till ett litet läger vid Forty-Mile-floden, cirka 85 kilometer, för att köpa litet *späck.*

Vid detta läger omtalade Cormack sin upptäckt. Men som han ej tagit med sig mer guld än att det nätt och jämt räckte till att betala späcket, så blef han utskrattad, och som hans utseende ej heller ingaf förtroende möttes han med dubbel misstro.

Han återvände nu till sina väntande kamrater, och man började arbeta på nytt, hvarje dag medförande en vacker ökning till förrådet. Och när Cormack gjorde sitt nästa besök vid lägret för att proviantera sände han äfven ett bref till en god vän och bad denne att genast lämna Frisco och komma upp till Alaska, där han kunde motse att bli en rik man. Denne vän hette Casey och han for genast, litande på Cormacks ord. I sällskap hade han med sig en ung landtbrukare, som hette Clarence Berry, och denne tog med sig sin unga hustru, som sålunda blef den första hvita kvinna, hvilken sträfvat sig öfver Chilcoots-passets lifsfarliga isväggar. Hon hette i sig själf Ethel Busch, och är nu, från att ha varit mycket fattig, en millionärs hustru, sedan hon med sin man utstått alla en guldgräfvares lidanden, ej minst att till bostad endast ega ett af is stelfruset tält. Nu bo de i San Franciscos elegantaste palats, och hon är värdinna vid fester, som hela staden talar om såsom något fenomenalt i alla afseenden.

Under flera veckors tid hade dessa människor emellertid hållit på att arbeta som besatta i en trakt, hvilken lindrigast sagdt kan kallas lifsfarlig. Ingen hade ännu gjort dem orten stridig. Men så en dag dök det upp en ny gräfvare, Alexandre Mc Donald, skotte, och denne hade med sig fyra kamrater, som gynnades af ännu större tur än Cormack och hans vänner haft på lika lång tid, all den stund att Donald och hans män första veckan fiskade upp guld ur ett hål på deras claim för ej mindre än *34,5000 kronor!...* Detta guld fanns på ett djup af fyrtio fot.

Efter hand kommo flera gräfvare. Två kompanjoner, Leggat och Gates, funno på tjugufyra fots djup guld till ett värde af *224,000 kronor* och två andra kort därpå inom ett par dagar ej mindre än närmare två tusen kronor guld genom *vaskning.*

Den första orten, som döptes till Eldorado, blef snart öfverbefolkad af guldgräfvare, likaså efter hand Bonanza, Hunker, Bear, Gold Pattern och andra, hvad de nu heta allt dessa guldflöden, som ha Klondykefloden till aflopp. Klondyke själf är 241 kilometer lång; de andra bifloderna nå sällan upp till mer än 30, ofta ej mer än 15 kilometer.

Och snart blef Dawson City – guldets hufvudstad för framtiden – en verklighet. Som genom ett trolleri växte denna stad upp vid Klondykes utflöde i den mäktiga Yukonfloden. Förtjänsten af att den staden kom till, är förenadt med namnet Walter Ogilvie, som af guvernementstyrelsen hedrats med det vackra vitsordet, att »han tog lön för att han gjorde sin plikt, men utan att tänka på egen fördel.»

Man kan äfven säga att är denne mans förtjänst att det ganska snart infördes ett någorlunda ordnadt polissystem i Klondyke, åtminstone i Dawson City och utefter stränderna af Yukon från fort Constantin. Men detta har naturligtvis ej kunnat hindra att en mängd rånmord blifvit begångna i dessa trakter, där det ju samlas äfventyrare från jordens alla delar. Man får därför bevaka sina egna intressen så godt man kan och skydda sina tillhörigheter efter bästa förstånd, ofta nog med vapen i hand. Jag har själf varit med om heta duster och kan särskildt rekommendera spelsalarna, som utmärkta tummelplatser för allt hvad brott och uselhet heter.

Nyheten om guldfynden spred sig hastigt öfver hela världen, och innan man visste ordet af kom första strömmen på en två tusen lycksökare, och dessa fingo själfva släpa fram sina kälkar med proviant och dylikt, emedan det ännu icke fanns några hundar att tillgå som dragare. Natt och dag måste dessa gräfvare knoga sig fram, endast här och där rastande för att sluka en nypa fruset kött, som fick sväljas ned med smält snö, då öppna källsprång äro högst sällsynta större delen af året i detta åt nära nog evig vinter dömda land. Bland andra, som under denna tid gjorde sig ryktbara, kan nämnas amerikanerna S. Richard och J. Dodson, hvilka aftågade från Fort Yukon, som nu är öfvergifvet, till den mer än 600 kilometer aflägsna Klondykefloden under en temperatur, som närmade sig 60 ° under fryspunkten, detta utan att förfrysa ens så mycket som örsnibbarna.

Jag skulle kunna räkna upp många namn, som bidrogo att väcka denna sekelslutets guldfeber till följd af ett eller annat lyckligt fynd. Och många af dessa skulle kunnat bli ännu rikare än de blefvo, om ej det hårda klimatet så skarpt angripit deras helsa att de kunna vara glada att de kommit från Alaskas guldlockelser med lifvet. Bland dessa bör nämnas en fru Berry från Boston, som följde med sin man till guldfälten i Klondyke. På lediga stunder vaskade hon ihop här och där efter stränderna ungefär en tiotusen kronor i guldsand medan hennes man på sin claim fick med sig öfver en half million innan paret gaf sig i väg af helsoskäl ...

En annan mins jag, som hette helt schangtilt Charles Stanley; han lifnärde sig med att gå omkring med kramlåda i Newyork och han måste tillbringa sina nätter hur han kunde bland jättestadens soptunnor. Slumpen förde honom till Klondyke, där han ansåg sig kunna dö likaväl som i en newyorkrännsten.

Vet ni hur det gick med honom, sedan han så godt som släpat sig fram hela vägen som s. k. 'tramp' eller luffare?

Jo, åtta månader senare kom han tillbaka i pacificbanans första klass som *halfmillionär.* Men vet ni, hvad han lämnat kvar och som äfven är hans? Jo, inmutningar, hvilka äro värda mer än fyra millioner kronor!

Så nog finns det gossar, som haft tur därute ... Det finns bland andra en, hvilken nu eger tvåhundrasjuttiotre claims eller inmutningar, och hvar och en är på femhundra kvadratfot. Jag kan icke ens säga hur ofantlig summa den karlen är värd. – *Han heter Ogilvie!*

En af Cormacks halfbröder sålde sin claim vid Bonanza och fick genast en tjugutusen för densamma. Detta var den 16 april 1897. Den första nästinstundande juli fick köparen, som var nyssnämde Ogilvie, dubbelt

upp.

Men till detta kommer nu en annan historia, som visar hur Fortuna kan leka ... Den, som köpte claimen af Ogilvie, började gräfva och hade tur att inom ett par dagar få upp guld för öfver hundra tusen kronor. Detta var claimen nr 2 – de äro alla numererade – och man säger, att den nu är värd trots alla åderlåtningar sina – *åtta à nio millioner kronor!*

Stockholmaren stannade en stund midt i denna berättelse, som på Mats verkade som en fésaga.

Allt detta tal om guld och siffror kom hans hufvud att svindla, och han kunde ej underlåta att slutligen vända sig till berättaren med den befogade frågan:

– Men är allt detta sant? Är det icke bara guldgräfvarehistorier?

– Sant hvartenda ord, unge man!.. Men jag afråder er ändå att fara dit.

– Hvarför? Och hvarför lämnar ni själf denna lyckans medelpunkt för att söka skapa en förmögenhet bland silfvergrufvorna i Nevada?

Stockholmaren kastade en lång blick på Mats när han svarade:

– Gosse! Jag är *sjöman.* Mitt sinne är för oroligt, och i Klondyke är det ännu värre än på stormande haf. Jag *har* förtjänat och jag kan icke ens säga *hur* mycket ... Men det har lika lätt rullat genom fingrarna som det kommit i näfven ... Det finns guld i Klondyke, men det går tusan så lätt att förlora det på samma plats ... Ett vill jag säga ... Har ni anlag och smak för att spela poker skall ni slå Klondyke ur hågen så godt först som sist.

– Rätt så, inföll Mats' vän, handelsmannen från San Francisco ... Den, som spelar poker, skall akta sig för Klondyke och för hvilket annat skojarhål som helst för resten.

– Men hvad är då poker? svarade Mats, fullt okunnig som han för öfrigt var i alla slags spel.

– Hazard min gosse, eller om du bättre begriper mig när kallar jag dylika spel 'singla slant', 'gubbe och pil' eller annat sådant.

Detta begrep Mats. Men han kunde just därför icke underlåta att svara, vändande sig till f. d. sjömannen, som ej syntes vara en snarstucken man:

– Men hvarför ämnar ni då fara till silfvergrufvorna? Bli frestelserna där mindre för er?

– Jo, jo men! Och detta helt enkelt emedan arbetet ställer sig på ett helt annat vis och ger mindre lön. Jag vill i alla fall försöka en tid vid Eureka, och är nu öfvertygad om att ett likt där någorlunda ordnadt arbete är att föredraga framför slumpens utslag under guldgräfvandet i Klondyke, som jag för min del fått nog af. En tusen dollars har jag kvar af minst femtio, och med den summan tänker jag att jag skall kunna starta här i Nevada. Mineraler finns här till enormt värde. Eureka har produktiva silfverorter, och slår det fel där, kan jag fara till Comstockminorna, som anses vara rikaste silfverorten i världen.

Detta om Nevada intresserade Mats mindre, och han bad därför stockholmaren att berätta något mer om sina äfventyr i Klondyke.

Denne fortsatte med beredvillig vänlighet:

– Ni vill kanske höra något om passen? Jag skall berätta för er en afskräckande bild från mina erfarenheter i

Hvita passet. Det var i mars, som jag och tre vänner lämnade Skagway, hvars atmosfär var förpestad, och efter stort besvär fingo vi en gammal förare, som åtog sig att med hundar och ett par åsnor föra vårt bagage till toppen af Hvita passet för ett pris af sex cents pr skålpund. Vi hade en vikt af tre tusen, så summan blef i alla fall ganska stor. Redan i början möttes vi af stora svårigheter och en af mina vänner, en dansk från 'Frisco', började visa tecken till att han ej skulle kunna uthärda strapatserna.

Sju kilometer från Skagway blef vägen så godt som ofarbar, ty ett ofantligt snöfall hade under natten bredt ut väldiga, många fot djupa drifvor öfverallt så långt ögat såg, och därtill kom att kölden var bitande.

Här började vägen dessutom att smalna af mellan de jätteklippor, som vi hade att passera, och backarnas stigningar voro halsbrytande. Ibland såg det också ut som vi aldrig skulle kunna komma fram, där vi pulsande i drifvorna släpade oss upp bredvid kälkarna, som endast tum för tum drogos fram af de nära nog osynliga hundkräken. Släplinorna kunde snart icke skönjas, och en liten hop, som kom strax efter oss, gaf redan tappt, samt tältade för att afvakta bättre väder.

Vår förare var emellertid en energisk karl och ville icke ge upp försöket så lätt. Men slutligen kommo vi dock till en punkt, där det sade stopp, och där måste äfven vi tälta samt tillbringade en natt, hvilken jag ej kan beskrifva; naturligtvis utan att få en blund i våra ögon ... Men det blef ändtligen morgon, och då ljusnade äfven våra utsikter. Med nytt mod höggo vi i, följande vår förare, som var en mycket härdad karl, men dock sade, att värre natt hade han ej varit med om på länge. Och framåt middagen kommo vi till den sex kilometer långa hålvägen vid Porcupine, som kan vara förfärlig, men hvilken nu tedde sig riktigt naturskön, kantad som den är af majestätiska klippor, men ytterligt farlig på grund af de hålor, som här och där öppna sig i den resandes väg, ofta nog ej synliga förrän man står alldeles invid randen af en dylik.

Åter uttröttade kamperade vi här på nytt samt fingo rasta en bit kött i ett tält, som var uppsatt vid vägen af en spekulativ indian, hvilken begärde två dollars för den tjänsten. Att pruta var icke mycket lönt; men vi fingo den erfarenheten, att man på en dylik färd gör bäst i att så litet som möjligt anlita andras hjälp. Den 'hjälpsamme' indianen hade dessutom till sitt förfogande ett helt band kamrater, som vi sedan stötte på. Alla voro beväpnade till tänderna och tiggde 'lyckopängar' af oss som hade de lärt konsten bland italienska lazzaroner. Att neka dem

Hålvägen vid Porcupine med indianens tält. *(Efter fotografi).*

dessa offer är icke rådligt, såvida man är klok att vilja undvika våld.

Följande dag kommo vi fram till ett slags 'hotell', som vi hört talas om. Det liknade en sämta klassens vedbod, men gaf ändå bättre skydd än våra små, tunna tält. Prisen voro förstklassiga. Fem dollars för en planka, utan så mycket som ett vedträd att lägga hufvudet på, en dollar för en usel köttsoppa och femtio cents för en bit ojäsdt bröd.

I det hotellet blefvo vi emellertid icke ensamma. Här fanns det före oss en hel del folk af olika nationalitet, bland annat en mexikansk öfverste, som anförtrodde mig, att han hade med sig *dynamit* i stöflarna! – Han såg icke treflig ut när han talade om detta innan han sträckte ut sig i närheten af min sofbräda. En jude såg jag också, som utan att sofva satt i ett hörn på sitt oundvikliga bylte och hade två jätterevolvrar liggande tillreds i sitt knä ... Tänk er en beväpnad jude! Är det inte så man kan dö af bara skratt?

Det blef kallt äfven den natten; jag tror att temperaturen i hotellet ej var mer än tio grader under noll, fast det brann en stockeld på marken hela natten. Inte var det heller vidare fridfullt, alldenstund några riktiga stråtröfvaretyper långt in på morgonen oväsnades med skrål och svordomar under det att de dunkade med sina flottiga kortlappar mot botten af en upp och nedvänd kälke samt stimulerade sig med illaluktande finkel, som kostade – en dollar pr konjaksglas!

Följande middag närmade vi oss piken å Hvita passet. Uppfärden var att förlikna vid en halsbrytande klättring i en brant, sparsamt belyst torntrappa. Naturligtvis måste vi här hala upp både kälkar och hundar. Mulåsnorna fingo vi lämna efter oss.

En storartad utsikt belönade vår möda. Femton kilometer vildlandskap med snöiga, skrofliga bärgväggar och dyster furuskog. Där vi stodo, var det en ganska rymlig platå och på denna sammanträffade vi för första gången under vår färd med en patrull kanadensiska poliser, hvilkas röda vestar skarpt lyste fram mot is på bärgväggarna och den hvita snön. De voro till häst, och denna omständighet fann sin förklaring, hvarför de ej kunde spela en nog så behöflig roll i det röfvaraktiga pass, som vi sträfvat oss igenom innan vi mötte denna lilla kontingent af en skäligen knappt tilltagen ordningsmakt.

På toppen af Hvita passet rådde en förskräcklig kyla. Den i vårt sällskap, som redan förut visat sig mycket medtagen, blef nu alldeles maktlös. Han måste läggas på en af kälkarna, och jag försökte ehuru förgäfves att pigga upp honom med en klunk ur min 'lommeflaska'. Som en annan i sällskapet, fotografen, hvilken jag omnämt, just roade sig med att knäppa af några vyer från passet, hvilka han sedermera sålt jämte andra till däraf intresserade guldgräfvare såsom minnen från färderna i dessa arktiska regioner, kom han äfven att afbilda scenen af våra förförsök att få lif i vår kamrat ... Se första bilden, jag visat.

Det är emellertid naturligt att en dylik bild endast svagt kan återgifva sceneriet i allt dess gripande allvar. Och aldrig har jag heller som då erfarit en smak af guldtörstens förbannelse, denna törst efter att med risken af helsa och lif öka guld under snart sagdt hvilka umbäranden som helst.

Vid försöket att här spänna upp ett tält för att i detta skaffa åtminstone något skydd åt vår döende kamrat, slets detta bort af blåsten, som hade det varit en väderfylld papperspåse, och vi fingo, utan möjlighet att kunna rädda det ganska dyrbara tältet, se hur det försvann i djupet under våra fötter. Som vi bara hade med oss två tält var detta i sanning en rätt kännbar förlust.

Under den ohyggligaste blåst hade vi nu att tillryggalägga öfver tolf kilometer lifsfarlig väg på glanskis, och natten föll på allt mer och mer.

Här och där funnos spår af lidanden, som våra föregångare måst utstå, såsom bortkastade effekter, hvilka blifvit dragarne och bärarne för tunga. Och i en klyfta sågo vi här det första liket af en guldgräfvare, som funnit döden i stället för guld, bittra missräkningar i stället för det uppfylda hoppet om ett lif af idel strålande lycka.

Dylika syner blefvo sedermera icke ovanliga.

Vi funno många, som stupat i kriget mot lyckan, många, som aldrig skulle få hvila i vigd jord.

Denna färd var i sanning ohygglig och lämnade dystra minnen för hela lifvet. Det var ödslighetens, kylans och lidandets boning, smärtornas väg, trampad af guldets slafvar, jagade af dödens förtrupper.

Ändtligen, just som natten skulle bryta in, fingo vi se en mörk rand vid horisonten.

– Skogen! mumlade vår lakoniska förare i det han pekade på den mörka randen ... Där få vi det bättre ... Värsta vägen är redan passerad.

Och när mörkret redan brutit in nådde vi denna skog, där vi genast gjorde upp en väldig lägereld.

Mannen på kälken skulle nu ändtligen få värma upp sina stelnade lämmar, och vi själfva skulle finna en vederkvickelse, som vi här till och med kunde få gratis, plus rostadt kött ur eget förråd.

Det blef emellertid en sorgemåltid, som vi nu gingo att intaga ... Ty vår kamrat befanns vara död. Hjärtat

som klappat af längtan efter guld och lycka, hade stannat, och de ögon, som ett par dagar förut hade glänst af hoppet om att finna guld, stirrade nu brustna mot oss, där vi, lutade öfver den döde, tyckte oss läsa ett öde, som innan kort kunde drabba oss själfva.

Vi begrofvo honom följande morgon efter ett styft arbete att kasta upp grafven; ty själfva marken var hård som is, och och spadarna hotade att mer än en gång springa af ...

* * *

Stockholmaren och för detta sjömannen reste sig när han hunnit till denna punkt i sin gripande beskrifning, som man lyssnat till utan att nännas afbryta med inpassandet af frågor. Han reste sig och sade, nu vänd till Mats:

– Jag har icke tid att fortsätta längre med hvad jag fick upplefva i Klondyke. Det sagda borde emellertid vara nog för att afskräcka er från att slå in på den vägen. Res till 'Frisco', där finnes åtskilligt 'jobb', som kan föda sin man. Res dit efter som ni nu i alla fall är på väg ... Annars borde ni nog kunnat få det lika bra genom att stanna hemma i Sverige ... Hade jag vetat, hvad jag vet nu, skulle guldgräfveriet varit det yrke, som jag sist och minst af allt reflekterat på.

– Men på sätt och vis fortsätter ni ju ändå med detta yrke, fast det nu skall gälla att få tag i silfver, svarade Mats utan att känna sina förhoppningar rubbade af de dystra taflor, som guldgräfvaren nyss upprullat.

Denne svarade med en axelryckning och räckte Mats sin hand sägande:

– Ni har energi, ungdomsmod och ser stark ut. Det *har* lyckats för flera därute, och det *kan* ju lyckas äfven för er. Noga räknadt kan det ju också komma på ett ut *hvar* man knogar. Lyckan finns öfver allt, bara man förstår att fånga henne och så att – hålla henne kvar ... Men nu blåser tåget ... Farväl, mina vänner!... Lycka till!

FEMTONDE KAPITLET.
En orolig ande.

Den unge smäländingen kastade en lång blick efter den bortgående guldgräfvaren, som gifvit honom åtskilligt att tänka på. Och han tycktes hågad att genast börja reflektera öfver detta, särskildt episoderna om de där männen, som blifvit så rika under guldsökandet i Klondyke och hur det nog äfven skulle lyckas honom.

Han blef emellertid väckt ur dessa funderingar af Jackson som slog honom på axeln och utbrast:

– Nå, Mats! Skall du med? Vi ha inte mer än tio minuter innan det åter bär i väg mot Frisco.

Man reste sig och Jackson fortsatte på vägen till stationen:

– Hvad säger du om den där pojken?

– Präktig typ, svarade Mats. Och jag är honom varmt tacksam för hvad han berättade. Men nog är han dum som öfverger Klondyke och stoppar här i Nevada för att arbeta i silfverminorna. Tycker du inte det själf?

– Nej! Jag känner honom, svarade Jackson ... Han hör till dessa »fria naturer», som irrfärderna på hafvet världen rundt göra omöjliga för ett mer stillasittande lif innan ålder och krämpor taga ut sin rätt. Han vill försöka sig på allt, men hamnar antagligen på fattighuset. Han kan inte den konst, som vi affärsmän måste

kunna eller lära oss, nämligen att lägga det ena öret till det andra, gnugga och spara samt först och främst göra våra kalkyler med lugn beräkning. Därför har han misslyckats i Klondyke och kommer äfven att misslyckas vid silfverminorna.

– Men intressant var han i sanning.

– Ja, för all del. Och det blir nog den enda vinsten han får af allt sitt jäktande; han skaffar sig erfarenheter, och det är sådana, som göra en människa intressant ... Lyder du hans råd, har du haft dubbel nytta af detta sammanträffande, och i så fall kan du anse Carson City, som en lycklig vändpunkt för hela ditt kommande lif.

Mats kände, att den bepröfvade vännen kunde ha rätt; ja, att han verkligen hade rätt i hvad ha nu yttrade. Men han såg i alla fall saken på sitt sätt, just såsom den, hvilken med fast energi icke *vill* se ställningar och förhållanden annorlunda än som de *måste* te sig för att utstakade planer icke skola bli blott och bart chimärer. Han hade nu hört stockholmarens och f. detta sjömannens erfarenheter, hvars sanningsenlighet han ju icke egde rätt att betvifla, och han hade sedan lyssnat till Mr Jacksons reflektioner öfver denna guldgräfvares nuvarande ställning. Men trots allt fann han sig icke påverkad för sin egen del; och de framställda möjligheterna snarare sporrade honom än de satte hämsko på hans beslut ... *Guld* var nu hans ideal; icke med samma känslor i dyrkan af detta, som en mammons träl dyrkar sina skatter, utan med den känslan, som skapas af begäret att – *resa sig, komma upp i världen* eller hvad helst annat därmed synonymt ... Det var därför icke ’brackans’ behof af förgyllning för att finna möjligheter att ’pösa’ och ’slå på’; ty hade Mats egt något af parvenu i sitt blod, något af detta osunda begär att vilja dupera med guldet, då hade han ej gått att skaffa sig detta med alla de motigheter, som han visst icke betviflade att han skulle råka på, han liksom många, ja, de fleste andra guldgräfvare, som sätta helsa och lif i pant för att nå en osäker vinst på lyckans lotteri, men för hvilka oftast faller ut en nit.

Och under det man diskuterade och vände denna fråga af och an – d. v. s. det var Mr Jackson, som vred och vände, ty han hade fattat tycke för sin kärnfriske landsman (eget nog!) och ville ha honom in i sin affär – under detta rullade man på pacificbanans ännu tämligen nya skenor mot Amerikas Neapel, San Franscico, rullade fram mot den stad, som kom till under sekelmediets guldhymner och förbannelser, föddes af guld, och som själf sedan dess varit ett trolskt kapitel ur guldrömmarnas skimrande fésaga.

Det var mot kvällningen, som man ångade in på bangården i ’Frisco’, Förenta Staternas skönaste stad, som New York, trots alla försök i *det* afseendet, ej kan öfverglänsa. Det var också den tiden på året då denna, af Stilla Oceanens klara vågor smekta pärla, visade sig i all sin mest förföriska skönhet De amfiteatraliskt och med en viss vårdslös artistisk smak grupperade husmassorna försilfrades af en i lätta skyar simmande fullmåne, och öfver hamnviken glittrade de af naturen bildade vågbrytarne som smältande järn i en jättedegel af glödande lava.

Mats var naturälskare och egde känslig färgblick.

Han jublade vid den syn, som här helsade honom och han kände att om icke begäret att samla guld drifvit honom att snart lämna denna ort för Klondyke, skulle ’Frisco’ blifvit hans boplats till dödar.

Detta var ju också en rätt naturlig känsla för en stämningsmänniska som nu Mats verkligen var. Han hade också icke sett medaljens frånsida ännu, och det föll honom längre fram aldrig in att för beständigt vilja amalgamera sig med ’Friscos’ underliga konglomerat af allt, som kan samlas under rubriken: ’de sju dödssyndernas trälar.’ Helt visst gör denna människans ondska sig mer brutalt gällande här än i andra amerikanska städer, just på grund af att San Francisco är den vackraste af dem alla och emedan naturen på alla vis velat göra denna fläck till en afbild af vårt nu en gång förlorade Paradis.

Tre fjärdedelar af året ser man öfver sig, dagarne i ända, en molnfri, zafirblå himmel med en sol, som alstrar behaglig, halft tropisk värme, men som aldrig bränner. Det är de sköna hafsvindarna, som förtaga hennes glöd och sprida angenäm svalka öfver 'Friscos' skarpt kuperade yta. Och i vackra park- och trädgårdsanläggningar kan man finna en vegetation, som lockar till högtidsstunder af naturdyrkan lika mycket som till angenäm och stärkande friluftshvila.

Men som alltid i dylika af Försynen särskildt favoriserade städer har äfven San Francisco upptagit sin invånarekontingent från snart sagdt hela den öfriga världen, om ock hufvudstyrkan består af mexikanska spanjorer, utvandrade fransmän och till stor del äfven af snedögda söner och döttrar från Midtens rike, som i 'Frisco' ega sin särskildt afsöndrade 'China-town', nu dock mindre typisk efter det i Förenta Staterna strängt genomförda förbudet rörande kinesiska kvinnors mottagande. Räknar man så med tyskar, italienare, engelsmän, irländare och negrer för att ej nämna den rätt stora kontingenten af skandinaver, kan man lätt förstå att här skall råda något af förbistringen i Babel så väl beträffande röran af munarter som dissonancer i smakriktningar och lefnadsvanor. För en turist kan detta förhållande nog erbjuda åtskilligt af intresse; men för harmonien i det hela blir en längre tids vistelse i en så pass kosmopolitisk stad rätt störande för den, hvilken ej, likt den tillfälliga besökaren, får hänge sig blott och bart åt det pittoreska.

Det var just detta som gjorde, att Mr Jackson med glädje utbytt en tomt vid den förnämsta 'Frisco'-gatan – Kearnystreet – mot en landtgård utom staden, från hvilken han hvarje morgon torgförde sina rika landtbruksalster. Men just vid nämda Kearnystreet egde han äfven fortfarande en handelsbod med rikt sorteradt lager af divärse varor; och det var från detta hufvudkvarter han skickade åtskilliga sändningar till sin filial i Alaskaguvermentets hufvudort Sitka – nu äfven betänkt att inrätta en ny filial i den så hastigt uppblomstrande staden Juneau; 'guldgräfvarnes proviantbod', som hon äfven kallades.

Han hade kommit på dessa tankar helt nyligen; och de hade väckts efter hans sammanträffande med Mats Olsson, hvilken syntes bli en alldeles utmärkt filialföreståndare där uppe i vildmarken, bara han blef varm i affärslifvet och ville gå in på det ännu ej direkt framställda förslaget.

Denna sistnämda punkt trodde sig Mr Jackson nog om att kunna drifva igenom, och han ville redan samma kväll göra ett skimrande utkast för Mats. Men just som de skulle svänga in på Kearnystreet – som denna kväll tedde sig ovanligt förförisk – stötte Jackson på en gammal affärskamrat, en tysk vid namn Kellner och som gladt hördes utropa när han mötte de båda svenskarne:

– Nej, se Jackson! Välkommen hem! Väntade dig just i dagarna.

Sedan öfliga helsningar och presentation egt rum fortsatte den trots sina år liflige tysken:

– Du får icke neka mig att redan i kväll tömma en bägare godt vin i min anspråkslöaa wigwam eller hacienda, hvad vi nu skall kalla meine kleine Hütte ... Jag reser redan tidigt i morgon till Michaelovski vid Norton sound, och ämnar mig uppför Yukon innan hon fryser till ... Du må tro jag har mina planer! Tänker bli rika karlen, förstår du. Och under tiden medan jag är borta ville jag gerna att du höll ett öga på min affär ... Kom nu få vi språkas vid.

– Jag skulle väl först följa min unge vän här hem så att han finge hvila sig efter resan, svarade Jackson afböjande och emedan han själf var ganska trött.

– Vet jag visst! Mein Gott! Trött vid så unga år. Nej, kom nu. Hans sällskap generar inte alls; natten är lång, vädret är wunderschön och en utomordentlig utsikt ha vi från mitt tak, som du ju vet.

Att neka hjälpte inte. Den liflige gubben var envis. Och beträffande Mats fanns ingen trötthet när han väntade sig få höra något från och om Klondyke.

Och på så vis kom det sig att de nyss till San Francisco anlända svenskarne en stund senare sutto på den språksamme tyskens tak, bekvämt installerade i hvar sin stoppade hvilstol och med en beundransvärdt vacker utsikt – San Francisco i månsken – utbredd under terrassens eller rättare takets lätta skyddsgaller.

– Men hur i all världen har du, som annars är en så klok och förståndig karl kunnat komma på den idén att resa till Klondyke? utbrast Mr Jackson sedan man slagit sig i ro och tändt sina cigarrer.

– Jo, svarade tysken på svenska – visserligen dålig nog, men med förbindlig artighet, då han hörde att Mats ej var vidare hemma i engelska, och tysken ganska godt kunde Mats modersmål, från tidigare affärsår i Stockholm, där han gjort Jacksons bekantskap. – Det har varit ett fasligt lif här i 'Frisco' sedan

Utsikt af San Francisco från Kellners tak.

du for. Jag tror, att det icke varit så mycket främlingar här sedan 'stora guldfeberns dagar', åtminstone säga gamla friscobor detta, d. v. s. sådana, som voro med här på femti- och sexti-talet. Man har simmat i ett haf af bara prat om skatter och guldklimpar och man har massvis flockat sig samman för att bilda kö efter biljetter på lägenheterna till Alaska – somliga till Juneau, för att taga sig fram öfver passen, andra och mer reskassestarka till Michaelovski genom Ounimak- passet och så vidare uppför Yukon till Dawson City ... Den vägen är förstås tusan så bekväm, bara man har schaber. Men jag skulle nog rest den andra äfven jag, om jag ej vore rädd att fresta mina krafter för mycket så att jag icke hade några kvar när själfva guldgräfningen skall börja.

– Var förståndig, Kellner! Slå de där grillerna ur hågen. Du ångrar dig, skall du få se. Och vid dina år gör man bäst att icke hoppa högre än benen orka med, varnade Jackson, som verkligen tyckte att den gamle redan tagit sig vatten öfver hufvudet bara med att ens *tänka* på guldgräfveripalaner i det dödsbringande och otillgängliga Alaska.

– Vet jag visst! Du får väl se när jag kommer hem nästa år. Ty endast ett år har jag beräknat att vara där. Tänk dig att komma hem som – *millionär!*

– Du yrar, min vän! Har då ingen förnuftig människa kunnat plugga i dig, att detta skall bli din död? fortsatte Jackson envist.

– Jo, för all del; mer än en. Men energi är min styrka som du vet, och skam åt den som ger sig.

– Jag tar icke åt mig, svarade Jackson skrattande.

– Det var icke heller så jag menade. Du har ju för resten inga planer på Klondyke.

– Jo, för all del!

– Mein Gott! Hvad säger du?

– Men klokare än dina. Jag tänker förtjäna på guldgräfveriet utan att själf riskera lif eller ens helsa.

– Så, så! Affärer! Kleines Geschäft!

– Ditåt lutar det.

– Lycka till. Det sättet är nog inte heller så dumt. Men det är bara förargligt, att konkurrensen redan är så stor.

– Liksom den skulle vara mindre inom själfva guldgräfveriet ..? Nej pass!... I alla fall löper jag mindre risk

än du.

– Men du förtjänar också mindre.

– Mina kalkyler stämma, svarade Jackson.

– Äfven mina, fortsatte gubben med en sangvinisk ynglings hela förtröstan. För några dagar sedan kom ångaren »Bertha» in med tre millioner dollars, fördelade på en tre hundra passagerare. Bland dem fanns det ett par millionärer, fyra à fem gånger, om i tyska Markstycken.

– Kommo dessa från Dawsondistriktet? frågade Mr Jackson med ett tonfall, som förrådde tvifvel.

– Flertalet, men icke de rikaste. Men från trakten af Cape Nome och Cape Darby – där man funnit nya fält – man säger helt nära Golovnin Bay – var det en, som hade med sig närmare en kvarts million dollars, som han vaskat ut på mindre än tre månader.

– Lögn, käre bror, med förlof! svarade Jackson kort.

– Han *hade* summan!

– Betviflar jag visst icke; men samlad på den tiden?

– Han var så godt som ensam på platsen och slet som en hund.

– Betviflar jag icke heller!

– Du tror visst icke på mina ord?

– Har jag icke sagt, att jag icke drar dem i tvifvelsmål? svarade Jackson skrattande.

– Och man har upptäckt ännu fler guldorter i Alaska, mycket mer gifvande än de gamla. Vid Cape York, du vet, närmaste punkten till östra Sibirien öfver Berings sund, har en pojke här från Californien gjort fynd, som lära vara ensamstående i allt hvad guldgräfveri heter. Han skall vara egare till tio millioner.

– Mark eller dollars? hånade Jackson.

– Dollars, du! utropade tysken, hänförd af sina gyllene spekulationer ... Och få se om jag inte ger mig af upp till Cape York. Det är alldeles i närheten af Port Clarence, där upptäcktsresanden Trollope öfvervintrade 1854.

– Gammal och bekant plats således, svarade Jackson åter skrattande ... Lycka till ... Har förresten inte den äran att känna den där Trollope.

– Ah! En brist i din uppfostran och ditt geografiska vetande. Då känner du antagligen icke heller till Grantley Harbor, där Moore öfvervintrade 1850–51 och 52?

– Nej, icke heller Mr Moore. Träffar du honom, kan du ju i alla fall framföra min helsning.

– Han är död! skrek tysken, allvarsamt förargad.

– Kunde tro det! Få nu se hur det går med dig.

– Är det meningen att förolämpa mig i mitt eget hus?

– Nej, visst icke, käre vän, svarade Jackson allvarligt. Men jag skulle vilja reta dig så, att de där

guldgräfvaregrillerna flögo ur ditt hufvud; ja, så, att du af förargelse icke måtte kunna sätta din plan i verket. Ty galen är den; ja, spritt vansinnig ... Du har ju här en charmant affär och du är ansenligt till åren. Hvarför då icke stanna där du är? Du har ingen att samla förmögenhet åt. Hvarför då äflas om att sälla dig till alla dessa galenpannor, som tro att bara de väl komma till Klondyke, nog bli de rika alltid, nog få de guld och kunna kanske återvända som millionärer. Men för hur många lyckas detta? Hur många af de kraftigaste duka icke under? Att fara dit vid dina år, det anser jag vara liktydigt med uppenbart självmord.

Kellner hade lyssnat till sin betydligt yngre vän Jacksons ord utan att afbryta honom en enda gång. Men när denne nu slutat, svarade han lugnt:

– Man gör dumt i att döma naturer, som man icke känner. Dock trodde jag, att du kände mig bättre än jag nu hör att du gör det. Jag hör till dessa oroliga andar, för hvilka hela jorden till och med är för liten. Det finns ingen världsdel, som jag ej besökt och så har jag irrat kring sedan mina tidiga ynglingaår. Från Eldslandet och Cape Horn till Alaska och Cape Prince of Wales känner jag mitt Amerika. Äfven Grönland har spår efter mina skosulor. Afrika från norr till söder och Asien kors och tvärs, Australiens städer och vildmarker samt Europa från Nordkap till Gibraltar – öfver allt har jag varit. Detta har tagit tid och jag har också åldrats på resor ... Men ännu är jag icke bruten; och om jag nu gör en ny färd mot Norden, mot snön, kylan och döden är det kanske mindre af begär att samla guld än att än en gång få svalka ett blod, som rinner glödande i mina gamla ådror, och för att på nära håll få studera ett äfventyrarelif, i hvilket jag på gamla dagar kan få spegla hela mitt flydda lif ... Se där, min vän, hvarför *jag, Christofer Kellner*, reser till Alaska och Klondyke.

Detta tal af sprudlande värme väckte Mats' hänförelse och förstummade Mr Jacksons alla vidare inlägg i frågan. Hos denne gamle tysk, som redan passerat lifvets polcirkel, men ännu egde kvar så mycken värme från lifsålderns eukvator, fanns ingen tanke på att inställa den vågsamma färden; och han fortsatte lifligt:

– Gerna hade jag som flertalet andra guldgräfvare rest vägen öfver Chilkootpasset eller Hvita passet, hvilket ju äfven blir relativt billigare ... Men som det nu kanske är förståndigare att först göra en påhelsning vid kap Nome måste jag taga sjövägen dit –. I morgon reser jag allt nog upp till Seattle i Washington, där jag har en del att uträtta, och följer där med någon af North American Transportation and Trading Co:s eller Alaska Comercial C:os ångare till Michaelovski. Den resan tar tolf à femton dagar och är precis 4,504 kilometer. Vill jag sedan fortsätta färden upp för Yukon till Dawson City tar detta sexton à tjugu dagar och är ytterligare 2,654 kilometer, alltså 7,158 kilometer från Seattle och jämförelsevis bekväm resa. Men den blir inte billig, ty första klass kostar nu 1,080 kronor om vi ska räkna svensk mynt, och då får jag ändå föra med mig endast tjugufem kilo gods utan frakt. För hvarje öfverskjutande kilo betalas tjugufem cents. Andra klassen – utan fraktfritt gods – kostar nio hundra kronor, men har naturligtvis en hel del olägenheter för en man i min ålder. Jag har räknat ut, att med två tusen fem hundra kronor kan jag slå mig fram ganska anständigt, och beräknar jag nu dubbla summan eller femtusen kr. skall jag äfven kunna komma tillbaka om jag nu *icke* skulle finna något guld, hvilket ju är otroligt ... Men som sagdt; reser man på detta sätt, som turist, får man alltid kosta på sig något.

– Jo, jag menar det, svarade Jackson sarkartiskt. Men så har man också *nöje* för sina fem tusen kronor!

Kellner såg att Jackson dref med honom. Men han fortsatte helt lugnt:

– Man skall aldrig disputera om smaken, min käre vän. Är lyckan god, kan jag få hundra procents ränta och mer ändå på dessa pängar som i ett litet nafs; och då är det ju en lysande affär bredvid nöjet att få se hur det tar sig ut i ett modärnt guldgräfvaresamhälle.

– Såvida du icke blir sönderplockad af revolverkulor, svarade Jacksson skrattande.

– Har ingen fara. Själf beväpnar jag mig till tänderna. Och utom dess lär det icke vara vidare farligt med stråtröfveriet däruppe sedan alaskapolisen fått bättre organisation.

Jackson svarade med en axelryckning, reste sig och lät blickarna löpa ut öfver den vackra, månbelysta taflan. Därpå vände han sig till Kellner sägande:

– Är inte Frisco en gudomlig stad?

– Jo, för all del. Men vackrare finns det.

– Oroliga ande!... Res!... Och må lyckan vara med dig. Jag lofvar att se efter ditt hus.

————

SEXTONDE KAPITLET
’Vilda Westerns’ dotter.

Det var redan långt framskridet på natten då Mats och Mr Jackson lämnade den lefnadsfriske gamle tyskens hem, efter några åtminstone i Mats’ tycke angenäma timmar under hvilka han – Mats – fått nya om också endast teoretiska erfarenheter af det guldland, hvilket han nu närmat sig betydligt och dit han snart hoppades nå för att pröfva sin styrka som guldgräfvare eller kanske rättare sin tur såsom sådan. Ty styrkan och krafterna att hålla ut i klimatet trodde han sig godt sitta inne med, stark som han var likt en ung björn och uthållig som en äkta smålandspojke kan vara det, hvar man än ställer honom.

Natten var mörk, ty månen hade nu gått ned, och det var ganska besvärligt att taga sig fram på de rätt backiga gatorna, hvilka från tyskens högt belägna ’hacienda’ – som han kallade sitt hus – stupade ned mot den utefter hafvet liggande elegantare och jämnare staden och Kearnystreet, där Jacksons kontor i Frisco var belägen.

Båda voro nu ganska trötta efter den långa järnvägsresan tvärs öfver Amerika för att icke tala om färden öfver Atlanten. Många ord växlades icke, och som skuggor skred man fram mellan de säregna i ofta rätt fantastiska stilar uppförda husen, där Friscos kosmopolitiska befolkning nu slumrade och sof som bäst efter en som vanligt å denna punkt af vida världen härlig och relativt sorglös dag.

Ingen af de båda resenärerna var besvärad med vidare packning. Ett par tyngre kollies hade man lämnat kvar vid stationen för att hämta dem följande dag, och ingenting i klädedräkten förrådde att dessa nattvandrare voro resande, hvilket enligt Jacksons utsago var mindre rådligt att framhäfva denna tid på dygnet i en stad som Frisco, där det nog fanns godt om slödder med mot främlingar illvilliga afsikter.

Utan tillbud till äfventyr kom man emellertid helskinnad hem, och Mr Jacksson sade där, att man verkligen hade skäl att prisa sin lycka, synnerligen när man passerade en snedd af d. s. k. ’kinastaden’, Friscos farligaste stadsdel. Dels voro kineserna där icke att lita på, ehuru de höllo sig lugna och arbetsamma om dagarna; på nätterna däremot var det ej ovanligt att de öfverföllo ensamma vandrare och rånade, ja mördade. Som polisen hade mycket svårt att hålla styr på dessa invandrade kinesers sämre element, fick befolkningen reda sig så godt den kunde mot de snedögde och varnades endast för att besöka kinastaden efter mörkrets inbrott.

Solen stod redan högt på himmelen när Mats och Jackson vaknade, ändtligen ganska uthvilade efter de långa färderna till lands och vatten.

Föga mer än fjorton dar hade förflutit sedan den unge småländingen lämnade Kalmar; fullt tre veckor var det icke.

Men ehuru denna tid var kort, tyckte han sig därunder ha upplefvat flera år; så äfventyrlig hade färden varit, och så många oanade händelser hade stött samman eller gripit hvarandra i hastig följd, att hade någon före hans afresa endast dragit fram en bråkdel däraf för Mats, skulle han ansett att berättaren öfverdref och att dylika skildringar hörde till skepparhistoriernas skiftande och sanningsomtvistade gebit.

Han satt där nu emellertid i Vilda Westerns skönaste stad San Francisco och vid det öppna fönstret, som från Mr Jacksons kontorsrum vette ut åt en punkt af hamnen, där lossningar och lastningar som bäst pågingo vid ångvinscharnas surr och skrammel.

Då fick han bland annat äfven syn på en liten, bred ångare, vid hvilken rådde större lifaktighet än vid någon af de andra och vid hvars landgång en skara besynnerligt klädda människor rörde sig.

Att dessa voro af olika nationaliteter var icke svårt att se på deras anletsdrag, som representerade européen såväl som afrikanaren, asiaten såväl som australiensaren, icke den nationaliserade utan den verkligt infödde af hvarje folktyp. Européerna voro dock i majoritet och representerades af alla de nationaliteter, som Mats lärt sig känna på resan med Star of the West; icke ens irländare, för hvilka Mats fått en berättigad afsky, saknades, utan representerades däremot ganska talrikt.

Hvad som emellertid gaf ett visst syskontycke åt alla dessa människor var, att de – trots den rådande värmen – uppträdde i rikt skinnskodda kläder och i skinnmössor, med örlappar, hvilka senare dock voro fastknutna öfver mösskullen. Samt och synnerligen tycktes de äfven hafva mycket liknande packning att föra med sig på den lilla, ganska oansenliga ångaren; spadar, hackor, bössor i fodral, små koffertar och ej heller så värst skrymmande bylten, omlindade med oljad pressänning. Vidare fanns där en hel del af långhåriga hundar liknande dem, som Mats kände till under namn af 'norrlandshundar', den race, som har största yttre likheten med vargen; och slutligen fanns där äfven några åsnor, hvilkas gälla skri trängde ända upp till det fönster, där Mats satt i funderingar, väntande på Mr Jackson, som för tillfället var nere i ett ärende i den under kammaren eller kontoret liggande saluboden, där man kunde höra hans röst kommendera med biträdena och blanda sig med rösterna från en helt visst ganska talrik kundkrets.

Mats kände på sig att den där lilla ångaren, som han såg ligga med ångan uppe, snart klar att afgå, hade, eller rättare skulle få något att göra med hans eget öde; han kände instinktivt, att han nu en dag – helt visst mycket snart – skulle stå där själf som medlem i en liknande krets af skinnbrämade män med spadar, hackor, bössa och pressänningsbylte ... Ty hvad kunde väl alla dessa vara annat än guldgräfvare!

Och det var guldgräfvare alla dessa, som nu med den lilla ångaren skulle göra första delen af färden mot Skagway-bay, d. v. s. den station, där man skulle börja de egentliga strapatserna ... Denna båt var nämligen klar att från San Francisco styra kurs på Vancouvers Island med dess och British Columbias hufvudstad Victoria, en ingalunda så liten plats, då den numera räknar invånarne i tiotusen och däröfver – hvarifrån färden sedan, skulle gå till Fort Wrangel och vidare ännu längre åt norden.

När Mr Jackson kom upp, fick Mats äfven bekräftelse på att han gissat rätt och fick äfven veta att det var med denna ångare, som tysken Kellner nu ämnade sig ett stycke på väg. Ty längre upp var det hans afsikt att byta ångare för att, såsom han berättat, taga den vida bekvämare hafsvägen upp till Yukonfloden och sedan följa denna till Dawson City, så vida han ej tog en annan riktning och från Michaelovsky begaf sig upp till landttungorna Cape Nome och Cape York vid Berings-sund.

Gerna hade Mats velat skynda ned för att på närmare håll taga dessa guldgräfvare i ögonsikte, dessa lycklige (!), hvilka – såsom Mats trodde det nu – redan voro så godt som vid målet för sina gyllene drömmar.

Men Mr Jackson hade andra planer och sade därför, utan att dock synas vilja inverka på den unge

småländingen:

– Bry dig nu inte om att gå ned och reta aptiten. Du kan i alla fall intet göra åt denna resa förr än du får ekipera dig. Du ser hur de se ut, dessa äfventyrare, och du kan vara lugn för att ingen af dem för med sig *onödig* packning; därtill är fraktkostnaderna för stora, och dessa tagas ut efter jag har så när sagt guldvikt ... Du ser hur man väger och kontrollerar! Gör du?

Mats svarade med en nick.

– Godt! Då ser du äfven hur dollarsslantarna vandra från äfventyrarnes fickor ned i ångbåtsbolagets rymliga kassaskrin ... För att få guld, måste man ge ut guld. Men hvem garanterar, att alla eller ens halfparten af dessa äfventyrare, som nu sätta upp allt hvad de ega för att kunna nå guldlandet, skola komma dit? – Och hvem vet, huru många af dessa galningar skola återse Frisco eller någon annan af den civiliserade världens städer?

– Detta skall i alla fall icke hindra mig från att fortsätta när jag hunnit så långt som hit, svarade Mats med fasthet ... Nu är det icke endast längtan, som bjuder mig att pröfva lyckan, utan äfven plikten, tillade han allvarsamt.

– Hur skall jag förstå detta? utbrast Mr Jackson med en blick af förvåning ... Plikten?... Hvad har väl en människas plikt att skaffa med guldgräfveriäfventyren i Klondyke?

– Jo, man kan förklara detta på så vis, att man som hederlig man vill betala sina skulder, svarade Mats, med hänsyftning på att han nu rörde sig med Judits pängar och att han ville uppbjuda hvilken dust med ödet som helst för att kunna återbetala denna sin skuld, om ock detta öde annars skulle förmena honom att samtidigt få trycka den sköna fodringsegarinnan till sitt hjärta som brud ... Se därför orsaken till att jag måste resa.

– Skuld? sade Mr Jackson. Prat, de skulder, som du satt dig i, kan du mycket väl skaffa medel att betala genom arbete på annat sätt än som guldgräfvare; ja, helt visst med större utsikter än att som sådan bli i stånd att honorera dina fodringsegare ... Hör på! Jag måste först som sist göra dig ett förslag ... Kort och godt! Jag behöfver ett pålitligt biträde ... Du är rätte mannen. Ditt arbete skall bli väl belönadt, och en vacker dag skall du helt visst tacka mig för att jag tog guldgräfvaregrillerna ur dig ... Nå hvad säger du?

Mats svarade lika öppenhjärtigt:

– Jag kan icke nog tacka dig för denna välvilja mot mig. Men jag är van att fasthålla mitt en gång fattade beslut. Därför reser jag!

– Mats! Du är en uppriktig man och detta hedrar dig ... Men å andra sidan har du räddat mitt lif. Och det är min plikt att rädda ditt lif ... Jag spår dig endast olyckor i Klondyke. Du är för samvetsgrann att slå dig fram bland skojare och löst folk från jordens alla kanter ... Du kan icke ljuga, icke stjäla, icke smila med dem, som bygga sina lyckoslott på andras undergång. Med ett ord, du är en för god natur att ...

– Smickra mig ej, afbröt Mats mulnande.

– Gent emot dig är detta icke smicker, fortsatte Jackson, som såg att han denna väg icke kunde komma någon vart med Mats ... Följ din vilja, din egensinnighet och din något för bredt skurna plikt. Men innan du far, vill jag som god vän ge dig ett råd ... Förhasta dig ej ... Följ med mig ut på min hacienda ett par tre dar ... Nästa lägenhet upp till Vancouver inträffar ej förr än jämt en vecka i dag ... Denna tid blir just lagom för dig att proviantera och sätta dig in i förhållandena samt att hvila upp dig och stärka dig för de mödor, som du älskar att pröfva på ... Jag har en hel del sändningar till Sitka, som ligger i stråkvägen upp till Alaska, och det vore mig kärt, om jag finge anförtro dig vården af denna laddning. Vill du göra mig den tjänsten, Mats?

– Gerna, svarade ynglingen, åt hvilken Mr Jackson, hvad beträffar åldersskillnaden, godt kunde vara far.

Och Mr Jackson fortsatte:

– Du skall äfven i Sitka finna ett verksamhetsfält, som står dig öppet om du annars skulle få skäl att under resan och vid mognare eftertanke ångra, att du ej nu lyder mitt, en gammal bepröfvad väns råd. Det är nämligen i Sitka som jag behöfver en filialföreståndare, och den befattningen står dig öppen när du vill taga den. Och – tillade han med en blick af öfvertygelse – i Sitka skall du dessutom få veta så mycket om och af guldgräfvare, att du nog ändrar mening till sist. Ja, ja! Vi få väl se ... Men nu ska vi genast resa ut till min landtgård, haciendan Mercedes, som jag kallat denna egendom efter min hustru.

– Ah! Du är således gift? utbrast Mats, som hela tiden trott, att Jackson var gammal ungkarl.

– Ja, svarade denne. Gift med en spaniorska, till och med. Hon heter Mercedes och är från Manzanillo, en liten stad vid Oceanen. Skön som en gudinna är hon, fortsatte Jackson med ett svärmeri, som Mats icke förr än nu funnit återklang hos denne till synes endast mycket praktiskt anlagde man ... Ja, skön som en gudinna ... Du skall själf få se! Ah! Mercedes är bedårande!

För Mats föreföll det underligt, att någon låter så där utan vidare hänföra sig till att så öfverdrifvet prisa sin hustru för en jämförelsevis obekant man. Men i öfrigt tillskref han denna omständighet de inflytanden, som det sydländska klimatet och vistelsen under många år bland sydländingar kan hafva och framkalla äfven på sinnen från de lugna svenska bygderna.

Och slutligen fäste han sig icke vid om Mrs Mercedes Jackson var ful eller vacker eller ens om hon existerade.

Jackson fortsatte:

– Hon är ett barn, skall jag säga dig; nästan ännu i flickåldern. Vi ha bara varit gifta i två år, och en hel del af denna tid har hon och jag tillbringat på prärierna och lefvat lifvet i ’vilda Wästern’, som man kallar det. Hennes far, en till Mexico öfverflyttad kastilianare, var passionerad buffeljägare; och redan innan lilla Mercedes kunde gå, satt hon i sin fars höga, spanska sadel ... Så nog finns det godt gry i henne ... Men nu leds hon i ensamheten ... Fadern dödades i ett uppror, som apacherindianerna gjorde för ett par år sedan, kort efter vårt bröllop, och efter dennes, don Gonsalvo Banderas död, var det jag, som af kärlek till min unga maka följde hennes lust för äfventyr ... Ekonomiska omständigheter nödgade mig emellertid snart att uppgifva det vilda äfventyrarlifvet på Mexicos prärier och annorstädes, och jag återgick till mitt förra yrke, köpmannens. Nu leds hon som sagdt, men hon måste finna sig. Vår hacienda är förtjusande om också icke stor, och hafvet ligger där på lika vidt och skönt som vid Manzanillo ... Någon gång får hon följa med in hit till Frisco; men som jag funnit att stadsluften icke är bra för henne, ser jag helst, att hon ej kommer in hit så ofta ... Allt detta har jag naturligtvis icke behöfva säga dig ... Men som du är min vän, anser jag det vara min plikt att jag inviger dig i en del af mina familjeförhållanden, innan jag presenterar dig i mitt egentliga hem.

Mats bugade sig för denna uppmärksamhet och betraktade nu Mr Jackson med en helt ny känsla, den, som nästan alltid väckes hos ungdomen, då den ställes framför en man, hvilken personligen pröfvat på en äfventyrares lif.

Namnen don Gonsalvo Banderas, haciendan Mercedes, apacherindianer och buffeljakter i ’vilda Wästern’ var något, som klang mot honom med mystiska vibrationer och något som verkade stämning från pojkårens lyckliga stunder, då han med en indianroman fick smyga sig upp på den småländska höskullen för att i fantasien få upplefva händelser, hvars skådeplats och handlande personer han nu på sätt och vis stod öga mot öga emot.

Och med en känsla af att snart få erfara mera om den nu högintressante Mr Jacksons lif steg han upp vid dennes sida i den utanför väntande kabrioletten, hvars små men sega hästar kort därpå trafvade i väg till svensken, mexikanaren, kaliforniensaren Mr Jacksons spansk-amerikanska paradis.

SJUTTONDE KAPITLET.
”Af med hatten!”

Mats hade råkat ut för något, som han ej kunnat drömma om. Han hade sammanträffat helt plötsligt med en kvinna, som till det yttre påminde så mycket om hans tillbedda Judit, att han ännu efter tre dagars vistelse på haciendan Mercedes stod under förtrollningen af dessa par ögon, som gaf ett obeskrifligt lif åt Mr Jacksons unga maka, spaniorskan från den mexikanska staden Manzanillo.

Ja, han stod under förtrollning af dessa sköna, svarta ögon, liksom han i vännens hustru sett det förkroppsligade idealet af en hurtighet, en intelligens och sorglös lifslust, inför hvilken Judits mer lugna och efter omständigheterna så att säga afpassade natur tedde sig som en poetiskt skön tanke, klädd i kallt afvägande prosa.

Icke ett ögonblick undrade nu Mats på att vännen Jackson målat denna kvinna i så superlativt hänförande dager. Men han förvånades öfver, att en man, som eger en sådan klenod till hustru, har hjärta och mod att lämna henne ensam, ja, nästan öfvergifven på en landtgård i närheten af en sådan stad som San Francisco med dess många lockelser, under det att han själf helt lugnt ger sig af på en tusen-mila-lång resa, ja, nära nog en tripp jorden rundt.

En annan sak, som väckte Mats’ undran var att dessa två i allt så olika varelser kunnat knyta ett så innerligt band som det äktenskapliga ... Hennes liflighet och hans lugn stodo i lika stor kontrast mot hvarandra som eld och vatten eller som dagen mot natten; och hela hennes lifsåskådning lekte med tillvarons allvar lika sorglöst som han tog lifvet hårdt och med den praktiske mannens beräknande lugn.

Hade Mats varit mer psykolog än känslomänniska skulle han sagt, att de mest olika naturerna nog komplettera hvarandra bäst. Och han skulle då fattat, att det just var den liksom här starkt individuella olikheten, hvilken sammanhöll ett äktenskap, som vid närmare betraktande kunde ha varit idealet af en lifsförening mellan man och kvinna.

Om det nu var donna Mercedes’ – som hon kallades – likhet med Judit eller det innerligt angenäma lifvet på Jacksons hacienda, som höll Mats kvar där, med som vi sagt, förtrollning, gjorde han sig icke vidare möda att utforska. Antagligen var det dessa båda omständigheter i förening, som gjorde att drömmarna om Klondyke gledo undan för andra drömmar, hvilkas innebörd hans rättskaffens sinne nog ryst för, om den kalla logiken kallat dem vid deras rätta namn.

Allt nog! Just så som han här såg Jackson och donna Mercedes skulle han velat se sig själf och Judit, sedan han endast fått vidtaga några – retoucheringar ... Judit skulle genom dessa blifvit mer lik donna Meredes, och han själf skulle i Jacksons kläder ... Ja, i den punkten var han icke riktigt ense med sig själf. Men så mycket kände han, att *icke* hade han gjort en tur ända till Sverige, utan att ha henne, Mercedes, – nej *Judit*, menade han – med sig.

Mats kunde fundera på detta *om* långa stunder, under det att han njöt ett dolce-far-niente-lif sådant, som han under andra förhållanden skulle hafva brännmärkt såsom lättjefullt. Och som han här lefde på hacienda Mercedes vid stranden af Stilla Oceanens härliga yta och i en vegetation, ständigt full af tjusande behag och under en himmel, som endast hade sol, värme och zafirblå toner, måste han känna, hur den hårda och nyktra

verkligheten gled undan honom och byttes i en tillvaro af dådlös men berusande fantasi.

Mr Jackson var ej blind för de nya känslostämningar, som fått makt med den unge smålandspojken, hvilken nu endast med synbar tröghet förde samtalet in på, hvad som under hela resan upptagit hans tankar, nämligen guldet i Klondyke. Men detta vann mer Jacksons bifall än misshag. Han var en man, full af intensitet när det gällde att genomdrifva en fattad mening; och nu var denna, att Mats skulle ingå i firman Jacksons tjänst. Han ansåg sig behöfva en man sådan som Mats för att sköta en del af firmans rätt omfattande verksamhet. Mats skulle placeras i Sitka eller annorstädes norrut och han skulle till och med inom ej långt aflägsen framtid få bli Jacksons kompanjon. Händelsen med italienaren Benetti, hvars mordanslag å pacificbanan afvärjts genom den unge svenskens raskhet, hade fört Jackson närmare sin räddare; och Jackson ansåg sig nu rent af skyldig att i sin tur rädda Mats lif genom att med alla till buds stående medel hindra honom från att resa till Klondyke.

Slutligen böra vi framhålla, för att kunna förstå det följande, att den unge mexikanskan redan från första ögonblicket attraherades af Mats yttre. Hon såg honom så att säga med naturkvinnans ögon, och hon beundrade hans om styrka och uthållighet vittnande figur lika mycket som hon fann ett visst intresse i att, när det föll sig så, förstulet betrakta hans ungdomsfriska, energiska och på samma gång nordiskt drömmande anletsdrag – en typ så olika den, hvilken Mr Jackson egde, i hvilken det nog fanns energi, men intet drömmeri.

Också var det med odeladt behag, som hon långa stunder underhöll en naturligtvis rätt knagglig konversation med den unge svensken, hvilken för henne berättade en hel del af sina äfventyr på resan samt om det karga lifvet å de småländska tegarna, ja till och med inlät sig på att berätta bizarra sagor och historier från denna bygd, till hvilket hon å sin sida skildrade lifvet i ’vilda Western’, strider med apacherna och lifsfarliga äfventyr på de ödsliga prärierna.

I dessa samtal deltog Mr Jackson aldrig. Han bara räknade och kalkylerade öfver sina nya affärsplaner och öfver resultatet af den resa, som han just afslutat.

Men på aftonen till den tredje dagen kom han ut till Mats och Mercedes, där de sutto på ett gungbräde framför haciendans i lätt och behaglig villastil uppförda hufvudbyggning samt sade, vändande sig till Mats:

– Tidigt i morgon bitti åka vi in till Frisco, min vän. Du får bereda dig på att vi stanna där ett par dygn; det är vissa saker, som jag måste inviga dig i, innan du far.

– Hvart skall Mr Olsson fara?

Frågan kom från donna Mercedes med en nästan allt för orolig nyfikenhet.

– Till Sitka naturligtvis. Har du redan glömt det, min älskling, svarade Jackson, under det att Mats kände hur han liksom vaknade upp ur en underlig dröm.

– Ack, ända dit upp, fortsatte Mercedes. Och du själf? Skall äfven du resa till Sitka?

– Nej, mitt barn, jag måste stanna kvar här i Frisco för affärers skull. Vi få brådare hvarje dag nu sedan guldgräfvarne börjat strömma till allt mer ... *Till Klondyke!* är lösen.

– Ja, verkligen, svarade donna Mercedes. Till och med gamle Antonio har nu fått i sitt hufvud att han skall dit.

– Hvad säger du?... Antonio?... Gamle fiskargubben?

– Just han.

– Nej, det blir verkligen för starkt, svarade Mr Jackson ... Att nu pojkar, sådana som min vän här, Mr Mats Olsson, vilja fresta lyckan där uppe, detta *kan* ha skäl för sig; men att *gubbar* ... Ja, det är som jag säger, guldet förvrider deras förnuft.

– Skall äfven Mr Olsson till Klondyke? kastade nu Mercedes fram med ett tonfall af missräkning.

– Jo, det är nog meningen det, svarade Mats något dröjande.

En stunds tystnad följde, hvarunder en och hvar af de tre syntes upptagna med sina egna tankar. Men plötsligt bröts pausen af Mercedes, som hördes säga med smittande liflighet:

– När jag tänker rätt på saken, skulle äfven jag ha god lust att resa upp till Klondyke.

Mr Jackson flög upp från sin plats som hade han plötsligt sett en skallerorm vid sina fötter, och hans röst var icke så vänlig som nyss när han nu vände sig mot sin hustru sägande:

– Hvad står nu på? Börjar äfven *du* anfäktas af dessa

»Af med hatten!» (Se sid. 219).

galna guldgriller?... Ha vi det icke bra som vi ha det? Är det något som fattas? Får du ej hvarje din önskan uppfylld, eller är röfvarelif bland allt slags guldgräfvareslödder att föredraga framför den lugna och vissa tillvaron i ett angenämt hem?

– Du förstår mig icke, svarade den lilla frun resolut ... Vet du då ej, att äfventyr ingår som en hufvudbeståndsdel af hvad *jag* fordrar af lifvet? Jag är född under Mexicos himmel och redan som barn var jag med i mången dust, där insatsen var den ena eller den andra partens lif.

– Ja, men du är ju gift nu?

– Därför kan man väl ej ändra sin natur? svarade Mercedes med ett tonfall, som aldrig kom fram annars än då Jackson motsade henne – hvilket högst sällan inträffade. Ty man kan godt säga, att i hemmet var det den unga frun, som hade spiran i sin hand. Endast när det blef fråga om affärer stod Mrs Jackson utom afgörandets område – Hon älskade ej siffror och hade ej förr än just denna eftermiddag brytt sig om hvarken filialen i Sitka eller Jacksons andra planer att förtjäna på guldgräfvarne.

Som han emellertid endast ansåg detta inpass liksom hennes plötsliga vurm att fara till Klondyke som en yttring af hennes ofta framhäfda begär att få utbyta det stillsamma och fredliga lifvet på haciendan mot ett, som vore mer i stil med hennes temperament – ansåg Jackson, att han nu gjorde klokast att ej i hennes närvaro vidare orda om denna sak.

Och när han därför reste sig på nytt var det endast för att åtminstone med ett visadt yttre lugn vända sig mot hustrun sägande:

– Var nu förståndig, mitt barn, och slå de där grillerna ur hågen ... Vi få för resten tala närmare därom sedan ... I morgon bittida fara emellertid jag och vår vän Mats Olsson in till Frisco.

Och han lämnade de båda ungdomarna, hustrun och husets vän, samt gick in i villan, mot hvars, efter spanskt mönster kring hela huset gående veranda hans steg snart dogo bort.

– Ni tänker er således till Klondyke? utbrast nu donna Mercedes i det hon med liflighet åter tog upp frågan.

– Ja, svarade Mats. Målet för min långa färd har aldrig varit annat än Klondyke ... Och med nästa lägenhet

fortsätter jag uppåt kusten till Vancouver och så vidare till Juneau och Skagway.

– Men ni skulle ju till Sitka?

– Beror alldeles på! Jag vet ju ej ens, hvad jag skall där att göra; men det är väl den saken, som vi skola tala om i morgon, Mr Jackson och jag ... Ännu är emellertid ingenting absolut afgjordt.

– Ni är lycklig ni, som får råda er själf.

Inpasset kom så naturligt, att Mats icke märkte den ström af sorgbundenhet och afund, som kvällde fram därunder. Och han svarade därför, uteslutande med tanke på sig själf:

– Hvad skulle binda mig? Jag har alltid fått gå min egen väg och har aldrig haft några band.

Men knappt hade han sagt dessa ord förr än en besynnerlig känsla af oro grep honom; och Judits bild steg fram än tydligare i den framför honom stående kvinnan, hvilken betraktade honom så, att *om* det verkligen varit Judit, skulle han med stormande lidelse hafva slutit henne i sin famn och i glödande hviskningar tiggt henne om tillgift för de ord, som han nyss låtit undfalla sig.

Hans beklämning steg vid tanken på att han så tanklöst kunnat förneka det band, som med heliga löften fäste honom vid Judit; och i den rodnad, som nu färgade donna Mercedes' kinder, såg *Mats* endast ett återsken af den blygsel, hvilken steg upp på hans egna kinder.

Ett ögonblick stodo så dessa unga rodnande framför hvarandra, båda gripna af mäktiga känslor, hvilkas grunder dock voro hvarandra så ofantligt olika, lika skiljaktiga som dygden skiljer sig från lasten, dagens ljus från nattens mörker ... och båda så himmelsvidt missförstående, hvarför den ene och den andra rodnade.

Det var donna Mercedes, som först fann sig, när hon, lyftande sina båda små händer mot Mats, intog en utmanande ställning sägande:

– Kan ni spela '*Put off the hat'?*

– Hvad är det? svarade Mats förvånad, i det tankarna på Judit åter flydde sin kos.

– Jo, det skall jag lära er. Det är en rysligt lustig lek, som man åtminstone känner till öfver hela Amerika ... Jo, ser ni, man ställer sig så här ... Gör ni lika dant.

Mats lydde mekaniskt och ställde sig på samma sätt som donna Mercedes med utsträckta händer och något krökta armar, ett slags boxningsattityd, om man så vill, men med den skillnaden, att fingrarna voro utsträckta och händernas insidor vända mot hvarandra.

– Och så gör man så här, fortsatte den lilla lifliga mexikanskan, i det hennes händer började en snabb, fladdrande rörelse, under det att hennes små, i glänsande stöfletter instängda fötter togo korta, raska steg, påminnande om dans på ungefär samma fläck.

– Pass nu på! utropade hon med ett ystert skratt ... Akta er hatt, om ni kan!

Mats gjorde en afvärjande rörelse för att parera det slag, som nu måttades af hennes venstra hand mot hans hufvudbonad. Men medan han var fullt sysselsatt med att skydda sin högra sida, fick hatten plötsligt en törn från venster, och flög nu af hans lockar, beskrifvande en vid båge, innan den föll ned på gräsmattan ett godt stycke från honom.

– Ja, så går det till! utropade hon, alltjämt skrattande ... Detta är den lek, som vi amerikaner kalla *'put off*

the hat'. 'Af med hatten!'... Försök nu att slå hatten af *mig*.

Hon var förtjusande, där hon nu stod i sin korta klädning och jackliknande lif samt med en ganska bredskyggig filthatt på det rika, blåsvartglänsande håret. Hon verkade något af amazon, nedsprungen från en yster häst, och med kinderna glödande och ögonen gnistrande af ungdomsmod och lefnadslust.

Men Mats stod där handfallen och kom sig visst icke för att åtlyda hennes uppmaning förr än hon nu fortsatte:

– Sätt på er hatten igen och försök att akta den på nytt ... Kan ni därunder slå af mig *min* hatt, så ... så skall ni få mitt lof att resa till Klondyke ... Kan ni det *icke*, så får ni *inte* resa längre än till Sitka.

Mats häpnade. Var detta verkligen hennes allvar, och med hvad rätt satte hon upp detta villkor?

Men han fick icke tid att länge fundera på dessa frågor. Ty åter började hennes små händer fladdra som hade de varit fjärilsvingar, och åter, fortare än hans tanke förmådde ila, flög hans hatt af hufvudet, denna gång hamnande på verandan.

– Där ser ni! jublade donna Mercedes. Ni kan *icke* försvara er hatt ... Men vi ska försöka ännu en gång ... Tredje gången afgör!

– Nej, svarade Mats hetsigt och skamsen. Den där leken kan jag ej vara med på.

– Men ni kan ju lära er. Jag är alldeles säker på, att ni kan ha stor nytta af att kunna den om ni kommer till Klondyke! 'Put off the hat' lekes af både kvinnor och män, ofta med vadhållning. Och jag har sett den leken ibland spelas så allvarsamt att en af de medspelande själf gjort hatten sällskap, om han ej parerat i tid ... Ja, jag skall lära er leken, och ni skall sedan tacka mig; tror ni inte?

Mats visste icke hvad han skulle svara.

Han föredrog också att tiga och gick att åter hemta sin hatt, nästan med en känsla af fruktan för att vännen Jackson skulle sett honom under denna lekfulla skärmytsling, som han åtminstone icke denna kväll önskade fortsätta.

Just när han på verandan bockade sig ned efter sin hufvudbonad, visade sig Mr Jackson. Det var väl, att det nu var nästan mörkt, och det var också väl, att donna Mercedes hastigt dragit sig undan.

Inte kom sig heller Mats för att säga något om den första lektion i *'put off the hat'*, som han nyss fått; utan samtalet mellan Jackson och Mats flöt snart in på morgonens resa.

Med natten återkommo tankarna på Judit till det centrum, som kvällens förflugna ord manat fram.

Och sedan kommo drömmarna.

Bizarra voro de, dessa drömmar.

Han såg nu Judit dubbel, än gråtande och sorgbunden än hetsig och med något af vildkatt i sina rörelser. Och det underliga var, att hon i allt blef så lik donna Mercedes, Jacksons hustru.

Han vaknade vid att han såg hatten flyga af Judits hufvud.

Ännu yrvaken och med Kaliforniens skarpa måne rätt i ansiktet hörde han sig själf utbrista:

– *Hon* har förlorat .. Jag reser!

ADERTONDE KAPITLET.
För hennes skull.

Det blef icke många ord växlade mellan Mats och donna Mercedes efter händelsen utanför verandan och från den stund då han för alltid lämnade den fläck af jorden, som Mr Jackson kallade sitt Paradis; ett namn, som var mycket betecknande, och hotade att bli det ännu mer; ty syndafallet hade varit nära.

För att fatta detta, måste man säga några ord, som kunna belysa förhållandet. Mr Jackson älskade sin hustru, den unga och lifliga mexikanskan. Men man kan knappt ha rättighet säga, att Mercedes älskade sin man. D. v. s. hon såg upp till honom såsom nära nog sitt lifs räddare. Utan Mr Jackson och efter de olyckor, som genom indianupproret störtat öfver hennes föräldrahem hade Mercedes ej kunnat reda sig. Då don Gonlsalvo Banderas dog af det sår, som en förgiftad indianpil åsamkat honom, visste han, att dottern skulle finna ett stöd i Mr Jackson. På själfva dödsbädden var det nämligen som den sjuttonåriga Mercedes gaf den fyrtiofemårige svensken sin hand, gifvande efter för faderns uttalade önskan.

Detta äktenskap var således från hennes sida vida mer ett s. k. spekulationsparti än resultatet af en hjärtats innerliga böjelse. Och de blef det följande årens äfventyrarelif i skogar och på prärier, som lärde den unga hustrun att åtminstone dyrka makens mod och aldrig sinande sinnesnärvaro, äfven under de mest kritiska belägenheter, som en fritt kringströfvande pälsjägare kan råka ut för. Denna dyrkan af mannamodet blef så att säga ett slags surrogat för den känsla, som hon aldrig egt för Jackson; och så länge äfventyrarlifvet varade fanns rika tillfällen att underhålla denna hennes dyrkan, ty Jackson; var en oförvägen, djärf och aldrig rådvill man, när han ställdes öga mot öga med någon fara.

Han afgudade sin unga maka.

Detta var nog en af hufvudorsakerna till, att han en dag gaf pälsjägeriet på båten. Trots att han i Mercedes såg en modig följeslagerska under alla strapatser, fruktade han dock att någon olycklig omständighet en dag kunde kräfva den tjusande amazonens lif. Och utsatt för denna möjlighet, som skulle krossat hans hjärta, drog han sig undan i tid och établerade sig som handlande i San Francisco, där han som sådan redan från början fick god vind i seglen. Ett par lyckade spekulationer i amerikanska värdepapper gjorde honom förmögen inom loppet af ett halft år, och till detta kom att filialen i Sitka lofvade bli en riktig guldgrufva.

Men med välståndet flydde Mercedes’ beundran för maken. Det lugna och nästan yppiga lifvet på den eleganta villan vid Stilla Oceanens strand – en paradisisk fläck i det guldomtalade Kalifornien – tilltalade icke hennes oroliga sinne. Hästryggen, prärierna och det mödosamma lifvet i skogarna fängslade henne mer än att spela grande dame i San Franciscos salonger, från hvilka Mr Jackson också hastigt förde henne när han en dag trodde sig märka, att Mercedes blifvit föremål för vissa sprättars något för lifliga uppmärksamhet.

Mr Jackson såg nog, att Mercedes bemötte dessa narrar som de förtjänade det. Men han tänkte nu att – liksom under jägaretiden – det var bättre undvika än utmana, hvad som kunde vara till fara för hans strålande vackra maka.

Och därför slog han sig helt och hållet ned på villan, långt utanför San Franciscos frestelser, där han ändtligen trodde sig ha henne i det bästa förvar, man kan tänka sig, så mycket mer som han aldrig hörde henne med ett ord uttala sin saknad efter stadslifvet.

Svårigheterna att samtidigt kunna sköta affären i Frisco och den i Sitka voro nu de enda bekymmer, som tryckte på hans redliga sinne. Fåfängt hade han sett sig om efter en lämplig föreståndare för den senare

affären, som nu, genom den moderna guldfebern i Alaska, själf blifvit en guldgrufva. Och icke heller ville han lämna San Francico och sin villa utanför denna stad för att med Mercedes bosätta sig i en trakt, som ansågs vara synnerligen ohelsosam, och nog fordrade starkare fysik än den Mercedes satt inne med, hur mycket sportkvinna hon nu än var.

Det var under dessa bekymmersamma dagar som han gjorde en nödtvungen blixtturné till hemlandet, hvilket han ej besökt på många år. Mercedes hade naturligtvis fått följa med på denna vidsträckta resa, om olyckan ej velat, att hon, ett par dagar före innan Jackson måste gifva sig af, råkat vricka en fot, under en som vanligt stormande ridt, då den ostyriga hästen störtat, emedan ryttarinnan fick infallet att spränga fram genom ett svårt moras.

Resan hade aflupit synnerligen lyckligt för Jackson.

Särskildt prisade han ödet, som så oförhappandes fört honom samman med den unge landsmannen, Mats Olsson, utan hvilkens rappa uppträdande vis à vis italienaren Benetti han nu helt visst legat plundrad och mördad på någon af Nevadas eller Kaliforniens järnvägsbankar ... Mats var den man, som Jackson ansåg sig behöfva som föreståndare i Sitka; och det återstod nu endast att få den unge svensken att slå guldgräfvaregrillerna ur hågen.

Jackson var en praktisk man. Han resonerade som så:

– Olsson vill förtjäna pängar! Godt! Han skall få detta i min tjänst och med större utsikt att lyckas än om han far till skojarlandet Alaska och äfventyrarehålan Dawson City. Ja, han skall till och med få bli min kompanjon utan att sätta in annat kapital i min firma än sitt sunda förstånd, sin starka fysik och och sin omutliga rättskaffenshet. Ty dessa tre härliga betingelser har den mannen.

Och så fördes Mats af ödet till villa Mercedes.

Men hade Mr Jackson kunnat läsa, hvad som nu rörde sig i den unga mexikanskans, hans hustrus hjärta, då hade han

> så lagom prisat den stund, hvilken förde den unge Mats i donna Mercedes väg.
>
> Och nu, när den unge, hurtige svensken var borta, kunde donna Mercedes långa stunder låta tankarna sysselsätta sig endast med honom ...
>
> En morgon, när hon som vanligt gjorde sin ridtur, höll hon in den vackra springaren alldeles vid hafskanten.
>
> Strålande låg den väldiga ytan där, belyst af en nyss uppstigen sol.
>
> Men var landskapet underbart

vackert, så var bilden af den unga ryttarinnan det icke mindre.

Och medan hon nu satt där försänkt i drömmar, mognade en idé hos henne; en idé, hvilken mäktigt skulle ingripa i vår guldgräfvares, den unge smålandspojkens kommande öden.

* * *

Mats fick åtskilligt att göra i Mr Jacksons affär i Frisco, där bland annat fullständiga utrustningar för guldgräfvare ingick såsom förlagsartiklar, nu sedan tilloppet af skattesökare, som togo vägen öfver den fordna guldstaden – San Francisco – med hvarje dag blifvit allt större.

Uppsättningarna af denna proviantering gick efter listor, af hvilka vi här återgifva de vanligaste för lifsmedel såsom de ansågos kunna räcka till för ett år och såsom de afvägda och förpackade transporterades

på firman Jacksons bekostnad till de nordliga hamnarna och där såldes med stor vinst.

Måtten äro tagna i franska och engelska skålpund. En af listorna såg ut så här:

Kött (torkadt)	250 livres2)	
Farinsocker	500 »	
Risgryn	100 »	
Hafregryn	40	»
Salt	12	»
Peppar	1	»
Jäst	7	»
Maccaroner	4	»
Engelska skeppskorpor	40	»
Torkad frukt	70	»
Torkad potatis	13	»
Torkad lök	2	»
Chocolade	30	»
Kaffe	10	»
The	15	»
Tvål och såpa	20	»
Ljus	30	»
Tändstickor (och ett elddon)	3	paket

Härtill kom äfven ett s. k. husapotek med citronsyra och s. k. kalksirup för att motverka skörbjugg. Äfven hörde till detta apotek en uppsättning blå glasögon till skydd mot den ofta bländande snön.

Detta allt representerade en vikt af cirka 1,050 livres förpackade i en låda, med hermetiskt, åtminstone vattentätt vaxduksöfverdrag; och denna låda borde ej slås upp förr än man hunnit bestämmelseorten; d. v. s. den plats, där man med någon utsikt om framgång ansåg sig kunna börja guldgräfveriet. Under färden borde man ej anlita denna proviantlåda, utan en mindre, beräknad från Juneau eller Skagway och af följande innehåll samt afpassad efter amerikansk vikt:

Mjöl	20 pounds3	
Rökt fläsk	12 »	
Bönor	12 »	
Smör	4	»
Torkade vegetabilier	5	»
Kondenserad mjölk	4	kannor
Socker	5	pounds
The	1	»
Kaffe	3	»
Salt	2	»

Samt härtill något peppar, senap och tobak.

Men det var icke endast lifsförnödenheter, som Mr Jackson kunde förse guldgräfvarne med. Hans affär förde äfven kläder och utensilier af hvarjehanda slag.

Följande uppsättningar voro mest efterfrågade af fackmän:

Kläder:

Fyra skjortor af s. k. mackinau-flanell.

Två tröjor och två par kalsonger af bomull eller linne.

Två par byxor af mackineau.

En kostym af velour (grof sammet).

Två par lärftsbyxor.

En kostym af blå lärft; s. k. maskinistkostym.

En s. k. *parkha*, skinnväst, med den ludna delen inåt; samt därtill hörande vidfäst kapuschong, äfven denna å insidan beklädd med skinn.

En kostym af vattentätt sämskskinn eller ock s. k. sjömanskläder af vaxduk, byxor, jacka och sydvest.

En regnkappa af guttaperka.

Sex par strumpor af mindre nummer och sex par af större nummer s. k. utanstrumpor.

Ett par s. k. snöstrumpor.

Ett par pelsfodrade tumvantar, samt ett par vantar med trikotterade handlinningar. Vidare ett par vanliga fingervantar samt ett par tjocka handskar.

Ett par sjöstöflar af groft gods och två par moccasiner, sådana, som brukas af indianerna.

Ett par riktigt vattentäta kautschukstöflar.

Ett par smidiga skidor.

Till denna utrustning hörde äfven, för den, som ville ekipera sig grundligt och äfven tänka på snyggheten, ett dussin näsdukar och några handdukar samt servetter.

Men viktigare var att icke glömma en nattmössa af ylle och en sofpåse, eller sofsäck af det slag, som eskimåerna använda. Ty ofta nog blef det att sofva under bar himmel, och fanns det något skjul att tillgå, erbjöd detta under alla omständigheter ett klent skydd mot isande väder och vindar.

Man borde äfven föra med sig ett slags kaskett med glasförsedda titthål, och framförallt en tre meter *moskitosnät*, en *kompass* och ett *tält*, ungefär af den storlek, som begagnas af militärer på fältfot.

Vidare fick man ej glömma en kokpanna och en gryta, en tekastrull, en stekpanna, en gaffel, två skedar, en jaktknif, en bägare, tre tallrikar och en påse med lappar för lagning.

Bland högst viktiga saker fick man ej glömma en guldvaskarepanna med teleskopiskt rör, en jaktbössa och en god revolver samt några hundra patroner.

En annan viktig sak att föra med sig på en färd i Alaska är en kälke; och för guldgräfvare är specielt verktyg sådana som en hacka och ett par spadar af bästa gods något, som icke bör glömmas; ty på själfva guldorten stå dessa, annars mycket billiga redskap, synnerligen dyrt i pris.

Äfven bör man ej sakna en brynsten, en hammare och en yxa, en jordborr, en större slef samt en såg och en hyfvel. Denna senare kan man dock reda sig utan. Däremot bör man ej glömma att föra med ett måttband samt ett vinkelmått eller s. k. gradskifva och en fyra à fem filar samt två ispikar.

Man gör äfven klokt i att till ofvan uppräknade utensilier lägga ett djupt fat eller en skål för uppsamlandet af

urvaskad guldsand samt för tvättningen af guldhaltig jord.

Slutligen bör nämnas ett långt, starkt rep af manillahampa, en del spik och nubb och en skrufnyckel, ett större lås eller par, samt några smärre lås till lådor och dylikt.

Ej heller bör en guldgräfvare glömma att föra med sig en del beck, för att användas vid tätandet af den farkost, som han måste bygga sig för att kunna färdas på vattenvägarna å andra sidan bärgpassen.

För den guldgräfvare, som har råd att lägga sig till med dessa förnödenheter, hvilka här uppräknats, och som ej innehålla mer än hvad man verkligen behöfver för att med någorlunda utsikt att lyckas kunna slå sig fram i det ogästvänliga Alaska och på stränderna af Klondykes ofta rätt farliga floder – ställer sig priset i genomsnitt till närmare tolfhundra kronor, eller tre hundra dollars om inköpen göras på platser som Juneau, Skagway eller Sitka. I San Francisco blir denna utrustning nog något billigare; men man har där att medräkna den ej obetydliga fraktsatsen på hvarje kilo, som skall föras upp till Alaskaterritoriets kuststäder.

Men denna summa för att rusta ut sig, och som här är tagen så minimal som möjligt, blir verkligen trots dess för mången ansenliga storlek i alla fall liten, om man jämför den med den nödiga hufvudsumman eller så att säga med det driftkapital, hvilket en klondykeresande guldspekulant i våra dagar bör förse sig med, såvida han ej reser dit uteslutande som guldgräfvaredräng.

En känd klondykeresande, fransmannen Harry de Windt, hvilken om dessa sina resor gifvit ut ett arbete, kalladt *»Trough the Gould-fields of Alaska to Berings-Straits»*, säger sålunda:

»Det är vansinne att resa till Klondyke från Europa med mindre kapital än 1500 dollars», sex tusen kronor.

Men om detta hade Örsjö-Mats, som nu sedan några dagar varit i full färd med att ordna och sortera nyssnämnda fourageringar från Mr Jacksons varumagasin, icke en aning, och konstigt nog hade denna viktiga punkt ej heller kommit på tal mellan honom och Jackson, hvilken sistnämde antog Mats' reskassa vara betydligt större än den i verkligheten var det.

Allt nog! Dagen för affärden uppåt Alaska närmade sig allt mer, och det var nu bestämdt, att Mats skulle ha uppsikt öfver den rätt betydande sändning, som för Mr Jacksons räkning var destinerad till Sitka, dit han skulle följa detta filial-lager.

Däremot var det icke bestämdt om Mats skulle antaga Jacksons förslag att bli filialföreståndare. Ty i den punkten visade sig den unge smäländingen föga medgörlig. Hur gynnsamma villkoren än voro, ville han icke binda sig, trots att han nu på närmare håll såg svårigheterna torna upp sig allt mer för en och hvar, hvilken ämnade sig till guldfälten.

Dagen innan han själf skulle resa till Sitka såg han en syn, som dock gaf hans drömmar om guld ny näring. Det var när den från S:t Michaelovski anlända ångaren Excelsior satte i land en kontingent af lyckligt återkomna guldgräfvare.

Tusentals människor hade samlat sig nere vid tilläggsplatsen, och hänförelsen hade nått kulmen. Hurraropen stego darrande och brusande mot den djupblå himmelen, och de återvändande helsades som 'stormrika karlar' göra anspråk på att bli mottagna af folk, som till största delen kan inrangeras under begreppet 'fattiglappar.'

Specielt gladde sig San Franciscos affärsmän, hotellegare och kroginnehafvare, samt andra, hvilka existerade och skodde sig på drifvandet af spelnästen och andra dylika usla handteringar.

Sådana visste *allt*, hvad man behöfver veta om en återvändande guldgräfvare, nämligen hur han lyckats i

sina sträfvanden vid sökandet efter jordens mäktigaste metall.

Och man satte riktiga falkblickar i dessa nya 'guldtuppar', där de stego i land, under det att åtskilliga fotografer voro »smarta» nog att med utsikt om vacker likvid föreviga det högtidliga ögonblicket såsom synes af vidstående bild, tagen från platsen.

Tärda och medtagna sågo de fläste ut; och i mångas ansikten kunde man spåra ett gryende eller längre gånget stadium af tuberkulosens vinningar; ty lungsot är en fara, som flertalet guldgräfvare i Klondyke utsätta sig för, på grund af det hårdt frestande klimatet.

Det fanns annars icke något särskildt frapperande i desse lyckliges (!) drag – med undantag af de mest härjade. – En och hvar såg ut som folket ser ut mest – drag ur den stora hopen.

Naturligtvis fattades icke heller veritabla galgfysionomier.

Men det bör anmärkas, att dessa i regeln tillhörde det slags banditer, som man alltid finner i guldgräfvares spår, 'guldgräfvarlikens hyänor', som man skulle kunna kalla dem. Och sådana eger San Francisco i stor mängd förut, – hvarför hurraropen och välkomsthelsningarna visst icke välkomnade detta slags tillskott.

Nej, man helsade en del gynnade, som egenhändigt buro öfver landgången små, smutsiga påsar; buro dem med samma varsamhet, som modern bär sin förstfödde. Och dessa påsar af buldan, läder eller oberedda skinn fångade blickarna och mättes upp med astronomisk noggrannhet. Ty i dem fanns det – *guld!*

Dessa, som kommo med vinsten i påsar, synliga för en och hvar, och som trots smutsen på omhöljet bländade massans ögon, voro emellertid de oförvägnaste, de, som vågade öppet erkänna och visa, att de voro rika karlar.

Men det fanns andra, som voro lika rika, ja, många ännu rikare än männen med påsarna, fast de ännu ej buro det till torgs, som man säger.

Dessa hade sina skatter förborgade för världens ögon, hade dem insydda i kläderna, klimpvis eller i med sinnrika fickor försedda stöfvelskaft, fickor fyllda med glänsande guldsand, hvilket nog gjorde fotbeklädnaden tung som en dykares blysula, men dock gången lika lätt och sväfvande som med en Cendrillons lilla sagosko.

Och detta sågo äfven de spejandes falkögon.

Men fanns en man, hvilken gick tungt öfver landgången, en man, hvars blick var beslöjad och dyster, och hvars drag återspeglade de misslyckade beräkningarnas och de grusade förhoppningarnas tillkämpade resignation, då visste man, att *den* mannen var det ingenting att förtjäna på; och han fick gå i land utan att någon ens steg fram för att ge honom nådestöten med ett ord af beklagande.

Man behöfver icke heller stor öfning för att vara skarpsynt vid dylika tillfällen; och Mats såg snart lika klart, som någon af de andra i den stora massan, hvilka som haft trumf på hand i hazardspelet med Klondykes Fortuna.

Och som han såg att det fanns många af dessa, som nu gjort den 2,500 engelska milen långa resan med 'Excelsior' från Michaelovski, tyckte han sig i andanom vara en bland desse utvalda; och hans beslut mognade i fast föresats, att kosta hvad det ville, icke ge tappt, utan lämna alla intressen, hur vinstgifvande och lofvande de än kunde vara, för att söka nå detta enda, att själf skaffa sig guld i Klondyke, och att endast besöka Sitka på genomresa.

Nu kunde intet rubba detta hans beslut.

* * *

På aftonen samma dag som Mats beskådat de hemvändande guldgräfvarnes återkomst till San Francisco, eller rättare deras landstigning därstädes, ty endast en ringa del af dessa lyckosökare hörde till Friscos samhälle eller hade ens förr sett denna Westerns pärla – den aftonen såg man Mats med tankfull min styra sina steg gata upp och gata ned, tydligen utan annat mål än att se sig om i den stad, hvars skönhet ovillkorligen måste tilltala hvarje främling.

Det hade redan börjat skymma, och här och hvar syntes lyktorna glimma till mot en allt mörkare bakgrund, gifvande något trolskt åt hvarje nytt sceneri och väckande drömfulla tankar. Mindre sysselsatt med att beundra hvad han såg än med sina egna funderingar på hvad morgondagen skulle föra med sig, märkte Mats icke, att han så småningom hunnit förirra sig ända in i stadens centrum och ej att han nu helt plötsligt kom till ett område, som var frappant olika allt, hvad den öfriga staden hade att uppvisa.

Han hade kommit in i San Franciscos karaktäristiska *Kina- Town*, ett område, som är anvisadt till de snedögda sönerna och döttrarna af till Kalifornien invandrade representanter för Midtens rike, en kontingent, hvilken ej åtnjuter bästa anseende och som det forna guldgräfvande samhället gerna skulle vilja vara befriadt från. Men man har här lika fåfängt sökt blifva kineserna kvitt som i Sydney och i Peru, i Callas som i Kalkutta från hvilka punkter – utom från självfva moderlandet – den kinesiska invasionen långsamt men säkert utbreder sig jorden rundt, specielt till sådana punkter af världen, där det kan vara något att förtjäna.

Amerika har öfversvämmats af kineser sedan många år och gifvit anledning till stor hätskhet från den öfriga arbetande befolkningen på grund af kinesens fenomenala förmåga att kunna arbeta för så godt som ingenting. Hans sparsamhet har där blifvit till ett ordspråk; och en kines kan verkligen existera på en lön, som skulle komma en hvit arbetare att dö af svält.

Städerna vid Stilla Oceanens kuster har han nu öfversvämmat sedan amerikanaren allt mer trängt honom mot Western; och som sagdt, i San Francisco har han sin gifna, starkt befolkade Kina-town liksom han har det på Filippinerna, Malayiska halfön och i Siam; ty från att ha under tusen år varit instängd inom den beryktade kinesiska muren har hela världen blifvit hans fosterland.

I San Francisco är 'John Kinaman', som han allmänt kallas af alla engelsktalande folk, icke en bit bättre än i t. ex. Londons beryktade smutskvarter Whitechapel. Och han har här liksom i London sin viktigaste inkomst af sin tvättbunke och sin opiihåla.

Utanför en sådan hade Mats stannat, med rätta förvånad öfver det säregna sätt på hvilken entrén var smyckad med kulörta papperslyktor och konstbesynnerlig skyltning i regnbågens alla färger.

Mats var icke vidare nyfiken af sig. Men denna besynnerliga lokal fängslade dock hans uppmärksamhet så att han snart ej kunde motstå nöjet att hörsamma den vid dörren eller rättare pappersskärmen stående kinesens uppmaning att stiga på.

Hur det kom sig kunde Mats sedermera ej förklara själf. Men rätt som det var befann sig äfven han med en pipa i munnen. I början fann han endast äckel af de etherlätta molnen; men efter hand vändes denna känsla i odeladt behag och redan vid slutet af den andra pipan – då den smutsiga lokalen började framträda i de mest bizarra färger och motsättningar, hans fantasi någonsin skådat – redan innan denna pipa var slut, rekvirerade han en tredje. Med denna tyckte han sig själf gå upp i moln; och nu blef omgifningen ännu underligare, samt omöjlig att klart fixera till form eller färg. Och han tyckte sig sväfva på regnbågens lätta linier mot ett

land, en värld, som endast sagornas väna väsen befolkar, och där den, som dit inträder, genast blir fri från alla jordiska bekymmer, alla lifvets tryckande fjättrar och band. Och så skiftade med blixtens snabbhet alla de underliga bilder, han såg, och han kände hur han så småningom gled ned liksom i ett haf af glänsande opal, ett vatten, fullt af pärlemorglans, mjukt, varmt och lent famnande.

I detta sällsamma bad fascinerades han lika plötsligt af en kvinna, en kvinna med donna Mercedes' och Judits drag, men föröfrigt en andeuppenbarelse af oförliknelig skönhet.

Han ville ropa till, han ville stormskrika ut hur mycket han älskade henne ...

Men läpparna snördes samman och halsen kändes plötsligt som fylld af brännande sand ... och så förlorade han medvetandet ...

– – –

Mats vaknade med en brinnande hufvudvärk.

Med darrande lämmar reste han sig från den bädd, hvars snuskighet nu framstod för hans långsamt vaknande blickar i all dess vedervärdighet, och hvars stank endast kunde jämföras med hvad han kände af de ångor, som pressade sig ut från hans tungt arbetande bröst.

En känsla af ångest fick makt med honom, och som en piskad hund flydde han ut på gatan, sedan han, följd af mer härdade opiierökares hånleenden, betalt sin tribut för ett nöje, som snart bytt sig i helvetiska kval.

När han åter var i det fria, var hans första känsla ett vildt begär att så fort som möjligt skudda detta djuriska kvarters stoft af sina fötter. Och nästan springande ilade han fram genom de smutsiga, smala gränderna, där det var så mycket svårare att hitta, som den ena fläcken var så kopietroget lik den andra. Och han kunde nu, när svårigheterna syntes växa vid försöken att komma ur denna labyrint, ej annat än prisa sin försiktighet att ej hafva fört med sig sin reskassa, på hvilken han under opiieruset annars utan minsta svårighet för rånaren skulle ha blifvit beröfvad.

Plötsligt stannade han vid det att han tyckte sig höra ett nödrop – en kvinnas ångestskri.

Och nästa minut, när han i fullt lopp skyndat i riktning mot ljudet fick han se hur en mörkklädd kvinna släpades mellan två kineser, som tydligen med våld ville bortföra henne, trots alla hennes försök att sätta sig till motvärn.

En blick var nog för Mats att se, trots den fantastiska och dunkla belysningen, att kvinnan var – *Mercedes!*

Ett språng, och Mats stod vid hennes sida. – Ett väl måttadt slag sträckte den ene kvinnoröfvaren till marken, hvarvid

Mats slungade kinesen mot en husvägg.

denne gaf upp ett skrän, som genast kallade en mängd andra kineser till skådeplatsen.

Men obekymrad om detta grep han med jättekrafter den kines om lifvet, som ännu fasthöll donna Mercedes, och slungade honom mot en husvägg.

Ett oredigt sorl på en dialekt blandad af usel engelska och kinesiska, sådan man kan få höra dessa vidt skilda idiom i ett riktigt amerikanskt kinakvarter, mötte Mats öron, när han stod där med donna Mercedes, omgifven af uppretade Midtens söner, hvilka rusat till för att bistå sina två svårt misshandlade landsmän, af hvilka den ene, den, som Mats slungat mot väggen, nu låg i sina dödsryckningar efter det förfärliga slag,

som hans skalle fått mottaga mot de hårda och skarpa stenarna.

– Skynda er! hörde han nu donna Mercedes' röst ... Annars äro vi förlorade.

– För detta pack? svarade Mats, beredd att angripa ännu en af de mest påträngande ... Nej, Mistress! Då, känner ni icke mig.

– Men öfvermakten! De skola komma i hundra, ja, tusental. Och hinna vi icke in i de amerikanska kvarteren, äro vi båda utsatta för att mördas, fortsatte donna Mercedes bönfallande. Jag är visserligen beväpnad; men ett skott skulle endast uppreta dem ännu mer ... Kom!... Jag bönfaller, jag besvär er!

Och hon fattade Mats i armen och drog honom med sig mot hans vilja, allt under det att kineserna trängde fram allt fler och fler, alla med hotande åtbörder och öfverösande de båda kristne med skurar af förbannelser och skällsord.

Ingen i den skrålande och larmande skaran tycktes dock ha lust eller rättare sagdt mod att börja anfallet på Mats och den mörkhyade mexikanskan. Kinesens medfödda feghet förnekade sig icke, och denna omständighet gjorde, att donna Mercedes, som syntes hemmastadd med terrängen, kunde föra Mats till en gränd, hvilken mynnade direkt ut i en af de äkt-amerikanska streets, som föra ned till den långa strandpromenaden vid hafvet och hamnen.

Här voro de relativt skyddade. Ingen af de snedögde skulle direkt våga angripa dem på en plats, där en fruktad polisman när som hälst kunde visa sig, hvilket däremot hörde till sällsyntheterna inne i självfva kinastaden.

Och man såg dem därför draga sig tillbaka, åtnöjande sig med att drifva upp skällsorden till ursinnigt skrän, som dock äfven det mer och mer förlorade sig mellan de af papperslyktor svagt belysta, smutsiga väggarna.

På en bänk nere vid strandpromenaden nödgade donna Mercedes Mats att slå sig ned, själf sättande sig vid hans sida.

Hon syntes ännu upprörd; men i hennes röst låg det en viss behärskning, när hon sade:

– Det här kunde verkligen ha gått illa. Kineshundarne äro icke att leka med ... Men hvad skulle ni också in i 'the kinatown' att göra?

– Den frågan kan jag verkligen med samma rätt ställa till er själf, svarade Mats, utan att observera den underliga, varma blick, som gång på gång träffade honom från mexikanskans mörka, glänsande ögon.

– Jag skulle följa er, svarade hon kort.

– *Mig?*... Det må jag verkligen kalla besynnerligt, svarade Mats i det han kände sig underlig till mods för den blick, som åter ledsagat hennes ord.

– Ja, er! Jag kom helt àpropos, just som ni vek in åt kina-kvarteret. Min man vet icke ens att jag lämnat villan. Men i dag när han kom ut nämde han, att ni redan i morgon skulle resa härifrån med varor till Sitka, och då kunde jag omöjligt lägga band på min längtan att få se er ännu en gång.

Mats svarade ej. Förvåningen förstummade honom. Och utan att afbryta hennes ord, – nästan troende sig själf ännu under intrycket af opiieruset med dess vansinniga dröm om att hon fortfarande famnade honom i det opal- och perlemorfärgade badet – hörde han henne fortsätta:

– Jag är uppriktig som ni hör; och jag begär, att ni skall vara lika uppriktig mot mig. Nåväl! Hör på min plan

... Jag leds till vanvett af att sitta där som en nunna på vår villa, Jacksons hacienda ... Jag blir galen af detta tomma lif, som gör den ena dagen lik den andra, och nästa morgon lika trist som den föregående ... Nu har jag beslutat att bryta med all denna trivialitet. Som ni vill jag ut på äfventyr; som ni vill jag till Klondyke ... Det är icke, nej snarare icke alls för att där vinna guld. Nej, jag är icke guldtörstig. Men jag längtar med glödande passion efter äfventyr, efter något, som gör lifvet till ett vågspel, och i hvilka jag fullt kan mäta min styrka.

Mats kunde inte låta bli att dra på mun när han nu fann det vara tid att inpassa:

– Jag förstår er icke rätt, Mistress Jackson. Ni talar om att mäta er styrka med äfventyr. Och ändå såg ni nyss själf, hur ett dylikt kan bli er öfvermäktigt. Eller hur tror ni det skulle kunnat gå er, om icke slumpen helt plötsligt nyss lagat så att jag kom i er väg?

– Illa! Jag erkänner det, svarade donna Mercedes med en ny glödande blick på sin räddare ... Men jag var den gången oförberedd; ty man öfverföll mig lömskt under det att jag väntade på er utanför opiiehuset, där jag ej trodde att ni skulle stanna så länge som ni verkligen gjorde det ... Annars är jag nog den kvinna, som vet att försvara mig intill sista blodsdroppen om det gäller ... Emellertid har jag, genom hvad som händt, ytterligare en anledning att framställa den bön till er, som sedan flera dygn hvilat färdig på mina läppar ... Ni gissar nog hvilken. Gör ni inte?

– Nej, sannerligen jag förstår, hvad ni menar. Men ni är besynnerlig, och jag börjar nästan bli rädd för er, svarade Mats, undvikande hennes blickar.

Utan att Mats hann hindra det, grep hon hans hand med vild häftighet, och i det hon hårdt tryckte denna hand mellan sina välformade, späda och rosenröda fingrar, hvilka dock icke saknade en viss kraftfullhet, härdade som de voro under ett ungdomslif fullt af spännande äfventyr å de sydamerikanska prärierna. Hon tryckte hans händer passioneradt och utbrast:

– O! Låt mig få följa dit, följa er till Klondyke!

Mats blef så häpen ännu en gång, ej minst genom den underström af glöd, som nu brusade fram med hennes ord lika mycket som genom hennes blickar, att han ej ens kom sig för att draga undan sin hand, som hon fortfarande höll fast utan att synas vilja släppa den innan hon fått mottaga hans svar.

Men han reste sig och stod där nu full af både oro och undran, endast tänkande på hur han fortast skulle kunna bli henne kvitt. Ty på Mats’ lugna sinne framstod denna mexikanskans begäran såsom något oerhördt, något rent utaf vansinnigt om ej något ännu värre.

Och den gamla historien om Potifars hustru, som frästade Joseph, kom för honom, och han tyckte se sig själf i Josephs kläder och ville liksom denne hellre lämna allt annat i sticket än lyssna till frästerskans förslag.

Men Mats var klokare än Joseph.

Han kände instinktivt att han ej skulle komma någon vart med denna våldsamma natur, om han ej begagnade sig af list.

Och sedan han kommit till den lösningen, svarade han i det han fåfängt sökte göra fri sin hand:

– Ni vänder er till alldeles orätt person, Mistress Jackson, med denna begäran. Det kan ej vara någon annan än er husbonde och man, min vän, som ger er tillstånd att göra en dylik färd.

Hon såg icke det minsta förlägen ut efter denna skarpa, fast indirekta tillrättavisning, utan svarade lifligt,

ehuru mer behärskadt än nyss, då hon störtade fram sin dåraktiga bön:

– Och *om* han ger mig lof, får jag då följa er?

– Det blir tids nog att tala om den saken, när han gifvit er detta löfte, svarade Mats kallt och nu allvarsamt förargad öfver hennes envishet ... Nu kan det emellertid vara på tiden att vi gå hem.

– Inte jag!

– Inte? Jag förstår er verkligen icke. Hvart skall ni då taga vägen?

– Skulle detta intressera er? Jag trodde verkligen icke det ... Min Gud, hvad ni män från Sverige äro kyliga, lugna och kalkylerande.

Detta senare sade hon mera för sig själf i det hon reste sig. Och med blickarna åter djupt sänkta i Mats' ögon, fortsatte hon:

– Jag har tagit fel på er som på honom.

– I Herrans namn, hvad menar ni? utbrast Mats, på samma gång han fruktade att få höra hennes svar.

– Tänk hvad ni vill om den saken. Ett kan ni emellertid vara viss på, och detta är, att i morgon reser äfven jag till Sitka ... God natt!

Och han såg henne försvinna bland skuggorna i den långa strandallén, som allt mer bäddades i den tropiska nattens ogenomträngliga mörker.

Icke ett ögonblick tänkte Mats följa efter henne. Han kände att en sådan handling endast skulle väcka nya scener af samma oroande natur som nyss; och det var därför bäst att låta henne löpa, ehuru hon nog vid denna tid på natten gjort klokast att ej styra sina steg från staden, som hon nu syntes göra.

Men hon känner väl sin egen styrka, tänkte Mats, lugnande sig själf ... Och utom dess vill åtminstone icke jag underblåsa en nyck, en dårskap, som skall väcka Jacksons förtviflan.

Han styrde därför åter sina steg mot lägenheten vid Kearnystreet för att söka några timmars hvila före tillträdandet af den resa, som nästa dag skulle taga sin början.

Plötsligt stannade han dock, och en ny tanke kom öfver honom. Han förde handen mot hjärtat, och minnet af en underlåten handling flög genom hans hufvud. Han bannade sig själf med hårda tillmälen öfver att kunna hafva glömt, hvad han redan bort höra efter hvarje dag; höra efter på posten, om det ej fanns något bref till honom från Judit.

Och med detta vaknade ett nytt beslut.

Han ville fly både Jackson och donna Mercedes; fri och ensam ville han taga sig fram dit upp till guldlandet och alldeles utan andra band än de, som fängslade honom vid Judit, skapa de medel, som inom kort måste bereda bådas deras lycka.

För hennes skull, för Judit, ville han alldeles offra de fördelar, som slumpen nu fört i hans väg.

NITTONDE KAPITLET.
Guld kostar guld!

Tidigt följande morgon vaknade Mats efter en natt, som icke gifvit honom någon hvila.

Hans första tanke var att genast gå in till Mr Jackson för att delgifva denne det beslut, han nu fattat – att han icke ämnade följa med dennes varor till filialen i Sitka.

Men när han tänkte på att ett sådant meddelande verkligen fordrade skäl för sig och att dessa voro af en natur, hvilken han ej kunde yppa utan att helt visst utså frö till de största själslidanden i den välvillige landsmannens hjärta, där ju donna Mercedes var solen och den lifgifvande styrkan; när han insåg, att samma kvinnas galna nycker och dåraktiga längtan efter äfventyr skulle bereda hennes make ett helvete af sorg – då kom han till den slutsatsen, att det klokaste han nu kunde göra, det var att helt enkelt försvinna utan att ens säga afsked.

Med denna handling skulle han visserligen förlora en hel del fördelar, ej minst den, att för billigt pris kunna förskaffa sig den utrustning, hvilken var af nöden för att uppträda som ordentligt fournerad guldsökare i de arktiska regionerna. Ja, svårigheterna skulle med detta nödtvungna försvinnande ökas i ansenlig grad, så att han vid framkomsten till guldorten väl knappt hade annat råd än att taga drängplats hos de lyckligare lottade, hvilka haft medel att kunna inmuta och betala de visserligen icke så enormt stora men dock ganska dryga utgifterna för en claim.

Han ville nu med järnväg samma dag taga sig fram till Victoria eller Vancouver i British Columbia och sedan därifrån med ångare bege sig direkt upp till Skagway, möjligen med anhalt för proviantering uti Juneau. Så att marschruten var honom nu fullt klar, åtminstone till det moderna guldlandets stränder. Och sedan, tänkte han, blir det väl alltid någon råd.

Emellertid hade han nu först att besöka postkontoret för att höra efter om det fanns något bref till honom från Lübeck. Några stora förhoppningar hade han visserligen icke ty tiden hade varit väl knappt tillmätt, ehuru han uppehållit sig rätt länge i San Francisco, och brefvet till Judit blifvit afsändt genast han kom i land uti Newyork. Men om Judit skrifvit omedelbart efter att hon fått mottaga hans bref och under förutsättning, att hon då ännu vore kvar hos Silberstein, skulle det ju ännu kunna hända, att det nu fanns svar från henne.

Han kände hur hans hjärta klappade, när han kom fram till postkontoret, just som detta öppnades. Och han darrade på målet, när han ett ögonblick senare på oklanderlig engelska framsällde sin förfrågan.

Minuterna innan han fick svar syntes honom som evigheter i skärselden. Och när det ändtligen kom var det – nekande.

Och så fanns det ingenting vidare att göra åt den saken.

I närmaste tidningskontor skaffade han sig en tågtabell, samt fann att närmaste lägenhet med järnvägen norrut var med middagståget.

Han hade således ännu några timmar på sig, och denna tid ville han bl. a. använda till att skrifva några rader, som för Mr Jackson skulle motivera skälet, hvarför han – Mats – icke ansåg sig kunna mottaga det vänliga anbudet att få bli filialföreståndare i Sitka eller uti Juneau.

Längtan efter att fortast möjligt komma till den ursprungliga bestämmelseorten, Klondyke, fick här gälla hvad den kunde och äfven ursäkta, att han bröt upp så hufvudstupa utan att ens ge sig tid att muntligen taga afsked.

Brefvet afslutades med en mängd tacksägelser för den visade gästfriheten samt löfte, att möjligen, om det lämpade sig, så aflägga ett besök i San Francisco och hos Mr Jackson när han – Mats – återvände från

Klondyke.

Som sagdt: detta bref fick gälla hvad det kunde. Mats hade icke hjärta att säga Mr Jackson sanningen, den rent af löjliga sanningen, att han så godt som flydde af fruktan att få donna Mercedes alias Mrs Jackson till ressällskap.

Brefvet lade han i närmaste låda och slog sig sedan ned vid ett bord att fördrifva den återstående tiden med tidningsläsning.

Slumpen förde i hans händer en amerikansk tidning, i hvilken han fann en artikel med hufvudrubriken:

Guldgräfvarelagar i Yukondistriktet.

Denna artikel, som naturligtvis hade aktuelt intresse för Mats och var försedd med en hel del orienterade underrubriker, innehöll bland annat följande:

Anvisningar om claimbesittning.

En och hvar, som är fyllda aderton år, samt eger speciellt tillstånd att jaga, fiska och minera och detta gällande för minst ett år samt utfärdadt af myndigheterna för Montreal, Toronto eller annan därmed likställd plats och hvilka certifikat erhållas mot tio dollars’ afgift, har rättighet att lägga sig till med en claim på två hundra femtio fots längd efter flodbädd. Parallelogrammens storlek får icke öfverskrida ett tusen fot, räknadt från den ena strandbrädden till den andra, och denna linie skall räknas horisontalt tre fot öfver vattnet enligt vidstående teckningar 1 och 2.

*

Skulle naturliga hinder ställa sig i vägen mot att beräkna den horisontala linien på tre fots höjd öfver vattenbrynet, får man beräkna efter därtill erforderlig höjd, som synes af bild 3.

*

Tager man en claim å endast ena stranden af en flod skola dock dimensionerna vara desamma. Parallelogrammen skall dock i detta fall omfatta två hundra femtio fot i stället som förut ett hundra fot. Närmare synes af bild 4 och 5.

*

Alla andra placeringar af claims följa regeln, att de skola vara två hundra femtio fot i kvadrat med undantag af claims, som läggas å bärg, som löpa parallelt efter en flods lopp, och hvars strand icke tillåter beräkningen efter tusen fots horisontlinie, s. k. *hill-claims*, eller bärg- och kull-claims.

*

Så kallade *bench-claims*, hvilket tydligast åskådliggöres af teckning 6, skall omfatta två hundra femtio fots kvadrat.

*

Alla claims grupperas tio och tio, och alla udda grupper reserveras för kronan och ministäriet för inre förvaltningen samt disponeras efter ministärrådets godtfinnande.

*

Den, som först har upptäckt en guldclaim, har rätt att få en claim på fem hundra fot långs efter flod i stället för två hundra femtio. Göres upptäckten af gemensamt två guldsökare skola dessa ha rätt till ett område af två tusen fot.

*

Dessa upptäckter eller inmuteringar skola anmälas inom tio dagar på kommissariatbyrån för guldmineförvaltningen, så vida denna finnes inom sexton kilometers distans. Ligger fyndorten längre aflägsen från detta kommissariat, beräknas en tidrymd af en dag på hvar sextonde kilometer därutöfver.

*

Inregistreringssumman är fem à tio dollars pr år, allt efter claimens läge och approximativa värde.

Till guvernementet skall aflämnas tio procent af det guld, som claimsinnehafvare skaffa i dagen.

Hvarje försök att undandraga sig denna eller andra skyldigheter bestraffas på så sätt, att guldgräfvaren mister sin claim jämte allt å denna frambrakt guld.

*

Ingen eger rätt att besitta mer än en claim i samma region eller grupp – med undantag af bärg-claims, som gränsa till flod eller annat vatten och som man har rättighet att reklamera inom sextio dagar, hvarpå besittningstagandet genast skall följa efter hundra dollars afgift.

Om en claim står obrukad under sjuttiotvå timmar, återfaller eganderätten till domänstyrelsen. Denna punkt gäller för den vackra årstiden, som närmare bestämmes af kommissariatet med stöd af väderleksförhållanden. Undantag kan erhållas genom särskildt sökt tillåtelse.

*

Vid erläggandet af den beslutade afgiften erhåller man af kommissariatet en tryckt sammanfattning af fastställda lagar, gällande för guldgräfvaredistriktet, och efter hvilka man eger att obrottsligen ställa sig till efterättelse. Äfven erhålles samtidigt formulär för ansökan till erhållandet af guldgifvande claim.

*

En hvar, som fyllt aderton år och är försedd med speciella tillståndshandlingar, kan få besätta s. k. guldkvartsclaims på ett tusen fem hundra fot i kvadrat.

*

För guldsökeri i floder och strömmar medelst användande af pråmar eller andra farkoster kan man af guvernementsstyrelsen få hyra vattendrag till en längd af sju kilometer, gällande för tjugo år, om man så vill. Priset är hundra dollars pr år för sexton hundra meter samt med därtill kommande tio procent af allt guld, som erhålles öfver tolf dollars.

*

Endast amerikanska medborgare eller en och hvar, som lagt in ansökan om att få bli detta, kunna erhålla eganderätt till malmådror inom Alaska-guvernementets område.

*

Man eger rätt att få tjugo acres inregistrerade – till ett värde af 2,50 dollars pr acre – om anmälan göres inom tre dagar efter upptäckten, och om kommissariatet icke är mer än tjugufyra kilometer från platsen. För hvarje afstånd, som med sexton kilometer öfverskrider nämda tjugufyra, gifves ytterligare en dags anstånd.

*

Man har rätt att bruka femton hundra fot af hvarje guldåder och tre hundra fot åt sidan om denna. Här ställer sig priset till fem dollars pr kvadratfot. Brukas icke terrängen under sex månader, har man förverkat densammas brukanderätt.

* * *

Detta läste Mats om och om igen flera gånger och hvarje gång med en känsla af ny missräkning.

Han hade nästan tänkt sig detta Klondyke utan minsta legala band, tänkt sig det som något alldeles vildmarksartadt, där hvem som ville finge gräfva och söka hvar och hur han bäst kunde det; ett område, fritt för alla, och där hvar och en fick vara sin egen herre, sin egen domare och äfven verkställare af det straff, som eventuelle inkräktare på eganderätt till gods och lif kunde göra sig förtjänta af.

Men nu stod han redan framför tryckta paragrafer och såg, huru där fanns både guvernement och skattepålagor samt straffbestämmelser, hvilka i ett slag rent af kunde ruinera den mot dessa lagar försumlige eller till skatternas gäldande maktlöse.

Och i samma stund, som han trodde sig nära målet – det vill säga på sista stadiet af den resa, som skulle föra honom till guldlandets stränder – i samma stund han släppt det sista ankaret, som hitintills varit hindrande för honom och som han af nödvändigheterna måst hålla fast vid – i samma stund reser en ny motighet upp sitt hufvud, liksom draken framför skattegrottan, draken, som egde hundra lif. Och han inser huru maktlös han måste bli om han nu endast hade att lita på den reskassa, som ännu stod honom till buds, och på hvilken han satt så mycken lit, men som väl knappast skulle räcka att föra honom till gränsen af det guldland, hvilket han nu för första gången sände en förbannelse.

Det blef mörkt för hans ögon, där han nu satt på det eleganta och efter amerikansk stil bekväma tidningskontoret och han såg en lång stund allt därinne endast såsom i en dimma.

Men så med ens flög han upp.

I hans ögon lyste något af feberaktigt trots, något af oböjlig kraft.

Han gick raskt fram till disken, betalade tidningen, som gifvit honom dessa allt annat än hugnesamma upplysningar, stoppade numret i fickan, samt skyndade direkt till den Kanadiensiska Pacificbanans järnvägsstation, från hvilken en miserabel fjärdeklasskupé, liknande en godsvagn så tillvida, att där väl fanns smuts och bråte, men inga säten – en timme senare förde honom mot det omskrikna guldlandets utanverk och närmaste förposteringar.

Och nu var han alldeles lämnad åt sig själf.

TJUGONDE KAPITLET
Äfventyr i Olympia.

Resan på tåget norrut åt British-Columbia-områdena var redan från början allt annat än angenäm i Mats' tycke samt ej utan ett rätt allvarsamt äfventyr och kunde anses vara en värdig försmak till hvad han hade att

vänta sig i Klondyke eller redan innan han kom så långt upp i Alaska.

Vid en station straxt utanför San Francisco fick han ressällskap af två veritabla spetsbofsfysionomier och en i deras sällskap varande neger, som ej syntes vara vidare frusen af sig, att döma af den högst miserabla habit i trasor, hvilken sammanhölls med nålar och segelgarnsstumpar och gaf det hela en karaktäristisk bild af fågelskrämma från de småländska, magra köksträdgårdssängarna. En storrutig yllehalsduk i skrikande färger var det enda, som i denna klädsel möjligen kunde kallas plagg, och hufvudbonaden var tydligen en gammal kasserad skrålla från någon friscoflickas ruskvädersgarderob.

Negern syntes redan vara betydligt drucken och föll inom kort i djup slummer. Hans sällskap var något nyktrare, men spädde på gång på gång och råkade, ju mer ruset steg, i allt häftigare träta. Under denna vädjade den ene helt plötsligt till negern, hvilken, djupt sofvande som han var, naturligtvis icke hörde eller såg. Följden blef, att han fick sig ett slag öfver hjässan af en knölpåk och detta så våldsamt, att svartingen tumlade under ett doft mummel ned på det smulsiga golfvet, där han blef liggande som en hög lump utan att man vidare brydde sig om honom.

Mats hade ett ögonblick i sinnet att blanda sig i leken genom att taga den misshandlade negerns parti. Men innan han kom sig för att sätta detta beslut i verkställighet, såg han hur svartingen med det största lugn i världen sträckte ut sig mellan vagnsväggen och en stor låda med angifvet innehåll af whisky och snart drog han – negern – väldiga 'timmerstockar' och var sålunda försänkt i djup sömn.

Kamraterna fortforo att larma, men lugnade sig ändtligen då ånghvisslan signalerade en station. Som genom ett trollslag försvunno de helt plötsligt bakom diverse till hands varande bråte i den blandade gods- och personvagnen. Och när konduktören tittade in en stund senare, kunde hans spanande ögon ej finna någon mer lefvande varelse därinne än vår Mats, som på anfordran uppvisade sin ärligt köpta biljett till Seattle.

Men knappt hade konduktören försvunnit och stängt till vagnsdörren efter sig – Mats hörde hur han utanför lade på haspen, så att de innevarande nu voro så godt som fångar, ty mer än en dörr fanns icke på denna vagn – knappt hade detta skett, förr än de båda vagabonderna med spetsbofsfysionomierna åter kommo fram ur sina gömslen likt tilltagsna råttor, och så var oväsendet och trätan mellan dem snart åter i full gång.

Så länge de icke direkt ofredade honom själf, fäste sig Mats emellertid icke vidare vid dessa bandittyper, hvilka tydligen af hvad han nyss erfarit, reste på 'skojarbiljett' såsom ofta nog plägar ske på järnvägståget öfver hela Amerika och med förkärlek brukas af s. k. *'tramps'* d. v. s. landsvägsriddare utan reskassa eller ock bekajade med för långt drifven sparsamhetskänsla.

Detta fattade Mats som sagdt genast af hvad han sett. Men han visste ej, hur järnvägsstyrelserna i kompani med myndigheterna veta straffa dylika gratisresenärer, om bedrägeriet kommer i dagen.

Han skulle dock få lära sig veta äfven detta.

Nu hade kortlapparna kommit i farten mellan de båda spetsbofvarna, och spelet – en vild poker – syntes för en stund uteslutande taga hela deras intresse i anspråk.

Men så med ens flög den ene och till utseendet vildaste upp från den låda, på hvilken han suttit; och med ett skrän, som skakade hela vagnen samt väckte den snarkande negern, lyfte han sin revolver och sköt ett skott rätt mot hufvudet på sin motspelare, som tumlade öfver ända med korten mellan sina fingrar och tycktes dö knall och fall.

Äfven Mats hade nu flugit upp; mera för att hålla sig redo till försvar än för att blanda sig i denna kraftiga uppgörelse på af ett spel, som slutat med dråp. Han fruktade nämligen att den berusade banditen skulle taga äfven honom till skottafla, om sinnet rann på; och han gjorde sig därför beredd att i så fall vara den, som

lossade första skottet eller åtminstone att hålla ’gossen’ i schack tills man hunnit nästa station.

Med en likgiltighet, som var häpnansvärd, böjde dråparen sig öfver sitt offer och syntes konstatera att mannen verkligen var död. Utan att det minsta besvära sig af hvarken Mats’ eller negerns närvaro, började han sedan undersöka den dödes fickor, ur hvilka han tillegnade sig allt af värde liksom hade detta varit den naturligaste sak i världen ... Det i godspersonvagnen rådande dunklet tillät emellertid icke Mats att se så noggrannt, hvad likplundraren tillegnade sig; ty just i den vrån var mörkret djupast.

Mats erfor emellertid en brännande känsla af förbittring och harm öfver en dylik höjd af oförsynt fräckhet, som han här fick bevittna, och kunde ej längre tänka att han befann sig på en kommunikationsled, hvilken ju skulle stå under kontroll af något slags myndigheter. Ja, den, som kom in på detta tåg, och ej var man till att hålla skurkarna från lifvet, kunde nästan med säkerhet påräkna att dödas när som helst.

Likväl, tänkte han, skall väl straffet följa, när man ertappar den skyldige så godt som på bar gärning; ty redan vid nästa station skulle Mats göra anmälan om dråpet och vittna mot dråparen samt äfven tvinga negern att vittna.

Ja, negern! Han satt nu där med klapprande tänder och bara stirrade på mannen, som visiterade den dödes fickor. Tydligen fruktade han, att det snart äfven skulle komma hans tur, och denna fruktan bestyrktes af att han gång på gång kastade en skygg och förstulen blick mot den smala lucka, som utan fönster släppte in den nedgående solens sista strålar öfver den förriglade dörren till den ruskiga kupén.

Det var i det närmaste alldeles mörkt, när Mats plötsligt kände hur en hand lade sig på hans axel.

Han ryckte till och grep ett krampaktigt tag om sin revolver samt vände sig om.

Öfver sig, där han satt, kunde han otydligt skönja dråparens ohyggliga drag. – Genom en märkvärdig förmåga att ej väcka buller hade skurken förmått smyga sig helt tätt bakom Mats, mot hvars panna nu var riktad en hotande mynning af det vapen, ur hvilket nyss ilat en dödande kula.

På en engelska, som endast med svårighet kunde begripas af Mats, hörde han banditen utbrista:

– Inte ett knyst, old boy, för då är du dödens! Vi komma snart fram till järnvägsknuten vid Olympia, och där blir det visitation, begriper du; jag känner till den här routen, för jag har gått den förr. Se’n bär det af vidare norrut; kanske du skall till Seattle först? Well? Hvilket som helst. Jag ser på dig att du skall upp till Klondyke. Och dit skall jag också. Och den här svarta saten skall också dit –

Han gjorde en vårdslös gest mot negern, som krupit upp mot väggen, där man väl hörde men icke såg hur han darrade af fruktan.

– Ja, han skall också dit för att bli rik. Den här lilla händelsen med Bill, min kamrat, som ligger där borta, kan emellertid sätta p för våra planer; ja, äfven för dina. Ty vi bli naturligtvis hängda alla tre, om man finner liket här inne. Därför råder jag dig att hålla klaffen. Resten skall jag nu i en hast sköta om själf ... Försök inte att pillra en kula i ryggen på mig; för då råkar du ändå sämre ut och blir bara fast för *två* mord ... Ja, ditåt lutar det, old boy.

Mats var mer förlägen, ja, häpen öfver denne obesvärade bandits fräckhet, än för den mot hans panna under monologen riktade revolvermynningen.

Men ännu mer öfverrskad blef han när han såg hur skurken släpade fram liket mot kupédörren, som var tätt till vänster om Mats, och hur han sedan gaf negern ett tecken att närma sig.

Denne lydde automatiskt och fick nu befallning att hjälpa till med att lyfta den döda kroppen i jämnhöjd

med luckan, från hvilken hela moln af rök och sot strömmade in, då man just nu tycktes passera en längre viadukt eller kanske tunnel, mot hvars väggar lamporna i andra kupéer aftecknade sig som gulröda fläckar, starka nog att äfven gifva godsvagnens inre en skymt af ljus.

Och i detta underliga sken såg nu Mats hur banditen med negerns tillhjälp fick liket delvis ut genom luckan, sedan båda stigit upp på whiskylådan. Och nästa minut försvann den mördades kropp, samtidigt med att dråparen brast ut i ett rått skratt, hvarpå han sade liksom mer för sig själf:

– Skada på Bill i alla fall. För det var en smart pojke när det gällde att göra en god affär ... Men bråkig var han ... Och det duger inte om man skall 'jobba' i hop med mig ..

Därpå vände han sig mer direkt till Mats och fortsatte:

– Om fem minuter äro vi i Olympia. Där gäller det att visa att vi äro »frisco-pojkar» af rätta ullen. 'Stinsen' vill naturligtvis ha betalt för resan; men medan jag klappar till gossen så att skallen blir som en lykta på honom, ska' ni klara er nedåt kålgården, som ligger till höger, snedt öfver spåret ... Där träffas vi sedan och språkas närmare vid om det här. Och se'n blir det nog bäst att 'trampa' ginaste vägen direkt till Seattle; eller hvad säger du Bob?

Denna sista fråga riktades till negern, som lät höra ett slags bifallsgnägg, blandadt med en lätt darrning af fruktan.

Och i samma stund signalerades stationen i Olympia, farten saktades, och ett oredigt sorl af stadslif blandade sig nu med det allt långsammare stönet från lokomotivet.

* * *

Tills nu hade Mats varit relativt passiv. Nu vaknade dock självbevarelseinstinkten till nytt lif inom honom, och han beslöt att på lämpligaste sätt göra sig kvitt ett par reskamrater, som minst sagdt voro lifsfarliga; åtminstone den ene.

När därför haspen utanför vagnsdörren lyftes af, stod han redan beredd att vara den förste, som med den ärligt köpta biljetten i hand störtade ut och att då genast angifva för ordningsmakten på platsen, hvilka gynnare, som funnits i kupén.

Planen var god. Men han hade gjort upp räkningen utan värden, eller rättare den inpiskade banditen.

Ty knappt vände Mats hufvudet åt vagnsdörren förr än han träffades i nacken af ett våldsamt slag, som med ens sträckte honom medvetslös till golfvet; och utan att själf hafva minsta aning därom släpades han af banditen och negern bakom den ganska höga whiskylådan, hvarpå han med visshet äfven skulle hafva blifvit plundrad, om ej i detsamma röster hördes och dörren flög upp, blottande en bild af stationen med därstädes samlade olympiabor och i spetsen för dessa stationsinspektoren.

– Aha! Tramps! skrek en röst, hvars ägare genast fått syn på banditen och negern ... Kom ut, ni gossar, ska ni få för att åka gratis på den här banan ... Eller ha ni biljetter kanske, era skojare, så visa upp dem då.

– Jo, här är min! svarade Bills dråpare i det han ögonblickligen gaf den frågande en väldig spark öfver ögonen, så att offret tumlade baklänges utan att ens hinna ge upp ett ljud.

Och likt detta skedde äfven med blixtens hastighet gratisresenärens reträtt.

Som en pil försvann han bland hopen och i riktning mot kolgården, där han lätt kunde finna ett åtminstone tillfälligt gömsle bland en mängd bråte.

Negern skulle just följa kamratens exempel – naturligtvis med undantag af ansiktssparkandet – då han fick en lasso öfver nacken och som drogs till om hans hals så att han var nära att kväfvas. Som ett djur släpades han upp på perrongen, där en skur af käppslag hotade att utsläcka den smula lif i honom, som ännu fanns kvar och som ej ångesten, han redan länge fått utstå, hade förintat.

Om detta visste Mats emellertid intet förr än äfven han en stund senare släpades ut, ännu i det närmaste bedöfvad af det våldsamma slag, som han fått i nacken.

Och när han kom sig befann han sig instängd i ett materialskjul tillsammans med negern, som låg där och kved och skrek under inflytande af den smärta, som det nyss utståndna pryglet och andra lidanden framkallat.

– Hvad har händt? sporde han sedan han med tröstande ord och löfte om beskydd någorlunda lugnat den stackars svarte, och nu i det närmaste vakne vagabonden ... Hvarför har man stängt in oss här?

– För att vi resa gratis, massa, kved negern. Oj, oj, oj! Man har slagit mig ihjäl.

– Prata nu inte smörja, utan svara rakt på sak. Hur kommer det sig till att man stängt in oss här?... Finns det ingen, som kan ge mig upplysning om den saken, om du icke vet något, din trindskalle?

– Vi ha inga tickets, massa!

– Jaså, biljetter; svarade Mats, som i samma stund fattade, att han måste ha förlorat sin biljett i samma stund han drabbades af banditens slag och förlorade medvetandet.

Men han greps äfven af en annan fruktan, och denna manade honom att föra handen innanför kläderna och känna efter om han där hade kvar den fasta gördel, eller rättare, det ihåliga dubbla läderbälte, i hvilket han hade sina respängar i såväl sedlar som dollarsstycken.

Han var nära att uppge ett rop af tillfredsställelse när han fann, att man ej beröfvat honom denna skatt, och han motsåg nu med lugn, hvad som skulle kunna komma, samt var äfven besluten att lösköpa den arme negern, om det nu endast blef fråga om fraktsatsen eller som det väl skulle kallas biljetten i boskapsvagn från San Francisco till den håla, dit man nu kommit.

Medan han nu funderade på detta, kom hans ögon att träffa ett illustrationstryck, som någon tappat därinne på den smutsiga golfytan. I brist på annat tog han upp detta och förde det mot skenet af en utanför den gallerförsedda ingångsgrinden stående fotogenlykta.

Och under bilden, som vi här återgifva, kunde han nu läsa: *»The arrival of 'Centennial' at Skagway.»*

Bilden var vacker, men såg icke mycket lifvande ut, samt föreställde ångaren Centennials ankomst till Skagway, d. v. s.

Ångaren Centennials ankomst till Skagway.

just den ort, där Mats redan visste, att de egentliga klondykeresande-strapatserna skulle taga sin början.

Snön på de höga bärgtopparna verkade med isande majestät, och klipporna sågo så ogästvänliga ut, som man gärna kunde tänka sig entrén till denna jordens svåraste fyndort för guld. Och vattnet låg där så stelt och kallt, lätt krusadt af en helt visst bitande nordan, som nog ej skulle dröja med att inom kort helt och hållet frysa igen denna ångarens väg upp till guldlandets stränder samt göra Skagway afstängdt från den öfriga världen, långa tider, åtminstone sjöledes.

Ja, bilden var nog vacker med sin fond af snöklädda mäktiga bärg. Men Mats fann den alls icke upplifvande i den nya, kinkiga belägenhet, som på nytt gjort ett opåräknadt afbrott i hans långa resa. Tviflet om att lyckligt komma fram ens så långt som till staden Skagway fick åter makt med honom, och han blickade tröstlöst ut genom den bastanta gallergrind, som skilde honom, och äfven negern naturligtvis, från friheten. Han var helt enkelt fånge och visste ej det minsta om när han åter skulle bli försatt på fri fot. Enligt hvad negern meddelat honom – och denne svarting tycktes vara mycket bekant med förhållandena – skulle man kunna få sitta där i skjulet ett par tre dar innan vederbörande myndigheter aktade nödigt att taga upp detta mål till behandling.

– Men hvad anklagar man då oss för? hade Mats frågat på detta meddelande.

– Nästan för stöld, svarade negern. Järnvägsbolagen här uppe och i hela Amerika förresten lägga aldrig fingrarna emellan då de komma öfver någon, som försöker sig på att få resa gratis. Jag har för min del varit ute ett par tre gånger, senast i Florida, där jag endast med knapp nöd kom undan med lifvet. Hade jag icke lyckats att ändtligen rymma, skulle jag med säkerhet gått åt af svält. Men så lyckades jag gräfva mig ut en natt medan de andra fångarna sofvo. Vi voro elfva stycken, män och kvinnor, instängda i en bur, som knappt var manshög, men annars rätt rymlig och afdelad i två rum, det ena för män, det andra för kvinnor, en s. k. lösdrifvarebur, dit man förde in alla, som voro misstänkta för ett eller annat spratt och skulle ransakas ... Nåväl! När sjätte dagen gått, och jag, som sagdt, var halfdöd af hunger – ty vårt enda mål var en liten usel bit härsket sidfläsk, som kastades in till oss om middagarna och som vi fingo dela bäst vi kunde liksom vattnet i en behållare, hvilken nog ej fylldes mer än två gånger i månaden, – när, som sagdt, sjätte dagen gått, beslöt jag att rymma under natten.

Så fort det blef mörkt – fortsatte negern – började jag med händerna att maka upp jorden invid burens fot och det gick inte fort, kan ni lätt begripa, då jag äfven måste akta mig för att ej väcka de skälmar, som sofvo på några fots afstånd från den punkt, där jag arbetade med den hårdt tilltrampade jordskorpan.

Efter hand gick det emellertid lättare, och snart kände jag burens underkant, så att jag kunde omfatta densamma.

I samma stund som jag gladde mig åt detta resultat och beräknade, att inom en timme befinna mig på andra sidan, det vill säga, vara utanför och fri, fick jag se nattvakten komma med sin lykta. Han gjorde alltid två ronder hvarje natt. Detta var den första.

Nästan vansinnig af skräck att bli upptäckt – ty i så fall var jag viss om att utan barmhärtighet komma att dingla i ett rep innan solen gått ned – visste jag knappt, hvad jag skulle taga mig till. Vakten var icke på tio fots afstånd, då jag ändtligen kom på den idén att kasta mig rätt öfver det hål, som jag hunnit gräfva i marken, samt att hastigt jämna ut den jord, som jag fått upp. Och när han nästa ögonblick gjorde sin tur kring buren och med höjd lykta observerade, hur vi hade det där inne, låtsades jag sofva som alla de andra, hvilka dessutom icke heller de hade en annan säng, än den snuskiga mark, som om dagen trampades af våra fötter eller tjänade oss till sittplats.

Nå väl! Han såg icke mitt gräfningsarbete, utan försvann snart, raglande af sitt sedvanliga whiskyrus ... Jag började gräfva på nytt, och ändtligen fick jag en öppning så stor, att jag kunde krypa ut. Men det var också i hög tid, ty en svag dagning förrådde, att solen snart skulle resa sig öfver brynet af urskogen, som gränsade straxt intill ... Det var in i denna skog jag skyndade mig, men hade knappt hunnit in i densamma, förr än dagen bröt in, hastigt som alltid i dessa trakter ... En stor lycka var det, att jag kunnat arbeta utan att väcka blodhundarna, som funnos vid fängelsegården. Och det var för alt undvika detta, som jag ej ville ha mina medfångar till hjälp. Ty då hade lätt kunnat gjorts något oförsiktigt buller ... På eftermiddagen kom jag fram till en station. Och det kan ju låta otroligt, men fast jag just blifvit häktad för oloflig resa på järnvägen, d. v.

s. utan att hafva betalt biljett, måste jag nu upprepa samma äfventyr för att komma från trakten.

Den gången hade jag bättre tur, och kom ända upp till Montecello nära gränsen af Georgia, som jag sedan krånglade mig delvis öfver på samma sätt och likaledes in i Tennessee, där jag ändtligen skaffade mig jobb för ett par år i Nashville.

Sedan har jag undan för undan med växlande tur jämkat mig upp allt mer och mer mot norr tills jag en dag i Frisco kom att törna samman med Bill och hans kamrat på ett spelhål där jag var portier. Och när jag hörde att dessa tänkte 'trampa' sig upp till Alaska för att gräfva guld, rann lusten på mig att följa med ... Bill har redan gått all världens väg; hvar den andre, han som sköt Bill – han heter annars Duncan – tagit vägen, är svårt att veta. Han sitter kanske fast äfven han ... Själf har jag nu fått nog af funderingar på guldgräfveri. Det är ju redan här så kallt, så ryggmärgen kan stelna ... Och kommer jag bara ut ur den här buren, skall det icke dröja, förr än jag går söder ut igen.

– – –

Till denna historia hade Mats lyssnat och därigenom fått sig en inblick i hur fattigt folk eller annars äfventyrare slå sig fram i vilda Western samt funnit att lifvet för dessa stackare ofta hänger på ett hår.

Och medan han nu stod där och stirrade ut genom gallret, kom tanken på att fly allt mäktigare öfver honom ... Han väntade sig just ingen vidare rättvisa af myndigheterna i Olympia och befarade ej utan skäl att man i bästa fall skulle plocka honom grundligt för att han sökt resa fritt på tåget – hvilket visserligen var osanning, men som han i alla fall icke nu kunde bevisa.

Han vände sig därför helt plötsligt till negern och sade:

– Har du lust att göra om den där gräfningen, skall jag ersätta dig hederligt ... Här är bäst att komma undan så fort som möjligt ... Lika gärna kan jag ge dig en slant, som att låta bestjäla mig af myndigheterna ... Nå, hvad säger du?

Negern grinade bifall, men svarade ändå med viss försiktighet:

– Här är nog svårare än i Florida; ty detta skjul står på stenfot. Jag vill i alla fall försöka. Men massa får hjälpa till ... Bli vi upptäckta innan allt blir klart; ja, då vill jag icke ge mycket för både min och massas hals.

– Naturligtvis hjälper jag dig, svarade Mats och kastade genast af sig rocken. Där står förresten en spade, så saken bör kunna gå för sig rätt snart. Maka du undan jorden, så skall jag gräfva.

Arbetet tog genast sin början.

Men som sagdt; skjulet var bygdt på stenfot och denna vållade åtskilligt motstånd. Ändtligen lossnade dock en större sten för Mats kraftiga bändningar, och sedan gjordes med mindre möda ett tillräckligt stort hål, genom hvilket man praktiserade sig ut.

Både negern och Mats ansågo sig nu ha skäl att vara belåtna. Men denna känsla grusades helt oväntadt af att de nu hörde ett ilsket morrande komma allt närmare.

Okunniga om terrängen rusade båda dit näsan pekade, och befunno sig snart invid ett högt plank, som med all sannolikhet inhägnade hela det närmaste området.

– Hjälp, massa! Blodhundarne! hördes nu negern ropa till, i det han sågs tumla öfver ända.

– Skrik bara inte! svarade Mats, i det han resolut drog sin knif, när han ej kunde finna någon af sina två revolvrar, hvilka stationsbetjäningen afhändt honom, men däremot icke den bredbladiga knifven, som Mats haft nedstucken i sitt ena stöfvelskaft.

Och med vapnet i högsta hugg gick han nu löst på blodhunden, som var i vild brottning med den på rygg liggande negern, hvilken han försökte hugga i strupen.

Anfallet var häftigt, och hunden vände sig genast mot Mats för att med raseri nafsa efter dennes ben. Men i samma ögonblick Mats kände djurets flåsande andedräkt helt nära, höjde han knifven och stötte till.

Ett vildt vrål hördes och Mats insåg, att nu om någonsin gälde det att handla raskt, så vida man ej skulle utsätta sig för att hundens tjut skulle tillkalla folk med ett resultat, hvars följder voro oberäkneliga.

Han anföll därför den ursinnige blodhunden på nytt, ställande sig själf med ryggen mot planket för att få ett stadigt stöd, då hunden nu tog ett språng mot hans strupe.

Det var icke lätt att här kunna göra parader, där han nu stod; ty ännu hade dagen icke brutit in. Men i det matta skenet af lyktan utanför planket sökte han dock utföra den manöver, som han åsyftade.

Nästa ögonblick fick han också in knifven på tvärn mellan blodhundens vidt spärrade käkar, och när dessa åter slötos, hade vapnets skarpa spets genomborrat hundens nos, så att spetsen stack ut öfver densamma.

Vrålet upphörde med ens. Endast svagt kvidande, släpande sig den farliga, men nu oskadliggjorda besten undan, och samtidigt klättrade både negern och Mats upp på planket, med hjälp af de på denna sidan varande stöttorna.

Därpå vågades ett dristigt hopp ned i djupet under dem, och med detta befunno de sig på en af staden Olympias mörka bakgator, å hvilken de icke hunnit långt förr än ljudet af larmande röster förnams från den plats, som de nu hade alla skäl att aflägsna sig från i vildaste språngmarsch.

Först efter en timmes ursinnigt lopp vågade de stanna för att hämta andan.

De voro nu ett godt stycke utom den ej vidare stora staden, och här slogo de sig ned bakom några höga buskar, i en invid vägen varande skogsdunge.

Och som denna punkt tycktes vara väl skyddad, och de dessutom ej vågade sig fram för att fortsätta flykten sedan dagen

Med vapnet i högsta hugg gick Mats löst på blodhunden.

brutit in, föredrogo de att inrätta sig under grenverket så goda de kunde för att söka några timmars ytterst välbehöflig hvila för sina af det farliga äfventyret mycket angripna krafter.

När natten åter föll på, var det deras mening att på ett eller annat sätt söka uppnå Seattle, således ännu ett steg närmare gränsen till de britiska besittningarna och guldlandet.

TJUGOFÖRSTA KAPITLET.
I Vancouver och till Port Wrangel.

Utan att råka ut för andra äfventyr än att bli väl mycket uppskörtad af en farmare, som åtog sig att skjutsa Mats fram till Seattle, sedan han alltjämt till fots 'trampat' sig fram nära nog halfva afståndet mellan nämda stad och Olympia, delvis följande järnvägsbankarna, delvis de jämförelsevis goda vägar, som Washington

har att uppvisa, uppnådde Mats fyra dagar senare Seattle. Negern hade tröttnat långt förut och med ett litet understöd af Mats vändt norden ryggen för att på nytt söka uppnå sydstaterna eller åtminstone San Francisco, från hvars samhälle han låtit lura sig af de båda skälmarna Bill och Duncan.

Redan i Seattle märkte Mats, att han var guldgräfvarelifvet närmare än hittills. Allt tydde därpå, och den guldfeber, som han kunnat konstatera i San Francisco, var här åtskilliga grader högre, så att man nästan icke hörde talas om något annat dagen lång än guldminor och inmutningar och hoppet att i hast kunna bli rik, om man blott egde det nödvändiga förlagskapitalet att kunna taga sig fram till Klondyke eller om man blott egde de därför nödvändiga kroppskrafterna.

Ned till kusten gingo dagligen stora foror med guldgräfvare, som från därstädes varande hamnplatser såsom Port Townsend och Dungeness samt andra skulle öfver Straits of San Juan de Fuga till Vancouver Island och Victoria för vidare befordran uppåt Juneau och Skagway.

Och på femte dagen efter sin ankomst samt sedan Mats hvilat ut sig efter senaste strapatser, provianterat en del och försett sig med en ny uppsättning vapen – allt redan här femtio procent dyrare än i San Francisco – ja, på femte dygnet befann äfven han sig som deltagare i en liten dylik kustkaravan, sträfsamt tågande mot detta mål, som hägrade så lockande för dem alla.

Mats insåg redan nu mycket väl, att han – om han någonsin uppnådde detta Klondyke – skulle han där endast ha utsikt att bli dräng åt någon af de afundsvärde, som haft råd att muta in en claim; ty till något dylikt räckte visst icke hans kassa, som med hvarje dag dessutom decimerades på ett synnerligen oroväckande sätt.

Man kunde redan här i mycket hög grad konsten att göra guldfynd utan att behöfva riskera en färd till Klondyke, ja man var till och med så slängd i att skinna guldgräfvareaspiranter, att flera af dessa funno klokast i att vända i tid, visa af den redan lidna skadan; många till och med tackande försynen för att de åtminstone hade hopp om att ännu kunna komma undan med lifvet.

Men Mats fick eller ansåg sig icke ha rättighet att resonera på detta sätt. Han måste nu sätta allt på ett kort, våga allt, till och med lifvet som insats i spelet om att vinna eller förlora. Och ju mer de af Judit lånade pängarne smälte samman, ju mer kände han nu liksom en brand af förtviflan och blygsel i sitt hjärta; ty det var nu en oomtvistlig hedersak för honom att skaffa igen, hvad hans älskade anförtrott honom som medel till befrämjandet af bådas lycka.

Så tänkte nu Mats utan att ett enda ögonblick vilja besinna, att Judits mening visst icke varit så kategoriskt sträng när hon – utan att bli därom ombedd af Mats – lämnat från sig den lilla summa, hvilken hon bekommit genom arf.

Och hade Judit nu kunnat läsa sin Mats tankar, skulle hon varit den förste, att åter kalla honom till sig; ja, af hela sitt hjärta känt ångest öfver, att han nu så blindt kastade sig i oberäkneliga faror.

Vi finna honom emellertid en dag på en af den, tack vare guldfebern, hastigt uppblomstrande staden Vancouvers gator.

Man kan säga, att han nu är liksom i en brännpunkt af guldfebersyrsel.

Allt går ut på att samla guld, och allt hvad man här pratar om, gäller guld. Fantasien får jättevingar för att åtminstone i tankarna kunna föra den febersjuke till guldlandet bortom Chilkoot- och White-passen; och med detta växer proportionsvis geschäftmakarnes snikenhet och vinningslystnad, så att man vet icke *hur* högt man bör värdera den allra nödvändigaste lilla lifsförnödenhet, eller hur högt man bör uppskörta hyran

för det uslaste skjul, som någonsin gått under namn och värdighet af *Hôtel!*

Tidningarne vimla af guldgräfvarenotiser, då de ej föra långa artiklar från guldgräfvaredistrikten. Och dessa meddelanden äro i regeln ett besynnerligt konglomerat af verklighet och äkt-amerikansk fantasi, stundom äfven med det slags humor, som amerikanarne nog äro ensamma om, såväl till uppfinning som exploatering.

Men kanske är det just denna humor, som håller humöret uppe på ett stort flertal af många, hvilka utan denna bizarra syn på tingen skulle duka under för de girighetens breda tummar, hvilka här sättas på hvarje drömmares strupe.

Man låter allt nog skinna sig med ett leende på läpparna, och lyssnar till säljarens eller hotellvärdens fadäser med en min, som hade man fått höra något alldeles obeskrifligt lustigt. Och så vandra dollarsstyckena ur ens ficka, medan tankarna och hoppet gå till Klondyke – där naturligtvis dessa fickor och många stora påsar snart skola fyllas med renaste guld i sand eller klimpar.

Så kommer den vilda konkurrensen mellan de bolag, hvilka åtagit sig att befordra emigrantströmmen vidare uppåt kusten, mellan den rad af öar – såsom för att nämna de viktigaste, Graham Island, Prince of Wales Island, Baronov Island (med guvernementstaden Sitka) och slutligen Admirathy Island – där Lynn Channel slutligen tar vid, ledande upp till Skagway –

Denna konkurrens kan betraktas som en enda ljuspunkt för den till Klondyke resande hopen. Ty därigenom bli biljettprisen icke allt för vansinniga. Dessa bolag göra ändå storartad vinst; ty med hvarje dag tillströmma nya skaror, samt tvingas att utom biljett betala dryga slantar för mer eller mindre nödvändigt gepäck ... Till en början, innan åtskilliga nya båtar insatts på denna route, fick man emellertid både tacka och betala; men nu har som sagdt konkurrensen åtminstone nedsatt prisen, så att denna jordens dyrbaraste trade icke blifvit alldeles omöjligjord af för höga biljettpris.

I Vancouver kan man få köpa allt, som behöfs för en resa till Klondyke, till och med termometrar, som äro graderade *hundra grader under fryspunkten!* Ja, man kan till och med få *köpa sig en hustru*, eller sällskapsdam i denna stad. Ty i Vancouver fins det godt om kvinnor, som med utsikt till stor vinst vedervåga en tripp till det rika Klondyke, eller närmare bestämdt Dawson City.

Mats kände hur blodet isades hvar gång han hörde en siffra, representerande priset på den eller den artikeln. Han insåg, att han gjorde klokast att stanna vid en pels, ett par stöflar och en sofsäck. En påse med den allra nödvändigaste provianten måste han äfven inköpa; ty den kost, hvilken hölls ombord på dessa kustångare, kunde han ej ens tänka på att hålla sig med, om han ej ville göra sig alldeles renskrapad genom att betala därför rent af ruinerande pris.

Högtidsstunderna i denna stad, som världen för några få år sedan icke kände till ens till namnet, kan sägas vara kvartarna före en skaway-ångares affärd med en ny kontingent guldsökare.

Visserligen hade Mats bevittnat något dylikt i San Francisco. Men den stora skillnaden var emellertid den, att vid detta tillfälle var det en segrande skara, som kom tillbaka efter att hafva aflockat jordens innandömen och flodernas bottensatser något af den metall, som behärskar snart sagdt allt jordelif, enkannerligen den mänskliga tillvaron. Det var då segrande trupper, som återvände, visserligen äfven medförande en hel del sårade; ja, låtom oss säga det, i mångas och i egna ögon äfven döende.

Nu var det nya trupper, som skulle ut i striden, nya mammons trälar, som skulle visa, hvad de dugde till. Och glädjen var äfven här stormande, kanske till och med ännu bullersammare, än när man helsade de med guld återvändande, såsom Mats bevittnat denna scen i San Francisco; ty i detta segerjubel blandade sig äfven en hel del *afund.*

Sådan är ju nu en gång den mänskliga naturen, och man erfar denna känsla äfven om man ej bär den till torgs och kläder den i satiriska ofta äfven giftiga ord.

Beträffande nu särskildt Mats – (som ej skulle följa med dit upp förr än nästa lägenhet, all den stund passagerareantalet redan var mer än fulltecknadt) – erfor han nu större hänryckning än när han i San Francisco såg ångaren Excelsior löpa in.

Med dessa, som nu lämnade Vancouver, tyckte han sig vara liksom besläktad, åtminstone fanns det mellan dem och honom en hel del ideella blodsband.

Liksom en hvar af dessa egde han ju *hoppet* om att bli rik, att åtminstone göra sig en förmögenhet. Och liksom dessa hade han ju i sin ännu icke riktigt snörda rensel tron på att det fanns i denna, om äfven i osynlig motto, den lyckans marskalkstaf, för hvilken alla omöjligheter måste vika.

Ja, han riktigt kände detta som en varm ström af lifvande blod, när hans lefverop nu blandades med de par tre tusen andras, som med glänsande ögon betraktade den hop af skattesökare, hvilken till ett antal af cirka åtta à nio hundra passerade öfver ångaren 'Danubes' landgång, kanske för alltid lämnande Vancouvers rankiga träkaj, för att snart äfven släppa all förbindelse med den civiliserade eller rättare något så när civiliserade världen, ja, själfva de trådar, som höllo dem kvar vid – lifvet.

Han njöt af denna syn och speglade sina af hoppets glans lysande ögon oförskräckt i mången blick, som lyste lika strålande som hans.

Ja, det var i sanning en bedårande syn, belyst af den moderna elektroteknikens skarpa ljus från väldiga båglampor, hvars sken nu dallrade ut öfver det mörka, öde hafvet, som låg där så djupt och hemlighetsfullt, väntande att snart få bära bort på sin starka rygg en ny laddning – *lyckodrömmare!*

Och ändtligen lyfter kaptenen handen till en sista signal och ånghvisslan skär ut en bedöfvande ton, som ville själfva ångaren sätta in lif med sin röst i det allmänna jublet. Trossarna halas in och ankaret vindas hem och så kommer en stund af stilla, högtidlig tystnad, endast störd af kaptenens order eller ljudet af den elektriska signalklockan från maskinrummet.

Men när propellern sätter fart i det stora skrofvet, då bryter bifallsstommen lös på nytt, och lyckönskningarnas larm förena sig nu i ett enda jättelikt – *Evoe!* – ett dånande Evoe för lyckans gudinna, som kanske ...

Ja, hvad *hon* tänker, vet ju ingen.

* * *

Ett par dagar senare lämnade Mats Vancouver med Fort Wrangel som närmaste mål.

Slumpen fogade, att han kom att medfölja just samma ångare, af hvilken han sett en bild å illustrationstryck, funnen på marken i det fängelseliknande förvaringsskjulet uti Olympia, där han och negern tillbringade några mindre angenäma timmar och som vi återgifvit, nämligen ångaren Centennial i hamnen till Skagway.

Vi sade, att detta var slumpens verk. Och man kan ju äfven kalla det så, alldenstund lägenheterna med de konkurrerande bolagens ångare merendels kunna skiljas en fjorton dagar och dessutom platserna långt före detta pläga vara fulltecknade. Men händelsen var nu den, att en plats i sista stund blef ledig genom att den, som skulle ha densamma, insjuknade helt hastigt och dog innom loppet af några få timmar. Mats stod närmast i tur och Mats fick biljetten.

Detta syntes honom vara ett godt förebud; och i den sangviniska glädjen gick han genast ut och provianterade sig äfven med en flaska whisky, hvilken därmed intog rummet 'husapotek'. Ty 'dropparna' skulle omsorgsfullt sparas till de stunder då han verkligen kunde ha behof af dylik stimulans.

'Centenninal' är föröfrigt ett ganska godt fartyg på cirka två tusen tons samt köptes af två spekulanter i Vancouver då ångaren en gång kom till San Francisco och andra platser vid Stilla Oceanen från Kina med en laddning Midtens riksinnebyggare. Då var ångaren – som nu är mycket populär – föga annat än lastbåt; men man förstod sig i Vancouver på att inreda den med både första- och andra-klass-platser; de förra med sängplats för två, de senare med kojer för fyra à sex passagerare; ja, till och med för tio, ehuru båsen äro odrägligt små. Det finns äfven en tredje klass. Om en dylik kan man lätt göra sig en föreställning, då man hör, att passagerarna där möjligen kunna sätta sig till hvila, men absolut icke sträcka ut sig i liggande ställning, om hvar och en intar det för honom eller henne afsedda utrymmet. Midskepps är ångbåtsrestaurationen belägen, ett slags fårfålla-liknande afbalkning, där man vid mycket enkla bord och bänkar och med en ännu enklare servis betjänar gästerna med en synnerligen mager husmanskost till pris af fyrtio dollars för resan – fem à sex dagar – om man vill bli helinackordent. Äter man lösa mål à la carte blir priset cirka 50 procent dyrare. För båda fallen har man att betala öl och spritvaror extra och till häpnadsväckande pris.

Denna restaurant besöktes naturligtvis icke af Mats, som lefde på sin i Vancouver anskaffade matsäck, bestående af amerikanskt fläsk och s. k. engelska skeppsskorpor och – ingenting vidare; men ändå representerande åtskilliga dollars värde.

Trefnaden ombord stod naturligtvis i öfrigt fullt i nivå med hvad vi nämt om sofplatser och restaurant.

Människor och djur fingo dväljas i bästa eller sämsta endräkt, allt efter som de ville uppfatta situationerna ... Där fanns hästar och hundar, åsnor, oxar och renar i brokig blandning. Och om man kan säga att passagerarna hade det svårt, bör man framhålla, att djuren hade det förfärligt, ja, att de voro ställda på formlig svältkur under en hel veckas tid.

I början gick resan ganska bra, tack vare godt väder. Men på andra dagen blåste det upp till storm. Centennial befann sig då i gattet mellan Graham Island och Prince of Wales Island, ett inlopp, som ståtar med det något långa namnet Dixon Entrance or Granitsa Channel.

Här rådde en västlig vind, och vågorna kommo skyhöga instormande från Ocanen.

Man kan förstå resultatet!

Centennial, som visade sig vara en mycket rank 'sjöbåt', som sjöfolk

> kalla utomskärsfartyg, rullade verkligen som ett spån på hafvets våg.
>
> Förvirringen var obeskriflig. Många bland de så dyrt inköpta dragdjuren dogo af skrämsel, ökad genom den miserabla utfordringen; och under däck, dit flertalet passagerare skyndat för att ej riskera att bli spolade öfver bord, där trotsar eländet all beskrifning.
>
> Allt nog! De timmar, som ovädret varade, kan man så godt säga att Centennial *endast* fraktade en last *djur* – plus en mängd utensilier och proviant förstås.

Atmosfären var under däck så oerhördt osund och kväfvehaltig, att det endast kan kallas slumpens förtjänst, att ej en formlig epidemi hade utbruit bland de arma människorna, af hvilka till och med Mats, med hans starka fysik, blef ytterligt medtagen, så att han slutligen fann sig föranlåten att krypa upp på däck, där han lät sig fastsurras vid en af lifbåtarna.

Till all förargelse hade han nu sin whiskybutelj – ’dropp flaskan’ – nedstufvad i matsäckspåsen och denna i sin tur inprässad bland en mängd bråte, på hvars flyttande det nu icke ens var lönt att tänka.

Med stormen kom äfven en häftig kyla, antagligen framkallad af isbärg, som drifvit ut från Beringshaf, och denna kyla var så intensiv, att den nog gaf mer än en i guldgräfvarehopen en försmak af hvad som vore att vänta, när lyckotegarna en gång väl voro uppnådda, ja, långt innan dess.

Mats kände hur blodet stelnade i hans ådror, och hur de tåg, hvarmed man surrat honom vid lifbåten, skuro in som järnband i fruset kött ... Men under alla omständigheter uthärdade han detta med större jämnmod än att befinna sig i den förpestade luften under däck, där stanken var honom outhärdlig.

Emellertid längtade han allt mer att få handskas med sin ’droppflaska’, fullt öfvertygad om att han af dess innehåll skulle få ny värme i blodet.

Och när stormen ändtligen bedarrade, var han heller icke sen att skynda ned för att leta fram sin skatt.

Efter ett otroligt besvär lyckades detta honom äfven; och med en känsla af sant välbehag grep han sitt matsäcksknyte för att ur dess magra förråd hemta upp flaskan.

Han fick också tag i den; – – – men i hvilket tillstånd? – – – Nästan hela halsen var af och den värmande stimulansen var – utrunnen.

Och där satt han nu med den tomma flaskan i handen och förargelsens rodnad på sina kinder samt med sorgen i hjärtat öfver förlorade *fem dollars*, just precis hvad whiskyn hade kostat.

TJUGOANDRA KAPITLET
En kväll i Fort Wrangel.

Mats kunde naturligtvis icke annat än förarga sig öfver denna förlust just då han som bäst behöfde något att pigga upp sig med efter de lidanden, han nyss utstått. Nu fick han nöja sig med att karfva af ett par sidor amerikanskt icke vidare smakligt sidfläsk – det var nämligen redan ganska härsket vid inköpet, trots att man tog betalt för fullgod vara ... En skeppsskorpa, som icke var fri från mask, fulländade den fasta födan i måltiden och en slunk vatten från ångarens vattenbehållare fullständigade den frukost, som äfven skulle få gälla för middag. Ty utom att provianten var dålig var den äfven knapphändig, fast beräknad att få räcka åtminstone fram till Juneau.

Nu satt han där på nytt uppe på däck och lät blickarna glida ut öfver landskapet, som, om han varit i en gladare sinnesstämning, helt visst borde kunnat tilltala honom mer än nu med dess vackra djupa fjordar, i hvilka här och där dök upp en hel liten skärgård af till synes romantiska öar och holmar med djupa dungar af hederliga gamla furor, som redan klädt sig i snöskrud, en dräkt, som de för öfrigt i dessa trakter endast aflägga den korta tid, som vinterstämningen aflöses af ovädersartade regnbyar, hvilka anmäla de lätt räknade dagarna med skarpt brännande sommarhetta och ursinnigt blodsugande moskiter.

Ännu längre upp gjorde sig vinterklimatet allt mer gällande. Naturens pittoreska vildhet blef allt mer framträdande och strändernas hårda kantlinier sprungo stundom alldeles kala långt ut i det gnistrande, kristallklara vattnet, genom hvilket ångaren rörde sig med viss försiktighet på grund af de farliga, under ytan lurande refven, som ofta kunde finnas på mycket långt afstånd från land.

Man må dock icke tro, att denna kust var alldeles obebodd och utan mänskligt lif.

Nej, visst icke. Här och där på icke så värst långa afstånd kunde man se framskymta små hvita hyddor, som

skarpt aftecknade sig mot den mörka skogen. Och på ett ställe, när ångaren strök fram helt nära stranden, observerade Mats att bredvid en dylik hydda höjde sig ett par vidunderliga, höga beläten af stockvirke, hvars betydelse han icke kunde utgrunda.

Han fann sig till sist föranlåten att utfråga en af besättningskarlarna om dessa besynnerliga beläten, och fick genast veta, att de voro griftmärken öfver fallna indianer, minnesmärken öfver döda och allt efter storlek och utsnidning representerande den roll, som en gång i lifstiden varit den döde tillmätt. Skulle man döma af vissa dylika vårdars höjd, måste denna roll i många fall varit mycket betydande. Under alla omständigheter visade dessa minnesmärken med hvilken omsorg och aktning här boende indianstammar – liksom äfven är fallet med andra indianstammar – bevara och hugfästa minnet af sina döda.

För sjöfarten fyllde de dessutom den missionen, att på många ställen vara goda märken i ett farvatten, som erbjöd svårigheter för navigerandet.

Ett par timmar senare var man åter ute på vidare vatten, utsatta för den skarpa nordvästvinden, som upprörde kristallhafvet i höga vågor och kom ångaren att rulla lika våldsamt som förut.

Människor och djur började lida som nyss och i synnerhet syntes hundarna och renarna ytterst mottagliga för sjösjukans plågor. Under ängsliga tjut och kvalfulla skall var det många af, hundarna som här dukade under, och äfven flera af renarna blefvo snart sjösjukans offer, till ansenlig förlust för egarne. Längre fram visade det sig, att epidemien rasat värre än man beräknat. Man uppskattade förlusten af dragare till – 75 %.

De döda kropparna kastades utan vidare i hafvet, sedan ett förslag att åtminstone rädda skinnet mötts med sådan ovilja, att förslagsställaren fann för godt att för den återstående delen af resan draga sig undan till en mer undangömd vrå under däck, angelägen om att nu rädda sitt *eget* skinn från en hårdhändt garfning af bastanta guldgräfvarenäfvar.

Ändtligen närmade man sig första anhaltstationen för denna resa, nämligen Fort Wrangel.

På afstånd tedde sig denna plats som en ganska täck by. När man väl kommit i land såg Mats, att denna plats mycket väl skulle kunna taga upp täflan med många svenska småstäder. Icke ens ett ganska präktigt hotell saknades, kyrka fanns naturligtvis äfven och handelsbodar i rikligt antal. Stort sedt syntes orten vara ett sågverkaresamhälle, och sågarnas hvisslande ljud hördes dag och natt.

En hel del, ja nästan hälften af passagerareantalet steg af i denna stad, där ångaren skulle ligga öfver till följande morgon. Det fanns bland annat ett skäl, som förmådde en del af gräfvarne att lämna Centennial alldeles redan här; och detta var, att man hört talas om en nyupptagen farväg, som började brukas af guldgräfvare. Denna väg gick först upp till en plats kallad Telegraph Creek, följande den vid Fort Wrangel utmynnande lilla floden Sitkeen, där vägen dessutom delade sig i två, den ena till Lac Testin och Testin River, med vattenvägar ända fram till Dawson City, den andra ännu längre in i landet, utgående med dragning åt Dawson City från Liard Post.

Mer eftertänksamme guldgräfvare – eller rättare sagdt blifvande sådana, togo dock råd af varnande röster, som sade, att man kunde få mer än nog af dessa nejders 'landsvägar' – rättare flodvägar – om man ginge ut från Skagway. Och till dem, som lyssnade till detta, hörde Mats, hvilken utom dess löst biljett ända fram till nämnda stad. Man berättade äfven för dem som ville höra på – fast det naturligtvis gerna betraktades som ett försök af ångbåtsrederiet att få passagerarne med sig fram till ändstationen – att sällan mer än femtio procent af dem, som här stego af för att taga landvägen öfver isade floder och svårgenomträngliga skogar, kommo fram. Och dessa svårigheter började redan innan man nått upp ens till vägkanten vid Telegraph Creek.

Mats fick äfven höra något annat, som han tyckte vara ett slags kulmen af det skinnerisystem, som här florerade på klondykeresenärernas bekostnad.

Det förhöll sig nämligen så, att många, som stego i land i Fort Wrangel för att taga landvägen, ångrade sig sedan de färdats några mil på denna och vände om för att fortsätta med ångare upp till Skagway. Men, när de så ville stiga ombord förbjöd man detta – till och med om de ännu icke fört sina saker i land – och förevändningen var den, att ett utländskt fartyg icke får föra frakt och passagerare från en amerikansk hamn till en annan.

Skälet är svårbegripligt, men kvarstår dock som ett faktum.

Sakerna gingo således en väg, och deras egare en annan, den sistnämde oftast med den utsikten, att aldrig mer återfå sina tillhörigheter, om han nu också efter skiftande äfventyr slutligen lyckades taga sig fram till Skagway eller där i närheten liggande Dyea – äfven kalladt Païyra och Chilkat – som ligger ett stycke upp vid en liten flod.

Mycket af hvad Mats hörde denna eftermiddag under sin vistelse i Fort Wrangel var egnadt att nedsätta hans mod och hans tillförsikt. Ryktena voro naturligtvis satta i gång af sådana, som funno det förenadt med sina intressen att den redan stora guldgräfvarekontingenten ej skulle förökas ännu mer och därigenom göra konkurrensen om guldet ännu vildare än den redan var.

Sålunda hörde Mats, huru hela Klondyke kunde betraktas som ett riktigt helvete – som i viss mån öfverensstämde med sanna förhållandet. – Vägarna dit upp målades ut som absolut ofarbara; vattendragen hade redan frusit, sade man, och kölden närmade sig däruppe 100° Celsius; det vill säga, andedräkten – om man nu ens kan tala om att andas i en dylik temperatur – frös och blef hängande som glas från ens läppar(!!!).

Som man hör förnekar sig icke den amerikanska galghumorn äfven i Fort Wrangel.

Man sade äfven, att ett helt röfvareband brutit in i Skagway och plundrade samt mördade en och hvar, som nu vågade sig dit upp. Och till följd af stanken från de mördades lik hade en förfärlig epidemi brutit ut därstädes, en epidemi, som icke ens kölden förmådde drifva på flykten.

Priserna voro dessutom uppdrifna till en fabulös höjd, sades det, och tillråga på allt skulle det icke finnas att få en matbit på en omkrets af många mil; icke ens om man så bjöd födans mångdubbla vikt i renaste guld.

Det där var nu riktiga skepparehistorier. Men många togo dem för sanna och vände om med första lägenhet.

Af alla dessa rysligheter märkte man emellertid föga i Fort Wrangel, om man undantager, att det gick mycket 'vildt' till på stadens krogar eller 'salooner', som de kallades, och att kampen om lyckan, så som den fördes på spelsalarna, ofta kräfde människolif. Särskildt utmärkte sig här de arbetare, som voro anställda vid en nyss påbörjad järnbana, och af fruktan för dessa 'rallare', som hade riktiga stadsrådslöner, undvek man gerna att visa sig utom kanterna efter mörkrets inbrott.

Om den saken visste Mats emellertid ingenting. Och som han fann det angenämare att se sig omkring på landbacken än att hänga kvar i ångbåtens osunda 'underdäcksrum', finna vi honom på kvällsidan ströfvande fram efter en af stadens miserabla gator.

Belysningen är dålig; men plötsligt ser han vid slutet af den jämmerliga passagen ett sken, som bådar tillvaron af någon större muntration.

I brist på annat styr han kurs mot den skimrande fyren, som för öfrigt var en veritabel och fullt modern

elektrisk båglampa, antagligen med drifkraft från en närbelägen ångsåg. Och han befinner sig snart utanför ett större skjul, med å båda sidor om ingången uppsatta affischer, som på flera språk angåfvo att 'etablissementet' bjöd på nöjen af allehanda slag såsom dansbana, skjutbana, ringkastning, trollkarlar, marionettteater och varieté, med uppträdande af 'världens förnämsta chansonetter, brottare, boxare och ekvilibrister'. Naturligtvis saknades där icke heller vaxkabinett och panoramor, med 'bilder från hela jorden', och särskildt från Klondyke.

Detta sistnämda intresserade Mats och han beslöt att kosta på sig de två dollars, som entrén till 'Panoramat' kostade.

Vid slutet af en lång gång, som nästan var kolmörk, drogs ett skynke åt sidan och han befann sig plötsligt i fullständigt mörker.

Situationen, som redan genom detta blef obehaglig nog, stegrades i det kusliga genom att en hand och en arm kändes smyga sig kring hans lif. Det var icke något fast tag, och Mats var äfven tygad om att denna opåräknade kärvänlighet ägnades honom af en kvinna.

Han kände sig obehagligt berörd och sökte frigöra sig i det han frågade på engelska:

– Hvem är det? Hvad vill ni?

– God vän! fick han till svar ... Ni vill ju se panoramat?

– Ja, det är därför jag kommit hit. Men här tycks bara vara Egyptens mörker och närgångna kvinnor.

– Inte så häftig, min vän ... Det är jag, som sköter apparaten här inne; och man måste först vara i detta mörker en stund för att hvila ögonen så att effekten af bilderna blir mer illusorisk ... Men nu ser ni ju bättre? Inte sant?

Mats såg plötsligt hur liksom stora ögon sittande i en lång rad började blicka mot honom med ett sken, som påminde om hvad han hört om vilda djur i de mörka skogarna. Men han fattade snart att det var genom dessa ögon som han skulle få skåda alla dessa bilder från hela jorden, och särskildt från Klondyke.

Han närmade sig också ett af dessa tittskåpsglas och kastade en blick genom linsen för att betrakta härligheten.

– Det där är en bild från guldgräfvarelägret vid Bonanza, hördes kvinnan säga tätt vid hans sida. Mannen, som står där till höger med vaskpannan i handen, är ingen mindre än självfve Georges Cormack, han, som är guldortens upptäckare, och bredvid honom ser ni indianen Skookum Jim, svåger till Cormack och den, som inmutade claimen nr 1 ... Båda äro nu millionärer och gentlemen ... Den där bilden köpte jag af Cormack själf för en ... *kyss* och fick ändå hundra dollars till ramen.

Att den där historien var lika lögnaktig som flera andra, hvilka hon undfägnade Mats med, faller af sig självft och han lyssnade endast med en känsla af förakt till den skamliga kvinnans svada, som för öfrigt stod i fullt värde med bildernas naturtrogenhet och äkthet, framställda som de voro af någon klåpare till 'artist', hvilken med visshet aldrig satt sin fot på den plats, från hvilken han här bjöd på 'originalteckningar'.

Mats skulle just aflägsna sig, förargad öfver att hafva kastat bort hela två dollars på detta genomusla panorama, detta oförsynta bedrägeri, när rummet, eller rättare afbalkningen i skjulet åter inbäddades i kaf mörker.

Och ungefär samtidigt kände han, hur kvinnan raskt förde sin hand ned i innerfickan af hans kavaj, helt visst i afsikt att öka utgifterna för det humbugsartade 'nöjet' med en stöld af Mats' plånbok, som han dock

försiktigtvis icke bar i någon ficka utan – i ena skaftet af sina höga stöflar.

Ursinnig öfver kvinnans tilltag grep han henne om ena armen för att slunga henne åt sidan.

Därvid uppgaf hon ett högt skri. Och som Mats fruktade, att den usla varelsen härmed hade för afsikt att tillkalla hjälp, fick han henne plötsligt med ett fast grepp om halsen och tryckte henne mot väggen så att hon var nära att strypas.

I samma ögonblick öppnades en dörr, och skenet af en blindlykta föll öfver Mats, där han fortfarande höll den sprattlande ficktjufven.

I samma stund hörde han en grof karlröst skrika till:

– Jaså är det du, din skojare!... Well!... Öfverfaller du värnlösa kvinnor, skall du snart få känna på mina näfvar.

Mats vände sig om och stod nu till sin häpnad ansikte mot ansikte med – ingeniör Max Wickert, äfventyraren från Stockholm och Järkers baneman – Judits tillbakavisade beundrare.

Med ett vigt språng var Mats nu denne in på lifvet, väl inseende, att han här måste handla med största möjliga sinnesnärvaro såvida han ej ville riskera att helt enkelt bli nedskjuten som en hund af denne skurk.

Ett välmåttadt jätteslag sträckte äfventyraren till marken just som denne fick upp revolvern. Allt blef åter inhöljdt i nattsvart mörker, då lyktan slocknade i sitt fall mot plankgolfvet, och Mats visste nu hvarken hur han skulle kunna komma ut eller vidare freda sig mot den öfvermakt, hvilken säkert skulle tillkallas af den åter skrikande kvinnan.

Just som han hörde steg nalkas och ljudet af larmande röster trängde allt närmare, fick han en idé.

Han uppgaf hoppet om att kunna komma ut samma väg som den, genom hvilken han gjort sin entré, och där biljettförsäljaren helt visst redan var uppmärksammad af kvinnans gallskri. Men han smög sig in genom den dörr, från hvilken Wickert kommit och som stod öppen alldeles bredvid honom. Wickert hade för öfrigt fallit i själfva öppningen och gaf icke ett hörbart lifstecken från sig.

Utkommen gled han inåt vänster i den trånga passagen mellan panoramabilderna och den plankvägg, i hvilken de usla tittlinserna voro fastsatta; och här hukade han sig ned ända mot golfvet samt fortsatte att krypande smyga sig fram, hvart det nu än kunde bära.

Under detta hörde han hur en mängd karlar stormade in i det mörkrum, i hvilket han nyss så när kunnat blifva mördad, och högre än allt larmet skrek kvinnan:

– Hugg honom, pojkar! Det är en tjuf! Han öfverföll mig nyss, och när Max kom till för att hjälpa mig, rusade han på honom innan Max hann skjuta ... Hugg honom!... Slå ihjäl honom!

Det där lofvade icke något godt, och Mats kände att han nu var i till och med värre belägenhet än under äfventyret med banditerna i Whitechapel.

Han vågade knappt andas af fruktan att ljudet skulle gå igenom den tunna brädvägg, som skiljde honom från de vilda sällarna. Men som ingen af dem kommit på den tanken, att medföra ljus, och icke heller den rasande kvinnan ännu insett behofvet af sådant, eller kanske ej fick tag i den knapp, hvarmed hon tände och släckte glödlamporna – tack vare detta fick Mats så mycket tid på sig, att han blef lugnare och började åter att krypa vidare tills han kände, att den trånga passagen ändtligen vidgades så, att han kunde röra sig ledigare och äfven vågade resa sig.

I samma stund blixtrade det till.

Kvinnan hade fått tag i den elektriska knappen, och glödlamporna tändes.

Mats stod nu vid en dörr.

Utan betänkande kastade han upp denna och befann sig i en skrubb, som af någon variétégycklare tydligen användes till påklädningsrum.

Divärse klädespersedlar lågo här huller om buller, och äfven såg han en hel del skråpukansikten samt lösskägg ligga på ett bord.

Det farliga i situationen ingaf honom en djärf plan, därtill ledd af hågkomsten från Lübeck, då Judit styrde ut honom med lösskägget.

Han grep ett dylikt och kletade fast det så godt han kunde med maxtix, som fanns i en burk. Byxorna vek han upp öfver stöfvelskaften och, offrande sin hatt, hvilken för öfrigt nu ej var värd många ören, stal han helt enkelt en mössa och såg sig på så sätt så pass förvandlad, att han ej ens kunde känna igen sig själf, när han tittade sig i en spegelbit.

Med handen fast om revolvern öppnade han en annan dörr, kom ut i en ny gång och befann sig plötsligt i ett slags ’salong’, fylld med supande och skrålande män och kvinnor, som med fulla lungor instämde i refrängen till en populär slagdänga, som den på ’tribunen’ dansande ’komikern’ tagit npp.

Mats aktade sig för att stanna. Men låtsande vara betydligt öfverlastad raglade han fram mellan borden för att nå utgången.

Detta lyckades verkligen, och han befann sig ändtligen åter i det fria.

Men detta var också i hög tid; ty variétégycklaren upptäckte ungefär samtidigt sin förlust och gick att anmäla saken för établissementets direktör, som just var – *Max Wickert!*

TJUGOTREDJE KAPITLET.
Vid Guldlandets port.

Att äfventyraren Wickert fått sig ett duktigt slag bevisas bäst däraf, att han icke återvann medvetandet förr än långt efter midnatt.

Som ’établissementet’ då var stängdt, och polisen äfven rensat spelsalarna, var det icke värdt att den dagen söka få reda på Mats, hvilken Max redan långt förut svurit att skjuta ned vid första bästa tillfälle eller ock på annat sätt bringa om lifvet.

Hur han kunnat bli ’direktör’ för detta ’établissement’, som gjorde lysande affärer, hör egentligen icke hit. Men så mycket kunna vi nämna, att han var det endast till namnet, aflönad af ett konsortium rika knösar, som ville bli ännu rikare, men hade sina skäl att ej bland sig själfva utse hundfröjdens ledare.

Mats kom emellertid lyckligt ombord på Centennial, och redan i morgongryningen bar det åter i väg, nu med Juneau till närmaste mål, näst sista stationen innan han ändtligen skulle sätta sin fot på den jord, dit längtan efter guld dref honom.

Dessförinnan hade han dock gjort en handling, som hedrade honom och stämde öfverens med hans karaktär.

Denna var att han – därtill tvingad af omständigheterna – kände sig som en tjuf och att han ej ville fly platsen med en stöld på sitt samvete. Till ångbåtens platsagent, som var närvarande vid Centennials afgång, lämnade han därför ett paket med anhållan om att detta skulle befordras till den gyckelmakare i Wickers 'fröjdtempel', af hvilken han 'lånat' lösskägget och mössan. Jämte dessa saker fanns det äfven en ersättning för lånet. – Själf utrustade han sig med en ny hatt från en i den tidiga morgonstunden redan öppnad affär nere vid hamnen. Och på detta sätt hade han åtminstone moraliskt afbördat sig den förseelse mot eganderätten, som någonsin kunnat läggas honom till last.

Ju längre upp man kom under resan ju högre reste sig äfven stränderna och ju mer vintrig blef naturen. Vid öfre kusten af Prinsens af Wales ö blåste vinden isande från norr, och det första snöfall Mats sett under hela resan från Sverige visade sig här i form af stark yra, som stundtals gjorde det svårt för ångaren att taga sig fram.

Snart for man äfven förbi Baronoff Island, den ö, å hvilken hufvudstaden Sitka är belägen. Staden, som är uppbyggd vid en vik åt hafssidan, kunde Mats icke få se – men naturligtvis egnade han platsen åtskilliga tankar, undrande hur det nu skulle varit, om han följt Mr Jacksons vänliga råd att slå sig ned därstädes som filialföreståndare. Men i detsamma dök bilden och minnet af donna Mercedes upp; och han kände sig åter belåten med det beslut, som han fattat och låtit följas af snabb handling.

Han fick höra, att det var från denna stad som den bekante guldgräfvaren Joseph Juneau jämte Rickard Harris startat år 1880, och att de några få månader senare återvändt som egare af närmare femtiotusen kronor i guldsand och klimpar, samladt just i trakterna af den stad, som fått namn af nämda Juneau, hvilken för öfrigt till börden var fransman.

Sådana där historier piggade upp guldgräfvareaspiranterna och satte godt mod i dem, när den antågande Bore bjöd till att göra motsatsen, åtminstone för så vidt det gällde de många sydländingar, af hvilka flertalet aldrig förr känt så pass mycken kyla, som redan här gjorde sig gällande å några och femtio graders nordlig bredd.

Äfven Mats hade fått nytt mod af dessa historier om vunna framgångar, och beträffande kylan och snöfallet var han ju själf från ett land, där vintern nära nog kan vara bister halfva året. Naturen hade för öfrigt något af svensk stämning öfver sig, något af småländsk vildhet och småländsk naturskönhet, hvilket allt i förening gjorde, att Mats började känna sig riktigt hemmastadd och hade gjort det ännu mer, om han endast haft bättre kost. Ty som det nu var, led Mats i det närmaste nöd. Det härskna fläsket var så godt som slut och af skeppsskorporna fanns icke en smula kvar.

Också var det af tvång, men med svidande hjärta som han denna dag måste kosta på sig en tallrik soppa. Tunn var den, och dyr var den; men det var i alla fall det enda varma, han fått i sig, sedan han lämnade Vancouver, och detta under en så pass ansträngande resa som denna varit sedan man stufvades in i denna de gyllene förhoppningarnas svältbåt.

Resan till Juneau från Fort Vrangel tog i det närmaste ett dygn, tack vare snötjockan. Det var fram mot aftonen man landade vid stadens hamnbro, nedpressad som den låg vid foten af snötäckta fjäll.

Som denna stad visade sig för Mats vid första åsynen, kunde han icke annat än känna en viss beklämning. Bakom lågo de väldiga höjderna, alldeles nedtryckande den lilla sammangyttringen af människoboningar, hvilka flertalet sågo ut att – såsom de äfven hade det – hafva kommit till på slump, kastade hur som hälst, byggda hur som hälst, endast att de åtminstone för en tid kunde lämna skydd åt de mänskliga individer, hvilka omständigheternas kraf eller nyck kastat in i denna afkrok af världen.

Centennial skulle ligga öfver natten äfven här; och som det var bestämdt, att 'rummen' – d. v. s.

människobåsen under däck – skulle rengöras från den mängd osunda lämningar, hvilka guldgräfvareemigranterna synnerligen frikostigt strött omkring sig där nere, måste man lämna ångaren några timmar.

Detta var nu icke att beklaga sig öfver. Ty hvad litet hvar nu behöfde, det var att sträcka på benen och fylla lungorna med frisk atmosfer.

Men det fanns en annan omständighet, hvilken var riskabel. Och detta var att råka i klorna på den underliga staden Juneaus underliga 'kommissionärer' eller andra individer, hvilkas diktan och traktan gingo ut på att skinna de landstigande så mycket som möjligt.

Med minnet af hvad som inträffat i 'staden' Fort Wrangel

Juneau.

var Mats emellertid nu ytterst försiktig. Att besöka något slags 'nöje' kunde icke falla honom in; ty han förstod, att allt som bjöds i den vägen endast var en mask för oförsynt prejeri.

Men hvad han måste skaffa sig, det var en del ny proviant – ty det, som nu fanns kvar af fläsket, var oätligt.

Han steg därför in i en affär, hvilken ståtade med namnet 'Delikatess och viktualiehandel', men annars tedde sig som ett riktigt snuskhål, hvilket Mats visserligen icke fäste sig vidare vid, alldenstund hans hela diktan och traktan nu endast var att få köpa ett nytt stycke saltadt fläsk, såsom varande den enda föda, han vågade tänka på under nuvarande förhållanden.

'Delikatesshandlaren' var icke sen att skära till ett stycke, och väga upp det, hvarpå han sade – sedan han med utseende af att vara samvetsgrann jämkat på balansen till vågen:

– Den här biten blir på jämt tio dollars.

– Tio dollars? utbrast Mats häpen ... Jag köpte i Vancouver ett stycke fläsk, som var minst lika stort, för fyra dollars ... Är ni inte billigare, får det vara.

– Får det vara? utbrast 'delikatesshandlaren', med min af förvåning ... Tror ni, att ni på ett annat ställe här i Juneau kan få sådant fläsk billigare?... Nej, pass Mister Nosgrann!... Jag är billig! Ja, alldeles för billig ... Bara frakten på en fläskhalfva hit upp gör mig ...

– Det är en sak, som icke angår mig, afbröt Mats ... Men mer än fyra vill jag icke ge. Annars får det som sagdt vara.

– Inte en cent under tio dollars! skrek den morske handelsmannen och trädde utom sin disk samt ställde sig mellan dörren åt gatan och Mats ... Icke en cent, hör ni ... Juneau är icke Vancouver ... Och när ni kommer upp till Skagway får ni betala minst *femton* dollars för en bit sådant fläsk.

– Det hör nu inte hit, svarade Mats uppretad öfver det påtagliga prejeriet ... Fläsket är alldeles för dyrt, och jag vill alltnog icke ha det.

Han närmade sig utgången; men handelsmannen tog honom då helt ogeneradt i armen och sade i det han hindrade Mats att komma ut:

– Här är det icke fråga om, hvad ni vill och icke vill. Ni har beställt varan, och ni måste betala den.

– Hör nu herrn! Tror ni, att jag är ett barn eller en idiot, svarade Mats, i det han gjorde sig fri från prejarens

grepp om hans arm.

– Tror ni *jag* är det?

– Gå undan, säger jag! fortsatte Mats ... I annat fall ...

– I annat fall? Hvad då? skrek handelsmannen, i det hans uppträdande blef allt mer hotande.

– Jo, i annat fall kastar jag ut er på gatan! svarade Mats, ur stånd att längre kunna behärska sig inför en dylik oförsynthet.

– Jaså!... Jaså!... Ni kastar ut *mig* på gatan? Nå, den saken skola vi väl bli två om; ja, till och med fyra! skrek den uppretade handelsmannen ... Hallå! Boys!... Hitåt Bill och Jonny!... Här ha vi en skojare, som ...

Detta epitet 'skojare', verkade på Mats som att kasta krut i en brasa. Han tog ett språng och kastade sig vigt öfver prejaren, som handlöst föll till golfvet i samma stund som tvänne yngre karlar visade sig i boden och i sin tur öfverföllo Mats, i hvilken de helt naturligt trodde sig se en farlig rånare eller dylikt, alldenstund de ju icke hade reda på sammanhanget af hvad som gifvit anledning till Mats' brutala anfall.

Men den unge svensken var nu besluten att så dyrt som möjligt sälja sitt skinn. Tagande spärr mot den åt gatan vettande, stängda dörren grep han den ene af handelsmannens drängar med ett jättetag om halsen och slungade honom så våldsamt mot den andre, att båda nu tumlade öfver den stånkande principalen, som fortfarande låg kvar på golfvet, ur stånd att resa sig, emedan han i fallet brutit sitt ena ben.

Allt detta hade gått i en handvändning, och Mats var och snabb att kasta sig på dörren för att taga till benen och undfly en helt visst mycket kännbar efterräkning för detta sätt att tala svenska med yankees.

Han lyckades äfven komma ut, innan någon af drängarna hann resa sig, och väl på gatan var han icke sen att vrida om den i dörrlåset sittande nyckeln, på så vis åtminstone för en stund arresterande sina vederdelare. Och två minuter senare var han ett godt stycke på väg bland Juneaus slingrande, smutsiga gator, här och där fläckvis belysta af någon elektrisk lampa, under det att andra, och betydligt vidare områden voro inbäddade i djupaste mörker.

Han var angelägen om att snarast åter komma ombord, inseende, att han nu gjorde klokast i att uppgifva hoppet om att för mänskligt pris proviantera i denna röfvarehåla, som redan 1882 gjorde sig bekant genom upptäckten af Treadwellminorna vid Taku-river, minor, hvilka pr dag gåfvo fem hundra tons guldkvarts, representerande ett värde af sex hundra kronor netto i rent guld. Orten uppfanns af en John Treadwell, som inköpte minan för ett tusen fem hundra kronor år 1882 och man vet, att han därpå gjort sig den lilla nätta förtjänsten af närmare två millioner kronor samt att minorna ge god vinst än i dag!

Utan vidare äfventyr – ehuru han fruktade hvarje stund, att bli ertappad äfven i den vrå af ångaren, där han nu höll sig dold – såg Mats ändtligen morgonen gry ännu en gång. Och i första dagbräckningen började Centennials maskin att arbeta, och propellern att piska vattnet.

Hungrig och frusen kröp han fram, då landtrossarna voro inhalade och aktern vänd åt den rankiga hamnskoningen.

Och nu bar det i väg uppför det relativt trånga passet Lynn- Channel, som för ända upp till Skagway-Bay.

Landskapet blef allt vildare och ödsligare, och snart såg han om styrbord den väldiga resningen af Lions Head, en snö- och isjätte af väldiga dimensioner, höja sig ett stycke in i landet och dominerande med verkligt majestät af bländande, hvita ytor.

Afståndet mellan Juneau och denna saltvattenkanals slutpunkt är cirka ett hundra engelska mil, och resan mellan nämda punkter göres vanligen på några få timmar, om ej farvattnet visar sig vara allt för svårt.

Lyckligtvis var nu farleden ganska passabel, och Centennial klöf rätt snällt genom den fönsterglasblanka isskorpan, som bildat sig under natten.

Men ombord blef det allt otrefligare.

Flertalet af guldgräfvare och äfventyrare hade begagnat sig af uppehållet i Juneau att fylla på sina brännvinskuttingar och whiskyflaskor, och man söp nu i glädjen öfver att snart vara vid ändstationen af den besvärliga resan, så att däcket och 'rummen' sågo ut som marken i en svinstia, och i denna vedervärdighet rullade sig de mest öfverlastade i full öfverensstämmelse med svinets vanor.

Det ohyggligaste af allt var, att icke kvinnorna visade sig bättre än männen. Särskildt förnedrade sig en kontingent nymfer, som stigit på i Juneau, från hvilken plats de efter åtskilliga varningar blifvit utvisade. Nu skulle de upp till Skagway och vidare till Dawson-City att fortsätta sin skamliga näring, många äfven med hopp om att göra lysande kap i spelhålorna eller helt enkelt som ficktjufvar, trots risken af de kategoriska straff, som väntade dem i händelse af upptäckt.

Några timmar senare passerades Davidson-Glacier, hvilken gjorde ett öfverväldigande intryck på Mats, som nu fick se den i dess härligaste färgspel, såsom den belystes af den mellan molnen då och då framglimtande solen – Alaskas blek-gula sol med radier af glittrande silfver, hvilket breder sig öfver en natur, som till största delen frusit ihjäl.

Denna glacier, liksom äfven den något västligare belägna Muir-Glacieren, betraktas årligen af hundratals turister såsom en sevärdhet af utomordentlig prakt; och för den, som älskar det mäktigt storslagna i dylika naturens vildt sköna scenerier, kan man ej nog rekommendera just dessa båda taflor, om man äfven på samma gång måste medgifva, att kostnaderna och besvären bli väl dryga för att komma i åtnjutande af dylika skådespel.

Specielt om den senare glacieren kunna vi icke underlåta att berätta en liten anekdot, som äfven nu gjorde sin rond på ångaren, liksom den nästan alltid berättas på de farkoster, som trafikera detta farvatten.

Anekdoten handlar om den mystiska 'Silent-City' (Tysta staden), som en entusiastisk amerikansk naturbeundrare vid något tillfälle skulle hafva funnit sedan han efter öfvermänskliga ansträngningar nått toppen af Muir-glacieren.

Där hade han funnit riktiga hus och riktiga gator, riktiga slott och kyrkor – allt af glänsande kristall ... Men icke nog med detta. Han hade äfven sett ett underligt människosläkte röra sig på den tysta stadens gator och torg, lifliga, brådskande människor – men alla stumma. Kylan hade helt enkelt varit förfärlig, och amerikanens försök att sätta lif i tystnaden med ett rop, ett skrik, en hvissling omöjliggjordes fullständigt på grund af att själfva rösten, ljudet ... frös till is!!

Från vikens yta se formationerna på glacierens topp äfven ut som konturerna af en stad med både kyrkor och hus. Men naturligtvis existerar den endast i den smarte amerikanens fantasi.

Som en riktigt äkta yankee förstod han äfven att göra det besvärliga besöket i 'The silent City' dollarsgifvande.

Han sålde nämligen '*fotografier, tagna på platsen*', och dessa fingo efter vederbördig reclam strykande åtgång, ej minst genom de mystifikationer, med hvilka fotografen vetat att utsmycka en fotografierna åtföljande beskrifning. Och amerikanerna äro nu, trots deras annars mycket praktiska anläggning, särdeles

begifna på mystik ... Man talade om en utdöd stad, en förisad stad, en plats, som helt plötsligt fallit offer för en oerhörd kyla. Och beträffande de människor, som besökaren där hade sett, betviflade man visst icke deras existens, men endast såsom förisade. Att sagesmannen sett dem hafva rört sig, tillskref man hans af öfverraskningen upprörda sinnesförfattning, men icke alls en oförsynt talang i humbugsmakeri.

'The silent city, blef allt nog ett världens nionde, eller tionde underverk, och turistbolagen samt fotografen förtjänade 'plenty of money'.

Muir-glacieren är niohundra fot lång och tvåhundrafyrtio fot hög, samt glider med en längd af tre till fyrahundra fot ut i Oceanen, sakta men säkert och utan uppehåll.

Emellertid ångade man vidare fram öfver den isblandade vattenytan, och Mats hade nu tagit plats helt nära den väderbitne rorsmannen, som plötsligt vände sig till honom sägande:

– Skall ni gå direkt till Dawson? (City, underförstådt).

– Beror alldeles på, svarade Mats. Få se när jag kommer i land.

– Om ni kommer fram till Dawson, och där träffar en man, som heter William Brown, så hälsa då från Jack.

– Hvem är Jack?

– Det är jag det, svarade sjömannen. Och jag är Willys bror. Han startade för ett år sedan; men ännu har jag inte hört ett ord från honom. Antagligen har han gått i kvaf därinne, han som hundradetals andra.

Och rorsmannen vände sig åter för öfver, törnade ett par spakar och vred Centennials stäf rundt en udde.

Och där, längst inne i viken, såg man nu en blånande rök stiga upp, en rök, som i vidgade bukter svingade sig upp mot den tunna, klara luften. Samtidigt hördes några 'lifvade' pojkar uppe vid skansen ropa i det de svingade sina pelsmössor:

– Där ha vi Skagway! Där ha vi Guldlandets port!

TJUGOFJÄRDE KAPITLET.
De första stegen.

Ett ohyggligt oväsen hälsade den nya kontingenten lyckosökare när debarkeringen egde rum. I tusendetal kunde man räkna de mottagande, som trängdes nere vid den här, liksom i Juneau och Fort Wrangel högst provisoriska kajen, och hufvud vid hufvud syntes massan välla in mot de kåkar och tält, af hvilka denna 'stad' är sammansatt utan minsta hänsyn till allt hvad arkitektonisk skönhetskänsla heter.

Centennial kom med nya 'foglar', som skulle plockas och med ny förstärkning till proviantförrådet, hvars saluvärde under den icke värst långa resan stigit med flera hundra procent. Och Centennial kom med bref och hälsningar från släkt och vänner, till några äfven med ett tillskott i kassan – ty, som vi förut sagt: för att skaffa sig guld måste man ha guld.

Mats var naturligtvis snart klar att gå i land. Men stegen voro, trots den lätta packningen, ganska tunga. Han visste nämligen, att han nu om någonsin skulle få besanna den gamla satsen, att »sämsta föret är i porten.»

Det var här, som de *stora* utgifterna skulle komma, och det var här, som Mats insåg, att han var fattigare än han någonsin trott det.

Kunde han nu lifnära sig tills han fick något att förtjäna på, så vore det väl.

På resan från Vancouver Island och Victoria hade han ej knutit några bekantskaper, af det enkla skälet, att om man kommer de verkliga guldgräfvarne in på lifvet, då de närma sig målet för deras drömmar, äro de allt annat än sällskapliga af sig. Hvar och en har nog att grubbla på sitt, och hur det nu skall slå ut med hans planer. För hvarje steg man tar på en sådan plats som Skagway, är man också rädd att bli skinnad, och i hvarje främlings blick tycker man sig spana något af rofdjur.

Också tycktes dessa skagways-bor hafva hunnit långt i tankeläsning för så vidt det var fråga om att bedöma dens eller dens reskassa. Alla, som man antog hafva späckad pung, omhuldades genast af en mängd ytterst tjänstvilliga individer, under det att sådana som Mats fingo taga sig fram bäst de kunde det.

Mats sörjde icke öfver detta, utan var snarare glad att slippa undan all hjälp, som han icke åtrådde.

Med sitt lilla knyte på ryggen styrde han in mot en lugnare plats och slog sig där ned på en sten i hörnet af ett par hvarandra korsande gator, för att nu närmast fundera ut, hur han till billigaste pris skulle kunna få sig ett mål varm mat, hvilket han kände sig ha stort behof af efter de strapatser, som han nu några dygn haft att genomgå. Efter detta måste han äfven tänka på att få sig tak öfver hufvudet för åtminstone stundande natt.

Ändtligen reste han sig, och med viss försiktighet styrde han stegen till ett ruckel, där det såg ut att vara något slags servering.

Han kom in i en rymlig lokal, som för öfrigt var så provisorisk man gerna kan tänka sig. Någon hyfvel hade aldrig gått öfver de plankor, som här bildade väggar och tak, ej heller hade någon pensel, doppad i ens den billigaste limfärg, bidragit att hålla dessa ytor i annan ton, än hvad rök och smuts samt fukt hade gifvit dem.

Långa bord och bänkar – ohyflade och omålade äfven dessa – utgjorde inredningen; och längst bort vid ena kortändan af ’salen’ skymtade i den usla belysningen från ett par glasförsedda gluggar i taket ett slags disk, hvilken mycket väl skulle kunna göra tjänst som barrikad mot ett äfven mycket häftigt anlopp af de sällar, som här – att döma af de typer, hvilka nu visade sig därinne – hade detta ställe till stamlocus.

Mats hade knappt slagit sig ned i en afsides hörna, förr än det kom fram till honom en kvinlig tjänsteande, med vederstyggliga, af alla slags laster härjade drag.

Hon tog helt ogeneradt plats bredvid Mats och lade förtroligt sin smutsiga hand på hans arm i det hon sade:

– Well, gamle gosse! Du bjuder på en ’cocktail’, inte sant?

– Hvad är cocktail? svarade Mats utan att våga bedja henne dra dit pepparn växer, såsom han helst skulle velat.

– Är du grön? utbrast hon med ett rått skratt. Bjud på en, skall du få se. Och tag dig en själf, för de värmer, må du tro.

Och utan att afvakta Mats svar kilade hon ned till disken, och kom efter en stund tillbaka med två små glas, fyllda med något slags fluidum.

Hon slog sig åter ned bredvid Mats, lyfte det ena glaset och tömde det i ett enda drag, samt sade därpå, i det hon lät höra ett smackande läte:

– Tjugo så’na här om dagen är mitt kvantum, om man bjuder, förstås. För det är dyr soppa det här, må du tro.

Mats kunde nu inte underlåta att kasta fram:

– Hur mycket ta ni glaset?

– En dollar, förstås!... Nere hos Wathkins tar man till och med en dollers-femti.

– Var då så god och behåll varan. Jag vill inte ha den ens till skänks.

– Tack! svarade kvinnan, och förde genast det andra glaset till sina läppar, tömmande innehållet lika raskt som nyss, hvarpå hon hördes säga:

– Du hör till 'Blå bandet' kan jag se ... Men lika godt! Så mycket mer blir det öfver åt mig ... Men upp med slantarna nu! Man ropar på mig där nere ... Time is money!... Du förstår.

– Pängarna? Hvad skall jag betala för?

– Mina cocktails begriper du väl! utbrast kvinnan helt fräckt, i det hon obesväradt duade Mats, som blef blodröd af harm.

– Har jag rekvirerat något?

– Nej, men *jag!*

– I så fall får ni också stå för betalningen.

– Gosse! Bråka inte nu ... För de' duger inte, må du tro här på '*The black horse' ('Svarta hästen').* Utan fram med pängarna bara! Annars ropar jag på 'morsan' (värdinnan.)

Mats kände hur blodet kokade i hans ådror, ännu häftigare än då han blef prejad af handelsmannen i Juneau, och han drog till med någon äkta svensk kraftuttryck i det han reste sig som för att lämna lokalen.

Men detta ingick icke i kvinnans planer. Häftigt knuffade hon ned Mats på stolen, och då han åter vill resa sig, flög ett af de tömda glasen rätt i hans ansikte, slungadt af den till raseri uppretade megäran.

Likblek rusade Mats upp och grep henne i armen. Och i samma stund hof hon upp ett vildt skri:

– Mistress! Hitåt! Här är en, som inte vill betala! skrek hon så det rungade i lokalen, och på ögonblicket såg man en däst, pluffig varelse krångla sig ur barrikaden.

Detta var värdinnan på 'The black horse'.

Men innan denna otympliga figur hunnit så långt fram som till Mats, syntes en undersätsig man stiga upp från sin plats, helt nära där Mats befann sig. Och i det han närmade sig denne, sade han på renaste svenska:

– Landsman! Betala för tusan! Annars blir det en tråkig historia för er.

Mats vände sig gladt öfverraskad mot den talande och svarade:

– Tack för rådet! Men jag har ju ingenting förtärt och ingenting rekvirerat.

– Det kommer på ett ut i den här lokalen. I Skagway är det icke som hemma hos oss. Betala bara och håll god min ... Där kommer förresten äfven hennes man, och den är då en riktig djefvul.

Mats vände sig åt den utpekade riktningen och såg nu en stor, rödhårig skalle dyka upp ur mörkret nere vid disken. Och som Mats hade goda ögon, såg han äfven, att denna skalle tillhörde samma skurk, som varit

med från Liverpool och som i bur blifvit landsatt vid ankomsten till Newyork.

Hur denne äfventyrare kommit undan rättvisan och redan kunde vara här i Skagway, var det nu icke tid för Mats att reflektera öfver. Men han insåg, att ett möte med honom skulle vara högst ödesdigert, och detta måste framför allt undvikas.

Också flögo de två dollarsstyckena med fart ur hans ficka, och nästa sekund var han med ett par raska steg nere vid dörren, följd af den andre svensken, som hördes säga, när de väl hunnit ut på gatan:

– Hallå, landsman! Du kan just prisa din tur, att du lydde mitt råd. Den där Pat är icke att leka med.

– Känner ni honom? svarade Mats, fortsättande med långa steg för att komma undan 'The black horse' så fort som möjligt.

– Jo, något! Det är en med de värsta skojarne här i Skagway, och det vill icke säga så litet ... Men hvad heter ni?

– Mitt namn är Olsson; svarade Mats.

– Mitt namn är Borgman. Jag är från Sundsvall ... Hvarifrån är ni?

– Från Örsjö.

– Örsjö i Kalmartrakten?

– Alldeles.

– Åh tusan! Där har jag en syster, som är gift med en landtbrukare. Och själf var jag där ett tag, då jag gaf mig öfver till Amerika för ett par år sedan ... Jag tycker nästan, att jag känner igen er.

Samma kunde nu icke Mats säga, fast han betraktade mannen uppmärksamt. Men han var i alla fall glad, att han träffat på en landsman, och man kom snart i språk om litet af hvarje.

Sedan Mats delvis antydt sina nuvarande planer, men äfven, att hans kassa icke tillät honom att genast sätta dem i verket, svarade Borgman:

– Det är just precis som det gick för mig, det där. Jag kom barskrapad hit, och hade tusan så svårt att klara mig från att svälta ihjäl. Ja, gosse! Det fanns dagar, då jag icke ens kunde få fröjda mig åt oset af en härsken fläskbit, mycket mindre få en bit af denna omtvistade läckerhet mellan mina läppar. Och så gick minst fjorton dar, innan jag fick något employ (arbete). Nära nog halfdöd följde jag så en dag med som bärare uppåt White-passet, och mer död än lefvande kom jag åter hit från den färden. Men jag hade då några blanka dollars på fickan, och med dessa drog jag mig fram tills det blef af att knoga i väg med en annan fora; denna gång från Dyea öfver Chilcootpasset ned till Lac-Lindemann ... På så vis lärde jag mig hitta ned till vattenvägarna, och sen har jag ömsom gått med foror än den ena, än den andra passvägen, och på det viset slår jag mig fram.

– Men ni tänker väl i alla fall inte stanna här längre än nödvändigt? utbrast Mats med förvåning öfver denne 'guldgräfvares' stora passivitet.

– Hvem vet? Man förtjänar rätt bra, när man blir van. Bara nu inte allt vore så fördömdt dyrt här, skulle man till och med kunna lägga af en slant. Jag gjorde mig förra veckan hundra sextio dollars på en tur till Lac-Benneth, där jag äfven hjälpte till med att bygga en pråm åt en engelsman ... Treflig plats förresten ... Där ä' som i Norrland, och två sågar finns där äfven. Och där förtjänar man på plankstumparna, må ni tro;

tjugofem cents pr engelsk fot ... Det blir pängar det.

– Hvarför stannade ni inte där då?

– Åt helsingland dyrt för allting. En liten sup sjuttiofem cents, gosse!

– Nå, men suparna ä’ väl icke så alldeles nödvändiga om man inte känner sig sjuk, svarade Mats, som ju var i det närmaste nykterist.

– Säg inte det! Och sjuk är man ju här så godt som jämt, förresten ... Ni har inte pröfvat på något, af hvad den här trakten kan bjuda på, det både syns och hörs.

Detta medgaf Mats, och passade därför på att komma fram med frågan:

– Vet ni, huru man till något så när billigt pris skall kunna få sig ett mål varm mat?

Borgman var genast färdig med svaret:

– Är ni inte för kräsmagad, kan ni få äta hemma hos mig ... Fläsk förstås och vattgröt.

Nå, det tackade Mats naturligtvis för, och så styrde man den smutsiga, snedvridna vägen eller ’gatan’ fram ett godt stycke tills man nådde ’stadens’ gränslinie åt det hållet.

Här, vid foten af det snötäckta fjället, som från en skarp backsluttning höjde sig mot den kalla, tunna himmelen, låg en jordkula, hvars ingång påminde om hålet till en hundkoja.

Golfvet därinne bestod af lösa ribbor och plankstumpar efter divärse lårar och annat kasseradt emballage, och i ena hörnet af denna kula, hvars ingång skyddades af en rostig järnlucka, befann sig spisen; d. v. s. en härd af lösa stenar, öfver hvilka dagern föll ned genom ett hål i taket.

En mängd lunor i en tomlår utgjorde sängen – ’imperialsängen’, som Borgman med fattigmanshumor benämde denna usla lägerplats – och ’buffeten’ bestod af en annan lår, rest på kant, delvis inkilad i myllan.

Denna ’buffet’ var försiktigtvis stängd med hänglås, men öppnades nu och visade sig innehålla ett par flaskor, ett stycke fläsk, som luktade rätt ampert, samt en s. k. caces-låda med hvete- och maismjöl i blandning.

Invid ’buffeten’ stod en bleckflaska med vatten, och nedanför härden lågo några halfsura bankar s. k. drifved.

Detta var ’chateau Borgman’ som egaren skämtsamt kallade sin ej utan svett och möda uppförda fridstad mot Alaskas dödsbringande vindar, och korta men sataniska sommarhetta.

Och här bereddes nu det första egentliga mål, som kom Mats till del vid Guldlandets port.

Man skulle verkligen vara så utsvulten som Mats var det, för att med någorlunda jämnmod kunna smälta denna föda. Ett är visst: hade detta fläsk kommit under någon hälsovårdsnämds bedömande, så hade domen blifvit: *till föda otjänligt.*

På denna plats kommer emellertid ingen helsovårdsnämd med invändningar. Man får lifnära sig så godt man kan efter råd och lägenhet. Och de funnos i Skagway, som skulle skattat sig lyckliga till och med att få dela det mål, som nu Mats och hans värd, Gustaf Borgman från Sundsvall, läto sig smaka med god aptit.

Under måltiden kommo naturligtvis en hel del förhållanden i Skagway på tal.

Bland annat kom Borgman att vidröra en fråga, som då var och ännu är mycket brännande i denna trakt, nämligen gränsfrågan, hvilken ofta spelat in med åtskilliga förargelser och ledt till kontroverser mellan amerikaner och canadienser – d. v. s. engelska undersåtar, drottningens undersåtar vis à vis Förenta Staternas män och kvinnor.

År 1825 fixerades den ryss-britaniska gränsen efter en linie från de bärg, som bilda Alaskaviken och beräknad efter tre sjömil från Oceanen inåt landet. Förenta Staterna höllo före, att denna gränslinie skulle följa de oräkneliga inskärningar och vikar, som finnas i dessa fjordar från hafvet. Kanada försäkrar sig hafva rätt att öfverskrida denna naturliga gräns ända till en linie, som tänkes dragen parallel med kusten. Dyea och Skagway hafva med stöd af denna uppfattning blifvit uppförda af yankees och dessa anse sig af samma skäl äga rätt att draga inkomster af den skara guldgräfvare, som dagligen allt mer ökas vid dessa platser och gör dem till viktiga och betydligt gifvande handelsstäder.

Ej stort mer än trettiotvå kilometer från dessa hvarandra närbelägna orter fladdrar den kanadiensiska fanan på bärgens toppar, under det att samarbetet mellan Ottawa och Washington blir allt mindre med hvarje dag.

Allt gör, att platserna karaktäriseras af en viss politisk och administrativ osäkerhet, som nog bidrager, att i många fall göra en vistelse därstädes mindre behaglig; man ställes i valet och kvalet mellan att lyda *två* myndigheter, hvilket äfven under andra och gynsammare förhållanden, än som erbjudas här i vintersamhällen med bostäder af *tält*, kunna anses vara rätt pinande för sinneslugnet, hvartill naturligtvis likväl mest bidrager det oerhörda prejerisystem, som här opåtaladt får existera och som ofta ruinerar den, hvilken haft guldgräfvaredistrikten till mål, men aldrig en tanke på att behöfva stranda i Skagway eller i Dyea, och detta snart till den grad, att han kanske aldrig kan taga sig därifrån.

Antalet af mindre väl utrustade resenärer, som med Klondyke och Dawson City till mål, dukat under i Skagway är redan högst betydligt. Endast med utsikt att kunna göra nytta som bärare och godsfraktare öfver passen ha många, liksom nu denne Borgman, kunnat släpa sig fram under väntan på en lyckligare slump – antingen att åter kunna komma ned till Juneau och vidare söderut eller ock till guldgräfvarelägren – för att där få plats som arbetare vid någon rik mans claim.

Dess bättre var nu Mats mer energisk än Borgman, hvilken redan motgångarna plattat till i hög grad. Och när det därför redan nästa dag blef tal om att konvoyera en fora öfver Chilkootpasset, var Mats genast villig att sporra Borgman till ett nytt försök, ehuru han sagt sig aldrig mer vilja vara med om en färd öfver denna ohyggliga isvägg, hvilken var den ginaste till vattenvägarna, men för många äfven den ginaste till ... döden!!

Nu var det tre amerikaner, som med sitt gepäck skulle öfver passet. Vägvisare funnos, men däremot saknades minst två bärare. Mats anmälde sig genast som en af de felande, och efter åtskilligt besvär fick han Borgman att bli den andre.

Och framåt middagstiden gaf man sig i väg med Dyea som närmaste mål. Innan det ännu började skymma nådde man denna plats, som är mycket vackert belägen i en dal, omgifven af tätt skogbeväxta kullar, det hela gifvande en bild af ett Schweitzerlandskap.

Hästar och annan boskap saknades icke på Dyeas s. k. gator, där synnerligast en hel del nyanlända svin och små magra renar påtade i smörjan så godt sig göra lät, vaktade af några hundar. För artistögon ser denna plats ganska idyllisk ut – d. v. s. med modifikation! – Staden eller rättare byn är vackert belägen, men marken är så vattensjuk, att man beständigt går i väta upp öfver fotknölarna. Husen äro därför till stor del byggda på pålar, och bland dessa bostäder märker man här särskildt s. k. 'log huts', bebodda af samhällets kontingent af indianer, af hvilka det finns godt om i Alaska, alldenstund just indianerna äro Alaskas 'urbefolkning' sedan de efter krigen med nybyggarne drifvits allt mer mot den kalla norden, där de dock

med sin medfödda styrka och böjelse för vildmarkslif anpassat sig mycket väl efter de i Alaska rådande, för europeer svåruthärdliga naturförhållandena.

I Dyea brukar man vanligen få ligga en två, tre dagar medan de indianska bärarne göra sina förberedelser för att kunna frakta tält och bagage öfver Chilkoot ned till 'sjöarna', d. v. s. en sträcka på tjugufyra engelska mil.

Men som denna gång förberedelserna i det närmaste voro undanstökade, återstod snart icke annat än att starta.

Men hvad som här gjorde Mats och hans vän Borgman godt, det var, att engelsmännen inbjödo dem jämte de andra bärarne till ett ordentligt mål mat i Dyea-kungen Mr Herons 'Store' d. v. s. värdshus och handelsbod etc i bästa förening. 'Hôtel S. Ripinsky' kallades denna lokal, med namn af dess förre egare, och vi gifva här en bild af densamma, med Mals, Mr Heron och en af engelsmännen stående därutanför. Mr Heron står till venster.

Ett 'hotell' i Dyea. (Efter fotografi).

Mats medgaf, att den 'paj' med konserverade grönsaker, som han här fick till lifs, smakade honom bättre än till och med ett småländskt julkalas med alla dess bastanta rätter skulle hafva gjort det. Men så hade han heller icke njutit någon ordentligt lagad mat sedan han lämnade – San Francisco! Och det var långt hädan och dit, liksom det äfven skulle ligga långa vägsträckor innan han härnäst kunde komma i åtnjutande af en motsvarande *lycka.* Ty i Alaska är det verkligen en lycka för en fattig man att få väl lagad och närande föda.

Efter måltiden då man satte sig i rörelse, var naturligtvis hufvudämnet för allt samtal, hvad som rörde sig om det farliga och fruktade Chilcootpasset som ligger halfvägs mellan Dyea och 'sjöarna'. Hvarje kåre och vindil observerades af indianerna, som äro goda väderleksspåmän, och man beräknade med ängslig noggrannhet utsikterna för och emot en eventuell snöstorm, hvilken det ej är ovanligt att se blåsa upp midt på en sommardag i dessa obygder. Man talade äfven om utsikterna för att kunna råka ut för en ej ovanlig dimma, när man nådde bärget, och en sådan eventualitet ansågs i det närmaste fullt jämförlig med hvad snöstormar därstädes kunde bjuda på.

Första delen af vägen följde stranden af Dyea River, som under vårtiden växer till ett vildt forsande vatten, men på sommaren krymper samman till en helt anspråkslös och stillaflytande å.

Naturligtvis finns det icke här en tillstymmelse af hvad européer kalla väg. Steg för steg har man att klättra, klippa upp och klippa ned, och ju längre man kommer upp i landet, ju besvärligare och mödosammare blir det att tränga sig fram.

Under sådana förhållanden och med en packning, som växlade mellan trettio och fyrtiofem kilo – Mats bar fyrtiofem – blef det naturligtvis nödvändigt att gång på gång göra halt.

I medeltal gick man knappt en gammal svensk fjärdingsväg mellan hvarje rastställe. Och när man hållit på med denna möda en fem timmar, intogos några s. k. '*Flap-Jacks'*, d. v. s. ett slags pannkakor, gräddade af skrädt mjöl och vatten, motsvarande hvad australierna kalla för *'Damper'.* Till detta kokades kaffe samt röktes en pipa 'virginia'. Och efter en timme begaf man sig åter i väg.

Mats var starkt byggd; men han kände redan, hvad det ville säga att vara 'guldgräfvaredräng'. Att kasta upp en tunna råg på ryggen och bära den en half mil; det hade han varit med om, utan att sedan genera sig för att göra om det en gång till. Men detta, att med ett väldigt knyte, fastkoppladt kring axlarna, och vickande hit och dit, klänga bergsknalle upp och bergsknalle ned, ömsom i issörja, ömsom i vatten och sällan få fötterna

på en jämn fläck, detta var han ännu icke van vid, och han medgaf att betalningen, hur väl tilltagen den än tycktes vara, knappt motsvarade lön för mödan. Som han emellertid nu icke hade annat val än att foga sig efter omständigheterna, fick det bära eller brista. Under alla omständigheter var han icke den, som gaf sig.

Sedan man släpat sig fram ytterligare tre timmar, kom man till en punkt, där den i spetsen af tåget gående Borgman helt plötsligt gjorde en tvärvändning åt höger.

Man kom snart in i en tät skog, och här började det egentliga uppstigandet.

Man befann sig allt nog vid foten af Chilcootbärgets sluttning.

Allt svårare och besvärligare blef vägen. Styckevis träffade man på snår som voro hardt när ogenomträngliga. Hala trädrötter och moras hejdade framåtskridandet, så att man nu endast rörde sig med snigelsläpande långsamhet, och ganska ofta fick man taga ganska betydliga omvägar, när morasen blefvo för djupa att vada öfver.

I ett sådant hade själfva Borgman otur att gå ned sig, emedan olyckan ville att han slant på en glatt häll och rullade ned i gyttjan med packning och allt.

Inom ett ögonblick hade detta inträffat, och endast en af de efterföljande indianernas rådighet att blixtsnabbt sticka alpstafven under den sjunkande, hvite mannens ena arm räddade denne från att med visshet dränkas af den tunga packningen, som han simmande ej skulle mäktat uppbära.

Detta hindrade karavanen en god timme; ty nu måste eld göras upp för att torka den räddades kläder och äfven den genomsura packningen.

Ej långt efter detta äfventyr med Borgman, kom man till en strid strömfåra, som rusade ned från Chilcootbärgets branter, utgående från en ganska mäktig glacier; och att komma öfver detta hinder blef ingen lätt sak, synnerligast som alla bärare nu voro redan nära att digna af de vedermödor, hvilka redan mött dem.

Med ett rep om lifvet gaf sig emellertid en af indianerna öfver strömmen och nådde verkligen motsatta stranden efter en beundransvärd kamp mot det strida, iskalla vattnet.

Öfverkommen gjorde han fast linan vid ett träd, och på denna ’luftbana’ halades sedan packningarna öfver strömmen och slutligen äfven engelsmännen och bärarne, utom den siste, hvilken med linan om lifvet, måste genom vattnet äfven han, dock öfverhalad af sina kamrater.

Och när så alla väl voro öfver, blef det att göra upp en eld för att torka kläder på nytt.

Det var redan nu så kallt, att dessa plagg, som legat i vattnet, voro hårda ock sköra som glas innan de blefvo upptinade.

Under denna torkning berättade en af indianerna, och med just detta märkvärdiga stoiska lugn, som är karaktäristiskt för dessa ’rödskinns’ lynne, att han ett par månader förut just vid samma öfvergång förlorat två bröder.

Den första linan hade då gått af just när den ene brodern hängde öfver fallet, som var minst tio gånger häftigare. – Den olycklige hade släppt sitt tag och försvunnit i de rasande hvirflarna, och när den andre brodern hjältemodigt riskerade sitt lif för att rädda den förste, hade äfven han sugits med samt försvunnit.

– Men, tillade indianen ... Sådant händer ofta här. En gång var det fem bärare och en gräfvare, som hastigt fingo en gemensam graf på denna plats. Och där nere vid kröken stå tolf märken öfver män, som gått till de

sälla jaktmarkerna och till den Store anden.

Man må icke förtycka, att Mats och de andra européerna efter detta korta meddelande om dylika olyckor, timade på denna plats, betraktade vattnet med en känsla af rysning.

Hur lätt hade icke äfven de kunnat dela de andras hemska öde!

Man fortsatte uppåt, alltjämt uppåt. Och ansträngningarna gjorde, att man ej längre kände att kylan tilltog i ganska betänklig grad.

Dumt nog för Mats, som ej kände till förhållandena, tog han sig då och då en mun full af det klara isvattnet i någon porlande rännil.

Men detta skulle han icke hafva gjort, äfven om plågan varit större än han först kände den.

Ty med hvarje mun blef han allt törstigare, och slutligen var han nära att alldeles förgås af detta lidande.

En af indianerna, som just kom på Mats med att fortsätta detta släckande af törsten med iskallt vatten, sade till honom på sin underliga guttural-engelska:

– Ni bli dö, mister, af vatten. I Alaska förvärras törsten af isvatten. Tag en liten kiselsten i munnen eller sök att få en kopp te.

Mats trodde knappt, att han hört rätt; men fick en stund senare bekräftelse af Borgman, som kände till saken och äfven varnade Mats för att begagna isvatten som dryck, såvida han ej alldeles ville duka under.

Mot kvällen ganska sent kom man till en plats, som är bekant under namnet Sheep Camp, ett ödsligt rastställe, som allmänt begagnas af dem, hvilka ämna sig öfver Chilkoot-passet.

Lämningar af åtskilliga eldar funnos där, ordnade nästan i ring kring den uthuggning, som här blifvit gjord i den vilda, dystra skogen. Och vid randen af en ny strömfåra, som här lopp fram genom uthuggningen, slogo sig nu engelsmännen, Mats, Borgman och indianerna ned för att åter få en bit mat och hemta nya krafter till fortsatta mödor.

Fläcken låg på en brant sluttning och erbjöd åt ena sidan en vildt storartad utsikt. Sålunda kunde man från denna punkt låta blickarna löpa ut öfver den väldiga Sheep Champ-glacieren, hvilken ligger så lätt inpackad mellan två granitväggar, att det synes som endast en barnahand skulle kunna förmå att sätta den farliga snömassan i dödsbringande stormfärd ned mot dälderna.

Med korta mellanrum kan man höra liksom kanonskott lossas från denna glacier, hvilka skrällar just voro signalerna till att stycken af glacieren lossnat och gåfvo sig i väg mot djupet, krossande jätteträd, som voro de tändstickor och splittrande bärghällar och stenar som voro de af glas.

Emellertid uppsattes tält, och man gjorde sig redo att kampera öfver natten.

Ungefär när detta var i ordning och man skulle gå till hvila i sina sofpåsar – af hvilken nödvändighetsartikel Mats måst skaffa sig en i Dyea – anlände några indianer, som voro på återväg från passet.

De sågo mycket medtagna och hungriga ut, samt inbjödos välvilligt att vara med på en liten fältfotssupé.

Under denna berättade de återvändande, att ’Chilkoot visade sig i misshumör’, hvilket hade varat flera dagar. Man kunde med säkerhet vänta sig, att den fruktade bärgjätten när som helst skulle bryta ut i fullständigt raseri. Några proviantforor hade de icke heller mött på ett par dagar och detta hade – då deras egen proviant tagit slut – vållat dem ytterligare plågor under kampen med de kalla vindarna ... Ville man

icke bli kvarhållen allt för länge vid Sheep-Camp, borde man starta så fort som möjligt; ty efter ännu ett dygn måste det stora ovädret med nödvändighet bryta ut.

Man berättade äfven, att tillgången på virke för byggandet af farkoster till färden öfver 'sjöarna' var mycket knapp för tillfället och att man gjorde klokt i att låta någon van bärgsstigare skynda före för att tinga på åt de efterföljande, såvida man icke ville utsätta sig för risken att bli alldeles strandsatt flera dagar.

Detta råd lydde man, och en af de bepröfvade indianerna skickades i väg i dagningen för att uppnå Lake Lindemann att där tinga på virke till flodpråmar. För att inte hindra honom i den brådskande färden, fördelades hans 'gepäck' på Mats och de andre, hvadan deras packning, som redan var ganska tung, ökades ytterligare med några kilo.

Borgman, som syntes vara mycket hemmastadd med förhållandena å platsen, lugnade Mats, när denne sade sig ej kunna lofva, att ensam bringa fram så stor del af packningen, som nu kommit på hans lott, synnerligast som det tycktes bli meningen att forcera marchen, efter de meddelanden, som de från Chilcootpasset återvändande indianerna lämnat och som verkligen tydde på, att ilmarsch kunde vara af nöden.

– Var lugn, sade Borgman. Indianerna äro ena knepiga gynnare, må du tro. Det är bara skrämskott för att de vilja hjälpa sina kamrater med att drifva upp priset för bärningen.

– Men det gör väl inte bördan lättare för mig? svarade Mats mycket logiskt.

– Inte? Jo, min gosse. Det är en känd regel, att får man bara hederligt betalt, kan man nästan åtaga sig att gå i land med hvad som helst.

Som just en af engelsmännen nu närmade sig de båda svenskarne, fick Mats icke någon vidare förklaring af sin norrländske vän; men han medgaf verkligen, att Borgman stort sedt kunde ha rätt, om äfven matematiken i detta fall stod stick i stäf med denna förvärfsbegärets laglösa filosofi.

TJUGOFEMTE KAPITLET
Ur ett guldlands historia.

Det gick icke efter vår beräkning, att själfva få följa efter längre fram på dagen. Ty innan vi visste ordet af, var den af de nedtågande indianerna förebådade stormen öfver oss.

Någon annan råd fanns icke än att gifva sig till tåls, och Mats hörde att detta kunde betyda detsamma, som att ligga overksam i hela fjorton dagar, om det ville sig riktigt illa.

Utom det att en dylik väntan hade overksamhetens hela ledsnad med sig, fanns det äfven en fara, som mången gång kunde vara kritisk, ja, dödande i ett sådant stillestånd på Sheep Champ eller annan lägerplats under vägen till Chilcoot. Detta sistnämda var, att provianten kunde taga slut.

Man skall hafva sett dessa obygder för att kunna fatta, hvad en dylik händelse har att betyda. Milsvidt finns nämligen ingenting att få, hvarken af mat eller dryck. Och just i dessa bygder har äfven vildfågeln utrotats eller bortskrämts; så att hoppet om att kunna lifnära sig med fågel eller annat vildt, är något, som man gör klokt i att icke alls taga med i räkningen när man ger sig af mot Chilcoot-passet.

För engelsmännen med Mats och de andre var denna fara visserligen undanröjd; ty proviant fanns för en månad.

Men man skulle i alla fall finna, att dagarna blefvo långa under denna väntan på att naturens vilda uppror skulle sakta af och lägga sig – sedan man visserligen haft fullt upp att göra med att på bästa sätt förskansa sitt läger på denna jämförelsevis skyddade plats, där icke kylan, tack vare den kringgärdande skogen, blir så pinsam; ja, för många outhärdlig, som på öppnare platser, för att nu icke särskildt nämna hur den kunde uppträda på sluttningarna i själfva Chilcoot-passet.

Man fick fördrifva tiden med att prata, när man icke sof eller åt. Och Mats fick därunder höra åtskilligt, som kunde vara intressant för en resande i Alaska.

Sålunda berättade en af indianerna, att själfva namnet Alaska är en sammandragning af *'Al-ay-eksa'*, ett indianskt ord, som betyder detsamma som *ett stort land.* Och det kan äfven anses vara stort, om man tar hänsyn till dess ogästvänliga natur, som ej tillåter någon att utforska detta land så lätt och bekvämt, såsom man kan genomkorsa många andra vida större sträckor af jordens yta.

Till år 1867 var denna trakt endast känd som Ryska-Amerika, men icke ens ryssarna hade då reda på att området är cirka *600,000 engelska kvadratmil!* Från år 1895 vet man, att folkmängden samma år i Alaska borde uppskattas till åtta tusen 'blekansikten' mot tjugutre tusen indianer. Men efter 1895 har antalet 'blekansikten' mångdubblats, beroende på upptäckten af guldfyndigheterna.

Alaska bör delas i två stora och från hvarandra betydligt skiljaktiga delar eller regioner, om man så vill kalla dem, nämligen Sydöstra Alaska och Västra Alaska. Bärget St. Elias – som första gången bestegs år 1898 af härtigen af Abruzzerna som nådde dess högsta punkt, 18,000 eng. fot, utmärker gränslinien på 141 graden vest. long. och går norr öfver från denna punkt till Ishafvet eller Arktiska Oceanen.

Skillnaden på klimatiska och andra förhållanden är ganska stor mellan dessa delar. Nere vid kusterna af Stilla Oceanen t. ex. märker man en rätt anmärkningsvärd bördighet, åtminstone en rik tillgång på stora skogar och djupa fjordar med skogklädda större och mindre öar, som ligga likt mäktiga vågbrytare mot hafvet. Från Victoria i British Columbia ända upp till Skagway och Dyea reser man sålunda – hvilket Mats äfven erfarit – nästan skyddad mot hafvets prässningar.

Men ju längre man kommer upp mot gränslinien mellan Alaskas två territorier, desto kalare och bärgigare blir naturen för att vid polcirkeln uppträda med nära nog för allt lif outhärdlig stränghet. I dessa trakter finnas äfven en hel mängd sjöar och vattendrag af betydande utsträckning samt stora massor och moras, hvilka göra framträngandet i dessa nejder äfventyrligt nog, där det ej alldeles omöjliggöres.

Endast några få mil från kusten kan det inträffa, att man stöter på en verklig arktisk öken, hvars vildhet blir så mycket mer gripande som alla vattendragen i densamma största delen af året äro belagda med fotstjock is ofta nog äro de äfven alldeles bottenfrusna.

Den korta sommaren eller rättare våren, kan dock äfven i dessa trakter ha sina stora behag. Och det säges, att de, hvilka äro födda på platsen, uthärda det vilda klimatet förvånansvärdt väl, som fallet är med där bosatta indianer; detta fast termometern i skuggan en *vårdag* ofta visar på sina – 35° Celsius!

Maj, juni och juli äro de bästa månaderna för en vistelse inne i landet. Dagarna äro då klara och behagliga, och den korta, men rent af tropiska hettan modereras af svalkande vindar, som dock hastigt kunna öfvergå till en piskande – hagelby med betydligt temperaturfall!

Vid kusten råder däremot nästan regn och dimma beständigt. Under juni och juli kan det stundom hända, att solen där visar sig några få timmar; men i genomsnitt räknar kustbon ej på mer än högst 'sextiosex vackra dagar' under hela året.

Som ett exempel på de massor regn, hvilka bada dessa nejder, kan anföras, att statistiken för 1884 visade i Ounalaska icke mindre än öfver *47 meter!* – Och detta regn faller sällan strilt, utan i svåra skurar från en blygrå himmel, som gör att det sorgliga landskapet blir ännu bedröfligare och pinsammare än det ter sig under vintern, hvilken ock vid kusten blir både kortare och mildare, ungefär, hvad som motsvarar vintern i mellersta Sverige. Sommarhettan i detta regnland öfverstiger sällan + 20 Celsius, således äfven den motsvarande varm sommarmedeltemperatur i Sverige. Och detta gör, att marken lämpar sig mycket väl för boskapsskötsel. Det har äfven inträffat, att hamnar sådana som Juneau, Dyea och Skagway kunnat vara öppna för trafik året rundt; hvilket naturligtvis varit en viktig betingelse för att guldsökeriet verkligen kunnat florera som det nu gör i Alaska; ty i annat fall skulle massorna, som dagligdags strömma till dessa nejder, fått lida ännu mer – än de nu få det – af brist på proviant.

Till detta, som Mats fick höra som idel nyheter, kunde en annan af det lilla sällskapet berätta, att Alaska, första gången besöktes af européer genom den ryska expedition, som gjordes 1741 af Bering – efter hvilket namn sundet eller hafvet blifvit uppkalladt. – Denna expedition grundlade några nybyggen vid Beringssund i hufvudsakligt syfte att fiska och idka timmerafverkning långs kusten. Zaren Paul, utfärdade 1799 privilegium för ett ryskt-amerikanskt timmerbolag i Alaska och detta privilegium förnyades 1839, hvarvid Sitka blef bolagets hufvudort.

Men den tiden drömde man icke ens i dessa trakter om att finna guld annat än genom skogsafverkning, och ännu för tio år sedan var det nog ingen, som väster om Cariboru-distriktet hade en aning om, hvilka rikedomar, som lågo nära nog i öppen dag uti Alaskas ogästvänliga jord. Alaska var ännu så sent endast bekant för dess eskimåbåtar, vargar och hvalrossar, men icke alls för dess dyrbara metall.

Sedan det privilegierande kompaniet tagit Sitka till hufvudort upprättade det omkring ett tjugutal smärre stationer, och från alla dessa drefs en betydande handel med virke och hvalrossbetar. Dessutom utskeppades årligen cirka trettiotusen skinn af säl och utter. Emellertid upphörde detta kompani eller bolag år 1863 och år 1867 inlöstes hela Ryska-Amerika för sju millioner två hundra tusen dollars af Nord-Amerikas-Förenta-Stater.

Vid detta köp är fästadt minnet af sekreteraren Seward, som var själen och upphofvet till att affären blef af, men hvilken af många blef mycket tadlad och hånad för denna sin idé. Man kallade platsen '*Sewards isskåp'* utan en aning om, hvad detta 'isskåp' få år senare skulle vara värdt.

Och nu! Ja, hvem dristar säga *hur* mycket man samvetsgrant bör bjuda för Alaska, om landet stode att få köpa?

Sekreteraren Seward hade räknat på att marken skulle vara guldgifvande. Men de fem första åren fick man endast högst åtta procent af köpesumman. Guldfynden hade allt nog redan då hunnit upp till ett värde af åtta millioner dollars. Till detta kom vidare att förtjänsten på laxfiske gick upp till sju milloner femhundra tusen dollars under en tid af sex år.

År 1867 visade Alaskas handel på en siffra af två och en half million dollars. – Nu är denna siffra minst tiodubblad, utan att man räknar med guldet, man funnit där. Under loppet af trettio år har man exporterat för trettiofem millioner dollars sälskinn och betar samt femtiotre millioners dollars virke!

Som sagdt, dessa betydande siffror beteckna endast, hvad man vid kusterna tagit in på nyssnämda artiklar. – Men hvem kan beräkna, hvilka oerhörda summor, som Yukondalarna skola skänka till hvad de redan gifvit? Och utom detta *guld*, hvarom man nu talar världen rundt, är det en känd hemlighet, att landet dessutom eger kolossala rikedomar af *kol, koppar, bly* och *petroleum!*

Sorgligt nog fick icke den sluge statssekreteraren upplefva hur hans förväntningar öfverträffades i häpnadsväckande grad. Han dog till och med själf ganska fattig. Men man berättar nu om honom följande anekdot.

En af hans politiska meningsfränder hade på Sewards dödsbädd frågat denne:

– Hvad anser du själf vara mest värdt af allt, som du haft tillfälle att uträtta i det politiska lifvet?

Den döende hade då svarat:

– Att jag kunde drifva igenom Alaska-frågan. Men det kan ju hända, att först nästa generation skall uppskatta detta, så som jag gör det redan nu.

Det blef som sagdt snart nog, man fick anledning att prisa den kloka statsmannens beräkning – Men, slöt berättaren, hvilka lidanden, som skulle åtfölja guldsökeriet i Alaska, det hade han ej uppskattat till dess rätta storlek, ej heller räknat de förbannelser, som redan blifvit uttalade öfver detta sekelslutets guldland.

Berättaren hade just kommit så långt, med intresse åhörd af alla, som föga eller likt Mats alls icke kände till alla dessa intressanta detaljer. Och han skulle just fortsätta med än mera af samma ämne, när stormen, eller rättare orkanen gjorde sig så pass kännbar, att man hvilket ögonblick som hälst fruktade, att det tält, hvari man slagit sig ned i en krets kring stången, skulle blåsa sin väg och kastas öfverända i den genom uthuggningen i skogen rinnande lilla bärgströmmen.

Man gick ut för att starkare angöra stormsträcken, och det första man nu kunde konstatera, det var, att nämda vattendrag redan sigit öfver sina bräddar och att af rännilen hade blifvit ett forsande fall utför höjderna ned i dalen djupt under dem.

Tältet måste flyttas till en säkrare punkt för att ej vattenmassorna, hvilka närmade sig med hotande larm, inom några få minuter skulle få tag i detsamma, jämte andra guldgräfvarnes tillhörigheter; en oersättlig förlust i dessa trakter och, om äfven provianten bortfördes, en säker död.

Flyttningen verkställdes emellertid med snabbhet och beräkning, och man gjorde väl fast med dubbla stormsträck af hvilka några snoddes kring de väldiga urskogsstammar, bland hvilka man sökte skydd.

Man var just klar med detta, och engelsmännen hade nu krupit in, när det uppstod ett oväsen af så bedöfvande styrka, att man ej kunde höra ett enda ord af hvad som sades, äfven om man tilltalade hvarandra skrikande.

Naturen hade råkat i fullständigt raseri, och regnet vräkte ned i forsande floder, uppblandadt med hagelkorn, stora som nötter; och det var verkligen icke underligt, att icke tältet alldeles förintades af ett dylikt öfver all beskrifning mäktigt bombardement ...

Mats kände sig som bedöfvad ... Något så oerhördt som detta naturskådespel hade han aldrig ens närmelsevis kunnat tänka sig, och hans fasta öfvertygelse var, att man aldrig skulle komma ifrån detta äfventyr med lifvet. Furor, tjocka som bastanta ekar, brötos af eller rycktes upp med rötterna, liksom hade de varit endast späda telningar, och grofva grenar slungades kring som vasstrån, åstadkommande ett larm som under den vildaste batalj, i hvilken haglets smattrande fall illusoriskt återgaf ljudet af gevärssalfvorna.

För att göra krigsbilden ännu mer illusorisk, saknades icke heller de sårades skrik och kvidan. Men detta ljud kom ej från människobröst eller människoläppar, utan framkallades af skogen själf, som suckade, pep, skrek och tjöt; ja, vrålade, när stormens öfvermäktiga händer grepo tag med styrka, som ej ens den segaste fura kunde motstå att böja sig för, att springa af för och i spillror slungas bort.

Guldgräfvarne darrade för detta skådespel.

Trots regnet och stormen vågade de ej längre söka skydd i det lilla tältet, utan tvingades af omständigheterna att hellre riskera ett dråpslag af en kringsusande gren, än att i tältet bli dränkta som kattor, om detta ovillkorligen måste följa samma lopp som den kokande, brusande, timmerfyllda strömmen, hvilken mer och mer syntes växa till dimensionerna af en flod.

Och så kom det sig att dessa människor nu stodo där genomsura, och genomisade utan en tanke på, *hvarför* de befunno sig här i denna upprörda vildmark, utan en tanke på allt det guld, som kanske redan innan de hade det i sina händer skulle bli deras död.

TJUGOSJETTE KAPITLET.
Banditer och svenska näfvar.

Först nästa dags kväll hade stormen någorlunda bedarrat åtminstone så, att den lilla karavanen kunde våga att tänka på att inrätta sig något bekvämare än den haft det under sistförflutna natten.

Man hade ingenting ätit och druckit sedan en god stund före orkanens utbrott, och man var nu nästan stelfrusen af den kalla luft, som hagelbyn fört med sig.

Värst var det nog för Mats; ty dels var han sämst fournerad med kläder, dels var han redan illa medtagen af de strapatser, som han måst utstå allt från sin färd från den välvillige Mr Jacksons hem, hvilket han redan skulle ha saknat mer än en gång, om icke bilden af den äfventyrsälskande donna Mercedes alltid i sådana stunder drifvit ångerkänslan på flykten. Det var nog också äfven antagligt, att allt kunnat vara mycket annorlunda, om icke denna kvinna kommit i Mats' väg. Och han trodde åtminstone själf, att han i så fall vid detta lag skulle stått som välbeställd föreståndare i någon af bodarna i guvernementstaden Sitka, i stället för att här befinna sig som en stelfrusen och halft utsvulten dräng åt lycksökare, som lyckan icke alls tycktes vara bevågen.

Nu hade emellertid himlen lättat, och den värsta stormen var öfver.

Som en äkta småländing var Mats lika snar med att åter se framtiden i ljusare färger, och när hans 'herrar' nu befallde honom att göra upp eld, var han icke sen med att jämte indianerna söka utföra detta, trots att det ännu fast helt lätt fallande regnet gjorde allt för att släcka den för dem alla så ytterst välbehöfliga brasan, hur godt om bränsle man än hade.

Mörkret hade redan fallit på, när man fick bålet att brinna. Klara stego dess lågor upp mot den svarta himlen, och med den värme, som snart började spridas, återvaknade hoppet och lifsmodet hos litet hvar.

Nu slog man sig ned i en ring kring de fantastiskt dansande lågorna, och öfver dessa, hängde på en järnten den symbol af trefnad, som en sann småländing gerna ville ha för en stund af verklig njutning.

Och vet ni, hvad den symbolen kallas?... Jo, *kaffepanna!* Ja, kaffepannan hängde där och ur pipen ringlade en lätt, doftande ånga, vinkande med löfte om en här mycket välbehöflig stimulus.

Nu först fick Mats närmare tillfälle att betrakta sina 'kamrater' eller olycksbröder – indianerna.

Han saknade icke fantasi, vår Mats; och hvilken svensk gör för resten det?

Och han klädde af dessa urskogarnes barn det skal af civilisation, som den hvite mannen fört med sig öfver till Amerikas jord, samt såg dem med sin själs ögon såsom veritabla *rödskinn*, såsom en *Falkögas*, en

Skinnstrumpans, en *den siste Mohicanens* bröder. Och på så vis fick han sig att lefva midt ibland denna åtminstone tappra, men åt undergång dömda ras, som dock alltid skall lefva så länge vildmarkslifvet och nybyggarelifvet i vilda västern har beundrande anhängare.

Bilden var pittoresk.

Skenet af de dansande lågorna gaf färger, som drefvo fantasien till flykt; och med urskogen alldeles som en kompakt ram kring det hela, och med bruset från den nedrusande strömmen till accompagnement blef illussionen kraftig och medryckande.

Kanske den öfver bålet hängande *kaffepannan* verkade något störande; detta medgifves.

Men *så* känslig för en samvetsgrann regie var nu icke Mats, att han till något pris nu skulle velat förlora *den*, allra minst

Det är Skookum, som ropar. Han är i fara. *(Bild från lägret vid Sheep Camp).*

just nu, när Borgman, norrländingen, som var vägvisare och kock, just reste sig och sade:

– Ja, nu, mina herrar, är kaffet klart!

I samma stund hördes ett långt utdraget tjut inifrån den mörka skogen.

Alla vände sig från brasan, och Borgman och de båda engelsmännen grepo sina bössor.

Tjutet hördes ännu en gång, och i samma ögonblick reste sig en af indianerna, satte ena handen för munnen och svarade med ett ljud, som var förvillande likt det, man nyss hade hört från det hemlighetsfulla djupet därinne.

Och i det han pekande utsträckte sin hand sade han, vändande sig mot engelsmännen:

– Det är Skookum, som ropar! Han är i fara.

– Ja, Skookum är det, inföll den andre indianen. Och man måste genast skynda att hjälpa honom.

Naturligtvis voro de alla beredda att rädda en människas lif, om det lät sig göra. Och på den grund bröt man också alla upp, lämnande kaffepannan att koka bäst hon ville, äfven med fara, att hon skulle koka öfver.

Upphäfvande det ena ljudet efter det andra, såsom man nyss hade hört rödskinnen signalera, bröt man in i skogen, klättrande öfver massor af fälda träd och väldiga hopar ris och kvistar, ofta med fara att bli fastkilade.

På nytt hörde man nu det första ropet upprepas från den, som man sökte. Men ljudet var mattare, och tycktes mera aflägset än nyss. Och när det så ändtligen hördes för tredje gången var det endast som en döendes rossling.

– Skookum dör! utropade den ene af hans kamrater. Vi måste skynda oss än mer innan det blir försent.

Nå, detta var lättare sagdt än gjordt i denna obyggd, där man snart ej kunde taga ett steg utan att bana sig fram med yxa eller huggare.

Lyckligtvis voro de försedda med båda dessa redskap, till och med i dubbel uppsättning. Den engelska principen, att alltid vara välrustade på expeditioner ej minst med utensilier hade icke heller denna gång förnekats, och tack vare detta kunde man nu forcera bland urskogens snår, trots att dessa genom den nyss

härjande orkanen voro ännu ovilligare att lämna passage än annars.

Man hade följt den forsande bärgsfloden, som man tidigare hade sett som en helt fredlig strömfåra, utan minsta anlag för storhetsmani. På ett par ställen gjordes försök att öfvervada, där klipporna syntes medgifva ett dylikt försök. Men man måste båda gångerna afstå; ty de få steg; hvilka under alla omständigheter måste tagas i vattnet, skulle likväl gifvit anledning till en säker död.

Också var det icke endast vatten, ett vildt rasande vatten, som här rusade fram.

Det var fyldt med grofva, afbrutna trädstammar och långa grenar, och där fanns till och med lösryckta, väldiga stenar, som, då de rullade fram på botten, gåfvo från sig ett doft klingande ljud, påminnande om hvad man, ehuru i mycket mer diskanterad tonart, kan få höra då småsten drifves fram i en rännsten under utbrottet af ett stridt regnfall, som går öfver en stad.

Detta ljud var till och med vissa ögonblick så bedöfvande att man, liksom under orkanens vildaste framfart ej kunde höra hvarandras röst, och det var ett olycksbådande ljud, som till och med skrämde Skookums kamrater, huru härdade och oförskräckta dessa än voro, från att vedervåga en öfvergång samt därvid utsätta sig för risken af att komma i kollision med ett dylikt rullande block.

Hvad Mats beträffar, kände han sig stundtals alldeles förintad.

Han hade nog i de småländska bygderna varit med om åtskilliga storslagna utbrott af naturens vrede, bland annat en vinternatt, då en rasande orkan drog fram öfver småländingarnas stolthet, Taberg, som ju kan skryta med den relativt ansenliga höjden af elfva hundra fot; och han hade en annan natt, också vintertid, haft att utkämpa en snöstorm på en öde, vidsträckt ljunghed i Sunnerbo härad. – Men hvad han då ansett, och länge efter dessa vinternätter ansett vara kulmen af naturens raseri, det hade han nu redan efter fjärde dagen af sin landstigning i det hemska guldlandet sett öfverträffadt i oerhördt hög grad.

Han hade redan nu fått lära sig, att Alaska är ett land, som pröfvar sin man. Och han började få en föreställning om, att det där fanns mäktiga orsaker till, att så många duka under för enbart de hinder, hvilka möta i form af hårda naturförhållanden, såsom nu det, hvilket här denna natt mötte öga mot öga. Han kom till insikt om, att han nog inte var så duktig, som han gerna ville vara det – ty hvilken smålandspojke tror icke på sin egen kraft? – och han kände nu denna ofta så nyttiga sanning af att alltid finns någon, som är *starkare* än man själf är det, denna sanning, utan hvilkens erkännande man aldrig blir annat än en ynklig skräflare, när det kommer till den punkt, då det icke hjälper med att man tar munnen full med stora *ord!*

Man han hade som sagdt ett par gånger, sökt öfverskrida det sjudande vattnet; men utan resultat.

Emellertid hördes ånyo och efter långt uppehåll indianen Skookums nödrop eller rättare nödsignal; och nu ljöd den närmare än nyss.

Man stannade för att af ett nytt rop bättre kunna bestämma den riktning, som borde tagas; ty meningsskiljaktighet hade uppstått om denna sak.

Plötsligt får Mats syn på en underlig farkost, hvilken kommer neddansande vid ett mindre fall, som strömmen gjorde strax ofvanför den punkt, där han och de andra fattat posto, och han hade knappt pekat åt detta håll, förr än de båda indianerna skreko, till med en mun:

– Skookum!

Och med detta grepo de, nästan utvecklande öfvermänskliga krafter, en väldig gren, som de placerade mellan ett par stora block, hvilka lågo midt i vägen, där den underliga farkosten skulle fram, åtminstone att

döma af en hastig beräkning.

På så vis åstadkoms en slags bom, som på andra sidan stenarna, d. v. s. där indianens vänner stodo, stöddes mot roten af en jättefura, hvilken trotsat stenarnas raseri.

Nästa ögonblick hördes ett väldigt brak.

Farkosten hade törnat mot bommen, som sprang af. Men samtidigt hade äfven indianerna med om djärfvaste dödsförakt vittnande mod sprungit ut till midjan i det hvirflande vattnet och skickligt kastat en lasso kring en mänsklig gestalt, som genom mörkret otydligt skymtat fram vid strömsvängningen.

Denna gestalt var Skookum. Och farkosten, med hvilken han gjort den äfventyrliga resan utför bärgsluttningen, var en afbruten fura, i hvars ännu kvarsittande grenverk han tagit plats.

Men det var i hög tid han kom ur denna säregna 'flodbåt'. Ty en femtio à sextio meter längre ned störtade sig vattenmassorna lodrätt utför en väldig klippvägg, och där skulle det varit mer än ett underverk om den våghalsige passageraren kunnat komma undan med lifvet.

Sedan man efter nya svårigheter återkommit till det lilla lägret, berättade Skookum på indianernas vanliga halft humoristiska halft målande sätt, de äfventyr, han haft att utstå under den våldsamma orkanen.

Han hade nått själfva Chilcoot-passet just då naturens raseri bröt ut som vildast, och det var därför ej ens att tänka på att under sådana omständigheter börja uppklättrandet å passets branta sidor, hvilket skulle varit en säker död, om man äfven vore aldrig så van klättrare i nämda pass.

Men det föll honom ej heller i smaken att väntande afvakta stormens slut där han då befann sig; ty han antog, att en sådan vistelse skulle bli längre än den medförda provianten räckte till, hvilket kunde bli ödesdigert. – Slumpen ville också, att han uppnådde passet vid ett tillfälle, då där mot vanligheten senare åren var alldeles folktomt, och de få, små hyddorna – ett slags värdshus, om man så vill – voro alla stängda, möjligen på grund af att deras innehafvare vore nere i Dyea för att proviantera eller ock som vägvisare öfver passet.

Allt nog! Det såg dåligt ut att få något skydd, och därför var det bäst att hals öfver hufvud åter uppsöka engelsmännens läger.

Vägen hade han på sina fem fingrar, och trots det redan inbrytande mörkret gaf han sig af i hopp om att fram på natten få en angenäm hvila för sina redan starkt anlitade krafter.

Stormen tilltog emellertid, och mörkret blef allt intensivare, och snart märkte Skookum, att han gått alldeles vilse.

Det skulle vara fåfängt att söka beskrifva, hvad han haft att utstå den natt, som sedan inträdt.

Men hvilket ögonblick som helst, hade han väntat sig döden. Nästan ur stånd att kunna flytta sig längre, hade han på morgonsidan kommit fram till den bärgström, som längre ned strök förbi lägret vid Sheep Camp – hvilken omständighet han då visserligen icke hade reda på. Och i en bärgsklyfta hade han här redt sig en hviloplats; om för att dö, eller åter vakna till nya mödor, visste han ej.

Han vaknade emellertid några timmar därefter, och en olidlig hunger började snart göra sig gällande.

Nu först märkte han, att den lilla påsen med provianten, hängande i en rem öfver ryggen, gått förlorad under brytandet af väg genom snår och moras.

Hellre än att dö af svält, måste han åter sporra den smula krafter, som fanns kvar: och han började en obeskriflig, halft krypande halft hasande färd utefter randen af den forsande bärgsfloden, väl vetande, att han på detta sätt och om han stod ut därmed, till sist skulle hamna någonstädes nere i dalen, dit ju alla dessa talrika vattenflöden sökte sig väg för vidare utlopp i hafvet eller Skagway-fjorden.

Snart kände han sig emellertid på nytt så vanmäktig, att han ej ens kunde krypa. Och han lade sig invid en kullfallen gran, sökande skydd i dess grenverk så godt han kunde.

Nu kommer det besynnerliga i denna Kookums historia; ett äfventyr så underligt, att han knappt ville tro på det själf.

Utpinad af hunger och ansträngningar hade han somnat; men vaknade vid att han kände hur liksom hela jorden gungade och stötte under honom. Han märkte äfven hur det kändes som han delvis låge i vatten.

Yrvaken reste han sig. Men i samma ögonblick steg vattnet honom till halsen, och ett gurglande, tjutande ljud dallrade mot hans örhinnor, då vattnet sköljdes mot dessa, ty vattnet slog honom gång på gång öfver hufvudet.

Han kände, att hvad som nu höll honom uppe från att totalt sjunka ned i djupet, måste vara en gren eller något dylikt, kring hvilken hans knä antagligen snott sig ett halfslag så att foten kommit att fastna i en klyka och detta så hårdt, att han icke förmådde draga loss densamma.

Nästan i det närmaste dränkt, lyckades han ändtligen få öfverkroppen upp på en annan gren, och han såg nu hela vidden af sin förfärliga belägenhet.

Rundt om honom forsande, sjudande, dånande vatten, uppfylldt af en mängd framrusande stammar och grenar, och han själf sittande i kronan af den kullvräkta gran, i hvilken han några timmar förut sökt en fridstad.

Det var icke svårt att fatta, hurusom denna gran blifvit lyft på det stigande vattnets yta och omedelbart börjat den vilda färden ned mot dälderna. Och Skookum, som då ännu var sofvande, hade fått följa med, nu absolut ur stånd att kunna klara sig ur denna ohyggliga belägenhet, som dock blef hans räddning!

Att släppa taget och kasta sig i vattnet skulle under nuvarande omständigheter hafva varit ett vansinne; ty nästa ögonblick skulle otvifvelaktigt en förbirusande trädstam hafva krossat hans hufvud.

Det enda, som för handen varande omständigheten fanns att göra, det var att följa med, för att åtminstone ännu några ovissa minuter kunna hålla lifvet vid makt d. v. s. så länge granen bar honom, och han ej vid någon af de många väldiga törnarne kastades af.

Det var under denna fasansfulla belägenhet, som han, efter att med sin ’farkost’ hafva gjort en nervskakande resa utför ’första fallet’, kom att skrika till med detta ljud, som väckt de vid Sheep Camp lägrade vännernas uppmärksamhet.

Afståndet från den punkten till lägret var emellertid ganska betydande, om man följde bärgströmmen, som gick i vida bukter. Fågelvägen och ljudets väg var däremot ganska kort, hvilket förklarar, att ropet blef hördt, och äfven att de följande ropen, som Skookum uppgaf, läto höra sig på större afstånd.

Han slöt sin berättelse med att hoppas, det ingen människa i världen varit utsatt för sådana själskval, som han känt på i denna lika underbara, som hemska färd utför Chilkootpasset till Sheep Camp.

* * *

Ännu två dygn stannade man kvar i lägret vid Sheep Champ på grund af ogynnsamma väderleksförhållanden.

Men när luften lättade på tredje dagens morgon, ansåg man det onödigt att längre fördröja en resa, som ju måste göras, så vida man ej föredrog att vända om med oförrättadt ärende. Detta senare ingick icke i de envisa engelsmännens planer, och man packade åter in sina grejor, lade bördorna på ryggen och fattade med större tillförsikt som än kanske var prisvärd sina alpstafvar samt startade på nytt.

Emellertid kom just i denna stund ett intermezzo, som just icke hedrade de indianske bärarne. Och detta var följande.

Vid uppgörelsen i Dyea hade dessa – hvars förman var den så egendomligt ur dödens käftar undsluppne Skookum – begärt ett bärarepris af nio dollars pr 100 lbs.

Men nu höjdes priset med ens till femton dollars för samma vikt, och som skäl angafs, att vägen nu efter orkanens framfart nödvändiggjorde detta höjda pris, om man skulle ha någon rimlig valuta för allt ökadt besvär.

Engelsmännen protesterade, i det de ansågo den begärda förhöjningen alldeles för stor. Något ville de gerna gå in på; men i alla fall ej gå högre än till tolf dollars, som de hört, att man brukade få anse vara maximum för denna vikt och under vidriga naturförhållanden.

Men Skookum stod på sig samt gaf äfven med en hotande blick de båda svenskarna rådet att ej bjuda under.

Borgman var icke heller hågad att opponera sig, och privat sade han till Mats, att han icke ville svara för följderna af en dylik opposition; ty idianerna hade talrika vänner uppe vid passet och kunde göra de resande mycket förfång.

Dessutom fanns det äfven en annan omständighet, som slutligen tvingade de båda engelsmännen, att ge efter.

Och detta andra var, att på den plats, där man nu befann sig, kunde inga bärare erhållas, om ej möjligen några återvändande. Men när sådana skulle komma var en mycket sväfvande tidsfråga.

Alltså blef den ökade bärarelönen beviljad; och naturligtvis hade hvarken Mats eller Borgman något att beklaga sig öfver den saken.

Däremot förlorade indianerna en hel del i Mats ögon just genom detta sätt att begagna sig af tillfället för att preja; ty noga räknadt var detta lyckade försök ej annat än ett väl groft prejeri, men ej ett ovanligt sådant. Ty på detta och många andra sätt uppskörtas guldgräfvare dagligdags af alla mellanhänder, som de måste betjäna sig af.

Fortsättningen af resan blef också ytterst frestande. Det fanns ögonblick, när det såg ut som om man gjorde klokast att vända när som helst.

Till hälften i vatten upp till veka lifvet, när man ej balanserade på trädstammar eller slant och gled på hala hällar, närmade man sig målet ungefär med snigelns långsamma sätt att röra sig. Och man fick icke vara ömtålig för ganska smärtsamma skråmor och ömmande blånader, när oturn ville, att man plötsligt stod på hufvudet eller klämde sig fast mellan ett par förrädiskt liggande grenar.

Mats hade till och med oturen att vid ett fall vricka sin ena handled. Men tack var den ene engelsmannens kirurgiska erfarenhet och ett medfördt godt medicinförråd jämte förbandsartiklar, blef skadan helad redan efter ett dygns förlopp så att han ej kände vidare men af densamma. Man kan likväl föreställa sig hur denna

otur med vrickningen ytterligare ökade hans möda. Ty *bära* måste han i alla fall, trots att ena armen låg i band.

Man kom fram till foten af själfva Chilkootbärget innan det var alldeles mörkt.

Detta var en tidpunkt på dygnet, som ansågs vara mycket gynnsam för att börja själfva 'klättringen', hvilken merendels företogs nattetid, emedan den å bärgets sidor liggande snön då var mer hård och skarig, så att man ej behöfde sjunka ned så djupt och sålunda göra klättrandet ännu besvärligare, delvis omöjligt.

Men för engelsmännen fanns denna natt ingen utsikt att genast begagna sig af tillfället. En hel del ganska viktiga förberedelser måste vidtagas, och dessa läto sig icke göra under natten.

Den lilla karavanen fann nu logi i ett af de små, usla ruckel, som vi tidigare omnämt, och det skulle helt visst hafva smakat utmärkt att få hvila under ett något så när ordentligt tak, om ej hvilan störts af allehanda obehagligheter.

För det första var detta logi hänsynslöst dyrt, hvilket man dock beredt sig på och alltid måste taga med i räkningen vid en resa i Klondyke.

Detta var äfven en sak, som nu icke vidkom hvarken Mats eller Borgmans skrala kassor, ej heller de tre indianerna; då utgifterna ju bestredos genom engelsmännen, som ej syntes behöfva riskerat alla dessa mödor för att finna guld i Klondyke ... Borgman trodde också, att de reste dit bara af en exentrisk lust, såvida – hvilket ju äfven var antagligt – de icke gifvit sig ut på dessa lifsfarliga vägar drifna af girighetsskäl eller det motiv, som gör, att den, hvilken har mycket vill ha mer.

Ett annat skäl till att nattlogiet i detta hotell blef något helt annat än man väntat sig, det var att samtidigt mottogos fem andra 'resande', men hvilka redan från början uppförde sig på ett sätt, som väckte misstankar om, hvad natten skulle komma att bjuda på.

Alla fem voro betydligt 'påstrukna' och alla tillhörde den kategori äfventyrare, som man gör klokast i att akta sig för men bör undvika så mycket som möjligt.

De voro vidare sydamerikaner – antagligen från Mexico – samt såsom sådana redan från barndomen vana vid att uppträda med en viss vildsinthet, utan minsta känsla för, om de därmed ofredade mer fridsamma bland människor, som kommo i deras väg.

De larmade, skreko och pockade, och handen satt lika fast kring revolvern som knifven löst i skidan. Deras utseende hade något af stråtröfvare öfver sig, ett slags besynnerlig blandning af s. k. cowboy och siciliansk bandit; och skällsorden haglade från deras läppar, hvart de vände sig samt utan hänsyn till hvilken deras plumpheter träffade.

Mats och hans sällskap – utom två af indianerna, som redan gifvit sig af i förväg med anledning af att man måste i tid se sig om att få virke till pråmar för färden utför sjöarna – hade slagit sig ned längst fram i den nedrökta, ganska stora, men mycket låga salen, där sofplatserna bestodo af britsar, ordnade kring rummets väggar och på samma gång tjänande till soffor. De togo ingen vidare notis om vildbasarna, som redan voro i färd med hazardspelet 'poker', hvilket naturligtvis icke bidrog att lugna deras redan förut heta blod. Och de smutsiga kortlapparna trådde nu en ursinnig dans på den om möjligt ännu smutsigare bordsskifvan, en dans vis à vis höga 'maxar' och blanka dollarsstycken, som än vandrade från den ene än från den andre af sällskapet utan att vilja stanna hos någon.

Det var endast fyra af de fem, som spelade.

Den femte höll oväsendet för sin del uppe med att aflocka, en sprucken banjo de gräsligaste toner, allt under det att han *vrålade* fram en spansk 'serenata', vrålade så att luften darrade och salens två små fönster skallrade.

Sedan serenaden – den ohyggligaste man gerna kunde tänka sig – var slut, drogo Mats och de andra en suck af lättnad och hoppades att man ändtligen skulle få sig en stund af nattro. Tiden var redan långt framskriden.

Men däraf blef intet. Ty sångaren slog sig nu ned som 'fjärde man' vid spelbordet, under det att en annan steg upp för att hemta en flaska whisky ur sitt eget förråd, då hotellets '*storekeeper'* d. v. s. källaremästare sade sig icke hafva någon sådan eller andra spritdrycker hemma.

Tydligen sade han detta af fruktan för att mera spirituosa skulle göra 'stämningen' högre i ännu oroväckande grad.

Att mexikanaren hemtade 'dryckjom' ur eget förråd, vågade värden emellertid icke motsätta sig. – Han kände sina gossar och visste att opposition här skulle bli signalen till ett gräl, hvilket med säkerhet skulle sluta med våldsamheter.

Sin 'servis' behöfde han icke under alla omständigheter frukta för; ty dessa gynnare liksom stråtröfvare i allmänhet betjäna sig helst direkt ur buteljhalsen. Och så blef det äfven nu.

När flaskan gått laget rundt ett par gånger och var i det närmaste tömd, reste sig 'sångaren' på nytt.

Och trots att han syntes vingla betänkligt var han oförsiktig nog att vilja försöka sig på den af negerkomici mycket populära dansen *cake-walk*, som fordrar, att man är säkrare och framför allt mjukare på benen än mexikanaren var det, alldenstund en hel del tempi i denna dans öfverträffa *gig*'ens lifligaste rytmer.

Han dansade emellertid *cake-walk* så godt han kunde det, och musiken sköttes af en hans kamrater med vilda knäppningar på den skröpliga banjon, som var store-keeperns egendom och hyrdes ut till gästernas förnöjelse.

Men det var icke nog med att musikanten spelade. Han sjöng också; ja, ännu hemskare än den dansande; och i den ofta återkommande refrängen instämde både dansören, och de andra, således åstadkommande ett helvetiskt larm.

När detta började bli allt för olidligt, stack den ene engelsmannen sina fingrar i öronen; den andre intog en hotande hållning och vände sig till värden med några ord, på hvilka han dock fick ett undvikande svar, som visade, att man från det hållet icke hade att vänta sig en lindring eller minsta tecken till afstyrande.

Hvad beträffar Mats och Borgman voro dessa relativt passiva. Ingen visade, hvad de tänkte, ehuru båda voro uppretade till ursinne öfver att ej unnas den smula hvila, som nu så väl kunde behöfvas för att stå ut med hvad man hade att vänta sig följande dag.

Båda ansågo det emellertid klokast att förhålla sig neutrala åtminstone så länge som engelsmännen, deras tillfälliga chefer, icke gjorde min af att engagera dem för offensiven, i hvilket fall de båda svenskarne lofvade hvarandra att visa hvad svenska näfvar kunna duga till.

Den femte slutligen, indianen Skookum, som stannat kvar för att följande dag visa vägen öfver passet, hvilket äfven Borgman kunnat göra; han syntes helt förtjust öfver den vilda, nästan krigiska stämningen och drömde kanske om sina förfäders krigsdansar kring något nyss skalperadt 'blekansikte'. Men sin nations vanor trogen, kan man icke säga, att detta 'rödskinn' mer än andra ådagalade bifall annat än med en något lifligare blick.

Dock skulle en katastrof inträffa denna natt. Och orsaken till denna var följande:

Den dansande mexikanaren gjorde en plötsligt öfverhalning när han tog sig det orådet före att midt i sin cake-walk inpassa eller rättare försöka inpassa några pas ur sitt glödande hemlands passionerade dans fandango.

Resultatet blef att dansmästaren störtade på hufvudet; och samtidigt råkade indianen att hosta till på det sätt, som möjligen kunde tolkas och uppfattas som ett halfkväft skratt.

Genast var det färdigt.

En af de druckne banditerna rusade upp och fram till den på sin brits sittande indianen och gaf denne en puff för bröstet så att det civiliserade och icke alls på krigsstråten varande rödskinnet tumlade baklänges och slog nacken mot väggen med en kraftig smäll.

Slaget var så våldsamt, att den stackars mannen nu för andra gången på en kort tid syntes nära att sätta foten 'på de sälla jaktmarkerna'; åtminstone förlorade han sansen och blef brakt i stridsodugligt skick.

Som sakerna nu stodo, funnos inga anledningar att längre vänta på signal af engelsmännen. Den slagne indianen hörde till samma sällskap som de båda svenskarne, och dessa beslöto att hämnas den lidna oförrätten.

När våldsverkaren skrytsamt vände sig mot Borgman och frågade på engelska, om äfven han hade lust att skratta, fick han icke till svar ett skratt utan ett slag midt öfver ögonen, så att han stönande tumlade under ett af borden.

I samma ögonblick small ett skott.

En af de andra mexikanarne hade genast lagt an, när vännen stupade för Borgmans knytnäfve, och ämnade naturligtvis låta den djärfve med lifvet plikta för denna våghalsighet mot en son af 'Vilda Western'.

Men skytten var osäker på hand, och kulan borrade sig fast i den bakom Borgman varande väggen.

Blek af raseri lade mexikanaren an på nytt.

Men innan fingret denna gång hann kläma ned hanen, flög vapnet, beskrifvande en vid båge, ur skurkens hand.

Det var Mats, som nu varit rask. Han hade ej släppt banditen ur sikte en enda sekund, och var med ett vigt språng alldeles tätt inpå revolvermannen just som denne reste vapnet för att skjuta på nytt.

Men vid denna utgång blandade sig äfven de andra två mexikanarne i leken. Den tredje, han som dansat, kunde trots god vilja icke flytta sig från den stol, där han öfverlastad sjunkit ned, redan nästan halfsofvande trots de vilda skrän, som kamraterna nu upphäfde, skrän af raseri öfver det oväntade och kraftiga motstånd, som svenskarne bjudit dem.

Med dragna stiletter gingo de löst på Mats och Borgman, anförda af den, som nyss blifvit afväpnad, beträffande sin grofpipiga revolver.

Åter mötte dem ett kraftigt motstånd.

Borgman slog den ene i hufvudet med en stol, så att delikventen tumlade om som en boll. Och den andre, som rusat på den ene af engelsmännen – hvilka båda dragit upp sina revolvrar – aflossade ett skott mot den uppretade sonen af Old Britannia, dock utan att träffa annat än taket i denna allt annat än hemtrefliga

vildmarksosteria.

Nu var handgemänget i full gång.

Kulorna hveno med hvisslande, olycksbådande ljud kring öronen både på mexikanare, engelsmän och svenskar, de båda senare, ännu utan att begagna sig af andra vapen än sina näfvar.

Men dessa voro i längden icke tillfyllest mot blänkande stiletter och dödsbringande eldgap. Åtminstone syntes utgången en god stund ganska oviss, tills Borgman äfven fick tid att få upp sin revolver, då en välriktad kula hastigt borrade sig in genom ena ögat på en af de tre banditerna, ungefär samtidigt med att en af engelsmännen fick sig ett knifhugg i ena axeln och dignade ned vid en stol, medan värden af skräck kröp in i en skrubb, där han hade 'restaurantens' magra proviantförråd.

Detta var nog också i hög tid. Ty nästa sekund kilade en förlupen kula just in i väggen på den fläck, som nyss varit täckt af värdens klotrunda, blekfeta skalle.

I samma stund som kamraten föll för Borgmans kula, kastade sig de andra mexikanarne öfver skytten, äfven den, hvilken dansat cake-walk och nu tycktes hafva nyktrat till.

Den af engelsmännen, som icke var sårad, sprang vid denna syn skälfvande på dörren för att se sig om efter ytterligare hjälp, än hvad som nu med oviss framgång kunde presteras af de båda svenskarna.

Borgman mottog anloppet med kraft och fick genast undsättning af Mats, hvilken ändtligen lyckats lyfta upp den knifhuggne chefen på en brits.

När därför ett mordvapen just sågs blänka bakom Borgmans rygg – det var den dansante banditen, som smugit sig bakom norrländingen för att lömskt sticka ned honom, medan denne hade fullt upp att göra med de andra stråtröfvarne – då var Mats genast klar med att gripa skurken öfver nacken och kring lifvet, hvarpå han handlöst kastade den sprattlande och skrikande gynnaren upp i spisen, på hvars härd sprakade en munter brasa.

Det var en jättes armar, banditen nu råkat ut för. – Bränder, eld och aska yrde om honom, och hans öde hade med säkerhet blifvit att lefvande brännas, om icke Mats nästa ögonblick varkunnat sig öfver skurken så att han åter drog honom ur flammorna, denna gång för att slunga den nedsvärtade, ganska svårt brände skurken under ett bord, där han blef liggande bredvid sin skjutne kamrat.

Nästa sekund öfvermannades de andre af Mats och Borgman, hvilken fått sig en lätt rispa öfver halsen af en knif.

Det var en jättes armar, banditen nu råkat ut för.

Och man var just färdig med att binda den farliga röfvarekvartetten, när dörren öppnades och engelsmannen visade sig i sällskap med fyra kanadensiska polisryttare, som han lyckats få tag uti utanför ett annat af 'värdshusen' vid foten af det väldiga Chilkootpasset.

Processen gjordes kort.

Mexikanarne, som länge ofredat trakten, skulle nu föras till guvernementsmyndigheterna och därmed helt säkert äfven till galgen.

Och på detta vis slutade kalabaliken hos storekeepern vid Chilkoot, med efterspel af nödvändig vård för den knifskurne engelsmannen, som vi hoppades snart kunna repa sig.

____

TJUGOSJUNDE KAPITLET.
’Den hårresande trappan’.

Äfventyret med de mexikanska banditerna hindrade oss verkligen mer än hvad vi först hade beräknat.

Det visade sig nämligen, att den ene af de båda engelsmännen, han, som träffats af knifhugget, var mera medtagen af blodförlust än vi tänkt, och följande dag föll han i svår feber.

Naturligtvis finns det ingen läkare i dessa obygder. Utan där får man vid förefallande missöden af sjukdomsart reda sig så godt man kan, hvilket kan bli kinkigt nog, om man ej är mer hemma i skötandet af sjuka, än man nu var det.

Förbandsartiklar funnos dock i engelsmännens utrustning; ja, till och med en liten behändig ’läkarebok’, och med ledning af denna togo Borgman och Mats sig an den sjuke, medan den andre engelsmannen – inom parantes sagdt en härlig typ af en flegma, som gjort dessa Albions söner till de flegmatiska naturernas prototyper – sysslade med att än en gång ordna alla medsläpade rekvisita, som under de senaste dagarnas oro blifvit en hel del omskakakade och sammanrafsade, synnerligast under stormen i Sheep Camp.

Det var på aftonen af femte dagen efter vår ankomst till foten af själfva passet, som vi ansågo oss kunna vedervåga uppstigandet.

Indianerna, som återkommit på morgonen, berättade, att vädret var godt där uppe på höjderna och att det äfven såg ut att kunna stå sig.

Men beträffande förhållandena att få virke till ett par mindre pråmar för färden ut på ’sjöarna’ voro deras meddelanden mindre hugnesamma.

Orkanen hade nämligen till råga på allt elände totalt slagit sönder den enda såg, som under senaste tiden kunnat brukas, och man såg nu en hel del guldräfvare och arbetare med handkraft såga plankor och bräder så dana de blefvo – hvadan också arbetslönerna stigit fabulöst för den hjälp, man kunde få, liksom äfven hyran för virket stigit till rent af löjeväckande siffror.

Utledsna på det overksamma lifvet, där man nu befann sig, samt med fruktan att provianten skulle taga slut, utan att man kom närmare målet, blef det afgjordt, att kosta hvad det ville, skulle man nu i väg.

Och ränslarna snördes – Gud, så’na renslar! – Och stafvarne grepos med uthvilade händer, hvarpå man utan vidare saknad skildes från ett ’hotell’, som med rätta kunde kallas ett riktigt röfvarhål i mer än ett afseende.

Till och med den nu någorlunda återställda engelsmannen drog sig icke för att kasta en mindre börda på ryggen; och det erkännandet måste man ge dem båda, att icke sparde de sig – hvilket för resten är ett dyrt nöje om man vill färdas i Alaska, där arbetskrafter ofta icke ens kunna erhållas för guld, äfven om man har börsen full.

Närmaste målet var nu en punkt uppe på den redan från utgången branta sluttningen, en punkt, som kallas Stonehouse, belägen två tusen engelska fot under själfva toppen, och där man vanligtvis rastar för att samla krafter till det sista afgörande arbetet med att nå Chilkootpassets spets.

Man hade ej hunnit så värst många meter förr än det allvarsamt började kännas i knävecken.

Sluttningen var redan här betäckt med ganska djup snö, å hvilken skaren dock låg ytterst tunn, så att fötterna gång efter annan körde ned och blefvo sittande som voro de fasthållna af underjordiska – osynliga makter.

De tunga ränslarna prässade ofantligt, och vikten tycktes ökad med flera kilo för hvarje kvart som gick.

Nu konstaterades dock, hvad de indianska bärarne verkligen duga till.

Vanan att passera denna infernaliska väg, samt deras beräkningsförmåga att göra sig till nytta hvarje liten skroflighet, hvarje synbart fastare fläck och själfva deras sätt att sköta stafvarna gjorde sitt till. Men man måste äfven medgifva, att dessa bärare egde krafter, som, när de bara ville, voro beundransvärda.

Det sades äfven, att en Tlinkit-indian bär sina 120 engelska lbs med lätthet, när ett vanligt 'blekansikte' icke skulle komma ur fläcken i detta pass med en sådan börda. Och man berättade äfven – hvilket vi nämna för kuriositetens skull – att en sådan indian en gång åtog sig att på sin rygg föra *en orgel*, vägande två hundra lbs, öfver detta pass.

Företaget, som kan anses vara dumdristigt, blef föremål för vadhållning och – indianen vann vadet!

Det måste finnas kolossala krafter till dylika 'trics', och det underliga är att man kan få sådana, när man som dessa indianer, hufvudsakligast lefver på *torkad fisk!* Ja, det vill säga, *indianerna* bli starka af den dieten. Hur det går med ett 'blekansikte', som sättes på en dylik proviant större delen af året, lämna vi därhän. Men så mycket är säkert, att icke kunde han existera som bärare i Klondyke eller med hvilken annan uppgift som hälst därstädes.

Men äfven här mötas dessa 'rödskinn' af den förbannelse, som nog varit hufvudorsaken till, att rasen gått under. Dessa indianer äro nämligen högeligen begifna på spiritousa, och konsumera af detta gift otroliga kvantiteter. Man har sett exempel på, att indianerna i dessa trakter störtat i sig en half liter whisky i ett enda drag, och detta, trots att priset på whisky liksom på allt annat i spritväg, är otroligt uppdrifvet.

Fast de indianske bärarne kunna förtjäna vackra summor på sin kroppsstyrka, så länge icke missbruket af alkohol nedsatt dessa krafter och slutligen totalt undergräft deras både kropp och själ, lefva de på grund af dryckenskapslasten i beständig fattigdom, och många formligen svälta ihjäl till sist.

Åter en illustration till civilisationens förbannelser!

Själfva entrén till passet var mycket trång, och är äfven vid solsken ganska mörk. Vägen är svårgådd, och uppfylld med stora block, mellan hvilka en mängd rännilar porla fram under den korta sommartiden, då äfven hala rötter och hvassa buskgrenar göra motstånd mot framträngande guldsökare och bärare.

Plötsligt blir utrymmet vidare, och det första spåret af snön, som där sällan försvinner, blir synligt, visande sig i stora fläckar, här och där afbrutna och delade af någon bäck, några förvägna buskagen eller af någon skarpare och högre stenmassa.

Men snart försvinna äfven dessa märken af något annat än den eviga vintern, och man ser endast hvita snöytor eller blåhvita, glänsande ismassor, hvart ögat vändes. Och det är här, som foten ofta nog sjunker djupt för att endast med svårighet åter kunna dragas upp och flyttas till ett nytt steg, kanske med samma besvärliga resultat.

Efter ett par tre timmars sträfvan på en våglängd, hvilken under normala förhållanden kunde tillryggaläggas på en half timme, nådde man nyss nämda plats, kallad Stonehouse.

Detta rastställe är ett klippigt utsprång, och de första af de sju eller åtta, som man sedan hade att passera, innan man ändtligen når foten af själfva piken, som reser sig till en höjd af närmare ett tusen eng. fot.

Här funnos talrika spår af de skaror, som dragit förbi på denna väg och hvilat sig på denna punkt, hvilken i

mycket bär utseende af att vara en afskrädeshög. Här lågo afbrutna stafvar, rester af uppgjorda eldar, en mängd tömda konservburkar, stumpar af rep och remmar, trasor och hvarjehanda annat, hvilket icke bidrog till att höja behaget af att få hvila ut en stund efter de besvärligheter, man redan måst utstå för att kunna, så att säga uppnå denna andra förstuga i detta väldiga komplex af sten, is och snö.

Vid Stonehouse är den absoluta gränsen för all vegetation, och namnet har platsen fått af en väldig, öfverhängande klippa, som tagit formen af en människoboning.

Som det blåste en isande vind redan här, lagade vi, att vi fingo en stunds lä under denna klippa, där vi äfven intogo en förfriskning, bestående af medfördt kokadt te, tillsatt med whisky för den, som så önskade. Äfven fick man till detta en skeppsskorpa att knapra på, medan en af indianerna berättade den föga uppmuntrande historien, att på denna plats hade året förut en man från Boston – hvilken samlat en hel del guld i Klondyke, men varit för girig att kosta på sig resan med flodångaren till Michaelovski och sedan till San Francisco – blifvit mördad och utplundrad, hvarpå man störtat liket utför branten under oss.

Bostoniensaren hade nämligen rest ensam, och detta bör man, så vidt möjligt är, låta bli i dessa trakter, synnerligast om man är på nedgående. Mindre sällskap än tre, helst flera, bör man icke vara, ty trots de stränga straff, som äro stipulerade för den, hvilken beträdes med eller kan öfverbevisas om stöld, stjäls det betydligt. För rån och mord är straffet utan nåd – döden.

Trots detta händer det oftare än hvad man tror, att våldsdåd i förening med rån inträffa på denna och andra ’kungsvägar’ till Dawson City. Men de naturliga förhållandena äro här också synnerligen gynsamma för alla slags illgärningar mot en svagare och till antalet underlägsen styrka. Offren störtas ned i djupen eller begrafvas i de höga drifvorna; och när de sedermera *kanske* påträffas, då är mördaren eller mördarne i säkerhet, hvadan upptäckt och befordring till straff blir mycket problematisk.

Den kanadensiska såväl som den amerikanska regeringen göra nog allt hvad på dem ankommer för att skydda guldgräfvarne till gods, lif och läm mot dessa kringsmygande röfvare. Och i platserna kring Dawson samt andra mer befolkade orter höra illdåd så där tämligen till undantagen. Men på själfva vägarne dit blir osäkerheten så mycket större, som Mats och de andra nog fingo erfara.

Att indianerna i regeln gå så fria som de göra det, beror hufvudsakligast på, att man vet att dessa sällan föra med sig några besparingar, hvilka merendels portioneras ut på whiskykrogarna vid resans ändstationer, det må nu vara i Dawson eller Skagway och Dyea, eller ock i småkrogarna, som finnas vid passen.

Sedan den lilla måltiden i Stonehouse var afslutad, bar det åter i väg mot höjderna, och efter en hel del besvär med halkningar och glidningar, hade man ändtligen nått ännu en pinne på denna naturens väldiga Jakobsstege af is och snö, en isplatå, där naturens vildhet var imposant, men ock en hel del afskräckande.

Vinden var redan här så genomträngande, att man stundtals tyckte sig vara alldeles utan kläder; och endast genom ihärdig kroppsrörelse var det möjligt att åtminstone något så när hålla kroppsvärmen vid makt.

Men kroppsrörelse saknades icke heller!

Sträfvandet fortsatte uppför en ’väg’, som var bruten genom is och snö af en af dessa farliga bärgsströmmar, som i sitt vilda lopp föra med sig en mängd sten och splittrade bärgflisor, och som sedan af en naturens nyck bryta ny väg, lämnande den gamla fåran vattenfri och sålunda till oersättlig hjälp vid klättrandet i detta bärg.

Alla vägledande spår voro här igensopade. Men det värsta var, att äfven en hel del djupa remnor och sprickor voro öfvertäckta med snölager, som när man beträdde dem gåfvo efter och lät vandraren obarmhärtigt sjunka ned, stundom rent af försvinna.

Ett sådant missöde råkade Mats ut för.

Han gick med stor försiktighet, kännande och stötande med sin staf.

Ofta gick denna igenom och sjönk ned så hastigt, att Mats var nära att stå på näsan.

Men så inträffade det på en förrädisk punkt, som likväl passerats af de öfriga, när Mats och Borgman, hvilka gingo efter, att skorpan gaf efter och Mats försvann med packning och allt, utan att ens hinna ge ett ljud ifrån sig.

Hade det nu varit så att han gått sist i tåget skulle det kunnat inträffa, att man ej saknat honom på en god stund, ty hvar och en hade verkligen nog med att tänka på sig själf för att ej stanna steg för steg och se efter hur de andra hade det.

Kanske man i så fall saknat Mats först vid nästa rastställe. Och att sedan finna honom, där han nu befann sig, detta skulle icke varit någon lätt sak. Ty Mats hade sjunkit ned en fem meter minst och satt nu inkilad mellan tvänne hällar så att han knappt kunde röra sig, synnerligast som den tunga packningen var mycket generande.

Icke heller skulle det varit till gagn att ropa och skrika.

Ty dels förtogs ljudet af det öfver honom liggande snö- och istaket, dels skulle rösten äfven under andra omständigheter hafva drunknat i stormens tjut, som här uppe stundtals var bedöfvande liksom under orkanen, då den gick öfver lägret vid Sheep Camp.

Nu var det emellertid en lycka, att Borgman var hack i häl efter Mats; ja, han var till och med så nära, att det endast var en slump att han ej fått göra sin landsman sällskap i den farliga gropen.

Snart signalerade Borgman efter hjälp, och med förenade ansträngningar fick man slutligen upp Mats, som företedde en ganska bedröflig anblick, sargad som han var dels mot isen dels mot de skrofliga bärgväggarna i denna klyfta, som lätt kunnat blifva hans graf.

Indianerna berättade, att dylika äfventyr icke voro sällsynta och varnade ytterligare för att man här skulle tåga fram annat än flera i följde och helst med längre distans mellan hvarje individ än man tills nu – trots tidigare varningar – hade bibehållit.

Det hände ofta att alla spår efter dylika olyckor sopades igen på några få timmar och gjorde, att all räddning blef otänkbar för den olycklige. Exempel på detta kunde anföras hvarje vecka, och bästa sättet att akta sig för dylika äfventyrligheter var att med stafven knacka och bulta på hvarje fläck, där man hade minsta skäl att förmoda en fälla. Genom en dylik knackning kunde man observera om marken lät ihålig. Ljudet blef då doft som att slå på en stor trumma. Och i sådana fall gjorde man klokast i att icke lita på skaren utan göra en omväg till någon punkt, där detta dofva ljud ej lät sig förnimmas. Här *hade* det nog kunnat gå bra för Mats och Borgman, om bara icke skaren utsatts för att brista genom den stora pressning, som alla de föregående åstadkommit genom att gå för tätt nära hvarandra. Och hvad som inträffat här skulle man lätt kunna råka ut för litet hvarstädes på vägen till det egentliga Klondyke, det vill säga trakterna kring Yukon och Dawson City.

Sedan man ändtligen blifvit färdig med detta intermezzo, fortsattes marschen efter indianernas råd ’i mera spridd ordning’ och man aktade sig vidare för att ’trampa hvarandra på hälarna’; ja, till och med för att trampa i hvarandras fotspår.

Endast långsamt gick det nattliga tåget nu mot den af ett blekt månsken belysta höjden.

Längre upp blef passagen om möjligt ännu farligare.

Där hade man att klänga sig tätt intill bärgväggen å ena sidan under det att den andra var ett öppet, ofantligt bråddjup utför hvilket en slintande fot skulle fört sin man till en absolut säker död.

Som den smala stigen här var belagd med af vindarna glattsopad is, var denna ’fjällpromenad’ ett stort vågstycke, vid hvilket det gällde att hålla tungan rätt i mun, som man säger.

Med bäfvan, hörde man hvarje vindil kasta sig mot bärgets väggar och med en lätt skälfning i knäna gled man fram ungefär som vid de första stegen på skridskor. Det enda stöd man nu hade att lita på, var också de broddade pikarna, för hvilka det här till och med trots spetsarne var svårt att finna fäste i den glashårda kärnisen.

Emellertid lågo dess bättre ’pinnarna’ eller platåerna här närmare hvarandra, och allt aflopp verkligen lyckligt hela tiden så långt vägen vid bråddjupet varade. Men icke ett ord hade man yttrat till hvarandra förr än fötterna ändtligen sjunko ned på nytt i de godt fäste gifvande drifvor, som slutligen togo vid.

Ungefär halfvägs till den sista platån blef det omöjligt att längre betjäna sig af pikarna.

Här blef sluttningen så skarp, att man måste *krypa på alla fyra* för att komma vidare.

Stötte man under detta på en isfläck var det att följa indianernas exempel, nämligen att med knifven hugga sig fast för att icke glida ned och få börja om på nytt.

Ofta nog gled man ned ändå, hvarvid de bakomvarande naturligtvis fingo göra sällskap under nedtumlandet till närmaste afsats.

Man kan lätt förstå hur fingrar och händer skulle bli efter detta sätt att färdas!... Blåfrusna, stela och blodiga, delvis med nagellösa fingertoppar och svidande, som hade man hållit dem i eld sågo deras händer snart ut som oformliga köttklumpar, af hvilka det aldrig mer tycktes kunna bli, hvad det varit förr.

När man så nått en punkt där branten blef ännu skarpare i lutningsvinkel, sade indianen, som var i spetsen af tåget.

– Här gäller det att vara rask med huggen och spänna musklerna till det yttersta. Backen är trehundra fot, och jag vill icke råda någon att släppa efter när vi nå upp mot öfversta kanten.

– Är det då alldeles nödvändigt att vi klättra upp denna väg? svarade en af engelsmännen, för första gången under denna färd med hörbara tecken till oro.

– Absolut! sade indianen lakoniskt.

– Men kunna vi icke göra en omväg?

Den tillfrågade förde handen i en halfcirkel, omfattande terrengen.

Han sade ingenting och behöfde icke heller göra det.

En blick var nog, för att visa oss att den farliga backens läge var så riskabelt, att vi på ena sidan hade ett svindlande djup, på den andra bärgets lodrätt stupande vägg.

Mats vände sig mot Borgman och hviskade:

– Och den här vägen, har du gått förr?

– Jo, jo men, min gosse! svarade norrländingen. Och nu undrar du kanske icke öfver, att jag ej visade mig så angelägen att göra om resan ... Man skall verkligen vara infödd indian här på platsen för att som Skookum och de andra flacka fram och åter en sådan här helvetes väg.

– Och det går verkligen att komma upp för denna brant?

– Måste, svarade Borgman helt kort i det han hängslade fast packningen säkrare så att den ej skulle kunna glida öfver åt andra sidan och föranleda till rubbning af den nu så ytterst välbehöfliga jämnvikten. Och när detta var gjordt och Mats följt exemplet fortsatte Borgman:

– Vet du, hvad man kallar denna punkt af passet?

Det visste Mats naturligtvis inte.

– Jo, betecknande nog: '*The hair-raising staircase'* eller på svenska uttydt: den hårresande trappan, och det namnet har

Och Mats högg så att isflisorna yrde kring honom.

självfva biskopen af Alaska gifvit detta fördömda hål ... Men pass på nu!... Dansen har redan börjat, ser jag.

Och man såg nu Skookum spänna i med både näbbar och klor, ledande tåget med stor skicklighet och föregående med ett om raskhet, vighet och mod godt verkande exempel.

Den ene efter den andre följde efter och slutligen kom Mats, som föredrog att bli sist.

De båda engelsmännen stannade emellertid kvar därnere för att sedan bli uppdragna med en lina.

Som hackspettens näbb hugger in i barken, höggo knifvarna sig nu fast i isen, för hvarje tum med ett nytt hugg utan rast, utan ro, allt under det att man mer halade sig upp än man kunde få tillfälle att skjuta på med tåspetsarna.

Och utan rast eller ro *måste* det gå. Ty annars hade det lätt kunnat bära utför!

Och hade man *då* glidit ur banan ... Ja, då hade *den* mannen icke haft mera att uträtta i den här världen!

Mats var långt ifrån en feg natur.

Men där han nu högg i, sprattlade och gled som alla de andra, under det att svetten pärlade om hans panna, kände han, att maken till belägenhet ville han icke utsätta sig för en gång till.

Man skulle verkligen vara inföding i detta land för att upprepade gånger göra om denna färd, denna klättring för lifvet, denna kamp om ögonblicket för tillvarons vara eller icke vara.

Och Mats högg så att isflisorna yrde kring honom och han svor på, att hvilken svensk pojke som helst skulle ansett denna 'trappa' för *hårresande.*

Med skälfvande lämmar väntade han hvarje sekund att någon af de ofvanför varande skulle släppa sitt tag eller göra ett felhugg, så att knifven slant. Hvarje ögonblick väntade han på den katastrof, som skulle bli en följd af detta ...

Men bra gick det!

En och hvar kände faran; och en och hvar aktade sig för att göra något felhugg.

Och på så vis kom det sig, att man till sist – fort nog för resten – befann sig på ännu en platå, en liten oval fläck, som nätt och jämt kunde rymma dem alla.

Sedan ett par af sällskapet gjort större rum genom att lämna platsen och krypa vidare uppåt, vidtog upphalandet af engelsmännen. Upphunna sade den ene:

– Hade jag vetat, att lifvet skulle hänga på ett hår så ofta som i natt, skulle aldrig jag varit med om att gå öfver Chilkootpasset.

– Än blir det värre, svarade Borgman med erfarenhet.

– Aldrig möjligt!

– Jo, jo men. Vänta bara tills vi närma oss själfva toppen.

Engelsmannen betraktade Borgman med en blick al både förvåning och tvifvel i det han svarade:

– Men hur i all världen kommer det sig då, att man någonsin tagit denna väg?

– Den är gin och tidsbesparande, sade Borgman. Och ni vet ju, att tid är pängar. Vägen öfver Hvita passet är dessutom icke stort bättre, men väl längre.

– Att man då icke uteslutande far sjövägen och Yukonfloden från Michaelovski, så slipper man alla dessa lifsfarligheter.

– Det kan så tyckas, svarade Borgman. Men dels är den vägen mycket dyr, dels är Yukon nästan ständigt tillfrusen. För i år är det alltnog för sent att resa den vägen, och då får man ta, hvad som finns.

Engelsmannen, som redan tycktes hafva fått nog af sina erfarenheter om Alaskavägarna, kastade en blick omkring sig och såg en tafla, som icke var annat än afskräckande i all dess hemska ödslighet.

Djupt under honom syntes hotande klippor höljda i is och snö eller ock med af stormar och orkaner barslitna, svarta ytor, den ena brantare och vildare än den andra.

Och när han så vände blicken åt motsatta sidan såg han på något afstånd en annan bärgvägg, som syntes alldeles stänga vägen för vidare fortkomst.

Denna vägg förlorade sig i mörkret allt mer ju högre upp han skådade, och mot densamma återstudsade vindarna med ängsligt tjut eller ilsket vrålande, som hade oro och raseri gripit dem öfver att här träffa på ett hinder, hvilket de icke mäktade nedslå, hur rasande de än anföllo med hela styrkan af hvad man i Alaska menar med stormar och orkaner.

Men detta hinder skulle den svaga människan nu trotsa, genom att listigt klänga sig fast vid bärgjättens sidor och tum för tum stiga allt högre upp på hans skrofliga yta för att ändtligen segrande sätta sin häl på hans hjässa.

Ty detta hinder var själfva piken af den fruktade jätten Chilkoot.

TJUGOÅTTONDE KAPITLET.
Chilkoots pik.

Sedan man hunnit upp till den högsta afsatsen började efter en ny, välbehöflig rast, förberedelserna till det

sista och afgörande steget, det nämligen, som skulle föra den lilla karavanen – nu ökad med två andra resande, som de mötte vid pikens fot – öfver det egentliga passet.

Dessa båda voro ett par tyskar, som helt oförmodat hade blifvit öfvergifna af sina bärare, hvilka, då de ej erhöllo den ökade betalning, som affordrades tyskarna å denna kritiska punkt, hade funnit för godt att lägga från sig all packning och lämna de resande att reda sig bäst de kunde.

Snart hade dessa emellertid kommit under fund med det ogörliga i att här taga sig fram på egen hand, och ett helt dygn hade de sväfvat i oro utan att träffa hvarken den ena eller andra bestämmelsen d. v. s. om de skulle fortsätta eller vända om, hvilka båda alternativ kunde anses lika kinkiga såsom de nu hade det.

Engelsmännens ankomst hjälpte dem delvis ur förlägenheten, ty med deras snara medgifvande fingo tyskarna 'låna' indianerna att bära 'gepäcket' öfver själfva passet. Men sedan skulle de få reda sig bäst de kunde tills de hunno anskaffa andra bärare.

Och så satte sig tåget ändtligen i rörelse, sedan den af tyskarna medförda packningen – hvilken ej var stor – blifvit fördelad på indianernas ryggar så att dessa nu hade maximum af hvad de ansågo sig kunna stå ut med för den vågsamma färd, hvilken väntade.

Redan i början var resan här så tillvida underlättad, att man passerade mellan utspända järnrep, hvilkas underhåll påkostades af en kassa, till hvilken turisterna hvar och en i sin stad hade att erlägga några cents.

Dessa rep gjorde verkligen stor nytta alldenstund man genom dem kunde spara en hel del krafter för den slutliga, ytterst frestande klättringen uppför bärgets branta, delvis lodrätt stupande sidor.

Mats var nu den andra från slutet, såsom han varit det nästan hela tiden sedan man lämnade Cheep Camp.

Och tack vare denna praktiska anordning, kom man ändtligen till själfva foten af 'passet', som väl egentligen ej bör kallas för, hvad man vanligen menar med ett pass, utan hellre helt rätt och slätt *bärgvägg.* – Någon egentlig hålväg finnes nämligen icke i Chilkootbärget, utan endast stup, brådjup och branta väggar, om man undantager själfva entrén, som vi nyligen beskrifvit, hvilken dock är af för liten betydenhet att kunna anses gifva karaktär åt det hela.

Sedan man med ledning af linorna sträfvat sig upp ännu närmare den nu tydligt synliga 'vägg', som man faktiskt hade att öfverklättra, befann man sig på den sista platformen, en ganska obetydlig krets ungefär ett tusen fot under toppen.

Man beräknar vanligen att klättrandet tar cirka två timmar, om det är godt väder. Exempel har dock gifvits på att man endast med möda kunnat öfverskrida detta svåra hinder på både fem och sju timmar, frånräknadt nödiga raster.

Man har här icke någon ledning för klättrandet, ty det finns inga märken och inga spår i detta bärg efter alla de tusenden, som förut passerat denna verkligen lifsfarliga väg. Stormar, snö och regnskurar sopa och skölja bort allt, som kan vara till ledning för efterföljande klättrare, hvilka därför få taga sig fram bäst de kunna såsom deras föregångare fått göra det.

När man nu kommer några man, som i den lilla karavan, af hvilken Mats var en medlem, gäller det emellertid att

Mats var nu den andre från slutet. (Vid foten af Chilkoots pik. Efter fotografi).

placera sig med beräkning och att ha alla sinnen, mest syn och hörsel dock, i spänd verksamhet.

Det synnerligen brant stupande fjället, som blir ännu brantare ju högre man kommer, är nämligen betydligt söndervittradt, en omständighet, som nog är gynnsam och möjliggör att man kan få något slags fäste för sina fötter och ett grepp för sina händer. Men å andra sidan riskerar man äfven att få dessa fästen på en punkt, hvilken kan ge efter, och en med de största farorna är den, att sådana löst liggande och lätt rubbade block bli satta i rörelse, hotande de i tåget efterkommande med en säker död.

Man klättrar därför merendels zig-zag och i ganska spridd ordning, stundom förenade två och två med linor för att i händelse af fara kunna bistå hvarandra men äfven ofta för att båda – duka under, om den ene släpper taget och störtar ned.

Det fanns äfven andra faror under detta klättrande och detta var, att somliga, mycket riskabla punkter helt enkelt *måste* passeras, emedan någon annan väg ej stod att finna.

Detta var några fritt uthängande block, ett slags naturliga 'balkonger'.

En och en smög man sig öfver dessa, och Mats kände därvid tydligt, att det förrädiska stödet, som sålunda gafs på en höjd af mer än sjuhundra fot, sviktade som hade han stått på en hängbro.

Det var just invid en sådan 'balkong', som väggen började resa sig i det allra närmaste alldeles lodrätt.

Man stannade med en känsla af obeskriflig missräkning.

De uttröttade lämmarna skälfde af ansträngning, hvilken dock ej varit nog för att man ej skulle känna sig genomisad af de vindar, som här drogo fram underifrån, ofvanifrån och från sidorna.

Då och då lossnade ett block och rullade med svindlande fart och hiskliga törnar ned i det svarta djupet där nere under ett grånande, olycksbådande läte, som satte självtilliten på jätteprof.

Att *beskrifva* huru man skall kunna klänga sig upp de sista tre hundra fot, som återstå från nyss nämda balkong, är omöjligt.

Må det vara nog sagdt, att hvarje sekund är en herkuleskamp mellan lif och död.

En svag föreställning hur det ser ut på detta sista stadium af klättrande i Chilkootpasset kan dock gifvas af det fotografi, som återfinnes å sidan 9 i detta arbete, rättare en reproduktion af ett dylikt fotografi, som togs 1898 af en entusiastisk klondykefarare, hvilken mer reste dit för sitt nöje (!) än för att skörda guld.

Samme man har varit med om hårresande klättringar i de sweitziska alperna och bestigit många af därvarande toppar; men han säger själf, att maken till de strapatser, som han erfor i Chilkootpasset, har han icke upplefvat.

Han säger också, att det behöfs den så mäktigt sporrande driffjädern att ändtligen finna *guld*, för att man som här i tusendetal skall våga utsätta sitt lif i så ögonskenliga faror, som de, hvilka möta i detta pass.

Mannen heter *Harry de Windt*, en af världens kanske förnämsta turister och kännare af svårtillgängliga trakter, och som vi under detta arbetes gång haft nöjet att vid flera tillfällen citera såsom en sagesman, hvars trovärdighet står öfver allt tvifvel.

– – –

Ändtligen stod man på toppen af Chilkoot, ändtligen hade man satt sin häl på den väldiga och farliga bärgjättens hufvud.

Aneroidbarometern visade här på *1093*,376 *meter* öfver hafvet.

Och detta må verkligen betraktas som en ansenlig höjd, när man har att uppnå den under sådana mödor och faror som de nyss skildrade och ännu större än hvad vi *kunnat* skildra.

Midt på själfva toppen af detta ohyggliga fjäll stod nu Mats och lät blickarna glida öfver den hemskt vackra taflan.

Han ryste!

Aldrig hade han kunnat tänka sig naturens majestät i så hemskt allvar.

Hvarje punkt talade om förintelse, och hvarje vind, som famnade honom med iskalla armar, var en helsning från dödens rike.

– Nå Mats, hvad tycker du? hörde han nu Borgmans röst bakom sig ... Har du lust att göra om den här färden?

Mats vände sig om och svarade ur djupet af sitt hjärta.

– Nej, Gustaf!... Du hade rätt. Man skall vara bra illa däran om man *två* gånger gör om denna klättring ... För mig är lifvet kärare än så.

– Nå väl! Vi taga återvägen genom Hvita passet; detta är åtminstone något säkrare.

– Återvägen?

– Ja, du skall väl med tillbaka igen, sedan vi fått i väg engelsmännen?

– Nej!... Ja, det vill säga; förr eller senare måste jag ju åter. Men icke blir det förr än jag först satt min fot i själfva Dawson City.

– Du följer dem således ända fram?

– Antingen det; eller ock skall jag krångla mig dit på egen hand ... Du vet, att jag är *småländing* ... Har jag kommit hit för att skaffa mig guld så *skall* jag ha guld; men aldrig tänker jag stanna som handtlangare öfver Chilkootpasset.

TJUGONIONDE KAPITLET.
Till Lake Lindeman!

– Och nu ned till Lake Lindeman! utropade en af engelsmännen sedan han kostat på sig det ej så ringa besväret att taga fram sin fotografilåda för att få några vyer från det hemska passet. Hur lång kan vägen vara till sjöarna?

– Omkring nio mil, svarade Skookum.

– Och hur dan är den vägen?

– Utmärkt, svarade samma rödskinn. Man behöfver bara låta det gå, så kommer man dit som af sig själft.

Och han hade verkligen rätt.

Det var bara att låta det gå. Man hasade nämligen undan på skarsnön med en fart, som stundtals kunde anses vara nästan för hastig.

Sittande på sofpåsarna, som voro af skinn, bar det i väg på en sannskyldig 'skinnkälke' hela femhundra fot utför branta stup, tills man ändtligen hamnade vid Crater Lake, en af Yukonflodens källor.

Största delen af året är detta vatten emellertid fruset, och så var det äfven nu. Men under sommaren består denna källa af en tungt rinnande issörja, som då den stiger rätt högt öfver bräddarna, där 'vägen' går fram, gör att man får gå våt ända upp till knäna.

Nu hade man inom en halftimme att kämpa med en häftig men kort snöstorm, som gjorde, att man stundtals ej kunde se handen för ögonen.

Kylan började bli outhärdlig, och skinnet å ansikte och händer blef så spändt och frestadt, att blodet sipprade fram ur porerna.

När denna snöstorm ändtligen lagt sig, kändes det som man ej skulle kunna röra en led, och man fick nu en första grundlig känning af hvad väderleken i Klondyke ville säga.

Ännu längre ned hade man att passera ett par farliga skred.

Trots risken att kunna störta ned i någon remna och lefvande begrafvas, var det här bäst att gå på utan vidare funderingar, fast man kände, hur marken rörde sig under ens fötter.

Det hade inträffat att dessa skred kommit i hastigare fart genom det tryck, som de blifvit utsatta för af de passerandes tyngd. Då hade det uppstått ungefär samma förhållande som om man befunnit sig på ett flak drifis.

Man hade intet annat val än att följa med för att i bästa fall, när man närmade sig ett säkrare fäste, taga några djärfva språng och kasta sig upp på detta, såvida man ej ville riskera att störta ned utför ett längre bort beläget, dödsbringande stup, där snömassorna kastade sig ned med svindlande fart.

Dess bättre behöfde man denna gång icke befara något dylikt.

Allt gick lyckligt och väl, om man frånräknar några små missöden, af hvilka ett var, att en af tyskarna förlorade sin mössa, som helt plötsligt blåste af och försvann i ett djupt hål, där man ej kunde tänka på att fiska upp det här högst behöfliga plagget.

Nu fick han nöja sig med en mer provisorisk och på långt när icke så varm hufvudbonad, som af en halsduk arrangerades till – turban!

Man gjorde här en iakttagelse, som visade hur mättad med elektricitet luften är på dessa höjder, ja äfven marken.

För hvarje steg syntes nämligen snön *gnistra*, och märkena efter skosulorna mot densamma antogo en grönaktig ton, som satt kvar ända till tre sekunder efter sedan intrycket blifvit gjordt.

Detta är ett mycket sällsynt naturfenomen, som icke blifvit iaktaget på mer än en plats till i världen, nämligen uti nordöstra Sibirien, och torde möjligen stå i något samband med det i arktiska trakter uppträdande norrskenet; under alla omständigheter är detta naturfenomen ett bevis på den intensiva elektriska halt, som luften är mättad med i samma trakter.

Sedan man väl lyckats öfverkomma det farliga snöskredet, nådde man fast mark och hade en jämförelsevis

ofarlig terräng för sig. Men den var ej utan sina frestande obehag. Från något bärgflöde rann det nämligen åter en odräglig issörja, som stundtals nådde ända upp till veka lifvet på de framträngande stackars bärarne, hvilka naturligtvis nedpressades betydligt af sina packningar.

Och genomsura måste vägen fortsättas; ty här fanns intet brännbart virke af något slag; icke ens ris eller mossa. Och till skogen hade man ännu ett godt stycke väg, allt jämt under vadande och plumsande i en väta, som kom kroppen att stelna och kläderna att frysa till is när de blottades för luften.

Framåt middagen gjordes rast, sedan man hunnit gränsen af skogen.

Ett väldigt bål antändes, och de genomsura och äfven nedisade kläderna utsattes för all den hetta, som deras bärare kunde tåla, hvilket under nuvarande förhållanden ej ville säga litet. Man hade behof af att bli riktigt genomvärmd efter all denna kyla, som Ckilkootpasset bjudit på, och man frossade af att åter en gång få se muntert dansande lågor, till hvilkas underhåll den djupa om än något kortväxta urskogen här bjöd rik tillgång på bränsle.

Naturligtvis intog man äfven ett så pass ordentligt mål som förrådet kunde prestera, och så diskuterades de äfventyr, man redan utstått och de, som man med säkerhet hade att vänta sig vid färden utför sjöarna, om hvilka indianerna ej skulle vara med.

– Men hur tänker du, göra? sade Mats, som satt närmast Borgman.

– Vända om förstås, svarade denne med en lätt suck.

– Skall detta verkligen vara någon idé? fortsatte Mats. Du har väl i alla fall icke kommit hit för att stanna som bärare och att förr eller senare duka under för strapatserna?

– Kan nog så tyckas, att detta icke var min mening, svarade

Mats på väg mot White-Horse-fallen. (Efter fotografi).

Borgman. Men för en fattig sate som jag finnes nog intet annat val. Och jag har ju alltid den trösten, att jag icke är den ende, som får nöja mig med att lefva på de smulor, hvilka falla ned från deras bord, som kommit hit med starkare kassa än jag hade med mig ... Kan jag en gång komma ned till mer civiliserade platser får jag vara nöjd ... Men det ser till och med illa ut äfven med den saken.

– Hvarför inte lika gerna fortsätta till Dawson; jag menar, fram till självfva guldtrakten? frågade Mats ej utan förvåning.

– Det hörs, att du inte känner till saken, fick han till svar Begriper du inte, att den resan kostar pängar, och att man icke får en claim med tomma händer?

– Jo, det vet jag nog, både efter hörsagor och efter hvad jag läst, svarade Mats. Men om du bara kunde komma dit, så vore det väl större utsikt att förtjäna mer såsom guldgräfvare än att släpa sig fram här som bärare i passen ... Jag har ett förslag, som du inte kan förlora något på att vara med om.

– Hvilket? frågade Borgman med den tonlösa likgiltighet, som motgångar och egen slöhet ofta ge åt en människas röst.

– Jo, hör på, sade Mats, beredd att hjälpa, fast han själf hade allt annat än godt om slantarna ... Jag är villig att dela med mig af hvad jag har; vi dela jämt om jämt och bjuda lyckan handen.

Gustaf Borgman betraktade den unge småländingen med en undrande blick. Sådana ord, som han nu hörde,

voro sällsynta att möta i Klondyke, ty dygden *hjälpsamhet* stod inte där högt i kurs, utan betraktades mest som en yttring af dumhet.

'*Hjälp dig själf!*' var parollen. Att det gamla ordspråkets fortsättning: '*så hjälper dig Gud!*' togs med i räkningen, var föga sannolikt.

Också betraktade han som sagdt Mats med undran och kom sig icke för att svara på en lång stund. Men när han ändtligen blef färdig med svaret lydde detta:

– Hur mycket har du att undvara?

Mats nämnde en summa, som kom Borgman att rycka på axlarna när han fortsatte:

– Det där räcker knappt för oss båda att komma fram till Dawson, och att lefva där är ännu dyrare än i Skagway eller Dyea ... Så vi få nog slå den där resan ur hågen; ja, jag vill icke ens råda dig att fara dit ensam med så litet kapital.

– Är det litet, femtio dollars? utbrast Mats stött.

– En pris snus, gosse!

Just nu manades till uppbrott.

Ännu hade man kvar en fyra mil, och det var bäst att icke sinka bort tiden i onödan.

Denna väg var mest moras och vattenrylld.

Hvad som nyss blifvit torkadt, genomvättes redan efter en kvart, dock med den skillnaden, att kylan nu lagt sig så att man åtminstone ej fick de nedvätta plaggen genomisade och styfva som horn, men väl tyngda af en seg, klibbig gyttja, lika efterhängsen som om man pulsat i en märgelgraf.

Sedan man sålunda plumsat en åttahundra fot och haft besväret att, såsom vi tidigare hafva beskrifvit, passera öfver en ström med hjälp af den provisoriska 'luftbanan', som arrangerades med en lina, kom man upp på kuperad mark af bättre och fastare materia.

Och så, när man ändtligen stod där på en kulle, då nådde blickarna ett blånande, större vatten på ganska nära afstånd, och Skookum pekade på detta sägande:

– Där ha vi Lake Lindeman.

TRETTIONDE KAPITLET.
På grund i Lake Bennett.

Man beräknar att kunna hinna Lake Lindeman på fyrtioåtta timmar från Dyea.

Denna beräkning gäller emellertid endast om man har att räkna med mycket gynsamma förhållanden, hvilka nog äro sällsynta. För Mats och de andra hade resan varat betydligt längre, som vi sett; men det måste medgifvas, att dessa också råkat ut för nästan ovanligt motiga väderleksförhållanden.

Emellertid befann sig Mats nu vid Lake Lindeman och närmare den så efterlängtade guldstaden. Men det var under en tid af året, som var allt annat än fördelaktig, alldenstund vintern redan gjorde sig skarpt kännbar och delvis äfven börjat.

Det gällde således, att icke sinka en enda dag, om man skulle kunna begagna sig af 'sjöarna' med hjälp af pråmar. Det vill säga, någon fara för att strömdragen och forsarna eller fallen skulle tillfrysa, fanns icke; men väl kunde det hända, att de mer känsliga sjöarna lade sig i den långa vinterhvilan. Och då blefve arbetet med att taga sig fram öfver isarne både mödosamt och kostsamt, kanske äfven utan åsyftadt resultat.

Detta hade Borgman godt reda på, och han varnade till och med på det allra lifligaste för det uppskof, som kunde bli en följd af att det för tillfället fanns så ondt om virke i det lilla samhälle, som, mest boende i tält, höll till vid Lake Lindemans stränder på den punkt, från hvilken 'utskeppningen' i regeln egde rum.

Engelsmännen voro emellertid envisa, och Mats å sin sida hade fast beslutit sig, att kosta hvad det ville ge mig af och inte öfvervintra i dessa bygder, såsom det stundom brukades; men endast i yttersta nödfall; ty man hade för sådan händelse att bereda sig på öfvervintring i *tält*, fast temperaturen kunde sjunka ned sina modiga *sextio* grader under noll å Celsiitermometern!

Trots att lämmarne nu voro som sönderkrossade efter allt utståndet lidande, och trots att man kunde instämma i Klondykeresenären Harry de Windts utsago, att en tur öfver Chilkootpasset är svårare och mer frestande än resor af äfventyrligaste slag i Borneo, i Sibirien och kinesiska Tartariet – började man nu de omfattande förbereredelserna för föga mindre vågsamma resor på de farliga vattendragen i Alaska.

Färden gällde nu närmast Lake Marsh, så mycket hade man klart för sig; men man visste äfven, att det nu först och främst gällde att *själfva* bygga en farkost eller par för denna färd.

Ty på denna fläck af jorden gäller guld så att säga ingenting. Millionären såväl som tiggaren *måste* helt enkelt foga sig efter omständigheterna; och den, som inte vill bruka sina armar och näfvar, den får stå sitt kast.

Arbeta eller gå under! så lyder lagen vid båtvarfvet i Lake Lindeman.

Det är ju löjligt att här begagna ordet båtvarfvet; ty det finns ju intet där, som kan göra anspråk på namnet i dess egentliga betydelse.

Den lilla 'såg', som man hört indianerna tala om, syntes vara en högst provisorisk inrättning, i hvilken virkesköparen fick sätta in allt arbete han kunde prestera för att få jämt hvad han behöfde färdigt. Och man fick till och med vara glad att kunna komma i någorlunda hygglig tur och slippa vänta allt för länge. Den rättigheten, att få vara med i tur, fick man köpa sig för rätt dryga slantar.

Lyckligtvis hade engelsmännen pängar, och lyckligtvis inträffade en olycka!

Ja, det inträffade en olycka, som gjorde det möjligt för Mats att få sätta sin dröm i verket. – Händelsen var följande:

Man hade börjat med fällandet af timmer för att bygga de två pråmar, som ansågo nödvändiga för att kunna fortsätta resan. Pråmarna fick nämligen ej vara för stort tilltagna i dessa farvatten, och så kom det skälet, att man fick dela 'gepäcket', det i flera afseenden oersättliga 'gepäcket' på två farkoster för den händelse, att en af dem skulle förolyckas, och sålunda icke allt hvad man fört med sig därvid kunde förloras.

Under detta timmerfällande råkade den ene engelsmannen, som arbetade tillsammans med Mats, att ställa sig så illa till för en genomsågad fura, att denna i sitt fall ovillkorligen skulle hafva krossat mannen till döds.

Mats var emellertid till hands.

Med om dödsförakt vittnande mod rusade han fram och gaf med en väldig stör, det fallande trädet en annan

riktning, så att furans toppända, under hvilken engelsmannen stått, kom att taga en annan riktning, en visserligen mycket obetydlig direktionsförändring, men i alla fall tillräcklig för att rädda den oförsiktiges lif.

Denna handling hade varit ett ögonblicks verk.

Att försöka rusa fram och kasta undan den hotade, var ej att tänka på, lika litet som att ropande bedja honom vika åt sidan. Ty af skrämsel hade han lika väl kunnat bli som fastnaglad på den punkt, där han stod.

Nu räddades han emellertid af den unga småländigens rådighet och styrka, och belöningen blef den, att han på inga villkor ville släppa Mats, utan ha honom med sig som hjälpare mot en fast aflöning, som man finge bestämma vid framkomsten till Dawson City och fixera efter högst gällande pris.

För Mats hade icke gärna en bättre slump kunnat yppa sig.

Han slapp nu med att punga ut med en enda cent af sin lilla kassa och han skulle ändå få fortsätta resan med allting fritt utom dagtraktamente af fem dollars till att börja med.

Efter sammanträffandet med den hygglige Mr Jackson hade han icke haft en dylik tur ända från San Francisco, och han lofvade sig själf att icke skämma bort en god sak.

Men i och med framgången vaknade åter hans goda hjärta med omtanke för den mindre väl gynnade landsmannen, och han tog åter upp det ämne, som han nyligen afhandlat med Borgman.

– Gustaf, sade han. Så och så är det. Jag kommer att resa dit, och min kassa får du nu betrakta som din. Köp dig in i turen och bygg en båt.

– Du är galen, käre vän! Det är nog godt och väl att jag kan få mig en båt. Men hur tusan tror du, att jag *ensam* skall kunna manövrera den utför alla de strömmar och fall, som vi nu ha att passera? Nej, min gosse! Saken är icke så lätt, som du tycks tro.

Mats funderade en stund innan han svarade:

– Lika godt! Nu *skall* du med i alla fall. Jag är inte den, som släpper en landsman i sticket, må du tro.

– Hur så?

– Du förstår mig nog! Genom att gå här som bärare, dukar du under förr eller senare. Du måste längre in i landet, om det skall bli något resultat. Kort och godt! Hvad jag kan hjälpa dig med, det vill jag ... Och nu skall jag höra efter, om inte äfven du kan få vara med som gräfvare åt de andra till att börja med. Och se’n slå vi oss i kompani, när vi själfva få råd att köpa en claim. Hvad säger du om det?

– Kärnpojke! svarade Gustaf Borgman med en tår i ögat ... Du skall ha tack! Du är en hederlig svensk från topp till tå.

– Ingenting att tacka för, svarade Mats okonstladt. Du vet ju ännu icke, hvad jag kan göra. Skall emellertid fråga den andra engelsmannen. Så mycket kan jag dock säga, att det är bestämdt att de båda tyskarna skola följa med i våra pråmar och det är med dessa, som de nu hålla på där nere i sågningen ... Jag hade därför tänkt, att du skulle ta hand om den ene tysken och engelsmannen, och jag taga de andra två på min lott. Men nu beror det på. Har du farit utför här någon gång?

– Inte längre än till Lake Bennett, svarade Borgman.

– Nå, det är ju ändå en bit på väg. Resten få vi taga oss fram efter kartor, för jag vet, att engelsmännen ha

sådana med sig.

Det blef den dagen icke mera tal om saken; men redan följande morgon kunde Mats glädja sin vän med, att han – Borgman – vore välkommen om han ville följa med som aflönad gräfvare vid den claim, som engelsmännen ämnade köpa.

Och på så vis kan man säga, att denne svensk, som likt många andra 'guldgräfvare' – det vill säga, tillämnade sådana – hotades med undergång innan han hunnit sitt mål, blef satt i tillfälle att åter kunna se framtiden an med större jämnmod än han gjort det i Dyea en längre tid.

Och man byggde nu med hjärtans lust på de båda små prämliknande farkoster, som skulle föra de sex männen fram mot Yukons stränder.

På Mats förslag gjorde man äfven ett slags bastanta medar, å hvilka pråmarna skulle skjutas för den händelse, att man stötte på isbundet vatten, hvilket äfven Borgman tog för gifvet att man skulle göra, där vattnet var mer stillastående.

Det var för resten äfven svenskarnes förtjänst att man gjorde dessa farkoster så bastanta som möjligt.

Såväl Mats som Borgman hade hört, att denna sjöresa visst icke var att leka med; och vid byggandet af farkost för denna färd kunde man ej vara nog omsorgsfull för att få godt virke och bastant sammanfogning, hvilket icke alla tänkte på, men som straffade sig självt, när hvirflarne började dansa om med för slarfvigt hopfogade 'fartyg'.

Synnerligast berättades det att fallen vid White-Horse voro mycket frestande, och att mången flodresande guldgräfvare där funnit sin graf.

I dagningen till fjärde dygnet satte man ut från det lilla 'varfvet', helsade af de kvarvarande, till hvilka nu kommit ett mindre band marknadsgycklare, som gerna ville kallas skådespelare, och som i Dawson City eller någon annan plats i gulddistriktet ämnade 'skära guld med täljknifvar', att döma af den storordighet, med hvilken de målade framtiden för hvem som ville höra på.

Det var en underligt sammanrafsad 'trupp.'

Primadonnan – den första kvinna, som på flera månader visade sig på platsen – var en 'bedagad skönhet' från någon af Londons förstadsteatrar. Hon tycktes hafva starkare fysik än hon var begåfvad med fägring, och hvad beträffar hennes artistskap, gaf hon prof på detta när hon fått i sig ett visst kvantum whisky, då hon nämligen bjöd både på deklamation och sång.

– Oj, en så'n sång!... Den druckne mexikanarens serenad var jämförd med *hennes* toner en njutning för hörselnerverna.

Emellertid trodde hon, att hon skulle göra lycka; och det var väl detta, som uppehöll hennes mod under alla de strapatser, som här mötte henne, och som hon eller hvilken annan kvinna som helst i dessa trakter lika litet kom undan som männen.

Direktören var en helt ung äfventyrare af italiensk nationalitet. Han sades äfven vara s. k. damkomiker och kunna spela fruntimmersroller när så behöfdes.

En f. d. kypare från Köpenhamns Tivoli var truppens pèr nobel, och en f. d. jonglör af israels stam var bandets allt i alla, biljettförsäljare, garderobier, statist, korist, regissör och – pianist; men utan piano ... Som denne tusenkonstnär äfven kunde blåsa flöjt, ansåg man sig dock räddad, beträffande det orkestrala.

’Kostymer’ hade man ej mer än hvad man gick och stod i. Och sina respektive roller hade man – i hufvudet.

Att vi slutligen hedrat denna trupp med ett omnämnande, har sin grund däri, att man af detta kan få sig en liten föreställning om, hvad man bjuder af ’konst’ i en stad, där biljettprisen äro högre än annorstädes på jorden, och hvartill vi längre fram få tillfälle att återkomma.

– – –

Redan i början syntes färden blifva vådlig nog.

Det blåste en frisk, bris och den engelsman, som hade befälet i Mats’ pråm, yrkade på att man skulle hissa en slags segel, som man arrangerat af ett par duktiga tomsäckar.

Men den seglatsen hotade att kappsejsa hela ’lådan’, ty annat än lådor af bastant konstruktion voro nu icke dessa farkoster; således ej heller försedda med något slags köl.

En seglats på dessa farvatten är dessutom äfven med välbyggda farkoster en mycket vansklig sak. Vindarne rusa kors och tvärs, kastande sig ned från höjderna och bärgen, samt kunna i ett ögonblick trycka en båt under vattnet, äfven om den ej för segel.

Nu var det emellertid så lyckligt att den kanske opraktiskt uppsatta masten fälldes ned och gick öfver bord med både ’segel’ och skot, hvilket med hänsyn till säckväfven och repen var en förlust, som man kunnat slippa.

Man undgick emellertid att kantra, och detta var ju värdt mångdubbelt upp hvad förlusten steg till, och man fortsatte sedan en underlig, dansande färd med självfva strömmen till drifkraft.

Att betjäna sig af åror var här icke mycket lönt. Det enda man hade att göra var att passa på med långa stänger för att ’törna af’ mötande grund och dylikt, som det fanns godt om, äfvensom att stöta ut, när pråmen stundom lade till vid någon framspringande udde, där man icke alls hade lust att gå i land.

Trots att den första sjöbiten icke var vidare lång, tog det emellertid tre timmar, innan man kom ned till platsen för öfvergång till nästa vatten.

Det är nämligen så, att denna resa är komplicerad mellan turer till sjös och till lands.

Här hade man nu att släpa farkosterna med sig öfver ett ganska bredt näs.

Denna manöver var icke lätt.

Näset bestod nämligen af djup drifsand, i hvilken man sjönk ned öfver anklarna, och därtill fanns det en mängd hindrande buskager kring hvilka man hade att taga rätt påkostande omvägar.

Alla sex hade således ett styft arbete med att få pråmarna öfver näset. Och när detta ändtligen var gjordt, började det skymma, så att man gjorde bäst i att reda läger till natten.

Emellertid hade man nu dock kommit till stränderna af Lake Bennett, från hvilken sjö man ännu hade kvar *sexhundra* engelska mil (cirka 100 svenska), innan man nådde Forty Mile City eller Dawson.

Man hade nu äfven uppnått gränsen för det britiska territoriet och skulle anträda en färd öfver ett tjugusex engelska mil långt vatten, hvars bredd är knappa sex mil, ett vatten, hvilket dessutom hade vanrykte för svåra stormar.

Man omtalade detta vid en liten såg, som fanns äfven här, och som var bättre skött än den vid stranden af

Lake Lindeman. Och man rådde de resande att förstärka sina farkoster, ty det fanns äfven godt om grund i det elaka farvattnet.

Rådet lyddes, och pråmarna bottnades med dubbla plankor, sidorna däremot med enkel skoning.

Och så gaf man sig åter ut på en färd, som ej var utan sina äfventyr.

Vädret lofvade redan från början ej det bästa. Och när man stötte ut, var man också beredd på att utstå en hård dust, ty vågorna sköljde redan efter ett par minuter in i pråmarna, så att man måste börja ösa.

Stränderna, som äro branta klippor, sågo hotande ut, och mot dessa drefvo böljorna upp med fräsande skum.

Midt på fjärden dansade vågorna en yster dans med kammar på sina blågröna toppar, och här och där hördes ljudet af deras slag mot brusande bränningar, som icke alltid visade sig öfver vattenytan, men kändes så mycket mer när de otympliga farkosterna togo törn, så att passagerarna tumlade om som kullslagna käglor.

Nu ville det sig icke sämre, än att den ene tysken – han, som var i Mats' pråm – vid en dylik törn råkade att spolas öfver den ej vidare höga relingen.

Han skulle otvifvelaktigt hafva omkommit, om ej Mats genast kastat sig efter och i sista stund fått ett grepp om mannens ena arm, hvarpå han simmande ville uppnå pråmen, som dref för väder och vind, icke alls lydande det roder, som man gifvit honom, trots att den enda kvarvarande passageraren, eller om vi nu skola kalla honom pråmskepparen, gjorde allt hvad han kunde för att hålla upp mot den simmande Mats och den nära nog halfdöda tysken.

Då, när faran var som störst, kom Borgmans pråm neddansande. Denna hade hela tiden varit efter, sedan den nästan omedelbart efter utläggningen hängt upp sig på ett grund, och vidare haft ett styft och tidsödande arbete för att åter komma flott.

När Borgman passerade Mats och tysken, var han emellertid genast klar med att kasta en tross, och med denna i ena handen, samt uppehållande tysken med den andra, fick Mats släpa med ända till ett nytt grund, som man körde upp på med flit, emedan det ej var tänkbart att ute i öppna sjön försöka bärga de nödställde med att hala upp dem i den redan starkt nedpressade farkosten, hvilken dessutom kastades som en spån.

Vid grundet gick detta emellertid för sig, och sedan blef det att på nytt försöka komma flott.

Under tiden dref den andra pråmen med den ensamme engelsmannen allt vidare med vind, våg och ström.

Efter en half timme hade man förlorat honom alldeles ur sikte. Ty till råga på eländet uppsteg en ganska tjock dimma, hvilken ej tillät att man såg många famnar före sig.

Skrik och rop döfvades af stormen och tjockan, och hur spändt man än lyssnade, var det omöjligt att kunna uppfatta något svar.

Den halfdränkta tysken låg medvetslös på pråmens botten, och Mats kände hur han själf nästan blef dödsstel af det iskalla vatten, hvarmed hans kläder nu voro genomdränkta.

Situationen var riskabel, och fruktan för att den andra pråmen gått alldeles i kvaf, mattade de letandes ansträngningar allt mer och mer.

Plötsligt dyker det upp en liten, svag, svart fläck. Den kommer allt närmare, och blir allt större, och man väntar snart att få en ny och häftigare törn mot någon uppskjutande undervattensklippa, ty ungefär så såg den växande punkten ut genom dimman.

Så ljuder ett rop af glädje.

Mats har känt igen, att den svarta punkten ej kan vara något annat än den länge saknade pråmen.

Men någon passagerare kan han icke upptäcka. Kanske har äfven pråmskepparen gått öfver bord?

– Krasch! Krasch!

Två väldiga törnar.

Man har stött samman, och båda pråmarna köra med kraft upp på en bank.

Och man ser hur pråmskepparen ligger på botten af sin farkost med all makt fasthållande sig i en tross, som han slagit fast om rorkulten samt redan till utseendet mera död än lefvande.

Man behöfver icke ankra för att ligga kvar; och man skulle icke heller kunnat göra det af det enkla, men mycket vägande skälet, att man ej hade något ankare eller ens en dragg. Ty allt hvad som hörde till utrustning af dessa 'fartyg' var naturligtvis ytterst primitivt.

Emellertid stod den första pråmen i en högst kritisk belägenhet, på det korta, men skarpt sluttande grundet.

Hvarje sjö spolade in, och just som Mats grep den stackars engelsmannen om ena armen för att hjälpa honom öfver i den ännu på rät 'köl' varande farkosten, kom en väldig våg, som med ett kraftigt slag dref upp den ensamme engelsmannens farkost ännu högre på grundet, där den kilades fast och blef hängande, likt ett på kant stjälpt tråg.

Passageraren kom nu i vattnet äfven han, men bärgades hastigt nog af Borgman. Dess värre gick dock en hel del af lasten förlorad och bland denna en värdefull del af provianten.

Mats stod till veka lifvet i vattnet och sökte med all makt att hindra äfven den andra pråmen att hugga fast lika envist som den första.

Han spände sina stålmuskler till det yttersta. Fruktan för hvad som kunde hända, gjorde honom fullständigt känslolös för alla de törnar han fick, äfvensom för den isande kyla, som han erfor af hvarje störtvåg, som med korta uppehåll vräkte öfver hans hufvud.

Undsättning kunde han inte räkna på annat än i form af vilda skrän och ängsliga rop från såväl de båda tyskarna som engelsmännen, hvilken kvartett syntes alldeles hafva tappat koncepterna inför denna ögonskenliga dödsfara.

Borgman gjorde dock hvad han kunde med att törna med de klumpiga årorna, af hvilka den ena, trots godsets groflek, sprang af mycket snart, när den kom i bänd mellan den stötande pråmen och klippan, å hvilken Mats hade betydligt göra att finna något fotfäste.

Det var nämligen endast en helt liten fläck som erbjöd detta nu i dubbel mening så bedröfliga fäste. Ty blott ett par fotsbredder

Mats stod till veka lifvet i vattnet. *(Scen från Lake Bennett).*

bredder till och han skulle glidit ned på ett djup, där han ej bottnade och där således alla hans ansträngningar att hålla pråmen från grundet skulle varit utan nytta, äfven om han varit tio gånger så styf simmare som han var.

Han kunde dock icke underlåta att känna, huru hans krafter mattades allt mer.

Och han bäfvade för hvad som snart måste hända, när han ej längre förmådde motstå pråmens häftiga törnar då den red upp mot hans armar och halft domnade händer.

Hade han aldrig förr pröfvat på hvad vatten kan åstadkomma i kraftprof, fick han det nu. Och till råga på allt missöde, syntes stormen snarare till- än aftaga.

Kastade han blickarna åt sidorna, såg han endast höga, fräsande böljor.

Såg han rätt fram, mötte han anblicken af det väldiga 'tråg', som stod på kant, eller ock den flytande pråmen, som gång på gång anföll honom, likt ett rasande hafsvidunder, hvilket hotade att draga honom ned i djupet.

Och på detta vidunder syntes hans olycksbröder klänga sig fast, skrikande och bönfallande som piskade brottslingar, men utan att kunna komma sig för att på minsta sätt hjälpa till med att afvända faran som – sanningen att säga – icke heller var möjligt att utföra.

Nu knakade det till i Mats högra arm.

En smärta som om ett ben blifvit bräckt tvang honom att hastigt vika undan för pråmen, hvilken gjorde ett nytt och synbarligen häftigare anfall mot grundet än nyss.

Ja, törnen var till och med så stark, att Mats gled ned från den knappt en kvadratfot stora fläcken och hade intet annat att göra än att simmande hålla sig uppe.

I samma stund inträffade dock något, som gjorde, att situationens mest kritiska punkt fick en gynsam lösning.

Den fria pråmen hade nämligen, när den ej längre åter stöttes ut af Mats, råkat att gifva den fastkilade en törn, så att äfven den blef klar. – Och lyckligtvis hade Borgman besinning att lägga en tross om systerbåtens rorkult, så att båda pråmarna nu kommo att ligga dikt an hvarandra.

Under tiden halade de fyra andra i Borgmans pråm upp Mats, som genast var färdig att på nytt taga aktiv del i bärgningen.

Efter otroligt besvär lyckades man ändtligen få båda pråmarna in i grundets korta lävatten, och där fördelade man sig åter som man var då utskeppningen egde rum.

Vid denna tidpunkt syntes stormen bedarra. Som alltid på denna sjö äro öfvergångarna mellan stiltje och oväder samt tvärs om mycket snabba. Och det dröjde icke en half timme innan hela Lake Bennett låg som en spegel. Icke ens den minsta krusning syntes nu på vattnet, och man fick ändtligen tid att närmare studera sviterna af detta högst lifsfarliga äfventyr.

Utom hvad vi nyss nämt om förlusten af proviant och annat, var dock allt i tämligen passabelt skick; ett bevis på att Mats och Borgman, som haft själfva byggandet och konstruerandet af pråmarna om hand, icke slarfvat med detta viktiga arbete.

Det blef nu att försöka 'ro' med den enda åra som fanns, och taga den alldeles årlösa pråmen i släp. Ett par ganska korta plankstumpar, afsedda till tofter, fingo äfven tjäna som åror.

Och på så vis gled man fram med en långsamhet, hvilken skulle varit outhärdlig, om man ej helt enkelt varit *tvungen* att finna sig i hvad som helst på denna färd.

Men trägen vinner!

Efter ett par timmars arbete, i hvilket nog Mats och Borgman inlade största nitet, styrde man upp mot en udde, ungefär sju mil från utgångspunkten, en kal, farlig udde, där man ovillkorligen skulle blifvit krossade, om ej vädret varit så lugnt som det nu var.

Längre upp fanns det godt om vindfällen, och snart hade man en skön brasa upptänd på själfva stranden, d. v. s. på en flat häll ungefär tio fot öfver vattnet.

Det var nu skumt, och lågorna återspeglade sig fantastiskt i sjön under dem, gifvande en prägel af en valborgsmässokväll i höga Nord, hvilken stämning förhöjdes af ännu kvarliggande drifvor till höger och venster samt af sorlet från en helt nära porlande skogsbäck. – Temperaturen hade också här invid brasan något af sista-aprilstämning, men ej många steg från denna kändes det nog, att man icke var i svensk vårbrytningstid, utan i Alaska mot vintersidan.

Poesin, som kunde finnas i denna tafla, förtogs emellertid så godt som alldeles af den trötthet, som tryckte en och hvar af de sex.

Och utan att ens haft lust för en nog så behöflig aftonvard, redde man sitt läger i sofpåsarna, som placerades så nära elden som möjligt.

Man orkade icke heller prata. Och snart var den lilla strandsatta hopen försänkt i djupaste sömn, alla utom Mats, som ej kunde sofva för svedan i högra armen, hvilken dock den ene, ganska kirurgiskt kunnige engelsmannen sagt vara oskadd beträffande benbrott, men möjligen något vrickad i armbågens ledgångar, som därför prässats in mellan ett slags ganska behändigt, men mycket besvärande spjälverk.

Han låg där och stirrade på lågorna, som blefvo allt mindre och mindre, här och där snart lysande endast som glödande kol, hvilka förde Mats' tankar på många historier om rofdjur, ströfvande efter byte i vintriga skogar.

Ju mörkare det blef omkring honom, ju starkare började hans inbillning att arbeta, och snart befann han sig i ett plågsamt tillstånd mellan dröm och verklighet, hvari han tyckte sig vara i en vildaste strid med en flock vargar, som rusade ned för en brant med ohyggliga tjut och vidöppna käftar för att hugga sig fast vid honom och slita honom i stycken.

Och när han så vände hufvudet för att se, om det ej möjligen funnes någon utväg att komma undan, då tyckte han sig skymta en skara indianer på krigsstråt, smygande sig fram utefter marken med tomahavkerna mellan sina glänsande tänder och med skalperna dinglande kring sina halsar samt med fantastiska fjädrar gungande öfver sitt långa, tagelsträfva hår.

Och just nu såg han hur en af dessa reste sig, som för att störta löst mot honom.

De andra hade också rest sig och voro nu på ett knappt bösshåll från honom.

Skulle han vända sig mot rödskinnen eller mot vargarna?

När Mats fällde sin första varg.

Frågan om att här välja kunde vara löjlig. Ty i båda fallen hotades han med en säker död.

I samma stund kände han – fortfarande i drömmen – att något nafsade vid hans ena sko.

Inbillningen var så stark, att han rusade upp ur sin sofpåse.

Med ängslan stirrade han kring sig för att genomtränga mörkret.

Intet annat än idel mörker, hvart han såg.

Jo, där var det ju något, som lyste så hotande rödt. Men i samma stund han fick se detta, kom han att erinra sig hela verkligheten, och att skenet helt visst härledde sig från ett glöd, som ännu flammade i brasan, hvilken annars var alldeles släckt.

Han skulle åter krypa in i sin påse, och draga denna öfver hufvudet, då han åter hörde liksom i drömmen ett ljud, som tycktes låta som en fnysande hund.

Men hundar hade de ju icke med sig, och alldeles säkert var, att icke sprungo sådana vildt omkring i dessa obygder.

Eller var det kanske någon af kamraterna, som snusade och snarkade i sömnen?

Denna tanke lugnade honom ännu en gång så att han nu var fast besluten att söka en behöflig hvila.

Men det var som förgjordt.

Icke en blund fick han i sina ögon men väl en olidlig känsla af tilltagande smärta i armbågen.

Hvad nu?!

Kunde de glödande kolen flytta sig?

Nu voro de åt höger om honom, och nu rörde de sig sakta men fullt urskiljbart åt venster och så försvunno de bakom något föremål för att åter dyka upp på ännu närmare afstånd.

Så hördes ett skrik ... Ett genomträngande människorop.

Som en pil var Mats på benen.

Som en blixt flög hans revolver ur fickan, och det skyddande, hermetiska fodralet slets bort från vapnet.

Ett stadigt sikte togs på de lysande punkterna; och så smällde ett skott, hvars ljud dånande dansade ut öfver fjärden, väckande de andra utom den, som redan jämte Mats var vaken, men som snart, när eld åter tändes, befanns ligga afsvimmad vid sidan af *en dödad varg!*

Ja, ett riktigt praktexemplar till 'gråben' hade Mats träffat med sin kula, som gått in vid näsroten, den första varg, som han någonsin råkat på, och som här genom en underbar händelse träffat ut för ett motstånd, som gaf banesår.

TRETTIOFÖRSTA KAPITLET.
Hvad skinnet dugde till.

Man hade slagit ring kring den dödade vargen, hvilken nu låg där med benen i vädret och ännu vidöppet gap, antagligen träffad af den dödande kulan just i det ögonblick, då han åter skulle bita till.

Ty en gång hade han huggit den intet ondt anande och sofvande tysken, huggit honom i venstra foten, som dock dess bättre befanns vara alldeles oskadad, tack vare den skyddande sofpåsen och den bastanta stöfveln.

Det var emellertid smärtan af klämningen, som kommit honom att uppge det höga rop eller ångestskri, som väckte Mats till att rusa upp och trots ett yrvaket tillstånd icke fundera länge med hvad som vore att göra.

– Skada bara att köttet är så dåligt, annars kunde vi ha fått oss färsk stek, sade den ene af engelsmännen, i det han gaf den dödade vargen en spark.

– Säg inte det, svarade Borgman ... Man har sett exempel på, att vargstek kunnat vara bra nog att ha. I Lappland och å de norska fjällen ratar man icke den kosten, om det icke ges något bättre. Men jag medger, att det nog kan synas motbjudande att lifnära sig med vargkött, annat än i högsta nödfall.

– Och sådant föreligger nu dess bättre icke här, svarade engelsmannen, ehuru vi nog gjorde kännbar förlust i provianten där ute vid det farliga grundet.

– Ja, detta är i sanning en förlust, som allvarligt måste tagas med i räkningen, ty ännu ha vi ett godt stycke kvar, och helt visst att utstå en hel mängd äfventyr af kanske minst lika farligt slag, när vi komma till själfva fallen, som äro illa beryktade ... Dessa äro ännu värre än Lake Bennett, som dock kräft minst ett dussin lif nu på en tid, efter hvad jag hört i Dyea ... Och för att tala om vargkött, vet jag, att i januari hittade man här på den frusna fjärden liket af icke mindre än tre män, hvars sista måltid syntes hafva varit kött af slaktade – *hundar* ...

– Men då hade de väl ej behöft svälta ihjäl? inpassade en af tyskarna.

– Det har jag icke sagt; men att de *frusit* ihjäl, detta visade tydligt deras redan till kallbrand utvecklade frostskador ... En snöstorm på Lake Bennett är allt nog icke lättare att ta's med än sådant oväder, som vi råkat ut för ... Man ser icke handen för ögonen, och man vet slutligen ingen annan råd än att låta leda sig af kompassen, om man har någon ... Men så försiktiga hade nu icke dessa tre varit, och därför gick det som det gick ... Jag vet en man, som irrat på Lake Lindeman en hel vecka under en sådan snöstorm, utan att kunnat komma i land hvarken åt den ena sidan eller den andra. Detta kan synas besynnerligt, då den sjön inte är mer än en engelsk mil bred och sex mil lång. Men det var i början af maj, då isen bryter upp här i sjöarna, och han hade kommit ut på drifis, som af stormen fördes af och an utan att gå mot land en enda gång. – När man fann honom, var han i det närmaste död, ena foten var förfrusen, och kroppen full med värk, som han väl aldrig blir kvitt ... Det var äfven i hög tid man fann den med proviant och spritvaror välförsedda båten, ty denna var i det närmaste fylld med vatten och skulle otvifvelaktigt hafva sjunkit under dagens lopp ... Ja, sådana där händelser höra här inte till ovanligheterna.

Mycket sofva blef det naturligtvis icke den natten.

De få timmar, som voro kvar, innan man åter kunde ge sig till 'sjös', fördrefs med att laga till en tidig frukost vid elden, som åter blifvit tänd.

Den vettskrämda tysken hade fullt upp att göra med utkik efter flera vargar, trots att man lugnade honom med, att den tiden på året ännu icke var inne, då dessa bestar komma flockvis. Helt visst var denna – den dödade – en gynnare, som händelsevis blifvit lockad af elden och som tagit mod till sig att närmare undersöka strandlägret då elden brunnit ned och man somnat in. Kanske hade äfven oset af ett stycke rostadt kött lockat honom och emotståndligt retat hans aptit.

Det var ännu icke full dager, då man steg ombord, fördelande sig som man varit när man lämnade 'varfvet'.

Som det nu blåste en dräglig bris, vågade man sig till och med på att arrangera ett slags segel, och farten blef icke obetydlig.

Men i ett nu tog vinden allt mer upp sig, och när man seglat vid pass fyra mil, blef det nödvändigt, att akta sig för fortsatt segling. Man 'bärgade', och 'gransegel' tillsattes; ty sådana funnos nu, sedan man i hast yxat till några vid den tillfälliga hamnen. Naturligtvis blefvo dessa 'åror' mycket primitiva; men om de ej voro smidiga och vackra, så voro de i dess ställe så mycket mer bastanta, hvilket erfarenheten lärt vara en

hufvudbetingelse för rodd på sjöarna och vattendragen i Alaska.

Mellan ett par af dessa ’åror’ hade man utspänt det skinn, som vargen fått släppa till. Något vidare vackert var det icke, men lofvade att blifva varmt, och Mats – hvilken det med rätta tillhörde, såsom varande vargens baneman – funderade redan på hur han skulle kunna göra sig en jacka eller ett foder af sin trofé, så mycket mer som allt, hvad skinnvaror heter är mycket dyrt i dessa trakter.

Han behöfde emellertid icke fundera länge på användningen.

Ty just som han vände sig om för att se, huru mycket man distanserat syskonbåten, i hvilken Borgman befann sig, kom en väldig il och slet af honom mössan, som han fått vid Chilkoot, och där stod han nu barhufvad utsatt för den isblandade luften, sådan som den kan vara det däruppe en af de sista dagarna i oktober.

En ny mössa skulle nu vara bra att ha!

Och osökt fördes tanken på att vargens pälsverk just kommit som på beställning.

Den stackars tysken i ’turbanen’ – hvilken underliga hufvudbonad han ännu bar efter missödet på snöskredet – skulle också få ett stycke skinn till en mössa.

Och på så vis kan man ju säga, att vargen varit en riktigt hygglig best, när han tog sig för att göra den för honom själf visserligen högst ödesdigra visiten.

Det blef emellertid snart annat att göra än att fundera på mössor och dylikt.

Vinden tog i allt hårdare och hårdare och var snart uppe i samma styrka som dagen förut.

Allt hvad man nu förmådde var att hålla god utkik och länsa undan – dess bättre var vinden förlig. – Inga grund kuodo man se; men de kunde nog finnas där ändå, så man gjorde klokt i att ej ställa sig så säker för risken att bli kastade öfver bord, om det tog törn.

Mats hade knappt vrålat fram denna varning åt sina kamrater, förr än det också blef en törn, så att man tumlade om hvarandra.

Men när man åter kom på benen, var man på nytt i flott vatten, hvadan missödet denna gång inskränkte sig till att pråmen bokstafligen hoppat öfver ett grund utan att på minsta sätt taga skada!

Hade det varit en annan farkost än denna, skulle den hafva krossats som ett äggskal; ty törnen var så våldsam, att det riste i hvarje bog och ovillkorligen förde tankarna på att sista stunden var kommen.

Ungefär vid middagstiden af denna dag såg man slutet af den långa insjön.

Det hade åter lugnat af, och solen, den bleka, men ändå så kärkomna höstsolen i Alaska, belyste snart en tafla, som var upplevande och i stor grad gjorde resenärerna mer välvilligt stämda mot de oblida växlingar, som sedan en tid varit deras lott.

Man gled nu närmare stranden, en solbelyst kalkstensstrand, som dock bredde ut sig i en inbjudande dalsänka nere vid vattenbrynet med hvita klippväggar till fond.

Bilden hade något öfver sig af Schweitzerlandskap, och i denna milieu låg inbäddadt just det lilla samhälle, hvaraf sjön fått sitt namn.

Lyfte man blicken såg man längre upp väldiga pikar på sina modiga tio à tolf tusen fot, snöiga ytor med

glittrande toppar, som förtonade i den tunna, kalla luften, men som kunde vara nog så vackra att *betrakta*, när man väl visste, att man ej behöfde bestiga dem, såsom fallet var med Chilkoot.

Här rådde nu ett slags 'indiansommar'.

Luften var jämförelsevis varm i denna dalsänka, som dock under vinterdagar kan uppvisa en kyla af ända till femtio, ja femtiofem grader under noll efter Celsii termometer.

Hur frestande det nu än kunde vara att stanna här något för att hvila ut och rekreera sig några timmar med ett hälsosamt solbad mot en kalkstensvägg, måste man dock bryta upp så godt som genast.

Hvarje timme var nu dyrbar. Termometern föll natt och dag; och innan man visste ordet af, skulle vintern försvåra, om inte alldeles stänga de vägar, som ännu vore att passera, innan man vore vid det tillämnade målet.

TRETTIOANDRA KAPITLET.
Vid moskiternas sjö.

Det näs, hvilket skiljer Lake Bennet från Lake Tagish, som man nu skulle öfver, är genombrutet af en åliknande ränna, kallad Caribou Crossing; ett slags å på cirka tre och en half eng. mil.

Men det visade sig snart, att denna farled var väl trång till och med för en af engelsmännen och de andra i denna lilla grupp klondykeresande använda farkosterna. Bäddarna voro nu äfven så godt som uttorkade, och endast med betydliga ansträngningar lyckades man ändtligen släpa sina pråmar öfver till näsets motsatta sida.

På denna plats fick man en talande illustration till hvad en resa i dessa trakter kan hafva med sig.

Det var liket af en man, som dukat under för öfveransträngningarna, eller rättare sagdt, skelettet af en dylik olycklig. En grinande dödskalle skymtade fram under något, som tycktes vara en svårt medfaren hufvudbonad af virkadt ullgarn, sådana som här ofta begagnas under pelsmössorna. I öfrigt var den förolyckades kvarlefvor inhöljda i en del paltor, som nog ej gifvit honom ens närmelsevis det skydd, mot kylan, som han haft behof af, hvadan det låg mycket nära till hands att antaga, att denne man hört till det slag af lycksökare i dessa trakter, som af envishet, okunnighet eller af andra skäl ge sig af ensamma och för knapphändigt utrustade i dåraktig förhoppning, att ändå kunna slå sig fram till de aflägsna guldfälten.

Beträffande denne man, var det nog sannolikt, att han dukat under lika mycket för svält som för kyla. Lämningarna af en högst primitiv ränsel, som låg ett stycke från den fläck, där han somnat in i dödens sömn, talade för detta. Där fanns en tömd butelj, en rostig knif och en bleckburk, hvilken förr syntes hafva innehållit s. k. corned beef.

Innan man beredde sig att fortsätta resan, gjorde man den förolyckade den sista tjänsten, nämligen att gräfva honom en graf. Och på denna sattes ett enkelt kors till vittnesbörd om att åter en af de många hade stupat, ett nytt kors till de många, som i Alaska markera vägarna till – *rikedom* – men lika ofta till en hemsk död!

Själfva näset, som det tedde sig vid stranden af Lake Tagish, verkade inbjudande med den stämning af sommar, som ännu hvilade öfver detsamma.

Till och med några fåglar hördes kvittra, och solen sken lifvande på en fläck ännu icke alldeles vissnadt gräs. Luften var hög och genomskinligt blå, och temperaturen tämligen mild, mycket påminnande om en

vacker höstdag i Sverige.

Men man visste, att man ej fick lita för mycket på varaktigheten af detta vackra väder. Och därför gjordes rasten icke längre än man behöfde för att hämta sig efter ansträngningarna med att släpa farkosterna däröfver. Och medan solen ännu stod högt på den klara himmelen stötte man på nytt ut från land, denna gång för en resa på sjutton eng. mil.

Sjön hade icke bästa rykte. Dess långa och smala passager voro mycket strömstarka, och särskildt fanns där en punkt, hvilken kallades för '*Windy-Arm*' och som skulle vara en mycket kritisk passage, ej minst därför, att det nästan ständigt rådde full storm därstädes.

Passet var mycket omtaladt som farligt, och Mats hade redan i San Francisco hört berättas om Windy Arm såsom ett ställe, där mer än en guldgräfvare 'kommit bort'. Borgman visste det genom åtskilliga beskrifningar, som han hört i Dyea. De båda engelsmännen och tyskarne däremot hade icke alls reda på de äfventyrligheter, som kunde befaras på denna, den eviga stormens tummelplats, och att döma af deras sorglösa pladder, syntes dessa antaga, att de värsta svårigheterna redan voro öfverståndna med undantag af den dans, som vore att vänta i de beryktade stora fallen, till hvilka man ännu hade ett godt stycke väg.

Mats och Borgman gjorde därför i god tid sina förberedelser hvar och en i den farkost, han befann sig, närmast att surra fast proviant och annat löst gods, så att detta ej skulle gå öfver bord, om det inträffade, att man kappsejsade eller råkade ut för äfventyr af samma slag som ute på Lake Bennett.

Den vind som blåste ännu, var emellertid icke farlig. Man hade därtill den turen att den var förlig, så att årorna ej behöfde användas till annat än att styra med. Också uppnådde man Windy Arm fortare än man hade beräknat, och i ett nu var man inne i en vild dans; detta till och med så hastigt, att både Borgman och Mats, som dock voro beredda, fruktade att resan här skulle ändas på ett förskräckligt sätt. Båda tänkte dock mindre på sig själfva än på de lif, som voro dem anförtrodda; ty det bör nu omnämnas, att såväl Borgman som Mats blifvit utnämnda till befälhafvare efter de visade kraftprofven och deras sinnesnärvaro under äfventyret på Bennettsjön.

Ingen af de båda svenskarne hade emellertid visat sig vidare hågade att åtaga sig ett dylikt ansvar. Men efter moget öfvervägande med hvarandra hade de dock gifvit efter, och nu skulle deras krafter på nytt pröfvas.

Båda gåfvo befallning om att 'passagerarne' skulle lägga sig utmed pråmens botten, för att ej stående erbjuda något vindfång, och knappt var detta gjordt, förr än farkosterna började snurra om med hisklig fart.

Att styra var ej att tänka på; men så mycket mer fick man bereda sig på, att med spakarna hålla sig beredda för den händelse, farkosterna syntes vilja ränna upp mot de branta bärgväggar, som kantade passagen.

Den pråm, som sköttes af Borgman, syntes hafva mer otur i detta afseende; ty rätt som det var, rände han verkligen upp mot stranden så våldsamt, att det skalf i hvarenda fog, dess bättre dock utan att fastna.

Men när man åter kom ut, märktes en läcka, som släppte in vatten med oroande hastighet.

Att kasta af sig rocken var ett ögonblicks verk för Borgman. Och i det han med denna kröp fram till läckan, lyckades det honom att kila in plagget i hålet och på så vis afvärja den närmaste faran för att pråmen skulle sjunka.

När detta väl var gjordt, hade man redan snurrat igenom Windy Arm och befann sig i en motström, som uppkom genom ett tillflöde, som mynnar ut i Tagish på södra sidan och som vid utloppet är närmare en engelsk mil bredt.

Vid mynningen af denna flod, som Mats redan farit förbi, måste Borgman lägga till för att grundligare se om att läckan blef bättre tätad, så att någon svårare olycka ej skulle inträffa under fortsättningen af färden.

Han signalerade till Mats för undsättning, och snart hade äfven denne backat upp mot flodens mynning. Läckan var verkligen svårare än man först hade trott, och minst ett par timmar gingo åt, innan man fått den så tätad, att man åter vågade sig ut.

Utan vidare äfventyr anlände man mot eftermiddagen till sjöns slut och gled in i en ny å, bredare och långt bekvämare att färdas i än i Caribou Crossing.

Vattnet i denna å stod alldeles stilla, och stränderna voro tätt beväxta med vass och låga tallar.

Denna å utgör förbindelse mellan Lake Tagish och Lake Marsh och är vid pass fem engelska mil lång.

När man kommit ungefär till åns midt träffades de resandes blickar af något, som var egnadt att i dessa vildmarker väcka förvåning.

Man fick nämligen se något, som påminde om mänskliga boningar; d. v. s. högst primitiva sådana, men i alla fall ej sämre än många af de kyffen och kulor, som man sett både i Skagway och Dyea.

Det var äfven människoboningar – en samling förfallna och öfvergifna hyddor, kända under namnet *Tagish Houses*, f. d. hemvist för en koloni tagish-indianer, en mer civiliserad typ än thlinkit-indianerna och nu mera hufvudsakligast bosatta utefter kusten, där de lättare kunna skaffa sig sin utkomst.

Då man emellertid kommit i land, för att som den äldste af engelsmännen föreslog söka sig nattläger under tak, fann man hyddorna svåra. Å en af dem lästes – till och med på jämförelsevis dräglig engelska, skrifvet med blyerts på en bit af väder och vind illa medfaret papper:

FIRST CHARLIES HOUSE i go to 60 mile river White man pleas no tak anything i come bak in 2 year

---

Denna notifikation upplyste alltså, att man nu stod vid en viss Charlies hydda och att denne man hade begifvit sig till d. s. k. 60-mila-floden. Han bad, att »den hvite mannen» skulle vara god att icke taga något ur hyddan och lämnade vidare den upplysningen, att han vore att vänta tillbaka om två år.

Det hela var på sätt och vis ej utan intresse för den, som älskade att göra studier öfver alaskainnebyggarnes lif. De voro vandringsfolk, nomader, som man ju kunnat vänta, och det var tydligt, att de ej hade så värst höga tankar om den hvite mannens uppfattning om eganderätten.

Indianerna såväl som andra vilda folkslag ha äfven grundade anledningar, att icke lita på den hvite mannen. Och icke ens i detta hemska land tycktes denna hans misstro hafva lagt sig!

Dörren till Charlies kyffe stod emellertid på glänt och man steg in. Där var dock nu så förfallet, att det skydd, som Charlies väggar lämnade, var i värde lika med noll. Största delen af taket hade störtat in, och af väggarna återstod föga mer än lifsfarliga fragment, som man gjorde klokt i att icke gå allt för nära.

De andra hyddorna i denna koloni voro föga bättre, och

Vid First Charlies House. *Indianhyddor vid Tagishån.*

därför beslöts, att genast fortsätta ända ut till Lake Marsh för att vara redo att gå till sjöss med dagens inbrott.

Först när det var i det närmaste mörkt, kom man fram till Lake Marsh.

Man inrättade ett läger helt nära åns mynning åt detta håll. Platsen har icke godt namn om sig, och är under den korta sommaren ett ohyggligt ställe på grund af gyttja och moskiter, för hvilka senare det knappt låter sig göra att freda sig.

Därmed är icke sagdt, att det endast är vid denna åmynning, som moskiterna förekomma. De äro snarare typiska för hela Alaska när solen bränner på och motsvara eller öfverträffa de plågsamma myggen, som nordligaste Sverige har att bjuda på under dess korta, men nog så heta sommar, således äfven här en öfverensstämmelse mellan Alaska och Mats' samt Borgmans fädernesland, åtminstone om man särskildt menar Norrland och Lappland.

Som hvarken Mats eller Borgman och ej heller tyskarne hade med sig moskitosnät fingo de nu erfara, hvad det vill säga, att försöka få en blund i ögonen när djuren anfalla. Och deras sting äro så ettriga, att det nästan omedelbart uppstår en långt smärtsammare svullnad än efter myggbett. Också betraktas dessa insekter som riktiga plågoris, ehuru Mats, Borgman och de andre kommo jämförelsevis lindrigt undan denna gång emedan det ju var så att säga den korta sommarens sista dagar.

Som bevis på småländskt tålamod kan dock anföras, att Mats fördrog detta lidande med långt större jämnmod än de öfriga, Borgman icke undantagen; och fast moskiterna massvis följde med så fort han öppnade munnen för en bit mat, lät han påskina, att dessa voro icke alls att förakta som 'en bit färskt' till all konservmaten, på hvilken han sanningen att säga redan kände sig ganska trött.

För de båda engelsmännen, som sutto där med ansiktena väl skyddade, måste det ha varit en löjlig syn att se, huru de andra jäktade och arbetade för att freda sig mot dessa i tusental anstormande flygfän, ofta nog gifvande sig själfva rätt bastanta örfilar, eller att se huru de under gräsliga grimaser refvo och gnodde de ettriga kulor, som moskiterna lämnade kvar efter sina kyssar.

Men när de så måste lyfta på skyddsnäten för att sticka födan i munnen, då blef det icke heller bättre för dem, ty med blixtens hastighet passade moskiterna på att kila emellan; och väl komna under näten grasserade de ohyggligt.

Den plats, där man nu befann sig, är framför allt känd att vara ett alaskamoskiternas älsklingsställe.

Till och med indianerna, som dock äro härdade, medgifva, att Tagishtrakten är svår i detta hänseende. Men de hafva lärt sig att till skydd mot betten insmörja kroppen med härsket späck, såsom moskiterna tyckas betrakta såsom en allt annat än njutbar delikatess, således i detta afseende större finsmakare än både alaskaindianer och eskimåer, för hvilka härsket späck till och med är en läckerhet.

Europeerna undvika emellertid detta skyddsmedel på grund af dess afskyvärda stank. Och detta ehuru det är dem bekant, att en svärm moskiter kan tortera en hund till döds inom loppet af några få timmar, samt att både björnar och vargar icke begifva sig långt bort från vattensamlingar under den tid, som moskiterna grassera som värst.

Man hade tältat för natten.

Men oroligare hvila hade man ej haft sedan det vilda uppträdet med de mexikanska banditerna vid foten af Chilkoots pik.

Och på morgonen när man steg upp, visade de fyra, som ej haft skyddsnät, en bedröflig anblick. Ansikterna voro röda och svullna till oigenkänlighet, och äfven händerna hade ökat i volym.

Lyckligtvis blåste det upp en ganska stark bris på morgonen, som dref moskitossvärmarna med sig, och trots all sveda och klåda, måste man nu tänka på att ’inskeppa’ sig för fortsättandet af färden, nu närmast öfver Lake Marsh, som är i det närmaste nitton engelska mil lång.

Under denna färd hade man att passera två mäktiga fall, innan man uppnådde Lake Le Barge. Och dessa fall äro af den betydenhet, att båda fått sina särskilda kapitel i det klondykeska guldgräfveriets historia.

De betraktas nämligen såsom ännu värre stötestenar än Chilkootpasset på vägen mellan Dyea och Yukons guldfält och deras namn är Grand Cañon och White Horse-fallen.

Ingen af dem, som här gåfvo sig ut på den äfventyrliga resan hade passerat ens motstycke till ett sådant fall. Men Borgman hade hört talas om huru farliga de voro, och han rådde sin vän Mats att noga observera de märken, som skulle finnas i närheten af båda fallen.

TRETTIOTREDJE KAPITLET.
En strid med Grand Canon.

Man höll skarp utkik efter de omtalade märkena, som skulle utvisa, hvar äfventyren med fallen kunde vara att vänta.

Borgman hade sin pråm så nära den, hvilken fördes af Mats, att man godt kunde resonera med hvarandra öfver det mellanliggande vattnet, i hvilket ännu åtminstone ej något oroande strömdrag kunde observeras eller annars någon sugning, som angaf närheten af ett större fall.

– Var det en röd näsduk? frågade Mats.

– Man säger det, svarade Borgman. Den skall sitta fastspikad vid ett träd just där sjön smalnar af och svänger.

– Kanske det är bäst att vi hålla längre från hvarandra, om det bär i väg alldeles för tvärt? fortsatte Mats i det hans goda ögon höllo skarp utkik efter den omtalade näsduken.

– Kanske det, svarade Borgman i det äfven han spanade men utan att kunna upptäcka signalen.

Men i samma stund han lät sin åra hvila och bad engelsmannen och tysken göra likadant, för att den andra pråmen skulle få större försprång, hördes Mats ropa:

– Hallå därborta! Jag ser märket rätt för öfver!

Och han hade icke sett fel.

Det var något urblekt rödt, som skymtade på en trädstam, hvilken sprang ut från en klippa, som alldeles syntes stänga vägen, liksom sjön där vore slut.

Och man visste nu, enligt hvad Borgman berättat, att man från detta märke – som blifvit uppsatt af någon mänskovänlig föregångare – hade omkring ett hundra engelska fot ned till det första fallet, kändt under namnet Grand Cañon.

Man var just helt nära märket, när sugningen blef kännbar under pråmarna.

Mats hade knappt fått tid att göra sina arrangemanger samt fått in styråran i den därför afsedda järnringen, innan pråmen svängde kring en framskjutande klippa; och genast blef det fart i den just icke lättgående

farkosten.

Man var nu inne i den illa kända Fifty-Mile-River, som kräft så många mänskolif och vid hvars stränder månget kors bär vittne om det öde, som här blifvit guldsökares lott.

Höga, skrofliga klippor reste sig på ömse sidor och syntes redan lurande afvakta en katastrof, såsom de sett dylika i mångtal sedan denna väg blef så allmän som efter upptäckten af guld nere vid Yukon. De stodo där såsom bistra väktare för att med all makt hjälpa vattnet att hindra framträngandet af nya guldgräfvare; de voro liksom rufvande drakar, som fått till allvarlig uppgift att skydda bärgatrollets skatter och att krossa de förvägne, som lyckats kämpa sig fram så långt som ända hit.

Allt närmare trängde sig dessa klippor mot de båda pråmarna, allt närmare kom fallet, hvars dån nu gjorde sig förnimbart ehuru ännu endast med begränsad styrka.

Så kom ett häftigt ryck, och Mats skildes från Borgman, i det hans pråm greps af en hvirfvel och svängde om en ny udde.

Han hörde nu icke sin egen röst när han skrek åt de båda ’passagerarna’ att kasta sig ned på botten. Och hans fingrar hvitnade, blodet sipprade fram under naglarna, när han nu med all makt försökte styra pråmen så midt i fallet som det var möjligt.

Skummet yrde öfver honom, som hade han stått i den häftigaste snöstorm, och gång på gång kände han hur han förlorade andan. Vattnet, som piskade hans ansikte, gjorde honom stundtals alldeles oförmögen att kunna se, och svedan i ögonen blef snart så olidlig, att han höll på att släppa taget kring styråran, som han nu höll med båda händerna och delvis äfven skötte med benen.

I ett nu blef det alldeles svart kring honom.

Han kände hur han gled ned på pråmens botten, och hans örhinnor voro nära att sprängas af det ofantligt mäktiga dån, som här kom själfva luften att skaka mellan de klippor, som han fruktade att snart bli krossad mot med pråmen och de andre likt ett äggskal, som smulas sönder under slaget af en hammare.

Men plötsligen upphörde vattenkaskaderna att piska honom. Det bedöfvande dånet – som en sekund öfvergått till ett ilsket hvisslande, som från en väldig ångpannejättes pipa – mildrades mer och mer, och han kunde åter urskilja dagsljuset, där han nu låg på rygg i pråmen bredvid de båda andra, hvilka ej gåfvo minsta lifstecken från sig, alldeles som om förskräckelsen öfver den fasansfulla färden hade dödat dem.

Han reste sig i sittande ställning och ropade deras namn; men ingen af dem svarade.

Förskräckt rusade han upp och märkte nu först, att pråmen var till mer än hälften fylld af vatten. Lutade mot pråmens bord såg han tvänne hufvud, som stucko upp öfver vattnet.

Och när han nu plumsade fram till dessa och skakade dem fick han snart den glädjen att se fyra ögon öppnas med ett uttryck af med yrvakenhet blandad skrämsel.

Båda voro vid lif. Och han själf var vid lif.

Den hiskliga färden hade således aflupit lyckligt, ehuru det dröjde en god stund innan han kunde klargöra sig den glädjande vissheten af denna utgång.

När han nu vände sig om för att se hur Borgman hade det, möttes hans blick af det hiskliga fall, utför hvilket han nyss själf passerat.

Det syntes nu på ganska långt afstånd, ty farten hade drifvit fram pråmen åtskilliga meter nedanför fallet.

Och där uppe i svängen syntes också en svart punkt; just på den fläck, där man löper in till självfva Grand Cañon.

Denna fläck kunde icke vara något annat än Borgmans pråm.

Helt visst hade man redan törnat på någon klippa och blifvit fördröjda. Under alla omständigheter hade man ännu kvar det vågade språnget utför det sjudande fallet, och med hvilken utgång var ännu svårt att förutsäga.

Mats med sin pråm i Grand Canon-fallet.

I afvaktan på detta och med vissheten om, att ej kunna hjälpa dem – huru gerna man än ville det – lät man pråmen glida in mot stranden, där åtskilliga märken funnos öfver sådana, som redan dukat under på denna hiskliga vattenväg. På den fläck, där Mats' pråm lade till, kunde man nämligen upptäcka icke mindre än fem, groft tillyxade träkors, som där blifvit resta öfver förlorade vänner. Ett par kors hade inskriptioner, ristade af sörjande efterlefvande. Platsen verkade genom dessa vårdar likt en kyrkogård en-miniature; men det fanns äfven annorstädes både högre upp och längre ned dylika märken, som nogsamt buro vittne om, hvad Grand Cañon kräfde i sitt vilda raseri.

Man hade stigit i land och slagit sig ned på en klippa, skarpt iakttagande hur det skulle gå med den af Borgman manövrerade pråmen. – Att tala om manövrering i detta fall är dock, inom parentes sagdt, en löjlighet, såsom lätt framgår af hvad som nyss blifvit nämdt rörande Mats' och de andras färd utför fallet. Ty i Grand Cañon *manövrerar* man lika litet som man skulle göra det i Trollhättefallen eller till och med i Niagara.

Den svarta punkten hade närmat sig, och engelsmannen konstaterade med sin kikare, att det verkligen var de väntade.

Men plötsligt lät han kikaren falla till marken, och hans läppar rörde sig, dock utan att man kunde höra ett enda ljud bana sig väg öfver dem.

Mats och tysken stirrade på honom, och den förre fruktade, att engelsmannen plötsligt gripits af ett slagartadt krampanfall. Han rusade fram till den mållöse, fattade honom i armen och ropade:

– Sir! Hur är det fatt? Får jag ge er en mun whisky?

– Nej, nej! stammade mannen ändtligen ... Med mig är det ingen fara. Värre med dem där uppe.

Mats vände sig åter mot fallet; men nu kunde han ej upptäcka minsta spår af Borgmans pråm. Den var absolut försvunnen, uppslukad af det rasande vattenflödet.

– Jag såg när de kantrade, fortsatte engelsmannen, som åter hemtat sig något ... Ohyggligt!... En sekunds verk ... Och jag såg min vän lyfta händerna, som ville han anropa himlen om hjälp ... Stackars käre Charles!... Aldrig mer får jag trycka din trofasta hand!

Och hans klagan öfvergick i ett otydligt mummel under det att han böjde sig ned efter kikaren och åter förde den till sina af tårar fuktade ögon.

– Skulle det verkligen vara möjligt? sade Mats liksom mer för sig själf i det han fortsatte att spana uppåt den rasande Grand Cañon ...

Och det kom öfver honom likt en känsla af ångest öfver att han, ehuru ofrivilligt, blifvit en orsak till att den hederlige Borgman nu offrats åt döden. Ty det var ju han – Mats – som så enträget yrkat på att norrländingen skulle följa med. Hade han icke varit så enträgen med detta, hade Borgman helt visst ännu vandrat där nere i Skagway eller Dyea och slagit sig fram som bärare för att kanske snart nog se sin önskan att komma söderut gå i uppfyllelse.

Plötsligt ser han något svart dyka upp några famnar från stranden.

Äfven engelsmannen har genom sin kikare fått syn på den svarta punkten. Och i det han ger Mats och tysken ett tecken, rusa alla tre hufvudstupa ned i pråmen.

Några raska årtag, och man befinner sig midt i floden, där den svarta punkten synes drifva fram med strömmen, och bredvid denna skymtar ännu en punkt, som mer och mer antager form af ett mänskligt hufvud.

Nu ser man också en hand sticka upp, och nästa sekund hör man tydligt orden:

– Hitåt!... Hjälp!... Ro för lifvet!

– Borgman! svarar Mats och hugger tag i den grofva åran så den är nära att brista af ... För Guds skull håll ut en minut till!

Och innan denna minut hade flytt, lade pråmen till vid den punkt, där Borgman ännu, fast med stor möda, höll sig uppe.

Och nu fick man äfven se, att han ej var där ensam, utan att den andra punkten, den, som synts vara ett människohufvud, verkligen var ett sådant.

Men var det engelsmannen eller tysken?

– Charles! ropade Mats' chef.

– Max! ropade tysken.

Mats hukade sig öfver relingen. (Efter katastrofen i Grand Canon.)

Och den tredje, Mats, hukade sig ned öfver relingen och grep utan vidare ett fast tag i Borgmans krage och ett annat i den af Borgman understödde, som afsvimmad ej förmådde hjälpa till det minsta.

Sedan man med förenade ansträngningar lyckats få upp de i sjönöd stadde, visade det sig, att det var engelsmannen Charles Gunter, som Borgman lyckats rädda.

Tysken, Max Meüer, hade däremot med all säkerhet uppslukats af det rasande fallet eller krossats jämte pråmen mot de skrofliga klipporna.

Senare på dagen fick man också bekräftelse på denna förmodan, i det den saknade Max Meüers lik kom drifvande mot stranden, där de efterlefvande lägrat sig, sörjande öfver förlusten af en god kamrat och själfva hårdt medtagna af denna kamp med Grand Cañon, som kunnat sluta ännu olyckligare.

Af Borgmans pråm fick man snart se endast några kringdrifvande spillror. Och med denna hade en hel del proviant och utrustningsartiklar gått förlorade.

TRETTIOFJÄRDE KAPITLET.
Likplundraren.

Den sorgliga händelsen hade naturligtvis väckt en mycket beklämd stämning bland de resande, hvilkas antal nu var decimeradt till fem. Synnerligast sörjde tysken förlusten af sin kamrat, hvilken skulle varit en mycket begåfvad ung man, en ingeniör Max Meüer från Westphalen, och därtill en burgen man, som visst icke för sin utkomsts skull hade behöft sätta sitt lif på spel såsom han nu gjort det. Han hade rika föräldrar i den gamla staden Münster, och han var examinerad bärgsingeniör, samt såsom sådan ute på studieresa, till och med den första, men som olyckan ville att den äfven skulle bli den sista.

Hur lätt hade emellertid äfven Charles Gunter och Borgman kunnat finna en graf i Grand Cañons farliga böljor!

Den sistnämde sade sig rent ut ej haft en tanke på att komma undan med lifvet.

Strömmen hade så plötsligt fattat tag i pråmen, att all tanke på att försöka manövrera densamma måste öfverges. Man snurrade inom ett ögonblick vildt omkring som i en häxdans, och det ursinninga vrål, som steg upp ur de kokande och skummande hvirflarna, förtog de i båten varande hvarje möjlighet att ens skrikande kunna meddela sig med hvarandra.

Med dödens fasa stämplade i hvarje drag och beredda på att hvilket ögonblick som helst krossas mot de förbiillande, skrofliga klippväggarna, hade man sjunkit ned på botten af pråmen, stirrande på hvarandra som i vanvett.

Och så hade katastrofen kommit, plötsligt som ett åskslag, ehuru hvarje sekund väntad.

En väldig törn hade kastat pråmen på sida, så att alla tre fallit i vattnet; och ögonblicket därefter befunno de sig midt bland spillrorna af den fullständigt krossade farkosten, hvilken sprungit sönder i små bitar som om den varit af glas. Man hade då skilts åt, än flytande, än sjunkande, allt eftersom vattnet forsade; och om någon under detta upphäfde ett nödrop, hade detta lika litet kunnat höras ett par meter från den för lifvet kämpande som det skulle kunnat tillkalla någon hjälp; ty den, som Grand Cañon fått tag i, släpper han icke från sig om ej genom ett rent underverk.

Men ett underverk hade dock inträffat.

Det gick nämligen så, att Borgman, innan han visste ordet af, vaknade upp ur sitt besinningslösa tillstånd vid det att han befann sig liggande på rygg tvärs öfver en af de lossnade pråmplankorna och så att hufvudet kommit att hållas öfver vattnet.

Detta var nu äfven lugnare; ja, det flöt till och med i en stilla ström, och ljudet af katarakten hördes endast puttra på långt afstånd.

Han kvicknade till allt mer och kännande sig förmögen att röra både ben och armar, blef hans första försök att vända sig så, att han kom på magen öfver plankan, för att sedan med denna som stöd, om det skulle behöfvas, simmande söka uppnå närmaste strand.

En blick var nog att visa honom, att vattendraget här var betydligt bredare än uppe i själfva fallet. Men så bredt var det icke, att han ej nu trodde sig om att kunna finna land.

Han tog några simtag och kände till sin glädje, att han måste vara alldeles oskadd; ty rörelsen frambringade ej minsta smärta eller svårighet. Han tog så flera, och då han märkte, att plankan nu var honom mer till hinder än gagn, lät han sig glida ned af densamma och gaf sig ut på egen hand, lugnt litande på sin ofta

bepröfvade skicklighet som simmare.

Ungefär en tio famnar gick allt väl; men där stötte han plötsligt mot ett föremål, som dök upp alldeles midt under honom med en fart, som gjorde, att han själf dök ned och fick sig ett par opåräknade, långa kallsupar.

Som en pil var han åter uppe, och med detta började andra delen af detta underverk.

Hans blick träffade ett människohufvud och en hand, som svagt rörde sig öfver vattenbrynet. Och blicken var äfven nog att säga Borgman, att han stött samman med engelsmannen, hvilken, att döma af de famlande armrörelserna, ännu syntes vara vid lif.

Han griper tag om den just sjunkande mannens krage, och i samma stund får han se, hur Mats närmar sig med den andra pråmen.

Hvad som sedan hände veta vi.

Man satt just och talade om detta, när den efterlefvande tysken föreslog, att man medan det ännu vore dager skulle egna Max Meüers lik den sista väntjänsten.

Slumpen hade som sagdt gjort, att man lyckats få reda på den döda kroppen.

Efter åtskilligt arbete hade man äfven fått upp en graf, och skulle just nedlägga liket i densamma som det befann sig, då en af de praktiskt anlagde engelsmännen föreslog, att man dessförinnan borde undersöka den dödes fickor och tömma dessa på allt sådant, som en död man ej gärna kan hafva något gagn af, men väl de lefvande.

Den tyske vännen syntes redan från början betrakta detta som ett slags helgerån.

Alla öfvertalningar tjänade till intet, och engelsmännen kunde icke nog förvåna sig öfver, att en man kunde vara så naiv, att han trodde sig förnärma en död väns minne genom att han ej lät denne taga med sig i grafven en hel del saker, som ju ej kunde vara till det minsta gagn för en död, men väl till nytta för efterlefvande.

– Ponera, sade talaren, att er vän haft god reskassa. Nå väl! Denna har han naturligtvis som vi andra på sig i en plånbok eller i ett bälte eller så ... Well!... Vi göra honom säkert en bättre tjänst, genom att taga denna kassa från honom, nu när mannen ju är död och skall ligga här till domedag. Och

Ett kors planterades på grafven …

som vi ju genom er veta, hvad det är för en man, och då vi äfven veta, hvar hans närmaste befinna sig, – ni sade ju Münster? –

– Ja, föräldrarne bo i Münster, tror jag, afbröt den tillfrågande något dröjande ... Jag vill minnas det. Men det kan ju hända, att jag hört fel.

– Nå, den saken skola vi nog få rätt på ... Well!... Hans kvarlåtenskap förvaras af oss och tillställes de efterlefvande ... Eller ännu bättre; vi anförtro det, han här lämnat efter sig, åt myndigheterna, när vi komma fram till Dawson; och dessa skola med säkerhet finna arfvingarna samt notificera dem om både dödsfallet och arfvet ... Inte sant?

Tysken – Heinrich Gloschner, hette han – höll trots allt och med envishet fast vid, att Meüer skulle begrafvas, utan att man beröfvade honom ens så mycket som en knapp. Och förargade öfver landsmannens motstånd gaf man slutligen efter, och sänkte ned den döde i gropen, som skottades igen, sedan Gloscher med

salfvelsefull gråtmildhet läst en mängd tyska böner öfver sin döde vän.

Ett kors planterades på grafven, och man slöt sig i ring kring denna för att ytterligare lyssna till några böner, hvilka ingen kunde uppfatta betydelsen af mer än Borgman, som under denna scen gaf Mats en menande blick.

Borgman hade nämligen vistats ett par år i Tyskland som handelsresande, och var fullt hemma i tyska språket, hvilket Gloschner emellertid icke hade en aning om, ty under resan från Dyea hade man allmänt betjänat sig uteslutande af engelska, utom när svenskarna eller tyskarna talade mera privat med sina landsmän, hvilket icke ens detta förfallit så många gånger af aktning för truppens själfskrifne chefer, som naturligtvis, enligt engelsmäns vana, ej ansett nödigt att lära annat språk än sitt öfver hela världen talade modersmål.

När den högtidliga akten, som icke ens syntes hafva tilltalat de annars för religiösa scener mycket hängifna sönerna af Old Britannia, var öfver, hade tiden framskridit så långt, att man ej tyckte det löna mödan, att fortsätta vidare denna dag. Man hade äfven behof af hvila efter det sista äfventyret och man bäddade i ett par tält för att i dessa kunna njuta lugnare af sömnen i fall moskitossvärmen skulle hälsa på framåt morgonsidan, då det såg ut att bli en både klar och varm dag, enligt hvad Borgman spådde.

Sedan man utan vidare matlust förtärt några skorpor och ett par koppar te gick man till hvila.

Engelsmännen behöllo det ena tältet för egen räkning.

Det andra öfverläts åt Mats, Borgman och tysken, af hvilka den senare, utan att förtära något och som det tycktes djupt bedröfvad öfver vännens frånfälle, redan gått till hvila. Mats och Borgman kunde till och med snart höra, huru Gloschner drog tunga 'ankarstockar' lika lugnt som hade aldrig en tanke på att den käre vännen nu hvilade i jorden, fått insteg i hans hufvud.

– Han sofver godt, den där, sade Mats i det han beredde sig att öppna tältluckan för att stiga in och följa Gloschners exempel.

Men i samma stund han nu fattade i tältduken kände han hur Borgman lade sin hand på hans axel, och han hörde ett svagt hviskadt:

– Kom!

Nyfiken vände Mats sig om och såg nu, huru Borgman styrde sina steg mot stranden liksom ämnade han sig till Meüers graf; och han såg äfven, huru Borgman vände sig ett tag och vinkade honom att skyndsamt följa efter.

De träffades nere vid stranden, där vattnet nu låg lugnt som en spegel och öfver hvilket icke fanns den minsta antydan om alla de tragedier, som där utspelats sedan den dag, då Grand Cañon blef en punkt på den väg, där guldsökare färdades mot ett efterlängtadt välstånd.

Allt var lugnt och stilla; och om en manande frid talade äfven de små träkorsen, som kunde synas uppe på backen jämte det, där nyss en lofvande framtidsman funnit gränsen för ett ännu knappt startadt lif.

Man satt en stund i djupa tankar, hvar och en för sig, innan Borgman började helt lågmäldt, sedan han först kastat en blick bakom sig liksom ville han undersöka, om de voro ostörda, han och Mats:

– Det har varit en märkvärdig dag i dag, sade han. Se'n jag kom hit upp till Alaska har jag icke varit så nära döden som under färden utför fallet där borta ... Och jag kan icke nog tacka dig, att du kom ut med pråmen och räddade mitt lif ... Det var också i sista stund ...

– Käre vän, svarade Mats. Sådant är väl icke mer än hvars och ens plikt under dylika resor som de här. Man får lita på hvarann, när ens egna krafter ej räcka till. Och först och främst får man lita på Försynen.

– Jag vet, att du är en religiös man; och jag är det själf, svarade Borgman; man lär sig detta, när man lefver bland en natur som denna; och man lär inse hur ynkligt liten man är, när naturen rasar såsom den kan göra det här i Alaska ... Men då kan du också lätt fatta, huru jag skall känna det, när jag hör en man inför döden uppenbart stå och håna Guds ord.

– Hvad menar du? utbrast Mats förvånad.

– Såg du, att jag gaf dig en blick, när Gloschner läste bönerna öfver sin döde vän?

– Jo, det gjorde jag. Men jag erkänner, att jag förstod dig lika litet då som jag gör det nu.

– Nå, den saken kan då vara lätt förklarlig ... Men har du icke liksom jag och engelsmännen förvånat dig öfver Gloschners envishet att ej vilja beröfva Meüer, hvad denne ej med fog kan hafva någon nytta af i gropen, där han nu ligger till den yttersta dagen, då det ju icke häller nyttar mycket till att uppträda med gods och guld, om icke äfven detta till dess blifvit jord och mull som han själf?

– Jo, först tyckte jag verkligen, att karlen var envist dum, som ej gick in på engelsmännens förslag ... Men sedan tänkte jag, att tyskarna ha väl sina egenheter vid begrafningar, de liksom andra nationer, och slutligen angår ju denna sak icke mig det minsta.

– Nå, för det fallet icke heller mig, återtog Borgman ... Men om du tror, att de tråkigheter, som utspelats denna dag, slutat med nedstoppandet af Meüers lik, bedrar du dig ... Ännu återstår något, som borde komma håren att resa sig på en hederlig människa, något, som jag tills nu endast trott existera i öfverspända romaner, men som jag är fullt ölvertygad om att själf få upplefva bara natten fallit på ... Klockan ungefär ett går månen upp. Men innan dess har nog spökscenen börjat.

– Hvad i Herrans namn menar du? utbrast Mats allt mer öfverraskad ... Spökscenen?... Är du skrockfull?

– Inte alls!... Jag vill bara tala om för dig, att min fulla öfvertygelse är, att Gloschner är en genompiskad skurk.

– Har du några skäl för en dylik svår anklagelse? svarade Mats ej utan tanke på att Borgman kanske blifvit rubbad till förståndet af de ansträngningar, han måst utstå under äfventyret i Grand Cañon.

– Ja, jag har sådana, svarade Borgman allvarligt.

– Och hvilka? Känner du honom mer än jag? Eller sågo vi icke båda dessa tyskar första gången när vi sammanstötte med dem nedanför Chilkoots pik?

– Jo, detta är sant. Och jag härleder ej heller mina anklagelser från annat än hvad som timat för knappt en timme sedan, d. v. s. från självfva jordfästningen.

Mats kastade en förstulen blick på den talande liksom ville han ännu en gång öfvertyga sig om att allt stod rätt till med dennes förnuft.

Men Borgmans blick var lika allvarlig som tonfallet varit varmt när han sade nyss fällda ord. Och han lät icke heller det minsta besynnerlig när han fortsatte:

– Ja, just från jordfästningen ...

– Men hur i all världen vill du förklara detta?

– Kunde du tyska, skulle du ej ha svårt att fatta mig, svarade Borgman ... Då skulle det icke heller förvånat dig, om jag rusat fram och gripit hycklaren om strupen samt kastat honom som en hund ned i floden.

Mats makade sig ängsligt några tum åt sidan. Det syntes nu vara alldeles tydligt, att Borgman icke var riktig. Ty hvad skulle väl under jordfästningen hafva förekommit, som berättigade honom att tillvita Gloschner epitetet skurk?... Han hade ju läst upp sina böner såsom det anstod en kristen under för handen varande fall, när det icke fanns någon andlig att tillgå, och han hade ju visat ett ansikte, som endast vittnade om den djupaste saknad. Att han nu låg där uppe i tältet och snarkade så godt, vittnade ju endast om, att han var kroppsligt uttröttad. Och hvem var för öfrigt icke det? tänkte Mats i det han reste sig helt långsamt, sägande till norrländingen:

– Gustaf du! Följ du mitt exempel, så gå vi till kojs. Vi behöfva sannerligen hvarenda blund vi kunna få. Jag har ännu en helsinglands värk i min högra arm efter äfventyret på Lake Bennett, och i dag ha det onda förvärrats af dansen där uppe i fallet.

– Nog förstår jag det, svarade Borgman lugnt. Men plikten bjuder mig att vaka.

– I Herrans namn, *hvarför?*

– Hör på! Jag skall bara in och purra engelsmännen, men ej förr än du gått in till tysken. Var lugn; han sofver i natt endast med ett öga i sender ... Bönerna han läste öfver sin vän voro bara ett oförsynt samelsurium af tyska glosor. Ty så långt som att läsa riktiga böner öfver den döde sträckte sig ändå icke hans mod eller rättare sagdt skurkaktighet.

– Läste han inte *riktiga* böner? utbrast Mats i det en hemsk aning vaknade inom honom.

– Nej! Jag talar själf tyska flytande, och vet hvad jag säger.

– Och du säger, att han endast låtsas sofva?

– Liksom han äfven låtsas snarka, ja ... Så är det ... Gå du emellertid in och lägg dig som om vi icke bytt ett ord om den mannen. Och låtsas sofva äfven du om en stund ... När jag gjort mina förberedelser, kommer jag efter, under det att du fortfarande synes sofva ... Du skall få se, att jag knappt börjat draga timmerstockar äfven jag, förr än tysken smyger sig ut ... Och jag vet, hvad han då har i sinnet.

– Jag anar nu, äfven jag, hvad du menar, svarade Mats med en känsla af rysning. Men tror du verkligen, att en människa kan vara så förhärdad och att hans fräckhet kan vara så stor, att han på detta sätt drifvit en skamlig komedi med oss och detta med själfva dödens majestät till lekboll?

– Jag icke blott tror det, utan det är min fulla öfvertygelse, att Gloschner af snöd vinning är mannen att göra något dylikt, vittnande om en fenomenal brist på allt hvad samvete heter ... I alla fall, gör som jag sagdt, får du själf se ... Skulle jag hafva bedragit mig, må Gud och den aflidnes ande förlåta mig, hvad jag här, oss emellan sagdt, lagt honom till last ... Jag har lefvat och kamperat bland dussintals skojare och skälmar af alla slag; men jag tror, att jag i natt skall få se äfven de värste bland dessa öfverträffade af denna skenhelige tysk, som dock snart skall få skeppan full.

Med dessa ord tog Borgman en omväg upp till tälten.

Mats gick mer direkt till det, där tysken allt jämt hördes snarka, och ett par minuter senare hade Mats med afsiktligt buller gått och lagt sig, utan att detta syntes bekomma Gloschner det minsta.

Mats väntade emellertid med otålighet, att Borgman snart skulle visa sig; och ungefär efter en kvart kom

äfven han in och lade sig, med afsikt lämnande tältluckan så fri som möjligt för att ej hindra Gloschner, när denne, såsom man antog, skulle smyga sig ut.

En kvart förgick utan att tysken rörde sig. Men så snart Borgman börjat snarka i kapp med Mats som om båda voro djupt insomnade, slutade Gloschner helt plötsligt upp att sofva.

Man kunde förmärka en viss oro hos honom, och ändtligen hörde Mats, att han reste sig. Se detta kunde han ej, ty i tältet var det nu alldeles mörkt, endast ett svagt skimmer i luckan visade, att månen syntes stiga upp och att det således vore på hög tid, om skurken ville utföra sitt hemska uppsåt utan att belysas af nattens drabant och möjligen i skenet från denne blifva upptäckt i sina förehafvanden för den händelse att någon af det öfriga sällskapet vaknade och begåfve sig ut ur tältet.

Han rörde sig med en viss smidighet, och det var tydligt att han legat vaken för att iakttaga, hur de andra placerade sig, på det att han ej skulle komma i kontakt med dem, när han smög sig ut.

Ändtligen var han på utsidan af tältet.

Men där vände han sig ännu en gång och förmörkade skimret i tältlucken när han stack in hufvudet liksom för att ännu en gång öfvertyga sig om att svenskarne sofvo.

Tydligen nöjd med resultatet – Borgman snarkade nu som en flodhäst, för att begagna ett målande uttryck – hörde man tydligt hur tysken gled öfver åt det i närheten stående tält, som innehades af engelsmännen. Han ville naturligtvis äfven öfvertyga sig om, att det icke heller från det hållet var att befara en öfverraskning.

Plötsligt stördes tystnaden emellertid af att både Mats och Borgman tydligt kunde höra Gunter ropa till:

– Hvem där?

– God vän! svarade tysken på engelska, under det att Borgman på äkta svenska drog till med en ed samt fortsatte, dock mera dämpadt för att ej bli hörd af någon annan än Mats:

– Nu skall du få se, att den där dumma britten förstör hela saken. Jag bad dem dock hålla sig lugna tills jag rapporterade att allt var klart.

– Kanske det är bra som det är, svarade Mats ... Han blir hindrad från att utföra sitt skamliga syfte, och då är ju redan vunnet mycket nog.

– Visserligen, sade Borgman. Men man måste äfven se saken från en annan sida, och denna är, att med en dylik gynnare till medresande, ja, så godt som till kamrat, kan man riskera hvad som helst ... Och det vore därför bäst, att få honom demaskerad ju förr dess hellre ... Han kommer i alla fall att sluta illa.

– Tst! hviskade Mats. Hör du?

– Det är så fördömdt kallt, att jag har svårt att sofva, sade nu tysken i det han stack in hufvudet genom tältluckan ... Är herrarne vakna?

Hvarken Mats eller Borgman svarade.

Därpå hördes ett otydligt mummel, och så aflägsnade sig skurken på nytt, denna gång icke åt engelsmännens tält, där han antagligen afgifvit samma slags förklaring som åt svenskarna.

När en tio minuter eller närmare en kvart förflutit, reste sig Borgman och sade:

– Nu Mats kan det vara tid ... Håll dig bara tyst och följ efter.

Mats lydde, och båda gledo ut ur tältet.

Månen hade höjt sig öfver bärgen på andra sidan strömmen och begöt det lugna vattnet med en flod af glimmande silfver. Allt var så tyst, att man skulle kunna hört sitt hjärta slå, tyst som det kan vara en natt i djupaste ödemark.

Men plötsligt förnam man ett ljud, som lät likt genklangen af en gräfvares hacka då denna stundom hugger mot en sten eller dylikt; och i det Mats vände sig mot det håll, hvarifrån dessa ljud härflöto, fick han se en skugga afteckna sig mot silfverbandet i vattnet, en skugga, som tydligen visade en man, hvilken var sysselsatt med gräfning.

– Han är redan i full färd med sitt skurkstreck, sade Borgman, som också varseblifvit skuggan ... Men vänta du, din skojare! Du skall snart finna det vara bäst att stoppa.

Utanför sitt tält stodo engelsmännen redan färdiga. En af dem räckte Borgman ett långt, hvitt plagg, liknande en duktig sängklädssäck, och nästa minut hade Borgman dragit denna öfver hufvudet sedan han gjort ett hål i dess botten.

Sålunda utstyrd hade han i månskensbelysningen något spöklikt öfver sig, hvilket icke förtogs af traktens vilda natur och de här och där framskymtande korsen, som skarpt aftecknade sig mot den belysta marken.

William Battle, som setat nedhukad med en kikare för ögonen, hördes nu säga nästan hviskande:

– Han har just gräft sig ned till liket. Jag såg äfven, att han nyss höll ett blänkande, mindre föremål i handen.

– Tyskens guldkronometer antagligen, sade Borgman. Jag har sett, att den drunknade hade en sådan.

– Stämmer, sade Charles Gunter och satte sin kikare för ögonen ... Och nu, ser jag, fortsatte han, hur denne burglar[4] gör sig redo att äfven undersöka den dödes kassa ... Han har tagit af liket det skärp, hvari pängarna förvaras, och han har äfven i handen något, som ser ut att vara en plånbok ... Nu kan det just vara tid att vi skrida in.

– Inte än, svarade Borgman. Det är bäst, att han får insöfva sig i riktig säkerhet och skotta igen grafven. Just när han åter skall sätta dit korset, skall jag stiga fram. Detta gör mer effekt.

– Kanske det, svarade engelsmannen lugnt. Bråkar han, så skall det inte dröja förr än han får en kula genom sin usla skalle.

Ett par minuter senare syntes Borgman krypande närma sig den plats, där likplundraren just var i färd med att sopa igen spåren af sitt afskyvärda brott.

Och när han just höll på med att plantera den kristna symbolen på den bestulne vännens grift, sprang Borgman upp på en hög sten i grafvens närhet, sträckte ut armarna och stod där nu i månskenet som en dimhöljd andeuppenbarelse, från hvars mun hördes en dof, anklagande röst, hvilken uttalade orden:

Heinrich Gloschner! Warum bestiehlst du mich? Bei Gott! Du sollst für dieses büssen.

Dessa ord –, »Heinrich Gloschner! Hvarför bestjäl du mig? Vid Gud! Du skall få böta för detta» – syntes hafva en magisk verkan på likplundraren.

Han stirrade på den hvita skepnaden, som stod där på stenen, belyst af månskenet, som just försvagades till en dimmig ton genom ett förbiglidande moln. Och han hörde i dessa ord på hans eget och den plundrade

vännens modersmål liksom en från andarnas värld framslungad anklagelse för det brott, han nyss utan all känsla af aktning för döden eller pietet för en afliden väns minne låtit komma sig till last.

Han syntes obeslutsam om hvad han skulle taga sig till, när Borgman fortsatte, skickligt efterhärmande den dödes röst och accentuering:

– *Wenn du nicht gleich das Gestohlene zu mir bringst, bist du des Todes!* – (»Om du icke genast ger mig igen det stulna, är du dödens!») –

Gloschner bara stirrade på 'spöket' och stod där med skälfvande knän, ett rof för den yttersta skrämsel.

Korset höll han ännu i handen, och när nu Borgman för att ytterligare skrämma skurken gled ned från stenen för att gå grafskändaren in på lifvet, då höjde denne korset som vapen och svingade detta kring sig med en våldsamhet, som om han redan vore i färd att freda sig från onda andar, hvilka endast han kunde se i sin uppjagade inbillning.

Borgman borde nu hafva stannat; ty brottet var redan konstateradt af icke mindre än fyra vittnen. Men norrländingen var så uppretad öfver hvad som skett, att han nu ville drifva spökscenen till dess spets, och därför avancerade han allt närmare Gloschner, hvilken i sin tur retirerade upp på en brant bärgknalle, som stupade rätt ned i sjön, allt under det att han vildt fäktade med korset.

Förföljaren närmade sig sakta men säkert.

Hans rörelser voro afmätt spöklika – d. v. s. såsom man får tänka sig en andeuppenbarelses rörelser. – Hans händer voro utsträckta under säcken, och denna fladdrade af och an vid hvarje den framskridandes steg. Hufvudet var obetäckt; och äfven under lugnare sinnesförfattning än som var för handen, skulle Gloschner ej kunnat urskilja, om det var den aflidnes drag eller Borgmans ansikte, som stelt blickade honom till mötes från den hvita skep naden.

Omständigheten, att han från denna hört *tyska* språket och att han ej trodde någon annan i sällskapet vara mäktigt detta mer än nu han själf, skingrade helt visst alla hans tvifvel om, att han här hade en verklig spökuppenbarelse för sig och detta till och med en anfallande och uppfordrande sådan.

Det började också gå rundt i hans hjärna.

Han greps af en allt mer isande och förlamande fruktan; och brakt till det yttersta hördes han nu utropa på engelska:

– Hjälp! Hjälp!... Gentlemen ... Hitåt!

Men i samma stund som engelsmännen visade sig på krönet af backen för att storma fram och låta spökeriet aflösas af en säkert lika pinande verklighet, var Borgman tysken alldeles in på lifvet.

Den vettskrämde tog ett steg baklänges och svingade än en gång den aflidne vännens kors.

Men detta var också sista gången.

Han hade ej beräknat att bärget just med detta steg stupade rätt ned i floden. Och med ett högt skri, liksom kommet ur en vansinnigs strupe, störtade likplundraren ned i djupet.

Likplundraren störtade med ett högt skri ned i floden.

När engelsmännen, Borgman och Mats samlats däruppe sågo de icke skymten af den nedstörtade, icke ens

en ring på den lugna, månbelysta ytan visade hvar Gloschner sjunkit.

När man så stått där en stund och tittat, sade en af engelsmännen med sin nations hela flegma:

– Han gick den världsliga rättvisan i förväg och så godt var det.

– Skada i alla fall på pängarna, svarade Borgman, som af umbäranden och nöd lärt sig skatta guldet bättre än att så där utan vidare se det gå till botten af en djup flod.

Men han fick genast till svar:

– För den skull kan det just komma på ett ut om de ligga där nere i floden eller här uppe i jorden ... Men vi böra vara er tacksamma att vara denne burglar kvitt. God natt, gentlemen!... Nu går jag att fortsätta min afbrutna sömn.

Hans vän följde exemplet.

Men Borgman och Mats hade icke lust att sofva den natten utan slogo sig ned på klinten och afhandlade hvad som hade händt, hvarefter de kommo in på minnen från hemlandet.

Deras samtal fördes i afmätta, dämpade satser. Minnena voro icke heller för någon af dem vidare muntrande, synnerligast hade Borgman ända sedan barnaår haft en hård skola i lifvet och just därigenom urartat till det slags hederliga, men på lyckans handtag mycket skeptiske vagabondnatur, som han nu var, en man, som lefde för dagen, och finnes till, därför att han ännu icke spelat ut.

Rätt som det var rusade han emellertid upp och utbrast:

– Mats! Hörde du något?

– Nej, hvad då?

– Det lät alldeles som om någon rodde här nedanför, bakom udden, där vår pråm ligger.

– Inte hörde jag något och icke hörs det något nu heller.

– Jo, det är just hvad det gör ... Men var tyst i .. Kanske är det fler, som tänka söka hamn här.

– Nu midt i natten? Det skulle jag knappt tro, svarade Mats.

– Vi få väl se.

– Gerna för mig. Bara vi annars slippa sällskap.

I detta nu skymtade något svart vid udden, något, som rörde sig med stor långsamhet, men som dock allt mer antog konturerna af en klumpig farkost.

Mats och Borgman betraktade denna med uppmärksamhet, och slutligen sade Borgman:

– Kan du se, hur många de äro på den där arken?

– En. Jag ser inte ett lif mer. Och efter hvad jag tycker, synes han hålla ut i floden men icke lägga till här vid stranden.

– Mats! ropade Borgman plötsligt. Det är *vår* pråm.

– Bestämdt har du rätt. Fort ner till stranden! svarade Mats i det han rusade i väg utan att vänta på Borgman, som ännu icke tycktes vara på det klara med om han ej sett fel och därför fortsatte med sitt spejande.

Men Mats var redan nere vid stranden. Och endast en blick var nog för honom att konstatera att pråmen var borta.

Hvad detta betydde var icke svårt att fatta.

Denna farkost var ju de resandes enda fortskaffningsmedel och i denna låg äfven de få verktyg, som möjligen skulle kunnat förhjälpa dem till att anskaffa en ny pråm. I denna nu stulna farkost fanns äfven en hel del proviant och annat, som man ej aktat nödigt att släpa med sig upp i land för en tillfällig öfvernattning.

Kort och godt! Denna stöld hade helt enkelt utsatt de å stranden kvarlämnade för den hemska eventualiteten, att slutligen omkomma i en vildmark, som mycket sällan trampas af människofötter och där hoppet om befrielse och undsättning vore en chimär.

Till fullo inseende farans storlek rusade Mats upp till Borgman och ropade:

– Hallå! Hallå! Gentlemen!... Till vapen!... Pråmen är stulen!

Men innan man ännu ens såg skymten af engelsmännen, hade pråmen, som nu rördes raskare utåt floden, glidit nära nog utom skotthåll.

– Skjut, för tusan! Skjut! skrek Borgman, som med all makt höll på att krafla sig ur säcken.

Mats fick fram sin revolver, lade an och knäppte af.

Men icke ett ljud hördes, icke en skymt af eld syntes. Och fast han lät hela magasinet snurra rundt fanns icke ens röken af ett skott.

– Skynda dig Gustaf! Patronerna äro urtagna! Här finns inte en hylsa kvar! stammade Mats förfärad.

– Ah! Förstår!... Men här skall du få se!...

Pang!... Pang!... Pang!... Pang!...

Här afbrötos de rullande smällarna ur Borgmans revolver af ett ursinnigt skri ute på sjön. Så blef allt tyst och man såg äfven, att mannen i pråmen hade försvunnit, och att denna nu icke rörde sig ur fläcken.

En minut senare, och just som engelsmännen rusade ut, väckta af skotten och skriket, hade både Mats och Borgman kastat sig i vattnet och summo med raska tag ut till pråmen.

Båda hunno denna samtidigt. Och båda böjde sig ifriga öfver farkostens relingar.

Och i månskenet skådade de en hemsk syn.

På botten af pråmen låg en man, badande i sitt blod.

Mannen var tysken, likplundraren och tjufven – Gloschner!

Han var död. Och hans illsluga plan hade gått i kvaf på grund af två välriktade kulor; den ena genom halsen, den andra genom skurkens hufvud.

————

TRETTIOFEMTE KAPITLET.

Det första fyndet.

Naturligtvis blef det icke något sofva af den natten.

När man kom i land med den af Gloschner så listigt stulna pråmen, blef det med ens tydligt, att skurken i största hast, men därför icke mindre omsorgsfullt, hade förberedt sin plan vis à vis Meüers kvarlåtenskap och äfven hur han i värsta fall, för den händelse han blefve upptäckt, skulle hastigt och skickligt draga sig ur spelet.

Vid stranden syntes en hel del anordningar vara vidtagna i det syftet att lätt komma ut med pråmen, ty den hade tydligen blifvit flyttad från den ursprungliga och mer säkra platsen innan han steg upp i den samma och gaf sig i väg, naturligtvis dock utan en tanke på att han i alla fall, ensam och mindre van att handskas med åror och segel, måste duka under i något af de svåra fall, som ännu funnos kvar, t. ex. nu närmast White- Horse-fallet.

Hvad man däremot hade svårt att fatta det var, hur denne förslagne men dess bättre nu oskadliggjorde skälm kunnat komma åt att plocka patronerna ur Mats' revolver. Någon annan förklaring på detta, än att Gloschner äfven måste ha varit en högst förslagen och fingerfärdig ficktjuf, fanns icke. Och med kännedom af Mats' lyckade skott på vargen var det väl egentligen Mats' kulor, som han mest fruktade och därför hade han afväpnat denne fruktade motståndare på så vis som han gjort.

Det var äfven en ovanligt otacksam natur. Ty icke mindre än två gånger under denna färd hade Mats räddat Gloschners lif; den ena gången från att drunkna, den andra gången från att bli ihjälbiten af vargen, ty det var just denne Gloschner, som Mats närmast räddat med sitt välriktade skott.

Emellertid var han nu död. Och på den äldre af de båda engelsmännens, Mr William Battles, inrådan blef Gloschners lik visiteradt. Den yngre, Charles Gunter, utförde detta uppdrag på de båda svenskarnes begäran. Och han påträffade åtskilligt i Gloschners fickor.

Där fanns bland annat en dyrbar guldkronometer med ädelstensinläggning och inskription, som angaf, att den gifvits till minne af den nu aflidnes fullbordade bärgsingeniörsexamen, aflagd året förut d. v. s. 1896. Vidare fanns det en del papper, som styrkte, att den omkomne verkligen var ingeniör Max Meüer från Münster. I en lädergördel hade han amerikanska och engelska guldpängar till en sammanlagd summa af *två tusen dollars!* Bältet var märkt med Meüers namn.

Alla dessa saker hade den skjutne tjufven samlat helt löst i en af sina kavajfickor, således utvisande att rofvet blifvit utfördt i största hast.

Men icke heller Gloschner var alldeles renskrapad, snarare tvärtom. Hans reskassa uppgick nämligen till icke mindre än närmare tusen dollars, således en ganska ansenlig summa. Denna hade han i ett läderbälte, som satt spändt om lifvet.

Men i en väl ombonad ficka i västfodret fanns något annat, som väckte de visiterandes tvifvel om, att innehafvaren bekommit dessa papper på ärligt sätt. Det var nämligen värdehandlingar utfärdade af och för en viss M. François Gaspard – antagligen fransman – och som representerade en summa på icke mindre än *femton tusen francs!*

Man kunde med skäl misstänka, att man här stod inför en äfventyrare, som säkert hade många brott på sitt samvete, hvilka den jordiska rättvisan nu aldrig skulle kunna utreda och hämna. Men hvad beträffar Meüer och François Gaspard, skulle man dock söka utforska Gloschners bedrifter ... om mannen nu verkligen hette

Gloschner, ty rörande detta fanns ej det minsta papper, som nämnde ett ord om Gloschner mer än ett visitkort, och detta kunde ju mycket väl vara falskt eller representera någon annan af likplundrarens offer.

Det var nog en hel del hemligheter om ett lif i synd och brott, som denne synbarligen ännu unge man tog med sig i den graf, som här reddes honom af hans oförutsedda representanter för en Nemesis, hvilken han säkert ej väntat sig så snart, som hon här träffat honom efter att tre gånger hafva spart hans lif.

Alla saker af värde jämte handlingar, som funnos hos Gloschner, tog man om hand för att vid framkomsten till Dawson City börja efterforskningarna rörande dessa sakers nuvarande rättsinnehafvare. Och tidigt på morgonen inskeppade man sig åter i den pråm, som återstod, men som lätt kunnat vara borta äfven den.

Man hade det nu ganska trångt sedan man blifvit fyra i pråmen. Men å andra sidan hade betydligt af provianten och andra saker förminskats genom utståndna äfventyr, och man hoppades att allt nu borde kunna gå väl.

Till Lake Le Barge hade man kvar ungefär tjuguåtta engelska mil.

Resan blef nu kanske den behagligaste man haft på hela tiden. Vädret var soligt och klart, och man gled raskt undan genom en trakt med höghvälfda kullar och sandåsar, utför hvilka sanden gled ned i långa, jämna fåror. Dessa senare togo sig på åtskilliga ställen rätt egendomliga ut då det från dem här och där böjde sig små, hvita rökmoln, som läto förmoda att nejden egde vulkanisk natur.

När man hunnit ungefär halfvägs passerades Takheenafloden, som flyter in från vester, och upprinner i Lake Askell. Namnet Takheena, härleder sig från ordet *Taka*, som betyder moskitos och *heena*, som betyder flod på indianernas i dessa trakter språk. Namnet är mycket betecknande, som man nog fann när man lägrade vid denna flod, och där plågorna af moskiterna åter togo vid. I ersättning för lidandet hade man dock här nöjet att skjuta några vildgäss och ankor, således erhållande ’en bit färskt’, som man saknat både länge och väl. Man kom äfven underfund med, att floden var fiskrik. Bland annat lyckades Borgman meta upp ett riktigt vidunder till fisk, som han kallade ’losh’ och som skulle ha ett utmärkt kött. Man fann dock att denna loshfisk var väl mycket tranig och torde ej bli någon smaklig fisk för européer, fast indianerna sätta stort värde på densamma.

Det såg äfven ut att finnas lax i denna flod; men någon sådan lyckades man dock icke komma öfver.

Redan i god tid följande morgon uppnådde man Lake Le Barge, den sista af sjöarna i den kedja sådana, som måste passeras på denna väg till Yukonfloden; och med detta kunde den mest ansträngande och lifsfarligaste vägen anses vara passerad.

* * *

Lake Le Barge har fått sitt namn efter Mike Le Barge, ett namn, som gjort sig kändt genom The Western Union Telegraph Comp. som experimenterade med förslaget att förmedla Amerika med Europa genom en telegraflinie öfver Behrings sund. Denna idé blef emellertid icke förverkligad, genom att Atlantiska kabeln blef färdig 1866.

Sjön är trettioen mil lång och nästan rätt i norr och söder samt ligger närmare 600 meter öfver hafsytan. Det vackra vattendraget är omgifvet af mäktiga bärg, som äro tätt skogbevuxna ända upp till snögränsen. Vid stränderna ligga här och där vackra dalsänkor.

Emellertid är denna sjö i likhet med Lake Bennet och Windy- Arm illa kända för dess stormar, som kunna rifva upp vattnet i farliga vågor för mindre farkoster. Men till lycka för våra resenärer visade sig sjön denna morgon mycket lugn.

När man kom ut och hunnit ett synnerligen vackert parti, uppmärksammade Mats, att det fanns godt eko mot stränderna, och man fann detta så klart att man kunde tydligt höra ända till fem à sex stafvelser; ett rop upprepades till och med öfver tio gånger, och när man lossade ett skott, frambrakte ekot nästan en hel kanonad. Också är denna plats välbekant för klondykeresande, som färdats denna väg.

Efter ännu en sträcka, kom man till en ö, som är känd under namnet Richtofen Rocks, bekant för några försök, som där – och med ganska stor framgång – blifvit gjorda att finna guld. Man har åter sina blickar fästa på möjligheten att å denna plats skapa förmögenheter; men 1897 saknades ännu därstädes alla förutsättningar att med större utsikt till vinst lägga någon claim å denna ö, mest beroende på den stora svårigheten att där skaffa sig lifsuppehälle eller rättare, att där upprätta någon proviantdepôt.

Man landade emellertid på Richtofen Rocks i en synnerligen god hamn och ämnade äfven där söka ett välbehöfligt hviloläger, då man snart fann att detta var ogörligt på grund af äfven här grasserande moskitossvärmar.

Trots den stora tröttheten fanns det därför ingen annan råd än att åter sätta ut till sjös. Och att det under sådana förhållanden skulle gå skralt med rodden är lätt att fatta. Också fick man knoga bastant innan man uppnådde Lewis River, som en femton mil rinner ganska lugnt; men man hade där åtskilligt bestyr med att hålla pråmen från en mängd grund och uppslammade vallar, hvilka det var svårt att kunna undvika. Två gånger satt man också fast och kom inte flott förr än man måst stiga ur, stående ända upp till axlarna i vattnet.

Genomvåta måste man då i land för att torka och värma sig vid en brasa. – Men det var ingen lätt sak att landa; ty stränderna voro långgrunda och mycket gyttjiga, så att många försök måste göras innan man ändtligen lyckades.

Man hade icke tagit många steg förr än man till sin förvåning fann att platsen redan var occuperad af ett annat sällskap.

Åtminstone såg det så ut, att döma af ett tält, som stod där under en låg tall. Tystnaden, som rådde, lät emellertid förmoda, att tältets innehafvare gått till hvila. Luckan stod emellertid öppen, och detta gaf Borgman anledning att närma sig för att kasta en blick in i tältet och se huru många dessa oförmodadt påträffade resenärer voro.

Han ryggade dock tillbaka genast han kom fram och med utseende af att hafva sett något ohyggligt vände han sig till Mats sägande:

– Det ligger någon död därinne. Jag såg hufvudet och ansiktet på en man, som säkert blifvit mördad för minst ett par veckor sedan.

Man gick nu alla fyra fram till tältet.

Borgman hade icke sett fel. Alldeles invid luckan syntes ett i dödskval vanstäldt ansikte, och när man närmare undersökte den döde, från hvilken spreds en ohygglig stank, fann man, att nästan hela halsen var afskuren och att ur det förfärliga såret välde fram ett tjockt lager af lefradt blod, nu liknande en svartbrun massa.

Sedan tältet blifvit nedtaget efter noggrann undersökning, som visade, att minst tre människor, inklusive den mördade, där haft sitt läger, skred man till undersökning af likets kläder och fann ett bref, dateradt Boston den 12 okt. 1896, samt började *»My dear Bob!»*

Det var ett bref från en kvinna, antagligen och att döma af brefvet den dödes fästmö, däri resan till

Klondyke vidrördes jämte en hel del familjedetaljer. Hon sade sig själf komma att resa till Klondyke, om icke hennes Bob kom igen inom två år. Brefvet var undertecknadt med namnet Mary. I brefvet nämdes äfven två andra namn nämligen Harry och Tom Bartles.

– Detta bref, sade Borgman, skola vi taga med oss, ty hvem vet, hvad dessa rader kunna leda till för upptäckter. Antagligen hafva mördarne, som synas hafva varit två, tagit vägen till Dawson, och där kunna vi kanske bli anledning till, att de befordras till välförtjänt straff. Slumpen, eller rättare en hämnande försyn, synes hafva fört oss i land just här för att detta ohyggliga mord skulle bli upptäckt.

Jämte brefvet tog han äfven med sig en ring – mycket enkel sådan – som han fann i den dödes fickor, hvilka i öfrigt tycktes vara länsade; och sedan man bäddat ned den mördade i jorden, drog man sig längre upp i skogen för att söka en mindre hemsk hviloplats än den man här så underligt påträffat.

När man följande morgon fortsatte färden var man ganska uthvilad och det gick jämförelsevis lätt att uppnå mynningen af Kootalinqua River, som är aflopp för Lake Teslin, den största utsvällningen af Yukonbassängen. Denna flod har sitt stora intresse på grund af det guld, som man funnit efter hela dess längd och äfven vid dess rätt talrika tillflöden.

När man hunnit så långt, hade man äfven uppnått slutet af d. s. k. Thirty-Mile-River (30-mila-floden), som Lewes River äfven kallas från Lake Le Barge.

Här funnos spår af åtskilliga guldgräfvarestationer, men som blifvit öfvergifna för de mer gifvande fälten längre in i landet. Likväl sades det, efter hvad Borgman fått höra, att man här vaskat och gräft guld för öfver två hundra tusen dollars! En alltså mycket anmärkningsvärd summa, om man betänker, att den samlats under loppet af knappt ett år.

När engelsmännen hörde detta, kunde ingenting hindra dem från att gå i land; och snart hade man på nytt slagit läger och tältat.

Nästan omedelbart började gräfningarna, men man fann föga annat än en mark, som var tydligen högst omsorgsfullt undersökt. Utsikterna att så där i all hast träffa på guld voro därför väl små och motsvarade icke alls de sangviniska förhoppningarna.

Mats letade emellertid och gräfde som alla de andra, gräfde med bara händerna till och med helt nära den fläck, där man gjort upp en liten eld för att steka ett par af de medförda vildänderna.

Helt plötsligt ser han någonting glänsa alldeles invid en af tältstickorna och han böjer sig ned samt tror ej sina ögon.

Det var *guld!*

Eller är det *icke* guld denna lilla klump, som han håller i handen, och som väger mer än vanlig sten, och som har guldets klara glans?

Alldeles betagen af en känsla, som nekade hans ben att göra tjänst, sjönk han ned på en säck invid tältet.

Pulsarna bultade; hjärnan brände, och gång på gång stirrade han på de andra, som ej många steg från honom letade och gräfde som om det gällde lifvet att redan nu i ett enda slag fånga lyckan.

Skulle han tala om för dem sitt fynd?

Denna tanke dref skammens rodnad på hans kinder och innan den baksluga försiktigheten ens hunnit få minsta grepp, lyfte han sitt fynd i vädret, och hans darrande läppar hördes stamma:

– Guld! Guld!

TRETTIOSJETTE KAPITLET.
Ett luftslott i spillror.

Alla rusade fram, gripna af den lifligaste öfverraskning. Den yngre af engelsmännen, mister Gunter, som var närmast tältet, hade, utan att ens fråga Mats om lof, gripit guldstycket, och höll det nu mellan sina darrande händer, under det att hans ögon syntes riktigt vilja sluka den glänsande stenen, som vore det en talisman, hvilken han ej på några villkor ämnade lämna från sig. Och under detta hördes han gång på gång mumla:

– Guld! guld!... Ja, det är verkligen guld.

– Visst är det guld, inföll snart Mr Battle, den äldre af de två, sedan han lika ogeneradt som nyss Gunter tillegnat sig fyndet ... Det känns nog på vikten, den är säkert kännetecken; endast en bit bly af samma storlek kan vara något tyngre och att det inte är bly, det ser man nog ... Nej, nog är det rent guld, och nog känner man att dess atomvikt är sina fulla 196,2; bly har 206,4, kvicksilfver 199,8 och vismut tyngst med sina 207,5 ... Men det ser man väl, att här är det guld; ja, rena fina, guldet ... Den här biten, låt mig se, väger nog ett halft kilo, d. v. s. den är värd öfver femtio pund sterling, ett vackert fynd utan vidare besvär.

– Jo, jag menar det, inföll nu Borgman, som stillatigande liksom Mats lyssnat till Mr Battles lilla föredrag om atomvikt och värdesättningar, som ingen af dem kunde uppfatta; men däremot hade de mycket klart för sig, hvad som menades med femtio pund, d. v. s. omkring 900 kronor!

Och han vände sig till Mats samt gratulerade denne, hvilken

Millionär!…

helt lugnt tog igen guldstycket, samt öppnade sitt pänningeskärp och stoppade in skatten i detta.

Men detta lugn var endast skenbart.

Hans inre stormade, och han hade andlöst lyssnat till den bildade engelsmannens tal om atomvikt, bly, vismut och kvicksilfver i jämförelse med guld såsom hade han hört en underbar melodi, som man gärna kunnat få sjunga för honom hela dagen, trots att han ej uppfattade ett ord af texten, mer än detta enda – *femtio pund!*

Han kände något af denna underbara förnimmelse, som griper en fattig stackare, när denne plötsligt får höra att han vunnit en större summa på lotteri, eller att han helt oförmodadt fått ärfva en rik släkting, som han icke ens haft en aning om; och framtiden ställde sig med ens för honom som om inga hinder vidare funnos där, som om alla hans kommande vägar lågo jämna och släta, som om han kunde få allt, hvad han önskade, bara han ville besvära sig med att sträcka ut handen.

Det förstås; ännu hade han icke tillräckligt med medel för allt skulle gestalta sig så bra; detta insåg han.

Men hvad mer? Han behöfde ju bara böja sig ned och plocka!

Den ena klimpen skulle följa den andra. Och snart skulle han på så vis ha mer än nog, *vara millionär flera gånger om! Millionär!...*

Han rusade upp, och hans blickar fingo ett vildt uttryck, något af plötsligt vanvett.

Men detta tillstånd gaf hastigt vika för en annan tanke, som lika snabbt störtat sig på honom – tanken på *Judit.*

Nu skulle det således vara möjligt för honom att få ega henne, den enda kvinna, som han någonsin hyst böjelse för!

Nu skulle han kunna komma både den gamle och den unge Silberstein att blekna af afund, dessa två, för hvilka guldet vore allt, och som i samråd ville beröfva honom det enda han hade kärt i världen, Judit, den älskliga flickan, som så varmt och trofast besvarat den fattige smålandspojkens kärlek, och som helt visst väntade honom med lika stor förtröstan som han hyste till henne.

Och nu skulle hon finna, att det lån, hon så uppoffrande och af eget bevåg gifvit honom, hade burit lyckan med sig och att de tunga släpdagarnas tid nu voro slut för dem båda ... Lyckans sol skulle stråla mot dem utan att skymmas af några moln; de skulle bli sina egna herrar och ingen i världen skulle våga att ställa sig mellan dem och deras kärlek ...

Mats satt en god stund och drömde på detta sätt, härtill inspirerad af den lilla guldklimp, som ödet fört i hans händer utan att han för dess ernående behöft mer än kröka ryggen och taga upp skatten.

Men under detta jagade Battle, Gunter och Borgman som mullvader i den ganska hårda marken, kastande jord och stenar omkring sig i långa fåror och icke ens gifvande sig tid att taga af sig rockarna, hvadan det icke heller dröjde länge förr än de voro alldeles genomsura af svett och nedsmorda med jord långt upp i hårfästet.

Battle var den förste, som tröttnade.

Nästan ur stånd att kunna resa ryggen, kutade han fram till tältet, där Mats åter satt och drömde, och utbrast med ett helt annat tonfall än Mats hört honom förut begagna sig af.

– Hvad nu? Sitter ni där och dåsar? I *min* tjänst får man lof att röra på sig; i annat fall får jag se mig om efter någon, som inte är så lat af sig ... Har ni förstått?

Mats hade rest sig; och han kände hur blodet steg honom åt hufvudet.

Han kände äfven, att det luftslott, som han nyss fått upp, började att vackla, och att verkligheten ännu var något helt annat än han nyss fantiserat ihop.

Han *var* således ännu en annans dräng. Han måste således ännu lyda, med eller mot sin vilja ... Ty hvart skulle han väl här taga vägen, lämnad åt sig själf? Hur skulle han väl här kunna reda sig, äfven om han hade tio kilo guld i sitt bälte?

Här fanns intet att lifnära sig af, när ingen tillförsel fanns. De båda engelsmännen egde här allt, som tillvaron betingade, och utan dem skulle han duka under af svält, om han vore aldrig så rik.

Mr Battle, som kastade sig på en säck, hördes fortsätta sedan han ropat till sig äfven Gunter och Borgman.

– Jag har tänkt, att vi stanna här några dagar för att närmare och mera metodiskt göra våra undersökningar. Har du något emot detta?

Han vände sig uteslutande till sin vän, Mr Gunter, utan att bevärdiga hvarken Mats eller Borgman med en blick, således visande, att deras tankar om saken, fäste han sig ej det minsta vid. Och den tillfrågade svarade:

– Nej, naturligtvis bestämmer du den saken; vi ha ju kommit öfverens om detta så länge vi skola gräfva tillsammans ... Men hvad tror du om provianten? Räcker den?

– Blir nog knappt, men vi få lefva sparsamt, svarade Battle. Och i värsta fall få vi se till att få hit mera ... Under alla omständigheter blir nog vår vistelse här icke så långvarig.

Han vände sig därpå till de båda svenskarna och sade myndigt:

– Ni äro båda i vår tjänst, och vi fordra, att ni ställa er till efterrättelse, hvad vi befalla er ... Till en början höjes dagslönen för vistelsen härstädes till sex dollars. Skulle guld till något vidare belopp påträffas, erhålla ni sju intill tio dollars per dag. Af det guld, som hvar och en af eder Mr Olsson och Mr Borgman finner, erhålla ni dessutom två procent, hvilket kan bli en vacker summa, som ni se af det fynd, som Mr Olsson nyss gjort ... Det blir nu på honom, låtom oss se! – Jo, antag att klimpen väger en half kilo och att vi värdera den till femtio pund sterling så skulle han ha ... Ja, det där få vi räkna ut närmare sedan, fortsatte han vårdslöst ... Emellertid såg jag, att Mr Olsson måtte hafva missuppfattat sin ställning hos oss, mig och Mr Gunter, alldenstund ni stoppade på er det funna guldet ... Så är visst icke meningen ... Hvad som påträffas under den tid vi arbeta gemensamt och herrarna äro i vår tjänst, skall lämnas i *mitt* förvar ... Och den därför inflytande procenten utbetalas till er pr månad ... Blir inte detta bra, Gunter?

– Alldeles som du tycker, svarade denne, under det att Mats erfor en känsla af svindel vid tanken på, att han *icke* var egare till det fynd, som nyss kommit honom att resa upp ett hägrande luftslott fullt af idel lycka, men där det icke fanns en skymt af tvifvel om, att han icke nu vore egare af närmare tusen kronor svenskt.

Och han gjorde i hast ett öfverslag af hvad han nu *verkligen* egde af detta fynd, om han satte värdet lågt till endast åtta hundra kronor och kom till siffran 16 – *usla sexton kronor!*

Detta skulle således vara allt, som man beskärde honom af den skatt, som lyckan lagt vid *hans*, men icke vid Mr Battles eller Mr Gunters fötter.

Han greps af en känsla liknande raseri, vanmäktigt raseri, mot hvilket han dock genast måste sätta upp det sakförhållandet att Mr Battle hade rätten på sin sida, så länge det var hans expedition och så länge som hvarken Mats eller Borgman voro egna herrar.

Erfarenheten var lika bitter som känslan af att så snart se det bländande luftslottet falla i spillror.

TRETTIOSJUNDE KAPITLET.
Slaflif och frihet.

Mats och Borgman fick icke anledning att rosa engelsmannens idé att gräfva guld vid Hootalinqua River, och Borgman fördömde mer än en gång sin dumhet att hafva omtalat denna plats såsom fyndort för guld. Och detta ansåg han vara så mycket förargligare som han och Mats nu voro fullständigt i engelsmännens våld, d. v. s. under ett regemente, som hvarje dag syntes blifva allt strängare.

Åtskilliga hårda ord fälldes ofta nog, om man ej arbetade med den fart, som Battle ansåg vara af nöden, och höjden af oförsynthet nåddes då samme slaffösare ett par dagar efter det att man stigit i land på Hootalinquas stränder sade sig själf hafva upptagit det andra guldstycket, som man fann därstädes, och som slumpen denna gång lade i Borgmans väg.

Motivet var genomskinligt.

Man ville tydligt äfven beröfva honom den usla procenten, som för detta lilla guldstycke, hvilket han fann, nog icke skulle belöpa sig till stort mer än på sin höjd en dollar, d. v. s. tre kronor och sjuttiotre öre.

Det var nu icke denna förlust som harmade honom, ty den summan kunde han sannerligen både ha och mista i ett land, där guld fanns i massa – bara man kunde få tag i det!

Ja, det var just det!

Men med den saken föll det sig verkligen icke så lätt, fast man arbetade med både näbbar och klor minst tio timmar i dygnet.

När så Battle själf gjorde ett mindre fynd den fjärde dagen alldeles oberoende af Mats eller Borgman, väntade desse, att hans plötsligt omkastade lynne skulle vända sig till det bättre; men i den tron blef man lifligt bedragen. Han blef snarare elakare än förut och dref nu på de båda svenskarne så att desse, hur starka de än voro, trodde att de stundom skulle alldeles digna ned af öfveransträngning.

Till detta kom att man lefde på stark indragning, nästan svältkost. Och för att göra eländet ännu kännbarare syntes vintern smälla till fortare än man beräknat; och en morgon vaknade man vid det häftigaste snöväder, hvarom man dessutom fått en varning samma dag man landade vid Hoatalinqua, efter hvilket snöfall det åter syntes arta sig att bli vackert.

Så på eftermiddagen när vintern lät känna sig på allvar, sade Borgman till Mats:

– Vet du hvad? Jag tror vi ge upp det här jobbet och kila vidare på egen hand.

– Är du galen? Vi?... Vi ha ju ingen proviant.

– Men det köper vi af engelsmännen för hvad vi ha innestående.

– Om man går in på det, ja, svarade Mats ... Men jag tviflar på den saken.

Och Mats gissade rätt, ty engelsmännen sade ett bleklagdt nej. Ja, det gick till och med så långt, att man förbjöd dem resa.

Mats kunde vid dessa ord ej behärska sig, huru tålmodig han annars var af naturen och redan i hembygden van vid att få höra snubbor äfven för fel som han icke rådde för. Och han svarade:

– Det skulle just vara roligt att se, hvem som här kan hindra mig att gå hvart jag vill. Villkoren äro oskäliga och under sådana förhållanden anser jag mig vara löst från mitt ord att vara i herrarnes tjänst.

– Jag instämmer med Olsson, inföll Borgman. När vi engagerades var det icke tal om att leta guld till ett pris af två procent, som, efter hvad vi nu märka, blir en spottstyfver, då fynden absolut synas bero på en slump.

Den äldre af de båda engelsmännen svarade kallt:

– Här är det jag och min vän, Mr Gunter, som bestämma villkoren, och icke det folk, som vi taga i vår tjänst ... Försök inte med något maktspråk; ty i så fall – här höjde han rösten till hot och drog fram revolvern ur fickan – i så fall skall den här lära er att taga reson.

– Herre! utropade då Borgman, äfven han dragande fram sin revolver; stoppar ni inte ögonblickligen in den där leksaken, så skall ...

– Lugna dig, Gustaf! afbröt Mats orolig för den vändning som denna träta hotade att taga. Jag föreslår,

fortsatte han, att vi söka komma öfverens med godo.

– Här kompromissas inte! skrek Battle blek af raseri, ej minst då han ändtligen insåg, att det kanske icke skulle bli så alldeles lätt att behandla svenskarne hur som helst. Från och med nu gäller hvad jag nyss sagt. Utan oss kunna ni inte reda er och således är det vi som bestämma.

– Och från denna stund är det vi, som *lämna* herrarne, svarade Mats lugnt, men till stor häpnad för Battle som utbrast med ett tonfall af hån i det han pekade på den vid stranden liggande farkosten:

– Pråmen är vår. Kanske ni tänka *simma* till Dawson City?

– Nej, men gå, svarade Borgman, hvilken redan utan att ens hafva blifvit tillfrågad, var med på Mats' förslag.

– Såå?... Men hur skall det bli för er med provianten? fortsatte engelsmannen segervisst.

– Därmed kan det säkert icke bli klenare beställdt än om vi stanna kvar här och dela med er det lilla, som ännu återstår efter alla afbränningar på vägen hit från Lake Lindeman. Den provianten blir knapp för fyra man under endast tre dygn; för två kan den möjligen räcka en vecka, om man mot slutet drar till svångremmen ordentligt, svarade Borgman. – Utom dess är det en sak, som icke vidkommer er. Och nu begära vi endast våra pängar för den tid som varit.

– Inte en cent få ni, svarade Battle afgörande.

– Jaså, sade Borgman lugnt. – Låter det på det viset. Då blir det nog bäst, att vi sjunga ur en annan ton.

– Var så god. Men pängar blir det i alla fall inte ändå ... Däremot befaller jag, att Mr Olsson genast lämnar mig den guldklimp, som han ännu icke lämnat mig. I annat fall kommer jag att anklaga honom för stöld.

Mats blef alldeles krithvit då han hörde denna oförsynta beskyllning. Och i det han gick Battle alldeles inpå lifvet utan att det minsta synas respektera dennes revolver, sade han:

– Lämna oss, hvad vi skola ha; jag råder er till detta, så vida ni inte vill dela banditernas öde där nere vid Chilkootpasset ... Beträffande det guldfynd, som jag gjort, är detta mitt, alldenstund edra villkor kommit till *efter* det jag fann guldklimpen. Jag behåller den såsom min rättmätiga egendom och skall dyrt veta bestraffa den, som därför anser mig handla som en tjuf.

Dessa ord voro behärskade af ett olycksbådande allvar, som ej förfelade att göra verkan. Och när Battle nu svarade, hade hans myndighet betydligt lagt sig:

– Herrarna ska få veta vår vilja om en timme. Jag måste först i denna sak rådgöra med min vän.

– Var så god, sade Mats kallt. Men kom ihåg, att från och med nu är jag icke längre i herrarnes tjänst.

– Och inte heller jag, tillade Borgman. Och så en annan sak, som det kanske kan vara skäl att påminna herrarna om, efter som ni ha så lätt att gripa till revolvern ... Försök inte i bakhåll ta oss till mål för edra kulor, ty som ni nu se kan ett dylikt experiment stå er dyrt.

Han höjde sitt vapen, lade blixtsnabbt an och tryckte af. Målet – en blyplomb på en af skinnsäckarna där Mats nyss setat och som låg minst femton meter från skytten – lossnade och föll ned som en tillplattad slant.

Profvet syntes hafva åsyftad verkan, ty de båda engelsmännen sågo nu, att i Borgman kunde de vänta en, hvilken icke skulle skjuta bom om han blef anfallen och höjde sitt vapen till självförsvar. Också var han i

detta afseende en mästare och pristagare från en hel del s. k. revolverklubbar, där träffar på uppkastade glaskulor eller baklängesskjutning med användande af en spegelbit vid siktningen anses som en lika enkel som vanlig sport.

Betydligt stukade drogo de sig undan för att rådgöra, hur de borde förhålla sig efter den vändning, som sakerna nu tagit – för öfrigt en alldeles oväntad vändning. – Och Mats samt Borgman slogo sig ned där de stodo, likväl försiktigt tagande skydd af en marig tall, om det skulle falla engelsmännen in att, trots varningen, vedervåga ett mordförsök från något bakhåll.

– Det här var en obehaglig historia, sade Borgman, vändande sig mot Mats, sedan han en god stund hållit sina ögon på engelsmännen, hvilka aflägsnade sig mot tältet nere vid stranden. – Men jag kunde inte annat än ge dig rätt, ty maken till blodsugare har jag aldrig träffat på, fast jag varit bland engelsmän förr. Och de äro inte bättre här i Amerika än de skola vara i Afrika och i Ostindien när det gäller att roffa åt sig så mycket som möjligt ... Men hur har du nu tänkt dig saken?

– Sannerligen jag vet, svarade Mats. – Men att vara tillsammans med de där, skulle bli outhärdligt.

– Det medger jag, sade Borgman. – Men nog blir det kinkigt att taga sig fram till fots, så mycket mer som jag lika litet som du känner till vägen.

– Vi måste följa floden åt, sade Mats förtröstansfullt. Och det bästa är att det nu fryser till, så jag hoppas, att åtminstone alla mindre vattendrag hvilka kunna komma i vår väg, skola bli gångbara, såvida de icke ha allt för strid ström.

– Detta kunna vi emellertid befara, svarade Borgman eftertänksamt – ty alla vattendrag här i Alaska äro kända för att hafva stark ström.

– Då få vi försöka bygga oss en flotte, fortsatte Mats lugnt.

– Hvarmed då?

– Du har ju både yxa och såg med dig.

– Bara leksaker för ett dylikt arbete.

– Går det inte, få vi simma, det gjorde ju Skookum, indianen.

– Du är då inte ängslig, svarade Borgman med ett hjärtligt skratt, trots det allvarsamma i situationen. Må göra! Vi kunna i värsta fall ta en bastant trädgren till hjälp om strömmen skulle vara för bred. Knuten är i alla fall att man icke tappar modet.

– Det gör aldrig en småländing, sade Mats med en energisk blick ... Men en annan sak; hur har du det med provianten?

– Inte mer än jag brukar beräkna på återvägen från Chilkoot till Dyea. Men naturligtvis skola vi dela som bröder.

– Hur länge tror du att det kan räcka för två?

– Om man lefver på svältkost, räcker det kanske tre dygn.

– Säg, fyra då; för jag skall inte bli svårfödd, sade Mats, icke alldeles ovan vid att svälta. – Och på den tiden bör man hinna ett godt stycke, synnerligast sedan vi fått vår flotte i ordning och kunna fortsätta vår färd efter flodvägen ... Och är lyckan god kan det ju hända, att vi träffa på en varg till; och då få vi ju stek, tillade

han skrattande.

Man hade redan enats om hufvuddetaljerna, när Battle och Gunter åter visade sig.

Den förres tillförsikt syntes åter hafva växt, när han sade med ett mycket myndigt tonfall:

– Framhärda ni i att lämna oss?

– Ja, svarade Mats och Borgman med en mun, utan minsta tanke på att ge efter och därmed skrifva under på ett förnedrande slafveri.

– Well! Ni skola få hvad vi äro skyldiga er, fortsatte Battle, som allt jämt hade ordet af de två. Jag och min vän gifva oss emellertid af med pråmen redan nu, och se'n lycka till med er fotvandring.

Till detta hån hade hvarken Mats eller Borgman något svar. Utan ett ord mottogo de hvad som tillkom dem, hvilket efter fem dollars pr dag var en rätt vacker summa, som skulle kunnat hjälpa dem ur många svårigheter om bara pängar här haft något värde. När Mats fått sig sin del tillräknad, sade Battle hotande:

– Beträffande guldklimpen få vi talas närmare vid inför domstol, *om* vi någonsin råkas. Hvarom inte är förlusten i alla fall inte större, än att *jag* mäktar bära den.

Han ämnade just vända de båda svenskarne ryggen, när Borgman ej kunde hindra sig från att utbrista:

– I annat fall kanske den unge Meüers kvarlåtenskap räcker till att, jämte allt annat som fanns hos likplundraren, hålla er skadeslös för hvad ni nu *förlorar*.

– Herre! Hvad menar ni? Kallar ni mig för tjuf? utropade Battle på samma gång, som det ej var svårt att se huru han kände sig träffad af hugget, som kom helt oförberedt.

Borgman som af naturen var humorist, svarade:

– Själftagen förmyndarerätt kan ha många namn. När vi träffas i Dawson skola vi närmare talas vid om den saken. Skulle ni *där* händelsevis glömma bort den lilla episoden med Gloschner, skall jag med nöje – åtminstone för mig – göra er påmind om saken. Att ni nu var glömsk och inte vidrörde denna sak, som ju äfven intresserar oss, mig och Mr Olsson, detta antar jag bero på samma orsak, som nyss föranledde er att hota Mr Olsson med anklagelse för stöld.

Battle bet sig i läppen, och man såg, att han kände snärten. Också hade Borgman redan sett, att denne Mr Battle, som här helt plötsligt, när han trodde sig hafva makten, visat sin rätta karaktär, var en man, hvilken nog ej skulle gifva Gloschner efter i skurkaktighet, bara att han träffade rätta stunden. Och han kunde ej annat än med tanke på detta tillägga dessa ord, ökande intrycket af hvad han redan sagt:

– Gloschner var inte den ende i sitt slag. Det finns många kvar, och det tillhör vissa godtrogna att se upp.

Det var icke en slump att han vid slutorden af denna mening vände sig till Gunter, öfver hvars drag syntes en hastig skiftning af skrämsel, som dock genast försvann, när Battle afbröt allt vidare tankeutbyte med svenskarne i det han hånade:

– Lycka till god resa! Vi träffas, när vi råkas ... Kom nu Charles ... Innan det blir mörkt skola vi vara ombord.

En stund senare när engelsmännen höllo på att inskeppa sig hade Mats och Borgman fått hvar sin säck på ryggen, lämnande en plats, som åtminstone beredt Mats en bitter missräkning, trots att den funna

guldklimpen nu var hans egendom, såsom han också ursprungligen tänkt sig den.

Men ännu fattades mycket, innan han skulle se sina nyss hägrande drömmar förverkligade.

Och det kom öfver honom en tröstlös känsla af att han aldrig skulle orka fram till detta Dawson, som länge ljudit i hans öron, då Borgman plötsligt utropade i det han ur den nyfallna snön syntes hala och dra i ett långt rep:

– Ser du här du, gamle gosse! Den här kan nog komma till pass, om man vill spara sina ryggar.

Med förvåning såg Mats att fyndet var en – kälke, antagligen kvarlämnad af dem, som tidigare på denna plats sysslat med guldgräfning.

Kälken togs som god pris, och med säckarna på denna fortsatte man öfver en nedisad, öfvergifven guidvaskarebänk, mot ett okändt mål.

————

TRETTIOÅTTONDE KAPITLET.
Ett förtvifladt beslut.

Under natten sofvo Mats och Borgman i en bärgsklyfta, sedan de så länge som möjligt fortsatt att tränga fram efter kanten af flodens vexelvis ganska flacka strand, men ofta mycket otillgänglig på grund af höga hällar och snårig urskog. Och man kom öfverens om att strapatserna på landbacken syntes bli ännu besvärligare än de varit på vattenvägarne.

Man hade emellertid, som sakerna stodo nu, intet annat val än att fortsätta, och Borgmans hopp stod till, att man inom de beräknade fyra dagarna skulle hinna fram till Fort Selkirk, som nu kallas Pelly, där det fanns ett litet samhälle, och där man nog skulle kunna styra om lämpligare fortskaffningsmedel än som nu ’apostlahästarna’.

Under natten smällde det till och blef mycket kallt, den starkaste kyla som Mats känt sedan han kom till Klondyke. Att sofva uti de usla skyddsmedel, som här stodo svenskarne till buds, var dem omöjligt, och snöstormen var den enda, som i så motto varkunnade sig öfver dem, att den tornade upp en hög snövall kring den täta gran, under hvilken de nu sökt läger. Genom åtskilliga gymnastiska öfningar fick man försöka att bibehålla kroppsvärmen så godt sig göra lät, och Borgman, som var passionerad rökare, kunde nu icke neka sig nöjet att tända den ena pipan efter den andra, fast han därmed gjorde ett stort hål i sitt knappt tillmätta tobaksförråd. Mats utfyllde tiden mellan arm- ben- och bålrörelser med att tänka mörka tankar om det öde, i hvilket han låtit föra sig och var nästan benägen att anse

Kälken togs som god pris. *(Scen från Hootalinqua).*

den förolyckade Järkers lott vida drägligare än den, som han själf råkat ut för.

Och ändå hade han ju nu en guldklimp, som var värd långt mera än han någonsin burit på sig, äfven om man däri inräknar den summa, han fått låna af Judit.

Det är också i sådana stunder man lär sig inse, att guldet icke är allt; äfven om det dock är *nästan* allt – under förutsättning att man ej befinner sig i en ödemark eller urskog eller annars på en fläck, där det icke finns spår till mänskligt ordnade – eller missordnade – förhållanden ... Och när han nu insåg detta, hade han ändå icke pröfvat på, hvad det ville säga, att lida hungerskval, fast man har medel nog för att betala det dyraste pris, som någonsin kunnat begäras för en bit bröd.

När dagen bröt in, voro båda stelfrusna. Visserligen fanns det nog bränsle i massa där i skogen; men att i kolsvarta natten leta upp och hopa detta, hade varit ogörligt, synnerligast som det gällde, att icke begagna den enda tändsticksask, som stod dem till buds såsom belysningsmedel. Dock insågo båda, att en dylik natt till skulle de icke kunna uthärda.

Genom de rifna, snötunga molnen bröt solen fram, när de båda vännerna ändtligen banat sig väg ned till stranden, där Hootalinquafloden ännu glittrade och liksom hånlog åt dessa i dubbel mening strandsatta guldsökare.

Båda hade krupit ut på en hög klippa för att observera terrängen, hvilken såg allt annat än lofvande ut för ett fortsatt framåtskridande efter stranden. De höga Cassiarbärgen – där man kort förut funnit ganska guldgifvande punkter och af hvilka man ännu väntar sig rika minor, när blott vägarna dit bli så pass ordnade för kommunikation att arbetet kan anses vara lönande – lågo nu snöhöljda och visade en högst bister uppsyn, liksom ville de säga åt de två, stackars mänskobarnen: – Kom oss inte för när, ty hos oss väntar endast döden.

Nå, detta insågo både Mats och Borgman, af hvilken den sistnämde ej sedan sammanträffandet med Mats visat sig så tungsint som denna dag.

Utan att utbyta ett enda ord sutto de länge och sleto i de torkade köttremsor, som Borgman hade i sin rensel. – Mats hade som bekant, icke haft med sig någon mat på färden från Dyea. – Och med hvar sin illasmakande torr skorpknalle som ’tilltugg’ njöt man en måltid, som de stelnade läpparna knappt kryddade med aptit.

Plötsligt ropar Mats till.

Där uppe vid en krök af Hootalinqua har hans skarpa blick varseblifvit ett mörkt föremål, som närmar sig allt mer. Snart blir äfven Borgman varse denna punkt, och han höres säga med en ton af tvärsäkerhet:

– Det är en pråm!

– Tror du det kan vara engelsmännens? svarar Mats med ett uttryck af missräkning.

– Nej ... Så vida de inte blifvit fördröjda af en eller annan anledning.

– Nej, nu ser jag, utropar Mats på nytt ... Deras pråm är det icke, för den här är nästan större. Och så är det bara en man i pråmen.

– Nå ja, för den sista delen kan det ju hända, att Mr Battle redan gifvit sin vän dråpslaget, säger Borgman ... Men vara hvem det vill, ska vi nu med denna pråm, så vidt vi icke vilja gå åt där vi äro.

– Då är det bäst, att börja genast med signaleringen eller hur?

– Prat! Signaleringen. Nej, min gosse! Den skulle man allt ge en god dag, om man ens uppmärksammade den här mot denna bakgrund af svart och hvitt.

– Hur ska vi göra då?

– Det finnes bara ett sätt, sade Borgman afgörande, och detta är att vi kasta oss i för att simmande midt uti floden göra oss uppmärksammade. Ännu kunna vi hinna, om vi icke förlora en enda minut.

– Men säckarna då? Inte kunna vi föra dem med oss.

– Det har inte heller ett ögonblick varit min tanke, svarade Borgman. – Här gäller det till hvad pris som

helst att rädda lifvet, och jag för min del föredrar att drunkna framför att frysa och svälta ihjäl här bland bärgskrefvorna ... Gör dig klar nu!

Och utan att ens afvakta Mats’ svar på detta tal, störtade sig Borgman hufvudstupa från klippan, samt försvann en stund under vattnet för att snart åter dyka upp samt simmande bege sig ut i Hootalinqua och den sista utsikten till räddning från döden, hur lifsfarlig den än kunde synas.

Icke heller Mats tvekade, utan gaf sig i äfven han, och med raska simtag följde han därpå efter i Borgmans ’kölvatten’.

De voro redan halfvägs ute i floden, när pråmen kom så nära, att man genom hojtande kunde göra sig hörda.

Mannen som stod vid styråran och lät sin farkost drifvas fram af strömmen, kastade en förskräckt blick öfver relingen, såväl åt babord som styrbord, och hans fruktan minskades då icke af att han på hvardera sidan fann ett flytande människohufvud som allt mer närmade sig hans pråm.

Borgman ropade på engelska:

– God vän! Vi ha råkat ut för haveri. Tag upp oss ... Här ä’ pängar att förtjäna!

Detta sista argument var afgörande, och mannen i pråmen styrde först ned mot Borgman, samt fick tag i den nästan uttröttade simmarens krage, under det han med den andra handen höll en spänd revolver mot Borgmans hufvud, och skrek så att det kunde höras äfven af Mats, hvilken närmade sig allt mer:

– Minsta försök att råna mig, och jag knäpper till!

– Var lugn, svarade Borgman i det han själf flängde sig öfver relingen. Vi ha min själ inte en torr patron i kläderna, som ni nog kan fatta, och äro dessutom inga skurkar, som löna en god tjänst med rån ... Håll nu ned mot min kamrat.

Mannen i pråmen såg att han hade hyggliga människor att göra med, och hörsammade genast Borgmans uppmaning, och ett par minuter senare var äfven Mats utom all fara, om ej för den att förkyla sig.

Utom de tre männen fanns det nu i båten en hel del lådor samt spadar, hackor och andra verktyg. Och de båda svenskarne hörde med förvåning att denne man, som blef dem tillsänd af försynen själf, och befanns vara en indian, hade fraktat hela denna last från det lilla båtvarfvet vid Lake Lindeman, dit varorna öfver Cilkootpasset hade förts af indianens landsmän. Emellertid hade färden – ett sannskyldigt vågstycke – kostat mänskolif. Ty på vägen utför Grand Cañon hade hans kamrat satt till lifvet, när han utan att kunna räddas gått öfver bord.

Han sade detta på indianers lugna sätt, och för de båda svenskarna var det alldeles omöjligt att ens af en min kunna läsa sig till hvad mannen kände.

Men så är detta drag af att ej lägga sina känslor vare sig för smärta eller glädje i dagen så utmärkande för indianerna ännu i våra dagar, att amerikanerna, ’blekansiktena’ nämligen, mycket betecknande kalla detta Amerikas urfolk: de nervlösa. – Detta gäller visserligen endast indianen såsom nykter. Ty när han vätt sin strupe med brännvin och dylikt, då blir han lätt lika oregerlig, talträngd och bullrande som någonsin en drinkare af storstädernas krogslödder, och då lägger han sina känslor i dagen, kanske ännu mer än en hvit man.

Han svarade emellertid, ehuru kortfattadt, på hvad man frågade honom, åtminstone hvad han med sin races hemlighetsfullhet aktade nödigt att besvara, och på så vis fick man veta, att färden nu gällde Fort Selkirk, där lasten skulle till en rik handelsman.

– Men, frågade Borgman, hur kan ni komma *upp* för fallen med sådana här pråmar?

– Det går icke alls, svarade 'rödskinnet' lakoniskt utan att vidare lösa detta problem för den frågande, som också fick 'pumpa' mannen åtskilligt innan han sade:

– När man skall upp, får man färdas landvägen.

– Men dessa stränder äro ju alldeles omöjliga att kunna framtränga efter. Vi ha själfva försökt.

– Jag har heller inte sagt, att vi följa stränderna så noga. Vår väg går nästan snörrätt från Fort Selkirk till Lake Lindeman. Under denna färd ha vi endast ett vatten att gå öfver, nämligen Takheena River, och där ha vi ett bra vadställe.

– Men hvarför tar man då icke allmänt denna väg? sporde Mats undrande.

– Den är svår äfven den, svarade indianen, och går ofta öfver stora mossmarker, för hvilka en hvit mans fot är för tung. Man kan där icke bära bördor, och där skogen saknas många mil stå fälten öppna för alla väder och alla vindar, som blott vi kunna tåla.

Han sade detta *vi* med en tonvikt, som lät den gamla racestoltheten bjärt skymta fram, något af denna naturliga, medfödda aristokratins, som dessa urskogarnas snart utdöda fria söner själfva allmänt en gång kände som ett plus af öfverlägsenhet gent emot de snikne eldvattensfabrikanterna, af hvilka de dock under loppet af knappa hundra år blifvit kufvade, där de ej blifvit alldeles utrotade. Ty aldrig har väl 'eldvattnet' spelat in med en så hemsk roll som då det uppträdde bland Nordamerikas indianer, ett folk som den s. k. civilisationen – såsom den exploaterades af de förste invandrarne – ej kunde fängsla hvarken med begreppen kyrka eller stat, men som begärligt sög i sig döden med en produkt af mänsklighetens största förbannelse – brännvinet.

– När ni skola frakta ned varor, blir det således att hvarje gång äfven medföra en ny pråm från Lake Lindeman? sade Mats.

– Alldeles, svarade indianen. Och dessa pråmar säljas sedan åt sådana, som skola ännu längre utför Yukon.

– Skönt! utropade Borgman. – Då skola vi lägga oss till med den här. Hvad brukar ni ta för dem.

– Vet inte; men nog kommer den på en tjugofem dollars.

Borgman svarade med en axelryckning. För ett så högt pris hade han sannerligen icke lust att skaffa sig en pråm, som därtill var så rank som denna. Han tyckte till och med, att det kunde betraktas som ett rent underverk, att denna mycket slarfvigt hopfogade farkost hade kunnat löpa genom White Horse-fallet och Grand Cañon, utan att bli krossad i spillror. Äfven Mats tyckte naturligtvis, att det förmodade priset skulle taga för hårdt på kassan och föreslog, att man vid framkomsten skulle försöka arrangera saken på annat sätt.

Trettiotre mil från Hootalinqua kommer man till Big Salmon River eller stora laxfloden, hvilken verkligen gör skäl för namnet såsom indianen sade. Strax nedanför har man den egentliga Lewes-floden, som vidgar sig nästan till en långsträckt sjö, och hvars stränder under den korta sommartiden kunna vara riktigt vackra med både löf och blommor, men som nu tedde sig kusligt vintriga. I denna del finnas äfven rätt många pittoreska holmar, som man dock knappt kan landa vid, emedan stränderna äro mycket långgrunda, samt äfven gärdade af långa bankar, hvilka i synnerhet hafva gjort det svåraste hindret för den navigation med ångbåtar, som mot slutet af 1898 och under 1899 där tog sin början, och ännu bedrifves, tack vare kanaler och slussar vid fallen, ända upp till Lake Lindeman, en route, hvilken med säkerhet är den mest gifvande i världen, trots den korta seglationstid som där är tillmätt på grund af isförhållanden.

Många olyckor tima emellertid på denna linie nästan dagligen och äfven nu fann man vrak af pråmar, som måst öfvergifvas af sina egare, sedan de ohjälpligt kört upp på bankarna, och för hvilkas lossgörande det hade fordrats mer arbete och tid än att betjäna sig af den utvägen som finns att bygga en ny pråm, om man endast har med sig nödiga verktyg.

Snart kom man emellertid lyckligt och väl fram till Little- Salmon river, som flyter in från öster, och några mil längre ned stöter man på ett nytt tillflöde, som för oss svenskar kan hafva sitt intresse, beträffande dess namn. Floden är nämligen uppkallad efter den välfrejdade naturforskaren Adolf Erik Nordensköld; namnet säges vara gifvet af vetenskapsmannen Schwatka. Af infödingarna kallades denna flod *Thuchen-Dituh*, som närmast kan öfversättas med »vi ses igen!» ett namn, som ytterligare förklaras af den omständigheten, att inlands- och kustindianerna förr hade ett slags årsmarknad vid utloppet af denna flod, som på många kartor ej ens står angifven, ty den är ganska obetydlig och dess mynning är ofta uppslammad af dy och drifved samt lösslitna tufvor.

Rätt mycket guld har man emellertid påträffat vid och i Nordensköld River äfvensom kol i dess omedelbara grannskap; af hvilket också ångbåtsrederierna sedermera betjänat sig äfvensom bränsleförsäljare.

»Femfingerfallet» var nu den enda olägenhet man hade att bekämpa, innan man ändtligen skulle bli fri från den rad af svårigheter, som mött allt sedan startandet från Dyea, denna väg, hvilken dock, trots allt, ställer sig billigast och ginast att komma in i själfva centrum af denna fläck på jorden, dit massorna låtit locka sig af hoppet att finna guld – men på samma gång en väg, som man före 1898 måste betänka sig två gånger innan man tog, om man ej egde en kärnfrisk fysik.

Indianen beredde de räddade på, att man skulle få en svår dust, och man löpte just nu in mellan den underliga viadukt af rödblåglänsande klippor mellan hvilka vattenvägen syntes som utsprängd af människohand och af hvilken vi återgifvit en bild å sid. 360 i detta arbete, tagen efter fotografi från platsen, hvarå artisten sedan för illusionen insatt den pråm, med hvilken Mats nådde Fort Selkirk.

Mannen längst akterut är Mats, som på indianens begäran fattat rodret; Borgman står till venster om honom och hjälper till vid styrningen med en åra. Indianen står 'för öfver', hållande skarp utkik och kommenderande hur man skall styra för att undvika lurande faror.

Sugvattnet är rätt starkt, och man glider fram med snabb fart, samt har snart hunnit till slutet af den trånga passagen, som med ens öppnar sig till en vidare bassäng, hvilken är själfva toppen af det starkt kokande fallet, som af infödingarna kallas *Yeth-Katze* efter ett slags foglar med detta namn, hvilka hafva sina bon på i fallet varande bolmar, nästen, som till och med indianerna anse vara absolut oåtkomliga för människor.

Snart var man midt i hvirflarna, och för Mats den sista gången, som han behöfde göra en dylik färd. Man fick som vanligt spänna alla muskler och sätta lifvet på spel; dock ansåg han – Mats – att denna dans icke närmelsevis var att jämföra med hvad han fått utstå i Grand Cañon också den farligaste punkten på hela resan, om man undantager vissa ställen i Chilkootpasset.

I en handvändning var man nere i s. k. 'dödvatten', och där fick man motionera sig med en ganska ansträngande rodd, innan man åter kom ut i strömmen och mynningen af Tatshun, där det bestämdes att man skulle slå läger öfver natten, göra upp eld för stekning af salt fläsk, som indianen medförde, samt framför allt, för att torka Mats' och Borgmans kläder, hvilka

Snart var man midt i hvirflarna. *(Platsen efter fotografi).*

ännu hängde våta på kroppen, såsom de blefvo det, när det förtviflade beslutet att simmande söka undgå hungersdöden sattes i verket.

Här hade också snöstormen farit mera varsamt fram, och indianen sade, att ännu kunde det nog, efter gamla märken, dröja ett par, tre veckor, innan vintern kom på allvar.

TRETTIONIONDE KAPITLET.
Fort Selkirk.

Man hade nu att tillryggalägga sextio eng. mil, innan man uppnådde Pelly River mot hvars mynning den plats – Fort Selkirk – dit indianen skulle, är belägen. Och den färden gick som en dans kan man säga, dels under rodd, dels äfven med hjälp af segel, med hvilket indianen hade försedt sig. Men dagen före, innan man uppnådde denna plats, landade man vid en strand, å hvilken man beslöt att ordna sig litet, för att kunna uppträda något så när prydligt, när man skulle löpa in på denna, så att säga förpoststation till själfva guldfyndsorten.

Här möttes de båda svenskarna af en underlig syn, nämligen uppresandet af en indians grafvård, eller kanske rättare förberedelserna till den dödes jordande.

Åtskilliga den unge mannens anförvandter hade samlats kring den högst bizarra vården – liknande dem, som Mats tidigare sett på färden till Skagway – och hvilken låg på marken bredvid liket, som fått med sig på den sista resan såväl sin bössa som sina mocasiner samt en näfverputa med något amunition och andra småsaker, hvilkas bruk efter döden var indianernas hemlighet.

Sedan man bevistat ceremonien med likets grafsättning – som var ganska invecklad, och i hvilken Mats' och Borgmans räddare deltog med djupaste intresse – drog man sig tillbaka och redan en timma senare var man åter på väg.

Landskapet blef efter hand allt flackare och lägre, och floden – som här kallas Yukon – den länge af Mats och Borgman efterlängtade – flöt fram ganska bred och majestätisk med ett vatten, som ännu hade sextonhundrafemtio engelska mil, innan det nådde hafvet vid St. Michaelowsky. Medeldjupet af den en kvarts mil breda floden är här cirka tio fot, således ännu jämförelsevis grundt.

Pelly River, som man snart fick se mynningen af, upptäcktes 1840 af Robert Campbell, som 1847 etablerade Fort Selkirk därstädes för Hudson Bay Comp:s räkning. Detta »settlement», som först under senare år åter låtit tala om sig, är dock icke annat än en mindre by med små, låga hyddor, som ligga strödda kring en modern, ganska vacker kapellkyrka, eller kanske rättare ett missionshus. Det s. k. 'fortet', som en gång var ett just icke vidare motståndskraftigt blockhus, förstördes af Chikatindianerna för många år sedan, och blef sedan icke återuppfördt. Man ser nu endast i ruinen af en murad eldstad den fläck, hvarest Fort Selkirk en gång stått. Afståndet från Dyea är ganska betydligt, nämligen icke mindre än precis 403,5 eng. mil, en väg, som därtill bjuder på sådana strapatser, som de hvilka Mats, Borgman och hundradetals andra fått smaka på, och hvilken längd våra vänner säkert icke nått, om ej slumpen till sist fört den indianske pråmskepparen i deras väg, just vid en tid, då detta bistånd var som bäst af behofvet påkalladt.

Utsikterna att nu kunna uppnå Dawson City voro så ljusa, man gärna kunde tänka sig.

Afståndet var visserligen ännu något öfver 170 eng. mil, men med båt skulle färden låta sig göra på ett par dygn. Och detta var således den ungefärliga tid, som ännu var kvar af resan.

Man hade gått i land, och indianen fick utan prut hvad han begärde för hjälpen. Summan lättade åtskilligt den lön, Mats och Borgman haft af de båda engelsmännen; men som tjänsten äfven var stor, ansåg man det under sin värdighet att köpslå om priset på sitt eget lif.

Fort Selkirk fann man nästan utan invånare. Också kom man på en tid, då flertalet selkirksbor gifvit sig af till Dawson och guldgräfvaredistrikten, emedan vintern i Selkirk erbjuder högst få tillfällen att förtjäna något, men lifsmedlen däremot äro nästan lika dyra som midt på guldgräfvareorten.

Genom den öppna dörren till en hydda fick man se en indiankvinna sysslande med matlagning, och kring ett groft tillyxadt bord sutto några karlar, dock icke indianer, alla med utseende af att vara äfventyrare, som man gjorde bäst i att ej slå sig i slang med. En af dem kände Borgman igen såsom en i Skagway uppiskad falskspelare, hvilken endast genom flykt undgått att bli hängd i närmaste träd, såsom den förrättningen vanligast brukar försiggå, om man ej, såsom dock endast brukar hända under mycket svåra fall af förbrytelser, specielt sedlighetsbrott, aflifvar den skyldige under tortyr, sådan som till och med jesuiterordens annaler ej hafva att uppvisa maken till.

Denne man syntes äfven känna igen Borgman, och kastade på honom en lång, sökande blick, liksom ville han förvissa sig om, att han ej hade fått sig en obehaglig vedersakare på halsen, mot hvilken det kanske vore bäst att hålla sig beredd till strid. Men detta var något, som visst icke ingick i Borgmans planer, så mycket mindre som han dels icke hade något personligt otaldt med falskspelaren och dels på den grund, att han efter simturen i Hootalinqua ej egde en enda brukbar patron, hvilket mannen därinne vid bordet dock icke kunde veta.

Emellertid lockade matoset både Mats och Borgman med all den förförelse som kryddas af en tom mage; ty hvad man fått af indianen och till oskäligt högt pris förslog icke på långt när att stilla den matlust, hvilken sedan nära ett par veckor anfäktat de båda svenskarna på det häftigaste. Ty torrskaffning och ganska dåliga konserver hade under denna tid utgjort deras enda näring, och senaste dagarne hade det varit skralt till och med med detta. Om man i denna äfven inräknar små portioner af s. k. corned beef, kan man säga att de varit i saknad af en bit kokt kött allt sedan frukosten hos Dyeakungen, Mr Heron, och mellan den punkten till platsen där de voro nu, låg en vägsträcka af ej mindre än 403,5 engelska mil. Och *hvilken* väg!

Lockelsen blef slutligen så stark, att de beslutsamt trädde öfver tröskeln till denna provisoriska vildmarks-store eller bondgård, hvad det nu skulle vara.

Men att man icke var välkommen, såg man genast på de miner, som mötte dem från en fem par ögon, och båda ångrade redan, att de fallit offer för frestelsen, och att de icke hellre vändt sig till den affärsman, som skulle ha alla de varor, hvilka indianen, deras räddare, haft med sig. Denne hade till och med kastat fram ett dylikt förslag. Men härtill hade Borgman gifvit ett afböjande svar, hufvudsakligast med tanke på att först se sig om på platsen och icke genast löpa till första 'bod', som kom i deras väg.

När vi säga *bod*, måste vi göra Borgman den rättvisan, att han med detta begrepp visst icke menade en öppen butik, såsom till exempel en svensk så kallad landthandel. Ty sådana hade man för länge sedan lämnat bakom sig, äfven dessa sista af så primitiv natur, att man måste räkna dem till specialaffärer för ett mycket begränsadt antal varor, således raka motsatsen till begreppet landthandel. Och äfven dessa hans blygsamma förväntningar skulle snart komma på skam.

Det var falskspelaren från Dyea och Skagway, som kom dem till mötes med minen af att vara värd på stället. Och han sporde Borgman på en mycket rådbråkad engelska, påminnande om dialekten i amerikanska kinamenquarters, hvad visiten gällde.

När han gjorde detta, lekte högra handen på ett oroväckande sätt med en grofmynnad 'bulldog' – större sexpipig revolver – hvilken hängde på en västknapp och i kedja liksom en – ehuru ovanlig – berlock!

Borgman sade sitt ärende, men fick kort och afvisande till svar, att lagad mat såldes icke på detta ställe. Men ville han köpa potatis, ett stycke lax samt till äfventyrs äfven en gryta att anrätta dessa varor i, så kunde han

nog stå till tjänst med detta, ty grytor hade han så godt om, att han mycket väl kunde undvara en, till och med en, som stod på fötter.

Nå, det där lät ju inte illa; och Borgman var genast med på affären, ehuru han dock ångrade sig, när han fick höra priset.

I det samma inträffade något, som gjorde, att nämda pris helt hastigt sjönk ned nästan oproportionelt för att vara en första prutmån, och detta väckte lika mycket Mats som Borgman till misstänksamhet.

Saken var nämligen den, att Mats kom att nämna missödet med revolverpatronerna samt fråga, om man ej äfven kunde få köpa sig en femtio stycken dylika.

Man fick nej till svar, och det sades, att nu var det synnerligen ondt om amunition där på orten; ty alla, som gått med floden ned till Dawson City, hade armerat sig så väl, att det syntes bli svårt denna vinter att nu kunna klara sig från vargar. Och af den sorten led man ingen brist i Fort Selkirk så fort det vintrade till, sade falskspelaren, hvars ursprungliga 'yrke' var dagdrifvarens och goddagspiltens, så länge han i San Fransisco kunde slå sig fram på sina vänners och stallbröders bekostnad.

När guldfebern kom, krånglade han sig upp till Alaskakusten, samt blef spelhusvärd i Skagway för att, därifrån bortdrifven, slå sig ned i Dawson, med Fort Selkirk såsom bistation, hufvudsakligast för att fortsätta det intäktiga yrket att vara spelhushållare.

Som man ser, var denne man, – dansk till börden och lydande namnet Sören Bugge – en individ, hvilken mycket väl gjort sig förtjänt af det prygel, han erhållit lika frikostigt i Skagway som han härstädes varit snål att betala ut spelarnes vinster. Han var för öfrigt typen för en hel liga dylika gynnare, hvilka på sitt sätt skörda guld i Klondyke.

Hungern gjorde att man emellertid icke fördjupade sig i funderingar öfver den obetydliga prissänkningen, och en stund senare hade man också försett sig med ett litet förråd af veritabel alaskalax samt potatis, som äfven den alstrats i Alaska, just på denna plats, där man nu befann sig och som var jämförelsevis bördig.

Mats tog den likaledes köpta grytan, och Borgman tog varorna, hvarpå man lämnade Sören Bugges hus, som ej tycktes ha rum för de båda svenskarna.

Nere vid stranden af floden lågo några laduliknande bodar, och i närheten af dessa slogo sig Borgman och Mats ned i det starkt snöblandade gräset, då ej någon bärghäll syntes till på långa sträckor. En del bränsle hade man plockat upp under

Mats och Borgman vid Fort Selkirk. *(Platsen efter fotografi).*

vägen och snart hade man en ganska bra eld under grytan, i hvilken potatisen och den färska laxen skulle kokas.

Medan man väntade på att den efterlängtade anrättningen skulle bli färdig, kom Mats att yttra sin förvåning öfver att dansken varit så rask med att sätta ner priset på delikatesserna, och detta gaf genast Borgman anledning att komma fram med den misstanke, som nyss fått makt med honom och han sade:

– Den saken tål allt att tänka på. Ty att han icke gjorde det utan biafsikter är alldeles naturligt. Och detta betyder, när det kommer från det hållet, ingenting godt ... Vi få vara på vår vakt.

– Det är lätt sagdt, det, då vi inte ha en enda patron, svarade Mats i det han ur sina fickor plockade fram en del af sin skadade amunition och af denna valde ut ett par patroner, som syntes något så när användbara.

Borgman gjorde detsamma och fick äfven han ett par skott i sitt vapen, hvilket dock var åtskilligt rostigt, då det ej som Mats' revolver legat i en skyddande påse af vaxduk och i ett till synes hermetiskt fodral.

– Det kunde vara intressant att profva en smäll, sade Borgman.

– Skulle bara väcka uppseende, svarade Mats, i fall det nu händelsevis verkligen kunde brinna af.

– Det kan du ha rätt i. Här är det nog bäst att man så mycket som möjligt hör till de stilla i landena. Öfvermakten är för stor, och jag anar, att Bugges beräkning är ett försök, att komma åt våra slantar på ett eller annat sätt.

– Såg inte så ut nyss. Han var ju ovanligt billig mot oss.

– Just därför. Han ville insöfva oss i säkerhet för att sedan ha oss desto vissare i sitt våld ... Du skall få se, att jag inte tar fel ... Jag känner smått till den där mannen.

– Men att man då inte höll oss kvar i stugan, för att där göra ett experiment, som vi nog skulle lärt honom att inte upprepa, åtminstone med oss, sade Mats utan att hvarken visa eller känna minsta tecken till oro.

– Kan så tyckas. Men om han ansett sig behöfva hjälp, så hade han äfven måst dela med sig af det hägrande rofvet ... Detta vill han nu undvika, åtminstone att släpa med sig hela skaran, som var där inne.

– Tror du det är skäl att sitta här längre? frågade Mats.

– Håll bara utkik på kåken där borta, så vi se, när han kommer ut. Med säkerhet skall han genast upptäcka oss här vid elden, och insöfvas i lugn beträffande vår sorglöshet ... Och vi sitta kvar tills vi ätit; sedan har jag tänkt, att vi skulle försöka att komma in i något af skjulen här bredvid oss, icke smygande, utan helt öppet så att han ser, hvad vi ha för oss. Han skall då tänka, att vi gå för att sofva bort några timmar; och under den hvilan är det han som kommer att operera ... Är du rädd?

– Jag? Inte det minsta, svarade Mats ... Är det en så'n där gynnare, som du säger, skall det bli mig ett sant nöje, att få vara med och bränna honom på näsan.

I detta nu syntes en figur vid den längst bort belägna stugan afteckna sig mot snön i bakgrunden, och Mats såg genast, att det var Bugge. Han kunde äfven, trots det rätt stora afståndet se, att dansken var försedd med kikare, som just nu riktades in mot de båda matlagande svenskarna, och troende sig själf vara osedd, betraktade han dem en god stund, innan han åter försvann i kåken.

Det dröjde emellertid icke många minuter förr än han åter visade sig; denna gång var han i sällskap med en af de andra karlarne, och båda betraktade nu Borgman och Mats växelvis genom kikaren, hvarpå de syntes börja en allvarlig rådplägning och på nytt fortsätta sina observationer.

Under detta, som tog en ganska rundlig tid, hade potatisen och laxen blifvit färdiga, och man beslöt att utan dröjsmål hugga in på denna friluftsdiner, betjänande sig af fingarna och slidknifvarna i stället för mer civiliseradt kuvert, som man naturligtvis icke haft något på mången god dag.

Att säga att måltiden smakade bra är för litet. Man formligen njöt som en raffinerad gourmet, när denne bekvämt slagit sig ned vid någon lukullisk anrättning; och under detta försjönk man så i hvad man hade för sig att man för en stund alldeles glömde bort hvad man hade att vänta, tills man plötsligt fick en påminnelse därom, då Bugge kom fram nästan ljudlöst bakom dem, och genast androg sitt ärende i det han inställsamt hördes säga:

– Det var tråkigt, att jag icke kunde be herrarna taga in hos mig. Men se saken är den, att jag har hos mig ett

par gossar, som äro ena riktigt fula fiskar. Och så hade det kunnat bli bråk af, för de voro druckna, och äro då mera kitsliga än vanligt. Som sagdt, jag ber om ursäkt, och vill nu reparera min oartighet genom att erbjuda herrarna ett godt nattkvarter. Ty jag kan förstå, att det inte blir att fortsätta resan redan i dag. Eller hur?

– Nej, det ha vi verkligen icke tänkt, svarade Borgman. Och vi kunna icke vara annat än högst tacksamma för denna er nu visade vänlighet. Det är kallt och blir nog alldeles för friskt att tillbringa natten under bar himmel, om man äfven i andra stugor här i Selkirk skulle hafva trångt om utrymme.

– Det är just hvad man har det, svarade Bugge. – Vi äro mycket trångbodda här i Selkirk, och fast några stugor nu stå tomma, medan egarne gifvit sig af till Dawson för vintern, har man icke rymligare för det; ty dessa stugor äro naturligtvis stängda hvar enda en.

Borgman och Mats trodde båda att Bugge öfverdref bostadsbristens storlek – hvilket han äfven gjorde – för att hans nu tillämnade offer ej skulle söka sig nattlogi på annat håll, och sålunda komma undan honom. Detta var lätt att genomskåda; men man höll god min och beslöt att endast vara dubbelt så vaksamma om försåtet skulle utveckla sig ännu mer.

För att ytterligare visa sin människovänliga stämning, drog Bugge upp en butelj ur fickan, tog ur korken och räckte flaskan först till Mats sägande:

– Var så god! En sup till fisken kan smaka bra. Det är äkta Higland Brandy. Jag fick hit en låda i våras, och den här varan är så god som hvilka magdroppar som helst.

– Nej, tack! svarade Mats. Min matsmältning är dess bättre så utmärkt, att jag icke alls behöfver medicinera.

Minnet af hvad som hände på resan till San Francisco, då italienaren Benetti söfde svensken Mr Jackson, kom för honom, och han gaf Borgman en menande blick, i det han räckte denne flaskan sägande med afsikt att blanda bort korten:

– Du kanske vill ha en klunk, efter denne man är så vänlig och bjuder?

Och till Mat’s oro gjorde Borgman liksom Jackson, och nära nog hade Mats förrådt sig genom att rycka bort buteljen, då vännen lät den första klunken åtföljas af en andra innan han med tillgjord tacksamhet lämnade igen buteljen till dess egare, som ännu en gång frestade Mats sägande:

– Så’n här Brandy fås icke alla dagar i Klondyke. Man har i Dawson till och med bjudit mig öfver tjugufem dollars för halfflaskan. Smaka på!

Mats tänkte invända, att när varan vore så högt i pris, kunde det vara skäl att inte spendera så generöst på en främling, som syn- och hörbarligen icke värderade den det minsta. Men i samma stund han hade dessa ord på tungan, kom det för honom, att det ännu en gång kanske kunde vara nog så politiskt att åtminstone låtsa dricka, såsom han gjorde, när Benetti bjöd. Och han förde så buteljen till sina läppar, äfven han, tog en ganska djup klunk, som dock genast spottades ut i samma ögonblick som han öfverfölls af en väl spelad nysning.

Bugge märkte icke listen; men såg mycket förnöjd ut, när han åter stoppade ned sin butelj – hvilken verkligen innehöll ett i brännvin upplöst starkt söfvande ämne, nämligen morfin, hvilket äfven är färglöst som vatten.

– När herrarne slutat äta, sade han, så är det bara att stiga in i det där lilla huset, som syns rätt nere vid stranden. Det är egentligen min förrådsbod; men jag har äfven en kammare uppe på vinden, och i den brukar

jag ofta själf logera sommartiden. Det är ett litet trefligt rum, och sofplatser finns det för två, som herrarne nog komma under fund med. Man sofver alldeles utmärkt däruppe, och så är där hvarken kallt eller dragigt, ty alla springor äro väl fyllda med mossa ... Ja, man skulle kunna säga, att det riktigt är idealet för en sängkammare, fast jag nu har där något skräpigt på grund af att jag måst inrätta en snickarverkstad däruppe. Som sagdt, herrarne komma att sofva som stockar och hur länge som helst. Ingen stör; och är det så att herrarne äro rädda af sig, är det bara att läsa igen på insidan ... Nu står där emellertid öppet för herrarnes räkning; jag har nyss varit och läst upp.

– Hvad kostar logiet? frågade Borgman inställsamt.

– Kostar?... Inte en cent, mina herrar ... Kammarn står ju tom, och mer besvär än att öppna dörren har den här saken icke åsamkat mig, svarade Bugge med min af att vara en gästfri man ... Och nu farväl, mina herrar. Jag måste ned till mina vildbasar – guldgräfvare från Bald Mountain-distriktet, där de tillsammans ha en större claim, hvilken nog skaffat dem mer arbete än guld. Men det var också en billig claim, som de köpte af mig, sedan jag fick en annan vid Gold Bottum, bifloden till Hunker.

Och han fortsatte, liksom plötsligt gripen af sina guldgräfvareintressen:

– Herrarne ha inte förr varit nere i Dawson, eller hur?

– Nej, men vi ska dit nu, svarade Borgman, undrande hvart den lismande skurken nu ville komma.

– Ja, jag tänkte just det. Men lydde herrarne mitt råd, så stannade ni inte länge där, för det är alldeles hänsynslöst, hvad man kan klå folk i den staden. Man får lof att passa på nu. Ty det sägs, att redan nästa år skall det bli ångbåtar ända från Lindeman till Dawson, och då blir tillförslen af varor naturligtvis större, och därmed konkurrens mellan de handlande, så att prisen kunna då naturligtvis icke längre hållas uppe så högt.

Och han fortsatte liksom en passant, men med lätt genomskinligt syfte:

– Hur mycket ha herrarna beräknat att kunna starta med? Förlåt! Frågan kan ju synas påflugen; men jag talar som en erfaren vän och kännare af förhållandena.

Mats gaf Borgman en blick af samförstånd, när han svarade liksom han alls icke märkt den klumpigt utlagda snaran:

– Vi ha tillsammans fem tusen dollars, och det bör väl räcka åtminstone att komma i gång med.

– Utmärkt! ropade Bugge med en entusiasm, som vittnade om, att han redan ansåg dessa pängar så godt som i sin egen ficka ... Femtedelen kan under vissa förutsättningar vara nog. Det skadar emellertid icke, att ha godt kapital bakom sig, äfven när man skall gräfva guld, fast det nog för många är si och så med driftkapitalet.

Han lade in en tuggbuss mellan sina starkt skäggiga läppar, vände denna några gånger och fortsatte:

– I går kom det hit en underlig kropp, må herrarna tro, engelsman naturligtvis. Ensam hade han rest ned för sjöarna och fallen, och ensam fortsatte han. Jag har bara inte kunnat begripa, hur han kunnat klara sig med den klumpiga pråmen, då det bar i väg utför Grand Cañon. Men det är förstås slumpen som gör det ... Nå väl!... Han sade sig knappt ega en cent mer än hvad som fanns i värdet af en del proviant och några usla verktyg ... Jag sa' honom, att under sådana omständigheter gjorde han bäst i att vända om med detsamma. Men envis som alla engelsmän trodde han, att kom han bara fram, så nog skulle han finna guld ... Jag kunde förstås inte annat än skratta honom rakt i ansiktet ... Ty guldet ligger minsann inte så där som att ta det på hyllan ... Nej, nej men!... Mer än så vill det till ...

– Hur såg han ut? frågade Borgman liksom för att svara något på Bugges långa harang, men med en känsla af att den engelsmannen nog icke varit någon annan än Mr Battle – ehuru icke ett ord hade nämnts om Mr Gunter, som väl äfven borde ha varit synlig.

Bugge beskref utseendet, som stämde in precis med Mr Battles signalement. Något misstag i den saken kunde inte bli tal om. Men ändå; hvarför nämndes icke ett ord om den hygglige Mr Gunter?... Hade det redan händt denne, hvad Borgman anat skulle hända?... Eller hade han omkommit genom någon ren olyckshändelse under vägen?

Denna ovisshet gjorde, att Borgman slutligen ej kunde låta bli att säga:

– Märkvärdigt synes det mig, att jag och min vän för några dagar sedan just sammanträffade med en man, hvars yttre absolut synes öfverensstämma med den mans yttre, om hvilken ni nu talar. Han hette för resten Battle och var från Leeds.

– Jag tror väl, att han kallade sig Battle, sade Bugge.

– Men å andra sidan, fortsatte Borgman, var denne man icke ensam; ty han hade med sig en kamrat, Mr Gunter från Oxford.

– Såå? Nej, den här for ensam, svarade Bugge bestämdt.

– Då är det nog icke samme man, som jag menar, sade Borgman. Han var dessutom försedd med större kassa än min vän här och jag ha gemensamt. Och Mr Gunter var ännu bättre försedd med respängar.

Bugges drag antogo ett dolskt uttryck, när han nu, utan att dölja den missräkningens vrede, som fick makt med honom, utbrast på renaste danska:

– Fanden gale mig, var jeg ikke ude for et hæsligt Puds!

Och så fortsatte han, men nu på engelska:

– Man ska få se, att det var en ny skojare, som hittat hit. Karlen hade nog mer än han ville tala om, och ensam hade han med säkerhet icke gått ned för fallen ... Ja, ja!... Få se, om man inte snart får höra talas om ett nytt mord ... Jag skall uppsöka honom när jag kommer till Dawson nästa vecka.

Och med ytterligare några danska ord och eder vände han de båda ätande ryggen utan en aning om, att han redan var genomskådad.

FYRTIONDE KAPITLET.
Den lurade dansken.

Mr Sören Bugge, storekeepern i Fort Selkirk, hade räknat fel, när han trodde sig hafva de båda främlingarna som 'i en liten ask', för att begagna ett målande och lustigt uttryck. Han kände icke de båda svenskarnas af nöd och tvång uppöfvade skarpsinnighet, och han gick därför med lätta steg till sin kamrat och medhjälpare, en man af samma skrot och korn som han själf, samt omtalade hur lätt det skulle bli, att under natten öfverrumpla dessa två klondykeresande, när han hade dem i snickareverkstan. Liken skulle man sedan kasta ned i floden, och strömmen från den inflytande Pelly-River skulle bortföra alla spår af hvad som hade händt.

Sören Bugge visste, att på så vis hade mer än en lycksökare 'kommit bort', då han var så godt som ända framme vid målet.

Han hade på detta vis – genom mord och rån – skaffat sig ett ganska vackert kapital, som han allt jämt tänkte föröka på samma sätt, endast beklagande, att han icke kunnat komma öfver några ’lyckoriddare’, när de *återvände* från guldfälten; ty i så fall skulle han vid det här laget ha varit millionär.

Men dess bättre för dem, som lyckan gynnat med några guldfynd, gick deras återväg icke förbi Fort Selkirk, och Mr Bugge fick nöja sig med hvad han kunde råna af de nedresande, de, som skulle till guldorten, när det så slumpade sig, så att dessa togo hans ’gästfrihet’ i anspråk och ej bemötte denna med samma misstro, som nu Mats och Borgman.

Deras måltid af lax och potatis var slut, och Borgman tände sin pipa med samma lugn som han hade setat i en föga mindre karg backe i sin norrländska hembygd. Han drog några långa bloss och sade därpå med ett tonfall af belåtenhet:

– Skönare än nu har sannerligen icke ett mål mat smakat sedan jag satte foten på detta fördömda land; ja, icke specielt den här fläcken, utan hela Alaska.

– Jag säger detsamma, svarade Mats. Men du måste medge, att detta mål har något tycke af det man ger en lifdömd.

– På sätt och vis. Den där skojarn Bugge tror det åtminstone. Men den tron skola vi snart taga honom ur. Menar du, att vi ej kunna lita det minsta på våra revolvrar?

– Jo, jo, men! Det skulle vara en ren slump, om inte krutet blifvit vått.

– Då få vi lita så mycket mer på våra näfvar. Och blir det inte mer än två att ta’s med, skola vi väl se, hvart segern skall luta. Men hur skola vi komma härifrån?

– Detta har jag redan tänkt på. Vi måste skaffa oss en pråm, ju mindre ju bättre, helst en båt. Till Dawson har jag hört att farvattnet inte skall vara vidare farligt. Åtminstone ha vi inte att frukta några fall. Vi ha cirka 170 mil kvar, inte fullt 30 svenska, och den vägen tänker jag vi skola hinna med på en tre dagar utan att vi behöfva förtaga oss.

– Men hur ska vi få denna båt?

– Af Mr Bugge, tänker jag.

– Är du galen? Tror du *han* ger oss medel att komma undan?

– Jag misstänker det, svarade Borgman, som redan hade en plan färdig. Han tror sig kunna ge oss hvad som helst denna dag och för en spottstyfver. Ty i natt ämnar han ju i alla fall plocka oss på allt hvad vi ha, och lifvet därtill, efter hvad jag kan förstå.

– Du har rätt. Och under sådana omständigheter kunna vi icke heller vända oss till någon lämpligare äfven för att få proviant. Icke sant?

– Alldeles ... Men hvad som skall göras måste ske snart.

Mörkret faller på om ett par timmar, och innan dess böra vi ha allt klart. Allt så! I väg till Mr Bugge.

– Kanske det är bäst vi låtsas vara vid större kassa än vi ha, så lura vi honom så mycket mer att visa sig tjänstvillig, sade Mats.

– Just min mening. Och du skall få se, att tjänstvilligare karl än denne skurk skola vi aldrig mer kunna råka i

hela Klondyke.

Man begaf sig direkt till den stuga, där Bugge tycktes ha sitt residens.

Under vägen omtalade Borgman, att han mycket väl insåg, att det af Bugge bjudna brännvinet innehöll sömnmedel och att han varit nog försiktig att spotta ut det, han liksom Mats. Men för att spela rollen väl, måste man nu låtsa, som om drycken börjat verka; alltså uppträda med utseende af viss dåsighet.

Och man försökte att se så sömniga ut som möjligt, när man nådde Mr Bugges 'store', där prokulerandet mellan de vilda sällarna nu var som bäst i farten, och från hvilka värden genast slet sig med stor skyndsamhet, då han fick se sina 'offer' nalkas.

– För all del, stanna inte här! utbrast han varnande, när han kom fram till de båda svenskarna ... Pojkarna därinne ä' nu som bäst i tagen, och det kan gälla ert lif, om ni komma i gruff med dem ... Hvad vill ni?

– Jag tänkte höra mig för, om vi kunde få köpa en båt af er, svarade Borgman, i det han drog ut sina käkar till en väldig gäspning, som, efter beräkning, syntes Bugge vara ett godt tecken.

– Båt, sade han ... Jag tror sannerligen icke, att jag har någon till öfverlopps.

– I så fall få vi höra oss för på annat håll, inföll Mats ... För vi tänkte ge oss i väg redan i dagningen.

Nu gäspade äfven han och gnuggade sina ögon, i det han fortsatte med väl speladt tonfall af sömnighet:

– Maten söker, skall jag säga, när man inte är mer bortskämd med läckerheter än vi sedan vi kommo till Alaska ... Hvad tro ni man begär för en pråm eller båt?

– Oförskämdt mycket om ni vänder er till Jonny, som bor vid engelska kyrkan, där uppe. Han tar med säkerhet sina tjugufem dollars för en sannskyldig likkista ... Och någon ann finns inte här, som har fler båtar än han själf behöfver.

– Well! Då måste man ta, hvad som finns, sade Borgman. Och priset knussla vi inte på; ty oss emellan sagdt, är vår reskassa inte så mager, som man kanske skulle kunna tro.

Han sade detta sista med en viss skräfvelaktighet och märkte att orden gjorde ett behörigt intryck; och i det han vände sig till Mats, som under breda gäspningar stod där och stirrade som om han redan höll på att lura till, sade han:

– Kom nu, så gå vi genast. För jag har fast beslutat mig för att båten skall ligga klar med proviant och allt, innan mörkret faller på.

– Ja, provianten ja! svarade Mats slött; den få vi inte glömma; ett par laxar och en påse med potatis och lite bröd ...

– Mina herrar, inföll nu Bugge i det han hejdade Borgman, som redan satt sig i rörelse, men upphanns invid den s. k. kyrkan, en gammal kåk, som hade följande anslag på dörren: »*St. Saviour's Mission. Church af England. A short service in English is held every Sunday afternoon at* 2,30» 5 – Mina herrar, sade Bugge, under det att Borgman studerade detta högst oväntade meddelande: Om ni kunna nöja er med en ganska god sump, som jag bar, ska ni få den för tio dollars.

– Må göra, svarade Borgman. Och hvad skall ni ha för provianten?

– Det blir två dollars ... Tusan så billigt, inte sant?

– Jo, för all del. Jag klagar inte. Men potatisen och brödet?

– Summa fem för det hela. Femton med sumpen.

– Betalas kontant, sade Borgman, i det han tog upp en näfve glänsande dollarsstycken och lämnade Bugge det begärda, inseende att man här gjorde en synnerligen lyckad affär.

Bugge hade med ett illslugt leende mottagit pängarna, som efter här gällande värderingar inte ens var tredjedelen af hvad sumpen och provianten kunde uppskattas till. Men han trodde sig ju också snart få de sömniga köparnes hela kassa och ville därför visa sig så generös som möjligt, ty hvarken sumpen eller provianten skulle enligt hans mening komma med dessa män till Dawson City.

– Jag skall be att få kvitto på detta köp, sade Borgman plötsligt, i det man satte sig i rörelse mot stranden.

– Kvitto? Hvad skall det tjäna till? sporde Bugge förvånad.

– Jo, saken är den, att vi icke resa ensamt för vår egen räkning utan för en tidning, till hvilken vi skola lämna meddelanden och till hvilken vi ha att inkomma med redovisning, svarade Borgman, angelägen om att få kvitto, på det att man sedan ej skulle kunna antasta dem för stöld, när de kommo till Dawson, och där längre fram kunde råka ut för denne Bugge, storekeepern i Fort Selkirk, som säkerligen var en bekant man där i guldstaden.

– Såå! Förhåller det sig på så vis? svarade banditen. Jo, för all del, då skall jag visst lämna så många kvitton, herrarne behöfva. Vänta mig nere vid stranden ... Jag kommer snart efter.

Och han försvann än en gång i sin stuga, på hvars skröpliga förstukvist man nu kunde se, hur hans biträde tog Mats och Borgman i närmare ögonsikte, antagligen för att studera storleken af det eventuella motstånd, dessa borde kunna göra, när dansen några timmar senare skulle taga sin början.

Äfven de båda ’offren’ gjorde sina iakttagelser, och Mats sade:

– Den där ser mig just ut att vara en riktig galgfogel och man till att begå hvad skurkstreck som helst.

– Jo, jag menar det! Och det skall bli riktigt angenämt, att få bulta om honom efter förtjänst. Ja, till och med att knacka sönder hans apskalle, om det behöfs.

– Ånej! Förståndigare än så skola vi allt vara. Här finns det godt om vittnen, som stå på deras sida, under det att vi inte ha några alls ... Vi äro dessutom för nära Dawson för att ej ett dylikt dåd skulle bli snart bekant och vålla oss farligt obehag ... Men att piska upp dem är jag godt med på.

Nere vid Bugges brygga fanns icke mindre än tre båtar och en utmärkt pråm. Sumpen såg man däremot icke till. Men bäst man stod där, kom Bugge roende med denna, en präktig liten sump, i hvilken det äfven låg ett segelställ. Och när han åter steg upp på bryggan sken hans fula anlete af ’välvilja’ då han sade:

– Jag nästan ångrar mig; för den här sumpen är en riktig klenod, skall jag säga ... Men en karl står vid sina ord, och så gör jag. Här ligga äfven, som ni se, två präktiga laxar och fem pounds potatis af bästa sorten ... Jag kan inte undvara mer ... Vidare har jag stufvat ner fyra pounds bröd, och dricksvatten finns i kaggen där akter öfver ... Det här segelstället har kostat mig själf tio dollars i vänpris. Det är så godt som nytt. Jag har tagit upp det för tio dollars här på kvittot, för jag tänkte att herrarne inte se på en så’n bagatell, när det gäller att skaffa sig ett så präktigt segel som det här. Eller hur?

– Naturligtvis inte, svarade Borgman, och tog upp tio dollars, som nästa ögonblick lågo i storekeeperns ficka.

Sedan denne därpå lämnat från sig kvittot, som var i all önskvärd ordning, sade han:

– Ja, nu få herrarne reda sig själfva, ty jag törs verkligen icke vara från mina gäster längre. Som de äro nu, kunna de sätta eld på hela kåken, och det blef mig en svår förlust ... Jag får önska herrarne en god natt och på samma gång farväl. Ty ni ha nog gifvit er af innan jag kommer upp i morgon bittida. Man blir trött efter nattsöl, skall jag säga, och dylikt hör nu en gång till mitt yrke.

– Jo, jag menar det, sade Borgman ... Och allt är nu klart med sumpen?.. Finns det åror?

– Åror ja! De ligga under seglet. Var så god och se.

Och han hoppade än en gång ned i sumpen och visade ett par utmärkta åror, som borde kunna drifva till god fart.

Man skildes med en handskakning, men just när Bugge skulle gå, kom Borgman att erinra sig den lilla kyrkan och sade:

– Hvar bor presten, som predikar här om söndagarna?

– Nu bor han i Dawson, och predikat har han inte här på ett år. Det är för litet samhälle, och ofta har han ej sett till en enda åhörare. Så inte kan man säga, att gudligheten är stor här i trakten.

– Nej, nej men. Religion och mammon passa inte under samma tak.

– Åh, för den delen har man nog sett motsatsen, svarade Bugge. Eller ha herrarna glömt historien om prestsäcken, som inte hade någon botten? De andliga i Klondyke utgöra visst icke några undantag, snarare kan man säga, att de äro små aflatskrämare allihop ... Men god natt nu. Jag måste gå hem till mina vildbasar.

– Det var dumt, att inte presten fanns här på platsen, sade Borgman när Bugge försvunnit. Annars skulle jag med några rader ha underrättat honom om, hvad denne Bugge är för en filur, om han nu inte redan vet det. Men det kan nog också hända, att herden ej är stort bättre än sina får.

– Antagligen, svarade Mats ... Jag är innerligt belåten med hvad som redan blifvit uträttadt. Bara vi nu också vore i väg.

– Vet du hvad? Jag tror vi resa tvärt! utbrast Borgman.

– Tyssst! hviskade Mats ... Hans ’vän’ står därborta på den andra bryggan. Han glor hit allt hvad han kan, och är säkert utställd att spionera på oss ... Tala inte så högt ... Med säkerhet är karlen beväpnad och hans kulor skulle lätt kunna träffa, om vi nu togo oss för att ro där förbi.

De båda vännerna gjorde några slag i ’köpingen’, innan de beslöto sig för att uppsöka den ’fristad’, som nu Bugge erbjudit dem. Innan det blef alldeles mörkt, voro de emellertid på ort och ställe, och funno mycket riktigt tvänne liggplatser i en kammare, som äfven tycktes vara snickareverkstad, att döma af en gammal hyfvelbänk och en svarfstol, som stodo där. Men af verktyg kunde man ej upptäcka det minsta, såvida de ej lågo nedlästa i en stor kista, som stod vid kammarens enda fönster, en liten glugg med utsikt åt floden.

Borgman funderade på att bryta upp denna kista, för att möjligen kunna erhålla några vapen. Mats var icke med på detta; men ett långt rep, som hängde på en spik, tog han ned och sade:

– Det här kan bli vapen nog.

– Hur så? Kanske du tänker hänga bofvarna, innan du har dem fast? Med säkerhet komma de att anfalla oss med revolvern, hvilket är så mycket troligare, som de vela, att vi inte ha ett enda skott att skicka tillbaka.

– Ja, så har jag tänkt, svarade Mats lugnt, i det han slängde ena ändan af repet åt Borgman ... Tag detta och ställ dig på andra sidan dörren. Så där ja! Vi göra fast repet ungefär i höjd med deras smalben ... Detta skall icke märkas, hvad jag tror, då de komma smygande samt tro att vi sofva som bäst ... Jag misstänker, att de ha med sig en lykta för att kunna lysa på oss, innan de gifva fyr. Men skenet från en lykta är under lyktans botten lika med noll. Och naturligtvis hålla de upp den så högt, att inte ens en glimt faller på repet ... Hattarna lägga vi i sängarna för att vilseleda dem ... Själfva ställa vi oss på hvar sin sida om dörren ... Sen gäller det bara att passa på, när skurkarna lyfta sina vapen, eller ock stå på näsan öfver repet, och kunna vi bara afväpna dem, skall det andra nog gå som en dans.

– Utmärkt, svarade Borgman. Och den här påken, som jag just nu fick tag i, skall nog dunka ur dem alla funderingar på att råna oss.

– Vi få väl se. Knuten är bara att raskt få ett öfvertag. Bestraffningen kunna vi sedan rätta efter omständigheterna. I alla fall göra vi fast repet med det samma, för snart är här mörkt som i grafven.

Som man emellertid hade svårt att angöra repet såsom man ville ha det, emedan man ej kunde finnna någon spik, kom man att ändra planen så tillvida, att repet lades alldeles invid tröskeln, hvilken banditerna måst passera. Så snart detta var gjordt, skulle man med förenade krafter draga till, och på detta sätt ovillkorligen fälla dem båda två med den opåräknade snaran, hvarefter afväpningen ej borde bli en alltför svår sak. Detta sätt hade dessutom den fördelen, att ej kunna bli så lätt upptäckt som det förra.

Ändtligen på det klara med hvad som skulle göras, ämnade Mats slå sig ned på en af bäddarna – som bestod af hudar, lagda på ett par upp- och nedvända lådor – då han hastigt drog undan sin hand, vid det att denna kom i beröring med en klibbig massa.

Han gick fram till fönstergluggen, och förde handen mot den strimma ljus, som silade in, och lät i samma stund höra ett utrop, som genast kallade Borgman till hans sida:

– Blod! sade Mats ... Ser du?

– Ja, nog syns det att det är blod.

– Det här tycks vara en riktig mördarehåla, fortsatte Mats. Jag hade så när slagit mig ned i en knappt stelnad pöl. Lys med en sticka, få vi se.

– Å nej! Vi ska inte vara dumma och oroa dem. Ty jag misstänker, att man utifrån håller utkik på den där luckan ... Saken är i alla fall tydlig nog. Vi ha haft föregångare, och dess ha varit dummare än vi. Det skall man nog bli varse.

Han hade knappt hunnit säga dessa ord, förr än Mats hviskade:

– Jag ser nu en lykta där ute. Det tycks som om man tvärt skulle ämna sig hit.

– Mycket möjligt? För han tror nog, att sofmedlet redan har börjat verka ... Och två äro de. Kan du inte se dem?

– Jo, nu! Det är Bugge, som håller lyktan.

– Och den andra kanaljen tycks ha ett långt rep i handen, ser jag ... Pass på, du min gosse, så att du inte själf blir bunden med det där repet, fortsatte norrländingen med ett kort skratt ... Och nu till våra platser!

Nästa ögonblick stod Mats och Borgman på hvar sin sida om dörren, och repet var utlagdt såsom nyss blifvit öfverenskommet. Dessutom hade Borgman den omtalade påken i beredskap.

Väntan blef emellertid ganska långvarig, åtminstone tyckte Mats och hans vän, att mer än en timme måste hafva förflutit, sedan de sågo lyktan och hörde första ljudet af de inträdande, då dessa smögo sig fram mot den till vindskammaren ledande mycket branta trappan eller snarare stegen, som stupade alldeles rakt ned och ej tillät mer en än i taget att komma upp.

Nu lystes dörröppningen upp af lyktan, och en svagt hviskande röst hördes säga:

– Hör du, om de snarka?

Ögonblickligen drog Mats ett par kraftiga timmerstockar, och Borgman var icke sen att följa exemplet, hvarpå man snarkade i korus.

– Visst tusan snarka dom, sade Bugge, han, som gick först ... Håll dig tätt efter, och tag godt sikte, så går det här lika ledigt som när vi knäppte den där skotten i förgår ... Jag vet, att de här gökarna äro vid god kassa.

Mats och Borgman, som nu hukat sig ned i hvar sitt hörn af kammaren och höllo repet med fasta grepp, hörde dessa ord, och kände båda en rysning genombäfva sina lämmar. – Situationen var också egnad att framkalla oro; ty minsta ljud, som skulle kunna förråda dem, hade varit signalen till ett blodbad, mot hvilket de vapenlöse icke kunde skydda sig.

Nu stod Bugge på tröskeln. Bakom hans fötter syntes medhjälparens hufvud sticka upp.

Ännu ett steg, och Bugge var inne i kammaren, höjande lyktan öfver sitt hufvud, och siktande mot den ena sängen, där Mats lagt sin hufvudbonad.

Nästa ögonblick föll ett skott.

Nu var äfven medhjälparen i kammaren, och en kula från hans revolver flög hvisslande mot den andra bädden, när Borgman ryckte till helt lätt i repet, och gaf Mats den öfverenskomna signalen.

Ett kraftigt och blixtsnabbt sveptag och ... skurkarna tumlade öfver ända.

Mats och Borgman kastade sig öfver dem med riktiga tigersprång, och innan bofvarna ens hunnit gifva upp ett ljud, voro de bedöfvade af några kraftiga knytnäfslag, samt bundna till händer och fötter, just med det rep, man fört med sig för att släpa bort de plundrade. Lyktan, som slocknat, blef tänd, och fångarna lades på en hög bräder, där deras käkar fingo hvar sitt trästycke att bita i, så att de ej kunde ropa på hjälp.

– Det gick litet galet det där, Mr Bugge, sade Mats.

En kvart senare kvicknade Bugge till, och stirrade med fasa på smäländingen, som stod där belysande honom med lyktan.

– Det gick litet galet, det där, sade Mats skrattande. Egentligen borde jag nu skjuta er som en hund; men jag vill inte, att ni skall skiljas från lifvet utan dom och rannsakning ... Vi träffas i Dawson, tänker jag. Och då skall ni äfven få höra talas om den där skotten, som ni mördade i förgår.

Vridande sig som en orm, sökte Bugge att göra sig fri från sina band. Men dessa voro sega och väl knutna, och skälfvande af raseri hörde han nu Mats säga, i det denne och Borgman lämnade de bundna, hvaraf den andre ännu ej återfått sansen:

– Tack för sumpen! Priset blef billigare än ni tänkt, och lämnat kvitto på.

————

FYRTIOFÖRSTA KAPITLET.

En strandsatt bandit.

Stor snabbhet var nu af nöden, om man ville undkomma de båda skälmarnas hämd, som nog ej skulle låta vänta på sig, så snart de blifvit befriade från sina band. Detta kunde gå fort nog, om man saknade dem och begaf sig till den helt visst äfven af de andra skurkarna kända snickareverkstaden. Ty att Mr Bugge, dansken, var anförare af ett helt röfvareband, syntes ligga utom allt tvifvel.

Ej utan viss oro nådde man stranden, men just i detta ögonblick kom det fram mot dem en tredje person, som hotfullt frågade, hvad de gingo där nere och spånslogo efter.

Borgman gaf till svar, att detta på det hela taget icke angick den frågande, men ville han ha besked, kunde han dock få veta, att man ämnade sig ut på floden.

Och med dessa ord hoppade han ned i den ärligt köpta sumpen.

– Ämnar ni ta' den där? sporde mannen ännu mer hotande.

– Det var just meningen det, svarade Borgman.

– Sumpen tillhör *mig*, sade mannen.

– Er?... Ingalunda, den är *min*, fortsatte Borgman ... Jag har i dag köpt den af Mr Bugge.

– Bugge?

– Just af honom, och jag har till och med kvitto på köpet.

– Gäller inte ett dugg, när den är min, och *jag* har inte sålt den och tänker inte heller sälja den.

Situationen var verkligen pinsam. När som helst kunde man befara, att Bugge skulle komma lös, jämte den andre, hvilket man fick en tydlig bekräftelse på, när mannen fortsatte:

– Vi få väl höra, hur det hänger ihop med denna sak, när Bugge kommer ned. Han gick upp i boden ett slag, men som han har dröjt bra länge, ha vi skickat dit ett par pojkar efter honom.

Borgman insåg, att det skulle vara mer än oklokt att invänta Bugges ankomst, och åberopande sig på sitt kvitto, svarade han:

– Den där affären få herrarna reda ut sinsemellan. Jag har verkligen icke lust att vänta.

– Så, inte det? Kanske den här kan komma er på andra tankar, fick Borgman till svar, i det mynningen af en revolver riktades mot honom ... Rör ni en enda fena för att lägga ut, så smäller det.

Mats, som stod alldeles bredvid denne Bugges värdige stallbroder, uppfattade genast, att här måste handlas med raskhet.

Och innan banditen kom sig för att äfven taga denne motståndare i närmare ögonsikte, fick mannen en törn öfver bröstet, så att han dansade rundt ett par tre hvarf, hvarpå han hufvudstupa störtade ned i sumpen, nära nog kantrande den lätta farkosten med sin tyngd.

Borgman tog genast vid, kastade sig öfver bofven, och lyckades ändtligen efter en vild brottning afväpna honom, under det att Mats icke dröjde med att lägga ut, samt gripa till årorna.

Detta var äfven i grefvens tid, som man säger. Ty nu hördes larmande röster från stranden, och hetsjakten på floden kunde när som helst taga sin början.

Men äfven detta hade Mats beräknat när han beröfvade de andra båtarna, som lågo vid denna brygga, deras åror, innan han stötte ut från land. Dessa voro således obrukbara för förföljandet, och den stora pråm, som äfven fanns vid stranden, var just icke anpassad för kapprodd, betydligt klumpig som den var samt därtill fastläst.

Denna omständighet, jämte det ganska intensiva mörkret, gynnade flykten, och man skulle kunnat glida undan ännu fortare, än man nu gjorde det för *ett* par åror, om äfven Borgman haft fria händer.

Men nu hade han fullt upp att sköta med mannen, som låg nedpressad på sumpens botten, där han slet och vred sig af alla krafter, i hopp om att kunna göra sig fri från Borgmans järnfasta grepp, allt under det han häfde upp det ena vilda skränet efter det andra, ropande på hjälp, både på engelska och tyska, samt något annat språk, som Borgman ansåg vara spanska, men som i själfva verket var en eskimåmunart. Orden voro ett hastigt uppräknande af:

– *Soukwaihlouten! Soukwaihlouten!... Agoliaketuk!*6

– Håller du inte 'klaffen' på dig, sade Borgman – rädd att 'fångens' skrik skulle kunna hjälpa de på stranden varande att sikta, trots mörkret – så klämmer jag af dig strupen.

Och när detta hot ej syntes hafva någon inverkan, satte han slutligen tummen mot banditens hals, och tryckte till, så att skriken dogo bort i ett doft rosslande.

Han vände sig därpå till Mats, som alltjämt rodde för brinnande lifvet, samt sade:

– När vi hunnit ner ett par mil, kasta vi upp den här gynnaren på stranden. Han är inte död, och kommer att kvickna till just lagom för att börja en liten promenad, hvilken nog skall göra honom spak.

Och i det han pekade mot det håll, där bryggan var belägen, sade han skämtande:

– Nu tyckes det inte vara ondt om amunition längre. Se hur det blixtrar. Och skräller gör det, så man kan få ondt i öronen.

– Jag hör det, jag, svarade Mats lugnt, i det han dref fram sumpen, så det forsade om stäfven ... Den här gången tänker man då inte på att spara sina skott åt vargarna ... Ja, detta är till och med ett rent slöseri; ty inte är man väl så galen, att man tror sig om att kunna träffa oss.

När man rott ungefär en timme, började den nästan strypte att visa tecken till lif. Och för att inte på nytt låta honom skrika, samt signalera hur långt ut man nu befann sig, styrde Mats in mot land, så godt han kunde det i mörkret.

Snart tog sumpen törn, och på en framskjutande klippa släpade man upp banditen, försiktigtvis behållande hans revolver.

Ett par minuter senare var det två par åror, som drefvo fram sumpen, och många årtag beböfdes det icke, förr än man åtminstone den natten kunde anse sig utom all fara för att bli upphunna af röfvarebandet.

Ungefär vid dagningen uppnådde man mynningen vid Whit River och hade då tillryggalagt icke mindre än nittiosex engelska mil, d. v. s. ungefär 16 svenska mil!

Att man kunnat tillryggalägga denna stora vägsträcka på föga mer än tio timmar, kan låta otroligt. Men dels

hade man hela vägen god medström, dels rodde man, som sagdt, för lifvet, och slutligen hade man stor hjälp af en god nattbris, som med bidevind höll det ganska stora seglet fyldt under senare delen af resan.

Vid mynningen af White River, som här är två hundra engelska fot bred, måste man hvila för att hämta nya krafter. Den rodd, man gjort denna natt, kunde också anses vara ett världsrekord, och har säkert icke öfverträffats af några andra roddare på Yukon hvarken förr eller senare.

Man hade nu kvar endast sjuttiofem eng. mil af vägen till Dawson City! Och efter all beräkning trodde man sig om att kunna nå detta så länge efterlängtade mål tidigt följande morgon, äfven med inräknad tid för ett par tre timmars sömn, afdelad i vakter, så att man ej behöfde bli öfverraskade.

Man hade icke hunnit långt ut på Yukon, när färden fortsattes, förr än man kom till en punkt – cirka hundra fot – nedan om White River, där det lät som om man for fram öfver kolsyradt vatten, bubblande och sorlande som detta, och väckande en viss oro hos Mats, under det att Borgman lugnt förklarade, att han hört omtalas detta fenomen af ’klondykare’, som färdats denna väg. Han sade äfven, att det en hundra mil nedanför White Rivers källor skulle koka ännu intensivare i vattnet, och man hade ingen annan förklaring på detta sällsamma naturfenomen, än att det kunde bero på vulkaniska orsaker. På rent vetenskaplig väg vore orsaken emellertid icke än konstaterad, och några farliga följder af detta brusande vatten hade man icke försport.

En tio eng. mil längre ned passerade man Stewart River, som rinner ut från en vacker dal, i hvilken man sysslat åtskilligt med guldgräfveri.

År 1885–86 fanns där en koloni på fyrtio män, som lyckades samla omkring 25,000 dollars, trots mycket primitiva metoder att få fram guldet. Det säges till och med, att Stewartfälten skola kunna rivalisera med dem vid Klondyke, på grund af mycket rika guldkvartslager, och år 1887 trängde en man, Mac Donald, betydligt långt upp i Stewart River, samt konstaterade, att denna flod, samt många af dess tillflöden, kunde befaras med ångbåtar.

Tjugo eng. mil nedanför Stewart River, nådde man Sixty Mile Creek, en ganska strid biflod, äfven den känd för att hafva guldgifvande stränder. Sålunda har en man vid en claim, kallad Miller Creek, fått fram guld till ett värde af ej mindre än 30,000 dollars! Äfven vid andra flöden till Sixty-Mile River – såsom Glacier, Gold och Bed Rock Creeks har man funnit guld i ganska aktningsvärd mängd.

Här vid mynningen fingo Mats och Borgman redan på långt håll se röken från människoboningar, och snart erforo de äfven, att de nu hunnit fram till befolkade trakter.

Man landade och fann en plats, som var försedd både med ’store’ och såg. ’Värdshuset’ var likt alla andra sådana i dessa bygder, således utan all slags komfcrt. Däremot hade sågen ganska stor betydelse såsom fabrikationsort för en del byggnadsvirke med hufvudsaklig afsättning på Dawson City.

Här sammanträffade våra svenskar för första gången med verkligt arbetande guldgräfvare, och ej blott sådana, som skulle bli det.

Ej långt från landningsplatsen låg nämligen ett guldfält, som sedan någon tid börjat bearbetas, och nyfikenheten dref Mats och Borgman att göra en påhälsning därstädes, för att stilla en länge närd och förlåtlig nyfikenhet.

Ett häftigt snöglopp under dagens lopp gjorde landskapet mycket vintrigt. Men någon egentlig kyla hade ännu inte inträdt

Mats vid det första guldgräfvarelägret. *(Efter fotografi från Miller Creek).*

trädt, och gräfningarna pågingo med full fart, när Mats och Borgman anlände.

Det vore orätt att säga, att den lilla utflykten var vidare instruktiv. Men man fick emellertid en liten inblick i hvad som väntade, när man själf skulle till med en guldgräfvares långt ifrån lätta och ännu mindre bekväma sysselsättning.

I en brant skogsbacke syntes ett dussin män släpa och slita som riktiga jordschaktare, gräfvande och bändande samt sprängande, så att jord, stenar och snö yrde om dem, under det att andra hade till uppgift, att i kärror nedfrakta den guldkvarts, som man misstänkte, eller af vissa tecken tog för afgjordt kunna innehålla den med så stor möda eftersträfvade metallen.

Mats hade stannat utanför en af dessa guldgräfvares hyddor, en jordkula, delvis beklädd med bräder och i öfrigt liknade en större småländsk potatisgrop.

Och han kom på underliga tankar, när han måste inse, att för många af desse män – som här sträfvade och arbetade mer än de kanske någonsin gjordt, som här sleto ondt och lefde nära nog sämre än många djur – för många af dessa skulle resultatet bli vida sämre, än om de i sina respektive hembygder nedlagt motsvarande energi i det yrke, eller i den näring, hvilken varit deras, innan guldfebern lockade dem ut till detta oftast endast på löften rika land.

Och hur skulle det ändtligen gå för honom själf?

FYRTIOANDRA KAPITLET.
Vid målet.

Det var tidigt en vacker septembermorgon, som Mats landade vid en af Dawson Citys ganska provisoriska 'träkajer' och satte sin fot i den stad, där han sedan skulle gå igenom en hel rad af spännande äfventyr.

Han var således vid målet för sin långa färd, som varat allt sedan den dag, då han steg ombord på 'Svithiod' och lämnade Kalmar.

Mycket hade händt på denna tid af närmare tre månader, och mycket hade han fått se af en värld, som han tidigare endast kände till helt litet af genom skolböcker och hörsagor, samt – specielt beträffande Amerika – genom några s. k. indianromaner.

Verkligheten hade i mångt och mycket öfverträffat hans förväntningar. Och äfventyren hade trängt sig på honom i så tät följd, att han aldrig fått en stund öfrig att liksom smälta intrycken af dem, genom att i minnet rekapitulera hvad som händt.

Men främst af allt, högre och luftigt renare af allt, som händt honom, stod dock minnet af hans sammanträffande med den unga, älskliga, hjälpsamma och godhjärtade Judit. Och det var också henne, han egnade sin första tanke, när han första gången satte sin fot i den stad, dit så många tusenden män från jordens alla hörn strömmat och än strömma samman, för att finna den magiska nyckeln till jordelifvets lyckoportar – *guldet!*

Men innan vi följa honom vidare på utvecklingen af denna resa, och deltaga i hans äfventyr, böra vi nu kanske nämna något om själfva hufvudplatsen för desamma, sådan den tedde sig, då Mats var där.

Namnet fick denna ort efter en doktor Dawson, som först utstakade gränsen mellan Alaska och det s. k. North-West- Territory.

I allmänhet synes Dawson City likna alla andra s. k. ’settlements’ i Alaska, ehuru Dawson nog kan anses vara gynnad af många företräden i jämförelse med andra platser af stads- eller köpingsrang i dessa vildmarker, såsom t. ex. Forty Mile City, Circle City och andra, som Mats äfven fick tillfälle att besöka.

Hufvudorsaken till detta är väl närmast att söka i det sakförhållandet, att Dawson City har bättre läge och bättre mark, än någon af de andra orterna, och att man till följd af detta enades om att göra just denna ort till ett centrum för hela det klondykiska guldgräfveriet, en hufvudplats, där man samlades, och en utgångspunkt för den handel med hundratals millioner guld, som där sammanföres för vidare spridning till den efter guld törstande världen.

Något, som särskildt utmärker ’guldstaden’, och som ju var att vänta, är att man där före allt annat tänkte på öppnandet af alla slags ’Stores’, ’Hotels’, ’Restaurants’ och ’Saloons’; och det lär väl knappast finnas en stad på hela jorden, som i förhållande till folkmängd och storlek har att uppvisa sådan mängd publika lokaler som Dawson City, ehuruväl andra ’städer’ i Alaska nog icke stå långt efter.

Lägger man till detta, att dylika lokaler äfven öfverflöda vid snart sagdt hvarje klondykisk guldgräfvareort, kan man godt säga, att i denna annars mycket vanlottade afkrok af världen, behöfver man icke lida brist hvarken på lifsförnödenheter eller stimulantia eller nöjen, om man bara har pängar! Ty pänningen är här mer än annorstädes värdemätaren på *allt!* Utan guld skall man få dö som en hund midt i allt därvarande öfverflöd, och allt hvad man behöfver kan endast ernås till onaturligt oskäliga pris, mot hvilka procenteriets beryktade ’firtiprocent’ är en bagatell.

Men man har vid inrättandet af dessa ’etablissements’ fullständigt bannlyst all elegans och kraf på komfort.

Restauranterna i Dawson City äro inga ’guldkrogar’, om man därmed menar en till äcklighet uppdrifven osmak för det dekorativa, men väl rent af fabulösa *guldgrufvor* för dessa lokalers innehafvare.

Guldsand och guldstycken blänka där hvarje kväll i innehafvarens kassalådor till ett värde, som mången storstadskrog – Paris och London icke undantagna – sällan kan uppvisa, och detta fast ’etablissementet’ oftast endast består af ett uselt skjul, hvars bestämmelse endast angifves genom en smutsig flaggtrasa, och otympliga oftast på engelska affattade skyltar, mången gång lika lögnaktiga, som innehafvaren är okunnig om beredandet af de delikatesser, hvilka han med denna skyltning säger sig kunna prestera.

När Mats kom till Dawson, fanns det bara egentligen ett ställe, som kunde göra något slags anspråk på att med berättigande – ehuru klent äfven där – ståta med namnet ’Restaurant & Hotel’, och detta var det etablissement, som gick under namnet ’Alaska Commercial Company’. Denna lokal måste hvarje ’finsmakare’, som ej medför egen proviant, öfverlämna sig åt, om han har – råd. Och trots de höga prisen, har man icke hört, att någon af dessa ’finsmakare’ funnit annat än mycket medelmåttig husmanskost serverad på *den* hufvudrestaurantens alltid flottiga duktyg, och mindre väldiskade tallrikar ... Detta är emellertid den enda restaurant i hela Dawson, ja, i hela Alaska, som består sina gäster med lyxen af duktyg – aldrig dock servetter. – Men utgifterna för den lyxartikeln *tvätt* äro nog mer minimala än för någon annan matlokal i hela världen af sådana nämligen, som bjuda på ’*dukade* bord’.

Folkmängden i Dawson belöpte sig i slutet af 1897, då Mats kom dit, till cirka 3,500 individer, men är nu mer en femdubblad. I förhållande till folkmängden, var det emellertid ganska ondt om bostäder, af hvilka många endast voro kojor på ett enda rum, och åter andra stoltserade med en resning på ända till tre våningar.

Alla dessa bostäder voro dock mycket slarfvigt uppförda, särkildt om man tar i betraktande den ofta oerhördt stränga vinter, som kan vara rådande på denna plats.

Ofta får man äfven, trots den skarpa kölden, nöja sig med att i Dawson City bo i – *tält!* Sådant händer emellertid endast fattigt folk och guldgräfvaredrängar utan sysselsättning, och att det finns godt äfven om sådana, kan man döma af det stora antal tält, som ännu står kvar när vintern bryter in. Under sommartiden, den korta, och af moskiter öfverflödande sommaren, som just för dylika plågoinsekter blir rent af outhärdlig i dessa trakter, ser man hela rader tält resas upp, delvis gifvande staden en prägel af militärläger. Man föredrar då dessa jämförelsevis svala boningar framför brädskjulen, där moskiterna rent af våldsamt mota ut dessa bostäders rättmätiga innehafvare och samlas i en massa, som gör det mest sataniska, surrande oväsen man kan tänka sig, ju värre ju längre det lider mot den korta natten, då de blifva som mest efterhängsna.

Någon har sagdt:

»Kylan och vintern i Klondyke kan man fördra äfven under ganska knappa omständigheter, för alltid hittar man på någon råd; men sommaren med dess moskiter gör detta land till ett på jorden förverkligadt helvete. Vore man ock millionär, och kunde skaffa sig alla möjliga skyddsmedel, skulle man dock icke kunna undgå moskitosplågan!»

Också är det endast törsten efter guld, som kan förmå en människa att uthärda med dessa plågor och man har sett guldgräfvare, från hvars hud blodet strömmat efter moskitosbett (ur afrifna bulnader efter sådana), men som dock med spartanskt dödsförakt vaskat eller gräft efter den kära, lysande metallen, tills att de utmattade störtat som träffade af dödens lie.

Bland 'remarkabla' byggnader i Dawson City, får man icke glömma Mr Leducs 'palats' vid Main Street, Dawsons förnämsta gata.

Som illustrationen utvisar, är detta 'palats' stort icke annat än en fäbod, med små, eländiga fönstergluggar, låg entré, och visthusen sammanbyggda med själfva corps de logiet.

Men den mannen, som eger detta hus, Mr Joe Leduc, har rätt att låta kalla sig 'Dawson Citys grundläggare', och på sitt guldgräfveri har han blifvit mångmillionär, samt eger nu ett af

Newyorks magnifikaste palats vid Femte avenyen, Newyorks förnämsta gata, där hvarje hus bebos af millionärer.

Mr Leducs hydda i Dawson City.

Leduc var emellertid med på 'den gamla goda tiden', då konkurrensen om guldet ej var så

stor i Klondyke. Redan 1883 sammanträffade löjtnant Schwatka [7] med Leduc, som då helt ensam påtade efter guld i dessa trakter, och i Dawson City var det, som han inrättade sitt hufvudresidens och 'kontor' med bostad både för sig och de män, som han efter hand tog i sin tjänst.

Jämförd med andra byggningar blef Leduc's hus länge stadens förnämsta 'arkitektoniska' verk, men är numera vida öfverträffadt såsom sådant.

Joe Leduc var också ett namn, som nämndes med viss respekt och med afund, när Mats kom till Dawson; och att Mats äfven fick med denne man att göra, skola vi i det följande erfara.

Ehuru klimatet, såsom vi nyss sagt, är synnerligen strängt i Dawson City, kan mången dock uthärda det mycket väl, utan att bona om sig ens närmelsevis så mycket, som man vintertiden gör det i t. ex. Stockholm. Sålunda betraktas innanfönster såsom en dyrbar lyx; ja, ofta nog nöjer man sig enbart med luckor, som under de korta vinterdagarna få stå öppna för att insläppa ett nog så sparsamt dagsljus. Äfven när kylan där smäller till som värst, är den dock ganska fördraglig, på grund af att det sällan blåser; men inträffar blåst, eller ännu värre storm en kall vinterdag i denna stad, då är det bäst att man kryper i lä någonstans, ty i annat fall kan man lätt bli förfrusen.

Nu bör man icke heller glömma, att man i Klondyke förstår att anlägga kläder efter naturförhållandena. Man har i detta afseende närmast hämtat idéer efter eskimåernas 'säsongnyheter' i modeväg, något enformiga, det är sant, men i ersättning så mycket mer praktiska och hufvudsakligast med pälsvaror till materiel.

Vintern i Dawson och hela denna trakt af Alaska börjar som vi förut haft tillfälle meddela i oktober, men ofta långt tidigare. Exempel har funnits, då man redan i Juli sett vintern bli bofast därstädes; ofta i slutet af augusti! När den då efter vanligheterna ej gått förr än i slutet af Maj följande år, har man således haft Bore till en mycket despotisk herre under hela *nio månader!* Till de öfriga årstiderna, vår, sommar och höst, har man då icke haft mer än *tre* månader, och af dessa har sommaren fått styfmorslotten. I allmänhet beräknar man dock, att Yukon – denna landets så högst betydande pulsåder och samfärdsväg med hela den öfriga världen – bryter upp i slutet af Maj, och då väntar man, att sommaren skall bli varaktig nog.

Hvad som emellertid ur natursynpunkt gör en vistelse i Dawson högst besvärlig, är de oerhörda massor snö, som vräka ned. Men det egendomliga med denna snö är ej att den tornar upp sig till väldiga drifvor, som stänga trafiken, utan att det snöar, så att man skulle bildlikt kunna kalla det för ett intensivt *snödam*, bländande, genomträngande, ja, andedräktsberöfvande. Så breder det ut sig till en djuplek af föga mer än en meter; men resten försvinner, man vet inte hvart!

Att snöglasögon därför äro en viktig beståndsdel i en klondykisk guldgräfvares utrustning är naturligt; men om dessa väl kunna hindra att 'dammet' lägger sig på ögonen, kunna de i alla händelser icke göra, att man ser ens handen framför dessa ögon, när det stundom snöar hela veckor utan uppehåll och med en intensitet, som är obeskriflig och omöjliggör allt arbete utomhus, ja, till och med den kortaste promenad.

Vinterdagarna äro mycket korta i denna stad och denna trakt.

Hvad sägs t. ex. om en dag på endast *två* timmar!

Och då får man räkna denna *dag* med både dagning och skymning!

I ersättning har man ett ganska ofta rådande intensivt norrsken, och att marken så att säga lyser af sig själf genom reflex af snön.

Under den korta högsommaren är det dagsljus dygnet om; solen är nämligen då fullt uppe tjugotvå timmar, och resten af dygnet råder ett mycket behagligt dunkel såsom i det nordliga Sverige med dess bekanta, härliga högsommarnätter. Någon punkt att kunna få se 'midnattssolen' finnes emellertid icke i hela Alaska.

För att slutligen beröra de klimatiska förhållandena i Dawson City och omnejd med ännu några ord, måste vi på det bestämdaste protestera mot de hemska uppgifter, som många tidningar lämnat rörande den därstädes härskande stora dödligheten.

Harry de Windt lämnar härpå ett karaktäristiskt exempel när han skrifver:

»Man bör med stort misstroende mottaga de sensationella historier, som äro i omlopp, beträffande den stora mortaliteten i Dawson City. En engelsk tidning har bland annat kunnat omtala, att under vintern 1897–1898 förekommo öfver 2,000 dödsfall i detta distrikt. Det förargliga med denna uppgifts sanningsenlighet är emellertid, att under nämnda tidpunkt fanns det icke mer än cirka 1,200 människor på hela orten i fråga!'»

Att många dö där, är likväl sant. Men detta har mindre sin orsak i klimatiska förhållanden än i umbäranden och brist, som blifvit och ännu äro en nödvändighet på en plats, där lefnadsvillkoren ställa sig så enormt dyra, som i Klondyke, specielt dess hufvudort. Man vet äfven, att många fall af död genom svält inträffade nämnda vinter och äfven den följande, och Mats Olsson jämte Borgman voro äfven nära däran, som vi skola

finna.

Under sistnämnda vinter vet man äfven genom auktoriteter i Washington, att den sista säcken mjöl såldes i Dawson City den 10 september! Från den dagen kom icke någon ny sändning för än nästa vår, alldenstund att de två ångare, hvilka väntades upp med spannmål, stötte på grund och ej blefvo flott förrän isen åter bröt upp.

Mats kom således att vara med om en hungerepedimi, som Dawson City förr dess bättre icke sett maken till och ej heller mera behöfver frukta för, tack vare helt andra kommunikationer än hvad som fanns då. Och den vintern 1897–1898 står också som ett hemskt minne för alla dem, hvilka då uppehöllo sig i staden eller vid fyndorterna.

Beträffande dessa bör det i förbigående anmärkas att det antagande, som gjorts och äfven publicerats, att dessa skulle ligga koncentrerade i närheten af Dawson – detta antagande är alldeles falskt.

Dawson ligger icke midt i själfva claims-distriktet icke ens vid floden Klondyke, biflod till Yukon, hvilkens mynning dock är alldeles midt för Dawson och vid hvilken uppblomstrat en liten stad, som bär den guldförande flodens namn, samt 1897 stod i förbindelse med Dawson medelst en färja, hvars skröplighet ansågs vara så stor, att en färd med den färjan kunde anses lifsfarlig.

För den, som ämnar slå sig ned någon tid i Klondyke, särskildt såsom guldgräfvare, kan det vara godt att veta att ett dylikt äfventyr kan kosta lifvet om man ej har goda lungor. Ej heller bör man riskera en dylik färd, om man lider det minsta af rheumatism. De, som hafva sådan åkomma eller anlag för denna, kunna nämligen i Alaska utsätta sig för att bli riktiga krymplingar om de ej alldeles duka under för därmed förenade plågor.

Bronchitisåkommor eller annars därmed liktydliga lidanden i andedräktsorganen, s. k. pneumonia, eller ock allmän svaghet och dålig matsmältning, s. k. dyspepsi, som kan härleda sig af olämplig föda eller ej tillräckligt kokad sådan, samt skörbjugg, som man lätt kan åsamka sig genom brist på färsk föda samt därtill vistande i osunda sofrum och genom brist på nödvändigt ombyte af underkläder, äro faror, som mest hota guldgräfvarens helsa i Klondyke.

Man skulle tycka att talet om ’bristen på frisk luft’ kan låta löjligt när det rör Klondyke. Men denna brist har dock sin förklaring i det sakförhållandet, att många guldgräfvare just för den ’sköna värmens skull’ göra sig riktigt riskabelt trångbodda. De kunna inhysa sig en tre, fyra man i små kyffen, hvars alla gluggar och springor bommas igen på det sorgfälligaste med mossa och trasor samt upphettas med kamineldar, brasor och lampor; och innan de veta ordet af eller ens tänka på att sköta sig genom nödvändiga tvagningar, hafva de åsamkat sig en skörbjugg, som, om den ej medför döden, i alla fall kan bli besvärlig nog.

Botemedel emot detta är svårt att erhålla. S. k. *lime juice* är mycket dyrt på platsen när det någon gång finnes därstädes, hvarför man gör bäst att föra med sig ett halft kilo eller så af s. k. citric-acid-kristaller samt en flaska citronolja, hvilka medel visat sig vara mycket verksamma mot skörbjugg.

Slutligen bör äfven anföras, att smaken för de trånga och osunda bostäderna alstrat en sjukdom, som till 1896 var alldeles okänd i Klondyke, nämligen tyfoidfeber, och för denna farliga feber hafva många dukat under därstädes äfvensom i andra klondykestäder, specielt Forty-Mile-City.

En framstående läkare, dr. Surgeon Wills, som vistats i Klondyke, har i en af sina rapporter skrifvit följande:

»Endast måttliga, starka och friska män och kvinnor böra resa till guldfälten i Klondyke. Äfven bör det vara individer, som äro praktiskt anlagda, sådana, som äro vana vid att hjälpa sig själfva äfven under mycket kinkiga belägenheter. Särskildt böra de låta undersöka sina lungor innan de resa dit äfvensom konstatera, att

de äro fria från rheumatism och anlag för sådan. Äfven böra de veta med sig, att deras leder äro i godt stånd, specielt knälederna, så att de icke lida af att hastigt tröttas af ansträngningar, synovitis eller andra åkommor. Man bör icke heller underlåta att närmare observera sitt temperament. Man bör vara af gladt, sangviniskt lynne och med sinne för arbetsamhet. Att icke ega gladt humör kan i Klondyke icke uppvägas af att man är arbetsam, ty det finns godt om orsaker till att där hemfalla åt olust, melankoli och pessimism.»

Så långt denne läkare, som kände sin sak och som specielt beträffande den sista punkten i denna rapport kunde med exempel belysa, att svårmodiga naturer därstädes ofta ådraga sig obotliga sinnessjukdomar.

* * *

Mats och Borgman kommo så att säga i hög tid till detta mål för deras resa.

Vintern stod för dörren, och af dess allvar hade de redan fått pröfva på en del.

Emellertid var det en vacker dag när de stego i land. Solen sken och luften var jämförelsevis varm. Och de små låga kojorna äfvensom de jämförelsevis höga skjulen – stadens ’palats’ – tedde sig som en ojämförligt angenäm bild efter den sträcka ödemark de haft att passera allt från Dyea. Hvad som äfven bidrog att göra den vy, som här mötte deras blickar, mycket tilltalande var åsynen af ett veritabelt kyrktorn, som dock senare visade sig kröna taket af ett *katolskt* kapell.

Den från dansken Bugge på rätt sällsamt sätt förvärfvade sumpen, gjorde man fast och läste med ett lås, som Borgman funnit i en låda under en af tofterna; och som man ej var besvärad af annat resgods än hvad man gick och stod i var det bara att klifva på, i förhoppning att ett blidt öde snart skulle föra dem till ett något så när trefligt logi, ty främst af allt hade man nu behof af att ordentligt få hvila ut och stärka sig med en välbehöflig sömn innan det kunde blifva tal om att på allvar gripa sig an med sökandet efter allt detta guld, som länge legat så lockande i bådas håg.

Man styrde kurs in i staden och fann den långt mindre behaglig på nära håll än sedd från ett lämpligt afstånd. Men man fann äfven, att där rådde ett rörligt lif, ja, till och med oväntadt rörligt, då man helt plötsligt stod midt bland en hel karavan af nya tillskott i befolkningen, en kontingent guldgräfvare, som med en mängd packning lastad på hästar och åsnor, höll sitt intåg i staden, kommande från någon annan väg än den som Mats hade färdats.

Guldgräfvarne gingo i en stark eftertrupp, men deras ledare sutto helt militäriskt till häst och voro iförda den kanadensiska gränspolisens rätt pittoreska uniform.

Just när en af desse gränsridare passerade Mats, kastade han till honom den tygel, med hvilken han hade ledt en packåsna. Exemplet följdes af en annan, som anförtrodde en häst åt Borgman och på så vis kom det sig att dessa två – Mats och hans vän – gjorde sitt intåg i Dawson i spetsen af en hel karavan.

Guldgräfvares intåg Dawson City. *(Platsen efter fotografi.)*

FYRTIOTREDJE KAPITLET.
En äfventyrare i Dawson City.

Man samlades på en öppen plats ungefär midt i staden och där hade äfven så godt som alla invånarne hopat sig för att dels tillfredsställa en här mycket lätt förklarlig nyfikenhet, dels äfven för att af en eller annan landsman få färska meddelanden från hembygden eller åtminstone hemlandet.

Snart nog alla den civiliserade världens nationer voro representerade i den nyanlända skaran, som tagit den s. k. Daltontrail och hade äfven med sig en del slaktboskap, således riktiga delikatesser för en stad, som sällan har att uppvisa en färsk stek på borden.

Många af dessa djur hade emellertid dukat under på färden och af hela den kvarvarande besättningen fanns icke ett enda exemplar, som skulle fått nåd för en annorstädes än i Dawson City boende slaktares blickar. Ty magra och eländiga voro de af alla strapatser, synnerligast af det hårda väder, som rådt sedan någon tid, samt af otillräcklig utfodring med halm och gräs, hvilket man förde med sig i stora säckar, som under nätterna fått tjäna till sängkläder åt karavanens medlemmar.

Hvad beträffar de canadensiske gränsridarne voro dessa icke med karavanen i egenskap af skyddsvakt, något som aldrig händer och icke heller är af nöden, emedan det här gäller att hvar och en får se till att på bästa sätt skydda sig själf och sina tillhörligheter. Ordningsmakten kom helt enkelt till staden såsom aflösning för kamrater, som nu skulle hemförlofvas.

När Mats kom fram till den öppna platsen eller om man nu skall kalla denna torget, hade han icke en utan två packåsnor att leda, snälla, säfliga djur, som snart skulle offras på slaktbänken äfven de under den snart kommande hungersnöden.

På torget infunno sig äfven stadens ’myndigheter’, bestående af en liten poliskår med befäl. Anmärkningsvärd t nog var poliskåren verkligen oproportionerligt liten i förhållande till folknummerären. Men som sagdt; det gällde här liksom på andra klondykeplatser att skydda sig själf och polisen ingrep endast under svårare upplopp t. ex. i någon spelhåla eller i en danslokal samt då större våldsdåd såsom mord, rån och mer omfattande inbrottsstölder var på färde eller rättare sagdt passerat.

Vakten var emellertid beväpnad med skarpa vapen och hade fullmakt ’in blanco’ att bara skjuta på, om så kräfdes. Med de brottslige gjordes för öfrigt processen kort, och för en fälld dödsdom fanns sällan någon appel. Emellertid kan man säga, att dödsdomar hörde till ovanligheterna åtminstone relativt i förhållanden till brottens antal.

Sedan skaran eller karavanen upplösts, spridande sig i olika delar af staden, många omhändertagna af riktiga skurkar ock s. k. ’bondfångare’ samt dessas lockbeten, hade Mats och Borgman intet annat att göra än att följa de öfrigas exempel.

Under vägen blefvo de naturligtvis icke oantastade. Det var lätt att se af de båda männens rörelser och blickar och gående af och an, att man här hade för sig ett par främlingar. Alltid hade dylika någon kassa på sig, värd att byta egare, och man lade därför nu an på dem. Somliga bjödo ut rum, ja hel ’boarding’ d. v. s. inackordering, andra ville stå till tjänst med att anvisa hvar man kunde förströ en timme vid spelborden och där fånga lyckan antingen med poker eller farao eller till och med roulette, hvilket sistnämnda spel såsom varande förbjudet af myndigheterna framhviskades och föreslogs med samma hemlighetsfullhet som man efter mörkrets inbrott i storstäderna bjuder ut skamliga och ofta konfiskerade smutsalster i förseglade omslag. Återigen andra hade lockande förslag i samma stil som månglare ute på på marknader, sålde ’äkta’ guldkronometrar och ’äkta’ diamantringar till fabelaktigt låga priser, naturligtvis på grund af en för säljaren, ’tvingande händelse’ såsom hastig afresa från orten eller dylikt.

Vidare stötte man samman med ett slags gynnare, som äro specielt utmärkande för Klondyke och i synnerhet Dawson City.

En dyliks tillvägagående att lura sin nästa förtjänar några särskilda ord.

Utanför en ’restaurang’ af påtaglig underklass synes en ruskig individ stå och speja. Han har antagligen icke

en cent på fickan, men han har tydligen hela dagen gått omkring och 'profvat' whisky, att döma af hans talgiga blickar, som dock få mera lif när han nu får korn på Mats och Borgman.

Han klifver fram till dem och frågar efter en äktamerikansk knapphändig helsning:

– Herrarne ä' nya i Dawson, inte sant?

Ingen af de båda tillfrågade och antastade akta nödigt att bevärdiga slusken med ett svar ... Men denne är icke mannen, som låter afspisa sig så lätt, utan stiger upp i 'ledet' och fortsätter som om han trott sig höra något svar:

– Jag kan tro det. Vi som ä' bosatta här ha alltid godt öga för nya ansikten ... Och herrarne se min själ ut att vara ett par präktiga pojkar ... Det är just så'na, som vi behöfva här nu, om inte Klondykes millioner skola ligga som på hafsbotten ... Well!... Jag har ett godt förslag ... Herrarne vill ha en god claim, tänker jag ... Inte sant?

– Nej, det vill vi inte, svarade Borgman afvisande. Gå er väg.

– Hvad nu? Är det möjligt, att jag skulle ha sett fel? By God! Det vore då första gången Sam Watkins sett fel ... För ni ska veta att jag tjänt vid The Canadian Mounted Police 8. Och jag var med när Georges Cormack, mannen från Frisco startade här uppe vid Eldorado med sitt guldvaskarejobb ... Så här har jag alla förhållanden på tio fingrar, You know!... Master Leduc är min bäste vän ... Yes, he is!... Men det är en listig fan, må ni tro ... Så inte ska ni vara dumma och köpa någon af hans claims, för då bli ni lurade; allt hvad han säljer i den vägen har han så grundligt sugit ur så att det nog inte finns kvar ett uns på tio pannor ... Men det finns *andra* claims, se herrarna, riktiga guldgrufvor i ordets bokstafliga bemärkelse. Ja, lika gifvande som Bonanza, där äfven Alfred Pelletier, han som kom från Quibec, blef millionär ... han hade för resten claimen n:o 41; herrarna hör, att jag har reda på mig.

Han gjorde en paus, och tycktes observera intrycket af dessa meddelanden om sin lokalkännedom. Men då han hvarken i Mats' eller Borgmans drag kunde finna det intresse, som han väntade, fortsatte han mera direkt på sak, och med en min af djup hemlighetsfullhet:

– Jag nämnde visst, att jag hade reda på bättre claims, än både 41:an, och 1:an vid Bonanza, ja, äfven bättre än n:r 19, som Turgeon blef stormrik på, helt nära Bear för resten ... Och skulle herrarna ha lust att köpa någon af dem, d. v. s. bara muta in dem för lumpna fem dollars hos 'inspektor Constantin', så få ni genast ett »fritt guldgräfvare-certifikat», som vi kalla det ... Och så blir det naturligtvis en lapprisumma åt mig, som anvisar platsen ... Ja, priset komma vi alltid öfverens om, för någon roffare är inte Sam Watkins känd för att vara ... Den sämsta lotten af dessa, jag har fyra, ger minst tio dollars pr panna, och den bästa, som fordrar sprängning, och är en s. k. hill-claim, kan ge sin man en storartad förmögenhet på ett par veckor ... Vidare har jag en 'excellent' bench-claim, som ...

– Men hvarför arbetar ni inte själf i dessa claims? afbröt Borgman, och skrattade humbugsmakaren rakt i ansiktet ... Ni ser just ut att behöfva allt det där guldet för egen räkning.

– Herre, svarade Sam Watkins, utan att det minsta påskina, att han kände sig sårad af främlingens rättframhet ... Man skall inte skåda hunden efter håren ... Jag är kanske rikare än ni tror ... Oss emellan sagdt, är det emellertid så, att jag den ena dagen spelar bort, hvad jag knogat ihop den andra ... Detta är *min* olycka ... Det hjälper icke, att jag gör mig de bästa föresatser i världen ... Herrarne känna till ordspråket: »Vägen till undergång är stenlagd med goda föresatser»... Well! Jag lofvar och svär ... och så suges jag upp af spelbröderna ... I natt som var, spelade jag bort, ja, tro mig eller ej, femtio tusen dollars! Ni kan lätt räkna ut, hur många ounces 9 det blir när ett ounce här stå till tre dollars åtta cents ...

Han gjorde en ny paus och fortsatte sedan, allt jämt följande jämna steg med Mats och Borgman:

– Det är fler än jag, som dukat under för spelpassionen här i Dawson ... Och det har oftast slutat med självmord.

Han suckade och teg åter en stund, innan han på nytt lade ut sina krokar sägande:

– Nå, hvad säga herrarna? Ska' vi göra en affär, så må det vara händt?

– Nej, det ska' vi inte, svarade Borgman tillräckligt snäsigt, för att verka afkylande på hvilken annan som helst än denne äfventyrare, hvilken lugnt fortsatte:

– Jag kan försäkra herrarne, att maken till affär, som den, hvilken *jag* nu kan erbjuda, skola ni inte ens få höra talas om i Dawson, om ni så stannade här i tio år.

– Hvarför erbjuder ni inte den åt någon annan? frågade Mats. Ni har ju hört, att vi inte äro hågade.

– Hvarför?... Jo, det skall jag säga herrarne först som sist, svarade mannen, utan att det minsta låta frappera sig ... Det finns många, som skulle vilja ha bara en aning om, åt hvilket håll mina claims äro belägna ... Ja, jag säger *mina*, ty ingen mer än jag känner deras verkliga värde ... De ligga alla vid Yukons tillflöden; den ena ett stycke upp i Indian River, en biflod till Yukon, en annan helt nära Sixty Mile Creek, och på inexplorerad mark. Den bästa har jag vid Klondyke River på inexplorerad mark äfven den ... Ja, herrarne se ut att vara gentlemän, och ärliga som sådana, så jag tvekar ej att säga, att den bästa är en guldgrufva af lika omfattande värde som den där ön Monte Cristo, hvilken herrarne nog läst om i romanen om grefven med samma namn. Allt nog! Dess rikedomar äro helt enkelt fabulösa.

Dawson City. *(Efter fotografi).*

– Och platsen heter? inpassade Borgman, i det han gaf äfventyraren en ironisk blick.

– Ja, säg de'... Utsikterna äro lysande, inte sant?

– Ovanligt! svarade Mats skrattande ... Men hvarför spelar ni, och söker fånga lyckan på detta sätt, när ni har sådana outtömliga källor till just hvad ni söker genom att spela?

– Ack! Ni är ung, men utan passioner, hör jag ... Spelar gör jag för det retande i själfva spelet, för det outsägtigt nervspännande i att se, hur den ena påsen guldsand dansar i väg efter den andra, och så ändtligen af samma skäl, som gör, att en drinkare ej kan hindra eller hejda sitt lopp mot den undergång, hvilken dock ligger alldeles tydlig för honom ... Se där, mina herrar, skäl som tala.

– Visserligen, sade Borgman ... Men om ni nu är så hängifven denna er spelpassion, så beröfvar ni ju er de medel, hvilka bäst skola befrämja densamma, nämligen guldet, då ni åt andra, kanske för en riktig spottstyfver bjuder ut, ja, säljer de platser, där ni vet, att detta guld förekommer i sådan otrolig ymnighet. Inte sant?

– Hvem har sagt, att jag säljer dessa claims för en spottstyfver?

– Jag tyckte, ni nämnde detta nyss.

– Ni har missförstått mig, min herre ... Om priset få vi komma öfver ens, sade jag. Och jag sade äfven, att jag icke var någon blodsugare ... Men efter som vi kommit in på talet om mina villkor, så vill jag inledningsvis nämna, att herrarne få göra inmutningarna med lumpna femton dollars pr claim, för det officiella tillståndsbeviset eller certificatet ... Well!... Sedan kommer andra kapitlet, och det lyder, att jag vill

ha handpänning, hvars storlek beror på den claim, herrarna behaga välja. Sedan beräknar jag tjugufem procent af allt det guld, som där bringas i dagen ... Sådana äro mina villkor; hvarken sämre eller bättre.

Borgman började verkligen vackla i sitt beslut, för all denna ordrika öfvertalningsförmåga. Och äfven Mats kände en viss dragning till mannen, som också märkte detta, och fortsatte med än större liflighet:

– Som herrarne höra, är jag icke obillig. Och att jag äfven är en ärlig och uppriktig man, fast jag är hemfallen åt en olycklig passion, torde bäst kunna konstateras af att jag utan förbehåll erkänner, att dessa tjugufem procent äro nog att skaffa mig allt det guld jag behöfver, för att, om jag vill, tillbringa hela mitt återstående lif vid poker, farao eller roulettebordet natt och dag.

– Och att alltid förlora? sade Borgman tviflande.

– Detta vore naturligtvis omöjligt och skulle om det ginge så helt visst bättre än alla andra medel bota mig från min lidelse. Men nu är det så, att jag i regeln vinner mer än jag förlorar; fast det stundom – såsom nu i natt – kan hända, att oturen blir mig öfvermäktig .. Och då står jag där också i klistret, såsom nu.

Han sänkte rösten till en förtrolig hviskning, när han fortsatte:

– Oss emellan sagdt, har jag i detta nu icke en cent, mina herrar. Ja, det låter löjligt, lika komiskt som att en mångmillionär med god matlust och god matsmältning kan råka ut för att svälta ihjäl.

– A, för den delen ha vi varit jämförelsevis lika nära däran, svarade Borgman, och skildrade med några ord, hvad som händt honom och Mats vid Hootalinqua.

– Jag menar nu inte så, återtog Sam Watkins. Och jag erkänner, att jag äfven nu har litet svårt att närmare tydliggöra min liknelse, hvilket ju också kan vara detsamma. Kontentan af hvad jag sagt, är emellertid den, att jag är utan en cent och att jag ej har mynt till färjan för att sedan – såsom jag sanningsenligt fått göra det ett par gånger förr – med pedes apostolicum 10 taga mig fram så godt jag kan till mina minor att hämta mera guld.

– Ni har således certificat på dessa claims? frågade Borgman, som fäste sig vid, att mannen nyss sagt, att de lågo på inexplorerad mark.

– Nej, min herre, det har jag inte, svarade Sam Watkins lugnt.

– I så fall äro ju edra guldhämtningar därstädes olagliga.

Watkins svarade med en axelryckning, och sade därpå med en äfventyrares hela sorglöshet:

– Det är mycket här i världen, som är olagligt. Och noga räknadt, äro alla lagar endast till för att skydda fåtalets intressen på flertalets bekostnad. Jag har allt nog fått reda på dessa guldgifvande fläckar, och jag säger ej, hvar de finnas, förr än jag därmed kan göra en affär. Vare detta nog.

– Men hvarför icke då lika så gärna skaffa er certificat?

– Af det enkla skälet, att jag då pro primo låter andra veta *hvar* skatterna finnas och pro secundo förlorar dessa, om jag till följd af en eller annan orsak, exempelvis min spelpassion, ej mäktar oafbrutet bearbeta dessa claims under därför lagstadd tid. Herrarne känna icke förordningarna, hör jag.

– Jo, för all del, svarade Borgman. Både jag och min vän här, ha reda på dessa paragrafer ... Men säg mig nu en sak; hur mycket skulle ni ha i handpängar för den bästa?

Sam Watkins drag lystes upp af ett segervisst leende, när han utan betänkande svarade:

– Låtom oss säga ett tusen dollars.

– Omöjligt. Så mycket ha vi inte tiilsammans, min vän och jag, svarade Borgman, som var mest intresserad, och på grund af större erfarenhet och ålder förde ordet.

– Nå, låtom oss då säga jämt hälften. Femhundra dollars, fortsatte äfventyraren med en misstänkt sänkning af priset.

– Inte heller detta kan jag lämna. Vi måste naturligtvis äfven ha till proviant och till verktyg, sade Borgman, som blifvit allt mer intresserad för den där affären, och icke lade märke till den betydande nedsättningen af 'handpängarna'.

– Well! fortsatte Sam Watkins. Jag förstår och har själf sett, hur sparsamt många få börja här ute ... Det finns till och flera bland s. k. old timers 11, som började med tomma händer, men nu äro millionärer. Cormack t. ex. hvad hade han? Inte en cent. Och när jag nu tänker på saken, är det ju inga skäl för mig att sätta hela affären på spel bara för storleken af handpängarna. Dessa bli under alla omständigheter bara en spottstyfver i jämförelse med hvad jag kan taga in på procenten ... Låt mig se!... Vi säga hundra dollars, så smälla vi till.

Borgman tvekade i alla fall, och kliade sitt hufvud, under det han kastade en frågande blick på Mats.

Denne var icke så entusiasmerad som sin vän; men gjorde ett hastigt öfverslag af kassan, och kom till den slutsatsen, att om de betalade hundra dollars åt Watkins skulle de vara i det närmaste alldeles renskrapade, och den vid Hootalinqua funna guldklimpen sin kos. Utan att öfverlasta sig med mer proviant och verktyg än de godt kunde bära, skulle de således gå att uppsöka de chimära skatterna, och när allt kom till allt, se sig fullständigt dragna vid näsan.

När Mats hann till den punkten, svarade han på Borgmans frågande blick:

– Saken tål verkligen att tänka på. Äfven hundra dollars äro för mycket.

– För mycket! utropade Watkins. Herrn behagar skämta. Hundra dollars för en sådan lott är det samma som att betala rent guld med priset för järnskrot.

– Kan väl så vara, fortsatte Mats; men för *oss* är priset i alla fall för dyrt ... Så vi få nog afstå.

Men detta var icke Watkins mening, utan han tog nu i med all den värme, som hans hotade existens kräfde och sade:

– Topp! Femtio dollars plus fritt vivre och transporttraktamente till platsen ... Och nu har jag sagt mitt *sista* ord.

Han ställde sig bredbent och med händerna i sidorna, midt framför Borgman och Mats. Och det var nog en händelse, som såg ut som en tanke, att han gjorde detta alldeles utanför dörren till en 'saloon' kallad 'The golden grenadier'.

Och i det han med tummen öfver axeln pekade på detta näringsställe, eller rättare denna whiskykrog, sade han:

– Vi gå in här till Mrs Glutton 12 så få vi språkas närmare vid om uppgörelsen, ty sanningen att säga, så känner jag mig något torr i halsen, efter allt detta prat.

– Glutton? sade Borgman förvånad. Ett högst besynnerligt namn, synnerligast på en kvinna.

– Herrn förstår väl att det är ett öknamn, svarade Watkins. Hon heter Katy Brown annars; men hon kallas här Glutton, för att hon bestämdt själf gör största inhuggen på alla de läckerheter, hon kan duka upp ... Men var så god och stig på!

Och utan att afvakta något svar, och liksom vore det han, som skulle bjuda på förtäringen, sköt han in de båda svenskarne genom dörröppningen och ropade genast han kom in i den stora, halfmörka och betydligt ruskiga lokalen:

– Tre cocktails, mistress Glutton! Fort!

– Hut med sig han, master Sluggard! 13 Han äter lika mycket han som jag, när han har något att äta, – hördes en mullrande röst komma från en däst kvinna, som presiderade framför den i Dawson och andra platser där i landet oundvikliga guldvågen för vägandet af den likvid i form af guldsand, som köparen eller kunden har att erlägga.

Mr Watkins såg icke alls generad ut, utan fortsatte att helt plumpt byta ord med den obehagliga jättinnan, som verkligen såg ut att göra skäl för namnet storätare. Men han tystnade af förvåning, när Mats föll in:

– Ingen cocktail åt mig. Skall jag ha något, så ge mig en kopp te.

Ett samfäldt gapskratt från alla där inne utom från Borgman hälsade dessa Mats' ord, under det han själf tog hånet med stoiskt lugn.

FYRTIOFJARDE KAPITLET.
Mr. Watkins' guldmina.

Det blef både en och två cocktails för Mr Sam Watkins innan man kom in på närmare detaljer rörande sina storartade claims, som ännu icke voro claims enligt officiell terminologi utan endast af Watkins personligen kända orter med guldtillgång. Men när han blifvit klar i halsen, som han sade, harsklade han sig ännu en gång och öfvergick till den viktiga frågan och nu med en tvärsäkerhet, som vittnade om, att han icke tänkte släppa det en gång vunna greppet eller kanske rättare sagdt det tag, han trodde sig hafva vunnit.

– Jag har en claim vid Bald Mountain, sade han, nästan nere vid Indian River, inexplorerad mark. Charmant tillgång på vaskvatten och med en sand, som ger minst åtta, ja tio dollars pr panna 14... Det hände mig en gång, att jag där på en enda panna fick hela tjugo dollars, d. v. s. något öfver fem ounces rent guld ... Jag kom öfver den där fläcken förra året af en ren händelse då jag egentligen var uppe åt bärgtrakten för att jaga en flock varg, som sades grassera vid Ewreka, ett litet claimsamhälle strax bredvid. Nå, den där historien slutade så att jag kom ned till Dawson med tre präktiga vargskinn och tjugo ounces guldsand! Schangtilt byte, inte sant? Det blir, låt mig se, efter tre dollars åtta cents pr ounce, först sextio dollars och så två gånger åtta, sexton, och så nollan, etthundrasextio cents d. v. s. en dollar och sextio cents och inalles sextioen dollars och sextio cents ... Inte illa på några få pannor, som jag dessutom fick låna af dem i Ewreka och ärligt lämnade tillbaks men klokt nog tigande med mitt fynd ... Jo jo! Man får lof att vara om sig här i världen ... Hade jag haft proviant och bara en sofsäck skulle jag stannat där längre ... Men jag hann i alla fall på några timmar se att det var något att göra af platsen.

– Har ni inte varit där sedan? frågade Borgman.

– Nej, jag har inte fått tillfälle, och bärget springer inte bort.

– Men det kan komma någon annan, som mutar in där, sade Mats. Och detta är kanske redan gjort.

– Hvarken det ena eller det andra, återtog Watkins tvärsäkert. Pro primo ligger orten så dold, att jag aldrig skulle kommit på densamma, om jag icke låtit locka mig dit af en skottsårad varg, som ville smita undan med pelsen; och för det andra skulle fläcken, om den inmutats, vara utprickad på guvernörens kartor. Men det är den inte. Jag har sjelf sett efter senast i förra veckan ... När jag tänker rätt på saken, skulle kanske herrarne göra klokast i att börja samla en förmögenhet där. Ty dels är det en s. k. bench-claim, dels faller det sig ganska lätt att komma dit. Min bästa claim ligger uppåt King Dome Mountain.

– Sade ni inte, att den bäste claimen låg vid Klondyke River? inpassade Mats, som hade godt minne.

– Sa' jag det?... Nå det kan nog hända, och i så fall gjorde jag det innan vi kommit öfverens om att göra någon affär.

– Det ha vi ju inte *än*, svarade Mats lugnt.

– Nå *då* så ... då tiger man, sa' han, som inte kunde sjunga .. Jag trodde saken var klar.

– Ja, den blir det också, om ni för oss till den där claimen vid King Dom Mountain, inföll Borgman ifrigt.

– Inte för femtio dollars.

– Men ni sa' ju nyss detta pris.

– Det var tusan. Har jag nu tappat minnet också?

– Ser så ut, sade Mats i det gaf han Borgman en blick.

– Tvifla herrarna på mig?

Han anlade en min, som skulle betyda, att han kände sig förolämpad, men snarare tolkade en viss oro, antagligen för att han kunde vara genomskådad. Och han fortsatte:

– För att bestyrka mina ord, vill jag bara anföra några detaljer. För tre veckor sedan reste jag med en friskobo, han hette förresten Kellner och ...

– Handlande? Kellner från San Francisko? utropade Mats ifrigt i det han erinrade sig denne man från den kväll han tillsammans med Mr Jackson första gången såg 'Vesterns pärla' samt äfven huru denne drifven af äfventyrslysta gaf sig af till Klondyke.

– Antagligen, svarade Watkins. En gammal man?

– Ja visst! Det måste vara han. Kan ni säga mig, hvar han finns nu?

Det ifriga tonfall med hvilket dessa frågor framkastades, behagade tydligen icke Mr Watkins, som svarade helt undvikande:

– Sannerligen jag vet. Sist jag såg honom, sade han, att han skulle till Cape Nome, och det kan ju hända att den galne gubben redan är på väg.

Men liksom han ångrat äfven dessa ord fortsatte han:

– Det antagliga är, att han fick nog och reste hem:

– Hur så?... Nog?... Träffade han på guld? utropade Borgman.

– *Om* han gjorde! Jo, var så säker! Och detta just på den plats, om hvilken jag tänkte yttra några ord, då jag blef afbruten.

Watkins hade återvunnit sin tvärsäkerhet och var ej sen att begagna sig af den fördel, han trodde sig ega i det visande intresset samt fortsatte sedan han sagt till om ännu en cocktail:

– Jo, det var som så, att jag kom att göra en tur uppåt Klondyke River med den där Mr Kellner, som hade fått för sig att undersöka bärgtrakten kring floden nedanför Goldbottom Creek. – Goldbottom är en biflod till bifloden Klondyke, om herrarne inte veta det. Och där har man funnit bra med guld, i Goldbottom, hvilket ju också gifvit anledning till namnet. Vi kommo emellertid aldrig så långt upp, emedan vår båt slogs sönder i fallen, och så blef det att göra återresan till fots, ett fördömdt arbete, må herrarna tro, i den trakten, och under sommarvärme med ilskna moskiter, så man just såg ut som ett såll i ansiktet; ja, ett såll, fyldt af blod! Hva' sägs om de?'

– Kan nog fatta detta, svarade Borgman, ty vi ha själfva varit ute för dessa rackare under hitresan.

– Jo, så bar det sig till på det viset, att vi kommo ned igen till Leota Creek, gubben nära nog liflös. Där fingo vi tag i ett par laxfiskare, och med goda ord och dryg betalning lofvade dessa, att forsla ned oss till Dawson. Men då flög det i gubben Kellner, att jag skulle vara med om att betala hälften för hemfärden ... Jag sade honom, att detta hade jag icke minsta lust till, utan jag skulle nog taga mig ned till Dawson för billigare pris än det begärda ... Båtar komma litet emellan där uppe ... Och detta att jag vägrade, blef vår lycka ... Samma dag funno vi en hel del guld, och ju längre upp vi kommo, ju mer fanns det. Fjärde dagen hotade provianten att taga slut, och då *måste* vi vända. Och jag skall be att få beskrifva, hvad vi fingo lida på den färden. Allt nog! Kellner hade fått nog af strapatser, och som behållningen icke var så oäfven, menade han antagligen, att han kunde ha råd att kosta på sig några dagars hvila, hur snål han än var ... Som exempel på detta, kan jag tala om, att han bjöd mig bara två dollars femtio pr dag, fast en god arbetare, som jag var då, brukar taxeras till fyra á fem dollars.

– Hvad? Inte mer? utbrast Mats, med tanke på, hvad han haft af engelsmännen.

– *Mer?* Fem är det högsta. Det finns godt om folk i staden, som ni kanske sett, eller snart komma att se. Och fem dollars är minsann icke så litet, när man kan lefva här ganska anständigt på en dollar femti cents pr dag.

– Aldrig möjligt! utropade Mats, åter igen förvånad ... Man har berättat för mig, att tio dollars skulle vara det minsta för kost och logi här i Dawson.

– Amsagor, min herre. Såna där historier hittar man på för att skrämma en mängd folk från att komma hit. Och jag har ju inga skäl att måla ut förhållandena här bättre och billigare

Midt på stocken grep Mats den flyende Sam Watkins.

gare än de äro. Hör efter med första bästa vi möter och han skall ge mig rätt ... Men nu komma vi ju från ämnet igen ... Hvar var det jag var?... Jo, det där med Mr Kellner ... Ja, han hvilade sig han, och jag kvistade af ditt upp till Leota Creek på nytt innan jag hann spela bort allt hvad jag då egde ... På så vis kom jag upp ända till King Dome, och där var det, som jag gjorde mitt stora kap ... Öfver trehundra onuces, mina herrar! Räkna själf, hvad det blir ...

Han gjorde en kort paus för att studera verkan af sina ord och måtte hafva funnit denna synnerligen god ty han fortsatte: – Ja, närmare tolfhundra dollars spelade jag bort på ett par kvällar och sedan var det täppt!... Sedan dess har jag haft en sabla otur, skall jag säga ... Jag har måst sälja alla mina verktyg, ja, till och med en hel del kläder. Sam Watkins blef med ett ord en utarmad man, fast han egde *millioner* i sina claims ...

Och detta har gjort, att jag icke heller kunnat starta dit upp igen, samt ändtligen, för att göra en lång historia kort, nödgat mig att nu för herrarne förråda min stora hemlighet ... Jag är fatalist, mina herrar! Jag tror på ödet, slutade han. Och jag anar, att ödet varit mig huldare än någonsin, då det i dag fört mig i herrarnes väg.

Värre pratmakare hade Mats icke träffat på under hela sin långa resa, om ej möjligen den svenske äfventyraren, Järkers baneman, ingeniör Max Wickert. Men det fanns dock en hel del trovärdighet i hvad denne Sam Watkins berättade, och slutklämmen i hans prat var så öfvertygande, att han kände att mannen icke *bara* ljög, utan att han äfven talade sanning.

Men skulle man låta anförtro sig åt honom?

Denna fråga, som Mats gjorde sig själf, kunde vara nog så berättigad och tarfva en enskild öfverläggning mellan honom – Mats – och Borgman, som dock genast visade hvad han tänkte i det han utbrast:

– Affären ser inte så dum ut. Men jag vill först rådgöra med min vän här. Vi kunde ju träffa Mr Watkins om ett par tre timmar. Som vi äro alldeles nykomna till Dawson, måste vi i alla fall tänka på att få oss ett logi till natten och divärse annat. Vi säga klockan fem i eftermiddag.

– Gerna det, svarade äfventyraren. Jag vill bara förutskicka den meningen, att någon misstro mot mig ej gerna kan komma i fråga. Dels har jag ju förrådt en sak, som hvarje annan skulle hållit inne med. – Ja, jag har ju till och med uppgifvit platserna, där guldet är att skörda ... Så i det fallet skulle det väl vara jag, som borde misstro herrarne ... Men det gör jag icke, för jag är nog stor människokännare att inse, huru ni icke äro af det slag lycksökare, som vilja grunda ett blifvande storartadt välstånd på en simpel stöld ... Dels, och detta torde väl vara det mest afgörande, är det ju så, att jag själf följer med och utvisar platsen i fråga. Och så ha ni ju mig i ert våld; ni äro två mot en; och en och hvar af er synes hafva betydligt större kroppskrafter än jag ... Men affär är affär. Naturligtvis bör man rådgöra. Vi träffas således klockan fem antingen här eller på annat ställe, torget, t. ex. och då skall jag gerna vara herrarne behjälplig att anskaffa en del verktyg och sådant, som vi måste ha med oss.

* * *

På slaget fem träffades man.

Mats och Borgman hade nu fattat beslutet att acceptera Mr Watkins projekt.

Man skulle ge sjuttiofem dollars – en vacker summa för våra fattiga guldsökare – och han skulle få 'fri resa', d. v. s. ej behöfva kosta på sig något under färden till den sagolikt rika guldorten, denna hill-claim vid King Dome Mountain, som man därpå oförtöfvadt skulle skaffa sig s. k. fritt guldgräfvarecertifikat på hos guvernörsembetet, för att få gräfva där med all laglig rätt.

Pängarna – dessa sjuttiofem dollars, som Watkins ville hafva – skulle han dock icke erhålla förr än man kom till ort och ställe.

Allt detta var öfverenskommet, när Watkins visade sig. Att han tagit in åtskilliga 'cocktails' syntes på hans mycket osäkra gång och hördes ännu bättre när han, slurfvande på målet, helsade sina affärsvänner sägande:

– Punktlig som en kronometer, fast jag nu hvarken eger boett eller verk. Men punktlighet är just min lösen ... Nå hur ha vi det?... Kanske vi kunna göra upp på rak arm?

– Hur menar ni? svarade Borgman ... Göra upp?

– Ja, den där lilla lapprisumman, som vi kommo öfverens om, hundra dollars som vi sade, fortsatte Watkins med obesvärad jargon i det han ursinnigt blossade på en dålig cigarr, hvilken hängde i hans ena mungipa.

– Ja, det får gå för hundra, fast det ä’ röfvarepris. Se’n är det i alla fall procenten, som skall göra det.

– Hör nu Mr Watkins, svarade Borgman i det han drog sina läppar till ett sarkastiskt leende ... Tror ni, att vi äro ett par nöt, så har ni räknat lika mycket fel som ni nu gör det på öfverlåtelsesummans storlek. Sjuttiofem dollars har ni sagt och det blir inte en cent mer.

– Well! Kom med dem då.

Han räckte ut sin hand och syntes vara mycket angelägen att genast erhålla pängarna när han fortsatte:

– Jag lofvade Mrs Glutton, att hon skulle få betalt strax efter fem. Jag är skyldig henne femton dollars gammalt och så nu i dag tio dollars femti. Och det var inte utan att hon var en hel del oförskämd när jag gick; hon hotade mig med långe Pat, irländaren, som krånglat sig hit från Junau och som det måtte höra fan till att råka ut för ... Betalar jag inte, kan det därför osa hett, hvilken stund som helst. Ty Pat har långa ben och Dawson City är icke Newyork, nej inte ens Brooklyn på långa tag ... Upp med slantarna, gubbar!

– Sakta i backarna, svarade Borgman. Om ni tror, man köper grisen i säcken, har ni bedragit er. Inte en cent förr än vi stå på ort och ställe och certificatet på den där claimen ligger i min ficka eller i Mr Olssons.

Watkins kliade sig bakom örat och syntes fundera en stund innan han fortsatte:

– Hade jag trott, att herrarne skulle vara så misstänksamma så hade jag aldrig börjat den här affären. Och nu är det redan mörkt, så inte kunna vi ge oss af förr än i morgon.

– Hur som helst. Bestäm när och hvar vi skola träffas så ä’ vi klara ... Ju fortare vi nå målet ju fortare har ni pängarna.

Watkins såg, att han med dessa båda främlingar icke kunde komma någon vart, och han kastade plötsligt om, sägande:

– Jag nämde visst något om en irländare, ’långe Pat’, som vi döpt honom till. Han kom hit för ett par veckor sedan, ja inte ens det, och blef snart ett slags förtroendeman åt Mrs Glutton, som ni såg i dag ... Det är en satan till karl och han har satt sig i en väldig respekt hos hennes kunder ... Det är också bäst att hålla sig väl med honom, om man är det minsta rädd om sina refben, och man har nog inte flera än man behöfver af den sorten, tänker jag ... Well! Ni komma naturligtvis in till Dawsons litet emellan och måste förr eller senare törna ihop med långe Pat. Han är påflugen och näsvis, som en klondykemoskitos och söker alltid gruffa, där han ej kan vinna vänskap ... Ja, förstå mig rätt, *vän* kan inte hin håle själf vara med den mannen ... Men man håller god min.

Mats, som genast anat att ’långe Pat’ var samme skurk, som blifvit inburad på atlanterångaren under öfverresan, hade alls ingen lust att återupplifva bekantskapen och inpassade nu, medan Watkins gjorde en paus:

– För min del åstundar jag icke alls korsa den mannens väg.

– Nej, nej! Kan nog tro det, svarade Watkins hånleende. Men det är absolut säkert, att Pat kommer att korsa *er* väg. Åtminstone sa’ han det i dag, sedan ni gått ... Han kom just in när ni hunnit fram till dörren.

Mats kunde icke hindra, att han kände sig genomilas af en hastig rysning när han hörde dessa ord. Borgman, som icke förstod sammanhanget, inföll:

– Hur kunde den där irländaren känna till Mr Olsson?

– Det skulle visst vara gammal bekantskap, återtog Watkins. Åtminstone sa’ han, att han vid första tillfälle skulle knacka sönder Mr Olssons skalle ... Och om jag inte tar alldeles fel på hans energi i sådana där fall, är han nog ute på språng i detta syfte. Ja, jag säger bara det här som en varning ... Ty i mig ha herrarne en vän, som det kan vara godt att lita på ... Och nu tänkte jag, att om herrarne kunde sticka åt mig en tjugufem dollars eller trettio, så skulle jag i kväll arrangera saken, så att han blef mer upptagen på annat håll ... I morgon ska vi ju ge oss af, och sedan kan det nog hända, att ’långe Pat’ utmärker sig så väl, att han är hängd, när vi komma hit igen ... Hvad säga herrarne om *det* förslaget då?

– Jag säger, att jag ger ’långe Pat’ så många som både flyger och far, svarade Borgman. Han är nog inte styfvare karl än att jag och Mats Olsson kunna lära honom hvad hatt heter på tyska ... Och säg nu när vi ska starta, ty här har jag inte lust att köpslå längre.

– Ni känner inte ’långe Pat’, hör jag, svarade Watkins med ett hotande tonfall.

– Nej, inte alls, sade Borgman. Och inte är jag rädd för honom heller.

– Men Mr Olsson känner honom; inte sant?

– Beror på hur man tager det, gaf Mats till svar ... Men inte behöfver ni vara någon medlare för min skull. Och hvad vi ha att säga hvarandra, han och jag, skall jag be nu att helst få uppgöra med honom själf, mellan fyra ögon.

Detta var knappt sagdt innan Mats störtade till marken för ett våldsamt slag, som träffade honom bakifrån samt kom honom att åka fram på den slippriga, snötäckta marken ända mot ett plank, där han ett ögonblick blef liggande alldeles som bedöfvad.

I samma ögonblick försvann Watkins med några raska språng, och Borgman befann sig ensam på den nästan kolmörka gatan med en skäggig jätte, som vildt fäktande med ett par riktiga klubbor till näfvar, gick Borgman in på lifvet i det han röt:

– Är det du, som ger mig så många som både flyger och far? Då skall du också få lära dig flyga lika lätt, som din kamrat där borta ... Här har du ...

Ett tungt rosslande förstummade fortsättningen af irländarens skräfvel, och en dof duns mot gatan hördes i samma stund hans klumpiga gestalt nådde marken. Jätten hade troligen slagit nacken i så hårdt, att han genast förlorade medvetandet.

Till ytterligare öfverraskning fick Borgman nu höra Mats röst alldeles vid sidan af den fallne jätten samt såg äfven hur Mats krånglade sig fram under jättens ben, hvilken plats det ännu var honom en gåta hur Mats kunnat intaga, då han nyss sett honom tumlande och rullande för slaget hamna på andra sidan gatan.

– Skynda dig, sade Mats. Jag tänker, att han ligger där tills vi hinner sätta oss i säkerhet.

Och Borgman följde honom halfspringande framåt den nästan nattmörka gatan under det han svarade:

– Hvarför springa?... Vore det inte rent ut bättre att stanna kvar och ge honom ett dråpslag, så att han en gång för alla fick skäppan full och Dawson en bandit mindre?

– Vi ska passa oss för det, svarade Mats andfådd i det han mer och mer rörde på benen ... Watkins kunde bli ett obehagligt vittne, och att bli hängd eller åtminstone inburad har jag icke lust till för en sådan där kanalje ... Tusan hvad det är mörkt. Jag tänkte vi skulle kunna hitta ned till vår lilla sump.

Han svängde af ned mot Yukon, som svagt glimmade fram vid slutet af en s. k. gata, och efter ännu ett par

tre minuters språngmarsch befunno sig de båda vännerna nere vid stranden.

Inom kort hade man äfven hunnit den plats, där sumpen låg förtöjd och lyckligtvis ännu kvar. Och snart var man ombord och lade ut.

Men i samma stund hördes uppe från den mörka gatan, som man nyss passerat, Watkins röst, som bedjande anhöll att få bli medtagen i sumpen och ej kvarlämnad åt 'långe Pats' raseri.

– Ar han redan på benen? svarade Borgman.

– Han rörde sig, när jag kom fram. Och förskräckelsen dref mig att följa efter er. Jag sprang bara för att få tag i en polis, men naturligtvis syntes ingen till.

– Ska' vi taga honom med oss? frågade Mats sin vän, som fattat årorna och hvilande på dessa syntes försöka genomtränga mörkret för att se om det ej kunde vara något föräderi med i spelet, och som då han annars fann allt lungt på stranden svarade:

– Vi måste väl, om det skall bli något af med den där claimen, som han berömmer så mycket. Lägg om rodret.

Och man styrde åter mot land, där Watkins ej var sen att hoppa ombord sägande:

– Fort ut igen! Han kan vara efter oss när som helst.

– Så må han komma då! Helst skulle jag se, att han fick sig en knäpp så att man slapp honom för all framtid, sade Mats; han är en med de mest förhärdade skurkar jag träffat på ... Men å andra sidan får man väl ge sig till tåls för att inte själf råka ut för rättvisan.

– Jo, jag menar det, svarade Watkins. Man är noga med så'na där saker i Dawson, och därför hör man inte heller af hälften så många våldsdåd som man skulle kunna vänta sig här ... Men hur tusan kunde ni få i kull honom med sådan fart?

– Jag kröp fram bakom honom och slog armarna om hans ben just som han skulle anfalla äfven Borgman, svarade Mats ... Slaget, jag fick, var nog bastant, men så är jag inte heller af glas.

Man var nu öfver på den andra sidan och landade i den lilla staden eller rättare köpingen Klondyke – som är bygd på alldeles samma sätt som alla andra städer vid Yukon med höga och låga skjul och uthusliknande längor.

På Watkins förslag rodde man dock icke upp till självfva hufvudbryggan utan landade längre upp vid ett plankupplag, som tillhörde den åtskilligt omtalade 79:de claimen midt för en liten munter bäck, känd under namnet Tail-water, där man vaskat åtskilliga tusen dollars guld.

Watkins gick i land följd hack i häl af Mats och Borgman och snart hörde dessa senare hur vägvisaren knackade på dörren eller rättare luckan till ett litet hybble, som låg alldeles nere vid stranden.

Efter en stund öppnades luckan, och hufvudet af en ung kvinna med vackra, men härjade drag visade sig vid skenet af en rykande oljelampa.

Man bör icke heller bli förvånad öfver att denna så här i urskogen ovanliga mottagerska visade sig med en revolver i handen och med utseende af att äfven kunna handtera detta vapen om så fordrades.

– Bara vänner, hördes nu Watkins i det han steg alldeles in i ljusskenet så att detta föll fullt öfver hans drag ... Det är Sam och två affärsvänner ... Kan du logera oss öfver natten? Vi ska upp till King Dome i morgon

bittida och behöfva ta igen oss före färden ... Är du ensam?

– Inte alldeles, svarade kvinnan. Polly Lusty är hos mig. Men hon sofver som en stock. Hon har varit nere i Dawson se’n i fredags och kom just hem i dag ... Hon är sig lik. Du förstår.

Mats lyssnade till dessa ord med oförstäld förvåning och undrade, hur det kom sig att två ensamma kvinnor kunde våga slå sig ned så här i vildmarken utan annat skydd än denna fallfärdiga koja och förlitande sig på sin skicklighet att kunna handtera vapen.

Men detta liksom mycket annat fick han efter hand se upprepadt ganska ofta och såsom belysande prof på den amerikanska kvinnans världsbekanta frigjordhet och emancipering, utan motstycke dessutom i hela den öfriga världen.

Kvinnan med det vackra ansiktet slog upp den luckliknande dörren, och Watkins klef på, följd af de båda andra, dessa senare dock med en viss tvekan, särskildt från Mats’ sida.

När alla hunnit in i det trånga kyffet, där luften var så tjock att man kunde skära den med knif, som man säger, presenterade hon sig själf för nykomlingarne sägande med obesväradliflighet:

– Ja, så här ser det ut hos Harriet Coast. Sitt ner, gentlemen. En kopp té kan jag alltid bjuda på.

Och utan att invänta något svar blåste hon upp glöden under en kastrull, som stod på en trefot i den ganska provisoriskt uppmurade spisen samt hällde sedan pannan full med vatten, hvarpå hon tog plats vid det låga, ohyflade bordet och betraktade de båda främlingarna med viss nyfikenhet i det hon sade, vändande sig till dem:

– Ni ä’ nya ser jag. Ska’ ni upp till King Dome?

– Det är meningen det, svarade Borgman.

– Inte finns det något att hemta där, fortsatte hon; men i detsamma träffade hon Watkins blick och tillade genast: Så vida inte att min vän Sam, har något på förslag. Han brukar just vara slängd med att hitta guld, där inga andra fått något.

– Jo, jag menar det, replikerade Watkins. Och den här gången skall det bli något riktigt extra ... Men från det ena till det andra har Lewis Guard varit här?

– Inte på en vecka, han for upp till Calder Creek med en fransman eller mexikanare eller hvad det var för en, som kom med sin hustru från San Francisco med sista båten, d. v. s. den näst sista. För vi ska ju ha en till hit i öfvermorgon om allt går väl och inte Ynkon lägger sig alldeles innan dess ... Kors det var så sant; jag skref upp namnet på den där nye; se här; Jackson, ser jag. Men från Mexico var hans hustru, och hon heter Mercedes.

– Mercedes! utropade Mats med en öfverraskning, som väckte de andras och äfven Borgmans uppmärksamhet ... Mercedes Jackson? Inte möjligt! Kom hon från Frisco? Och var hennes man med?

– Nog sa dom att dom var gifta, svarade Polly Lusty; och här lågo de öfver natten. Som sagdt; vid det här laget böra de vara vid Calder Creek ... Får jag slå i té nu?

– Märkvärdigt, mumlade Mats skulle hon verkligen ha fått sin vilja fram?...

Och han antecknade namnet på den plats, där dessa hans båda bekanta från San Fransisco nu voro att träffa; visserligen utan en tanke på att uppsöka dem, men drifven af en känsla, hvilken han ej kunde klargöra.

Natten förflöt tämligen lungt, om man undantager, att värdinnans väninna, ofvannämda Harriet Coast, midt i natten började upphäfva vilda skrän och lefva som en besatt. Oväsendet upphörde emellertid efter en half timme, sedan Polly Lusty gifvit henne den whiskybutelj, som tidigare på kvällen fråntagits den redan då mycket ankomna kvinnan, dessutom en riktig megäratyp, sådana som man endast brukar finna i London och Newyorks gränder och i – Klondyke.

Att man här logerade i samma rum betraktades ej som något anstötligt och hörde ej till ovanligheterna. Ty ofta packar man på detta sätt ihop sig så långt utrymmet räcker utan minsta hänsyn till ålder och kön; barn, kvinnor, män och gubbar om hvarandra, som det nog ofta äfven händer å långt mer civilicerade platser än nybyggarehålorna i Klondyke.

Tidigt följande morgon bröt man upp och efter intagandet af en mera riklig än välsmakande frukost bar det åter i väg ned till sumpen.

Nattlogiet fingo Mats och Borgman betala med fyra dollars!

Man satte nu stäfven på nytt mot Yukon och rodde än en gång förbi Dawson samt vidare upp i själfva Klondyke River.

Vädret hade slagit om och var nästan vårvinterlikt, och snön smälte här och där mot solsidan. Sedan man tillbrakt ännu en natt i en usel koja, denna gång hos en guldgräfvaredräng vid Twelve Mile River – biflod till Klondyke – och under enahanda förhållanden nästan som natten förut, med den skilnaden, att det här var en drucken karl som störde nattlugnet, kom man mot aftonen till Levta Creek, som skulle föra dem upp mot foten af King Dome Mountains, där den rika guldminan vore att finna.

Färden dit upp var mycket besvärlig, och när tredje natten bröt in, hade man inte kommit halfvägs från Levtas mynning. Landskapet blef allt vildare, och här låg snön ännu kvar, hvarjämte kylan blef rätt besvärande under de senaste timmarna. Den lilla bifloden eller rättare strömmen flöt strid och bullrande, och mer än en gång var det nödvändigt att bärande forsla sumpen utefter stränderna till de hårdaste fallen.

När mörkret föll på gjorde man af sumpens lilla segel ett slags tälttak, och efter en knapphändig måltid bonade man om sig under detta klena skydd mot nattvinden, samt hade snart fallit i djup sömn, uttröttade som man var af de senaste dygnens strapatser.

Mats vaknade om ett par timmar vid det att en häftig vindstöt dref en del snö öfver hans ansikte.

Han reste sig upp och fann att tälttaket blåst åt sidan, lämnande en stor öppning, genom hvilken ett skarpt månsken strömmade in öfver honom.

I sumpen fann han nu endast Borgman. Af Watkins, som haft sin plats i fören, syntes icke ett spår.

Orolig väckte han sin vän, sägande:

– Har du hört, när Watkins lämnade oss?

– Är han borta? utropade Borgman i det han reste sig. – Inte har jag hört något.

– Gustaf! utropade Mats kännande i sina kläder ... Den skurken har bestulit mig?

– Och äfven mig! skrek Borgman görande samma rön. Fort efter honom!

Båda rusade ut. Skenet från den strålande månen belyste rymmarens färska spår i den tunna snöskorpan och förde förföljarne öfver en backe, där man åter kom ned till en svängning af den starkt slingrande

strömbädden.

Men med ens togo spåren slut, och rådvilla betraktade man hvarandra, utan att finna en förklaring öfver, hvad som nu vore att göra.

Plötsligt hördes en halft undertryckt nysning komma fram från en marig gran, som stod alldeles vid deras fötter och med sina grenar nästan sopade marken.

Mats böjde sig ned öfver denna och likaledes Borgman, hvilken i samma stund träffades af ett kraftigt knytnäfsslag, som våldsamt sträckte honom till marken.

Och i samma ögonblick rusade en man fram och ned mot strömmen, som här bildade ett starkt bullrande fall.

Mats var efter mannen hack i hälarna. Denne var Watkins, som sprang för brinnande lifvet och snart försvann på nytt men åter uppdykande ute på en lång spira eller stock, som låg tvärs öfver stömmen och just där fallet var som starkast.

Utan att besinna sig en sekund rusade Mats efter och ut på den lifsfarliga spången.

Midt på stocken grep Mats den flyende Sam Watkins. (Se illustrationen sid. 512.)

Men tjufven gjorde en snabb rörelse och nästa sekund hade han slitit sig fri från Mats' grepp. Ett skri, och Watkins störtade ned i det skummande vattnet, där han spårlöst försvann.

Nu hade äfven Borgman hunnit fram och fick se det farliga läge i hvilket den endast med en hand kring stocken kvarhängande Mats sväfvade. Och i sista stund var det som Borgman lyckades rädda sin vän från att, äfven han, störta ned i de kalla, månbelysta hvirflarna.

* * *

När Mats väl var räddad från den ödesdigra faran att omkomma i de iskalla böljorna eller att krossas mot de framspringande skarpa klipporna blef nästa åtgärd för både honom och Borgman att försöka få reda på bedragarens lik; ty man kunde gärna icke antaga, att Watkins undgått döden.

Gerna hade han kunnat få ligga där utan att man ens brytt sig om att lyfta ett finger för att nu söka honom, om det ej gällt att framför allt skaffa igen hvad skälmen med stor fingerfärdighet hade stulit.

Detta var allt nog i det närmaste hela reskassan och begynnelsekapitalet för dessa två guldsökare, som i hast stodo där i en vildmark utan att ens vara säkra på den väg, hvilken skulle tagas för att komma därifrån, så vida de ej haft att följa strömmen och dess lopp.

Man letade med all upptänklig möda den försvunnes lik. Men ännu efter sex à åtta timmar hade man ej funnit annat än Watkins hatt. Och antagande att han förts med strömmen längre ned från olycksplatsen började man nu följa denna steg för steg, kännande sig för med långa stakar, som man gjort sig af afbrutna, smala tallar.

Andtligen stod man på en plats där man tyckte sig förut hafva varit. Och snart bekräftades äfven detta af att man här fann en bräckt åra.

Vid denna upptäckt utbröt Borgman i en lång rad af förbannelser och i det han pekade på åran skrek han:

– Skurken har lurat oss grundligare än vi trodde!

– Hvad menar du? svarade Mats med en känsla af pinsam missräkning.

– Jo, han är icke mer död än du ock jag ... Se här!... Sumpen är borta ... Här låg den förtöjd ... Och här är stumpen af den åra, som han brytit af, när han skulle hafsa med att lägga ut.

– Och du tror således att han stulit sumpen?

– Jag är öfvertygad därom. Det hela var en satanisk plan, som lyckats endast allt för väl ... Bestulna och utan båt att kunna taga oss härifrån, skola vi frysa eller svälta ihjäl, om vi ej träffa någon barmhärtig samarit ... Och detta har han haft så innerligt klart för sig och därpå har han byggt hela denna historia om sin magnifika claim.

Mats var för upprörd att svara. Borgman fortsatte.

– Det enda vi ha att göra, är att genast söka oss ned till Klondyke. Icke en minut att förlora. Endast där i det större farvattnet blir det oss möjligt att hoppas på hjälp. Här är ju fullständig ödebygd.

Man satte sig genast i rörelse. Trots all försiktighet hade man låtit draga sig vid näsan af första äfventyrare, man träffat på, och för hvilkens envishet man gifvit efter, lockade af de stora förespeglingarna om att finna guld redan med detsamma man satte foten på denna olycksaliga mark.

Det blef en verkligt svår vandring, och vid slutet af nästa dag sedan man äfven begagnat sig af nattens månsken för att kunna färdas fram öfver moras och stenar, sumphål och farliga klyftor – kom man ned till den punkt, där Klondyke River åter blef synlig.

Efter detta följde en natt af hunger och köld och utan sömn samt i öfrigt så ohygglig, att ingen af de båda svenskarne trodde sig kunna uthärda till morgondagen och utstående kval, som ej kunna begripas.

Girigt sökte deras blickar minsta tillstymmelse till något, som kunde antagas vara en skymt af någon båt; och när det verkligen mot slutet af dagen äntligen kom en sådan, voro både Mats och Borgman så medtagna, att de knappt kunde göra sig hörda af den roende ehuru afståndet var föga mer än tio famnar från land.

Roddaren lade verkligen till!

Men så när hade räddningen äfven nu gått om intet när man endast genom att sammanskrapa alla de slantar, som tjufven lämnat efter sig, kunde få ihop ungefär hvad mannen med båten fordrade för att frakta dem ned till Dawson, dit han skulle för att köpa proviant.

När Mats och Borgman ändtligen återsågo denna stad voro de som skuggor.

Och nu stodo de alldeles utan medel som de uslaste fattiglappar på samma gata, där de få dagar förut gått i têten för en

Mats och Mercedes i Dawson City. *(Platsen – Main street – efter fotografi)*

hel karavan af muntre lycksökare och själfva så fulla af hopp att snart finna lyckan.

Det enda, som nu återstod, var att med allra snaraste söka ett 'job' hvad som helst och för blotta matbiten; och de rådgjorde just om denna fatala fråga, när Mats spratt till vid att höra en välbekant stämma uttala hans namn.

Han vände sig om och trodde ej sina ögon när han i en till och med elegant vagn för att vara i Dawson fick se – *donna Mercedes Jackson!*

Detta blef bådas – Mats' och Borgmans – räddning.

Saken var snart förklarad och nu arrangerades på så vis, att Borgman fick medel till att genast skaffa sig ett godt logi under det att Mats steg upp i vagnen för att jämte Mercedes rulla i väg till det 'Hotel,' där hon och hennes man tagit in sedan de samma dag återkommit från en tur till Calder Creek, och där mutat in en claim, som sades vara mycket god.

————

FYRTIOFEMTE KAPITLET.
Claimen 37.

Hade Mats icke varit i en så utblottad belägenhet som han nu var det skulle han helt visst icke så obetingad hafva kastat sig i armarna på den slump, hvilken kom emot honom i denna Mercedes Jacksons gestalt.

Han hade ju – såsom vi minnas – just för hennes skull tillbakaslagit, ja, nära nog, rymt från en erbjuden fördelaktig anställning såsom grosshandlaren Jacksons filialföreståndare i Sitka, en befattning, hvilken – såsom han redan nu fått lära sig inse det efter en långvarig följd af alla möjliga svårigheter ofta af lifsfarlig art – måste anses vara en riktig sinekur jämförd med hans hittillsvarande osäkra existensförhållanden.

Händelsen med äfventyraren Mr Watkins, den mest inpiskade skälm, han råkat ut för under hela sin resa, hade emellertid brakt honom till den punkt, där man ej så noga reflekterar öfver medlen när det gäller att fortats möjligt stilla en uthungrad mages pockande kraf. Och det var därför han mottog denna kvinnas anbud, ehuru han några veckor tidigare skulle ansett detta såsom en framtida omöjlighet, såsom något, hvilket han framför allt annat borde sträfva att undfly lika beslutsamt, som då han en vacker dag af renaste pliktkänsla lämnade den vänsälle landsmannens hus just för att undfly den kvinna med hvilken ödet där sammanfört honom.

Medan han nu rullade af vid hennes sida mot det 'Hotell', där vännen Jackson tagit in med sin fru, hörde han endast som i en dröm, alla de frågor, som den lifliga mexikanskan lät hagla öfver honom. Och hans ofta alldeles befängda svar kom henne att brista ut i de hjärtligaste skratt, som under andra omständigheter än nu bort vara särdeles medryckande.

Men han hörde dessa lika litet som hennes frågor, och i ett besynnerligt tillstånd af frånvarenhet och hunger var det som han en stund senare kände sig omsluten af hennes mans armar och hjärtligt kringklappad som om han varit denne hederlige svensks länge saknade men plötsligt återfunne bror.

Efter njutandet af en bastant måltid, återvann han ändtligen så mycket herravälde öfver sig själf att han närmare kunde sätta sig in i situationen.

Och nu berättade han sina äfventyr utförligt såsom vi känna dem, slutande med hvad som senast händt honom och lifligt erkännande, att hade icke Mrs Jackson så plötsligt kommit med hjälpen då nöden var som störst skulle nog både han och hans olycksbroder Borgman när som helst kunnat göra upp räkningen med lifvet.

Han hade ej behöft se sakerna allt för pessimistiskt för att komma till den slutsatsen.

För uthungrade stackare, som ej ha en cent på fickan, är guldstaden Dawson icke en plats, där man har att hoppas på en hjälpsam hand. För att där kunna slå sig fram behöfs det nämligen först och främst goda krafter och sunda vätskor, helst parade med ett födgeni, som icke alltid är så nogräknadt om medlen.

Utan att bli ombedd berättade nu Mr Jackson, hvad som föranledt *honom* att dyka upp på denna plats, af

hvilken han sade sig fått nog redan från första stund, han lika väl som Mats.

Mercedes var icke inne när Mr Jackson berättade, hvad vi nu gå att förtälja. Och att hon var frånvarande kunde någorlunda bidraga till att Mats under denna tête-à-tête med hennes man såg sig i stånd till att behärska den förlägenhet, som därunder gång på gång hotade att öfverdraga hans kinder med en förrädisk rodnad; icke som Mats i verkligheten hade något att rodna för, men som dock hans oskuldsfulla och oförderfvade sinne tyckte, att man *borde* rodna åt. Ty saken var verkligen redan från början rätt prekär när Mr Jackson utbrast, så fort Mercedes lämnat rummet:

– Du må tro det blef ett helsickes hallå, sedan du lämnat oss så där hux-flux utan att ens taga afsked ordentligt. Jag vill icke dölja för dig, att jag blef allvarsamt förargad, ja, rasande. Mina planer på dig, vis à vis den där filialen i Sitka gingo om intet; ty sanningen att säga känner jag inte en man i hela Frisco, som jag skulle våga anförtro den affären åt ... Jag har många år i Amerika träffat veritabla skojare så fort det fallit mig in att riskera ett förtroende ... Detta kan ju låta hårdt; men det är i alla fall sant. Därför var det en riktig lycka tyckte jag, när jag träffade dig, och genast funderade jag ut att det kunde vara något att göra af min filial, som till dato, oss emellan sagdt, endast gått med förlust. – Detta är nog icke heller så underligt, ty Sitka ligger icke längre i den stora stråkvägen och har icke alls samma betydelse som förr, så guvernementsort hon än är. Men därtill kom, att alla de föreståndare jag haft varit skojare, som jag sade. En af dem, han, som var där före den nuvarande, rymde t. ex. med en ballans efter sig på öfver tre tusen. Han greps i British Columbia och polisen förde honom med sig till Victoria, där han dömdes. Men af mina pängar fick jag inte en cent utan måste till och med betala för häktandet och annat ... Så den gången bet jag mig reelt i tummen och lärde mig, att det knappt är någon idé att i dessa trakter, här vid arktiska gränsen, blanda in polisen när man vill ha rätt på tjufgods ... Den, som jag har nu, är ett nöt. Han tror, att en affärsman bara har att göra sin plikt ... Men det är inte nog. Man måste öfverträffa själfva plikten, man måste studera sina kunder och göra alla rätt, men icke så att man själf dör i ränsten. Detta kan ju synas som en sofism, ett spetsfundigt ordklyfveri; men för en affärsman är det icke så och blir det icke heller så, om byteshandel mellan varor och pängar skall kunna bestå. Och vill man inte återgå till ren vildedom eller rousseauism, så måste man allt, och särskildt inom affärsbrancherna tänka på att förtjäna något för att kunna stå bocken mot de eventuella förluster för hvilka en affärsman, han må nu tillhöra hvilken kategori som helst, alltid är utsatt.

– Ja, det här kanske inte du förstår, fortsatte Mr Jackson sedan han tagit sig ett par sekunders hvila efter sitt långa anförande ... Men som sagdt, jag var icke nöjd med honom som jag hade senast uppe i Sitka och det var därför jag ville ha dit dig.

– Detta är nog mycket smickrande, svarade Mats; men hvem vet, om jag bättre kunnat motsvara dina fordringar än han?

– Så’nt där ser man instinktivt när man som jag fått en rik människokännedom genom att flacka kring i världen. Jag såg allt nog, att du skulle passa, och jag gladde mig däråt ... Så kom det där dumma att du skulle ge dig af och det dummaste att du nära nog rymde ... Jag hade verkligen icke förtjänt detta, och nu måste du säga mig, hvad som kom åt dig i en hast och hvarför du gaf dig af utan att ens säga adjö.

– Jag skref ju, svarade Mats undvikande.

– Skref, ja. Detta var väl icke nödvändigt, då vi bodde i samma hus.

– Det kom öfver mig så plötsligt, att jag *måste* bort ... Det vill säga, att jag skulle fullfölja mitt en gång fattade beslut, att resa till Klondyke, att jag insåg att jag icke kunde vara den man, du behöfde, svarade Mats utan att kunna dölja den förlägenhet, som visade sig i hans drag, när han samtidigt måste minnas, att

hufvudskälet varit, att han ville undfly Mercedes’ farliga närhet.

– Nå, du känner den saken bättre än jag, fortsatte Jackson godmodigt. Det var guldfebern kan jag förstå, och den har frestat fler än dig ... Jag tänker närmast på min hustru ... Sedan du rest, gaf hon mig icke någon ro hvarken natt eller dag. Äfven hon hade fått guldfeber, och detta fast jag sanningen att säga då hade mer än nog åt både henne och mig; barn ha vi inga som du vet ... Jag gjorde allt för att få henne till förnuft och att inse det galna i att lämna hus och hem, arbete och affär, samt allt annat, som vi egde, blott och bart för att jaga i väg efter en vansklig lycka, som vi egentligen icke hade något behof af ... Men så inträffade plötsligt en händelse, som förde mig på andra tankar, och denna var så underlig, att jag sannerligen icke än i dag hunnit hemta mig från min förvåning.

Jacksson tog sig en ny paus under det att han tände på sin pipa. Härpå fortsatte han:

– Det var inte mer än fyra à fem da’r efter det du hade rest, förr än jag vaknade midt i natten vid att jag var nära att kväfvas. Jag rusade upp och fann snart att hela kontorskammaren var full af rök, och när jag skulle öppna dörren till trappan, som för ned i boden, möttes jag genast af eld och lågor, som slogo mot mig ... Hela boden med lager och allt hade råkat i brand ... Att tänka på att rädda något annat än lifvet hade varit vansinne, och fast jag visste, att jag kvällen förut hade kassalådan full med dollars och centstycken, samt äfven en hel del sedlar, emedan jag under dagens lopp utrustat en valfångare, som skulle upp till Berings sund, så fanns det icke annat att göra än att hufvudstupa kasta på sig några paltor och så försöka att komma ut fönstervägen ... Detta var också på hög tid. Jag hade inte väl fått upp det lilla fönstret, förr än golfvet under soffan, där jag legat, störtade ned, och ett riktigt eldhaf af gnistor sprutades upp som ur en vulkan.

– Gatan var nu full af folk, fortsatte Jackson ... Och med bistånd af en rask brandsoldat kom jag verkligen ned med hela lämmar om också så godt som kväfd ... En timme senare fanns det icke kvar mer än en rykande askhög och några sotade murar af hela min affär med lager och allt. Därjämte gingo äfven två angränsande gårdar åt, innan man lyckades begränsa elden. Kort och godt! Mr Jackson var utan affärslokal i Frisco och hade till att börja med ingenting annat att göra än att kila hem, det vill säga till villan, som du vet, att jag äger utanför staden. Och dit kom jag äfven fram mot morgonsidan.

– Att jag råkat ut för en eldsvåda kunde ju inte anses vara så märkvärdigt. Men det harmliga i saken var, att jag inte hade förnyat min brandförsäkring, som förföll dagen förut, just före natten då branden ägde rum ... Jag beräknade min förlust till inemot femtiotusen dollars.

Mats kunde vid dessa ord ej underlåta att ropa till af förvåning lika mycket öfver summans storlek som öfver det lugn med hvilket Mr Jackson nämnde sin förlust.

– Ja, femtiotusen dollars ungefär, till och med mer gingo den natten upp i rök, fortsatte Jackson ... Huset var mitt och ansågs vara ett godt hus ... Grunden har jag icke tagit med, för den kunde jag ju alltid använda på nytt eller sälja ... Villan däremot var inte värd mer än på sin höjd tio tusen som den stod, och detta var i det närmaste allt hvad jag nu hade kvar .. Du må tro, att jag kände mig hängfärdig ... När man ändtligen efter så många års släp lyckats skrapa ihop en liten förmögenhet och så med ens ser sig på några timmar vara beröfvad densamma och detta genom ett fördömdt slarf att inte hålla reda på sina försäkringspapper, utan skjuta upp, i tanke att allt nog går bra ändå, detta har till och med fört många till dårhusen. Och nog kände jag mig halfgalen när jag nästan smög mig in som en tjuf för att ej väcka min stackars hustru, som snart skulle få pröfva på ett långt mindre bekvämt lif än hon de senaste åren varit van vid ... Ja, det såg verkligen ut som om jag skulle få börja på nytt.

– Denna tanke var icke mycket upplifvande. Jag är icke längre en ung man, fortsatte Jackson, och jag har inte heller kvar samma vigör som förr. Jag har slitit ganska ondt i min ungdom och sådant kommer efter ... Detta sista slag var tillräckligt hårdt att kunna beröfva hvem som helst modet, och jag försjönk i ett par

timmars slöhet under hvilken icke den minsta rediga tanke fick rum i mitt hufvud.

– Jag vaknade vid att solen sken in på mig genom det öppna fönstret till den lilla parken, som snart icke längre skulle vara min. Ty att villan måste säljas var ju klart som dagen, om jag skulle få några pängar att starta ett nytt företag med ... Kanske var det solens strålar, som glänste så vackert mot det bonade golfvet, hvilka gåfvo mig en impuls att tänka på Klondyke och alla de rikedomar, som där kunde vara att hemta.

– Allt nog! Jag rusade upp och satte mig vid ett bord ute på verandan att kalkylera. Jag fick ihop, att jag möjligen skulle kunna skrapa samman en tolf tusen dollars ... Men! tänkte jag. Denna summa kan godt räcka till en färd upp till Alaska. Turn kan vara med mig, och finge jag en god claim kan jag en vacker dag åter vara rika karlen, ja, rikare än jag någonsin varit ... Det kommer för en sådana där griller ibland, när man råkat ut för någon stor olycka och inte allt är klart i hjärnkontoret. I alla fall försöker man att hitta på hvad som helst för att trösta sig.

– Just när jag hunnit till denna punkt, kom min hustru ut på verandan ... Hon såg inte ut att hafva sofvit något hon heller den natten, och hennes morgonhälsning lät icke så hurtig som vanligt.

– Jag kände mig som orm i myrstack. Det var mig alldeles omöjligt att finna rätta orden för hvad jag hade att säga henne. För att kunna meddela sina närmaste dylika slag, måste man i sanning vara vältalare och ordklyfvare par preference.

»Kom du nyss hem?» sade Mercedes i det hon slog sig ned bredvid mig, där jag satt med pennan i handen öfver mina sorgliga kalkyler.

»Jag kom för ett par tre timmar sedan», svarade jag. »Det var i alla fall så sent, att jag icke ville gå in och väcka dig, min älskling.»

»För den delen hade det icke gjort någonting», svarade hon. »Jag har icke sofvit en blund på hela natten.»

»Hur så?» sade jag undrande. »Du brukar ju icke annars vara plågad af sömnlöshet.» Detta sade jag mera för att vinna tid, ty sanningen var genom denna min hustrus opasslighet ännu svårare att komma fram med.

»Jag vet inte hur det kommer sig», sade hon. »Men hela natten har jag känt en så besynnerlig oro som om det skulle hända någon stor olycka.»

– Jag teg och vände bort hufvudet för att undvika hennes forskande blick. Hvad hon fruktat hade ju redan inträffat. Och det tjänade icke längre till att hala ut tiden med tomma ord. Innan jag emellertid hann fram med ordet inpassade hon:

»Du sa’ ju, att du inte skulle komma ut förr än i kväll eller i morgon på söndagen. Så jag väntade dig inte, och blef därför nästan förskräckt, då jag nyss från mitt rum hörde karlsteg här ute på verandan.»

– Nu var ögonblicket inne att förklara allt, och jag sade helt kort och rakt på sak för att undvika en bara pinsam inledning:

»Affären har brunnit.»

»Hvad?!» skek hon till. »Din affär? Har den *brunnit?*»

– Jag svarade med en nick och sökte fåfängt efter ord att ingå i en skildring af hvad som hade händt. Plötsligt utropar hon:

»Min Gud! Det luktar svedt om dig! Du har väl icke skadat dig? Svara! Jag blir sjuk af skrämsel!»

»Lugna dig, min älskling! Vore jag skadad, satt jag väl icke så här lugn», svarade jag.

»Nej, det är sant», fortsatte min hustru. »Och när det så är, kan också jag vara lugn. Brann allt ned?»

»Rubb och stubb», svarade jag kort.

»Och ingen blef skadad, vill jag hoppas?»

»Nej, ingen».

»Gud ske lof för det!»

»Ja, det var ju alltid en lycka i olyckan», återtog jag. »Men i alla fall har det med detta inträffat något som ... som nära nog ...»

»Hvad då? Hvad då? utropade hon afbrytande.

»Vi äro så godt som ruinerade.»

– Detta svarade hon icke på, och jag kunde ej heller märka, att hon syntes uppfatta vidden af hvad mina ord egentligen inneburo. För att lägga liksom en smula balsam på dessa ord sade jag emellertid, fortfarande fascinerad af min idé, att resa till Klondyke och bli rik på nytt:

»Jag har i alla fall så mycket kvar, att jag tänker, att dessa pängar väl använda skola sätta oss i stånd att åter komma på grön kvist.»

– Hon såg icke vidare belåten ut med denna tröst. Och rösten vittnade om, att hon kände sig besviken öfver något, när hon svarade:

»Hur menar du? Skall du öppna en *ny* affär?»

»Nej, inte här åtminstone.»

»Men i Sitka?»

»Nej, icke där heller. Den går med förlust. Så det blir nog bäst att jag öfverlåter den på någon annan.»

»Hvad tänker du då?»

»Resa till Klondyke!»

– En människa, som helt plötsligt träffas af en oförmodad stor lycka, kan ej bli mer glad, ja, hänförd än Mercedes blef det, när hon hörde dessa mina ord. Hon rusade upp och sprang fram emot mig, och hon slog armarna om min hals samt gaf mig själfmant några kyssar, hvilket jag tror, att hon aldrig gjort förr. Och med en röst, som åter var idel strålande glädje, som hon vanligen visade, när blotta namnet Klondyke kom på tal – synnerligast sedan du hade rest dit upp – utbrast hon:

»O, så förtjusande! Och du tar ju *mig* med?»

»Jag har verkligen icke tänkt mig så djupt i den där saken», svarade jag och såg genast, att hennes drag mulnade när hon sade:

»Får jag inte följa med dig till Klondyke, så vet jag inte hvad jag gör. Du *måste* helt enkelt taga mig med.»

»Klondyke är icke ett land för sådana barn som du. Kölden skulle du aldrig kunna uthärda, och strapatserna

där äro ohyggliga. Det är också högst ovanligt, att man för med sig sin hustru till ett dylikt hundland.»

»Min vän», svarade hon med lugn och redighet. »Du vet, att jag är uppfödd vid strapatser. Tror du det är lättare att uthärda de brännande vindarna i Mexico och lifvet på prärierna än kylan i Klondyke, och att där i ett kyffe eller en jordkula se till hushållet, så har du räknat fel ... Får jag icke följa med, så skall du heller aldrig mer återse din Mercedes.»

– Och hon brast i gråt som kvinnor vanligen göra det vid dylika tillfällen, och jag å andra sidan var nära att storskratta öfver den lyckliga vändning, som denna bedröfliga sak tagit, på samma gång som jag nu insåg, att en hustru som Mercedes var något alldeles enastående. Jublande slöt jag henne i famnen och utbrast :

»Älskling! Tror du verkligen, att jag skulle kunna lefva en dag utan dig?... Ack, nej, Mercedes! Reste jag nu också till jordens medelpunkt, skulle jag ha dig med mig. Du är modig, du är stark, och du är den enda, som kan gifva mig kraft att bära den olycka, som vi nu råkat ut för. Branden skulle ju inte hafva gjort oss något, om jag inte varit en slarf, ett nöt, en idiot. Ty brandförsäkringen förföll i förgår! Se därför, hvarför vi nu äro så godt som ruinerade.

– Och jag gick in dragande henne med mig, samt öppnade dörren till mitt kassaskåp, för att ur detta taga fram det olycksaliga papper, som jag glömt att förnya och som nu var värdelöst, brandförsäkringsbrefvet, eller rättare brefven på en summa af femtiofem tusen dollars ... Men hur jag än letade, fann jag dem ej.

– Detta blef en ny öfverraskning, men visserligen en, som jag kunde tåla vid. Värdelösa papper hade jag nog af förut. I alla fall var det besynnerligt, att de voro borta, när allt annat i kassaskåpet syntes vara i den skönaste ordning. Jag kom emellertid till den slutsatsen, att jag i tankarna tagit dem med mig till affären i afsikt att förnya premien och på så vis hade äfven dessa papper gått upp i lågor på samma gång som huset och lagret och allt annat, hvilka de, ordentligt skötta, och för händelse af eldsvåda skulle hållit mig skadeslös för beträffande förlusten.

– Jag hade släppt Mercedes medan jag ref i skåpet. Nu vände jag mig om för att meddela henne äfven denna besynnerliga slump. Men hon hade redan gått ut, och jag ansåg det längre fram onödigt att upplysa henne äfven om denna sak, hvilken kanske bara skulle oroat henne.

– Men, invände nu Mats, som uppmärksamt lyssnat till hela denna i viss mån högst underliga historia ... Skulle man icke kunna tänka sig, att någon stulit dessa brandförsäkringspapper?

– Hvad i all världen skulle det tjänat till? svarade Jackson. Oklara som de voro, skulle inte en cent ha blifvit tjufvens lön ... Utom dess vet jag, att ingen varit i kassaskåpet mer än jag. Låsen voro oskadda, och nyckeln, den enda, som kan öppna detta skåp, bär jag alltid på mig, och om nätterna har jag nyckelknippan under hufvudkudden. Så någon stöld är det i alla fall icke alls värdt att tala om. Och för resten, hvilken löjlig stöld i så fall!

– Saken är i alla fall mystisk, fortsatte Mats.

– Inte alls. Jag har släpat med mig papperen i bästa syfte, och så ha de brunnit upp, se där den enda och riktigaste lösning, som finns på den här historien ... Åtta dagar senare var emellertid allt klart. Med ångaren, som går till Michælowski, färdades vi dit upp och sedan med en flodångare hit till Dawson. Jag hade med mig fem tusen dollars innan jag for, men jag ser att håller det på i den här stilen, gjorde jag dumt i att icke taga med mig hela summan, d. v. s. alla de fjorton tusen som jag fick för villan och tomten och en del annat ... Den första vi råkade ut för var nämligen en skojare, som kallar sig Lewis Guard, och som lurade upp mig till en mängd guldgräfvarelägen på båda sidor om Bonanza Creek. Och på det viset kommo vi ända upp till Queen Dome Mountains, där han skulle ha något alldeles rart att bjuda på. Men hvad gjorde han. Jo,

däruppe i vildmarken försökte den uslingen att råna mig. Jag vaknade, gaf honom ett skott, som dock bommade så att han kom undan. Efter ett helsinglands bestyr lyckades jag ändtligen taga mig ned igen från bärgstrakten och under denna färd köpte jag mig själf en claims, nr 37, som har namn om sig att vara gifvande och ligger midt i gulddistriktet invid Bonanza Creek. Egaren hade blifvit sjuk och skulle fara hem. Han hade också fått in ett par hundra tusen dollars, och var öfvertygad om, att det fanns minst lika mycket kvar. För hastig affärs skull blef priset billigt – tre tusen dollars – och nu skola jag och Mercedes resa upp redan i morgon. Du följer med naturligtvis och din vän Borgman också. Inte sant? Nu har jag mer än någonsin behof af ett par raska pojkar.

Mats gjorde invändningar och kände det inom sig, att han borde ge vännen ett rent afslag. Men denne var envis, och när nu Mercedes öppnade dörren, såg hon Mats och sin man med ett kraftigt handslag bekräfta äfverenskommelsen, att Mats skulle med upp till claimen 37.

Vid middagen utbrakte Mr Jackson en varm skål för sin vän, 'sitt lifs räddare', som han sade. Och i denna skål instämde Mercedes med en blick, som dref blodet upp på Mats' kinder, och åter väckte en oro, hvilken underligt nog koncentrerade sig kring hvad han nyss hört om de försvunna brandförsäkringsbrefven.

På natten drömde Mats om en mordbrand, i hvilken vännen Jackson förlorade sitt lif.

———

FYRTIOSJETTE KAPITLET.
Kyssen.

Mats och Borgman hade kommit underfund med, att deras gemensamma besparingar, äfven om dessa icke nu voro dem frånstulna, ej skulle räckt till att starta ett claims-företag med. Det minsta, man sammanlagdt behöfde, var två hundra dollars sedan man skaffat sig utrustning, och att denna ej blef billig att köpa på platsen fingo de en tydlig erfarenhet om när de i sällskap med Mr Jackson, dagen efter det så oväntade sammanträffande, med denne, gjorde några uppköp för pänningar, som han förskotterat dem.

Jackson hade varit klok nog, att medföra det viktigaste från San Francisco, hufvudsakligast sådana artiklar, som vi hafva omnämnt på sidorna 226, 227 och 228. Naturligtvis fingo nu Mats och Borgman nöja sig med det allra nödvändigaste och till detta räknade de amunition till sina revolvrar.

Men nu inträffade något, som de ej kunnat drömma sig och som gjorde dem öfver beskrifning häpna.

Handelsmannen kastade nämligen på dem en half förskrämd blick och svarade:

– Vet inte herrarna af, att man ej får begagna revolvrar här i Dawson city?

– Hvad nu? Ämnar herrn drifva med oss? svarade Borgman i det han betraktade expediten med en blick af förargelse .. I så fall är ert skämt dumt ... Ge mig tvåhundra patroner.

– Så gärna jag vill sälja, är detta mig omöjligt.

– Nå, säg ifrån då. I så fall få vi vända oss till någon annan.

– Försök med det. Jag tviflar emellertid på att någon annan kan det mer än vi i den här staden, sade expediten lugnt.

– Hur står det till? Tror herrn vi har kommit hit för att gyckla? fortsatte Borgman och vände sig därpå till Mats sägande: Den där du! Han menade visst, att vi äro ena riktiga kålstockar; eller också måtte han vara det själf.

– Inga förolämpningar jag ber! utbrast expediten. Amunition finns inte att köpa till revolvrar, har jag sagt. Nej, inte en enda patron i hela Dawson. Och är det så att ni går omkring beväpnade med dylika pjäser, göra ni i bäst att icke visa dem.

– Herre! Nu går det för långt! Får ni mig att tro på dylika galenskaper, skall ni allt gå klyftigare till väga, än ni nu gjort det.

– I så fall skulle jag föreslå att ni frågade någon af Canadian mounted polis, fortsatte biträdet. Jag ser just nu en rida förbi.

Och utan att afvakta Borgmans svar hoppade expediten med ett vigt språng öfver disken samt ut genom dörren, och ropade till sig den ridande polismannen, hvilken genast vände hästen mot den kallande och kom fram till affären, där han hördes utbrista:

– Hvad står på? Är det någon tjuf?

– Åh nej! Så farligt är det inte ...

– Hvad är det då? Sjung ut! Jag har brådt ... Det är en gynnare, som skall hängas om en timme, och jag har inte tid, att stå här och resonera, sade polisen med en blick på Mats och Borgman, som nu båda visade sig bredvid handelsmannen och syntes förvånade öfver denna inblandning af rättvisans representant.

– Jo, dessa båda, herrar tro, att man kan få köpa revolveramunition här i Dawson.

– Omöjligt, svarade polisen. Sådan säljs endast under statens kontroll och till sådana, som erhållit extra tillåtelse. Hvad ska’ herrarne med den amunitionen att göra?

Frågan var riktad till Borgman, som svarade helt tveksamt i det han tog upp sin revolver:

– Till den här naturligtvis.

– Får jag se, sade polisen i det han sträckte ut handen.

Borgman lämnade utan tvekan från sig vapnet, som nästa sekund gled ned i den canadeniska polisryttarens ficka i det han vände sig mot Mats sägande:

– Kanske också ni har en ’buldog’?

– Inte på mig, svarade Mats sanningsenligt.

– Det var tur för er det. Ty i annat fall skulle den gjort sällskap med er väns vapen.

– Tänker ni behålla den? utropade Borgman både häpen och förargad.

– Det är just meningen det, svarade polisen, åter med ett skratt, som ej var utan en god portion hån.

– Med hvad rätt, om jag får fråga?

– Med den rätt, som bestämmes af lagar och förordningar, återtog polisen ... Det är förbjudet att bära dylika vapen inom guldgräfvaredistriktet ...

– Aldrig möjligt! Hvad skulle man väl då försvara sig med, om man hotas till gods och lif?

– Med näfvarna eller annars hvad ni vill ... Att bli skjuten behöfver ni inte frukta, ty lagen är lika för alla.

Och utan att invänta Borgmans svar på detta argument sprängde polisen därifrån, lämnande den afväpnade att tänka och tro hvad han ville.

Borgman såg emellertid skamsen ut och var till ytterlighet förargad öfver att hafva visat sin revolver, den enda han hade eller rättare sagdt haft.

Och när Mats och Borgman lämnade handelsmannen, var det icke svårt att se, att denne betraktade dessa båda 'gröna' med samma belåtenhet som en småstadshandlare en dum bonde. Också kunde han ej låta bli att kasta åt dem ett spefullt:

– Nå, hade jag inte rätt?, som af Borgman besvarades med ett vresigt mummel.

* * *

Samma dags eftermiddag, dock innan det börjat skymma, lämnade den lilla karavanen, bestående af Mr Jackson, Mercedes, Mats och Borgman, Dawson City, för att anträda färden uppåt Bonanza Creek och till den af Jackson inmutade claimen nr 37, där han hoppades på att skapa sig en ny förmögenhet eller att åtminstone lägga grunden till en sådan.

Det kunde nog äfven finnas utsikter till detta. Claimen nr 37 låg i ett välkändt distrikt, och vid sidan af en hel del andra sådana, där man tagit upp åtskilligt med guld. Det var också vid denna lilla biflod – smal men ganska lång – som den ort var och är belägen, hvilken gaf Mr Cormack en förmögenhet och vattendraget efter detta ett världsbekant namn, nämligen Bonanza, hvarom vi förut haft tillfälle att tala i samband med några ord om denne med orätt kallade »det nya guldlandets upptäckare.» Ty, som vi äfven veta, var det helt andra, hvilka denna ära bör tillerkännas åt, ehuru Cormack var den förste, som skördade någon nämnvärdare vinst.

Utom spadar och dylikt, hade man sydt in de medförda förråden i vattentäta, smala säckar, liknande sådana, som vanligen begagnas af sjömän; en mycket praktisk modell föröfrigt på grund af den lätthet, med hvilken dylika säckar kunna fraktas. Antalet blef åtta och detta var äfven det mesta – när man medräknar en del annat gods – som de tre männen kunde föra. Chefen själf, Mr Jackson, arbetade nämligen lika styft som sina drängar. Ja, icke ens Mercedes, den lilla karavanens kvinliga element, sparde sig så fort det gällde, att hjälpa till med ett tag; och sportmänniska som hon var från barndomen, härdad under lifvet på de mexikanska gräsfälten, var denna hjälp sannerligen icke att förakta.

Mr Jackson hade köpt en rymlig båt, men denna låg förtöjd vid Klondyke och man hade därför att frakta sig på det vanliga sättet, d. v. s. med det enda praktiska kommunikationsmedel som fanns, nämligen färjan.

Detta kunde anses för nog så riskabelt.

Många historier voro i svang om den färjan, några riktigt hårresande. Sålunda hade den en gång tagit in så mycket vatten, genom några spiksjuka bord, att den blef i det närmaste full då,

På färjan mellan Dawson och Klondyke City. *(Efter fotografi.)*

när man väl hunnit ut ungefär midt på Klondyke River, som på detta ställe, där föreningen sker med Yukon, är både bred och riskabel på grund af starka strömdrag. Den gången bar det sig icke bättre till än att den starkt lastade och vattenfyllda färjan dref ned mot en holme midt för Klondyke-flodens myning. Där stötte hon på grund, och med lifsfara hade man sedan att simmande och vadande taga sig i land på holmen så godt man kunde det, så mycket mer som genom törnen en planka lossnat och gjort farkosten så godt som till vrak.

Egaren hade slutligen fått henne flott och nödtorftigt reparerad. Och i denna ’likkista’ för lefvande och gods var det nu som vår kvartett inskeppade sig, liksom så många andra i detta fall litande på en gunstig försyn.

Färden var en hel del äfventyrlig äfven nu. Det var inte heller bara kvartetten som skulle öfver jämte ägaren och en gammal orkeslös ’besättningskarl’ utan ännu tre andra, af hvilka en var åtskilligt berusad.

Också inträffade det att färjan snart började kränga när den berusade ej ville lyda tillsägelserna, som gåfvos honom, att han skulle hålla sig stilla. Vid en häftig vickning tumlade han öfverbord och försvann i djupet som en sten ... Svenskarne ifrade för att man skulle stanna för att bistå den nödstadde, men detta motsatte sig ägaren på det bestämdaste sägande:

– I, så fall får herrskapet skylla sig själfva. Kränger färjan därunder mer än nu, hvilket han ju gör när han skall in öfver relingen, så gå vi i marvatten, och sen blir det att simma för den, som kan ... *Jag* har inte haft tid att lära mig den konsten, och därför skall ingen försöka sig på det experimentet att rädda ’fylltratten’.

Mats stod emellertid färdig att kasta sig i. Men för alla de andras ifriga uppmaningar måste han ge vika och insåg snart äfven att räddningsförsök här voro fruktlösa.

Vattnet låg lugnt som en spegel och inte ens en bubbla utvisade längre den fläck å Klondykeflodens botten där drinkaren funnit sin graf.

Dylika äfventyr hörde emellertid icke till ovanligheterna efter hvad färjmannen berättade. Druckna guldgräfvare ’kommo bort’ litet emellan, och ’det var rätt åt dem’, menade mannen, som skulle vara inbiten absolutist, åtminstone hvad han sade själf, ehuru färgen på hans näsa skvallrade om motsatsen.

Det hela kan anses som ytterligare ett bidrag till hur litet man i Klondyke aktar ett människolif, hvilket i ännu högre grad framgår af att myndigheterna kunna – eller då rättare kunde – tillåta, att människor fraktades öfver floden med en så lifsfarlig färja, som den här åsyftade, föröfrigt känd af en hvar som 1897 och början af 1898 uppehöll sig i Dawson City.

Man skulle kunna invända, att någon annan kunnat åtaga sig skötandet af denna öfverfart och med bättre, samt framför allt mindre lifsfarliga medel. Men mot detta kan ställas den omständigheten, att man på den tiden hellre slog sig på något mer vinstgifvande än att sköta färjor. Om man inte direkt spekulerar som guldgräfvare, håller man restaurant, spelhus, danslokal eller drifver affärer som handlande, till hvilket dock allt fordras kapital, och detta behöfver man äfven för att skaffa samt underhålla en farkost, hvilken dock ger ovanligt liten ersättning då det finns godt om sådana, som hålla sig med egna båtar.

Natten tillbrakte kvartetten i ett kyffe i Klondyke city, ett mörkt, smutsigt hål afdeladt i två ’rum’ genom en manshögplankvägg, som långt ifrån erbjöd tillräckligt skydd mot nyfikna blickar.

Mr Jackson och Mercedes togo det inre ’rummet’ i anspråk. Mats och Borgman logerade i det yttre, där det fanns en öppen spisel, i hvilken man dock icke kunde göra upp eld utan att samtidigt äfven hafva dörren på vid gafvel, så vida man ej ville utsätta sig för att kväfvas.

Efter en enkel måltid gick man till hvila med öfverenskommelse att tidigt följande morgon anträda rodden upp till claimen.

Alla lågo snart i djup sömn, och glöden efter brasan bleknade bort allt mer så att det snart var alldeles kolmörkt.

Mats trodde sig hafva sofvit ett par timmar, kanske tre, när han vaknade vid en underlig känsla.

Det förekom honom som om hans läppar blifvit kyssta.

Yrvaken satte han sig upp och famlade i det becksvarta mörker som rådde kring honom. Han kände, att det måste vara någon mer än han, som nu var vaken därinne; men att se denna var på grund af mörkret alldeles omöjligt.

Och hvem skulle det för öfrigt vara? Och stod denna i någon samband med den kyss, af hvilken han vaknat.

Vid det han reste sig knakade britsen, som jämte en af säckarna tjänat honom till bädd, så hårdt, att han åter satte sig, förargad öfver att kanske i onödan hafva väckt de andra. Och han väntade att när som helst få höra ett harmset utbrott af den eller de störda, då han i dess ställe tydligen erfor något som ett luftdrag af en ljudlöst förbismygande människa eller rättare från någon, som gled förbi honom med ganska stor hastighet. Så hördes ett nytt knakande; men denna gång var det icke från hans brits utan lät snarare som om någon kommit åt den klumpiga afdelningsskärmen, alldeles tätt bakom den plats, där Mats hade sitt läger.

Efter detta blef allt ljudlöst tyst, så tyst att Mats tyckte sig höra slagen af sitt ganska irriterade hjärta.

Minst fem minuter lyssnade han med nära nog andlös uppmärksamhet. Efter denna tid var det någon, som började snarka. Att döma af riktningen tycktes det vara Borgman.

Skyddad af detta ljud, smög sig Mats på tåspetsarna mot dörren för att känna efter om denna till äfventyrs vore öppen och det sålunda kunde befaras, att någon objuden smugit sig in i denna ruskiga fristad mot nattens kalla vindar.

Men dörren var stängd. Haken låg på, som Mats själf lagt på densamma innan man gick till sängs. Och icke heller kunde han annars finna något vid dörren, som kunde ge anledning till oro. Att komma in utan att få af haken vore omöjligt, såvida man ej sprängt sönder dörren. Och således borde det i detta nu ej finnas fler i detta rum än hvad man varit det då dörren stängdes.

Hur skulle han då förklara det luftdrag han känt? Hvarför hade brädväggen knakat? – Ty vid denna var det endast han, som hade liggplats. Och han var absolut öfvertygad om att han ej kommit åt denna ens med en snuddning.

Hur skulle han slutligen förklara känslan af kyssen?

Hur han vände och vred dessa frågor kunde han icke finna något nöjaktigt svar. Det hela syntes honom lika oförklarligt som händelserna i en dröm. Och dock var han fullt öfvertygad om, att han *icke* drömt och att han icke heller var under inflytande af en dröm när han vaknade af denna kyss, som ännu brände på hans läppar.

Han kom ändtligen till den slutsatsen, att det enda han nu hade att göra, vore att åter lägga sig. Att fundera på det som var oförklarligt var icke hans sak. Det hela kunde ju vara en inbillning, åtminstone kyssen. Att väggen knakat kunde ju bero på en sättning i det spraktorra, gamla virket; och luftdraget på några pust, som trängt in genom de icke allt för täta ytterväggarna, som voro uppförda af stockar med mossfyllning, hvilken dock på många ställen fallit den.

Och han lade sig, nu väl aktande sig för att åstadkomma något nytt buller, för att ej störa de andra, af hvilka äfven Jackson fallit i med snarkningar, åstadkommande en ganska obehaglig duett med Borgman, hvilken höll basen.

Det finns nog ingenting så harmligt som att höra andra snarka när man själf vill sofva. Man hetsar upp sig, och sömnen flyr som jagad af furier ... Ju högre Borgman och Jackson duetterade ju vaknare blef Mats, och slutligen ville han icke ens bemöda sig om att hålla ögonen slutna, något som i hans nuvarande tillstånd var

särdeles onödigt då det ju var alldeles beckmörkt hvart han än vände sina blickar och alltså inga yttre intryck gerna kunde störa äfven hans synnerver liksom hörselnerverna stördes af snarkandet.

Men nu känner han åter det hemlighetsfulla draget, den underliga fläkten som af en människa, hvilken ganska fort passerar honom.

Icke något tvifvel mera ... Han kan svära på, att han nu äfven hör det svaga ljudet af tassande steg.

Men när han så själf reser sig färdig att rusa fram mot det håll, där han ännu hör tassandet, då känner han plötsligt en mjuk arm läggas kring sin hals, och en röst, som icke är honom obekant, men väl drifver blodet mot hans hufvud, hviskar i hans öra, med läpparne nästan berörande detta:

– Var tyst Mats ... Det är bara *jag* ...

Han sträcker ut sin hand utan att tänka på hvad han gör; och i samma stund denna faller kring en smidig kvinnomidja, brinner åter en kyss på Mats läppar .....

Då höres ett häftigt brak.

I samma stund glider kvinnan undan som en fläkt, uppgifvande ett högt rop. Och i nästa nu synes lågan från en brinnande tändsticka i donna Mercedes händer under det att hon ifrigt höres ropa;

– Jackson! Jackson ... Skärmen har fallit öfver Mr Olsson!

Så blir allt åter mörkt.

———

FYRTIOSJUNDE KAPITLET.
En demonisk plan.

När man ändtligen fått eld på en lampa, såg man, att Mercedes haft rätt.

Träväggen hade verkligen fallit öfver Mats, som dock ledigt uppbar den med sin rygg, men utan att annars göra ens det minsta försök att där han nu stod i nedhukad ställning draga sig undan den icke allt för pressande tyngden.

Han visste föröfrigt knappt till sig.

Hvad som hade föregått detta äfventyr med plankväggen var något så oerhördt, att tanken därpå kom hans hufvud att svindla.

– Hvad skulle han säga? Hvad skulle han tro?

Var hon då alldeles galen denna kvinna? Eller fanns det i henne icke en droppe blod af fruktan och försiktighet, om hon nu icke egde ett uns af heder och pliktkänsla?

Att se henne där hon nu stod med lampan i handen bredvid sin man, som skrattande hjälpte Borgman att befria Mats från det allt annat än behagliga ’täcket’, var som att se själfva inkarnationen af den ypperligaste föreställning man kan tänka sig.

Utan att ens med den minsta lilla min af förlägenhet gifva tillkänna, hvad som nyss passerat mellan henne och Mats – det oerhörda i den sistnämndes ögon – började hon snart, när hon låtsat sätta sig in i det onekligen löjliga i situationen, att skratta lika muntert som Jackson och Borgman; och det var äfven hon,

som först gaf ord åt denna stämning, när hon utbrast:

– Jag vaknade vid en skräll, som om hela taket störtat öfver oss. Men så fort jag fick eld på stickan, såg jag ju hvad det var.

– Det var då väl, att det usla planket inte föll åt *vår* sida, inföll Jackson. Ty som jag och min hustru lågo, hade vi med all säkerhet fått kanten mot våra hufvuden och i så fall dråpslaget. Att ta det på ryggen som nu Mats, kan däremot kallas godt kap.

– Jo, jag menar det, inföll nu Borgman. En så'n smäll i hufvudet hade varit att släcka ut lifhanken lika lätt som man blåser ut ett ljus ... Så jag får verkligen gratulera af hela mitt hjärta.

Mercedes mottog denna lyckönskan med samma hjärtlighet som hennes man, och Mats såg till sin häpnad huru samma läppar, som nyss hvilat mot hans, nu trycktes, om också icke lika varmt och länge, mot Jacksons mun.

Var hon då en orm, en afgrundsande denna kvinna? Och borde han icke genast stiga fram och draga masken af hycklerskans ansikte, berätta allt och säga, att det hela var en usel komedi, eller rättare ett uselhetens påhitt för att dölja ett felsteg, som stod på gränsen till det afskyvärdaste brott?

Men han kom sig icke för.

Tanken på något ännu hemskare fick makt med honom.

Hur lätt hade icke plankväggen kunnat falla åt motsatta hållet, tänkte han. Och hvad skulle icke då kunnat hända?

Helt visst hade icke den vänlige och hjälpsamme Jackson då stått där som han gjorde nu med armen kring samma lif, som Mats nyss, äfven han, famnat, fast i ett tillstånd af sådan yrsel, att han var otillräknelig för hvad han gjorde.

Och nu blickade hon så kärligt in i dessa ögon, som redan för alltid kunnat vara slutna. Och den runda, mjuka armen låg nu på samma sätt kring hennes mans hals, som nyss kring Mats, när hon med hetsigt och långt ifrån med försiktighet hördes hviska:

»Var tyst Mats!... Det är bara *jag!*»...

Han greps af känslor så hemska, att han aldrig kunnat tänka sig att dylika kunde rymmas i en mänskosjäl, när han, sedan man åter gått till hvila efter det underliga afbrottet, sökte närmare sätta sig in i hur han nu borde handla.

Att utan vidare åter lämna sin vän Jackson såsom han gjort det i San Francisco ställde sig relativt svårt på grund af den ställning, han nu intog hos denne, d. v. s. såsom en kraft, den Jackson litade på vid det företag, som väntade i den nämnda claimen. Ensam med Borgman skulle han nog få svårt att reda sig, och någon annan, som kunde ersätta Mats, hade han ännu icke, och att i hast anskaffa en lämplig ställföreträdare skulle ej bli så lätt, åtminstone att få en svensk, hvilket Jackson helst önskade.

Detta var ena sidan af saken och uteslutande dikterad af den vänskap och tacksamhet mot Jackson, som han ansåg sig vara skyldig denne. Men så kom till detta äfven ett annat skäl, som kunde anses vara lika talande, om det ej vore detta i ännu högre grad. Och detta var, att Mats saknade alla medel att för tillfället kunna reda sig på egen hand. Skulle han åter lämna Jackson, och ej omedelbart kunna skaffa sig tjänst hos någon annan, såge han sig allt nog blottställd för den bittraste nöd, ja, kanske utsatt för att inom få dagar vara död af svält.

Det var icke för sin egen del, som Mats bäfvade för detta hemska slut på sin långa färd efter 'lyckan'. Hans plikt manade honom att icke så där utan vidare kasta sig i nya äfventyrligheter, med hvilka han sannerligen icke skulle gått i land.

Han hade en hedersskuld att betala, en hedersskuld till den enda kvinna på jorden för hvilken hans hjärta klappat varmare än af kärleksfulla, sonliga känslor för hans gamla mor, som nu hvilade där under torfvan på den lilla småländska kyrkogården. Och om nu hon, denna en gång så ömma moder, kunde komma från sin himmel, kände han, att hon skulle rådt honom, att ännu en tid hålla sig kvar hos Jackson, trots det, som denna natt hade skett och till hvilket han måste anse sig vara oskyldig, ett syndens ögonblick, men som – han svor det vid samma älskade moders minne – ej åter skulle få makt med honom.

Och den i Lübeck väntade tärnan, den varmhjärtade Judit, skulle ha igen sitt, skulle ha igen dessa pängar, som sedan han där blifvit bestulen, lämnades honom till ett lån, hvilket han visserligen icke begärt, men hvilket han med skäl kunde anse sig vara i behof af – om han någonsin skulle tänka på att realisera sin då och många gånger senare drömda lycka, att en gång få sluta Judit till sitt bröst som maka.

Det fanns en hel del romantik hos Mats, parad med en seg vilja att hålla ut i alla lifsskiften. Aldrig hade han dock känt tviflet på sig själf – såsom det ju förr eller senare alltid vaknar hos hvarje hederlig människa, hvilken ej kan spela blindebock med sina svagheter – aldrig hade han känt, säga vi, detta tvifvel så pinande som just nu, när han trampade en mark, som öfver ytan bjöd på nöd, lidanden och försakelser af alla slag, men under densamma gaf den lycklige sökaren medlet, nyckeln till ernåendet af allt, hvad jordelifvet kan bjuda af väl och – detta visste Mats – äfven ve; således hvilket man med denna nyckel, denna de vises sten i handen vore klok nog eller dum nog att välja.

Allt som allt kom Mats till den slutsatsen, att han – som sakerna nu stodo – gjorde bäst i att hålla sig kvar. Och när Klondykes bleka höst, eller nära nog vintormorgon grydde, och en för Mats efter äfventyret sömnlös natt, hade hans tanke att stanna, mognat till beslut.

Men det går ofta så här i världen, att hvad man beslutar på natten och under stilla kontemplationer får ett annat ljus och utseende när dagen faller på.

Det blef således ett nytt vacklande när han åter stod ansikte mot ansikte med denna demoniska kvinna, som han redan förut måst undfly, och han tänkte med bäfvan på de kommande dagarna – kanske en ganska lång följd sådana – då han gång på gång måste befinna sig i hennes närhet, och antagligen komme att äta vid samma bord som hon. Och detta skulle snarare bli värre för honom, då äfven under dessa måltider hennes man vore närvarande utan att ana hur falsk denna hustru var, som han älskade så innerligt, och för hvilken han var redobogen till snart hvilka uppoffringar som helst. Hade han icke bland annat gifvit sig af till denna eländiga vildmark just för hennes skull? Helt visst. Ty det var för hennes skull, som han på detta sätt ville skapa en ny förmögenhet i den af elden förtärdas ställe; själf hade han med säkerhet lugnt dragit sig fram med långt mindre kapital, än hvad han här hoppades inhösta.

Den tidiga frukosten blef en ny pröfning.

Nattens händelser kommo på tal, och det var just Mercedes, som tog upp detta ämne, fast *hon* åtminstone borde hafva största skäl att låta den historien falla i glömska så fort som möjligt.

Hon skämtade däröfver med otvungen, rent af cynisk munterhet, äfven vidrörande den eventualiteten, att om den klumpiga afdelningsskärmen fallit åt motsatta hållet skulle *hon* icke setat, där hon satt nu.

Hon sade äfven, att hon beräknat distansen och funnit, att brädväggens öfverkant icke blott skulle krossat hennes eget hufvud – här gjorde hon en skicklig öfvergång från munterhet till tonfall af djupaste förtviflan –

utan den skulle äfven träffat hennes mans hufvud.

När hade hon gjort dessa kalkyler?

Den frågan trängde sig ovillkorligen på Mats, han visste icke hvarför. Och han fick icke heller någon ro på hela morgonen, medan man sysselsatte sig med de viktiga instufningarna i Jacksons båt, som skulle föra dem uppför strömmen. Det gällde också, att icke glömma något af hvad man behöfde vid claimen, ty där uppe i själfva vildmarken kunde man ingenting erhålla, annat än genom en både lång och frestande resa ned till Dawson.

Man hade haft sina ’grejor’ i en bod, som låg nere vid bryggan, delvis äfven uppe i rucklet, där man tillbrakt natten.

Mats hade åtagit sig att föra ned dessa senare, och stod nu ensam inne på denna plats, där nattens underliga äfventyr egt rum.

Bäst det var kände han liksom en kraftig maning att närmare undersöka detta plank, som afdelade rummet. Han visste egentligen icke hvarför; ty en dylik undersökning hade ju föga af intresse äfven för utrönande af hvarför planket fallit. Med den slarfvighet, som man här går tillväga vid uppförandet af bostäder, hvilka ’byggmästaren’ själf endast beräknar som tillflyktsort under en relativt kort tid, vore det ju inte märkvärdigt, om till och med taket eller en yttervägg skulle störta samman, så mycket mindre då en nära nog fristående mellanvägg.

Emellertid gaf Mats sig ingen ro. Och bäst han forskade, märkte han – *färska sågspån alldeles invid plankets på utsidan belägna stöttor.*

Denna upptäckt kom hans blod att isas.

Sågspånet var så färskt, att det ännu icke hunnit blandas med något damm. Gulhvitt lyste det mot det smutssvarta golfvet, och bar tillräckligt vittnesbörd om att stöttornas genomsågning måste hafva skett föregående dag.

Men hvem hade gjort detta nidingsdåd? Och i hvilken afsikt var det gjort?

Dessa frågor voro rent af en kriminel natur. Platsens undersökningsdomare borde undersöka och leta fram svaren på dessa frågor. Ty det rörde sig icke mindre än om ett människoliv, för den händelse att planket hade fallit efter den beräkning, som sågskårorna tydde på.

Enligt detta hade det varit naturligast, att den tunga kroppen fallit *inåt.* Att den nu tagit andra riktningen och fallit öfver Mats, på hvars sida såväl britsen som stötterna ännu kunde göra tjänst att hålla planket uppe, detta kunde Mats endast förklara på så vis, att han under Mercedes’ plötsliga påträngande råkat gifva planket en kraftig törn i *nederkanten*, långt under plankets matematiska tyngdpunkt, hvarvid fallriktningen ändrats i strid mot den synbart åsyftade meningen. Till märka voro stöttorna icke heller långt utspringande och syntes vid golfvet hafva varit fastslagna med spikar, hvilka ännu kvarhöllo de afsågade stumparna.

Nu erinrade sig Mats, hvad Mercedes yttrat under frukosten, nämligen, att hon beräknat, att plankets ytterkant måste vid fall *inåt* hafva träffat såväl hennes som hennes mans hufvud.

Var den beräkningen gjord endast med ögonmått? Eller hade den verkligen uppmäts med snöre eller dylikt?

Mats beslöt att kontrollera om beräkningen verkligen stämde.

Han såg sig om efter något passande föremål att mäta med, en stör, ett snöre eller dylikt. Och han fick

verkligen tag i ett snöre som låg kastadt under den brits, å hvilken Mercedes haft sin plats, och som stod i samma längdriktning samt vid fötterna af Jacksons brits eller hufvudet, hur man nu beräknar att han hade legat.

Snörets ena ända satte han fast vid plankets fot alldeles invid golfvet. Ock därpå mätte han plankets höjd.

Han gaf till ett rop af öfverraskning, och den isande känslan genomlopp åter hela hans nervsystem.

Just i höjd med planket hade snöret en knut!

Det syntes således som om någon före Mats skulle roat sig med att göra samma beräkningar som han. Eller kunde den funna omständigheten endast bero på en underlig slump?

Nästan bäfvande fortsatte Mats att mäta, och lät nu radien gå från plankets fot till bänken eller britsen, på hvilken Jackson legat. Strax ofvanför denna, ungefär på den punkt, dit den sofvandes hufvud måst hafva nått upp stannade knuten.

Någon missräkning var icke möjlig.

Just där skulle plankets öfverkant hafva träffat med mäktig styrka, stor nog till och med att kunna krossa ett mänskligt kranium, i alla fall gifvande ett slag, hvilket skulle medföra döden.

Mats kunde icke dölja för sig, att planen var sataniskt väl uttänkt.

Allt skvallrade om, att det här icke var blott och bart en slump, som dref sitt hemska spel.

Och han fick ännu en bekräftelse på, att han icke misstog sig i sina aningar när han – vid närmare undersökning af den brits, på hvilken Mr Jackson, den godhjärtade vännen och ömme, kärleksfulle maken, hvilat, utan en aning om, hur lätt hans sömn kunnat blifva en dödens hvila – när han fann, säga vi, att just denna brits blifvit *jämkad just så mycket från väggen, att det åsyftade resultatet skulle slå in alldeles på pricken – här Jacksons hufvud.*

Mercedes’ bänk, som däremot stod alldeles intill väggen, skulle med säkerhet undgått att nås af planket, ehuru afståndet endast var en hårsmån på några få centimeter.

Var inte äfven detta gjort med beräkning?

Skulle man icke kunna tänka sig, att den, som afsågat stöttorna, kunde hafva tänkt sig möjligheten, att planket skulle falla, utan att råka just den bänken, som stod tätt intill väggen?

Och hvem hade denna samma natt legat på denna mer, eller rättare absolut mot faran skyddade bänk, om ej Mr Jacksons egen maka?

Om den saken fanns icke minsta tvifel.

Det fanns icke heller minsta tvifvel om att han, Mats, endast genom en oförsiktig vändning i sömnen skulle fått plankväggen att kantra öfver, och hvad hade då inträffat?

Jo, han, *Mats*, skulle sålunda blifvit den, som indirekt gifvit sin vän det dödande slaget!...

Var äfven *detta* den demoniska planläggarens mening?

FYRTIOÅTTONDE KAPITLET.
Björndansen.

Mats höll på att utfundera när den ödesdigra afsågningen kunde hafva skett. Såsom det af sågspånet att döma syntes hade nämnda illdåd med all sannolikhet egt rum kvällen förut och gjorts af någon, som till mål haft bestämdt syfte att träffa just den, hvilken tog sin hviloplats på bänken i fråga.

Om denne varit Mr Jackson, borde det äfven ligga i öppen dag, att den, som skött sågen, äfven vetat den placering, som kojans tillfälliga innehafvare skulle intaga under natten.

När Mats af goda skäl måste fritaga Borgman för denna illgärning och äfven insåg, att denne ej gärna kunde trott sig bli den bestämmande för placeringen, återstod således endast en, nämligen den af döden hotade mannens *hustru!*

Men när hade hon fått tillfälle till detta dåd? Och hur hade hon kommit öfver verktyget, sågen?

Dessa frågor syntes icke lätt att besvara. Mats veterligt fanns ingen såg i rummet, och den undersökning, som han gjorde för att finna en dylik, visade sig fruktlös.

Det fick således antagas, att hon haft den dold i sina kläder sedan gärningen skett. Men å andra sidan, hur kunde hon haft så väl reda på lokalens inredning, att hon fört en såg med sig?

Detta var en ny fråga, som blef mycket invecklad och nog kunde tarfva en skarpsynt detektivs vakna blick och klara utredning.

Eller kunde Mercedes förr varit i denna hydda?

I samma stund kom Mats att tänka på, att han, jämte Jackson och Borgman varit nere vid båten en stund på kvällen för att göra denna i ordning till den blifvande färden.

Under detta måste det hafva varit, som Mercedes både utfunderat sig plan och satt denna i verket.

I samma stund inträdde Mr Jackson och utbrast:

– Hvart i all världen tog du vägen? Vi stå klara där nere och vänta endast på att du skulle komma.

Mats visste ej hvad han skull svara.

Han kände sig som den verkligen skyldigas medbrottsling samt undvek att möta vännens blick; och i det han hastigt hopsamlade hvad han kommit upp till rucklet för att hemta, skyndade han före Jackson ned till båten, i hvilken Mercedes tagit plats.

En stund senare kom äfven Mr Jackson. Han såg mycket allvarlig ut; och när han tagit plats i båten lade man ut.

Rodden sköttes af Mats och Borgman. Mercedes styrde.

Under tystnad, hade båten glidit uppför den rätt strida strömmen ungefär ett par engelska mil, när Jackson bröt tystlåtenheten med att utbrista helt långsamt och liksom sökande:

– Det var då något alldeles besynnerligt, som jag kom underfund med där uppe i rucklet innan jag gick därifrån. Jag ville se efter, om ni till äfventyrs hade glömt något, då jag därunder råkade att stöta till den där fördömda skärmen eller rättare planket, som föll öfver dig, Mats, nu i natt. Med en väldig skräll bar detta nu i väg åt andra hållet. Och det var inte svårt att konstatera, att Mercedes räknat rätt, när hon sade, att hade det

fallit så under natten, skulle både hon och jag ha blifvit ihjälslagna ... Jag fann mig föranlåten att se efter, hvad det var för ett sabla skoj med hela inrättningen, och fann till min obeskrifliga förvåning, att – ja, hvad säga ni väl? – stöttorna voro – *afsågade.*

Mats observerade vid dessa ord Mercedes° ansikte. Men han kunde ej finna annat än att de återspeglade det djupaste lugn och att Jacksons ord knappt blifvit förstådda af henne.

– Ja, de voro afsågade, fortsatte Jackson ... Och detta måste hafva skett helt nyligen, för skårytorna voro ännu färska ... Som jag visste, att ingen af oss gjort detta, hvilket föröfrigt skulle varit ett rent vansinne, ty skärmen var ju ditställd att dela rummet i två, skyndade jag mig in till mannen, som jag hyrt af för att fordra en förklaring. – Dumt nog hade jag lämnat betalningen, när jag hyrde rucklet, annars skulle han inte fått en cent. – Jag träffade honom inte hemma, utan endast en gammal halfdöf-käring; och hon blef antagligen lika litet klok på mig som jag på henne. Och jag fick alltså gå med oförrättadt ärende ... Men så mycket lofvar jag, att kommer jag ned någon gång mer till Klondyke City, så nog skall mitt första göra då bli att uppsöka den där gynnaren; ty förklaring vill jag ha på denna högst underliga sak.

Nu inföll Mercedes:

– I ditt ställe skulle jag inte bry mig om hela affären. Vi kunna ju vara glada, att det gick som det gick.

– Inte i detta fall svarade Jackson. Ty här föreligger med all säkerhet ett med berådt mod planlagdt mordförsök, och jag kan icke värja mig från den tanken, att rucklets egare måste vara en inpiskad skälm.

– Lät du planket eller skärmen ligga kvar på golfvet?

Det var återigen Mercedes, som nu föll in med denna fråga, denna gång med en skymt af oro, efter hvad Mats kunde tycka.

– Naturligtvis! Det var dessutom så tungt, att jag icke ensam förmådde lyfta det ... Nu skall han i alla fall få se, att vi kommit hans sataniska anläggning på spåren; och detta skref jag äfven på en lapp, som jag lade på bordet. Jag misstänker, att detta meddelande skall gifva den skojaren åtskilligt att tänka på.

– I ditt ställe hade jag varit försiktigare, svarade Mercedes ganska nervöst.

– Hur så, min älskling?

– Begriper du då inte, att han gör allt för att sopa igen spåren?

– Detta kan han ju roa sig med.

– Man kan väl inte vara både angifvare och vittne på en gång, sade Mercedes med ett skratt, som lät tvunget. Gör du vidare affär af saken så gör du dig bara löjlig. Hade vi alla konstaterat, att stöttorna voro afsågade, då hade saken möjligen kunnat bli honom besvärlig ... Men nu aldrig.

– Säg inte det, inföll Mats, som icke längre kunde tillbakahålla sin förtrytelse, när han såg med hvilken häpnadsväckande fräckhet denna kvinna syntes vilja välta skulden för det brott, som hon själf planlagt, på en annan, en oskyldig ... Äfven *jag* har konstaterat, att stöttorna voro afsågade och att sågskårorna voro färska. Det var den omständigheten som gjorde att jag kom att dröja däruppe så länge, att man hemtade mig.

– Har *du?* utbrast Jackson i det han vände sig till Mats. Men hvarför i all världen sade du icke detta strax?

– Sannerligen jag vet, svarade Mats, åter med en känsla af att själf vara den brottslige.

– Ja, det må jag värkligen säga vara högst underligt. Hade du sagt något, skulle inte jag tvekat att få in minst tio vittnen till, svarade Jackson med ett tonfall af förargelse ... Nu kanske Mercedes har rätt i att det är bäst att inte röra vidare i saken.

Mats visste ej hvad han skulle svara. Att öppet omtala allt hade nog varit det riktigaste, men i samma stund kom det för honom, att han icke skulle bli trodd.

Äfven han hade ju glömt att skaffa vittnen!

Och Mercedes skulle nog förstått att slingra sig från hela affären med samma obesvärade säkerhet som hon visat hela tiden under detta intermezzo, hvilket hon nog icke påräknat, och den ställning Mats under sådana omständigheter kunnat komma att intaga, hade kunnat bli vansklig nog.

Därför teg han. Och på nytt kommo tankarna på att med första lämna denna familj, som han hade skäl att både frukta och älska, mest dock det förra, allt sedan hustrun i huset börjat visa honom ett farligt intresse.

Således hade hans under natten fattade beslut blifvit kullkastadt, och detta nya skulle i sin tur kastas kull af en händelse, som vi nu gå att berätta.

* * *

Man hade utan vidare äfventyr passerat en hel del af de guldgräfvareläger, som kanta denna flods stränder, bl. a. den världsbekanta claiman Bonanza, där Mr Cormack lade grunden till sin storartade förmögenhet och höjde sig från en fattig pelsjägare till den makt och betydelse som oftast medföljer innehafvandet af en ständigt späckad plånbok. Man hade äfven passerat de mäktigt guldförande vattendragen Tail, Kripple, Pure Gold, Oro Grande, – mellan hvilka senare man återfinner den äfven mycket omtalade claimen *Hotellerie* förutom Bonanza – man hade passerat Queen Creek, alla dessa på venster hand, när man färdas uppåt, samt å höger hand följande, som kunna vara värda att nämnas, nämligen: Gulch Boulder, Fox, Mognet, Adams Creek – med den namnkunniga claimen nr. 22 – och Skookum Creek, vid hvilken det ligger ett helt samhälle af beryktade fyndigheter. Komna så långt, var det att taga af åt höger och följa den smalare Eldorado Creek, vid hvars mynning man skaffade sig ett godt nattkvarter i en välordnad guldgräfvarehydda, som för tillfället stod obegagnad men tjänstvilligt och utan ersättning(!) – något högst ovanligt i dessa trakter – ställdes till de resandes disposition för natten.

Följande morgon bar det i väg uppför Eldorado Creek, som skulle befaras i nära nog hela dess längd upp till dess skapande vattenlopp Dauchy Creek och Chief Creek, som komma från en mäktig bärgkam, hvilken springer ut nästan rätt i söder från Queens Dome-bärgen. Strax i närheten af denna Chief Creeks inflöde i Eldorado ligger claimen nr. 37.

Det var mot skymningen man anlände till den plats, där Jackson hoppades att lyckan skulle vänta honom och gifva honom mångdubbelt igen hvad han hade förlorat genom att ej bättre än han gjort det se till sina brandförsäkringsbref.

Som han varit där på platsen en gång förut, hade han icke svårt att finna sig till rätta. Och med de certificats på fickan, hvilka han skaffat sig af guvernören under sammanträffandet med denne i Dawson, blef det nu endast att vid pålarna utbyta sitt namn mot den förre innehafvarens, Mr Carles Buntler, som redan afflyttat kvällen förut.

Man fann en liten trång stuga, påminnande om den, som man logerat uti i Klondyke City, och motsvarande typen för de flästas guldgräfvarehemvist i Alaska, men här vittnande om en ägare, som vetat hålla smörjan ifrån sig.

Lägenheten bestod af endast ett rum, här utan någon afdelningsskärm. Med golfbetäckningen var det skralt och jorden syntes fläckvis mellan de plankor, hvilka man fick betrakta som golftiljor.

En öppen spisel fanns i rummets ena hörn. Framför denna syntes äfven en kamin af ganska primitiv beskaffenhet och i ett hörn därintill låg en del bränsle.

Möblemanget var mycket enkelt. Två långa bänkar, en illa medfaren stol på tre fötter, s. k. trefot, och ett rymligt bord fastpåladt i självfva golfvet eller rättare marken. Längst in vid den mot dörren varande väggen, syntes ett par s. k. tältsängar i ett slags alkov, för hvilken man kunde sätta draperier om man så ville.

Detta var i korthet hvad farmen eller claimen nr 37 hade att bjuda på som 'corps de logis'.

Det kan emellertid äfven nämnas, på grund af hvad längre fram i denna roman kan tjäna till förtydligande, att självfva ingången var mycket låg och med delad dörr så som i gamla bondstugor i Sverige under 14-, 15 och 16-hundratalet. Från denna dörr följde vidare en lång gång, gräfd genom en kulle och delvis äfven sprängd, ett slags tunnel, om man så vill, med jordfast tak, i hvilket några magra granar förde en tynande tillvaro.

Man kunde således från denna sida icke se självfva huset, som icke höjde sig öfver kullen; knappt kunde man märka 'ytterporten', en massiv tjockplankad furudörr med plåtbeslag, liknande entréen till någon i kullen gräfd graf.

Helt visst hade dessa anordningar ett dubbelt syfte. Dels att utestänga kölden, dels äfven att tjäna till försvar.

På husets baksida fanns emellertid äfven en annan dörr. Men denna var så väl maskerad, att ingen af dem, som nu togo denna bostad i besittning, kände till eller kunde se densamma.

Vi skola tänka oss en grop i ett af rummets hörn, till venster om alkoven. – Spisen var till höger inidt på långväggen. – Denna grop var väl täckt med en lucka och öfver denna låg ett lager med jord och sand.

Kom man ned i gropen, som var djupare än manshöjd, märkte man, att den svängde af till höger i en trång gång, hvilken sluttade svagt nedåt. Om man krypande följde denna gång – ty i upprest ställning kunde ej ens ett femårs barn passera densamma – kom man till en flat sten. Men den stenen kunde man utan svårighet slå i kull. Och om man gjorde detta, befann man sig plötsligt vid stranden af Eldorado Creek. En afskafven rand kring foten af en där växande tall tydde på, att man strax nedanför haft liggande en båt, hvars fånglina slagits kring nämnda tall.

Denna underjordiska gång hade varit den förre egaren, Mr Charles Buntler, till åtskillig nytta, och hade redan sin historia. Och den historien skulle få ännu fler kapitel, som vi skola finna, sedan Mercedes kommit gången på spåren.

Ett par stenkast från självfva hufvudbyggningen, som endast hade två små fönster, alldeles för små till och med att insläppa tillräckligt af det karga Alaskas sparsamma solljus – ett par stenkast säga vi, från ställets corps de logis låg en uthusliknande koja, hvilken skulle tjäna Mats och Borgman till bostad.

För detta ändamål gällde det nu emellertid att ombura densamma på bästa sätt. Och detta blef de nykomna guldgräfvarnes första göromål, sedan Mats och Borgman första natten fingo reda sig i den tillämnade bostaden så godt de kunde.

Uttröttade af den ansträngande färden, gick man genast till hvila, så fort en stärkande kvällsmåltid blifvit intagen i Jacksons och Mercedes kammare, som under vintern äfven skulle tjäna till gemensam matsal.

Mats sof denna natt icke en blund. Han endast låg och rufvade öfver, hur han nu på bästa sätt skulle draga sig ur leken, en farlig lek som det syntes honom. Ty att döma af den vänlighet, hvilken Mercedes åter lade i dagen för honom, anade han att nya äfventyr skulle följa, hvilka kanske icke alla slutade så pass väl, som händelsen i Klondyke City.

Som sakerna nu stodo, måste han emellertid ännu gifva sig till tåls, och det *kunde* ju hända, att förhållandena blefvo annorlunda, när guldgräfveriet ändtligen tagit sin början.

Olustig och matt af vakandet steg han upp, när det började ljusna.

Borgman sof ännu, och Mats hade icke hjärta att väcka honom, hur afundsjuk han än kunde vara på dennes goda sömn.

Han öppnade den skröpliga dörren helt försiktigt och trädde ut, samt fann, att vintern hälsat på rätt allvarsamt under natten.

Hela trakten låg hvit, och ett skarpt snöglopp gjorde, att man icke kunde se många meter från den plats, där man stod. En otäck, bitande vind blåste från norr, och Eldoradoströmmen låg delvis isbetäckt närmast stränderna. Han gick ned till den dåliga bryggan, och fann Jacksons båt ligga infrusen. Men han fann där äfven en annan båt, som han icke sett kvällen förut.

Bäst han funderade öfver, hvem som var ägare till den båten, hvilken syntes hafva stakat sig igenom isen för en kort stund sedan, dök där upp en medelålders man med sjukligt utseende och som genast tilltalade Mats sägande:

– Mitt namn är Townsend från Quebec. Är det ni, som heter Jackson?

– Nej, men jag är i Mr Jacksons tjänst.

– Well! Kan ni sköta en bössa?

– Hur så? svarade Mats förvånad, och med tanke på förbudet att i Klondyke begagna eldvapen.

– Jag menar, kan ni träffa prick?

– Var god förklara er närmare, svarade Mats. Eller har ni kanske icke reda på, att man ej får begagna skjutvapen här i guldgräfvareterritoriet?

– Förlåt, men ni är grön, unge man ... Man får icke bära revolver till bruk mot människor. Men att rikta bössan eller geväret mot en farlig best, såsom en varg eller en björn, det kan guvernementet aldrig ge annat än beröm för ... Godt! Kan ni skjuta eller ej?

– Men jag förstår inte ändå ...

– Gör det samma. Hur många man ä’ ni här?

– Tre.

– Skönt. Jag har tolf förut. Och då ska vi väl få kål på besten, om inte hin är lös.

– Hvilken best?

– Björnen förstås.

– Finns det en björn här?

–Jo, var så säker. Och detta en riktig slagbjörn ändå.

– Högst besynnerligt, sade Mats, som aldrig hört talas om att det fanns dylika matadorer i Klondyke.

– På sätt och vis. Men de bruka titta hit ned, när det blir kallt, och ännu icke ha lust att gå i ide.

– Och den björnen skall nu skjutas?

– Vore allt meningen det. Han ref en af Tomsons hästar i går och två åsnor för Burkes i måndags, så nu kan det vara på tiden att ringa in gossen. Låt mig få tala vid Jackson.

Mats förde mannen till Jacksons bostad, och denne, som ännu icke var uppstigen, frågade med vresighet, hvad som stod på. När han fick veta ärendet var han genast med på affären, och icke blott han utan äfven Mercedes, som sade sig ingenting högre önska, än att få taga en dust på jaktstråten, sålunda upplifvande gamla minnen från prärierna. Björn hade hon emellertid aldrig jagat, och detta skulle således bli något alldeles nytt.

Jackson sade emellertid ett bleklagdt nej till den saken.

Att jaga björn vore ej detsamma som att jaga buffel och andra präriedjur, sade han. Och en kvinna skulle under alla omständigheter få svårt att reda sig i de snår, som man nu med all säkerhet måste ha till jaktterräng.

Åter kommo tårarna fram förstås. Men den här gången var Jackson bestämdare vis à vis sin hustru än man någonsin sett honom, och han upprepade sin vägran med all önskvärd tydlighet, och till Mats' stora belåtenhet.

Fram emot klockan tio hade man samlat ett litet dref på femton raska män. Alla voro guldgräfvare, och alla härdade karlar, försedda med gevär och bössor och äfven med störar och knifvar.

Innan man gaf sig i väg, var Mats emellertid klok nog, att taga med sig sin revolver. Huruvida han behöfde använda den eller ej vore ju ovisst; emellertid hade han, genom hvad som passerade i Dawson, gömt denna, utan att meddela sig med någon; för sin revolver ville han under alla omständigheter icke bli af med.

Det blef en både lång och besvärlig väg först med båtar upp för Chief Creek, sedan utefter stränderna af en liten biflod till denna, kallad Rich Creek i en alldeles obebodd trakt, som blef allt bärgigare ju längre upp man kom mot en kedja, som går ut från Queen Dome Mountains, just den trakt, där Lewis Guard sagt sig ega en claim, som Jackson skulle kunna få köpa, men hvilket han fann endast vara ett groft bedrägeri.

Man ströfvade kring hela dagen, och med björnjakten såg det ut att blifva ingenting. Under tiden uppfriskade man hvarandra med alla möjliga hårresande historier om lifvet i Klondyke, och Mats kom till den åsikten, att de värsta rofdjur, man där kunde träffa på, vore med säkerhet människor.

När han till detta lade Mercedes' bedrift i kojan uti Klondyke City – ett planlagdt mordförsök mot hennes egen man – då undrade han icke på, att männen handlade här som han nu hörde att de ofta gjorde det, och slutsumman blef, att han fick den föreställningen, att guldlandet här uppe vid polcirkeln var ett veritabelt helvete.

Det berättades bl. a. om två bröder, som kommit upp till Klondyke i slutet på 1896. Båda voro unga män, och så lika, att man skulle kunnat taga dem för tvillingar. De skaffade sig en claim vid Toronto Creek, biflod till Indian River, ett mäktigt vattenflöde af samma storlek som Klondyke River, och här syntes de hafva god

tur, att döma af det kostbara lif, som åtminstone den ene bestod sig, när han var nere i Dawson. Den andre, som var gift, hade med sig sin hustru, en vacker kvinna af fransk börd. Om henne talade grannarne inte godt. Hon var passionerad spelare, och hon sågs ofta i Dawsons spelhålor tillsammans med svågern, under det att mannen sällan visade sig i Dawson, utan höll sig vid claimen.

En natt hade svågern och hon kommit hem från en spelfärd – eller som de sade affärsresa till Dawson. – Samma natt bröt elden lös i den gemensamma kojan, och den af bröderna, som visade sig skötsam, satte till lifvet.

Det blef allmänt tal om mordbrand, men man hade inga bevis, och de misstänkta gingo fria.

Men icke en månad senare blef det nytt tal om dessa två. Enkan hade skaffat sig en älskare, och hennes svåger, som tycktes ha godt öga till henne, råkade i raseri. Två dygn senare fann man honom utanför Dawson med en knif i bröstet. Han syntes ha varit död minst ett par dygn. Endast genom en slump påträffades han under en drifva, som skulle undanskottas för att få väg.

Misstankarna väcktes naturligtvis mot svågern. Man begaf sig upp till brandstället, där en ny koja nu var uppförd. Men där var det tomt, och icke ett spår fann man af den sökte.

Han hade gjort rent hus och skrapat med sig allt, som kunde vara af värde. Af guldsand fanns där icke ens så mycket, som en knifsudd.

Hvart han tog vägen, har man än i dag ingen aning om.

Sådana och andra dylika historier var man just i färd med att berätta för nykomlingarna, när Mats plötsligt ropade till:

»Här har Nalle gått fram!»

Nu blef det annat att göra, än att berätta historier. Skjutvapnen synades, och alla andra grejor höllos klara.

Och så fördelade man sig efter ledarens anvisningar för att sakta och försiktigt kringränna ett djupt och stenigt snår, där Nalle tycktes hafva gått in.

Spåret var visserligen dåligt här och där, till och med alldeles öfversnöadt. Men man antog, som sagdt, att i detta djupa snår skulle besten både vara att finna och bli ett lätt byte.

Under alla omständigheter rådde man till stor försiktighet. Denna björn sades vara af ett mycket farligt slag, sådan som sällan påträffas annat än i trakterna af Berings sund. Det kunde emellertid hända, att dessa björnar ibland gjorde ett ströftåg in i landet, följande Yukon, för att sedan i forsarna lifnära sig med laxfiske och rofjakt på guldgräfvarnes dragdjur, såsom nu denna Nalle hade gjort.

I den kedja, som bildades, gingo Mats och Jackson, till en början helt nära hvarandra.

Men ju längre man kom in mot snåret, ju svårare blef det att hålla samman, på grund af den ytterst besvärliga terrängen. Långa stunder var man så långt åtskilda, att man endast skrikande skulle kunnat meddela sig med hvarandra. Men som detta sätt att 'tala' är mycket oförnuftigt under en jakt, fick man på annat sätt hålla ihop så godt man kunde.

Så bröt natten in.

Någon sömn var under nuvarande förhållanden icke att tänka på. Ej heller kunde man fortsätta med framskridandet under det intensiva mörker, som sänkte sig allt mer.

Man fick stå där man stod, hvarje stund beredd att se, eller rättare höra, den fruktade besten komma luffande på nytt ströftåg efter rof.

Det blef i sanning högst obehagliga timmar, och till detta kom, att kylan blef otäckt bitande den natten, så att man mer än väl kunnat hafva behof af en duktig stockeld, hvilken man emellertid nu fick akta sig för att tända, om ej Nalle skulle skrämmas på flykten, och hela besväret bli lönlöst.

Mats var i det närmaste stelfrusen, då han spratt till vid att det hördes knaka och sprattla i grenarna bakom honom.

Kunde det möjligen vara björnen?

I hast återvann han hela sin medfödda sinnesnärvaro, och tog ett fast grepp kring geväret, som Jackson lånat honom, beredd att skjuta så fort han lyckades få korn på den farlige fienden, d. v. s. när i mörkret dennes små ögon syntes glänsa.

Han stirrade genom mörkret för att observera dessa punkter, när de kunde visa sig. Men hur mycket han än ansträngde både syn och hörsel, kunde han nu icke iakttaga annat än det djupaste svarta och täta mörker.

Men en half timme senare smällde ett skott. Så hördes ett till och ett till. Och öfver skrällarna kom ett vildt brummande, så att man ej behöfde sväfva i okunnighet om, hvad skotten gällde.

Brummandet närmade sig Mats.

Och drefvet hördes också närma sig under hojtande och rop.

Jakten var således i full gång.

Mats var icke rädd. Men man må icke förtycka honom att han kände sig en hel del kuslig till mods där han nu stod, utsatt för den dubbla faran af att dels ensam törna samman med en skottsårad, ilsken slagbjörn, dels äfven kunna få en förlupen kula i kroppen, i fall man på nytt började skjuta.

Och så detta mörker, genom hvilket han icke kunde urskilja något.

Enligt beräkning måste han hafva kommit åtskilligt ur själfva dreflinien, antagligen genom någon kringgående rörelse i den elakt trassliga trakten. Det kunde äfven hända, att han var före de andra. Under alla omständigheter hade han nu icke någon af de andra jägarne i närheten. Detta hade han hört på ropen och äfven på ljudet af skotten, som läto svaga och på ganska betydlig distans.

Det var endast den brummande björnen, som närmast tycktes hålla honom sällskap, men i alla fall ännu inte funnit det vara skäl att presentera sig för Mats och dennes gevär.

Plötsligt hördes ett nytt brummande, starkare än förut. Besten kunde nu med säkerhet icke vara många meter från den punkt, där Mats fattat posto, och i den svaga dagning, som nu visade sig, föreföll det Mats som det obehagliga i situationen snarare skulle till- än aftaga.

Han lade emellertid upp sitt gevär på en låg gren för att få stadigare stöd för pipan än hans stelfrusna armar och händer lämnade, och så beredde han sig att möta äfventyret med allt det lugn som var af nöden.

Just när han tydligt nog kunde urskilja stammarna, fick han se en väldig kropp hoppa upp på en stor sten.

Det fanns icke tvifvel om, att denna kropp var björnens.

Under andra omständigheter skulle synen varit högst lustig, ty Nalle gjorde en hel del konster och

vridningar, hvilka lika mycket vittnade om vighet som om slughet.

Han vaggade af och an på den stora stenen, och han reste sig gång på gång i sin fulla längd liksom för att speja, och gång på gång strök han äfven sin nos på det mest komiska sätt som hade han fått en alldeles förtviflad klåda i densamma, hvilket nog äfven var händelsen, ty man fann sedan, att en af jägarnes kulor just på det stället råkat afslita ett stycke skinn, men utan att annars göra någon vidare skada.

FYRTIONIONDE KAPITLET.
Lif eller död.

Icke ett ljud hördes.

Och Mats stod där, färdig att ge fyr, bara björnen väl behagade flytta på sig och komma inom skotthåll.

Men han syntes göra sig god tid, och kliandet på nosen blef allt ifrigare, då och då afbrutet af ett starkt brummande.

För Mats var detta en högst spännande väntan. Som han nu stod, fick han icke röra sig det minsta, för att ej väcka Nalles uppmärksamhet, och under tiden stelnade hans lämmar som hade de sakta blifvit fyllda med krossad is.

Det kom gång på gång öfver honom en känsla af yrsel, och stundtals kunde han icke alls se björnen, ehuru denne fortfarande satt kvar på stenen, som om han aldrig tänkte lämna densamma.

Under detta tillstånd för Mats, var det som olyckan skedde.

Han hade, som vi veta, lagt upp sitt gevär på en gren. Högra handens storfinger låg på trycket, och mynningen var vänd mot björnen.

När han nu ryste till på nytt, råkade hanen falla, och ett skrällande skott, följdt af ett vildt tjutande, ekade nu mot de angifvande bärgen.

Björnen var sårad; men endast helt lätt på grund af den för stora skottvidden.

Med ett jättesprång var han nere från stenen, och af den riktning han tog, var det icke svårt att se, att han upptäckt sin plågoande, Mats, som för ett ögonblick alldeles handfallen ej kom sig för att ladda om med en ny patron i det gammalmodiga geväret, som blott tog emot ett skott åt gången.

Men när nu Nalle med vidöppet gap närmade sig mot sin fiende, då var det icke värdt att stå rådlös längre, och i hast fick Mats in en ny patron samt fyrade af.

Mats var för darrhändt af kylan och äfven af fruktan.

Skottet bommade.

Och nu fanns det icke heller tid att ladda om på nytt.

Tagande skydd bakom trädet började han nu en vild dans med den rasande slagbjörnen. Ring i ring gick det så att marken till slut tycktes glöda under Mats fötter; och under detta kände han mer än en gång hur björnens andedräkt flåsade mot hans kropp.

Slutligen gripen af förtviflan vände sig Mats och stötte med all makt geväret i björnens vidöppna gap.

Dansen afstannade som genom ett trollslag, men af i dödsfara pådrifna språng kastade sig Mats åt sidan och utför en stupande brant alldeles i närheten.

Så när hade han kommit rakt på hufvudet af Mr Jackson, som helt plötsligt dykte upp där nere.

– Hallå gosse! Hvad står på? ropade Jackson, men fick genast en allt för tydlig förklaring, då alldeles ofvanför honom syntes björnen, svängande Mats' gevär, hvilket redan var alldeles jämmerligt tilltygadt.

Jackson dröjde ej med att lägga an.

Kulan träffade; men Nalle föll inte. Vrålande af smärta, drog han sig undan och försvann, tydligen svårt sårad, men med all säkerhet ännu ej lifsfarligt nog.

– Fort efter gossen! ropade Jackson ... Här gäller det att vara rask.

– Kan nog så tyckas, svarade Mats, alldeles dödstrött af den vilda dansen, om hvilken han berättade i några få ord, under det att han så godt sig göra lät, torkade blodet af sina mot trädet under dansen sönderskafda händer.

– Har du sett till några af de andra?

– Nej. Inte sedan vi skildes i går kväll.

– Märkvärdigt. Hela drefvet tycks ha gått sönder. Först när du sköt fick jag en aning om, att jag ännu icke var alldeles ensam. Se här; tag min revolver. Jag har en i smyg, som du ser.

– Tack, jag har en själf, svarade Mats.

– Skadar inte att ha två. Jag har i alla fall geväret, och detta är i det här fallet säkrare.

Utan att invänta Mats' svar, började Jackson klättra upp för branten och Mats följde efter.

Af björnen funno de nu emellertid icke ett spår, om man undantager en del blodfläckar, som dock lågo synliga endast med långa mellanrum.

– Han har dragit sig längre in, sade Jackson. Och fortsätter han, skall han väl snart råka ut för de andra skyttarna.

– Jag tror knappt det, svarade Mats. Ty nu ser jag, att du och jag måtte hafva kommit före de andra.

– Hvad kan du se det på?

– Jo, där vid trädet var det, som jag nyss hade den förtviflade dansen, och där har jag stått hela natten. Därifrån hörde jag också för ett par timmar eller så, de andra skjuta, men från ett håll, som ligger bakom detta. De andra måste således vara efter oss.

– Jo, jo! Man drog öronen åt sig, när det blef mörkt, sade Jackson, och gaf Mats rätt. I alla fall skola vi nu visa dem, att vi äro ett par modiga, svenska pojkar, och att åtminstone *vi* inte smita undan ... Raskt framåt!

Och man trängde vidare bland trä'n och småskog, som vid hvarje steg blef allt mer besvärlig och i all synnerhet stängde utsikten i förarglig grad.

Så nådde man en fläck, som var alldeles omöjlig att genomtränga.

Man måste stanna och rådpläga om hvad nu vore bäst att göra.

– Här inne ha vi Nalle, sade Jackson plötsligt. Han har lämnat spår efter sig här på busken. Ett mycket tydligt spår ändå. Det syns, att han fått sig ett duktigt sår.

– Och där är en blodpöl, sade Mats, pekande på en fläck, alldeles under en af den lågväxta granens nära marken släpande grenar.

– Aj, aj! Du skall få se, att han krupit in här för att draga sin sista suck, fortsatte Jackson ... Men om han skulle dröja med den saken, skola vi underlätta arbetet ... Vet du hvar Borgman finns?

– Han är nog med de andra, svarade Mats. Dumt i alla fall, att han inte kom på den här sidan, för han har varit med om att jaga björn förr uppe i Norrland, efter hvad han sagt mig.

– För den delen tror jag nog, att vi skola reda oss ändå, svarade Jackson med tillförsikt. Bra karl hjälper sig själf.

Och utan att afvakta Mats svar, böjde Jackson undan grenarna och gled in bakom dessa samt förlorades snart alldeles ur sikte, när han äfven kröp utför en inom buskverket varande brant sluttning.

Mats tvekade visserligen ej att följa efter. Men dels var Jackson nu i sin jaktifver mycket snabb i sina rörelser, dels var Mats själf uttröttad af det hemska äfventyr, han nyss haft att utstå med björnen hack i häl efter sig, under den vilda dansen kring trädstammen, för det tredje trodde han fullt och fast, att den sårade Nalle icke skulle bli så lätt att påträffa, utan antog snarare, att denne – svårt sårad söm han nu tycktes vara – funnit det klokast, att söka skydd i någon klyfta eller under någon särdeles tät gren, såvida han inte, samlande sina sista krafter, satt i väg i vild flykt för att alldeles undkomma vidare påhälsning af guldgräfvarnes eldvapen.

Nu hörde han Jackson ropa, oförsiktigt i Mats’ tanke:

– Drag dig åt höger! Det är en sluttning där, från hvilken du bäst kan genskjuta besten.

– Ser du honom? svarade Mats.

– Inte själfva Nalle, men hans spår äro här mycket stora och mycket blodiga. Jag tror, att vi ha honom nedanför kullen. Skynda dig; och håll båda revolvrarna klara. Får du se honom så skjut, så att, jag hör hvar du är.

Mats lydde med en känsla af oro; icke så mycket för egen skull, utan mer för vännens. Det kom allt nog för honom, att denna jakt icke skulle sluta väl.

Marken var starkt kuperad, och för att kunna komma upp på den af Jackson omnämnda kullen måste han göra större omväg

Kulan for hvisslande förbi Jacksons hufvud.

väg än han beräknat, emedan han plötsligt stötte på en bärgvägg, som reste sig alldeles lodrätt i hans väg.

Mats hade just kringgått detta hinder, och stod nu uppe på en trång platå, när hans öra nåddes af ett vildt skri.

Efter detta kom ett brummande, som allt för tydligt vittnade om, att björnen ännu var vid lif.

Utan besinning rusade Mats mot det håll, där skriket och brummandet gång på gång upprepades; och snart kunde han urskilja, att Jackson ropade på hjälp, ehuru hans röst nu var alldeles vanställd af smärta.

Mats skulle just draga upp sina revolvrar för att ha dem klara, då han, fast försent, märkte, att han under klättrandet måste hafva tappat den ena, den, som han fått låna af Jackson.

Naturligtvis var det nu icke att tänka på att söka återfinna densamma, äfven om spåren i snön efter den väg han gått, skulle kunnat underlätta detta sökande.

Han måste, kosta hvad det ville, ge sig in i den farliga leken med björnen ännu en gång, och detta, fast han hade en synnerligen färsk erfarenhet af hvad det ville säga, att taga en dust med denna väldiga best, en af de största inom sitt släkte, och till arten en af de vildaste.

Ett nytt rop, svagare och mer klagande än det andra, förde Mats med stormsteg genom det snåriga buskaget, och utan besinning gled han därpå ned utför den branta bärgvägg, som förde till en jättestor klyfta.

Och här – midt i en krets, som syntes vara ganska fri och öppen – fick han se ett skådespel, hvilket skulle kunnat komma hvilken modig man som helst att känna tvekan om sättet att gå tillväga.

Nu om någonsin, borde Mats haft ett säkert gevär.

Vid foten af en väldig trädstam, fick han nämligen se den stora, raggiga besten i sittande ställning. Som Mats stod, såg han först björnen från ryggen, en bred, gråbrun rygg, mätande minst tre kvarts meter uppe vid skuldran. Men profilen visade honom äfven något annat, och detta var en stöfvel, som syntes sticka ut mellan skogsjättens käftar.

Det var således intet tvifvel om, att Jackson var illa däran.

Björnen hade gripit honom, och att döma af de kring platsen varande djupa spåren, syntes en vild dans hafva ägt rum.

Mats drog sig försiktigt åt vänstra sidan, och kunde nu se, huru Jackson låg på rygg framför björnen, till utseendet liflös. Åtminstone rörde han sig ej det minsta.

Hans vänstra ben var upplyftadt i sned riktning, och ungefär midt om vaden hade björngapet slutit sig i ett fast grepp.

Icke heller Nalle tycktes röra sig något vidare. Han satt där som i en halfsofvande ställning. Endast då och då hördes det ett smackande läte, när han lät sin tunga glida öfver sitt offers stöfvelskaft. Det kunde ju antagas, att han ej fann denna munsbit vara någon vidare delikatess, men å andra sidan var det nog sannolikare, att björnen, efter den blessyr han erhållit af Jacksons Martinigevär var i ett tillstånd, som ej tillät honom att dansa nu längre lika rörligt, som han gjort det med Mats under det vilda loppet kring trädet.

Kanske skulle Jackson därför än kunna räddas. Under alla omständigheter måste det genast göras allt för att bringa besten om lifvet, på samma gång, som stor försiktighet måste iakttagas, så att ej djuret retades till nytt raseri.

Ljudlöst närmade sig Mats med den tjocka trädstammen till betäckning.

Revolvern hade han i handen. Men vid det att han kastade en blick på vapnet, fann han det vara hans egen, den, hvars patroner blifvit sjöskadade under äfventyret vid Hootalinqua, då man måste kasta sig i strömmen, för att simmande uppnå indianens båt.

Mats hade icke sedan dess användt denna revolver, och frånsedt det äfventyrliga i att anfalla en björn med ett dylikt vapen, blef risken naturligtvis ännu större, när man ej kunde lita på om patronerna skulle brinna af eller ej.

Belägenheten blef således allt mer kritisk.

Det enda han hade att göra, var att nu lita på sin knif, och denna var heller icke af så stort slag, som kunde behöfvas, när det gällde att slakta en af skogens jättar.

Han stod nu helt nära trädet, som fullständigt skylde honom för björnen, hvilken åter börjat röra på sig.

Att Jackson icke gaf ett ljud, ett enda stönande från sig, var misstänkt, men det kunde ju äfven hända, att han låg där så orörlig och tyst, för att komma Nalle att tro, att offret redan var dödt. Och man vet, att björnen i dylika fall plägar upphöra med att anfalla, så mycket mer som dessa skogarnes väldiga djur endast i yttersta nödfall och drifna till det yttersta förtära människokött och aldrig af glupskhet utan endast af raseri.

Hur Mats kom upp i trädet och på en grof gren alldeles öfver Nalles hufvud har han sedan dess aldrig fått klart för sig, ej heller de närmare detaljerna till hvad som sedan hände under denna märkliga strid.

Allt nog! Han kom upp på grenen. Men i samma ögonblick släppte Nalle sitt tag kring Jacksons ben och vände sig, stående på bakbenen, mot Mats, som därvid ej hade annat att göra än att hastigt förpassa sig ännu högre upp i trädet, därvid ropande till Jackson, att om möjligt draga sig undan eller att i hast försöka göra bruk af sitt gevär, som syntes sticka fram under hans rygg.

Men vid första försök att efterkomma denna uppmaning – som nog var mera välvillig än klok – i samma stund Jackson lyfte ena handen, tvärt var björnen åter öfver honom, och i samma stund kände Jackson på nytt sitt ben fastskrufvadt mellan björnens starka käkar.

Bettet blef nu hårdare än förut, och afpressade offret ett vildt skrik af smärta, ett skrik, som skar Mats i hjärtat, och blef dubbelt smärtsamt, då han nu icke i hast kunde tänka sig hur han skulle kunna på effektivt sätt bistå den marterade.

Ett nytt, genomträngande rop dref Mats till en förtviflad idé.

Som en orm gled han ned på den undre grenen, och med knifven i högsta hugg måttade han en stöt mot björnens nacke.

Denne vek emellertid skickligt åt sidan.

Då inträffade något, som i sanning kan kallas märkvärdigt.

Bredvid Mats uppdök gestalten af en kvinna, och denna var – donna Mercedes, Jacksons hustru!

Hur hon kunnat vägleda sig fram till detta undangömda snår, må verkligen förlåtas Mats, att han då icke reflekterade öfver.

Men han såg en revolver blänka i hennes högra hand.

Och nästa sekund smällde ett skott.

Kulan for hvisslande förbi Jacksons hufvud och borrade sig ned i snön bakom honom. (Se illustr. sid. 576).

Skottet måste anses vara illa riktadt; ty på så nära håll som björnen befann sig nu, fortfarande i halfsittande ställning, och med Jacksons ben mellan sina käkar, borde det varit en lätt sak att till och med sända en kula in i ett af bestens ögon, när de vändes mot den nya, hotande faran.

Och därtill visste ju Mats, att Mercedes var synnerligen skicklig att handtera detta skjutvapen.

Eller var det månne skrämslen som kommit hennes hand att mista den annars vanliga sportsäkerheten?

I alla fall blef björnen skrämd af skrällen, och släppte ännu en gång sitt grepp.

Och nu gjorde Mats något, som endast yttersta förtviflan kan drifva en människa till.

Han gled ned på björnens rygg, och högg sig fast i den yfviga pelsen.

Nästa ögonblick hade han – just som Nalle rest sig för att skaka af den dristige, ja, dumdristigt oförsiktige ryttaren – just i detta ögonblick borrade Mats in sin knif mot björnens ryggrad och så stötte han till skaftet med en fart, så att detta alldeles försvann bland det långa, gråbruna håret.

Med ett ohyggligt brummande reste sig besten helt rak och gjorde ett par tre kast åt ömse sidor.

Sedan föll han rakt på rygg, och efter några våldsamma ryckningar var han död.

Bredvid björnen låg Mats, banemannen, med båda benen under den fallnes hals, halft bedöfvad af den kläm, han fått under den tunga massan, men alltjämt med ögonen fästade på Mercedes, som ännu satt kvar på trädgrenen, hållande revolvern i sin till hälften höjda hand.

FEMTIONDE KAPITLET.
Hvad Mr Townsend berättade.

Det blef hårda dagar, de som kommo en tid bortåt.

Jackson var svårare skadad än man hade väntat och trott under hemforslandet af honom, sedan Mercedes lyckats samla hop några man af det kringspridda drefvet, af hvilket hon icke stött på en enda man, under sitt letande efter Mats.

Trots sin mans förbud, hade hon mot morgonsidan gifvit sig i väg, följande de skarpt markerade spåren i snön.

Slumpen hade så till vida följt hennes intentioner, att det blef just till den fläck, där slutscenen af jakten utkämpades, när hon kom; och hvad som där hände, veta vi.

Sedan Mats åter kommit på benen, och funnit, att Jackson var sanslös, vågade han ej lämna sin vän ensam med denna kvinna, och han kom att säga henne några ord, som först färgade hennes kinder hvita, sedan blodröda.

Allt nog. Hon fick veta, att Mats genomskådat hennes förskräckliga och brottsliga tilltag i Klondyke City, och hon fann för godt att gent emot detta farliga vittnes klara skäl icke söka urskulda sig.

Men på samma gång som hon genom sin tystnad gaf sig helt åt erkännandet, kunde Mats i alla fall icke spåra någon ånger hos henne.

Hon syntes vara fångad af en fix idé, och en brottslig sådan. Och den fruktan, som detta väckte hos Mats, var större än det förakt, han nu måste känna för denna verkligt hemska natur.

I alla fall var det hon själf, som erbjöd sig att hemta den för nedforslandet af Jackson behöfliga hjälpen. Och hon skyndade bort med en hast, som kom Mats för ett ögonblick att tro på möjligheten af att samvetet ändå slagit henne, eller att hon åtminstone i detta ögonblick erfor en känsla af skam öfver det ohyggliga anslag hon hade gjort.

Så var emellertid icke händelsen.

Motivet till att hon själf erbjöd sig att hemta hjälp – ehuru det väl borde vara naturligare, att Mats gjort detta – var resultatet af att hon genomskådat Mats tankar, som, alldeles riktigt gissade, voro dessa, att han nu fruktade att lämna henne ensam med Jackson.

Ja, än mer ... Hon hade äfven läst, att han haft en alldeles särskild tanke om hennes dåliga skott, när hon satt på grenen, och att den kula, som skickades ut ur hennes revolver, lättare kunnat träffa Jacksons hufvud än björnen:

Och *hennes* tanke var nu, när hon med lätta och viga språng skyndade fram i den af Mats utpekade riktningen.

– Skall han äfven tillvita mig detta som – mordförsök?

De brottsliga känslor, som donna Mercedes till nu hyst för Mats, minskades icke af denna tanke. Men de ökades af en förnimmelse af att hon nu vore fullständigt i hans våld. Och efter detta beslöt hon att rätta sig.

En djupt förhärdad natur ser alltid försvar för sina usla gärningar och motiverar dem såsom framkallade af nödvändigheternas påtryckning. Det är som om det onda skulle i så hög grad hafva absorberat deras vilja, att synd och därpå som en naturnödvändighet följande straff icke existerade.

Och i detta tillstånd hade Mercedes redan råkat, drifven af en passion, som hon hvarken ville, ej heller längre kunde behärska.

Mats å sin sida var föga filosofiskt anlagd för att kunna mäta hela vidden af denna förfärlighet. Men hans sunda 'bondförstånd' sade honom, att det nu mer än någonsin gällde att vara, på vakt.

Och sålunda uppstod den spänning, som gaf anledning till en hel rad af de händelser, hvilka efter hand skola skildras.

* * *

När Jackson efter åtskilliga svårigheter blifvit hemforslad, kunde Borgman konstatera, att striden med björnen helt säkert skulle kosta den redlige svensken hans vänstra ben, åtminstone nedre delen af detsamma.

Han meddelade naturligtvis inte den sjuke detta nedslående faktum, men ifrade för att man, så fort det lät sig göra, skulle forsla ned Jackson till Dawson eller annars närmaste plats, där det fanns att tillgå läkarehjälp.

Såret visade sig allt nog mycket elakartadt, och det syntes som om kallbrand gärna ville sätta sig i detsamma, hvaraf skulle följt, att Jackson i alla fall skulle fått tillsätta lifvet, om han äfven – tack vare Mats – lyckats komma undan döden under björnens ramar.

På kvällen hade Jackson besök af flere andra guldgräfvare, som alla visade sitt djupa deltagande för den olycka, som träffat deras senast ankomne kamrat, och alla undskyllande sig med att detta onda aldrig skulle hafva skett, om de bara hunnit fram till olycksplatsen i – tillräckligt god tid.

Likväl skulle Mercedes kunnat omtala, att hon ej utan åtskilligt öfvertalande kunnat få dem med sig, förr än hon heligt försäkrat, att björnen redan var – *död!*

Naturligtvis utgjorde Borgman ett undantag från denna fega hop, af hvilka alla gärna ville bli kvitt den farliga besten, som under den stundande vintern kunnat bli ännu farligare, när kylan smällde till riktigt på skarpen, men af hvilka dock ingen tordes gå björnen in på lifvet, då de fått en aning om hur stor den

verkligen var.

En, som särdeles slösade med tacksägelser, var Mr Townsend, mannen från Quebec, han som då om morgonen mötte Mats och frågat, om denne var Mr Jackson.

Denne man, en karl i sina bästa år, hade en präktig hillclaim, ett par engelska mil ofvanför den, som nu ägdes af Jackson. Han hade samlat en hel del, sades det, och skickade med hvarje båtlägenhet in åtskilliga tusen dollars guldsand till San Francisco, där han hade sina deponeringar i engelska bankens filial.

Mannen hade ett gladt humör, och hade nu all anledning att vara ännu gladare, för det var just inom hans område, som björnen grasserat värst sedan någon tid.

Bland annat var han nu i det allra närmaste utan dragare, och när han fick höra, att Jackson måste ned till Dawson för att anlita läkare, erbjöd han sig tacksamt om att få styra om forslingen med sin pråm, med hvilken han sedan på hemvägen skulle forsla upp ett par nya åsnor jämte en del stockvirke, som han behöfde vid sina utsprängningar.

Anbudet var icke att förakta och mottogs genast. Färden bestämdes till följande morgon.

På utsatt tid begaf man sig äfven af.

Sällskapet bestod af ofvannämnda Townsend, en dennes dräng och Mats, samt den sjuke Jackson, som bäddades ned efter bästa sätt på en bår. Borgman och Mercedes skulle stanna hemma, för att, såsom Mercedes uttryckligen framhöll, där arrangera det till det bästa, åt den såsom man hoppades efter ett par tre dygn återvändande husbonden.

På morgonen rådde töväder och regn, och vädret var allt annat än behagligt för en så pass medtagen resenär som Jackson.

Men Townsend förstod sig på att hålla humöret uppe, både på den sjuke och Mats – hvilken särdeles kände sig gripen af det meddelande, som Borgman gifvit honom, att Jackson med all säkerhet komme att mista ena benet.

Och bäst Townsend satt där vid sin åra och rodde, han lika väl som drängen och Mats, så rik han än var, utbrast han, när stämningen i regndusket började bli åtskilligt trist, då och då afbruten af den för öfrigt mycket tålige Jacksons stönanden:

– Jag kan förstå, att ni inte har så värst reda på den här trakten, hvarken ni, Mr Jackson, eller ni, Mr Olson.

Detta medgåfvo de tilltalade beredvilligt förstås, endast framhållande, att nog kunde de träffat på bättre tur än att genast, och första dagen råka ut för sådana bestar, som ilskna björnar.

– Medgifves, svarade Mr Townsend. Men detta fall är dock icke alldeles enastående här uppe vid Eldorado Creek. Kort före man gjorde de stora fynden vid Eldorado, här emellan Yukon och denna biflod till Klondyke River, således i augusti 1896, blefvo två indianer rifna där af en best, som skulle varit ändå större än den här. Och detta var ju ändå midt i sommaren så att säga. Den ene af stackarena dog på fläcken, den andre lefde bara tre dar efteråt. Så nog finns det björn här, fast många påstå, att det är lögn.

– Och jag skall gärna intyga den saken för alla klentrogna, inföll Jackson med ett matt leende.

– Jo, jag menar det, fortsatte Townsend. Men det var nu egentligen icke om den saken jag skulle tala, utan litet om själfva guldgräfveriet. Eller kanske herrarna ä’ fullärda, och ha pröfvat på saken förut och praktiserat?

– Visst inte, svarade Jackson intresserad. Jag är idel öra, och äfven du, Mats, tänker jag.

– Betydligt intresserad, sade Mats, ehuru han nu i själfva verket hade sina tankar på helt annat.

– Well! Jag skall då gärna stå till tjänst med ett och annat, som jag vet, återtog Mr Townsend. Ehuru man ju egentligen icke bör lära bort knepen åt konkurrenter ... Jag har i alla fall själf varit nybörjare, och lika angelägen om att få veta något som nu ni. Och å andra sidan ha ni gjort mig en stor tjänst, och löpt en farlig risk, hvarför det inte är mer än rätt och billigt, att jag visar någon tacksamhet.

– När jag kom hit, var det inte i egentlig mening att göra så stor vinst på guldgräfveri. Ty sanningen att säga, trodde jag inte så värst mycket på detta business, fast man börjat skräna alldeles fasligt om rikedomarna, som skulle ligga så att säga, midt i dagen här uppe. Jag hade min tro för mig jag, och att den inte stämde den gången, var sannerligen icke mitt fel ... Nu klagar jag inte. Fast nog får jag erkänna, att man sällan ser guldklimparna ligga kastade hur som helst här i backarna, utan man får nog leta, och detta med ljus och lykta ändå, som man säger ... Men vi skola komma till det längre fram i texten ...

– Allt nog! Jag kom hit en dag i slutet af sommaren 1896. Och Gud skall veta, att den färden glömmer jag aldrig. Det fanns icke så mycket lif i mig som i en i det närmaste utbrunnen fotogenlampa, och minst i tre dygn låg jag så godt som för döden ... Men mina grejor hade jag fått med mig, och det var minsann inga småsaker, nämligen fem pipor whisky, två hundra lådor divärse matvaror, en del vapen och amunition, samt åtskilligt annat smått och godt ... Allt nog! Jag hade nog med mig den största fora, som till den dagen kommit upp till dessa hundbygder, och jag blef genast det centrum, kring hvilket det då icke så värst talrika guldgräfvarebandet rörde sig, när det blef fråga, att skaffa sig en whisky, en coctail, eller en bit mat innanför västen.

– Först slog jag mig ned i Dawson, fortsatte Mr Townsend ... Och affären artade sig att gå bra, hvilket nog behöfdes. Ty på anskaffande af lager samt hitfraktandet af detsamma, hade jag riskerat hela min förmögenhet, hopskrapad genom en liten affär i Quebec ... Så nog behöfde jag tänka mig för ... Men så måste jag en vacker dag utvidga affären, och till detta sökte jag ett passande biträde. Det var många som anmälde sig, hvilket ju inte är så ovanligt. Och hvad som inte heller är något nytt, det, att man i sådana fall, då tillgången är stor, väljer det sämsta, det hände också mig ... Jag fick tag i en skojare, som en vacker natt – för *honom* åtminstone, ty ute var ett oväder, som skulle gjort en indian förskräckt – bestal mig på nästan alla mina kontanter, d. v. s. en fem à sex tusen dollars i guldsand.

– Jag vaknade vid att höra något misstänkt i bodkammaren, där karlen hade sin sofplats. Jag var något yrvaken, men kom mig i alla fall för att skynda ned att se efter, hvad som stod på ... Dörren var öppen åt gatan, och jag misstänkte genast, hvad som händt. Visserligen hade jag mina pängar nedlästa i en kista i min kammare; men stölden hade ju kunnat ske medan jag ännu sof; hvilket jag sedan också fann vara händelsen.

– Ursinnig rusade jag ut i natten. Regnet stod som spön i backen, och att se handen framför ögonen var omöjligt. Jag måste uppge hvarje försök att förfölja karlen, och jag hade ju i alla fall både hans porträtt och andra signalement. Jag hade nu endast att konstatera stölden, och detta gaf mig naturligtvis inga glada utsikter för framtiden, men väl en sömnlös natt.

– Dagen därpå anmälde jag ’gossen’. Och redan på kvällen hade man honom inburad. Men nu kom jag till den sorgliga erfarenheten, att jag inte kunde få igen en cent af det stulna, helt enkelt af den orsaken, han på natten släppt hela skatten i floden då han skulle krångla sig öfver denna med min båt, eller eka, ur hvilken den göken på något märkvärdigt sätt sparkat loss bottensvickan, då han skulle ro. Ekan sjönk, och karlen kom i floden. Han kunde med knapp nöd rädda lifvet ur vattnet, för att få nöjet att en vecka senare – dingla i galgen!... Ja, hängd blef han, andra till varnagel.

– Där stod jag nu. Lagret var visserligen värdt en hel del ... Men det värsta var, att jag inte hade några kontanter, och nästa dag skulle jag ut med hyran, om jag ville drifva affären i samma kåk eller rättare skjul, som jag då residerade i. Dumt nog hade jag inte tänkt på att bygga upp en kåk för egen räkning.

– På förmiddagen kom juden, som jag hyrde af, och skulle ha sina pängar; förskott naturligtvis ... Jag bad om anstånd, men möttes af ett bleklagdt nej ... Ville jag lämna varor, så skulle detta gå för sig ... Jag misstänkte argan list, men frågade i alla fall, hur han då beräknade saken ... Och han tog till på rak arm så stor del af mitt lager, att jag kan godt försäkra, att han – för den händelse, jag gått in på *den* affären – skulle fått likvid för minst hela året, fast hyran ändå var oförskämdt hög, till och med för att vara i Dawson, som annars kan slå rekord i den vägen som i så mycket annat, när det gäller att skinna folk.

– Jag sade inte, hvad jag tänkte, men bad att få lämna svar på middagen, då betalningsterminen var ute. Detta måste han naturligtvis bevilja, och i tanke, att han redan vunnit sitt spel – ty det var ondt om butikslägenheter den tiden i Dawson – hade han till och med den oförskämdheten att kalla sitt förslag för ett *vänpris.*

– Knappt hade han gått, förr än jag fick en idé. Hastigt lät jag ro mig till andra sidan, nuvarande Klondyke City, där

Klondyke City 1837. *(Efter fotografi).*

jag hade en bekant, och som den tiden 1896, endast var en liten håla:

»Jenkins», sade jag. »Kan du i rödaste rappet skaffa mig ett skjul, hvad som helst, för jag behöfver ett sådant tvärt?»

»Det skall du visst få, min gosse. Jag har ett bra skjul nere vid sjöboden», sade han.

»Skönt!» utropade jag. »Och hvad är priset?

– Han nämnde en summa, ungefär fjärdedelen af judens och affären gjordes upp ... Med tre man och ett par pråmar for jag tillbaka i rykande fart, och två timmar senare hade vi stufvat in alla mina tillhörigheter i pråmarna, och så bar det af till min nya lokal ... Det var där som jag snart skaffade mig grunden till hvad jag sedan förtjänt på claimsaffärer. Och när jag efter ett halft år afträdde den boden åt Bob Schersthon var den värd femton tusen dollars!... Ja, jag ljuger inte en cent.

– Naturligtvis hade detta aldrig gått för sig, om inte Klondyke City blomstrat upp så fort, som händelsen blef. Och ser man platsen nu, och vet hur den såg ut förra året, skall man ej tro sina ögon. Tillsammans med Dawson kommer Klondyke City att om få år bli en riktig storstad, bara vi få hit järnvägen. 15

– Men hur gick det med juden? framkastade Jackson, som under Mr Townsends muntra prat knappt kände hur det värkte i det tilltygade benet.

– Juden?... Jo, han fick spasmer, när han kom och fick se, hur jag svarat honom. I ett fönster lade jag nämligen en lapp med påskrift:

»Mr Isaak Dawids!... Bättre lycka nästa gång!»

FEMTIOFÖRSTA KAPITLET.
En lektion i guldgräfveri.

– Men här sitter jag och pratar om saker, som väl egentligen icke kunna intressera herrarna, fortsatte Mr Townsend ... Vi skulle ju tala om guldgräfveri.

– Well! Jag sålde min handelsbod och slog mig på att köpa en claim. Detta af en ren händelse, ty jag fick tag i en, som skulle vara något särdeles extra. Jag var förresten trött på handelslifvet; ty om man kan förtjäna bra som köpman i Klondyke, så får man i alla fall slita en hund, och jag fann senare, att guldgräfvarne ha det mycket bättre.

– Jag blef emellertid mycket snart varse, att man inte är en guldgräfvare därför, att man har en claim. Det fordras erfarenhet i den branchen, såväl som i mycket annat. Och där jag stod och påtade och skakade med mina grejor, fick jag icke in så mycket guldsand så jag kunde skaffa mig en bit fläsk till brödet, om jag ej lättat på mina besparingar.

– I alla fall sades det, att jag kommit till en god claim, och de funnos, som kastade afundsjuka blickar på den lott, jag kommit öfver här uppe i Bonanzatrakten. Man kunde också tala om, att min företrädare mycket ofta tog sina femton dollars pr panna ur den marken, och det skulle inte heller jag haft något emot, om jag bara kunnat ... Sådana galenskaper som att man strax utanför Klondyke City fått ända till öfver femhundra dollars pr panna, skrattade jag åt; men sedan har jag lärt mig tro äfven på den saken, fast *jag* aldrig kommit högre än till fyra hundra dollars så där omkring. Skulle man tro guvernören, skall Klondyke emellertid vara det rikaste guldland, man någonsin träffat på. Californien är ett intet, eller rättare sagdt, var ett intet mot Klondyke, sade han en gång. Och jag tror honom.

– Nu finns det emellertid flera andra medel att få fram guldet än då jag började. Merendels ställa de sig dock dyra för en enskild man med ett par tre drängar, och böra egentligen endast tagas i betraktande, när man, så att säga, vill 'fabriksvis' göra affärer i den metallen.

– Jag fick nöja mig med en hel del enklare metoder, och jag begagnar dem gärna än i dag, såsom varande både bekvämare, och om man förstår dem rätt, äro de äfven både gifvande och praktiska. Ett af dessa sätt gå till så här:

– Man tar en vanlig guldvaskarepanna, och fyller den till bottenskylan med den sand, eller det grus, som man har anledning tänka sig vara guldhaltigt. Sedan fyller man pannan med vatten, och börjar skaka, som då man siktar mjöl eller dylikt. Denna operation, som minsann blir ansträngande nog i längden, har till uppgift, att låta guldkornen, som äro tyngre än sand och grus, gå till botten af pannan. När jag säger tyngre, menar jag naturligtvis *specifikt* tyngre; ty det är ju klart, att jag här nämner vikterna proportionsvis ... På tal om det, veta herrarna kanske icke, hvad som menas med egentlig, eller specifik vikt?... Jaså inte ... Jo, man skulle kunna säga så här: En kropps egentliga vikt, eller dess på tätheten beroende tyngd i förhållande till andra kroppar af samma volym, afgöres genom jämförelse med vikten af en lika volym af det som enhet antagna ämnet, vatten eller luft, hvilket man nu vill ... För guldet är den egentliga vikten 19,3 á 19,6, d. v. s. mer än 19 gånger tyngre än en lika stor volym vatten ... Vill man vara så noggrann, att man tar vikten *kemiskt*, d. v. s. vill beräkna dess *atomvikt*, eller hur tungt guldet är i förhållande till en lika stor volym *väte*, då få vi siffran 196,2. Slutligen, på tal om dessa saker, bör jag kanske äfven nämna, att guldet smälter vid en temperatur af + 1075° Cel., således långt förr än järn, som behöfver motsvarande 1800° Cel.

– Guldet, fortsatte den i saken hemmastadde Mr Townsend, är olösligt i alla enkla syror. Af luftens syre angripes icke guldet alls, kan således icke rosta, utan är ständigt lika vackert. Däremot finns det ett ämne, som heter Klor, och som tar på guld i hög grad; således äfven *kungsvatten* eller saltsyra, försatt med omkring en fjärdedel saltpetersyra, hvilken lösning upplöser guldet totalt.

– Nå, det där hör ju egentligen icke till guldgräfveriet, men kan ju vara bra att veta, sade Townsend ...

Guldet förekommer emellertid så godt som uteslutande gediget, vanligen tillsammans med kvarts och svafvelkis eller i lösa jordlager, som uppkommit genom att bärg vittrat. Också får man guld vanligen genom mekanisk framställning, såsom t. ex. på det enkla vis, jag nämnde nyss. Skulle guldet däremot vara koppar- eller silfverhaltigt, såsom väl kan hända, tillgriper man kungsvatten. Detta löser icke silfver; men guldet får man fram ur fällningen genom att tillsätta denna med järnvitriol. Skulle det vara så, att silfret är öfvervägande, så måste man utkoka detta med svafvelsyra, och då blir guldet olöst och fritt.

– Vidare ingår guld som bekant, mycket hastigt förening med kvicksilfver, s. k. legering eller amalgam, af hvilken omständighet man drager nytta vid guldgräfareorter. Denna egenskap att förena sig med kvicksilfver, utmärker de flesta metaller, undantagandes järnmetallerna, och med guld och silfver sker föreningen redan vid vanlig temperatur. Men jag kommer till den saken längre fram.

– På grund af framställningssättets naturliga enkelhet, har man ej på ingeniörsvägen behöft hitta på några särdeles inkrånglade metoder för att få fram guldet ur jorden. Metoderna äro så pass kardinala, att de än i dag visa sig, såsom de varit det från begynnelsen af allt guldgräfveri. Ej heller har man för den skull konstruerat några märkvärdiga maskiner, utan det hela tillgår mycket enkelt, men nu liksom förr med åtskilligt ansträngande arbete.

– Den enklaste och mest använda guldvaskningsmetoden, när man ej har tillgång att betjäna sig af något mera kompliceradt framställningssätt, kallas pann- eller hand-metoden. Och den metoden användes här af alla små guldgräfvare, d. v. s. sådana, som arbeta i mindre skala och att börja med ej hafva något att riskera.

– Man skaffar sig allt nog ett tråg eller ett stort lerfat, och detta fyller man till ungefär hälften med guldförande jord och sand, under förhoppning, att däri alltid skall finnas några guldkorn. Med detta tråg eller fat går man ned i en bäck, eller annars rinnande vatten, och sänker fatet i vattnet, så att detta strömmar öfver bräddarna, allt under det att fatet omskakas. En del lättare sand och jord går på detta sätt öfver bräddarna, och tyngre jord sjunker allt djupare mot botten. De större styckena som stenar, stora som hasselnötter, visa sig snart renvaskade ofvanpå sanden och jorden, och utplockas, sedan man dock varit nog försiktig, att underkasta dem en omsorgsfull granskning, ty det *kan* hända, ehuru det gör det mycket sällan, att bland dessa stenar finnes ett stycke *gediget* guld. Sålunda fann jag en dag ett stycke, som var nära femtio gram i vikt, ett halft hekto således; men som sagdt, sådant hör till undantagen.

Mats hade på tungan att här passa in, huru äfven han råkat ut för en dylik tur. Men dels ville han inte afbryta det intressanta föredraget, till hvilket han lyssnade med största uppmärksamhet, dels kom det för honom, att han ej borde förråda platsen, där han funnit denna guldklimp, i tanke på, att ödet kunde föra honom till den platsen en gång till.

– På detta sätt får man stå där och skaka, så att armarna tyckas lossna, fortsatte Townsend. Och jag känner till knoget af erfarenhet, och vet, att det frestar sin man ... När man ändtligen inte har kvar mer än bottenskylan, kan det vara på tiden, att försöka leta fram resultatet, d. v. s. se efter hur mycket guld den ’pannan’ gifvit. Detta tillgår så, att man stjälper ut bottensatsen på ett stycke läder eller på en bräda, samt börjar att leta fram och plocka ur alla små guldflagor, hvilka man därunder kan komma öfver. I allmänhet blir resultatet ganska klent, men understundom kan recetten bli så mycket större, ja, någon gång äfven öfverraskande stor .... Är man flitig, och beräknar arbetsdagen till en tio à tolf timmar, bör man kunna hinna med att vaska en femtio dylika fat eller pannor; men som sagdt, nog tar det på krafterna.

– Själf började jag med ett vanligt stenfat, men fann snart, att det nog kunde vara skäl i att skaffa mig en s. k. batean, som utgöres af en bleckskål, påminnande om en stor tratt, med kort och bred pip, och hvars botten är sluten. I denna pip samlas nu bottensatsen, och därur blir det äfven lättare att uppfånga densamma jämte guldet, när det hufvudsakligaste af sand och jord är urvaskadt.

– Emellertid äro båda dessa redskap, som man lätt kan finna, högst ofullständiga. Och under sextiotalet uppkom det bl. a. ett instrument för guldvaskning, hvilket fått namnet *The cradle* 16. Man har en fyrkantig låda, med några lister tvärs öfver och framtill, där den – vaggan – är lägst finnas några hål, genom hvilka vattnet skall afrinna. Lådan står på ett slags medar i vagg- eller gungstolsform, och dessa medar ställas sedan på rullar, samt gungas af och an öfver dessa i en vaggning, som är af stor effekt, och gör den besvärliga handskakningen alldeles obehöflig.

– Öfverst på denna 'vagga' ställes ett rissel eller tråg, en vanlig, fyrkantig låda med trådgaller. Öfver detta såll nedkastar guldgräfvaren den guldhaltiga jorden med ena handen, under det att han med den andra oupphörligt påhäller vatten ur den närbelägna bäcken eller strömmen, invid hvilken 'vaggan' blifvit uppstäld på en för vaggningen lämplig plats. Dels nedrinner sanden af sig själf i vaggan genom sållet, dels drifves den igenom det af det påhällda vattnet. De efter hand framkommande stenarna – liksom när man använder 'panna' – plockas ur och undersökas, innan de bortkastas.

– Det, som efter en sållning finnes i själfva vaggan – eller som den numera kanske vanligare benämnes, *The rocker;* af engelska verbet *to rock, skaka, vagga* – innehåller den verkliga guldskörden ...

– Man har således att – när man anser sig hafva sållat nog, för att vedervåga en undersökning – omstjälpa 'vaggan' på en utbredd duk, en bräda el. d., hvarpå man bearbetar vaggans upp- och nedvända botten för att äfven få de möjligen vid lister, i hörn eller springor sittande partiklarna att lossna, hvilka partiklar mången gång äro så små, att man knappt kan urskilja dem med obeväpnadt öga. Sammanlagda kunna de emellertid mycket väl gifva riklig ersättning för mödan.

– En dylik vagga kan under gynsamma omständigheter skötas af en enda man. Därtill fordras emellertid åtskilliga gynsamma betingelser, hufvudsakligen ett nära till hands varande guldsandslager och vatten för spolningen.

– Men i regeln ger vaggan fyra personer full sysselsättning, i fall inte bäcken och den plats ur hvilken man uppgräfver sanden, ligga så nära hvarandra, att en man kan inbesparas. Det finns naturligtvis äfven möjlighet att arbeta ensam med denna vaskning, men i så fall bör man naturligtvis först hafva anbringat en tillräcklig mängd vaskämne så nära till hands, att man ej under själfva vaskningen behöfver springa efter detta spadvis från en längre bort belägen grop. Lämpligast blir det naturligtvis, att man spade för spade kan kasta den guldgräfvande sanden direkt i 'vaggan', eller rättare i sållet öfver densamma.

– Skulle gropen redan vara väl djup, eller ligger den för långt från vattnet, så uppkastar den, som gräfver, all sand kring gropens kant, och en annan person får sedan frakta den till sållet. En tredje man brukar därvid hämta upp vattnet och gjuta det öfver sållets innehåll.

– En fjärde person slutligen ombestyr att vaggan är i rörelse och har sålunda att befordra afsköljandet.

– En tredje metod har fått namnet 'sluicing' 17 och den användes gärna af guldgräfvare, när det så lämpar sig. Härvid fordras emellertid god vattentillgång, och detta därtill med duktigt fall. Processen tillgår på följande sätt:

– Af starka plankor gör man en bastant låda, som bör vara både rätt djup och vid. Botten göres som ett galler, eller ock borrar man en mängd hål i densamma, så att hvarje guldpartikel kan passera därigenom. När man fått i ordning en hel del dylika lådor, ställer man dessa på hvarandra, så att de tillsammans bilda liksom en skorsten, och denna stomme lutas sedan ganska skarpt. En vattenström inledes från den öfre ändan samtidigt med att guldförande sand och jord skoflas in i den öfre lådan. Guldet, som är tyngst, faller fortast ned genom rutorna, eller genom de borrade hålen, som förut blifvit nämnda, och efter hand uppsamlas sålunda allt mer och mer guld i denna s. k. sluss, hvars nedre låda naturligtvis är så inrättad, att det

undanvaskade guldet icke glider ut utan stannar vid en hög fals.

– Denna metod har den fördelen med sig, att man spar in minst tre gånger så mycket tid som med ’vaggan’ på den grund, att minst tre gånger så mycket sand vaskas af ’slussen’, som man under motsvarande tid kan vaska ut med ’vaggan’. Sedan man riktigt mättat denna ’sluss’ med sand, brukar man uppbränna densamma, hvarpå det rena guldet uppsamlas ur askan.

– Vid alla dessa metoder spelar kvicksilfver en viktig roll, fortsatte Townsend. Det finns nämligen ännu icke något bättre sätt än att med denna metall amalgamera alla de små guldpartiklar, som annars skulle gå förlorade. Man lagar därför alltid, att det finns kvicksilfver i ’vaggan’ som i ’slussen’. Detta kvicksilfver upptar guld, så att det hela bildar en seg massa, hvilken uppsamlas i en retort, som upphettas, hvarvid kvicksilfret råkar i kokning (redan vid 360° Cel.) och gasform. Genom detta frigöres guldet, som ytterligare renas genom förnyad upphettning. Som emellertid kvicksilfver är en ganska dyr metall äfven den, låter man icke kvicksilfverångorna dunsta bort i fria luften, utan de uppsamlas i en till retorten hörande behållare, som afkyles med vatten, snö eller is, då gasen åter förtätas, och blir till fast form, hvarpå kvicksilfver åter finnes till förnyad amalgamering med guld.

– Dessa metoder, som jag här har vidrört med några ord, fortsatte Townsend, äro nog de vanligaste, och alla äro de ju enkla. Man kan emellertid förstå, att klimatet i Klondyke ofta sätta dem på hårdt prof, och länge ansågs det icke löna mödan att betjäna sig af dem längre än till början af september, då vintern här håller sitt intåg på fullt allvar.

– Då var det också en hård tid, och hela den långa vintern lefde man här i sysslolös lättja, ofta endast sysselsättande sig med att under sus och dus på värdshus och i spelnästen göra af med det guld, som man lyckats vaska samman under den korta vår- och sommartiden.

– Nu mera tar man dock äfven vinterns korta dagar i anspråk för arbete, och har då fullt upp att göra med upphuggning af förråd ur den hårdt kälfrusna marken. Hvarje fotsbredd måste då tinas upp med små eldar. De grunda minorna bearbetas under sommaren i öppna luften; men är gruslagret djupare än sex engelska fot, måste man göra ett schakt eller en grop, samt undanskaffa den hindrande mängd dy eller jord, som kunnat samla sig öfver den fläck, hvilken kan vara värd att bearbetas. Under vintern öfvertäcker guldgräfvaren öppningen till detta schakt och provianterar sig med en hel del bränsle, så att detta bör kunna räcka hela vintern – naturligtvis äfven med födoämnen, om detta låter sig göra. På så vis kan han också arbeta under denna ödsliga tid under jämförelsevis komfortabla förhållanden. Ungefär en ton sand tinar han då upp dagligen, och af detta fås några få hundra engelska skålpund guldgifvande vara. Denna senare hopas till våren, när det blir töväder, och då behandlas den med ’pannan’, ’vaggan’ eller ’slussen’ på sätt, som jag nyss beskrifvit.

– Ja, detta är i korthet allt hvad man behöfver veta, för att bli guldgräfvare, slöt Mr Townsend sin långa lektion, till hvilken – detta måste erkännas – han icke kunnat få mer intresserade åhörare än han nu haft det i såväl Mr Jackson själf – trots dennes smärtor – som i Mats, i hvars minne orden fäste sig, som blefvo de tryckta i en bok.

FEMTIOANDRA KAPITLET.
En ’doktor’.

När man uppnådde Dawson City, var Mr Jackson till ytterlighet medtagen. Trots den fryntlige Mr Townsends prat, och delvis äfven ganska intressanta meddelanden, kunde den sjuke i längden icke undgå att känna smärtorna tilltaga, och endast med lifligaste självbehärskning, var det som han vid mer än ett tillfälle

under Townsends historier kände sig i stånd att tillbakahålla höga rop af smärta.

Att få tag i läkare var ingen konst, svårare var det däremot att finna någon, som kunde anses kompetent, att taga itu med det svårt sargade benet. Ty i Dawson, liksom i flertalet andra städer i Amerika, är det regel, att man får utöfva läkareyrket utan att hafva studerat denna viktiga branch af vetande på annat sätt, än i någon s. k. 'akademi' eller college, där alla studier – ej minst läkarekonsten – tagas mycket legärt, och där man lättare blir graduerad doktor, än man i Sverige blir 'medicofilare', eller medico-filosofie kandidat, d. v. s. uppnår första stadiet af läkarevetenskaplig bildning.

Efter åtskilligt letande och väljande fick man tag i en plåsterprins', som äfven lät påskina, att han var kirurg. Och efter moget betänkande, men i ännu högre grad drifven af sina smärtor, var det åt denne man, som Mr Jackson beslöt att anförtro sitt ben.

Mannen, doktorn som han lät titulera sig, var en äkta yankee; liflig, skroderande och – okunnig, utom i att göra geschäft.

Han började som vanligt med salfvor, och gaf den sjuke äfven in piller af mycket oskyldig natur. Dessa senare skulle vara bra för att rensa Jacksons mage, efter sviterna af sårfebern! Att Jackson protesterade, hjälpte icke det minsta. Pillerna måste han taga in och – betala. Priset var fem dollars pr ask, med femtio piller, hvars sammansättning var socker, salt, mjöl, sammanrördt med vatten. Värdet i svenskt mynt således högst ett par tre öre, men i Klondyke närmare *nitton kronor!* – alltså många hundra procent dyrare, än hvad 'råvaran' och arbetet med beredningen kunde kosta denne æsculapi gårdsdräng.

Mr Jackson kunde dock i alla fall tacka Försynen, att han slapp undan för detta pris. Han hade lika väl kunnat få ett piller, som var farligt och innehöll för organismen mycket skadliga ingredienser såsom t. ex. cyan eller arsenik, hvarmed man laborerar högst ogeneradt i den amerikanska läkarevetenskapen, synnerligast om den s. k. doktorn har smak för *starka* kurer. Af den sortens *'pills'* 18 som Mr Jackson råkade ut för, kan man dock icke säga att han led annan skada, än till innehållet af portmonnän. Och det felet vidlåder alla amerikanska piller, alla utan undantag.

Sedan Mr Jackson legat under dr Tonkins *observation* ett par dygn, utan att salvorna eller pillerna lindrade hans sårsmärtor det minsta, måste han bedja Mats om att försöka få tag i en annan läkare, helst europeisk, om det nu vore så, att en dylik af guldets frestelser låtit locka sig till Klondyke.

Mats begaf sig ut på forskning, och fick efter åtskilligt letande tag i en tysk, som sade sig hafva kommit till Dawson uteslutande för att där praktisera läkareyrket. Han hade studerat vid de förnämsta tyska och holländska universitet, sade han, och kirurgi vore hans specialitet.

Detta lät ju mycket lofvande, och mannen, som hade ett godt sätt, såg mycket trovärdig ut. Det var en ganska underlig kurre förresten, och Mats fäste sig särskildt vid, att han icke alls lade an på att preja och icke heller kom med de obligatoriska pillerna.

Han kallade sig dr Blücher, – således ett mycket förnämt, tyskt namn. Han hade blå glasögon, som dolde hans blick, och som han sällan tog af sig. Det något magerlagda ansiktet var inramadt i långt, svart helskägg, och håret var äfven mycket yfvigt, nästan så långt, som italienska målare bruka hafva sitt hår.

Genast han fick se Mr Jackson och dennes blessyr, sade han, att här förelåg ett mycket allvarsamt fall, som tarfvade omedelbart ingripande. Som den sjuke emellertid nog skulle komma att få ligga en rätt lång tid, ansåg läkaren, att det vore bäst, man förde honom till hans hem, ifrigt framhållande detta som nödvändigt, ej minst ur ekonomisk synpunkt, hvilket särdeles slog an på Mr Jackson, som var en sparsam natur. Och när han vidare fick höra, att dr Blücher ville sköta honom vid claimen, för så godt som bara kost och logie, då

tvekade han ej en minut att gå in på dennes förslag.

* * *

Mats var icke närvarande under denna uppgörelse.

Han hade nämligen gått ut i staden, för att, enligt löfte hjälpa Mr Townsend med en hel del knåp, som denne hade för sig, särskildt med uppköp af åsnor, och lämpligt timmer för arbetena i claimen.

Under detta inträffade ett äfventyr, som kunnat få ganska ödesdigra följder för Mats.

Han hade kastat af sig kavajen, och var nästan sommarsvalt klädd, ty temperaturen hade hastigt slagit om, och blifvit rätt varm, som det ofta kan hända i Klondyke, liksom i Sverige, den tid på året, då annars vintern står för dörren.

Man hade kommit in i ett slags stall, där en smart italienare hade sammanfört en hel del djur, såsom gamla spattsjuka hästar, några föga bättre situerade åsnor, och slutligen ett dussin hundar af svag kroppskonstitution, kanske hufvudsakligast beroende på den dåliga kost, som i Klondyke – specielt i Dawson – kommer äfven på djurens lott, och i ännu högre grad än hvad fallet blir det för människan.

Man profvade och kände för att ej köpa de allra klenaste, och till den ändan hittade Mats på, att man skulle i brist på annat, fästa ett par stockar vid hvardera åsnan, och låta dem på detta sätt draga den efter sig ett stycke på den utanför stallet varande gatan.

Tyngderna voro långt ifrån så stora, att de kunde kallas för djurplågande. Kunde åsnorna icke draga dessa den utstakade sträckan utan att visa tecken till mattighet, voro de sannerligen icke ens värda femtedelen af det pris, italienaren begärde; samt alldeles oanvändbara för det arbete, Mr Townsend behöfde dem till.

Italienaren betraktade inte Mats med blida ögon. Detta förslag att pröfva hans åsnor, hade säkert icke kommit i fråga, om han fått göra upp affären med köparen själf, och han mumlade några eder på sitt modersmål, när han såg sig nödsakad att gå in på förslaget.

Några stockar släpades fram, och ett par mycket provisoriska ’remtyg’ eller ’selar’ anskaffades.

Mats styrde själf om att ’selningen’ blef gjord såsom han ville hafva den, och snart styrde tre af italienarens bästa åsnor förspända ut på gatan.

Bekikad af Townsend, italienaren och en del andra nyfikna, som samlats i klunga utanför stalldörren, gaf sig Mats i väg med de säregna ’ekipagen’, och färden tycktes i början gå mycket bra.

De nyfikna skrattade; italienaren svor.

Hunnen till slutet af gatan visade det sig, att den främre åsnan var i det närmaste uppgifven af trötthet, och ändå var vägsträckan knappt femtio meter. Åsnan nr 2 hade börjat halta, och den tredje hade stannat, utan att synas vilja röra sig ur fläcken.

Allt nog! Alla tre voro i allt annat än god kondition.

När Mats skulle vända, absolut besluten att varna Mr Townsend för att köpa dessa alltför skröpliga djur, kom italienaren framrusande, och stannade framför Mats, sägande, i det han vände sig om för att se efter, om äfven köparen skulle närma sig:

– Jag ger er femtio dollars, om ni ifrar för köpet.

De nyfikna skrattade; italienaren svor.

– Herre! Hvem tar ni mig för? svarade Mats, i det han gaf den svartmuskige lille mannen en skarp blick.

– Förstå mig rätt, fortsatte italienaren ... Det var nu bara ett skämt ... Djuren äro ju charmanta, och jag vill se den, som här i Klondyke kan uppvisa maken.

– Nej, åtminstone inte till sämre. Slakta dem, så kan ni möjligen få något för köttet.

– Signor! De där orden skulle ni inte ha sagdt.

– Hur så? Jag ger er bara ett vänligt råd.

– Och jag *begär* inga råd.

Italienaren hade bleknat af förargelse, och blef ännu blekare, när Mats fortsatte:

– Nej, ni tar hellre bra betaldt för usel vara.

– Akta er! utropade italienaren, i det han trädde Mats alldeles inpå lifvet.

Mats, som ej utan skäl fruktade, att den lille argsinte krabaten bar vapen, stötte honom från sig, och råkade därvid att peta honom öfver ända, så att han satte sig midt i en gödselhög, hvilken prydde entrén till en s. k. ’saloon’.

Nästa sekund var den hetsige lille mannen åter på sina små ben, och han var nu så vild, att han bet sina läppar blodiga.

Men utan att säga ett ord, lämnade han både Mats och åsnorna, samt styrde vägen rakt på stallet, där han försvann, utan att synas lyssna till en hel del stickord, hvilka mötte honom ur hopen, som på nyssnämnda afstånd mycket väl kunde hafva sett, hvad som passerat.

Mats gjorde nu något, som vann kolossal beundran.

Han lösgjorde stockarna från de utmärglade åsnorna, tog ett par af remtygen och lade rundt stockarna samt lyfte sedan hela bördan på sin egen rygg.

Med denna börda, och drifvande djuren framför sig, återvände han till stallet, där han mottogs af ihållande bravorop; ty ingenting slår i Amerika så bra an, som den råa styrkan, och därmed visade kraftprof.

Mats kände sig nog smickrad, men såg ändå tämligen likgiltig ut för hyllningen, när han leende passerade italienaren, och Mr Towsend, som stodo i stalldörren när Mats skulle gå dit in för att hämta sin där i en spilta hängande kavaj.

Han hade redan dragit på sig denna till hälften, då han häftigt ryggade till, vid det att ett föremål for förbi hans ögon.

Han hörde därpå ett besynnerligt, doft ljud mot en trävägg, några meter från den fläck, där han stod, och han hörde äfven, huru någon rörde sig på golfvet af den längre in belägna, och nästan mörka delen af stallet, steg, som hastigt försvunno, hvarpå allt blef tyst.

Närmande sig väggen fick han snart se, hvad det var, som nyss farit susande förbi hans ögon.

Inborrad i en planka, till mer än en femtedel af det långa bladet satt en *stor, tung knif!*

Hade den träffat Mats hufvud, skulle han nu icke hafva hört till de lefvandes antal. Otvifvelaktigt skulle Mats hafva stupat på fläcken, utan att ens hinna ge upp ett rop.

Hvem som hade arrangerat detta nidingsdåd, var ej svårt att räkna ut.

Naturligtvis kunde det ej vara någon annan än italienaren, därtill drifven af det yttersta raseri mot Mats, dels för att denne genomskådat, att djuren, som bjudits ut till salu, voro odugliga att arbeta och således värdelösa för annat än möjligen nedslaktning, dels äfven – och detta väl den viktigaste driffjädern – emedan Mats råkat att oförsiktigt placera den lille mannen på komposthögen och därmed väcka en hel del åsyna vittnens munterhet.

Italienare äro särdeles snarstuckna, och framför allt hämdlystna. Men på samma gång äro de fega.

Denne lille man var lik sin ras, och för den skull hade han genast skyndat sig att betala skymfen. Någon tjänstvillig handtlangare hade funnits nära till hands; men då man ej vågade bruka eller hade tillgång till revolver, hade man valt knifven. Mats hade emellertid lösgjort denna, och var fast besluten, att genast angifva italienaren för mordförsök, eller åtminstone anstiftande af sådant.

Men när han närmare tänkte på saken, insåg han, att han härmed skulle väcka en hel del trassel, som kunde draga ut på tiden, och när man nu hade brådt, föredrog han, att gå tillväga på ett annat sätt.

Han tog med sig knifven, och höll denna bakom armen, i det han gick rakt fram till den fortfarande med Townsend resonerande italienaren, som häftigt ryggade några steg åt sidan, när Mats plötsligt räckte honom vapnet sägande:

– Göm nu undan den här noga; och så ofta ni tänker göra om samma experiment, för att stilla ert hat, så tänk på mig, som nu låter er slippa dingla i galgen ... Har ni förstått?

Italienaren rodnade, tog knifven och stoppade ned den i sitt stöfvelskaft, samt lämnade både Mats och den förvånade Mr Townsend, utan att säga ett ord.

Och hur mycket Townsend än frågade, fick han icke veta hur det hängde hop med denna affär, som lätt kunnat kosta Mats lifvet.

* * *

Sedan Mr Townsend fått sina åsnor på annat håll, inskeppade man sig på middagen; och Mr Jackson, som redan kände sig bättre genom dr Blüchers behandling, bars ned i pråmen, för att äfven han anträda hemfärden till claimen, där Mercedes, och isynnerhet Borgman, väntat Mats och husbonden med oro, då dröjsmålet råkat bli så långvarigt.

Bland passagerarne befann sig äfven tysken, nämnde dr Blücher, som följde med äfven i egenskap af medhjälpare vid guldgräfveriet, dock icke hos Jackson, utan hos den i närheten bosatta Townsend, hvilken utan tvekan mottog detta Blüchers förslag, som motiverades med, att i Klondyke vore det bättre att vara guldgräfvaredräng än öppna praktik som läkare, så länge konkurrensen med de amerikanska kvacksalfvarne var så stor, som den verkligen var det, äfven i Dawson ... Han sade sig dessutom vara så godt som alldeles utan medel för sitt uppehälle, och måste därför fortast möjligt söka hvad arbete han än kunde få.

Vid nedstigandet i pråmen råkade doktorn att tappa sina glasögon.

Han fick visserligen snart på sig dem igen, dock icke förr än Mats hunnit möta hans blick.

Dessa ögon hade Mats sett förr. Han skulle kunnat våga hvad som helst på den saken ...

Men hvar, och under hvilka förhållanden?

Allt nog, det var onda ögon, och väckte en oro, som Mats fåfängt sökte bekämpa.

Och han beslöt att närmare studera denne man, som nu skulle förena den säregna dubbla rollen af att bli Mr Jacksons husläkare, och Mr Townsends dräng, en sammanställning, som nog endast kan förekomma i Klondyke.

FEMTIOTREDJE KAPITLET.
En ulf i fårakläder.

Det gick mycket illa för den hjälpsamme – men vis à vis dusten med björnen åtskilligt dumdristige – Mr Jackson.

Trots den tyske läkarens alla bemödanden, blef det ingen annan råd, än att, när kallbrand slog sig i såret, amputera nedre delen af benet strax under knät. Och att en dylik operation under sådana förhållanden, som vid ett guldgräfvareläger och med de resurser i kirurgi, som där kunna stå till buds, skulle bli dubbelt smärtsam, är icke svårt att inse. Att det gick så illa som det gick, berodde äfven på en annan omständighet, hvartill vi komma längre fram, då vi närmare få att göra med denne mystiske dr Blücher, till hvilken slutäfventyren i Mats’ roman knyta sig på det intimaste.

Under den långa tid, som Jackson blef dömd att ligga overksam, tilldrog sig bakom hans rygg åtskilliga saker, som hvarken han eller Mats, och icke heller Borgman, hade en aning om.

Den tyske doktorn, hvilken fått anställning vid Mr Townsends claims såsom guldvaskare, hade genom Mr Jacksons sjukdom haft anledning att minst ett par gånger i veckan aflägga besök hos svenskarne å claimen nr 37, och han hade därvid icke varit blind för donna Mercedes, som dock långt ifrån att uppmuntra honom till att komma oftare, än han för den sjukes skull behöfde, lät den mycket pratsamme kirurgen eller kanske rättare fältskären och guldvaskaren förstå, att hon för sin del icke alls hade behof af hans hjälp, såsom varande frisk som en nötkärna.

Guldgräfvareby vid Eldorado Creek. *(Efter fotografi).*

Det bör äfven konstateras, att dessa besök alltid inträffade, då Mats och Borgman ej vore tillstädes, utan ute på ’egorna’, för att dels öfva sig i skötandet af ’pannorna’ eller ’vaggorna’, af hvilka ’verktyg’ Jackson inköpt ett par, jämte själfva claimen af dess förre egare.

Mats blef, eget nog, läromästare åt Borgman, ehuru denne varit betydligt längre i Klondyke – eller rättare Alaska och Skagway – än småländingen. Men denne senare hade också genom Mr Townsends beskrifningar inhemtat de teoretiska grunder, som Borgman saknade, ty hvad denne visste om den saken, var mest sådana ’skepparhistorier’, hvilka man gaf de oinvigde till lifs i kuststäderna, dels för att göra sig intressant, dels äfven för att icke lära bort handtverket, och därmed onödigtvis skapa en gång kanske besvärliga konkurrenter.

Borgman var för öfrigt en natur, som redan i det närmaste bränt sina skepp.

Han hade farit till Alaska med alldeles för stora förhoppningar, troende, att ’lyckan’ där fanns lika lättfången och viss som att lyfta en innestående aflöning i en säker firma. Men när han snart nog togs ur denna villfarelse, och inom kort alldeles saknade medel att närma sig själfva brännpunkten för guldgräfveriet, när hungern och andra lidanden togo ut sin rätt, då hemföll den mindre själstarke åt en slö

resignation, och när Mats träffade honom, egde han blott kvar en önskan, att med snaraste kunna komma ifrån den plats, där han ej funnit guld, såsom han drömt, men väl lidanden af allehanda slag.

Det var rätt egendomligt att se, huru dessa båda naturer vid många tillfällen så att säga kompletterade hvarandra.

Mats energisk, förhoppningsfull och seg, såsom en äkta smålänning brukar vara det. Borgman åter med en rik barlast af drömmar, och äfven idéer, som han dock icke egde själstyrka att realisera.

När Borgman icke resignerade, kom det öfver honom något, som tyskarne kalla Weltschmerz, en oändligt djup sorgsenhet, som alldeles nedprässade honom.

Mats Olson var däremot alltid vid jämt humör så till vida, att han icke lät motgångarna få absolut herravälde, äfven om de för korta stunder kunde trycka äfven honom.

Men under de vaskningsarbeten, som de nu hade för händer, såsom af en annan lönade tjänare, fingo de båda lära sig med all önskvärd tydlighet, att guldvaskeri icke var det samma, som att plocka tall- och grankottar i hemlandets skogar.

Betydligt med arbete fordrades, och många voro de pannor och vaggor, som icke gåfvo en tillstymmelse af guld. Bådas öfvertygelse blef snart den, att Mr Jackson blifvit grundligt lurad, när han köpte claimen nr 37, och att, om det hade funnits något guld där, hade den förre innehafvaren med säkerhet länsat platsen och utpressat allt som funnits.

Det var därför inga glada underrättelser, som de båda guldvaskarne hade att lämna till Jackson, när de efter en sträfsam dag återvände till den gemensamma måltidslokalen, – om dagarne åto de af medförd matsäck, för att ej behöfva förlora tid med att gå hem till målen. Och tiden var nu verkligen dyrbar; ty den ’indiansommar’, som efterträdt den redan på skarpen annonserade vintern, kunde när som helst bli drifven på flykten. Och sedan vaskbäcken frusit, var det ingen annan råd än att vänta till nästa vår.

Jackson var nu merendels i dåligt humör, och hade därtill allt för grundade skäl.

Olyckan, som drabbat honom nu senast, lade så att säga slutstenen i den last af motgångar, han var mäktig att bära.

Med hvarje dag såg han den stund nalkas, då han skulle vara en alldeles ruinerad man, och då äfven beröfvad all kraft att vidare kunna resa sig.

För sin egen del kände han denna katastrof endast såsom början till slutet, som ju alla dödliga äro underkastade, fast detta slut för honom visst icke blef det som han under sin välmaktstid tänkt sig, om han ens då någonsin tänkte på, att ingenting är vissare än döden ... Om en dylik tanke någon gång genomkorsade hans hjärna, följdes den alltid af den då lugna förvissningen, att Mercedes icke stod på bar backe, när han lämnade henne ensam i världen; hvilket mänskligt att döma – en gång måste ske, då han i ålder var henne betydligt öfverårig.

Men nu såg han denna stund med förfäran, och nu kommo dödstankarna på honom, gång på gång med korta uppehåll ... Värst var det under den långa nattens släpande timmar, nätter, som aldrig tycktes vilja taga slut.

Då såg han, huru Mercedes stod där öfvergifven och ensam, såg hur hon gradvis sjönk ned i fattigdom och elände, och hur ingen räddning slutligen fanns att få för henne ...

Han hade både hört och sett hur det gått för ensamma kvinnor i Klondyke – specielt i Dawson, och att de – om deras utseende haft något lockande, såsom ju var händelsen med Mercedes – voro utsatta för frestelser,

som det helt visst fordrades större styrka att stå emot, än hvad Mercedes egde.

Jackson kände henne som en lefnadsglad, munter natur; men visste äfven, att hon i grund och botten saknade det allvar, utan hvilket man står maktlös gent emot ogynsamma förhållanden.

Att hon tog olyckan med branden och den oförsäkrade affären så lugnt, tillskref Jackson uteslutande hennes ringa kännedom om förlustens verkliga storlek, såsom den borde uppskattas. Hon hade dessutom fått vänja sig vid ett visst välstånd, och hon hade aldrig pröfvat på, hvad det ville säga, att skaffa sig en slant, och därför hade pängar för henne ett jämförelsevis underordnardt värde ... Åtminstone var Jackson öfvertygad om detta, på den grund, att han ofta hört henne nämna äfven rätt stora summor såsom bagateller.

Det var nu mot den tiden, att man kunde vänta is när som helst på vattendragen, och därmed signalen till att guldvaskeriet skulle upphöra för året.

Den långa vintern skulle komma, och med denna en oöfverskådlig följd af pinsamma dagar för en man, hvilken likt nu Jackson vore dömd till oförutsedd sysslolöshet; ty med läkningen af såret gick det ytterligt långsamt.

Något måste emellertid göras, för att man ej skulle svälta ihjäl, och provianteringen måste ske snart, innan kylan och vintern gjorde vägarna ned till handelsplatserna så godt som ofarbara.

Mr Jackson satt nu uppe i en stol, hvilken genom Mats’ händighet blifvit ganska bekväm, både med ryggstöd och karmar, och han hade för första gången låtit fastsnöra det träben, som under knäet skulle ersätta förlusten af det amputerade benet.

Hans blickar hvilade melankoliskt på detta substitut, och på nytt kom det på honom en känsla af raseri öfver, att han låtit snikenheten locka sig till detta land, där han icke haft annat än vedermödor och förluster allt sedan han kom in i detsamma.

Framför honom satt den tyske doktorn, som nyss spänt fast benet, och syntes betrakta sitt verk med självvisk belåtenhet, när han inte förstulet sneglade öfver till donna Mercedes, som bekvämt slagit sig ned på en väggfast bänk, öfver hvilken huden af den dödade björnen låg utbredd, delvis äfven fastnubbad ett stycke upp på väggen, således erbjudande ett utmärkt skydd mot drag genom otäta springor. Hennes hufvud hvilade mot en kudde, och benen hade hon vårdslöst kastat upp på bänken, låtande de ganska höga stöfvelskaften synas i hela deras längd; en alltså mycket ’frigjord’ ställning för en dam, synnerligast i närvaro af en herre, som denne dr Blücher, hvilken var föga annat än en främling för både henne och hennes man.

Det extravaganta i hennes uppträdande minskades icke af, att det hängde en blossande tobakspipa mellan hennes välformade, sinligt krökta läppar.

Hennes blickar stirrade halft drömmande mot det af rök och smuts svärtade taket, hvars dysterhet icke mildrades af det knappa dagsljus, som strilades in genom de långt ifrån rena rutorna i den allt som allt torftiga bostaden.

– Klockan är snart fyra nu, sade Mr Jackson, brytande tystnaden. Det är bra underligt, att Mats och Borgman inte komma hem ... Det är snart mörkt, och vägen är ganska krånglig har jag hördt, med spången, som går öfver fallet.

Vid nämnande af Mats’ namn, hade Mercedes blifvit uppmärksam, och inföll:

– Om du vill, skall jag gå mot dem med en lykta.

– Kanske det, svarade Jackson dröjande ... Men du kan ju ännu vänta en stund, så vi se, om de ändå inte komma innan det blir alldeles mörkt ... Hittar du vägen?

– Ja, för all del. Jag har varit där flere gånger, och ...

– Flera gånger? afbröt Jackson ... Det har jag aldrig hört dig omtala. Är det icke bara *en* gång, som du varit där?

Hon vände sina rodnande kinder mot fönstret – dock icke så hastigt, att icke dr Blücher mycket väl såg, att hon skiftat färg. Och utan att svara, såsom hade hon ej hört sin makes fråga – började hon stirra genom de smutsiga rutorna, sökande öfver kullen något föremål, som ej de andra kunde se.

– Hörde du inte, hvad jag frågade? sade Jackson ...

– Nej, hvad då? svarade Mercedes med någon otålighet.

– Har du varit flere gånger vid den nya vaskplatsen?

– Ja.

– Och detta har du inte talat om.

– Skulle det då vara så underligt, om *jag* intresserade mig för, hur man bär sig åt där?

– Nej, visst icke. Jag tycker bara det är underligt, att du inte talat om det för mig.

– Jag har mycket annat att tänka på, som du vet ... Matlagningen, diskningen, städningen, och allt så’nt där.

Det uppstod en stunds tystnad, under hvilken dr Blücher allt mer intresserad betraktade den unga frun, som han dock nu endast såg från ryggen, medan hon borta vid den öppna spiseln, sysslade med att tända en lampa.

Plötsligt utbrast hon:

– Vet du af, att fotogenen är slut?

– Slut? Hvad säger du? Tjugufem liter på denna korta tid!... Kokar du med fotogen?

– Ja, det gör jag också. Vi togo ju med oss fotogenkök. och det skulle väl användas, kan jag tro.

– Visserligen ... Men endast för den händelsen, att det icke fanns tillgång på ved. Och här kan man ju inte säga, att det råder vedbrist.

– Vet du, jag tror, att du blifvit alldeles för ekonomisk. Fotogen kostar ju en bagatell här i Amerika.

– Men inte i Klondyke, svarade Jackson bittert, och vände sig därpå till dr Blücher fortsättande:

– Och doktorn tror således, att jag snart skall kunna stödja på detta träben?

– Helt visst mycket snart. Men det blir nog i alla fall bäst att fara fram med försiktighet. Om en vecka eller så, bör ni dock kunna gå ut. Till dess anser jag det klokast, att ni öfvar er här inne i stugan.

Jackson suckade när han fortsatte, under det att hans blickar åter sökte träbenet, som stack rakt ut på golfvet:

– Jag hade verkligen aldrig drömt om, att råka ut för en dylik olycka.

– Nej, nej! Det är mycket, som man inte har en aning om, men som ändå förr eller senare kommer att ske.

Tonfallet i dessa ord var så underligt, att Mercedes, som återtagit sin ställning på bänken, och åter blossade på sin pipa, spetsade öronen utan att låta märka, att hon lyssnade till de båda männen.

– Doktorn har rätt, återtog Jackson. Och jag borde lärt mig detta efter branden.

– Branden? Hvilken brand? sade Blücher nyfiket.

– Kors, har ni inte hört, hur jag så godt som kom alldeles på bar backe?

– Bar backe? utbrast Blücher och reste sig med ett visst uttryck af oro, samt ställde sig helt nära Jackson och fixerade denne skarpt, fortsättande: – Ni har feber igen.

Han fattade Mr Jackson om vänstra handleden, och syntes med kritisk min räkna slagen, under det att hans blickar följde sekundvisaren på ett elegant ur med dubbla boetter till utseendet varande af guld, men i verkligheten blott af tarfligaste britanniemetall.

– Inte är det alldeles fritt, fortsatte dr Blücher, men jag tror i alla fall inte, att det är något oroande.

Och i det han hastigt kastade om ämne, och åter tog plats på samma stol som nyss, men nu intagande en mer bekväm ställning, sade han:

– Jaså, ni har varit utsatt för en eldsvåda?

– Jo, jag menar det, och den var minsann af svåraste slag. Allt hvad jag ägde gick åt.

– Var det vådeld, eller kanske mordbrand?

Vid dessa ord vände Mercedes sig så häftigt på bänken, att

– Bar backe?… Ni har feber igen.

hon var nära att falla till golfvet. Hastigt reste hon sig åter, och gick fram till eldstaden, där hon hämtade en lykta, som hon tände, och stod just i begrepp att gå ut, när hon hejdades af sin man, som utbrast:

– Hvarthän?

– Jag skall lysa Borgman och Olson, kan du väl förstå, svarade Mercedes. Det är ju alldeles mörkt nu.

Och hon afvaktade icke hvad Jackson kunde hafva att invända om den saken, utan försvann.

Jackson och Blücher voro nu ensamme.

Det var den förre, som bröt tystnaden, sägande:

– Jag kan lätt fatta, huru ni skulle känt er efter den där olyckan med branden, ty jag har själf varit i samma belägenhet. Jag bodde den tiden i Dresden, och förlorade rubb och stubb genom mordbrand ... Det var ju mordbrand, som drabbade er också?

– Inte hvad jag vet ... Hur så?

– Jag tyckte bara ni sa det, svarade Blücher.

– Nej, det gjorde jag icke ... Men i alla fall blef det icke utredt, hur elden kom upp.

– Hade ni inte brandförsäkradt?

– Jo, för all del. Men inte just den dagen, när det som bäst kunde behöfvas, svarade Jackson med en suck.

– Inte *den* dagen? Hur skall jag förstå det?

– Mycket enkel sak tycker jag, svarade Jackson. Jag hade glömt att betala in premierna för den sista terminen.

– Och ni fick icke ut det minsta?

– Inte en cent. Ja, d. v. s., jag brydde mig aldrig om att höra efter, för det skulle ju bara varit att gå sina steg i onödan. Med den summa, som jag lyckades skrapa hop på annat sätt, begaf jag mig hit för att åter komma på grön kvist, men i dess ställe blef jag ju krympling. Och nu är det i allra närmaste ute med mig.

Blücher syntes fundera en stund, innan han på nytt började sina undersökningar i patientens privatlif, sägande:

– Det kan ju synas som en ogrannlaga fråga, men huru träffade ni samman med herrarne Olson och Borgman. Ha de varit före er här på platsen?

– Inte Olson, och på sätt och vis inte heller Borgman. Den senare har dock uppehållit sig i Alaska öfver ett år, men endast vid kusten. Den förre, Olson, har tidigare varit i min tjänst i San Francisco, och är en charmant pojke, som man obetingadt kan lita på.

– Såå? Har han varit i er tjänst?... svarade Blücher långsamt och med ett visst elakt uttryck i blicken, dock modereradt af de blå glasögonen.

– Ja, han var en tid min lagermästare eller bokhållare, hvad jag nu vill kalla det.

– Han är visst jämnårig med er hustru, efter hvad jag kan se?

– Det vet jag verkligen icke, svarade Jackson med ett uttryck af förvåning ... Och hvad hör det egentligen till saken?

Blücher svarade med full afsikt icke på detta, utan sade i stället:

– Klondyke tycks allt mer bli äfventyrarnes Eldorado, och jag undrar verkligen icke på att sådana, som Borgman och Olson söka sig hit äfven med risk att råka illa ut.

– Hvarför säger ni så? Har doktorn något att anmärka mot dem, så sjung ut; för de äro båda mina landsmän, och jag är ingen vän af halfkvädna visor.

På detta hann Blücher icke ge svar – hvilket väl knappt för *honom* skulle ställt sig svårt – innan dörren öppnades och de omtalade stego in.

Mats kläder dröpo af vatten, och äfven från det rätt långa håret flöt det små rännilar ned utefter hals och axlar.

Men missmodig såg han icke ut, utan snarare hade hans blickar det mest strålande uttryck, man kan tänka sig, som dock genast försvann, när han fick se tysken, dr Blücher, hvilken envist betraktade såväl Mats som Borgman, när dessa trädde in. Men icke öppet, utan ’under lugg’, som man säger.

– Hvad i all världen har nu händt? Du är ju genomvåt, utbrast Jackson ... Skynda dig för all del att byta om, så du inte blir förkyld. Det kan vara nog med, att vi ha en sjukling i huset.

Borgman, som i detsamma steg fram, och var våt äfven han, inföll:

– En helsinglands historia det här, som kunnat sluta så illa, fast början var så god. Ja, jag menar att öfverraskningarna följa slag i slag här i landet. Och i kväll ska vi verkligen fira en dubbelt stor lycka, den ena, att vi ännu har den raske Mats i lifvet, den andra att ...

– Dröj med förtäljandet tills vi få på oss något torrt, afbröt Mats, i det han gaf Borgman en menande blick, som denne genast uppfattade, när han sade:

– Du har rätt, min gosse. Så'na här kalla omslag skall man inte låta ligga på för länge. Och beträffande hvad vi ha att berätta, så kan det just bli en alldeles härlig krydda till maten, om det nu behöfves någon krydda alls, ty inte en bit har kommit hvarken öfver mina eller min väns läppar, sedan i morse. Så nog suger det i kakstan.

– Suger? svarade Jackson med ett tonfall af förvåning. Ha ni då ej haft med eder matsäck?

– Jo, men den gick med Davids höns under isen, när vi skulle ...

– Ja, det där hör till 'efterrätten' eller 'kryddan', hvad du nu vill kalla vår historia, afbröt Mats på nytt, denna gång gifvande dr Blücher en sidoblick, som också uppfångades af Borgman, hvilken alldeles klart uppfattade, att det vore bäst att här i doktorns sällskap icke prata bredvid mun.

Blücher såg mycket väl, att han nu var som femte hjulet under vagnen. Och trots den brinnande nyfikenhet, som eggade honom, beträffande den nyhet, hvilken Mats och Borgman kunde hafva att förkunna, och hur det kom sig, att de återvände så sent, samt alldeles genomvåta, måste han tänka på att draga sig tillbaka.

Han fick äfven en ganska direkt uppmaning till detta af Jackson själf, som också blifvit nyfiken, när denne vände sig till Blücher sägande:

– Tänker doktorn hem till Mr Townsend i kväll, menar jag att det inte kan vara så bra att dröja. Nattvinden är kall, och det känns äfven, som det skulle bli frost. Som jag har inrättadt, kan jag icke heller stå till tjänst med logi. Här ligga hustru min och jag, och i boden finns det knappt utrymme för Mats och Borgman.

Detta var så tydligt språk som helst. Och Blücher skyndade sig också att svara med försök att vara satirisk:

– Rätt så!... 'Mohren har gjort sin plikt, mohren kan gå!' heter det ... Annars var det verkligen min tanke, att stanna här tills i morgon bitti, för jag visste ej, att man var så trångbodd i nr 37:an.

Han närmade sig dörren, och Jackson, som fruktade, att han belönat en god tjänst med otack, var i detsamma genast redo att reparera skadan så godt det lät sig göra, när han sade:

– Om Mats vill bädda här inne på golfvet åt sig, och lämna sin plats i boden åt doktorn, torde allt ändå kunna ordnas till det bästa, naturligtvis under förutsättning, att doktorn inte har något emot detta arrangemang.

– Tack så mycket, jag reser, svarade denne kort. Att sofva i uthus, har jag ännu inte blifvit van. Jag har sett den där boden, och den kan ju vara bra nog åt *hundarne*, men ...

Han hade med afsikt strukit under dessa ord, i det han riktade en blick särskildt på Mats.

Denna förstod piken, och för första gången i hela hans lif, rann sinnet på honom.

Nästa ögonblick, och innan Blücher hunnit afsluta sin mening, flög en revolver upp ur Mats' ficka, och med denna i handen gick han doktorn in på lifvet, samt sade:

– Är det mig och Borgman, som ni menar med hundarna?

Blücher rörde sig ej ur fläcken, men han svarade med isande hån:

– Tag åt er, så mycket ni tål.

Mats hade redan höjt vapnet, men i samma stund kom besinning åter, när han mötte den orörlige tyskens vredegnistrande blick, och hörde denna säga helt dämpadt:

– Med *vått* krut lär den där buldoggen inte vara farligare än ni själf skall bli det, innan nästa dags sol går ned. Ni har rest lifsfarligt vapen mot mig, fast ni vet, att detta är belagdt med svårt stoff, enligt de kanadensiska lagarna. Närvarande herrar tager jag till vittnen. Summan är fulltalig, och jag gratulerar till den hälsosamma läxa, ni kommer att få.

Mats blef icke svarslös, när han replikerade:

– Jag är visserligen beredd att stånda till svars för denna min förseelse, som ni dock själf framtvingadt. Men jag tviflar starkt på, att det blir *ni*, som drager mig inför rätten.

– Narr, svarade Blücher. Ni skall snart få erfara motsatsen.

– Jag vidhåller, att detta bara är ett tomt skräfvel i er mun. Och vill ni veta, hvarför jag tror detta? Jo, helt enkelt, emedan ni har alla anledningar att själf hålla er undan.

– Jag? *Jag?*... Hvad menar ni, fräcke slyngel?

– Jo, att det är tur för er, att krutet blifvit vått, och att jag nu inser det dumma i att slösa ett ärligt skott på *en ulf i fårakläder* ...

Denna träta hade helt visst kunnat urarta till något vådligt, om ej Borgman i detsamma gått emellan, sägande:

– Låt honom dra dig inför rätta, så är allt på det klara. Att han kallat oss för hundar, skall han i alla fall få sota för. Ty har han aldrig fått smörj förr, så skall han få det af mig.

I detsamma inträdde Mercedes, och hon bar ännu lyktan i handen, samt en del varor, hvilka hon hemtat ur visthusboden till kvällsmål.

Trätan upphörde; ty hvarken Mats eller Borgman ville i hennes närvaro genera sig till den grad, som de redan gjort det inför Mr Jackson, låt vara ej utan giltig anledning.

Blücher vände sig mot husets värdinna, och hans röst var idel honung, när han nu sade:

– Jag ser, att min fru ännu har lyktan i handen. Inte vågar jag besvära om att bli lyst ned till båten. Jag har vändt mig med samma anhållan till dessa herrar – han pekade utmanande på Mats och Borgman – men ...

– Ja, gör det Mercedes, afbröt nu Jackson, som fruktade en ny scen ... Doktorn vill hem, innan det blir alldeles mörkt.

Mercedes såg med rätta förvånad ut. Och hennes snabba uppfattning sade henne, att det förefallit något under hennes frånvaro, hvilket man ej ville omtala för henne. Men som hon hyste en stor motvilja mot denna 'doktor', som när det lämpade sig, alltid var beredd att kurtisera henne, var hon nu lika angelägen om att han skulle komma i väg, som de andra voro det. Och därför lydde hon gärna sin mans uppmaning, ehuru mellan makarna förhållandet varit ganska spändt, sedan någon tid.

Detta hade egentligen tagit sin början efter den olyckshändelse, som Mr Jackson råkat ut för, och synnerligast sedan dr Blücher visade sig i makarna Jacksons hus.

Han hade först i dag afkastat en del af masken; men tills nu vunnit Jacksons hela förtroende, alldenstund hans lismande och hala ord alltid fallit så, att Jackson kände sig smickrad.

Anfallet mot Mats och Borgman – som Jackson äfven höll af, fast på ett helt annat sätt än Blücher – hade dock delvis öppnat hans ögon och han började få en helt annan tanke om 'gentlemannen' Blücher.

Och därtill kom äfven, att Jackson denna dag trott sig spåra Blüchers intresse för Mercedes, på hvilken dock hennes man ansåg sig kunna lita liksom på sig själf.

FEMTIOFJÄRDE KAPITLET.
Doktorn spionerar.

När Blücher lämnat rummet, utbrast Borgman:

– Den där karlen skulle jag aldrig hysa något förtroende för. Bara hans blå glasögon äro nog att skrämma folk från honom. Och vid Mr Townsends claims lär han inte bli gammal, för det hörde jag i dag.

– Inte? svarade Mr Jackson, i det han försökte resa sig på träbenet.

Men detta förekom Mats utbristande:

– Tänker ni verkligen gå med den där stumpen?

– Jag är väl så illa tvungen, svarade Jackson med en suck.

– Förstå mig rätt, jag menar just med *det där* benet, träbenet förstås.

Jackson kastade en frågande blick på Mats, en blick som nog äfven innehöll en hel del förebråelse och sade:

– I min belägenhet får man vara nöjd med som det ges. Hvad har du annars att anmärka mot benet?

– Bara den lilla omständigheten, att det är alldeles för smalt.

Jackson synade den nya fortkomstledamoten mer kritiskt än han gjort det förut, och måste ge Mats rätt. Det af dr Blücher anskaffade träbenet kunde verkligen anses vara för smalt, och han medgaf äfven, att Mats såg saken praktiskt, när han sade:

– Med det där benet, eller rättare den där stickan, är det inte värdt att visa sig på glanskis. Bara en knyck, en hastig vridning, och ni faller, och vips är stickan af ... Men fortsatte han, med kännedom om den där mannens natur, såsom han visade sig nyss, skulle jag nästan vilja påstå, att han gjort benet med afsikt så där smalt.

– Hvad menar du med det? utbrast Jackson i det hans tonfall fick ett oroligt uttryck.

– Det är dumt att säga något, som man icke är säker på, svarade Mats ... Jag skulle emellertid vilja råda er till att vara på er vakt mot denne s. k. doktor.

Nu ser du nog saken värre än den är. Att träbenet blifvit så smalt, kan ju bero på en ren tillfällighet.

– Eller också för att göra eder skada, sade Mats.

– Aldrig möjligt! Då hade han väl icke brytt sig om, att först hjälpa mig på benen i ordets bokstafliga mening.

– Skulle man inte kunna tänka sig, att han tagit detta som anledning, för att lokalisera sig i ert hus? menade Mats, men fick aldrig något svar på den frågan, ty i detsamma inkom Mercedes och tycktes vara mycket andfådd.

Utan att betrakta de innevarande, gick hon snedt öfver rummet, och ställde den nu släckta lyktan i ett hörn vid spiseln.

Hennes drag sågo förvirrade ut, och en stark rodnad bredde sig ända ned mot halsen.

Hon stirrade envist mot väggen, och sysslade därunder med att ordna sitt rika hår, hvilket råkat i oordning, och under detta mumlade hon några otydliga ord, som gåfvo Jackson anledning att fråga, i det han vände sig mot henne:

– Du ser andfådd ut; har du sprungit?

– Ja.

– Har han kommit i väg nu, Blücher?

– Jag tror det.

– Tror? Var du inte med nere vid båten?

– Jo.

– Men du vet väl om han kom i väg?

– Nej. Jag gick, eller rättare sprang innan dess.

– *Sprang* ... du?... Hvarför?...

– Det kan jag icke säga.

– Du måste ... Har det händt dig något, därnere vid floden?

Mercedes kastade nacken något bakut, och en vild blick sköt fram ur hennes mörka ögon, när hon svarade:

– Ja, det har händt något, något skurkaktigt. Och jag rent af flydde hit, för att komma undan den där uslingen.

– Mercedes! Säg, hvad som händt, och jag svär, att du skall bli hämnad! utropade Jackson, i det han häftigt reste sig från stolen.

Men i samma stund han gjorde detta, och i vild hämndlust skakade sina knutna händer, hördes ett ljud, som när man bryter af en käpp, och nästa sekund sågs Jackson vackla, samt skulle tvifvelsutan hafva störtat till

golfvet, och i fallet kunnat skada sig mycket illa, om ej Mats genast varit till hands, och gripit sin vän om lifvet, samt åter fått ned honom i stolen sägande:

– Hvad var det jag sa? Där ser man, hur pass starkt gods det var i benet. Och ingen skall kunna inbilla mig, att han icke själf insett detta.

Mr Jackson hade emellertid tankarna på annat håll, och vände sig på nytt mot hustrun sägande:

– Berätta, hvad som händt dig, och jag lofvar, att den skurken skall få se ...

– Han försökte kyssa mig, svarade Mercedes häftigt ... Vi hade kommit ned utför backen, där den är som brantast, och innan jag visste ordet af, hade han lagt sin arm kring mitt lif. Han hviskade något i mitt öra, något, som jag ej kunde uppfatta, och ej heller ville uppfatta, ty naturligtvis var det samma nonsens, som han undfägnat mig med hvarenda gång händelsen gjort, att vi varit ensamma.

– Ah, en så'n skurk! mumlade Jackson emellan tänderna. Men fortsätt!... Berätta allt, så vi en gång få veta, hvad han egentligen går för, den där ... Bakom min rygg!... Kan man tänka sig något fräckare och ... Ja, fortsätt, fortsätt!

Och Mercedes fortsatte eggande upp sig allt mer, under det att hon talade, och naturligtvis äfven uppeggade sina åhörare, af hvilka dock Mats tycktes lyssna till henne med viss misstro.

– Jag slet mig naturligtvis lös, och frågade hvad han menade med detta högst besynnerliga beteende. Han bad mig då genast om ursäkt, och skyllde på, att han råkade snafva mot en sten, och vid detta fått armen omkring mitt lif ... Visserligen var det inte svårt att inse, huru detta skäl var en lögn, men jag ville icke upplysa honom om denna min tanke, för att undvika några andra, kanske ännu dummare förklaringar.

– Vi fortsatte emellertid utför backen, och voro just alldeles invid stranden, då han 'snafvade' på nytt. Denna gång var jag på min vakt och hade nöjet se den skälmen stå på näsan alldeles bakom mina fötter, och synen var verkligen så löjlig, att jag icke kunde hindra mig från att brista ut i ett högljudt skratt.

– Detta tycktes reta honom, mer än min afvisande hållning. Han rusade upp och ställde sig hotande mot mig, och hans ögon, som nu voro utan glas, riktigt gnistrade i lyktskenet, när de vändes mot mig, och han hördes stamma:

»Ni hånar mig, misstress!»

»Hånar?» svarade jag. »Hvad menar ni med det? Är det kanske mitt fel, att ni inte ser, fast jag varit nog vänlig att följa med för att lysa er.»

– Då han på detta svar närmade sig alldeles onödigt nära intill mig, steg jag något åt sidan, men råkade där att själf snafva ... Han uppfångade mig i sina utsträckta armar och skulle just röfva en kyss från mina läppar, då jag slog till honom med lyktan, så att glasbitarna yrde kring honom.

– Smärtan gjorde, att han släppte sitt tag. Och i mörkret passade jag på att hals öfver hufvud rusa hit upp för att undgå alla vidare karesser af denne man ... Men jag hade ej kommit längre än upp för kullen, då jag hörde honom ropa där nere vid stranden:

»Mistress Jackson! Detta slag skall stå er dyrt!»

– Jag svarade med ett hånskratt och nästa minut var jag här ... Så är hela händelsen från början till slut ... Det var skada på lyktan, ty det är den enda vi hade.

– Kamrater! ropade Jackson, i det han slog näfven i bordet, så att skifvan kunnat spräckas. Denna skymf måtte hämnas. Men dess värre är jag ur stånd, att nu, till och med utan träben, kunna utkräfva den hämnd, jag anser denna skymf mot min heder vara värd.

– För den delen skall du icke sörja, svarade Mercedes, innan hvarken Mats eller Borgman hunnit inpassa ett enda ord ... Hädanefter går äfven jag beväpnad, och vid första försök han gör att komma mig närmare än jag tillåter, skall en kula krossa hans usla skalle.

– Bravo Mercedes! Du är en krona bland hustrur! utropade Jackson med hänförelse ... Och i det han vände sig till Mats och Borgman sade han: Är hon inte förtjusande, gossar?

– Charmant! svarade Borgman, och är det sant, som jag hört, blir han nog ordentligt pepprad, om mistress Jackson får tag i honom. Och han behöfver det, den där. Vore han inte redan i väg, skulle jag själf ha lust att genast ge honom huden full.

Mats hade icke instämt i bifallet och lofvet.

Han hade också grundade anledningar att icke ställa hennes värde som hustru vidare högt, snarare kunde han sätta detta värde icke nog *djupt*.

Och Mercedes märkte, att han förhöll sig neutral. Och det var nog sannolikt, att hon äfven läste hans tankar.

Var det möjligen för detta, som hon rodnande drog sig tillbaka in bakom den afbalkning, innanför hvilken makarna Jackson hade sin sofplats?

* * *

Antagandet, att dr Blücher hade aflägsnat sig och redan var på väg mot Mr Townsends claims var nog logiskt, men höll i alla fall icke sträck.

Ty denne Blücher, i hvilken vi snart skola igenkänna en af hufvudpersonerna från denna romans början, hade icke väl sett Mercedes försvinna, innan han först smög sig ned i båten, och sedan rodde fram till den fläck, där ingången mynnade ut från utgräfningen, som fanns under ett af hörnen i Jacksons stuga. Som vi minnas, fanns det en stor sten för denna gång åt flodsidan, och i närheten af denna fäste Blücher fånglinan, hvarpå han makade undan stenen och steg in i gången.

Under den vida kappa han bar, tog han så fram en blindlykta, och vid skenet af denna blef det honom en lätt sak, att leta sig fram till stegen, som ledde upp till luckan.

Här stannade han en stund, och syntes villrådig. Hans blickar löpte upp mot luckan, och han steg upp ett par pinnar, samt stannade ånyo skarpt lyssnande.

Öfver hans hufvud kunde han höra ett oredigt sorl af talande röster, och för att bättre kunna urskilja dessa, steg han upp ännu ett par pinnar till, och kom nu i lagom höjd att kunna lägga ena örat mot luckan, då han just träffades af orden:

– Hvilken lycka! Du skall få se, att vi bli stormrika.

Det var Jackson, som sade detta. Kort därpå inföll Mats, som talade mera lågmäldt, och därför var svårare att höra:

– När jag stjälpte tredje vaggan, trodde jag ej mina ögon. Det bara glänste af renaste guld. Och med vikten af det, som man inte kan få ut annat än med kvicksilfver, anser jag, att vi bara i den vaggan gjort ett kap på

minst femhundra dollars.

– Hur mycket tror du, att det hela kan vara värdt?

Det var Jackson, som frågade, och lyssnaren under luckan vågade ej andas för att icke gå miste om svaret.

Men hur spänd hans hörsel än var, kunde han nu blott höra orden:

... tusen eller mer ... inalles ... vaggor ... ren guldsand ... guldkvartsen blir ... djupaste tystnad ... nästa vecka ... millionär ...

Blücher var nära att ropa till, när han hörde detta senare elektriserande ord. Och i oförsiktigheten fumlade han på stegen, och trasslade in sig i kappan, så att han föll ned rakt lång mot marken, hvilken, om den ej varit så lucker som den var, skulle gifvit honom en törn, så att han blifvit krossad.

Men så väl gick det icke. Den mjuka marken skyddade som sagdt, och någon annan skada än en blånad öfver ena ögat blef icke följden af denna halsbrytande saltomortal. Han hade till och med tur att finna lyktan stå brinnande vid stegen, och kunde därför åter med lätthet finna sig tillrätta, hvilket nog annars blifvit svårt i det trånga och i så fall kolsvarta rummet, eller rättare den underjordiska gången.

Därför blef hans första tanke, att genast intaga samma plats som förut, och detta satte han genast i verket. Denna gång lagade han emellertid, att han fick bättre fäste på de felaktiga stegpinnarna, och väl uppe lade han på nytt örat mot luckan för att fortsätta sitt afbrutna lyssnande.

De samtalandes röster tycktes hafva blifvit lifligare, och han hörde nu Mats utbrista:

– I slutet på nästa sommar tänker jag, att vi skola fått nog litet hvar, om ej den guldförande ådran tar slut. Men det blir nog så godt, att köpa in en bit till af den angränsande marken, cirka femtio meter uppåt backen utefter den lilla bäcken.

– Går inte för sig, svarade Jackson. Man får inte ha mer än ett visst stycke åt gången på samma plats.

– Det var förargligt, svarade Mats, ty det kan ju lätt hända, att någon annan kommer på den tanken, då man får nys om, att vår claim är så kolossalt gifvande.

– Den saken kan väl hemlighållas, svarade Borgman. Det är ju inga andra än vi, som veta det.

– Tack så mycket, sade Jackson. Vi måste ju skatta i proportion till hvad vi få in. Lagen lyder helt kategoriskt:

»Till guvernementet skall aflämnas tio procent af det guld, som claimsinnehafvare skaffa i dagen.»

– Det är under sådana omständigheter icke så lätt att undandraga sig andras vetskap om, huru mycket vi taga in.

– Man kan ju låta bli att uppge mer än en del, inpassade Borgman, som icke var så värst laglydig af sig, däri följande många andra äfventyrares exempel.

– För den händelsen, som man äfven tagit i betraktande, lyder lagen så här, fortsatte Jackson, hvilken i likhet med Mats, studerat denna sak:

»Hvarje försök, att undandraga sig denna eller andra skyldigheter, bestraffas på så sätt, att guldgräfvaren mister sin claim jämte allt å denna frambrakt guld.»

Detta citat syntes verka nedslående på Borgmans spekulationer, att draga Höga Vederbörande vid näsan, och han försjönk i stilla kontemplation öfver allt hvad hindrande lagar heter.

Men Mats, som äfven funderat en stund, utbrast, med minne af dessa guldgräfvarelagar, som han under den långa resan haft tillfälle att plugga i sig, så han mindes dem lika väl som Borgman:

– Detta, att man ej får äga mer än en claim i samma region eller grupp, gäller ej s. k. bärg-claims, då dessa gränsa till flod eller annat vatten, och som man har rätt att reklamera inom sextio dagar, mot hundra dollars afgift.

– Du har alldeles rätt, svarade Jackson. Men är nu detta en bärg-claim?

– Hufvudsakligast, svarade Mats. Man torde inte gärna kunna kalla den för annat, åtminstone icke den nya del, som jag tänkte, att man äfven borde skaffa sig besittningsrätt på.

Jackson vände sig till Borgman sägande, i det han gaf denne en nyckelknippa:

– Läs upp kistan, som står där i hörnet öfver luckan. Öfverst finner du mina guldgräfvarepapper. Tag hit dem.

Blücher hörde ett par tunga klackar smälla alldeles tätt öfver hans mot luckan tryckta öra, och smällen var så hård, att han trodde, att örhinnan skulle spricka.

Han blef emellertid lomhörd för en god stund, och kunde därför icke höra, hvad det var, som föranledde Jackson att studera guldgräfvarepapperen, när han i blotta minnet tycktes hafva så bra reda på innehållet. Han ansåg dock denna sak mindre viktig, än att få veta, att det stod en koffert öfver luckan, under hvilken Blücher nu befann sig. Att denna lucka fanns, hade han en dag tagit reda på, under det att han skötte Jackson. Han hade frågat denne, om luckan ledde ned till någon källare, och Jackson hade svarat, att så förhöll sig, men att man icke hade något behof af den källaren, åtminstone icke på länge. Vid ett annat tillfälle hade han under sina ströftåg kring Jacksons koja kommit ned till den strand, där hans båt nu låg. Han hade därunder råkat få se något, som i högsta grad fängslade hans nyfikenhet, nämligen ett tygstycke eller rättare en lapp, som flaggade på en fläck af bärget tätt invid en buske, invid hvilken han slagit sig ned att drömma om Mercedes; ty, som vi kunnat märka, hade Blücher fattat lifligaste behag till denna kvinna, ehuru väl hon redan var en annans hustru.

Han hade närmat sig den flaggande lappen, och genast känt igen tyget såsom varande slitet från Mercedes klädning.

Denna omständighet syntes honom underlig, men ännu mer att klädningslappen delvis satt liksom fastlimmad i en knappt synbar spricka.

Han började slita i lappen, och då inträffade det, att – – *självfva bärget gaf vika!*

Endast genom att hastigt kasta sig åt sidan, kunde han undgå att träffas af en nedfallande stenskifva, som sedan vid närmare undersökning visade sig vara *dörr till en underjordisk gång!...* Skifvan var icke vidare stor, ej heller vidare tung, ty den var mycket tunn. Några stora krafter behöfdes därför icke att flytta den så pass, som här kunde behöfvas, och han tilltrodde mycket väl Mercedes om att kunna prestera detta kraftprof.

På så vis hade det gått till, att Blücher fått reda på en hemlighet, som Mercedes trodde sig vara ensam om bland dem, hvilka nu höllo till vid claimen nr 37.

* * *

Han tryckte åter örat mot luckan, och hörde just Jackson säga:

– Det blir alltså bäst, att du far in till Dawson, redan i morgon. Begif dig direkt till guvernören, och skaffa papper på biten ofvanför denna. Jag har inte lust att få någon i ryggen, och utgiften kan mycket väl bestridas af det guld, vi nu fått in, fast vi med detta bli så godt som barskrapade på nytt ... Så har du divärse uppköp att göra, på hvilket du skall få lista. Tar du lilla båten, kan du godt reda dig ensam.

– Ja, för all del, mycket väl, svarade Mats.

– Hur lång tid, tror du, att det kan gå åt?

– En fyra dygn, om jag måste vänta, tänker jag.

– Skynda dig, så mycket du kan, ty Borgman får nog svårt att reda sig ensam. Och jag duger numera ingenting till, som du nog kan förstå. Du kan lägga ned guldpåsen där i kistan, fortsatte han, så få vi väga i morgon ... Det är nu bra sent, och vi gå till kojs, så fort vi fått i oss en bit.

Blücher hörde strax efter detta tunga steg närma sig öfver hans hufvud.

Denna gång aktade han sig emellertid att hålla örat så nära luckan, för att ej få en ny trumhinneskakning.

Han hade hört nog.

FEMTIOFEMTE KAPITLET.
Hemliga tankar.

En timme senare hvilade hela claimen i nattens frid, åtminstone borde den hafva gjort det.

Men trots det lugn, i hvilket allt nu tedde sig i denna halft nybyggelika vrå af världen, var där visst icke så lugnt, som ytan skvallrade om.

Människor hade slagit sig ned i den mångtusenåriga vildmarken, och därtill guldtörstande människor, varelser, som våga allt och äro i stånd till allt för att vinna detta enda, detta rödan guld, af hvilket, och genom hvilket de redan tro sig om att kunna vinna allt, som världen kallar lycka.

Pro primo sof icke värden på stället, husbonden.

De meddelanden, som Mats och Borgman lämnat honom om de gjorda guldfynden, hade satt ett lif i hans tankearbete, såsom det icke funnits där på länge. Den dåsighet, som allt efter olyckshändelsen, då han råkade ut för den sårade björnen, hade tryckt honom, var nu som bortblåst. Han såg åter ett nytt perspektiv öppna sig för hans lyckodrömmar, och han räknade redan på, att det icke skulle kunna vara så värst länge, innan han på nytt vore rika karlen, ja, till och med mångdubbelt rikare än han någonsin varit det. Ty med Jackson var det så, att hans lyckostjärna ömsom varit klart lysande, ömsom alldeles eller delvis skymd. Dock hade det aldrig synts honom så mörkt som nu, sedan någon tid. Och man kan ej undra på, att han varit nära att förtvifla, när man får veta, att hans kapital var alldeles slut, och då han – när den ena dagen gick efter den andra, utan att man träffade på något guld – motsåg en tid af det allra största elände för sig och hustrun.

Lämlästad som han nu var skulle han icke ens kunna taga plats som guldgräfvaredräng – ty hvad en sådan först och främst, och i rikaste mått behöfver, är kroppskrafter, stadiga armar och starka ben ... Han behöfver äfven starkt bröst ... Men med detta hade det också blifvit klent för Jackson. Färden med pråmen ned till

Dawson, hade ådragit honom en ganska svår förkylning, hvilken dock blifvit häfd, men ej utan att efterlämna elaka sviter.

Än ytterligare omständigheter fanns, som var egnad att väcka denne guldgräfvares största oro, och det var, att matförrådet hotade att taga slut endera dagen.

Man hade naturligtvis haft svårt att frakta med sig proviant i större mängd, när man, utom sådant, haft mycket annat att föra, och redan för detta hade frakten gått upp till en ansenlig summa, som varit att vänta på denna jordens dyraste trade.

Det hotade alltså, att äfven bli hungersnöd i det lilla guldgräfvarelägret, claimen nr 37. Det var fyra munnar, som skulle ha mat, och man kunde berätta nere i Dawson, att den stundande, eller så godt som redan inbrutna vintern, skulle alla födoämnen stiga kollossalt i pris, beroende på, att tillförseln ej stått i rimlig proportion med tilloppet af guldsökare. Därtill sades, att den sista båten för säsongen kört upp på grund i Yukon på väg från Michaelowsky till Dawson, och man väntade med oro bekräftelse på denna olycka, som helt visst skulle ge signalen till allmän brödbrist i gulddistrikten, ty lasten hade hufvudsakligast bestått af mjöl.

För att ännu en gång nämna Blücher, hade Jackson äfven skäl att känna sig missnöjd med denne. Det syntes den sjuke, att denne läkare nog icke var mycket bättre rustad för sitt maktpåliggande yrke än de 'pillerdoktorer', som förut sysslat med det sargade benet. Han hade äfven redan uttagit ett honorar, som kunde anses nästan oförskämdt äfven för att vara i Klondyke.

Och nu detta sista, Blüchers beteende mot patientens hustru.

Så kom underrättelsen, den öfverväldigande underrättelsen, om, att man funnit en riklig guldådra.

Och med ens skingrades alla hotande moln.

Nu skulle ny tid randas. Nu skulle man börja tänka på, att lefva upp igen, att riktigt lefva upp, att samla guld i massa, så att – hur flyktig den kära metallen än var – den dock skulle räcka ända till dödagar, åtminstone för en alldeles sorgfri existens beträffande brödfrågan.

Och i dessa ljusa förhoppningar insomnade Jackson ändtligen, utan en aning om de mörka moln, hvilka ännu funnos kvar att skingra.

* * *

Husmoderns drömmar om framtiden, efter meddelandet om det stora guldfyndet, hade hvarken blifvit ljusare eller mörkare.

Mercedes hade icke en aning om vidden af den fara, som hon, lika väl som hennes man, kunnat löpa rätt i armarna på, om ej fyndet nu blifvit gjort, innan kylan och isen omöjliggjorde utvaskningen af guldet.

Hon hade dessutom aldrig pröfvat på, hvad verkliga umbäranden ville säga, ty bortklemad i föräldrahemmet där nere i det soliga och rika Mexico, hade hon sedan som Jacksons maka knappt behöfva göra en antydan om hvad hon önskade, innan denna var uppfylld.

Jackson afgudade sin hustru samt klemade bort henne ännu mer än hennes föräldrar hade gjort detta, och hade hon ej af naturen varit så lifligt intresserad för ofta nog högst äfventyrligt vildmarkslif och halsbrytande sport, skulle hon haft alla tillfällen att slöa till alldeles vådligt, liksom sydamerikanskorna i allmänhet, och synnerligast bland de burgnare klasserna, hvilka kvinnor hufvudsakligast lefva endast för att äta, roa sig, pynta ut sig och sofva!

Händelserna med Mats hade brakt hennes förr schematiskt lugna och lyckliga lif ur de gamla hjulspåren.

Från att – innan Mats kom – icke just besvära sin hjärna med att tänka, hade hon nu fått full sysselsättning i dylika stycken. Natt och dag arbetade hennes hufvud, och med hvarje dag, som gick, började hon allt klarare inse, huru usel och föraktansvärd hon nu måste synas för denne man, hvilken hon redan från första stund, hon såg honom, känt sig dragen till lika mycket af innerlig beundran, som af syndig böjelse. Hon hade till och med i sin make en, som underblåste dessa känslor – sig själf ovetande – genom att så ofta Mats kom på tal berömma honom, många gånger till och med öfverdrifvet. Och för hennes öron voro dessa loftal musik, och det fanns i hennes hjärta en jordmån, som man i detta fall skulle kunna kalla allt för gifvande.

Än hade hon icke gripits af någon ångerns känsla ... Men af fruktan kunde hon dock midt i sina husliga bestyr – i hvilka hon, till Jacksons stora glädje och öfverraskning, visade sig långt mer hemmastadd än han ens närmelsevis kunnat tänka sig det – i dessa sysslor kunde hon stundom spritta till med en känsla af ångest öfver att det dubbelspel, som hon nu förde, en dag måste märkas af honom, och då ...

Här slutade alltid hennes reflektioner; och detta helt enkelt af den orsaken, att hon icke *vågade* fortsätta, och att hon, när samvetet ansatte henne för hårdt, kunde gå upp, om det så vore midt i natten samt börja sysselsätta sig med något i sömnadsväg eller annat för att därmed jaga de fruktade anklagelserna på flykten.

Öfver dessa hennes nattliga bestyr var Jackson mycket orolig. Men hans föreställningar tjänade till intet. Hon sade helt enkelt som sanningen var, att hon inte *kunde* sofva, och att hon därför lika väl kunde ha något för händer, som att sysslolös men fullt vaken invänta morgonen.

Under detta rufvade hon med hvarje gång allt ifrigare på en plan, som skulle kunna föra henne närmare Mats, hvilken hon aldrig såg till annat än vid aftonmåltiden, då det var vanligt, att man åt en famille, för att den sjuke husbonden skulle få en genomgående beskrifning på, hur dagens arbete vid guldvaskeriet slagit ut.

Hennes plan var helt enkelt den, att själf få deltaga i detta guldvaskeri.

Hon kände, att hon ägde krafter till detta; och hon hade redan sett nog af det enkla tillvägagångssättet vid guldvaskningen, för att hon lugnt skulle kunna åtaga sig någon roll därvid. Hvad kunde väl föra henne i närmare daglig samvaro med Mats än att få arbeta vid hans sida med guldvaskningen? Och hvem visste, hvad som då kunde hända? Kanske skulle hans hjärta ändtligen tina upp?

Så länge Jackson låg sjuk för benet och under Blüchers behandling, kunde det icke bli tal om att hon skulle lämna kojan. Blücher hade allvarligt lagt henne på sinnet, att icke göra detta, och i sin mans närvaro hade hon naturligtvis måst svara, att något dylikt aldrig varit hennes tanke.

Det blef henne snart tydligt hvarför Blücher var så envis i den punkten, att se henne som en oafbrutet verksam sjukvakterska.

Han hade märkt något. Hans bakom de blå glasen lurande blickar hade läst hennes böjelse för Mats.

Hon var viss om, att det förhöll sig så. Och hon fick med all kraft söka att vilseleda dessa hans tankar, liksom hon genom en nästan öfverdrifven vänlighet vilseledde sin man.

Men när så Blücher en dag började öfvergå från blickar till kurtis, då kände hon sig åter lugnare; ty fortfor han med detta, hade *hon* öfvertaget och skulle också begagna sig däraf.

Från den dagen ställde hon sig mindre afvisande mot den obehaglige tysken, och lät denne, så fort de möttes utanför stugan prata och kurtisera, utan att på det bestämdaste visa bort honom, och Blücher invaggades i tron, att Mercedes var en natur, som kunde tjäna hans syften lika bra som den unge småländingens, om nu

denne verkligen hyste några varmare känslor för henne, hvilket han dock i så fall förstod att dölja. Detta hade Blücher konstaterat till fullo genom ett intensivt spioneri.

Så kom uppträdet denna kväll, och därmed följande händelse i strandbacken.

Blücher märkte, att han gått för tidigt till anfall.

Med det slag af lyktan, som Mercedes gifvit honom, hade hon fullständigt demaskerat sina känslor.

Och nu stodo dessa båda usla naturer på öppen krigsfot med hvarandra. Två onda makter hade drabbat samman, och det återstår att se, hvilken af dessa var den starkaste.

Ingen af dem skulle ge vika. Vilddjur, som kämpas om ett rof, kunna icke rasa mer på lif och död, än Blücher och Mercedes skulle göra det.

Och rofvet var Mats.

Innan detta krigstillstånd börjat, hade Mercedes en dag, då fruktans känslor voro särdeles häftiga, kommit att tänka att vissa papper, som hon, jämte åtskilligt annat, hade förvarade i en liten kista, kunde vara farliga att ha i stugan, när Jacksons konvalescenttid skulle komma, och han, utan att få gå ut, dock hade krafter att röra sig inom stugans väggar. Den nödtvugna sysslolösheten skulle kanske då kunna väcka en farlig nyfikenhet, och denna kunde ju bland annat leda honom därhän, att han ville studera, hvad hustrun hade i kistan.

Någon dylik nyfikenhet hade hon aldrig förr märkt hos honom. Men sjukdomen, samt det enformiga, sysslolösa lifvet mellan fyra väggar, kunde lätt väcka en sådan.

Denna eventualitet måste förebyggas.

I sin kista hade hon vissa papper, som han för ingen del finge se, handlingar, som voro resultatet af hennes första steg på brottets bana, men af hvilka hon icke kunde betjäna sig, förr än passionerna drifvit hennes brottslighet till deras högsta spets.

Och så en natt, när hennes man sof som tyngst, öppnade Mercedes luckan i golfvet.

Ljudlöst firade hon ned kistan i gropen, och följde så efter. I en håla alldeles bakom stegen fann hon ett utmärkt förvaringsrum för sin hemliga skatt.

Hon trodde det åtminstone själf.

Emellertid hade detta hemlighetsmakeri kunnat sluta illa redan då.

Jackson vaknade nämligen vid skrällen då luckan slog igen af sig självt, när Mercedes väl kommit upp.

Han reste sig förskräckt i bädden, men kunde ingenting se, ty snabb som tanken skyndade sig Mercedes att släcka lyktan.

»Hvad står på? Hvad var det?» utropade han, ur stånd att kunna komma upp, men gripande revolvern, som han hade under sin hufvudkudde.

Mercedes’ kallblodighet förnekade sig icke. Hon låtsade som om hon vaknat äfven hon, men icke af skrällen, utan af ljudet af mannens röst. Och nedkrupen under sängfilten svarade hon med tonfall af att höras yrvaken:

»Inte hörde jag något? Sköt man?...»

Och hon gick upp, tände ljus, gjorde en rond samt återvände snart och sade i det hon på nytt lade sig:

»Du kan vara alldeles lugn. Antingen drömde du, eller ock var det blåsten, som dref sitt spel mot väggarna.

FEMTIOSJÄTTE KAPITLET.
Bref från Judit.

Mats var i ett tillstånd af hänryckning, när han fann, att marken verkligen gaf så mycket guld, som han här med Borgmans hjälp lyckades få fram ur de ganska tungarbetade vaggorna.

Man hade vanligen två sådana, och båda voro kvarlämnade af claimens förre innehafvare, som naturligtvis tagit bra betalt för dessa viktiga redskap, med hvilka han själf skapat sig en storartad förmögenhet.

Denna sista omständighet – den nämligen med förmögenheten – hade Mats liksom Borgman och Jackson emellertid tills nu haft alla anledningar att betvifla. Ty ehuru de båda förstnämnde stått i allt hvad arbetas kunde, hade de alltid fått lämna vaggorna, utan större lön för dagsmödan än hvad som möjligen, lågt beräknat, kunde räcka till föda åt de arbetande.

Utsikterna att kunna slå sig fram öfver vintern på claimen nr 37, voro därför så små, att både Mats och Borgman allvarligt börjat fundera på, att se sig om efter annan sysselsättning. Ty Mr Jackson lät dem hvarje kväll veta, att ginge det länge på detta sätt, utan att man fick något guld, då skulle de snart samt och synnerligen stå inför den hårda nödvändigheten att lida hungersnöd.

Mats ämnade dock icke öfvergifva sin vän.

Men han ville ställa det så, att man kunde bruka en annan claim, om äfven i en mindre skala.

Han måste dock – för att en dylik skulle kunna köpas – börja arbeta en tid hos någon annan claimsbesittare och ville

Guldgräfvare, väntande postbåt till Dawson City.

– ehuru han ej än visste, hur han borde föreslå detta på nog finkänsligt sätt – af sina besparingar lämna vännen Jackson så mycket, att denne ej, om nöden blefve allt för svår, behöfde stå alldeles på bar backe.

Händelsen med guldfyndet ändrade allt.

Och den, som icke minst jublade öfver denna lyckliga utgång, var Mats.

När han denna natt gick till hvila, var det som hade han rådt om allt det sammanvaskade guldet, och han lofvade att allt framgent ej lägga fingrarna emellan när det gällde att energiskt sätta in allt det arbete, som var af nöden, till ernående af ännu gynsammare resultat.

Denna natt fingo hvarken Mats eller Borgman en blund i sina ögon.

De hade fått något nytt att tala om, något nervretande, ej minst för Borgman, som blifvit ganska flegmatisk, sedan ödet fört honom in i en jämförelsevis lugn hamn, den nämligen, hvilken Mr Jackson bjudit honom, sedan bearbetningen af claimen nr 37, verkligen kommit till stånd.

Som guldgräfvaredräng hade Borgman allt nog kommit så långt, att han funnit mat för dagen, något som

kunde vara tvifvelaktigt nog när han sysslade med allehanda knåpgöra uti Skagway och Dyea.

Huru knappt det återigen hotade att bli, hade Borgman ej fått klart för sig, förr än ett par dagar innan det stora guldfyndet gjordes. Och denna mellantid hade satt honom i ett humör, som i regeln plägar utmärka inskränkta och små naturer, samt viljesvaga sådana, då de mötas af en motgång, hvilken de ej förutsett och ännu mindre känna sig vara vuxna att möta.

Men så kom guldfyndet, och med detta det nya lifsmodet.

Och nu kunde Borgman icke nog prisa sin egen och Mats Olssons ståndaktighet, beträffande att ej gifva tappt, fast marken så länge visat sig vara alldeles för fattig och snål på den metall, för hvars åtkomst man riskerade nära nog hälsa och lif. Och han kom med allehanda underliga förslag, som skulle framläggas för Mr Jackson. Man skulle drifva fram guld i stort, och arbeta efter samma principer, som tillämpades uti de modärna guldgrufvorna i trakten af Johannesburg uti Transvaal. Den allt för enkla vaggmetoden – som utom dess var alldeles för påkostande enligt Borgmans mening – skulle slopas, och i dess ställe skulle man inrätta väldiga vaskverk, som drefvos med ångturbiner eller med elektricitet.

Men när Borgman hunnit så långt, fann Mats det vara tid att inpassa ett berättigadt inlägg, i det han sade:

– Jag förmodar, att det är åtskilliga omständigheter här, hvilka stå hindrande i vägen för att drifva guldproduktionen i lika stor skala som i Johannesburgtrakten; antagligen är det hufvudsakligast klimatiska förhållanden.

– Naturligtvis, naturligtvis! Men du förstår väl, att dylika kunna häfvas i ett land, som äfven har rik tillgång på bränsle, såväl ved som kol, svarade Borgman. Här är det kylan att slåss med; i Transvaal har man åtminstone i gulddistrikten ett osundt klimat. Och du skall få se, att Klondyke kommer att göra Transvaal rangen stridig, när vi väl hinna så långt, att man får upp järnvägen. 1885 var Johannesburg endast en fattig boskapsfarm i en vildmark. Nu är det en modärn millionstad. Om fem år skall Dawson City stå öfver Johannesburg både i folknumerär och i lokala rikedomar ... Ja, ja. Vi få väl se, bara järnvägarna hit bli klara.

– Och till dess är det nog bäst, att vi hålla på med det gamla vaskningssättet, svarade Mats, som var en hel del konservativ af naturen. I hvilket fall som helst, ha vi nu ingen vidare nytta af att fabrikationen skulle komma att ställa sig i klump, ty i så fall blefvo vi bara bolagsarbetare, och dessa ha med säkerhet sämre än vi ha det nu.

Detta måste Borgman verkligen medgifva, ehuru han gjorde det motvilligt, alldenstund eftergiften på samma gång kom en stor hörnsten att falla undan i hans hägrande luftslott. Och hörnstenen var, att Mats återförde honom till den nyktra verklighet, att såväl han som Mats icke voro annat än arbetare hos en man, hvilken efter fri vilja kunde ersätta dem båda med andra, utan att däröfver behöfva afgifva minsta förklaring.

Man var helt enkelt icke annat än arbetare, och ägde ej den minsta lilla lott i Mr Jacksons claim. Detta var kort sedt den enkla och nakna verkligheten. Men efter den procent, som man nu arbetade, kunde vinsten i alla fall bli stor nog, och möjligen göra, att man själf en vacker dag kom i besittning af egen lott af guldorten. Och då – men först då – kunde det löna sig att spänna vingarna till högre flykt.

Detta var kontentan af Mats' uppfattning om saken.

Han hade arbetat hos bönder, och Klondykes claimsinnehafvare ställde han på samma nivå.

Han kände till dessa människomånglares själfviskhet och visste af erfarenhet, att det dummaste man kan göra är, att lära dylika egoister, som ofta ej sitta inne med mera tankar än kalkonen, vissa grepp, som underlätta kapitalistens väg till ännu större kapital. När vägen är känd, får läromästaren gå, och i bästa fall

får han ut sin dränglön, men ofta inte ens den.

Så ville man komma till ett resultat, af hvilket man till sist ej med harm skulle se hur nollorna blefvo allt för feta, borde man göra jämt så mycket, som man hade lön för, men intet hvad som var utöfver detta.

Borgman kände sig verkligen förvånad öfver att höra den stillsamme Mats tala på detta sätt. Och han anade någon hemlighetsfull bevekelsegrund, men ville ej, af fruktan för ett afslag, forska vidare i denne småländske arbetarefilosofs innersta motiv till att i hast så varmt hylla satsen:

»Gör hvar man rätt, men ingen godt.»

Mats hade dessutom redan somnat, och Borgman följde snart vännens – eller kanske rättare medslafvens – exempel.

* * *

Under denna de båda svenskarnas hvila och medan äfven den amerikaniserade svensken Jackson och dennes hustru, öfverlämnade sig åt sömnen, fanns det en, som icke hörde till denna claim, men som ändå denna natt hade åtskilligt att beställa därstädes.

Denne man var den s. k. doktor Blücher.

Han hade hört, hvad han denna kväll trodde sig få höra, sedan han följt sin redan förut planlagda idé att spionera under golfluckan, å hvilken Mercedes åter sopat öfver det lilla jordlager, som tidigare hade täckt denna lucka och nu fick ligga kvar, då man ej ansåg sig hafva behof af källaren, hvars egentliga natur Mr Jackson ej hade en aning om. Blücher hade allt nog hört, att guldgräfvarne i claimen nr 37 träffat på en hel del af den rara metallen, och detta gladde i all synnerhet Blücher, då det var hans lifliga mening, att vara med om att dela skatten. Han ville gärna vara med om att uppskära, utan att behöfva så, d. v. s. anstränga sina armar med det mödosamma görat att vaska, att gräfva, att bära vatten och slutligen, icke det minst besvärliga, att draga ut guldet genom kvicksilfverproceduren.

Allt detta mödosamma arbete ville Blücher icke vara med om, för utsiken att på sin höjd få in en fem à sex dollars pr dag plus husrum – sådant det blef – och mat – hvilken nog icke heller blef för fet.

Nej, Blücher ville inte bli guldgräfvaredräng, och som sådan hade han redan gjort sig omöjlig hos Mr Townsend, som innehade ett par claims helt nära intill Mr Jackson.

Denne Mr Townsend hade oförtäckt sagt åt Blücher att flytta sin ’verksamhet’ till något annat område. Ty som guldgräfvare vore han oduglig och som ’doktor’ blefve det distrikt, där han nu uppehöll sig alldeles för magert.

Detta hade Blücher fått höra samma dag, som han infann sig hos Mr Jackson och därstädes själf gaf anledning till det uppträde, hvilket ganska allvarsamt korsade hans planer vis à vis Mercedes och Mr Jacksons egodelar.

Men där han nu stod i den underjordiska gången kunde han ej tillbakahålla ett sataniskt leende, som framkallades af medvetandet om att just denna plats skulle spela den dubbla rollen af att dels bli bostad åt honom under den tid han ännu vore tvungen att uppehålla sig på orten, dels äfven blifva operationsbasis för att komma åt det guld, som Mats och Borgman släpade ihop, såsom de trodde uteslutande åt deras arbetsgifvare.

Slutligen hade han en räkning att göra upp dels med Mercedes – som ej ville gå in på hans usla förslag – dels äfven med Mats Olson – med hvilken han ansåg sig hafva åtskilligt otalt.

Och denna gång skulle Mats icke komma undan med lifvet, såsom han hade gjort det vid ett par tidigare tillfällen, hvartill vi längre fram skola återkomma.

Men innan Blücher nästa gång riktade mordvapnet mot Mats Olsons hufvud – och under sådana omständigheter att han på inga villkor kunde befara att bli fast för detta mord – skulle den hatade smäländingen få arbeta samman så pass stor mängd af det guld, som stod att få på platsen, så att det kunde löna sig att öppna luckan och bryta sig in i den kista, där Blücher nu fått reda på att guldet skulle förvaras.

Denna natt vore rätta stunden icke inne.

Han gick därför ut att förankra sin båt på ett ställe, som vore ännu mer skymundan än där hon låg nu. Och han lyckades verkligen efter en ganska besvärlig rodd utför floden finna en plats, där båten med säkerhet ej skulle kunna påträffas äfven af Mr Townsend och dennes drängar, om de gåfvo sig ut att leta efter denna båt, som Blücher naturligtvis hade stulit innan han för alltid lämnade Mr Townsends claim.

Sedan han utfört denna för flykten så viktiga omständighet – förutsatt att denna kunde företagas innan floden och alla andra vattendrag islades – begaf han sig på en ännu besvärligare återfärd till det bärg, genom hvilket entrén var till den underjordiska gången. Han hade nämligen att i halfmörkret leta sig fram utefter stranden, och som denna var starkt kuperad med många ända ned till vattenbädden gående branta och höga klippor, så var denna väg äfven ofta lifsfarlig.

Han kom ’hem’ till sin högst provisoriska ’bostad’, i hvilken han dock icke behöfde frysa, äfven om det skulle bli kallare i luften än det var nu, han kom hem synnerligen medtagen, och ej förr än mot den sena morgontimme, då dagen började gry.

Gång på gång hade han måst betjäna sig af sin blindlykta, som han dock ej haft tänd mer än ytterst nödvändigt, ty det gällde ju att här vara sparsam med oljan, af hvilken han ej kunde vänta sig påfyllning snarare, än när han möjligen lyckades stjäla sådan såvida han ej – liksom om det ej lyckades honom att stjäla födan – måste göra sig en extra tur ända ned till Dawson.

Nu hade han emellertid kommit åter och verkligen lyckats utan minsta tillbud till fara smyga sig in i den underjordiska gången.

För att där bereda det så bekvämt åt sig som möjligt tände han på nytt sin lykta och började söka efter en plats, där han kunde lämpligast reda sig sitt läger.

Det såg just inte lofvande ut att finna en sådan, om han ej ville ligga på bara marken.

Men så kom han fram till stegen, och när han fick se denna, föll det honom in att densamma kunde tjäna hans bädd till underlag på samma gång som han, genom att lyfta denna från luckan där ofvanför, skulle bereda sig större säkerhet om man till äfventyrs helt plötsligt skulle komma ned i gropen från kammaren.

Han hade just med stor försiktighet fått ned stegen, utan något buller, som kunde väcka de ofvanför sofvande, när hans ögon träffades af ett kistliknande föremål, som stått doldt bakom stegen i en särskildt liten utgräfd grop.

Så när hade han gifvit upp ett rop af öfverraskning.

Kanske han i denna kista skulle finna i ett enda slag, hvad han hela sitt lif letat efter, nämligen en förmögenhet!

Hvem hade kunnat gömma den här annat än någon guldgräfvare?

Och hvarför stod den ännu kvar?

På den frågan kunde nog lämnas flere svar. Det antagligaste vore dock, att kistan blifvit ditställd för att gömmas af någon guldgräfvare, som sedan förolyckats. Sådana omständigheter voro långt ifrån sällsynta; ej heller att den ene guldgräfvaren smusslade undan för den andre en god del af hvad man skulle dela broderligt.

Och nu skulle slumpen till den grad gynna honom, att det blef han, som skulle skörda den andres frukt.

Det var ej utan att hans hand darrade, då han lade densamma mot kistans lock, som befanns vara låst, hvilket ju äfven var att vänta.

Och han undersökte kistan allt ifrigare, ju svårare det syntes honom att komma in i densamma.

Han fann snart, att detta skulle vara omöjligt med blotta händerna, och han svor nu en ohygglig ramsa öfver, att han ej varit så förtänksam, att åtminstone behålla kvar en af de stulna hackor, som han hade med sig i den under natten på ett ganska betydligt afstånd från claimen nr 37 undangömda båten.

Hur det nu var, *måste* han hafva ett dylikt eller annat liknande verktyg för att kunna komma åt skatten. Men att vända om till båten efter ett verktyg föll honom icke in ett ögonblick; därtill var vägen för svår och hans otålighet för stor. Tids nog finge han tänka på denna färd, när skatten väl vore i hans händer.

Alltså återstod intet annat att göra, än att – hur riskabelt det än kunde vara – så fort som möjligt söka stjäla en hacka eller dylikt ur Mr Jacksons lilla förråd, om nu icke alla redan voro nedsläpade till det ganska aflägsna vaskningsstället, där Mats och Borgman brukade hålla till, och där de dagen förut fann en hel del guld.

Förrådet fanns i samma uthus, i hvilket de båda drängarna hade sitt nattläger.

Risken var sålunda inte liten för den händelse dessa drängar – Mats och Borgman – redan vaknat, men ännu icke gifvit sig af.

Lika fullt ville Blücher vedervåga ett försök. Och som det icke fanns någon tid att hala ut på, smög han sig genast ur den hemliga gången och bakom kullen samt öfver den korta planen framför den mycket väl maskerade ingången till Jacksons hydda, från hvilken hufvudingång man kunde se uthuset skymta genom det något pålättade mörkret.

Blücher uppmärksammade terrängen med samma vaksamhet som en utpost i krigstid. Men hur han än stirrade fann han allt lugnt, och när han så stått där en tio minuter, med handen fast knuten kring en skarpladd revolver, som aldrig lämnade honom, gled han försiktigt och begagnande sig af all den betäckning, som kunde erbjudas, fram mot det ruckel, där Mats och Borgman voro inlogerade, och där han skulle ha någon utsikt att finna ett verktyg, som kunde tjäna honom vid uppbrytandet af kistan.

Han hade hunnit så godt som ända fram, när en dörr hördes knarra.

Förskräckt kastade sig Blücher rak lång i en fördjupning mellan ett par stenar.

Detta var äfven i hög tid.

Ty ej förr hade han fått om sig den långa, svarta kappan, innan han tydligt hörde Mats Olssons röst sägande:

– Du kan ju hacka upp så mycket du hinner med, så få vi sedan hjälpas åt med vaskningen.

– Men om det fryser innan dess?

Det var Borgman som framställde denna fråga, och Mats svarade:

– Vi få väl i så fall hitta på någon råd. Ty det guld, som jag får med mig nu räcker i alla fall inte långt, när jag äfven måste hafva rättigheten till marken ofvanför denna. Och maten blir inte billig i vinter, har jag hört.

– Fattas bara, att man skall svälta också, svarade Borgman buttert och på afstånd, under det att Mats tycktes stå alldeles invid den lyssnande, då han gaf till svar:

– I så fall går det an att man är härdad. Gör i alla fall hvad du kan, så bli våra utsikter alltid större. Och adjö med dig nu! Var rädd om dig, så du inte går ner i fallet igen som du gjorde det i går och får en ny genomblöta. Innan söndagen är jag här igen ... Adjö med dig!

– Inte kan du väl fara i svarta mörkret? hördes Borgman.

– Har ingen fara, svarade Mats. Och innan jag får hämta guldet inne hos Jackson och får mina grejor klara, är det nog dager tillräckligt för mig. Adjöss till här näst!

Nu gick Mats; och Blücher började åter andas lättare.

Men Blücher låg ännu kvar en stund sedan Mats hvarken syntes eller hördes. Han ville nämligen först se till, hvad Borgman skulle företaga sig.

Och i det han reste sig på armbågarna gaf han akt på, huru Borgman en stund senare lämnade uthuset, bärande en hink och en hacka.

Vägen ställde han mot skogen, i hvilken själfva claimen, där guldet togs, var belägen.

Och knappt hade han försvunnit bland de väldiga stammarna, innan Blücher var på benen, och en kvart senare hade äfven han en hacka i handen när han återkom till den underjordiska gången.

Slumpen hade gynnat honom och han litade ännu på att samma slump ej skulle öfverge honom vid det arbete, han nu började företaga sig.

Inpassande den skarpa hackan mellan locket och ena kistväggen tryckte han till med all sin kraft, och efter en stund gaf det starka låset efter med en skräll, som till den grad skrämde Blücher att han ögonblickligen släckte lycktan.

Och orörlig stod han nu där i mörkret och lyssnade, beredd på att hvilket ögonblick som hälst se luckan öfver hans hufvud fällas upp af stugans invånare.

Men intet af detta inträffade trots att han väl väntade en half timme innan han åter tände sin blindlykta.

Och på nytt darrade hans hand när han nu för andra gången vidrörde kistans lock och så med ett ryck kastade upp detta, viss på att här finna målet för sina ständigt närda och högsta önskningar – nämligen guld, guld, guld!

Men med en förbannelse steg han, eller rättare kastade han sig mot den andra väggen och lät kistlocket falla igen med en skräll, för hvilken han dock icke nu syntes ega sinnesförfattning att rädas.

Hans blickar hade endast funnit *ett lager af fruntimmersartiklar!*

Sedan det första raseriet öfver att på detta sätt ha blifvit gäckad i sina nyss så högtflygande drömmar lagt

sig, började han åter kalkylera öfver att denna kista nog ej blifvit ställd där den stod endast och allenast för att skydda en del kvinnoplagg mot tjufvars långfingrighet.

Helt visst hade afsikten varit en annan.

Och han tog nu itu med undersökningen på fullt planmässigt sätt, och fann mycket snart, att kistan måste tillhöra donna Mercedes Jackson.

Ändtligen träffade han bland kläderna en liten läderportfölj, som var stängd med ett stållås.

Detta bröt han upp med ett häftigt ryck, men hade så när på nytt råkat i raseri, då han i portföljen i stället för sedlar eller anvisningar på någon bank endast fann en bunt papper.

Men han hade god tid på sig. Och som kistan nu var alldeles tömd, satte han sig på kanten af densamma, att studera innehållet af papperen i fråga.

Och han behöfde inte läsa länge, förr än han åter var inne i sina rikdomsdrömmar.

Papperen visade sig vara de brandförsäkringsbref, som skulle återgifva Jackson hans i San Francisco genom den mystiska eldsvådan förlorade förmögenhet.

Men hvarför lågo då dessa papper här?

Visste då icke Jackson om denna sak?

Och hvarför lågo de gömda i hustruns kista, fast de för länge sedan bort förvandlas i klingande mynt?

Ju mer han studerade dem, ju vissare blef han, att icke en punkt, icke en komma fattades för att göra det möjligt för hvem som helst att med dessa papper i handen bli en ganska förmögen man.

Och *hvem*, som skulle bli detta, tviflade han ej ett ögonblick på, när han nu stoppade den lilla läderportföljen och dess papper på sig, tänkande, att på så vis skulle han ändå bli en förmögen man i Klondyke, om äfven icke på guldgräfveri eller ens på att stjäla guld, som andra där samlat, såvida denna del af hans planer skulle slå slint.

När han hunnit så långt, fann han det vara tid att ändtligen tänka en smula på hvilan.

Och sedan han huller om buller kastat ned Mercedes kläder i den kista, där hon förvarat, hvad hon själf på oärligt sätt samt genom planlagd mordbrand satt sig till ägare af, men nu blifvit beröfvad af en annan tjuf, sedan han gjort detta, arrangerade han en provisorisk bädd på den mot kistan lutande stegen och sof sedan en genomförhärdad missdådares lugna sömn.

* * *

Under detta rodde och seglade Mats med full fart mot Dawson.

Och han kom fram ungefär samtidigt med den till denna stad detta år sist inlöpande ångaren.

Vi se honom bland en väldig på kajen väntande skara. (Se sid. 640).

Och vi kunna, innan berättelsen skrider vidare, omtala, att med denne ångare följde bref till honom från Judit.

FEMTIOSJUNDE KAPITLET.
Judits bref.

Mats stod bland de andre, som samlats där nere vid brobänken för att helsa och välkomna den sällsynta gästen, ångaren, hvilken snart åter skulle lämna Dawson och med detta för lång tid stänga all förbindelse sjöledes mellan guldgräfvarestaden och den öfriga världen.

Många egnade nog icke detta någon innerligare tanke, ty flertalet af de samlade voro äfventyrare rätt och slätt, lycksökare, som koncentrerade alla sina idéer, hvilka kunde rymmas i deras spekulativa hjärnor, på utsikten att fortast möjligt komma åt de rikedomar, hvilka sedan skulle kunna sätta dem i stånd att som sannskyldiga 'brackor' lefva högt och spela 'herrar' för – värdshusflickor, kypare, demimondedamer och smickrande stallbröder!

Men det fanns äfven andra än sådana, som drefvos af den simplaste nyfikenhet eller smak för en liten omväxling i Dawsonlifvets allehanda, hvilka samlats i den stora hopen. Och bland dessa såg man först och främst stadens affärsmän och krämare af allehanda slag, vidare stadens krögare och spritvaruutminuterare, 'saloon'- och 'bar'- innehafvare 19 och äfven hotellegare, alla samt och synnerligen besjälade af sina förhoppningar, att denna årets sista ångare skulle tillföra dem den nödiga förstärkning, som de, hvar och en i sin bransch, behöfde för den stundande vinterkampanjen.

Slutligen fanns det sådana, som hoppades, att antingen och helst få träffa någon kär anhörig eller vän, eller om detta icke heller nu läte sig göra, åtminstone få några skrifna rader från en sådan, med underrättelser om huru denna vän och andra hemmavarande vänner hade det; ja, det fanns äfven några, som här med längtan motsågo underrättelser från hustru och barn, hvilka i sin tur med omgående skulle få veta, hur den i Klondyke varande maken och fadern hade det, få veta, huru han kunde lyckas i att samla detta guld, som kanske snart nog skulle föra dem alla på 'grön kvist', ja, kanske till och med göra dem *så* rika, att de aldrig mer ville vidkännas, att mannen gått i dagsverke som jordschaktare, och hustrun 'tjänat piga' innan hon som gift började 'gå i hjälphus' eller 'ta' emot hemtvätt; allt nog sysselsättningar, som guldhögfärden snart ej skulle tillåta hvarken föräldrar eller barn att kännas vid.

Mats hörde ej till någondera kategorin.

Han stod där alldeles ensam fast han var kringgärdad af så många. Han väntade ingen och på intet. Han trodde så åtminstone ända tills båten gjorde an, och trossarna knöto fast denna länk af den stora vida världen därute, som de alla här i Dawson tillhörde med undantag af några få indianer, landets sparsamt representerade glesa befolkning.

Men just som postsäckarna buros i land, var det likt ett minne, hvilket hugger en skarp klo i en drömmande hjärna, och som nu grep Mats.

Han kom i håg sin Judit, henne, hvilken han åtminstone i sina drömmar kallade för sin.

Och med ens blef det honom klart, att han icke stod där alldeles och bara fånstirrade, utan att det nog kanske kunde vara idé att följa strömmen och göra som många andra, d. v. s. glida in mot postkontoret, för att höra det vanliga d. v. s. posttjänstemannens stereotypa: »Nej, inte i dag» på frågan, om det icke heller denna gång funnes något bref.

Han stod redan utanför dörren till detta postkontor, som trots dess oansenliga yttre befordrade kanske de flesta förhoppningar om guldegande, hvilka sekelslutet uppvisat. Men i samma stund han skulle sätta foten öfver tröskeln för att stiga in, åtrade han sig och liksom skämdes öfver sin dumhet, den nämligen, att våga hoppas på samma eller liknande sätt som en och hvar af den skara, hvilken redan trängdes därinne.

Judit skulle nog inte skrifva. Hon hade nog redan glömt honom, den fattiga smålandspojken. Brefvet, som han skref till henne från Newyork, hade kanske aldrig träffat henne, och *om* hon hade fått detta bref innehöll det ju i alla fall icke annat än *förhoppningar*, men icke ett enda ord om någon uppfylld sådan.

Han erinrade sig mycket väl, att han i detta bref till henne sagt, att han skulle ge henne sin adress bara han väl kommit till en plats, där han ansåg det mödan värdt att uppehålla sig någon tid.

Något sådant bref hade han sedan dess aldrig skickat henne. Och hon kunde nu tro hvad hon ville och på hvem hon ville utom på – honom, Mats ...

Han drog sig åter ned mot hamnen, och hans tankar blefvo tunga.

Hvarför hade han egentligen gifvit sig ut på detta äfventyr? Kunde han icke lika gerna ha stannat hemma i Småland som dräng och blifvit, hvad han var född till?

Hvarför hade ödet en gång fört honom samman med Järker, den där stackarn, som redan fått sitt?

Och hvarför, slutligen, skulle han träffa Judit för att bli kär och få medel att fortsätta sitt idiotiska rusande efter guldet i Klondyke, af hvilket han knappt syntes någonsin få så mycket, att han åter kunde komma hem?

Ja, hvarför allt detta?....

Men så kom det bland alla dessa frågor på honom en ny tanke, ett hugskott, om man så vill, och som löd så här!

»Du kan gerna gå in på posten i alla fall. Finns det intet bref till dig, så lika godt. Du blir nog inte ensam om den missräkningen, men du får under alla omständigheter visshet, och blir därigenom lugnare.»

»Nå, detta kan då rösten ha alldeles rätt i», svarade Mats tvekande.

Och hans steg styrdes åter från ångbåten, där lossningen redan var i full gång, till postkontoret där det nog ännu fanns många kvar ehuru betydligt färre, än när han nyss var där.

Och han gick in med lagom lugn sinnesstämning att höra det gamla vanliga:

»Nej, inte i dag».

Men denna gång stod det annorlunda skrifvet i stjärnorna. Och vi skola icke försöka att ens närmelsevis återgifva hvad Mats kände, när svaret blef efter posttjänstemannens letande:

Mr Mats Olsson of Örsjö. Sweden.

Dawson City. P. R.

Alaska. North America.

Ja, så stod det ordagrant på det bref, som han nu höll i handen, och som – han kände det redan, innan han brutet det samma – måste vara från Judit.

* * *

Sedan han uppsökt det lugnaste ’hotell’, han kunde finna i den modärna guldstaden, och där han ämnade bo kvar tills han åter kunde bege sig till Jacksons claim, blef hans första åtgärd naturligtvis att bryta det så oändligt efterlängtade brefvet.

Han slog sig ned på en rankig stol, den enda, som fanns i rummet – såvida han ej ville sitta på den tvifvelaktigt rena bädden i järnsängen – samt läste:

* * *

»Newyork den 15 aug. 1897.

Min egen älskade Mats!

Om du visste, hvad jag längtat efter dig! När du lämnade mig i Lübeck – du vet under hvilka svåra förhållanden tack vare den unge Silbersteins elakhet, trodde jag, att hjärtat skulle slitas ur mitt bröst.

Och sedan dess har jag dag och natt endast haft en tanke, ett mål, nämligen att få träffa dig, att åter känna mig sluten i dina armar.

Du lofvade visserligen att skrifva. Men om du gjort detta, vet jag icke. Ja, jag vet ju ej i närvarande stund ens om du är lefvande eller död.

Jag bäfvar, när jag nedskrifver detta sista ord, och handen, som håller pennan darrar; du kan se det på min stil. Men jag vet ej hur det kommer sig. Trots alla de hemska bilder, som under nattens timmar stiga fram och jaga min sömn på flykten, alla visande dig i den största lifsfara, trots att jag mer än en gång känt det vara säkrast att redan sörja dig såsom den, hvilken lifvet aldrig skall skänka mig, trots allt detta, vaknar dock hoppet åter med hvarje gryende dag, och detta hopp är det, som nu drifvit mig till att taga ett steg, som jag väl aldrig annars skulle hafva gjort.

Och detta steg var, att jag lämnade Europa.

Du ser på dateringen, att dessa mina rader äro afsända från Newyork.

Men det är dock icke i denna hemska, bullrande, ofantliga stad, som jag började detta långa bref. Utan detta skedde under de dystra dagarna såsom tredje-klasspassagerare på en ohygglig emigrantångare, å hvilken jag, jämte en ung tyska, inskeppade mig från Bremen två veckor efter din afresa och vårt afsked i Lübeck.

Kanske hade jag varit där än, i Lübeck nämligen och hos min farfader. Kanske hade jag där föredragit att sörja mig till döds af längtan efter dig. Men det blef mig omöjligt att uthärda, då jag ej en dag fick vara ifred för den unge Silbersteins förklaringar, hvilka dessutom energiskt understöddes af farfars uppmaningar, ja, befallningar, att jag skulle gifva efter och skänka den obehagliga varelsen, han, som så lömskt ville bringa dig, min älskling i olycka, min hand – det blef mig omöjligt att uthärda detta.

Men hvart skulle jag väl fly om ej till dig, eller åtminstone närmare dig?

Och därför beslöt jag mig för denna resa, som på samma gång den fyller mig med längtan, kommer mig att darra, när jag tänker på att jag ändå kanske aldrig mer skall återse dig, du älskade, som är mitt allt i lif och död.

Judit ombord å emigrantångaren. *(Efter fotogr. taget på resan).*

Men innan jag går vidare och berättar, hvad som hände mig, lika utförligt, som jag gränslöst längtar, att du själf skulle skrifva till mig om hvad som händt dig sedan vi skildes – vill jag här omtala, att närslutna bild – O! om jag här hade en bild af dig, som jag riktigt finge kyssa! – är tagen på emigrantångaren med en liten handkamera, som min väninna och reskamrat, tyskan, hade med sig.

Jag tycker själf, att den är lyckad, och hon 'tog' den en dag utan att jag själf visste af det. Men jag minns, att mina tankar i samma stund gingo bort, bort öfver det förfärligt stora hafvet för att möta dig, kyssa dig, du älskade!»

Mats gjorde vid dessa ord och vid denna punkt själf en afvikelse från läsningen af det innerliga och kärleksfulla brefvet. Och många voro de minuter, som bilden af den älskade tärnan hvilade mot hans läppar.

Hur längtade han icke snart att få trycka originalet till denna bild mot sitt hjärta! Hur jublande voro icke nu de tankar, som genombrusade hans hufvud mot dem, som nyss plågat honom med hopplöshet och öfvergifvenhet! Hur ville han icke nu spänna alla sina krafter för nåendet af det mål, där egandet af *henne* skulle bli lönen för alla de mödor, han haft att utstå och som ännu kunde möta?

Men huru hugsvalande detta än kunde kännas och huru ljuft det än var att betrakta denna afgudade bild, som dock endast allt för svagt kunde återgifva den bild af henne, som han ägde i sitt hjärta, måste han dock upphöra med både betraktandet och kyssandet om han annars ville läsa fortsättningen af brefvet, som lydde:

»Ja, så min älskling, såg jag ut på resan, om man får tro min tyska väninnas kamera, och hennes fotografiska skicklighet. 'Framkallningen' borde åtminstone ej falla sig vidare svår, beroende på s. k. 'mörkrum' ty utaf den sorten fanns det mer än nog på emigrantångaren. Ja, vet du det var alldeles otroligt uselt med belysningen i det 'lastrum', där vi stufvades in som boskap, föga bättre, och under de dagar vi voro absolut instängda därstädes, på grund af svårt väder med en ohygglig sjögång, kunde vi inte ens fördrifva tiden med läsning, ty därtill var den osande oljebelysning, hvilken man bestod oss, alldeles oduglig.

Men du vill kanske veta något närmare om hvarför jag lämnade Lübeck?

Jag har visserligen här ofvan antydt en del hufvudorsaker. Men det var i synnerhet en händelse, som satte kronan på verket, d. v. s. den unge Silbersteins oförskämdhet.

Sedan du lämnat Lübeck utan att han, trots alla energiska efterspaningar, lyckats komma under fund med hvart du farit – ty att det var till Amerika tycktes han aldrig få klart för sig – öfverhopade han mig ständigt med sina fadda artigheter samt begagnade alla lediga stunder, han hade, från sitt pantlåneri – ty detta är hans mindre hederliga yrke – att hänga i farfars butik, eller rättare klädstånd.

Snart märkte han emellertid, att han brände sina kol absolut förgäfves, och en vacker dag började han en annan taktik, som var honom fullt värdig.

Han gjorde allt för att få farfar på sin sida, och nu måste jag dagarna i ända höra gubben sjunga den unge pantlånarens lof, en sång, som du lätt kan tänka dig skulle förefallit mig bra lustig, om den ej på samma gång blifvit rent af äcklig, då äfven jag fick spela en betydande roll i texten.

Jag bad honom upphöra med den där visan. Han gjorde det så småningom. Men i dess ställe togo en hel del hotelser vid. Hufvudtemat af dessa var, att jag skulle bli arflös, jag skulle icke få en Pfennige af hans samlade slantar, och jag skulle få gå lika fattig från honom som jag kommit. – Hur det verkligen förhöll sig med den saken, därom hade han icke en aning om, ty som du vet, var jag ej så alldeles utan medel, när jag kom till farfar.»

Här måste Mats göra en ny pasus,

Han kände det liksom ett samvetsagg, hvilket väcktes af dessa Judits ord.

Hon talade om sina besparingar.

Hvar funnos väl dessa nu? Vore de icke skingrade för alla världens vindar? Och hvem hade skingrat dem?

Jo, just han, som nu satt där med den uppoffrande flickans bref i sina händer, just han, som tagit emot dem och trott sig kunna mångdubbla dem, ty detta hade verkligen varit Mats' tankar, när han reste ut.

Skulle han väl någonsin kunna återbörda sin skuld? Skulle han väl undgå den pinan, att en dag behöfva stå ansikte mot ansikte mot henne och nödgas säga:

»Hvad du en gång lånade mig, det kan jag icke betala. Jag är en utarmad man!»

Han kände hur det var som om något sammansnört hans strupe vid denna tanke, men som nästa sekund kom honom att rusa upp och utropa:

»Judit! Vid Gud, skall du icke ha igen ditt! Och vid Gud skall jag icke snart äga det kapital, som vi behöfva att sätta bo och att få hvarandra. Jo, jag *skall!*

Detta utbrott verkade på honom så suggerande, att han redan tyckte sig hafva det åtrådda guldet i sin ficka, när han på nytt slog sig ned att fortsätta Judits bref.

Hon skref:

»Snart fann jag mig föranlåten att på allvar svara min farfar, att det aldrig kunde bli tal om någon förbindelse mellan unge Silberstein och mig. Jag sade rent ut, att jag afskydde den äcklige narren, och att det bästa han kunde göra, om han promt ämnade gifta sig, det vore att lägga ut sina pänningpåsar för någon annan än mig.

Farfar fick ett riktigt anfall. Han kunde icke ens svara, men jag såg, att jag med mina ord drifvit frågan till dess spets.

Samma kväll, räknade jag öfver hvad jag hade af kontanter, fast besluten, att om något nytt dylikt uppträde inträffade, följa ditt exempel och resa öfver till Amerika, där jag mycket väl borde kunna slå mig fram.

Och denna tanke växte sig allt starkare genom hoppet om att där möjligen få råka dig; du den ende, för hvilken mitt hjärta någonsin klappat, och den ende som jag vill kalla min make, om annars detta är Hans vilja, som länkar våra öden efter sitt heliga rådslag.

Jag fann, att kassan räckte till, och nu beslöt jag att, nästa gång det förhatliga giftermålet kom på tal, lämna min plats utan vidare, och genast sätta min resa i verket.

Jag behöfde icke vänta.

Följande morgon, eller rättare förmiddag, kom farfar in i sällskap med min kusin, som sträckt upp sig på ett sätt, så att han såg ogement löjlig ut, om möjligt löjligare än vanligt. Han – farfar – bad mig följa med in i bodkammaren, och jag lydde, endast med svårighet hållande mig från skratt, när jag tänkte på den helt visst mycket oväntade vändning, som – sedd från deras sida – skulle bli slutpunkten i hvad jag visste det nu vara fråga om.

Den unge Silberstein följde oss på en vink af farfar, och denne inledde samtalet, med att fråga mig rakt på sak:

»Isaak anhåller genom mig om din hand.»

»Jaså», svarade jag skrattande, när jag såg hur innerligt fånig den tilltänkte äkta mannen såg ut där han

stod bredvid farfar med smala, krokiga ben och utan att veta, om han skulle våga titta på mig eller ej.

»Och du svarar?» fortsatte farfar ... »Nu vill jag inte höra några undanflykter ... Säg rent ut; ja eller nej.»

»Nej», svarade jag naturligtvis, glad att endast med detta korta ord anse mig vara löst från ett ämne, som pinat mig länge nog.

»Och detta är ditt sista ord?» fortsatte farfar med ett olycksbådande tonfall.

»Mitt allra sista ord nu och i all evighet», svarade jag så klart, bestämdt och afslående, som någon i min ställning kunnat göra det.

Jag märkte, att ett hånleende drog öfver min kusins läppar, när farfar efter en paus åter tog vid sägande:

»Nå, hör då ***mitt*** *sista ord!... Från och med denna stund är du entledigad från min affär, vidare uppsäger jag all släktskap med dig, och slutligen lämnar du naturligtvis den bostad, som du tills nu haft i mitt hem ...»*

Han gjorde en paus och betraktade mig, tydligen för att se hvad verkan dessa ord skulle kunna göra, och jag tror icke, att han blef nöjd med resultatet; ty sanningen att säga, måtte jag sett mer glad än förstämd ut, hvilket tydligen kan förklaras på så vis, att jag verkligen äfven kände mig glad öfver att hela denna tråkiga friarehistoria ändtligen tycktes haffa nått ett slut, om äfven icke till ömsesidig belåtenhet.

Den unge Silberstein hade tydligen alldeles tappat fattningen. Jag har aldrig betraktat honom såsom karl; men jag tviflar på, att den mest pjunkiga af mitt kön skulle kunna uppvisa ett så alldeles bortkommet och öfvergifvet utseende som han nu gjorde det, när han fåfängt väntade på att se mig alldeles förkrossad af farfars stränga dom.

Kanske var det detta som gjorde, att farfar nu mildrade skärpan af sina ord eller åtminstone trodde sig göra detta när han tillade:

»Hvad jag här sagdt, står jag fast vid, tills du kommer på bättre och klokare tankar, samt ger Isaak din hand, så att jag måtte få välsigna er ... Du har för denna del att betänka dig till eftermiddagen. Men senast klockan fem vill jag veta ditt bestämda och sista ord.»

Jag öppnade munnen för att svara genast och sålunda bespara både honom och Silberstein att vänta. Men farfar afbröt mig sägande i det han lämnade rummet:

»Förhasta dig icke, barn, på nytt. Klockan fem i eftermiddag afgör du oåterkalleligt ditt öde.»

Och han drog den unge idioten med sig, samt lämnade mig att ändtligen få draga ett andetag af lättnad.

Mitt beslut var fattadt. Detta kan du nog förstå, min älskade ... Redan nästa dag gick det lägenhet till Amerika och med den tänkte jag följa. Pass och sådant borde jag kunna hinna skaffa mig på morgonen, och båten skulle icke gå förr än på kvällen.

Hvad som nu mest förargade mig var emellertid, att jag genom farfars senaste åt mig lämnade uppskof skulle försinka en hel del timmar, som jag bättre kunde behöfva, och ju mer jag förargade mig öfver detta, ju närmare kom jag att göra en handling, som jag fick skäl att ångra.

Helst ville jag nu icke återse hvarken farfar eller den löjlige friaren. Och snart var jag på det klara med, att detta mål skulle jag bäst uppnå genom att helt enkelt stänga butiken.

Men det var midt på dagen och jag hade fullt klart för mig, att farfar skulle betraktat denna handling såsom något oerhördt midt i löpande affärsvecka.

Jag gjorde dock en dygd af nödvändigheten, och icke fullt en half timme efter det att farfar och den andre gått, lämnade jag för alltid klädståndet vid Rathhausmarket.

Nycklarna bar jag upp till farfars gamla hushållerska, en elak, gammal judinna, som alltid sett mig med oblida ögon, och naturligtvis ingenting högre önskade, än att jag skulle så snart som möjligt komma ur huset, hvilket hon regerade och ställde i med exempellös själfständighet.

Jag tror knappt, att hon gaf akt på hvad det var för nycklar, som jag lämnade, åtminstone bevärdigade hon hvarken dem eller mig med någon blick, när jag kom in och hängde dem på den krok, där de vanligtvis hade sin plats, då boden var stängd.

Och med denna handling kände jag mig fri som vinden, egande blott kvar ännu en önskan, den nämligen, att få eller rättare sagdt kunna flyga till dig, du älskade, för att hos dig söka det skydd jag nu mer än någonsin var i behof af och som jag visste, att du både kunde och ville ge mig.

Här kunde Mats icke underlåta att ännu en gång, nej, många gånger, trycka både Judits fotografi och bref till sina läppar, lofvande, att hvarje hans blodsdroppe skulle offras om så behöfdes för att gifva henne det skydd, hon nu sade sig behöfva.

Och efter detta passionerade uttryck för hvad han kände vid läsningen af den älskades långa bref fortsatte han med stigande intresse men äfven med stigande harm öfver att finna hur lumpet man betett sig mot henne.

Fortsättningen lydde:

»Jag var nu utan hem, men måste naturligtvis ha ett sådant för natten, den sista natt, som jag ämnade tillbringa i Lübeck, innan jag följande dag begaf mig till Hamburg för att där anträda den långa resan, hvilken skulle föra mig åtminstone till samma jord, som den du trampade.

Det kom genast för mig en längtan, att få sofva dessa sista timmar i Tyskland i samma hotell, där du tog in medan du var här och jag begaf mig dit samt beställde ett rum. Ödet ville, att jag skulle få precis samma rum, som det du hade, och jag kan icke neka till, att jag åter såg detsamma med klappande hjärta, samt in i minsta detalj erinrade mig hvad som då hände.

Minns du, när jag hjälpte dig med lösskägget? Minns du ... ack, hvarför upprepa allt detta! Jag vet att du minns.

Mina uppköp voro snart undanstökade. Och min packning skulle bli den möjligast minsta, nämligen icke mer än jag nätt och jämt behöfde för öfverfärden.

Och när detta var undanstökadt, kunde jag gärna icke göra något bättre än att söka hvilan, samt att försjunka i tankar på dig och i tankar på om jag snart skulle få träffa dig eller ej.

Dessa tankar och förhoppningar sysselsatte mig till den grad, att jag icke märkte hur tiden gick, och hur natten kom allt närmare.

Jag hade icke tändt ljus, ty jag behöfde icke något. Gaslyktan utanför hotellporten gaf mig nog lyse, om man annars behöfver lyse för att kunna tänka, drömma!

Hon kunde vara vid pass tio, när jag spratt till vid det att jag tyckte något prassla på min dörr.

I början fäste jag mig icke därvid; men när krafsandet om en stund upprepades, steg jag upp för att göra mig underrättad om hvad det kunde vara.

Men jag hade icke väl hunnit fram till dörren förr än jag hörde hur nyckeln, som, satt i på insidan och varit kringvriden i låset när jag stängde, föll ur alldeles invid mina fötter.

Situationen blef mig fullt klar, åtminstone så tillvida, att jag gärna inte kunde tänka mig annat, än att det här vore någon, som spekulerade på att göra inbrott.

Man hade tydligen hört, att det var alldeles ljudlöst inne hos mig, och man tänkte öfverraska mig i sömnen i den löjliga tanken, att hos mig skulle finnas lön för den lagstridiga mödan.

Jag kan icke säga, att jag kände mig det minsta rädd. Dels bodde jag ju i ett befolkadt hotell vid en af stadens hufvudgator, dels kunde jag intill det sista försvara mig själf, beväpnad som jag var med en god revolver, som till en början skulle få göra tjänst med skrämskott af lösa patroner. Slutligen fanns det alltid den utvägen, att slå ut ett fönster och tillkalla hjälp från gatan, där jag sett folk gå af och an, som de alltid bruka göra det ännu vid denna icke alls sena stadstimme.

Min första tanke var emellertid att taga upp nyckeln och åter sätta in den i låset.

Men innan jag hann utföra denna min afsikt hade jag utifrån blifvit förekommen, och då hittade jag på en annan taktik, som nog kan synas dig vara oförsiktig, då jag därmed släppte inbrottstjuven in på lifvet.

Jag kröp bakom soffan, du vet samma soffa, där du och jag sutto dålda, då den uslingen Silberstein kom med polisen för att häkta dig.

Och där satt jag med revolvern fast tryckt i min hand, när dörren nästa minut öppnades nära nog ljudlöst.

På grund af mörkret var det mig omöjligt att se, hvem det var, som kom in.

Men hvad som kom mitt hjärta att klappa af oro, det var, att denna inbrottstjuf genast han kom in skred till det försiktighetsmåttet, att stänga in sig och således äfven mig.

Hvad skulle hända?

Ämnade man mörda mig?

Jag medger, att jag nu icke kände mig på långt när så modig som nyss; och revolvern – nu mitt enda försvar – darrade i min hand och skulle helt visst gjort mig en dålig tjänst, om jag behöft använda inbrottstjufven till skottafla.

Han tycktes ej göra sig någon brådska och den tjocka mattan på golfvet förtog hvarje ljud af hans steg.

Där jag satt bakom soffan kunde jag icke heller iakttaga honom, och vågade ej böja mig öfver ryggkarmen af fruktan att bli upptäckt.

Men när han kom in i skenet som lyktan kastade genom fönstret, såg jag hans skugga afteckna sig mot taket, hvilken dock gaf mig en mycket förvirrad föreställning om hvem det kunde vara, som jag nu hade att göra med, eller rättare skulle få att göra med. Så mycket kunde jag emellertid se af hufvudbonaden att det var en karl, hvilket jag icke ett ögonblick dragit i tvifvelsmål.

Denna hufvudbonad var emellertid en hög hatt, och däraf slöt jag, att mannen gjorde anspråk på att tillhöra de s. k. bättre klasserna, en omständighet, som gjorde mig mer rädd än lugnare. – De största spetsbofvarne uppträda ju alltid elegant ... På detta ha vi ju ett exempel i ingeniören Max Wickert, som var nära att plundra och mörda farfar.

Apropos denne Wickert! Jag har många gånger undrat om han ännu fått sotat för sina skurkstreck. Och jag

har äfven undrat, om du, min älskling, råkat ut för honom något vidare efter striden i klädståndet, där du räddade min otacksamme farfaders lif ... Jag frågar naturligtvis endast af intresse för dig; ty Gud skall veta, att hemskare människa än denne Wickert, har jag aldrig kunnat tänka mig ... Och att tänka sig, att denna skurk ville bli min man!... Jag bäfvar vid blotta tanken på detta.

Men jag återgår nu till, hvad jag egentligen skall tala om innan jag kommer till slutet på detta långa bref, och jag gör detta emedan jag är fullt förvissad om, att det var min kärlek till dig, som gaf mig den kraft jag behöfde att kunna öfvervinna det usla anslag för hvilket jag var utsatt.

Från att hafva betraktat min kusin för en man, fick jag lära känna honom som en skurk.

Men du skall få höra.

Innan jag visste ordet af eller hann förhindra det, hade han vändt åter till dörren och tagit ur nyckeln.

Jag var således beröfvad möjligheten att komma ut denna väg så mycket mer som jag såg huru han böjde sig ned och letade äfven efter den andra nyckeln, hvilken fallit på golfvet.

När detta var gjordt, tände han plötsligt ljus för att lysa sig, och jag såg nu att mannen var ... Isaak Silberstein!

Döm om min häpnad.

Det var denna lilla obehagliga varelse, som visat sig vara i stånd till den oerhörda fräckheten, att nattetid stjäla sig in att göra inbrott i min kammare. Det var han, den mer än nog afspisade friaren, som på nytt dristade sig uppträda, fast han hört mitt oåterkalleliga nej, och fast han borde mer än väl hafva insett, hur jag afskydde honom, föraktade honom och ställde honom lika med samhällets sämsta individer, sådana, som man blygs för att vidkännas, hur nära släkt man än genom en olycklig slump råkat att bli med ett dylikt utskum, som allt hvad procentare heter bör räknas till, när de öfverträda det berättigades gränser vid sina lånetransaktioner.

Det var verkligen Silberstein!

Min första tanke vid denna upptäckt var att helt enkelt stiga fram och sätta mynningen af min revolver för hans usla panna, och sålunda tvinga honom till reträtt. Men vid närmare eftersinnande kom det för mig en brinnande lust att få honom gripen på bar gärning som en simpel inbrottstjuf och sålunda fast för samma polismyndighet, han hade i sinnet att öfverlämna dig åt.

Jag ville dock vidare se, hvad han ämnade taga sig till, och fann, att han stående vid bordet mönstrade rummet med en viss häpnad, tydligen alldeles öfverraskad af att inte finna mig där, såsom han med säkerhet väntat.

Slutligen slog han sig ned i soffan, sedan han oförsynt undersökt en del af mina kläder, som jag hade hängande vid väggen och äfven min lästa kappsäck, hvilken trotsade hans bemödanden, tack vare det bastanta låset.

Han hade setat en ganska god stund i soffan, och jag ville när som helst hafva slut på den här obehagliga situtationen, när jag fick se hur han på nytt reste sig, denna gång gående fram till fönstret, hvars hakar han undersökte liksom ville han förvissa sig om att de voro pålagda ordenligt.

Och nu kommer upptäckten.

Han måtte icke hafva litat på fönstret; ty rätt som det var kom han på nytt till soffan, samt drog ut denna på

golfvet, antagligen i mening att flytta denna fram till fönstret.

Våra ögon möttes!

Du kan tänka dig hans häpnad.

Jag är viss på, att jag aldrig i hela mitt lif mer skall få se ett häpnare ansikte, än det, som Isaak Silberstein visade mig denna natt.

Dess värre återhämtade han sig allt för snart, och när jag nästa ögonblick reste mig och stod framför honom, med handen om revolvern, men dock utan att visa honom denna, hvilade ett spotskt leende på hans otäcka, köttiga läppar, då han sade:

»En högst egendomlig plats, som ni valt, min sköna.»

»Såvida det icke är ännu egendomligare det sätt, på hvilket ni skaffat er inträde till detta rum, hvilket jag hyr.»

»Låtom oss icke tvista», vågade han fortsätta utan att ge mig någon vidare förklaring ... »Jag har nu fast beslutat, att ni skall bli min och ...»

»Håll inne med edra oförskämdheter», afbröt jag darrande af vrede. »Ni har hört mitt sista ord, och ni skall göra klokt i att medan det ännu är tid lämna detta rum, såvida ni vill göra det med lifvet.»

Jag underströk dessa två sista ord, men han svarade med ett rått gapskratt:

»Ni vågar hota!... I sanning är ni inte bra lustig ... Men jag vill icke hota, ehuru det nu är jag, som har öfvertaget. Ni skall gå in på mitt förslag nu, nu med detsamma, utan vidare betänketid.»

»Ut! ut!» ropade jag, skälfvande af raseri.

»Stäm ned tonen», svarade uslingen. »Edra rop kunna endast hafva till följd, att betjäningen tillkallas.»

»Det är just detta jag vill.»

»Såå. I så fall kommer ni äfven att få göra bekantskap med rättvisan.»

»Är ni galen, människa? Hvad säger ni?»

»Helt enkelt, att ni, om ni ej nu ger mig er hand, kommer att bli häktad såsom misstänkt för stöld.»

Jag kände hur benen vek sig undan mig. Och jag sjönk ned på en stol inseende det lömska försåt, hvilket denne skurk lagt ut för mig.

Men i samma ögonblick fick jag äfven en ingifvelse. Jag rusade fram till min kappa, med hvilken jag sett honom syssla, stack ned handen i denna och fick ur dess ena ficka upp en börs, stickad af pärlor och silke, fyld med markstycken och sedlar.

»Är det detta, som jag skulle ha stulit?» utbrast jag, hållande börsen framför hans ögon.

Han svarade med en axelryckning.

Jag upprepade ännu en gång min fråga, och nu gaf han till svar:

»Det tycks se så ut. Den ligger ju i er ficka.»

»Usling!» utropade jag. »Denna gång har ni gjort upp er plan utan att vara fullt vaken.»

Och utan att knappt veta hvad jag gjorde, rusade jag fram till fönstret, slog upp detta och ropade af alla krafter på hjälp ... Samtidigt affyrade jag ett skott.

Detta hade åsyftad verkan. Inom ett par minuter hade vi folk utanför dörren. Silberstein ville gå och öppna. Men jag hindrade honom med revolvern och lyckades äfven smyga ned börsen i fickan på hans rock, som hängde på väggen, där jag äfven placerade den dörrnyckel, som jag tagit upp från mattan ... Och så affyrade jag ett nytt skott samt skrek af alla krafter på hjälp.

Detta hade till följd, att dörren sprängdes.

Och in rusade hotellvärden, ett par af tjänarne samt icke mindre än fyra poliser.

Silberstein stod alldeles handfallen.

Och innan han hunnit få fram ett ord, anklagade jag honom för inbrott, samt framhöll att han i våldssyften stängt in sig med mig, hvilket kunde bevisas af, att han hade dels den falska, dels den till rummet hörande nyckeln på sig.

Han blef genast visiterad.

Nycklarna funnos, och den som jag trodde vara falsk, visade sig vara – stulen ur portierens rum!

Denna omständighet fällde honom.

Nedförd till polisen blef han äfven tvingad att bekänna sig hafva stulit börsen.

Och med detta var det öde han förtjänat beseglat. Han har nu tid att tänka öfver sin fula bragd.

Farfar blef utom sig.

Och han bad mig på alla vis att stanna kvar hos honom.

Men mitt beslut var en gång fattadt.

Jag talade om för honom hvar och hur jag fått de medel, som satte mig i stånd och jag reste.

Och kan du tänka dig: vid afskedet gaf mig den smulgråten tusen mark, som förskott på mitt arf!

* * *

Nu är jag i Newyork sedan en vecka och har redan fått plats som kassörska hos en svensk firma.

Jag trifs emellertid icke här.

Mina tankar stå blott till dig, du älskade. Och som jag nu har medel, är det min afsikt att icke hvila förr än jag får känna mig sluten i dina armar.

Måtte detta bref träffa dig, du älskade. Gifve O, Gud! att jag snart själf måtte finna dig.

I tanke att du nu har kommit fram till det mål, dit du ämnade dig, skrifver jag den adress du sett.

Och om en vecka reser jag själf till Klondyke. Där i Dawson City skall du åter få famna

din i lif och död trogna

Judit.

FEMTIOÅTTONDE KAPITLET.
Nya äfventyr i guldstaden.

Mats var som bedöfvad.

Judits bref hade till den grad angripit hans annars för alla möjliga sinnesskakningar relativt okänsliga nerver, att han ej visste om han drömde eller var vaken.

Länge ansåg han det förra som sannolikast. Och hade någon nu kunnat se honom, där han famlade kring i rummet, med Judits bref tryckt mot sitt hjärta, skulle han antingen tagit denne man för en sömngångare eller en vansinnig. Ty blicken var stel utan fixering, och anletsdragen gåfvo ej mera uttryck än det enda krampaktiga, som en smärtsam katastrof oftast lämnar kvar hos ett lik.

Det var äfven ett utbrott af vildaste smärta, som fått makt med Mats, smärtan öfver att ej hafva varit närvarande, att tukta denne skurkaktige jude, denne Isaak Silberstein, som på ett hänsynslöst fräckt sätt förgått sig mot Judit, liksom han äfven tidigare förgripit sig mot Mats' själf.

Men som alltid lade sig denna storm af känslor sedan blodet åter fått tid att jämna ut sitt lopp i ådrorna. Och han kom till en nog så klok insikt om, att Judit själf redt ut denna sak långt bättre än Mats med sin häftighet skulle kunnat göra detta, om han vid det ifrågavarande tillfället varit närvarande.

Och den lycka, som snart förestod, manade honom att raskt gripa sig an, hvad han nu hade att göra, och till den ändan slängde han på sig hatten och begaf sig ut i staden.

* * *

– Och ni säljer båda för tio dollars? *(Platsen efter fotografi, tagen en marknadsdag i Dawson City.)*

Han fick snart se ett rörligt lif.

Nästan hvarje gata var fylld af en liflig folkmassa, som i större eller mindre grupper syntes öfverlägga om ett eller annat. Och just när han svängde in på Main-street, Dawsons hufvudgata, högg honom en gynnare i armen och frågade på tämligen rådbråkad engelska:

– Vill ni göra en fin affär?

– Nej tack, svarade Mats, som var försiktig.

– Säg inte nej. Två åsnor för tio dollars.

Mats stannade. Priset var verkligen sjungande.

Och mannen, som såg, att Mats var nära att nappa på kroken, fortsatte:

– Köper ni dessa djur, har ni sannerligen gjort den bästa affär, ni kommer att göra på mången god dag.

– Och ni säljer båda för tio dollars? sporde Mats, redan hågad för köpet, då han insåg huru åsnorna, specielt stoet, kunde bli till nytta vid forslandet af guldkvartsen i det bärgiga område, som hörde till Jacksons claim, när den lössprängda stenen skulle föras ned att krossas och vaskas vid bäcken.

– Det får gå för tio, svarade säljaren, fast nog är ensamt fölet värdt dubbla summan.

– Men hvad betyder väl de här lapparna, som ni hängt på kräken? Är det annonser?

– På sätt och vis, svarade mannen undvikande. Annars är det namn, som vi sätta på dem vid fraktningar för att de ej skola blandas bort med andra ... Men skynda på nu ...

Mats höll just på att undersöka åsninnans mule, när han observerade en gammal man, som kom ut från en whiskykrog. Däremot gaf han icke akt på att säljaren, som stod bakom honom, drog sig undan, när den gamle närmade sig. Och i en handvändning hade han – säljaren – smitit in på en tvärgata utan att bry sig om den nära nog afslutade affären.

Den gamle mannen trädde nu fram till Mats och yttrade med en röst, som bar vittne om, att han tagit för sig mer whisky än han kunde tåla vid.

– Hvad står ni här och krånglar med åsnorna för?

– Den saken angår väl inte er? svarade Mats förargad öfver den drucknes tonfall ... Sköt ni er själf; den här saken sköter jag.

– Vi bli väl två om den i alla fall. Djuren äro mina.

Mats vände sig om för att höra hvad säljaren hade att säga om den saken. Men hur han än letade bland de kringstående, kunde han ej upptäcka denne; och han började inse, att han låtit draga sig vid näsan, men var dock glad, att 'affären' ej hunnit längre än händelsen var.

– Nå väl, unge man, fortsatte den druckne. Jag ser, att ni råkat ut för en skojare. Och den saken är inte så ovanlig i Dawson ... Hvad har tjufven begärt?

– Tjufven? Jag vet mig inte hafva gjort upp med någon tjuf.

– Nej visst; men det vet jag. Djuren äro ju mina, har jag ju sagt. Ska ni ha dem, så säga vi fyrtio dollars?

Detta var visserligen ett helt annat pris, men i alla fall tyckte Mats att det var billigt. Och i känslan af att hafva kommit undan en affär, som kunnat bli honom obehaglig nog, tog han upp pängar, eller rättare en påse guldsand, samt bad mannen följa sig in i en krog för att få fyrtio dollars afvägda.

Mannen föredrog emellertid att stanna utanför medan uppvägningen skedde.

När Mats kom ut, fick karlen sina pängar och raglade genast i väg utan att ens säga ens så mycket som tack.

Mats gick däremot fram för att taga hand om djuren.

Men nu stötte han på ett annat hinder. Och detta var en tredje person, som helt lugnt och midt för Mats näsa förde åsnorna till ett skjul, som fanns längre upp på gatan.

Mats följde efter, undrande hvad karlens mening kunde vara. Och när han upphunnit honom, lade han sin hand på mannens axel, frågande, i det han pekade på åsnorna:

– Hvarthän?

– Hvad vill ni med det?

– Jag vill veta, hvart ni ämnar taga vägen med mina åsnor, svarade Mats, öfverraskad att finna karlen så ogenerad.

– Lägg er inte i den saken, fortsatte karlen hetsigt. Åsnorna äro mina, skulle jag tro.

– Och jag vet bestämdt, att de äro *mina*, gentog Mats förargad.

– Har jag kanske inte nyss köpt dem?

– Skulle jag knappt tro. Så det är inte värdt ni försöker.

Utan att svara mätte karlen Mats med en blick från hufvud till fötter och gaf därpå åsninnan en klatsch för att fortsätta vägen dit han ämnade sig, eller rättare in i skjulet, som låg nära därintill. Mats upphann honom ännu en gång och sade, nu rakt på sak:

– Låt djuren vara. Det kan ju vara nog med skämtet, om jag icke skall kalla ert beteende för något annat.

Dessa ord hade samma verkan som att hälla olja på eld.

Mannen gick Mats rakt in på lifvet och skrek honom i ansiktet:

– Antingen är ni full eller galen! I hvilket fall som helst råder jag er att inte krångla med mig längre. Ge er genast af. Annars tillkallar jag polisen, och då skall ni få se, hvad det kan kosta att kalla mig för tjuf ...

Mats började få en förkänning af, att han råkat ut för icke blott en skälm utan två. Ty denne tredjes uppträdande var alldeles för bestämdt och utmanande, att kunna anses vara resultatet af en lyckad förställning. Och han svarade därför helt fogligt på det uppbrusande tilltalet och hotet:

– Bestämdt råder här något missförstånd. Jag kan försäkra er, min herre, att jag alldeles nyss köpt dessa djur för fyrtio dollars, hvilken summa dessutom afvägdes där borta i restaurationen, hvilket kan styrkas.

Nu var det den andres tur, att äfven börja tala i en fogligare ton, när han svarade:

– Hur dags köpte ni dem?

– Inte kan jag säga klockslaget, men om säger jag i samma stund ungefär som ni kom, tror jag mig komma sanningen närmast.

– Och alldeles kort förut köpte jag dem för en summa af femtio dollars af en man, som tycktes hafva tagit sig väl mycket till bästa.

– Ah, ni skall få se, att det är samme man, hvilken äfven tog betaldt af mig. Jag skildes från honom alldeles nyss. Han vek af där in på gatan, och med den vaggande gång, han hade, bör det icke bli svårt att hinna honom. Väntar ni här, skall jag snart föra hit den där gynnaren, som tror sig kunna våga på att sälja en och samma vara två gånger.

Och Mats skyndade upp för tvärgatan. Men hur han än letade, hade nu äfven säljaren nr två för långt försprång, och missmodig huru saken nu skulle ställa sig, återvände han för att i skjulet träffa och rådgöra på nytt med den, som betalt djuren med femtio dollars.

Men hvarken honom eller åsnorna fick han se. Och det dröjde icke länge förr än Mats fick alldeles klart för sig, att allt detta bråk kostat honom fyrtio pund utan att han för dessa haft annat än obehag. Och han insåg nu äfven allt för väl, att han utan vittnen endast skulle få röna nya obehag, om han vände sig till myndigheterna med sin klagan.

Händelsen blef honom en dyrköpt lärdom. Och han beslöt att för framtiden akta sig och se bättre upp, när han tänkte göra affärer i »guldstaden».

* * *

Han brydde sig icke heller om att göra några vidare sådana utan begaf sig direkt till guvernörens bostad, som han tagit reda på å det hotell där han – Mats – tagit in.

Här fick han sina papper utan vidare svårighet och efter aflämnandet af den fixerade inmutningssumman. Och med handlingarna på fickan aflägsnade han sig därpå för att genast gå i författning om de uppköp, som han hade att göra i proviantväg innan han anträdde återresan till claimen nr 37, som nu fått sig en god »filial»; såsom Mats och Borgman äfven hoppats det.

Alla artiklar hade stigit alldeles oerhördt, och det talades allmänt om en snart antågande hungersnöd. Den ångare, som medförde Judits bref, hade äfven medfört den sorgliga underrättelsen, att en annan proviantångare, hvilken var väntad, strandat i början af Yokonfloden samt sprungit läck. Föga af lasten – en mängd mjölsäckar och annat – hade nu något värde sedan vattnet förstört varorna, och om något kunde räddas af lasten, återstod i alla fall den svårigheten, att isen hotade lägga sig, hvarefter det skulle bli mycket svårt, att icke säga dyrt, att på kälkar forsla dessa rester af tvifvelaktigt värde så lång väg som från strandningsstället ända till Dawson.

På vissa varor – särskildt de allra vanligaste lifsförnödenheterna – hade prisen endast två timmar efter den sorgliga underrättelsen om proviantångarens strandning stigit alldeles oerhördt; och dessa pris tenderade att stiga ännu mera.

Hvad detta skulle betyda för en och hvar, på hvars lott någon mer gifvande claim icke kommit, detta var lätt att förutse. Man kunde äfven befara, att till sist icke kunna erhålla hvarken det ena eller andra i matväg, äfven om man så kunde bjuda dess mångdubbla vikt i renaste guld.

Mats köpte emellertid så mycket han kunde; just för att icke invänta en ännu dyrare tid, och den summa han fört med sig från Jackson var i det närmaste slut, när han ändtligen fram mot aftonen blef färdig.

Först nu kom han att inse, hur väl han kunde behöfva en varmare dräkt för vintern.

Det befarade omslaget i väderleken hade redan inträffat, och på ett par timmar hade gatorna blifvit fullt snöbäddade.

Han beslöt att afstå till och med sin sista slant för att få en päls, och i den afsikten steg han in i en affär, där dylika syntes vara till salu.

Äfven inom pälsbranchen hade noteringarna stigit. Den ena prisstegringen drar i Dawson som annorstädes lätt en annan med sig. Men fast det sålunda sved, köpte Mats pälsen, tänkande, att hälsan vore ännu dyrbarare att återställa, än att försöka skydda denna medan tider var. Hur klondykeläkare plåstra och experimentera, hade han dessutom sett nog af genom den tyska doktorns laborerande med Mr Jackson.

Gärna hade han nu äfven köpt Borgman en päls. Men tillgångarna voro för knappa till en dylik väntjänst. För sin sista slant förde han emellertid med sig en varm kavaj åt Borgman, och så var han alldeles redo med sina affärer och skulle nu endast sofva ett par tre timmar i det på förhand betalade logiet i hotellet 'The golden horse', där han just haft de lyckliga ögonblicken med Judits bref.

Han såg ståtlig och förmögen ut, när han nu styrde vägen till hotellet, iklädd långstöflar, päls och skinnmössa. Men om

ytan annars bedrager, så var det i synnerhet här beträffande den om bonade mannens kassa.

– Lifslefvande.

De uppköpta varorna, som en pojke från affärsmannen i lifsförnödenheter drog efter Mats på en kälke,

som du ser. ville han för natten ställa in på hotellgården – då det kunde vara osäkert nog att lägga upp dem i båten – och han gaf just gossen order om denna sak, när hans öra träffades af att höra namnet Mats nämnas med ett tonfall, som kom honom att vända sig om med en känsla af att han drömde eller

att läsningen af Judits bref ännu höll kvar alla hans tankar med en rent af alldeles öfvernaturlig trollmakt.

Men namnet upprepades, och detta nu med en tydlighet, som måste kullkasta alla hans tvifvel på, att han icke hade med verkligheten att göra.

Och han närmade sig en kvinlig gestalt, som stannat utanför hotellets port och som han nästa ögonblick slöt i sin famn.

– Judit! utropade han. Är det verkligen du?!

– Lifslefvande, som du ser.

– O, hur skall jag väl kunna förklara denna gränslösa lycka?

– Har du då icke fått mitt bref?

– Nyss. Det vill säga, endast för några timmar sedan. Och jag trodde fullt och fast, att jag ännu hade dig i Newyork.

– Men i dess ställe har du mig redan här. Och du skall få förklaring på den saken och mer till, när vi väl komma in. Men som du är mer hemmastadd här i staden efter hvad jag kan förstå, så kan du nog gifva mig adressen på ett bättre hotell än det man lurade mig till vid ångbåten.

– Vi ha ett alldeles här, svarade Mats. Jag har själf tagit in härstädes, och det finns nog äfven rum för dig.

Några minuter senare hade också Judit fått rum på hotellet The golden horse, och en half timme senare sutto de ändtligen återförenade i ett lifligt samtal uti hotellets gemensamma och efter Dawsonförhållanden icke så oäfna matsal vid en måltid, af hvilken båda dock gjorde föga heder; ty nu hade de verkligen långt annat att tänka på, än matfrågan, äfven om The golden horse haft ett många gånger bättre kök än här var fallet.

SEXTIONDE KAPITLET.
Judit friar.

Under måltiden fick Mats reda på, att Judit anländt till Dawson just med samma ångare, som medfört hennes bref till Mats.

Detta kunde icke anses vara så underligt, ty postgången på Klondyke var ofta kränglig nog, beroende på de lägenheter, hvilka kunde finnas från San Francisco till Michaelowsky och vidare uppå Yukon in i landet.

Nu hade det inträffat så, att Judit kunnat komma lika fort som brefvet. Men i den trängsel, som rådt å ångaren och nere vid hamnen då ångaren lade till, hade Mats undgått att se Judit, så mycket naturligare som han stått där i helt andra tankar än dylika, hvilka han än nästan hänskref till det öfvernaturligas område, ehuru han satt där med den älskade lifslefvande framför sig.

Sedan återseendets första och häftiga glädje någorlunda lagt sig, blef det att tänka på, huru man nu bäst skulle inrätta det åt sig.

I den ställning de båda unga ännu stodo till hvarandra var denna fråga ganska vansklig att afgöra så där i en

hast, utan tarfvade nog att man tänkte sig för.

Så mycket fick Mats emellertid klart för sig, att Judit på inga villkor ville stanna kvar ensam – d. v. s. utan Mats – i Dawson city. Af den stadens äfventyrligheter hade hon redan fått mer än nog.

Hon frågade honom äfven rakt på sak, om hon ej kunde följa honom till den claim, vid hvilken han nu hade anställning –, och härmed yppade sig en hel del svårigheter för Mats, alldenstund han verkligen icke visste, hvad han skulle svara på den saken.

Han lät äfven ganska undvikande när han sade:

– Jag känner verkligen denne Mr Jackson bra litet för att kunna handla i denna sak utan att först höra, hvad han säger. Dock anser jag det icke vara omöjligt, att han ger sitt bifall.

– Jaså, svarade Judit dröjande. Låter det på så vis, vill jag visst icke falla besvärlig ... Men å andra sidan, kan han icke rymma mig, som nog borde kunna göra rätt för maten, åtminstone om jag blefve satt i tillfälle att sköta hushållet, så tycker jag sannerligen att han icke heller behöfver dig, utan kan skaffa sig en annan medhjälpare ... Ja, det tycker jag.

– Men hvad vill du då, att jag skall ta mig till?

– Bli egen guldgräfvare, naturligtvis, svarade Judit utan att ana huru innerligt nära hon därmed kom Mats önskningar, men som han endast högst sällan vågat nära. Och han svarade:

– Den frågan är nog för tidigt väckt, kära Judit, och jag skulle i det bref, som jag ämnade skrifva som svar till dig, hafva sagt, att sämre tid än det är nu, att slå sig ned här som gräfvare på egen hand, kan man gerna icke tänka sig ... När jag säger ensam, menar jag naturligtvis endast som egare till en claim. Ty att ensam arbeta en sådan är något ytterst vanskligt. Man bör vara minst tre, om det skall slå sig ut något och få någorlunda fart; två uteslutande vid själfva arbetet med soffring, vaskning och sådant, och en, som – utan biträde vid de båda andras göromål – har att se till hemmet och matlagningen, hur enkelt detta än blir. Så du ser nog, att tidpunkten att bli min egen ännu icke är inne.

Först nu hade Mats verkligen – från det ögonblick han här så plötsligt sammanträffade med Judit – hunnit att tänka på den ställning, han egentligen intog, en vanlig ställning som guldgräfvaredräng, hvarken mer eller mindre, och att han därtill var i det närmaste utan medel för sig själf, annat än hvad Mr Jackson gaf honom för arbetet i guldgräfningen.

Han hade således – när nu detta senare under den stundande vintern ej kunde bli så värst gifvande – ej mycket att bjuda sin Judit på. Och åter en gång kommo de nedtryckande tankarna på honom, nu kännbarare än någonsin och nu mer än förr framhållande den skuld, i hvilken han stod till den älskade tärnan, som icke ens visste, hvad hon vågade när hon så hals öfver hufvud begaf sig till Klondyke att träffa sitt hjärtas utkorade, den unge icke mer så sangviniske jordgräfvaren.

Men Judit tycktes läsa Mats tankar när hon svarade:

– Jag ser, att du är bedröfvad, och jag tror mig veta orsaken. Fruktar du, att jag kommit dig till en börda?

– Judit! hur kan du väl ha hjärta ...

– Hör mig lugnt, Mats, svarade Judit, afbrytande Mats häftiga utbrott. – Och låt mig tala till punkt. Kanske när allt kommer omkring både det ena och det andra skall ställa sig bättre för oss än du tror. Och hvad jag nu vill säga, skall mer än något annat visa, huru kär du är mig .... Hör mig bara till punkt.

Hon tystnade en stund som för att samla sina tankar.

Därpå fortsatte hon långsamt och tydligt på det att ej ett enda ord skulle kunna undgå Mats:

– Du vet af mitt bref, att farfar gaf mig en ganska vacker summa, när jag visade mig fast besluten att sätta min resa till Amerika i verket ... Om han gjorde det af välvilja mot mig eller om det var för att lägga ett plåster på mina lidanden af den unge Silbersteins usla beteende mot mig, lämnar jag därhän. Det sannorlika torde vara, att gåfvan kom till af dessa båda orsaker i förening.

– Allt nog! fortsatte Judit efter en stund och varmt besvarade Mats' handtryckning under bordet i den enkla hotellmatsalen. Jag erhöll en summa, som kunde underlätta mina sträfvanden, hvilka dock utan denna hjälp icke skulle mankerat att föra till målet, nämligen att få träffa dig, om det nu vore Guds vilja, att vi åter skulle få se hvarandra. Men innan jag kom så långt som hit, gjorde jag mig noga underrättad om härvarande förhållanden, och jag tror, att hvad jag af dessa fick veta i Newyork, kunde vara egnadt att komma hvem som helst – synnerligast en ensam flicka – att fundera ett par, ja tio gånger, innan den sattes i verket.

Sålunda ser du, att jag icke gerna kunnat komma hit oförberedd. Och jag har icke heller gjort detta. Att vägen öfver de svåra passen skulle bli omöjlig för mig, insåg jag mycket snart. Återstod således endast att färdas sjövägen. Och då jag fick veta, att sista lägenheten snart stod öppen dröjde jag icke med, att hufvudstupa ge mig af till San Francisco. Och där ekiperade jag mig efter alla konstens regler, som du nog skall bli varse, hvad det lider.

– När jag for hit, var hufvudmålet att träffa dig, fortsatte hon. – Men jag hade äfven ett annat, nämligen att bli dig till en hjälp, och icke till ett hinder, och för att riktigt kunna bli detta, måste jag först och främst riktigt bli din.

Åter stannade hon, och pausen blef nu längre än förut. Och det blef så tyst vid deras bord, att de, som man säger, skulle kunnat höra sina hjärtan slå.

Ögonblicket var ett sådant, som manar fram hela ens själ att se förhållandena klara och tydliga, såsom sällan annars. Och därför kan det lätt nog ursäktas, att Mats icke blef det minsta förvånad när Judit fortsatte:

– Ja, för att bli dig till en hjälp så långt jag det kan och vill, och för att på samma gång få dig till ett stöd, måste vi *gifta oss!*..

Hon betraktade Mats vid dessa ord med en innerlighet, som alldeles förtog den känsla af minst sagdt öfverraskning, hvilken lätt borde fått makt med honom när han så som nu här hörde en *kvinna* fria ... Han fann det rent af så naturligt, att han ej kunde tänka sig, att ett omvändt förhållande bort ega rum för att ej ett brott skulle ske mot gamla vanan.

Och det var därför som Mats helt lugnt fattade hennes hand, när hon nu sträckte den mot honom, frågande:

– Svara mig nu, Mats ... Vill du, att vi två skola bli ett, bli man och hustru för att gemensamt kämpa lifvets strid?

– Du vet, att detta är min käraste önskan, Judit, sade Mats ... Och ju förr detta sker, ju bättre tror jag, att det skall bli för oss båda. Som min hustru, tar jag dig under alla omständigheter med mig öfver allt, dit ödet än kan föra mina steg.

* * *

Detta frieri – som efter våra begrepp kan synas rätt egendomligt, men efter amerikanska förhållanden långt

ifrån saknar motstycke – skulle följas af en lika snabb vigsel.

Man hade ingen tid att försinka.

Mats måste tänka på att komma hem – d. v. s. till Jacksons claim med det snaraste och innan kölden lät vattendragen frysa till.

Och följande morgon i god tid begaf man sig därför till vederbörande myndigheter, inför hvilka en fullt laglig och borgerlig vigsel egde rum.

Innan aftonen den dagen var Judit gift med Mats, och med detta började ett nytt skede i den unge smäländingens ganska underliga roman.

Följande dag voro de fullt klara att anträda resan till Jacksons claim.

Och Mats gjorde detta i lugnaste förvissning, att Jackson skulle hälsa den unga hustrun välkommen, så mycket mer som Judit på intet sätt behöfde ligga någon till last!

Att han emellertid vid denna tankegång icke tog Mercedes, Jacksons hustru, med i räkningen, skulle han dock komma att ångra, såsom följande förvecklingar skola utvisa.

SEXTIOFÖRSTA KAPITLET.
Också en wedding-trip.

När det började dagas följande morgon – dagen efter Mats' och Judits äktenskapliga förening – gick man ombord, sedan de inköpta varorna och Judits icke ringa packning blifvit nedstufvade i den ganska rymliga farkosten.

Det var en vintrig morgon och man kunde lätt se, att hösten nu fått dödsstöten. Sedan man kommit upp ett stycke i Bonanza creek blef det till och med svårt att på sina ställen få båten genom isskorpan, som dragits öfver vattnet under natten, och Mats fruktade, att det inom kort skulle säga alldeles stopp med att komma fram denna väg.

Hans unga, nya lycka gaf honom emellertid öfvermänskliga krafter, och trots motigheterna fann äfven Judit ett visst behag i denna säregna wedding-trip, som helt visst kunde kallas till och med ensamstående i sitt slag.

Allt gick jämförelsevis väl, tills man uppnått den punk, där Eldorado creek utfaller i Bonanza. Men som Eldorado är betydligt smalare och strömdraget ej vidare starkt, insåg Mats, att det här skulle vara dårskap att söka sig upp med båten.

Redan i mynningen af Eldorado creek låg isen hårdt packad. Och mellan därvarande å ömse sidor liggande guldgräfvareclaims ägde redan förbindelse rum med kälkar, som antingen drogos af guldgräfvarne själfva eller af hundar.

Det blef nu att försöka låna ett par dylika kälkar, om man ville komma vidare, och utom dess måste man i land för att söka husrum för natten, ty mörkret hade redan börjat falla på.

Genom att hojta och ropa, lyckades Mats ändtligen göra sig uppmärksammad, och slutligen syntes ett par män närma sig med lyktor, stegande på den här icke allt för säkra isen, som långa sträckor gått upp i farliga råkar.

Efter åtskilligt parlamenterande kom man öfverens så tillvida, att Mats skulle få den begärda hjälpen, om han vore villig att utbetala femtio dollars i ersättning. Och som det icke fanns annat val gick han in på detta, och karlarne återvände för att skaffa mer folk samt en del attiraljer, hvilka kunde behöfvas vid 'bärgningen'.

Mats föreslog, att Judit skulle gå i land och söka sig skydd i någon stuga så fort som möjligt. Ty till all förargelse började nu äfven snön att yra på det intensiva vis, som särskildt utmärker snöfall i Klondyke.

Men hon motsatte sig detta på det bestämdaste och höll fast vid det, att det vore hennes plikt, att icke draga sig undan, när mödorna hopade sig. Alltid kunde hon vara till någon hjälp, menade hon.

Nu syntes fyra män närma sig från den strax bredvid varande stranden.

De hade med sig ett par kälkar och därjämte plankor och långa stänger.

Mats blef den, som först halades upp på isen öfver sörjan kring båten, och Judit hade sedan till uppgift, att slå utkastade, bastanta rep kring varorna, som sedan halades upp på isen äfven de å plankor, som man stuckit ut till båtens ena reling.

Bärgningen tycktes gå förträffligt. Men när man hunnit till den sista mjölsäcken, brast en af plankorna, och det nu dubbelt dyrbara kollyt försvann med ett plums ned genom issörjan och blef sålunda fullständigt fördärfvadt, äfven om man lyckats att få upp säcken, hvartill dock inga ansträngningar gjordes.

Denna nya motighet förargade Mats så mycket mer, som det medförda mjölförrådet redan förut kunde anses väl knappt tilltaget men i synnerhet på den grund, att missödet ej behöfde inträffa, om man lydt Mats råd och förstärkt plankan med ännu en sådan, då det fanns tillgång på sådana.

I denna sinnesstämning begick han själf den oförsiktigheten, att han lät de hjälpande förstå, att de borde ersätta förlusten med mjöl ur eget förråd.

Men detta hade till följd, att man bad Mats draga dit pepparn växer, och tacka till, att man icke lät honom själf göra mjölsäcken sällskap.

En mot fyra ansåg Mats det klokast – och på Judits inrådan genom några ord uttalade på svenska – att knyta näfven i byxfickan, som man säger; och efter några lugnande ord kom man åter om sams samt fick ändtligen varorna i land.

Judit följde snart efter honom på Mats starka armar öfver isen, som nu var högt vattenfylld genom den starka nedprässningen.

Efter ett ansträngande arbete fick man slutligen äfven upp båten på stranden, och med detta hade den första besvärliga delen af en ovanlig bröllopsresa nått sitt slut.

* * *

Varorna lades i ett skjul, och man tog in hos en irländare, som erbjöd sig att logera de unga makarna öfver natten – naturligtvis mot en oskälig ersättning, i hvilken dock skulle ingå ett kvällsmål.

Resans besvärligheter hade skaffat god aptit, och man åt ganska grundligt af den annars långt ifrån hvarken smakliga eller snyggt serverade anrättning, som irländarens hustru – en kvinna med elaka ögon – i hast gjorde i ordning.

Sofplats fick man i den gemensamma stugan, och då det icke fanns annat val, fick man taga seden dit man kommit.

Mats beslöt emellertid att vara på sin vakt och att icke sofva med mer än ett öga i sender.

Hur det var kände han sig oförmögen att bekämpa den tunga sömnlusta, som allt mer fick makt med honom. Och då han hörde, att Judit redan sof, samt att tunga snarkningar kommo från den andra ändan af rummet, där irländaren och dennes hustru hade sitt läger, ansåg han den fruktan, som han börjat hysa, rörande värdfolkets pålitlighet såsom resultat af en genom de andra motigheterna uppjagad inbillning, och han försjönk slutligen äfven han i en slummer, som allt för väl behöfdes.

Hur länge han hade sofvit visste han icke. Men han vaknade vid ett lätt anskri och hörde därpå sitt namn ropas.

Det var Judit, som ropade.

Hon hade nu rusat upp och stod vid den bänk, å hvilken Mats lagt sig, och som stod så att han och Judit haft hufvudena mot hvarandra.

– Hvad är det? Hvad står på? svarade Mats, och rusade upp i det kolsvarta mörkret.

– Jag vet icke, svarade Judit på svenska ... Men bäst jag låg, kände jag att det var någon, hvilken famlade öfver mig och drog helt lätt i remmen, vid hvilken jag har min väska ... Men som jag genast vaknade och rusade upp, tyckte jag mig märka att den, som väckt mig, drog sig bort till andra väggen. Detta var dock nästan så ljudlöst, att jag ännu icke är säker på min sak.

I stället för att svara, drog Mats genast eld på en tändsticka. Han höll upp denna öfver sitt hufvud för att bättre kunna kasta en öfverblick på omgifningen. Men hur han än såg sig omkring, kunde han icke finna annat än att allt var lugnt. Irländaren och hans hustru snarkade i kapp, och deras dräng – en grofbyggd, enögd karl med ondskefulla drag – låg utsträckt på bara golfvet invid kaminen och snarkade äfven han.

Mats började tro, att Judit varit utsatt för en elak dröm. Och han trodde detta så mycket vissare, som de andra innevarande ej gjorde det minsta tecken att vakna, fast Mats nu öppnade dörren – hvilken gaf från sig ett högt gnällande ljud – och kastade en blick uti nattens mörker, där snön slog honom i ansiktet, och annars intet ljud hördes än stormens tjut.

Trots detta oväder ifrade Judit för att man skulle lämna denna tvifvelaktiga fridstad.

Men Mats, som kände naturförhållandena i dessa trakter, höll före, att hvad som helst annat nu vore bättre än att i kolsvarta natten utsätta sig för ett dylikt oväder.

Och man lade sig på nytt, beredda att möta våld med våld om så behöfdes, Mats lugnande Judit med, att han varit med om värre saker än så under den tid han redan varit i dessa äfventyraretrakter.

Hur det var tog sömnen åter ut sin rätt vis á vis Mats. Han sof snart till och med tyngre än förut och var ännu helt yrvaken då han ännu en gång rusade upp vid ljudet af ett skott. Åter hörde han ett rop. Men denna gång var det icke Judit, utan en annan kvinnoröst och snart hördes äfven irländaren och drängen falla in med hotelser och svordomar, utan att dock någon gjorde min af att tända ljus.

Men detta gjorde Mats, sedan han med handen känt att Judits plats var tom.

Han repade på nytt eld på en sticka och blef vittne till följande syn.

Mellan bänken och väggen syntes Judit nedkrupen. Hon låg där likblek och med en tydligen nyss affyrad revolver i handen.

Framför bänken låg irländskan, som i ena handen höll en lång knif och i den andra Judits väska, hvars axelrem var afskuren.

Käringen låg på ryggen och jämrade sig. Om hon var skottskadad eller ej var svårt att se; naturligtvis måste man först och främst tänka på den saken.

Irländaren larmade och svor medan han tände ljus, och drängen reglade dörren, sägande, att ingen af de två främlingarne skulle slippa ut med lifvet för än man var på det klara med, hvad som hade händt.

Mats kände att leken kunde bli rätt allvarsam. Men han visade ingen fruktan utan började helt lugnt undersöka den gnällande megären därvid understödd af Judit, som tycktes hafva återvunnit sin fattning äfven hon.

Dess bättre kom man till det resultatet, att skottet icke träffat. Kvinnans jämmerrop voro helt visst endast framkallade af skrämsel eller ock af ilska öfver, att hennes rånförsök icke lyckats. Det enda men hon erhållit af skottet var att hennes röda, stripiga hår blifvit svedt öfver hjässan, således utvisande, att det dock varit mycket nära, att hon kunnat få kulan midt i pannan och att hon för sådan händelse redan kunnat vara död ...

När denna undersökning blifvit gjord, insåg Mats, att det var bäst att taga i tu med röfvarpacket på allvar. Och i det han drog upp sin revolver, för att med denna i handen bättre kunna understryka sina ord sade han:

– Om ni göra minsta försök att ofreda oss, skall jag taga er alla tre till skottaflor och jag lofvar att mina skott hvarken skola bli bommar eller klicka. Det rättaste vore att genast anmäla eder för myndigheterna; men som ni inte lyckats i edra fega och lömska anslag vill jag låta nåd gå före rätt. Men detta endast på ett villkor, och detta är, att drängen hjälper mig med en kälke upp till Nuggett Creek och ni med en annan – han vände sig vid dessa ord direkt till irländaren – lika lång väg ... Ha ni förstått?

– Det är hon, mistress där, som skjutit på Katy, svarade irländaren. Och det är således vi, som skola tillkalla myndigheterna.

– För att självfva få dingla i repet, ja, svarade Mats. Ni ha i samråd gjort rånförsök från sofvande, som ni gifvit rum under sken af gästfrihet. Och ni ha med säkerhet klart för er, hvad lagen bestämmer för dylika fall. Hon är inte sårad. Men bråka ni, så ska ni alla tre få nog af den här.

Han lyfte hotande sitt vapen, hvarvid käringen gaf upp ett nytt nödrop, och drog sig bakom sin man, som i sin tur tog skydd af drängen, hvilken återigen gjorde allt för att på bästa sätt kunna slingra sig undan denna högst kritiska roll af beskyddare.

Mats syntes verkligen behärska situationen. Och han beslöt, att icke gifva efter det minsta när han fortsatte:

– Det börjar nu dagas. Ni ha en half timme på er att göra er redo för färden. Och kommen ihåg, att minsta krångel skall stå er dyrt.

Därpå vände han sig till Judit sägande:

– Var nu bara lugn. Komma vi väl upp till Nuggett Creek ha vi inte långt till Jacksons claim och lugnare förhållanden ... Emellertid ser du nu hur man skall taga irländare ... Håll i alla fall din revolver klar och släpp dem inte ur sikte, ty de äro ännu på långt när icke att lita på.

Irländaren och hans dräng masade sig ut ur stugan. Mats följde efter och Judit ämnade göra sammaledes när Mats sade:

– Jag tror det är bäst att du stannar kvar här inne och håller hexan i schack. Det kan annars lätt hända, att

hon kommer på den idén att skaffa hjälp i fall det finns fler af det här följet i trakten. När vi få allt i ordning på kälkarna har jag en idé, som skall hindra henne från att komma efter oss ens så mycket som öfver tröskeln.

Och han gick nu ned till skjulet, utanför hvilket de båda skälmarna väntade under samtal på en munart, af hvilken Mats icke kunde begripa ett ord, men som antagligen var någon irländsk rotvälska.

Anande någon komplott sade Mats på engelska:

– Försök inte smida ihop något, era skojare. Ty ni komma under alla fall inte undan ett ögonblick utan att jag är med. Och raska på nu. Innan en half timme skola vi vara i väg.

Han fick ett oredigt mummel till svar och såg vid skenet af sin lykta, att irländaren smusslade en knif i bältet under kavajen.

Emellertid låtsade Mats som om han icke märkte detta utan var däremot slug nog att pigga upp dem med att säga:

– Jag är visst inte obillig och vill ej, att ni skola arbeta för intet. Om ni nu göra mig till viljes, kunna ni påräkna hederlig dragarelön, trots att ni redan på det skamligaste bemött edra gäster.

Dessa ord syntes, som naturligt är, hafva bättre verkan än alla hotelser.

Arbetet gick med glans, och inom kort hade Mats sina varor stufvade på de båda kälkarna, hvarpå man när som helst var klar till affärd.

Mats förbjöd emellertid de båda männen att åter inträda i stugan och rådslå med käringen innan det bar af.

Själf gick han emellertid in, och under tiden han var inne och band hexan med ett bastant rep vid kaminen samt sedan låste igen rucklet på utsidan, höll Judit med vapen i hand vakt öfver karlarne, hvilka, som sagdt, efter löftet om ersättning, blifvit ganska fogliga.

Innan den smula vintersol, som ännu bjöds i dessa ogästvänliga trakter, gått upp, var man på väg.

På ena sidan om kälkarna med dess dragare gick Mats. Judit gick på den andra sidan. Och båda hade sina vapen klara för händelse af behof.

Det hela hade mer tycke af en fångkonvoj än af en bröllopsfärd.

Men så gick färden också genom guldminornas land.

SEXTIOANDRA KAPITLET.
Första drabbningen.

Resan gick lättare än man trodde. Snöfallet hade belagt den obändiga marken utefter Eldorado Creek med en yta, öfver hvilken kälkarna gledo ganska lätt. Och där bärgen stupade rätt och brant ned mot floden och voro för höga att öfverstiga, kunde man utan allt för stor risk taga sig fram på isen så länge man ej höll sig för långt ut.

Ett par gånger under dagens lopp rastade man för att af den medförda provianten skaffa sig någon föda. Till och med kaffepannan kom på öfver en muntert sprakande eld, och när Mats bjöd på whisky, tycktes irländarnes hjärtan alldeles tina upp.

De blefvo nu mera lösmynta och berättade, att hela anslaget gått ut från käringen, som tog för gifvet, att Mats hustru hade reskassan i sin väska, hvilket emellertid alls icke var händelsen.

Judit var mera praktisk än så.

Vid sin utvandring hade hon försett sig med en kostym, som alldeles ovanligt påminte om den, i hvilken vi tidigare sett donna Mercedes.

Sålunda hade hon en kort kappa, åtsittande och ej olik en snäf kavaj, tillknäppt ända under hakan. Öfver de tjocka benkläderna hade hon en kort kjol, och upp till skoningen af denna nådde ett par bastanta stöflar. Hufvudet var täckt af en varm filthatt, liknande männens hattar, men kunde, när kölden bet till för hårdt, äfven ersättas med en skinnmössa, hvars bräm voro vida nog, att räcka ända ned till halsen.

I vänstra stöfvelskaftet hade Judit sin kassa. I det högra hade hon däremot sina vapen för att ha dessa lätt till hands. Och att detta sistnämnda kunde behöfvas fick hon erfara tydligt nog under vistelsen i irländarens koja, där hexan helt visst skulle lönmördat den sofvande, unga makan om ej dennas revolver varit så nära till hands som den varit.

Mats hade också beundrat hennes raskhet och han hade sagt henne, att han med henne icke blott fått en innerligt efterlängtad och dyrkad hustru utan äfven en pålitlig kamrat, med hvars bistånd han ansåg sig böra kunna hoppas på ljus och löftesrik framtid, sådan han nu hvarje dag och natt drömde sig en sådan.

Och Judit!

Hon hade beundransvärdt fortsatt sig in i det äfventyrarelif, af hvars faror och mödor hon redan fått lifsfarliga prof. Och för sin älskade Mats' skull ville hon utsätta sig för än större faror, om så behöfdes; ty nu kände hon, att hon ej längre stod ensam, och att mödorna kunde vara riktiga njutningar, när de delades af två, som innerligt älskade hvarandra.

Hon var äfven tacksam för den lycka, som så hastigt kommit på hennes lott, efter den ensamma, dystra tid, som hon måst tillbringa hos farfadern efter Mats afresa. Och hon var äfven tacksam mot honom, hvilken dock – kanske i bästa välmening – hade kunnat bereda henne ett namnlöst elände såsom maka till den skurkaktige Isaak Silberstein.

Allt ifrån det hon lämnade Lübeck hade det gått väl för henne. Och hon sade ofta till Mats, att hon ännu knappt kunde fatta sin lycka, den nämligen, att redan vara hans maka.

Mats var nog klarsynt att inse, att denna lycka vore ganska tvifvelaktig i värde. Ty ännu hade han ingenting och ännu visste han ej ens hur man skulle mottaga dem, när de anlände till Jacksons claim.

Dessa tankar gåfvo honom osökt anledning att erinra sig vissa episoder, i hvilka donna Mercedes spelat en viktig roll. Och han ångrade, att han icke redan berättat något om denna kvinna för Judit så att hon ej vid framkomsten skulle stå alldeles oförberedd beträffande spanjorskans verkliga karaktär af hvilken mycket ondt helt visst ännu kunde vara att vänta.

Hur det kom sig kunde han vis à vis detta ännu ej finna det lösande ordet, som skulle gifva uppslag till denna historia. Och på så vis blef donna Mercedes aldrig nämnd annat än som Jacksons hustru och i största allmänhet.

Det var dumt af Mats, att han ej i detta som i många, att inte säga alla fall, tog steget fullt ut.

Han skulle få ångra denna sin slutenhet, och en hel del förvecklingar skulle uppstå, hvilka annars lätt kunnat undvikas.

* * *

Vid framkomsten till Nugget creek skildes man från irländaren och dennes dräng, hvilkas sympatier man slutligen vunnit till den grad, att man till och med skulle kunnat betrakta dem som verkliga vänner.

Enligt löfte fingo de sin hederliga betalning för den goda hjälp de verkligen lämnat med forslandet af kälkarna; och med begäran om att händelsen i rucklet skulle bli glömd – hvilket både Mats och Judit lofvade – lämnade männen de nygifta för att anträda återfärden.

Man hade nu icke så värst långt kvar till claimen 37. Och under det man här sträfvade framåt utefter den branta stranden kom Mats att berätta en hel del om den underliga tyska doktorn, som haft Jackson under behandling, samt nu det uppträde, hvilket haft till följd att Blücher så brådstörtadt lämnat platsen dit han med säkerhet skulle akta sig för att återkomma.

Judit lyssnade visserligen utan vidare intresse till denna historia. Hon har redan sett tillräckligt af all den humbug och allt det 'skoj', som så rikt frodades inom alla amerikanska förhållanden och naturligtvis skulle finnas i ännu högre grad på en plats som Klondyke, där äfventyrare från alla jordens trakter stämt möte ...

Men hur det var kunde hon dock icke värja sig från en känsla af oro, när hon hörde denne främling nämnas, och hon var, utan att veta hvarför, glad öfver, att inte behöfva sammanträffa

– Hvem är ni? Hvad vill ni här?

träffa med honom på det ställe, där hon nu – åtminstone en tid – hade att uppehålla sig med sin make.

Denne tanke blef slutligen så dominerande, att hon ej kunde underlåta att delgifva Mats densamma, hvarvid denne skrattande svarade:

– Tror du då, att han äfven skulle våga slå armen om *ditt* lif?

– Nej, visst icke. Ty med säkerhet skulle jag hämnas den skymfen långt kraftigare än Mrs Jackson gjorde det, svarade Judit ... Det bästa är emellertid, att man alldeles slipper dylika uppträden, ty hur det är störes alltid lugnet af dem för en lång tid. Man vet för öfrigt icke, hvad en dylik gynnare kan taga sig till, om man ej i tid motar bort honom, och detta hade *jag* gjort, om jag varit i Mr Jacksons kläder.

Sedan talade man icke vidare om den saken utan den besvärliga vägen fortsattes under uppgörelse för den närmaste framtiden, hvarvid Judit ifrigt arbetade för att Mats så fort det läte sig göra skulle skaffa sig en egen claim så att man blef oberoende af andra än sådana, hvilka man kanske måste taga i sin tjänst för själfva guldgräfningens skull.

Detta hade Mats naturligtvis icke något emot. Men – som han förut framhållit – man gjorde klokast i att icke kasta sig i dylika äfventyrligheter för än följande vår, ty utom svårigheten att under vintern se ut en god claim, var det under denna tid på grund af kölden och bristen på rinnande vatten så godt som omöjligt, att frambringa något nämnvärdt af den eftersträfvade, äkta metallen, åtminstone med de resurser, som här ännu stodo till buds. Och Judit började snart förstå, att Mats hade mycket rätt i den saken, om hon annars endast med stor tvekan bekvämade sig att dela tak med andra.

Kanske fanns det äfven i denna tvekan något annat, som gjorde, att hon började känna sig allt mer orolig ju närmare man kom Jacksons claim, något, som stundom låter sig förnimmas såsom en varning, hvilken det ofta vore nog så klokt att icke bara lyssna till, utan äfven lyda.

* * *

Det var tämligen sent på dagen, som man närmade sig Jacksons claim så mycket, att man kunde varseblifva röken, hvilken steg upp ur den omgärdade hyddans skorsten.

Man rastade ungefär på hörnet af den kulle, under hvilken den underjordiska gången ledde. – Som Mats icke hade reda på. – Och här blef det fråga om huruvida Mats skulle först uppträda ensam och meddela Mr Jackson den nyheten, att han på denna resa icke blott mutat in den nya claimslotten och provianterat utan äfven – hvilket nog skulle väcka stor förvåning – skaffat sig hustru.

Judit ansåg, att Mats borde ensam göra Jacksons delaktiga af denna händelse; och vid närmare eftersinnande kom han till insikt om, att det vore bäst att följa hennes råd, på det att öfverraskningen ej skulle bli för stor samt möjligen leda till helt annat emottagande än man hade vågat hoppas på ända till nu, då man stod invid själfva målet.

För att förstå denna sista tvekan, måste man sätta sig in i det förhållandet, att på en sådan plats som en afsides liggande claim i Klondyke betyder en mun mer eller mindre mycket under vintertiden, då förbindelserna med provianteringsorten äro högst svåra och därtill såsom händelserna hotade att bli det, alla lifsförnödenheter denna vinter nära nog blefvo omöjliga att skaffa ens för fabelaktiga pris.

Mr. Jackson var dessutom genom den iråkade olyckan under striden med björnen allt annat än mottaglig för att se nya ansikten kring sig; och de ekonomiska svårigheter, hvari han råkat gjorde äfven sitt till att göra hans förr glada humör särdeles knarrigt.

Mats hade icke tagit dessa båda omständigheter i nog allvarligt öfvervägande när han gick in på att föra Judit med sig till claimen 37 innan han förut behandlat denna fråga med claimens egare.

Och han fick erfara detta.

Utan att bli observerad förde Mats emellertid Judit till den uthuslänga, där han och Borgman hade sitt logi och där han hoppades på att äfven kunna inrätta ett rum åt sig och Judit för vintern.

Lämnande henne där gick han så in till Mr Jackson, som han fann ensam, sittande vid bordet sysselsatt med att ordna något på de remmar, hvilka hade till uppgift, att hålla fast träbenet vid lårstumpen, således en sysselsättning, som just icke var egnad, att stämma hans lynne gladt.

– God afton, helsade Mats, när han kom innanför dörren. Hur är det med dig, käre vän?

– Illa, svarade Jackson buttert ... Du dröjde längre än jag trodde, och nu ha vi vintern öfver oss. Jag trodde knappt, att jag mer skulle få se dig.

Detta var just ingen angenäm inledning och det låg på samma gång i denna en underförstådd anklagelse, som Mats visste, att han på intet sätt gjort sig förtjänt af.

Man må därför icke förtycka honom att han svarade i föga vänligare ton än den, som Jackson »helsat» honom med:

– Ännu har man icke beskyllt mig för att söka undkomma med andras medel. Detta är, vid Gud, första gången. Och jag har verkligen rätt att fordra en förklaring.

Jackson mumlade några ord, som Mats icke kunde uppfatta samt fortsatte allt jämt att syssla med träbenets remtyg utan att ens bevärdiga Mats med en blick.

Ytterligare uppretad af detta utbrast Mats:

– Jag tycker, att min fråga kan vara nog allvarsam att kunna bevärdigas med ett svar.

– Hvad menar du? Har du ändtligen kommit hem för att bråka? svarade nu Jackson och gaf Mats en blick, som lika mycket kunde uttrycka förargelse som förvåning.

– Skola vi tala om bråk, blir det väl på ditt konto, som detta bör ställas, sade nu Mats mer och mer uppbrakt och alldeles glömmande den försiktighet, som han nu borde iakttaga när han icke kom ensam utan till och med hade hustru med sig.

– Är allt klart, som du skulle uträtta? kom det till svar.

– Jag menar, att den saken få vi talas vid om, när jag fått förklaring på din mening med att jag ej skulle komma igen.

Jackson brusade upp och svarade hetsigt:

– Hvem är det, som är herre här, du eller jag?

– Den frågan är lika dum som dina beskyllningar obefogade, gaf Mats till svar lika häftigt ... Låtom oss nu komma till något resultat.

– Det är just precis, hvad jag menar, det, fortsatte Jackson ... Har du mutat in claimen?

– Ja, svarade Mats kort.

– Jag ångrar mig verkligen att detta blef af.

– Jaså. Nå i så fall är det inte värre, än att den saken kan ändras.

– Hur så? Kanske *du* tänker öfvertaga den?

Det låg en ganska stor portion ironi i denna löst framkastade fråga, och det var säkert denna omständighet, som eggade Mats att svara, utan tanke på följderna:

– Jag vet verkligen ingenting, som skulle hindra mig.

Nu måste Jackson höra upp med båda öronen, och han lade ifrån sig remmarna när han fortsatte:

– För att köpa måste man ha något att köpa för.

Och hvem säger att jag *icke* har detta?

– Har du kanske blifvit förmögen på resan? kom det nu till svar med samma hånande tonfall som nyss.

– *Förmögen* har jag icke sagt, svarade Mats trotsigt .... Men nog ser jag mig god att muta in en claim.

Det inträdde en stunds tystnad innan Jackson utbrast i det han spände ögonen i Mats:

– Tror du, att jag skämtar, vill jag bara upplysa dig om, att du storligen bedrager dig.

– Brukar jag skämta med allvarliga ting?

– Hör inte hit.

– Jo, just *hit!* utropade Mats i det hans kinder började glöda. Du angriper mig med insinnuationer, och jag

har rätt att fråga, *hvarför* du gör detta. Innan jag därför lämnar detta rum, vill jag att allt skall vara på det klara oss emellan ... Se'n må du sköta din claim bäst du gitter.

Detta ord uttalades med en bestämdhet, som syntes inverka på Jacksons retliga lynne och han svarade lugnare:

– Den här affärn kommer inte att bära sig. Jag har kalkylerat fram och åter, och inser, att jag räknat fel ... Ofärdig som jag är, kan jag icke med allvar deltaga i arbetet och att låta detta ligga uteslutande i andra händer kan vara riskabelt nog. Det klokaste jag därför kan göra, är att så fort som möjligt begifva mig härifrån och om jag bara kan få sälja dessa lotter till något så när antagligt pris, bör jag få medel, att taga mig fram till bättre trakter än här i vildmarken. Se där allt som jag behöfver svara såsom förklaring.

– Nå väl! Om nu *jag* skulle bli köpare, svarade Mats; hvad begär du?

Åter kom en hånande blick jämte frågan:

– Hvar har du fått så mycket pängar? Har du kanske vunnit på spel? Eller kanske du har ett rikt parti i sikte?

– Jag *borde* svara som du förtjänar det; sade nu Mats behärskande sin vrede ... Men du är sjuk och behöfver allt öfverseende, hvaraf jag under nuvarande förhållanden kan vara mäktig ... Nå väl!... Jag *har* gjort ett godt parti om också inte rikt!

– Har? Du är väl åtminstone icke redan *gift?* utbrast Jackson häpen.

– Jo, jag är redan gift.

– Nog med skämt! skrek Jackson uppfarande från stolen, fast han endast hade ett ben att stå på ... Dessa dina ord tarfva *bevis!*

– Du skall få sådana, svarade Mats ej utan skadeglädje ... Om fem minuter skall *min hustru* vara här.

SEXTIOFJÄRDE KAPITLET.
Rivalerna.

Mats gick ut att hämta Judit.

Han befann sig i ett tillstånd af synnerlig öfverretning och efter hvad som inträffat tänkte han minst på att göra en dygd af försiktigheten.

I själfva gången till den inklämda kojan mötte han Mercedes, som hejdade honom med ett pasioneradt:

– Välkommen Mats. O, om ni visste, hvad jag längtat efter er.

– Mrs Jackson! svarade nu Mats, utan att mottaga den hand, som hon sträckte mot honom ... Låt det nu vara slut med alla dessa brottsliga scener ... vakna en gång till insikt om er plikt, och tacka Gud, att han inte redan straffat er efter förtjänst!

Med dessa ord skyndade han förbi henne.

Alldeles likblek af vrede drog hon sig åt sidan och grep tag i väggen för att icke falla, vanmäktig som hon nu kände sig af raseri öfver de ord, som Mats slungat henne rakt i ansiktet.

Och medan hon nu stod där, blef det henne fullt klart, att alla hennes intriger för att vinna Mats' kärlek, voro genomskådade, och att de blifvit till raka motsatsen mot hvad hon ämnat.

Och det stod allt klarare för henne, att ingen makt på jorden nu skulle kunna närma denne man till henne, men väl, att *döden* kunde göra honom oåtkomlig för någon *annan*; d. v. s. hennes lidelse hade förbytts i en svartsjuk ängslan, att på alla sätt motarbeta, att någon annan skulle vinna den kärlek, för hvars egande hon redan gjort sig – ehuru fåfängt – till den straffvärda synderskan, som han allt för tydligt sagt henne vara.

– Han måste *dö!* mumlade hon ... Och jag själf måste dö ... Och hvem skulle väl kunna hindra, att vi åtminstone få *dö tillsammans?*

Liksom hade denna förfärliga tanke gjort henne starkare, reste hon sig med ny spänstighet, beredd att icke lämna något tillfälle obegagnadt, som kunde realisera hennes längtan efter en gripande katastrof.

* * *

Under detta hade Mats skyndat till uthuslängan för att hemta Judit.

Han fann henne där, sittande försjunken i djupa tankar så att hon icke ens märkte, när Mats kom in.

Men när han lade handen på hennes axel, spratt hon upp ur sina drömmar och fäste sina stora, vackra ögon på honom sägande:

– Hvad du dröjde ... jag vet inte hvarför, men jag har hela tiden känt mig så öfvergifvet ensam ... Hvad sade Mr Jackson? Han blef väl alldeles vådligt förvånad?

– Sannerligen jag vet, hvad som går åt honom, svarade Mats. Han var i ett högst besynnerligt humör, redan när jag visade mig. Och när jag talade om, att jag gift mig under resan, ville han rent ut låta påskina, att jag ljög.

– Nå, men den saken kan ju ha sin förklaring, svarade Judit fullt logiskt ... sade han annars ingenting om att du förde en ny person till huset?

– Nej, inte ett ord ... d. v. s. den saken talade vi inte om.

– Mats! Du låter så orolig! utbrast nu Judit. Bestämdt har det förefallit något, som du döljer för mig ... Hvad sade Mrs Jackson? Hvad tyckte hon om ditt giftermål?

Frågan kom verkligen olämpligt efter den korta men afgörande drabbning, som Mats nyss haft med Mercedes. Han hade

– Två tusen dollars; sade Jackson. *(Platsen efter fotografi)*

ännu icke egnat en tanke åt denna affär. Och som han ej förut invigt Judit i denna obehagliga historia – den nämligen nu hvad Mercedes och han haft gemensamt – kunde han icke heller nu göra klart för henne allt detta, synnerligast som helt andra tankar, nämligen på det eventuella öfvertagandet af Jacksons claim – arbetade i hans hufvud och trängde historien med Mercedes i bakgrunden.

Men Judit ville ha svar på sin fråga, och när Mats dröjde upprepade hon densamma sägande:

– Träffade du inte Mrs Jackson.

– Helt flyktigt när jag skulle gå ut.

– Hon vet således ännu ingenting.

– Inte något, såvida ej Jackson hunnit meddela henne denna nyhet.

– Vet du hvad? Vi kunna gerna dröja en stund, så att han verkligen hinner göra detta. Ty det är alltid bättre, att hon får veta om ditt giftermål af honom, än att detta kommer öfver henne som ett åskslag.

– *Åskslag?* Hvad menar du? utbrast Mats med en ifver, hvilken kunde låta misstänkt äfven för någon annan än nu Judit, som verkligen kände sig underlig till mods allt sedan denna Mrs Jackson kommit på tal.

Och dessa hennes känslor voro icke svåra att genomskåda när hon svarade:

– Hvarför hänger du upp dig på detta lilla ord? Man brukar ju ofta säga så om saker, som komma för en helt oförmodadt.

– Kom nu så gå vi in, svarade Mats utan att vilja inlåta sig på en lång förklaring ... Jackson väntar oss.

Han öppnade dörren och gick ut på planen. Judit följde efter, och arm i arm begaf man sig fram mot claimens 'corps de logis' – om man nu kan kalla denna högst primitiva korsvirke stuga vid ett sådant namn.

Man hade kommit genom den mellan kullarne belägna järnvägen och befann sig just på den lilla planen framför stugan, då Mats gick några steg åt sidan, för att genom det å gafveln varande fönstret kasta en blick in i rummet.

Han ville nämligen se, om inte äfven Mercedes nu var inne, inte med en tanke på fruktan för denna möjlighet, ty han visste ju med sig själf, att han ej hade gjort något, som han vis à vis henne behöfde frukta för – utan det var snarare en önskan att verkligen få se henne där, hvilken gjorde honom nyfiken, en inre tillfredsställelse, som kom öfver honom vid tanken på att nu, hvilken stund som helst få visa henne Judit, hvars likhet med Mercedes – dess bättre endast den yttre – var så märkvärdigt påfallande, ej minst nu då de båda buro en dräkt, hvilken var så lika som den ena uniformen kan vara lik den andra vis à vis militärer af samma vapen.

Plötsligt hörde han dörren öppnas och vid det han vände blicken åt detta håll, fick han se en syn, som aldrig skulle gå ur hans minne.

Han såg Mercedes komma ut, och han såg henne liksom förstenad – stå där ett ögonblick, stirrande på Judit, hvilken å sin sida syntes bli icke mindre öfverraskad.

Och han kunde tydligen se, huru Mercedes blickar – från att först hafva betraktat Judit med kall, forskande nyfikenhet – fingo en eld, hvilken med hvarje sekund blef allt mer hotande.

Judit å sin sida, syntes ännu betrakta den främmande med henne dock så utomordentligt lika kvinnan med nyfikenhetens intresse. Man skulle kanske till och med kunna säga häpnad. Några tecken till vrede kunde däremot icke mer spåras i hennes blick.

Plötsligt hördes Mercedes utbrista i det hon tog ett steg närmare Judit och knöt sina händer:

– Hvem är ni?... Hvad vill ni här? (Se illust. sid 696).

Mats hörde icke, att Judit gaf något svar på dessa i ondskefull, hotande ton framkastade frågor. För öfrigt rusade han i samma ögonblick fram för att afstyra en vidare utveckling af den kinkiga situationen och innan Mercedes hann att ytterligare förgå sig mot den främmande kvinnan hade han kastat ur sig orden:

– Tillåt mig presentera; Mrs Olsson, *Min hustru!...* Och Mrs Jackson, min principals hustru!

Hade blixten slagit ned vid Mercedes fötter skulle hon ej kunnat se mer bortkommen ut än hon gjorde det vid dessa Mats ord, som han uttalade med en visserligen något uppjagad hastighet, men i alla fall med bestämdhet och lugn.

Det blef också nära nog ett par minuters tystnad innan någon yttrade ett ord. Och det var icke Mercedes, som bröt denna tystnad när hon plötsligt vände både Mats och hans unga hustru ryggen, samt aflägsnade sig utåt gårdsplanen där hon snart försvann i den smala gången, hvilken vi förut haft tillfälle omnämna.

– Hvad kom det åt henne? var Judits första fråga framkastad med en röst, som med all makt tycktes behärska de tårar, hvilka glittrade till i hennes vackra ögon ... Så underlig hon var ... Och – så lik hon var *mig* ...

Du skall icke bry dig om att fundera hvarken på det ena eller det andra, beträffande denna kvinna, svarade Mats ... Det är en elak, ja, ondskefull natur, och hon är nu naturligtvis afundsjuk på dig ...

– På *mig!* utropade Judit ... Hvarför?... Hon känner mig ju inte ... och hon har ju icke ens sett mig förr, innan hon nu kom i min väg ... Nej något *annat* måste det vara ...

I detta betonade *annat* låg något, som gjorde Mats allvarsamt rädd för följderna af att hafva fört dessa kvinnor tillsammans.

Han hade visserligen redan förut motsett, att detta sammanförande af Judit och Mercedes ej skulle båda till något godt. Mercedes natur hade han haft rika tillfällen att studera. Och han visste, att hon ej skulle sky några medel för att göra sig kvitt en person, som vore henne misshaglig. Händelserna med hennes egen make hade visat detta.

Och nu fick han sin fruktan bestyrkt redan efter deras eller rättare vid deras första möte.

Också var han helt främmande beträffande hur han nu så här midt i vildmarken skulle ställa sig, när han svarade Judit.

– Det är just emedan hon icke känner dig, min älskade, som hon uppträder på detta sätt. Hon har spanskt blod i ådrorna och ...

– Såå, afbröt Judit med en misstänksam sidoblick på Mats ... Du tycks ha mycket väl reda på denna kvinna.

Mats märkte af Judits tonfall, att han gjorde klokt i att icke redan nu ingå i några detaljer om hvad han verkligen visste om Jacksons hustru. Och han svarade därför med afsikt helt kort, utan att låtsas hafva hört sin hustrus anspelning:

– Jag känner henne genom Mr Jackson. Han är kär i henne till vanvett, och har skämt bort henne till plåga både för sig själf och andra ... Men hvad angår väl detta egentligen oss? Vi ha intet att skaffa med denna kvinna. Endast ett vill jag bedja dig om, vis á vis denna sak. Låt henne aldrig komma dig för nära, och akta dig för hennes vänskap.

Af Judits svar märkte Mats att han redan gått för långt. Hon sade nemligen i det hon trotsigt höjde sin lilla näsa:

– Hon skulle bara försöka! Tror hon sig kunna behärska män med det där sättet, skall jag visa henne, att med *mig* går det icke alls.

– Och det behöfs ju icke heller, svarade Mats undvikande. Om det nu bara går som jag vill och hoppas, tänker jag att vi snart skola bli henne alldeles kvitt ...

– Ju förr dess hellre, och så mycket bättre. Under alla omständigheter skall jag veta, att hålla henne från icke blott mig utan äfven *dig*, svarade Judit i det att äfven hennes ögon flammade liksom nyss Mercedes ögon flammat, hvilket visst icke undgick Mats och icke heller bidrog till att lugna honom beträffande den närmaste framtiden.

* * *

En timme senare hade äfven Mr Jackson blifvit presenterad för Judit.

Man kunde icke säga att hon mottogs vänligt, nej icke ens välvilligt af den ofärdige mannen och claimens herre. Men Judit var i alla fall redan i så pass uppretad sinnesstämning, att hon icke fäste sig vid Jacksons kärfhet och knappa välkomsthälsning, lika litet som hon lade märke till den otvetydiga förvåning som återspeglade sig i hans drag, när hon först trädde in och han utbrast i tanke att det var Mercedes:

– Har du sett till Mats? Han skulle ju komma in med sin *hustru.*

Och i samma stund fick han till svar af Mats själf, som steg fram med Judits hand i sin:

– Och här är hon. Har den äran att presentera. Mr Jackson och min hustru!

Kanske var det häpenheten, som gjorde Jackson så ordkarg.

Under hvilket fall som helst hade de båda nygifta icke anledning att prisa denna första dag på claimen nr 37.

Och när de snart drogo sig tillbaka till det åt dem i uthuset upplåtna rummet, grät Judit sina första tårar som hustru.

SEXTIOFJÄRDE KAPITLET.
Ett prejeri.

Sedan Judit somnat, alltjämt med ögonen badande i tårar, smög Mats sig ut och hade en längre konferens med sin vän Borgman, för hvilken Judit denna kväll icke ville bli presenterad, af fruktan att äfven från detta håll mötas med en ovilja, hvars orsak hon ej kunde förklara, och som Mats på grund af hvad han förtegat – allt rörande Mercedes – ännu icke nöjaktigt kunde förklara.

För hvad som i detta fall rörde Jackson, trodde hon sig komma sanningen närmast, men han sade henne, att dennes karga lynne uteslutande berodde på de förluster, som han gjort i San Francisko och den missräkning, hvilken sedan följt, då han trodde sig kunna i hast fylla dessa förluster genom resan till Klondyke, där han visst icke ännu hade att räkna på annat än slumpen – han liksom flertalet andra guldsökare – men där han så godt som i början råkat ut för olyckan att bli krympling.

Och denna förklaring kunde väl antagas, ty den var ju baserad på skäl, som läto förklara sig.

Men det återstod alltid den frågan hvarför Jacksons hustru visat sig så besynnerlig. Och bara Judit försökte finna skäl för detta, kom hon till resultat inför hvilka hennes hjärta krympte samman, och som redan kom henne att ångra det steg hon tagit då hon bjöd Mats’ sin hand.

Man stod sålunda redan inför följderna af ett ödesdigert missförstånd, och Mats kunde icke nog beklaga, att han ej i god tid låtit Judit få del af *allt*, som han visste om Mercedes och om *allt*, som förefallit mellan honom och denna hänsynslösa och brottsliga kvinna, som af sina passioner lät sig drifvas till snart sagt hvilka hemska handlingar som helst.

Emellertid uppsökte han nu sin vän Borgman.

Han hade icke sammanträffat med denne sorglöse vagabondnatur sedan affärden till Dawson, och denne visste ännu icke det minsta om Mats' giftermål. – Under kvällsvarden, som han åt med Jackson och Mercedes, hade icke ett ord yttrats om denna sak, nej, icke ens om att Mats var hemkommen. Och tystnaden förvånade honom icke, ty redan flera dagar hade Borgman icke hört hvarken Jackson eller Mercedes säga ett ord.

– Hvad nu! utropade han därför, när Mats kom in. Har du kommit hem?

– Som du ser. Men tala icke så högt.

– Hur så? Här är vi ju ensamma skulle jag tro. Hela rucklet hyser inte så mycket som en katt mer än dig och mig.

– Jo, en till, svarade Mats inledande, hvad han ville säga.

Och denne skulle vara?

– *Min hustru.*

Borgman sprang upp från stolen, och betraktade Mats som om han ej trott sig höra rätt, men ändå vore mer än osäker på sin sak.

– Din *hustru?* upprepade han ... Hur står det till? Festandet i Dawson måtte icke ha bekommit dig väl.

– Den saken kan du verkligen ha rätt i, svarade Mats. I alla fall skulle jag önska, att kunnat komma igen med gladare humör än nu är fallet. Men att så icke är händelsen och sannerligen icke min hustrus fel utan mitt eget.

– Men, käre vän, jag förstår dig verkligen icke. Du talar om din hustru ... Har du verkligen någon?

Mats höll upp sin hand och visade den blänkande symbolen på ringfingret samt sade:

– Den här har du inte sett mig bära förut.

– Nej, det är sant. Du har alltså förlofvat dig.

– Och gift mig på samma gång.

– Och du har din hustru med dig?

– Alldeles. Hon sofver där inne i skrubben du vet. Jackson har generöst upplåtit den till bostad åt oss.

Borgman kliade sitt hufvud och syntes fundera innan han fortsatte:

– Jag måste naturligtvis tro dig fast, jag sanningen att säga äfven ville ha synliga bevis; d. v. s. se henne personligen ... I alla fall gratulerar jag, på samma gång som jag tycker att steget var vågadt. Vintern har så godt som redan börjat. Och med guldgräfvandet eller rättare vaskandet blir det nu klent beställdt en längre

tid.

– Jag förstår hvart du vill komma. Men oroa dig icke för den saken. Nog skola vi slå oss fram öfver vintern.

– Hon förde således pängar med sig i boet? svarade Borgman utan att tänka på, att frågan kunde anses vara en hel del närgången.

– Alltid har hon något. Och det är just med anledning af den stundande vinterkampanjen, som jag skulle vilja tala vid dig några ord, fortsatte Mats lugnt ... Du har kanske märkt att Jackson varit så besynnerlig en tid.

– Ja något. Tusan vet, hvad det föresten kommit åt både honom och hans hustru ... Ha de reda på ditt giftermål.

– Naturligtvis ... För ett par timmar sedan.

– Och inte ett ord hörde jag om den saken, när jag var inne nyss och åt, sedan jag kom från bäcken.

– Nej, nej. Man gjorde heller inte så mycket väsen om den händelsen, när jag presenterade min hustru ... Och saken kan ju på det hela taget inte intressera dem.

– Beror allt på, svarade Borgman i det han gaf Mats ett menande ögonkast ... Jag skulle snarare hålla före, att det finns en viss person här vid claimen, som icke alls tycker om, att du fjäskat i väg och gift dig på äkta amerikanskt maner.

– Och denna person skulle vara? utbrast Mats anande, hvad han skulle få till svar, på samma gång han fruktade, att Borgman kanske visste mer rörande denna ömtåliga fråga, än han ville ut med.

Också kände han hur det klack till i hans hjärta, när Borgman gaf till svar:

– Mrs Jackson.

Detta svar var i all korthet rakt på sak – och visade att Mats' fruktan ej var obefogad. Han fortsatte också med en viss ängslan:

– Tala icke så högt. Du vet att väggarna här äro usla. Månen har gått upp och jag föreslår att vi gå ut för att närmare inlåta oss på det här ämnet.

– Förstår ... Kom då.

Man lämnade det delvis till bostad inredda uthuset, och styrde vägen ned mot den frusna bäcken, hvars ännu ganska tunna isskorpa blänkte som silfver i det klara månskenet.

Efter stranden af denna kom man till den inmutade claimen, som sträckte sig uppåt en dal, hvilken inneslöt själfva arbetsfältet och äfven den nya mark, som Mats just varit nere i Dawson för att skaffa Jackson rättigheter till att bearbeta.

Här slogo sig de båda vännerna ned på en af de trumdelar, hvilka sammansatta bildade rännor för det vatten man behöfde vid vaskningen, och som erhölls af bäcken, som bildade dalens botten.

– Nå låt nu höra, började Mats, hvad du menar med att det skulle finnas en viss person här, nämligen Mrs Jackson, hvilken icke skulle tycka om, att jag fört hit min hustru.

– Hm!... Saken är ganska kinkig, skall jag säga dig, gaf Borgman till svar. Men jag vill bara säga dig, att du

gör klokt i att akta dig för den kvinnan.

– Hvilken kvinna? utropade Mats, ehuru han väl begrep hvart Borgman syftade.

– Mrs Jackson förstås.

– Men jag vet mig icke på minsta sätt hafva gifvit anledning till, att hon skulle vara avogt sinnad mot mig.

– Nå, för den delen vet icke heller jag något. I alla fall har hon hvarje dag sedan du for, varit här ute till mig, och under en eller annan förevändning vändt talet på dig. Skall jag säga hvad jag tror, så är människan spritt galen i dig, alldeles pin kär i dig. Och ser du detta ...

– Borgman! utbrast Mats afbrytande ... Dess värre har jag själf anledning, att frukta just denna sak, som du nu uttalat ... Ja, ännu mer ... Ty beklagligtvis har hon visat mig detta på ett sätt som icke kan missförstås.

– Ser du. Hvad hvad det jag trodde?

– Men, fortsatte Mats ... som hederlig karl kan jag svära på, att jag icke gifvit henne minsta anledning till en dylik syndig böjelse, och jag tror, att hon nu i tillräcklig grad skall vara botad från denna, då hon finner mig vara en annan kvinnas make.

– Tror du det?

– Jag vill gerna vara förvissad därom.

– Och jag å min sida tror, att denna omständighet snarare skall utveckla än försvaga dessa hennes griller. Ja, hvem vet om hon inte kan gå så långt, att hon rent af blir farlig.

– För hvem då? För mig?

– Både för dig och två till.

– Du menar min hustru?

– Dels henne, dels äfven Jackson.

– Men hvad vill du då, att jag skall göra?

– Under nuvarande omständigheter är det svårt att ge något råd svarade Borgman ... Men jag undrar om det icke vore bäst, att du och din hustru lämnade orten med det snaraste ... Hon har ju pängar?

– Borgman! Jag har redan tänkt på den saken. Men då jag af Jacksons egen mun hört, att han har i sinnet att sälja den här lotten, så ... Kort och godt! Det blir han, som skall härifrån med sin hustru och icke jag med Judit.

– Det var tusan! utropade Borgman ... Kanske du själf spekulerar?...

– Inte utan. Men naturligtvis beror det på, hvad han kan begära för pris ... Hvad tycker du, att lotten kan vara värd?

– Det är nog svårt att säga det så här på rak arm. Vi ha ju knappt sett hur mycket claimen ger ... Men den förre innehafvaren blef ju rik.

– Hvilket alltid kan ge anledning misstänka, att bästa musten är utsugen ... Allt nog! Åtta hundra dollars har jag tänkt mig i afträde för den här lotten. Och stycket ofvanför, som jag just mutat in åt Jackson, men som

ännu inte är det minsta arbetadt, tycker jag kan gå för hundra dollars.

– Och du har summan?

– Han får den kontant.

– Var inte dum. Gör svårigheter ... Annars ...

– Tyst! afbröt Mats. Hörde du inte något?

– Nej, hvad då?

– Det lät som någon skulle komma där på andra sidan bäcken.

Och när man så vände hufvudet åt detta håll, blef man varse en figur, som långsamt kom fram ur skuggan, från en hög vall samt slutligen midt in i månskenet, som belyste honom skarpt som på klaraste dag.

Mannen var Mr Jackson. Och hade det annars funnits något tvifvel om den saken, skulle man känt igen honom på träbenet, hvilket äfven detta skarpt aftecknade sig mot den fläckvis ännu kvarliggande snön efter vinterns kort förut rasade första yrväder.

– Hvad ser jag, hörde man nu Jacksons röst. Har ni nu blifvit så flitiga, att ni arbeta under natten också?

Den elaka och verkligen orättvisa beskyllning för lättja, som låg under dessa ord var icke svår att förstå. Och Mats gaf i alla fall till svar helt fogligt:

– Arbeta kan man ju alltid kalla det. Allt nog! Jag håller här på med att jämte Borgman värdera denna lott.

– Såå? För hvad ändamål svarade Jackson, ej utan viss myndighet ... Jag vet mig ej hafva begärt detta öfverflödsarbete ... Däremot är det mycket annat, som skulle göras, men icke blir gjordt.

Åter en ny anspelning, som var orättvis, och som måste skrifvas på den ofärdiges sjuka sinnesstämning.

Mats uppfattade också snart på detta vis när han fortsatte:

– Jag hörde att ni ville sälja lotten. Och som jag verkligen spekulerat på densamma tänkte jag ...

– Jag vet ... Ge mig en spottstyfver, afbröt Jackson hetsigt.

– Hvem har sagt det? svarade Mats något hetsigt äfven han.

– Kan inte hjälpa, att min hörsel är starkare än somliga tyckas tro.

Mats spratt till vid detta svar. Och han bäfvade för, att Jackson kanske äfven hört, hvad som nyss yttrades om Mercedes.

Under alla omständigheter insåg han, att han nu kommit till en mycket kinkig vändning, och att det icke längre tjänade något till att lägga band på händelsernas gång.

Han svarade därför i stil med hvad Jackson – och med stor orätt kastat fram – :

– Om ni lyssnat så har ni naturligtvis äfven klart för er hvad jag anser lotten vara värd ... Allt nog; vill ni taga tusen dollars ... Ni hör således att jag ökar på jämt hundra.

– Och vet ni, hvad jag vill *ha?* svarade Jackson högdraget.

– Naturligtvis inte. Men mitt bud är i alla fall godt, återtog Mats. Synnerligast som jag betalar kontant.

Jackson lät höra ett hånskratt när han svarade:

– Två tusen dollars, vill jag ha, och detta som *arrende* räknadt på *månad!*... Går ni in på den uppgörelsen, så kan ni bli egen guldgräfvare när som helst. (Se illustr. sid 704.)

Detta pris var verkligen så vansinnigt, att både Mats och Borgman kände sig förstummade en god stund.

Marken hade visst icke visat sig vara så gifvande som man uppgifvit för Jackson, när han öfvertog densamma, och tusen dollars kontant kunde anses vara ett ganska skäligt pris om äfven icke någon öfverbetalning.

Men detta att begära ett *arrende* på två tusen dollars pr månad d. v. s. tjugofyra tusen dollars pr år, var dock något så häpnadsväckande, att man verkligen kunde tvifla på, att Jackson var vid sitt fulla förstånd. Också svarade Mats:

– Jag börjar tro, att mitt förslag, att köpa denna claim af er, betraktas som skämt. Men i så fall vill jag först som sist ...

– Nej, visst icke. Det pris jag begärt är fullt ärligt och allvarligt menadt. Jag prutar inte en cent, och den som ej vill ge, hvad jag begär, kan låta bli. Så hänger det ihop med den saken.

Mats skulle just svara på denna nya oförsynthet, när Borgman inföll:

– Jag börjar märka att marken här är mer gifvande än vi trodde och än vi funnit. Och eftersom det är så, ber jag Mr Jackson icke glömma bort att vi arbeta mot procent på afkastningen. Allt nog. Det skulle vara angenämt att få göra en sluträkning.

– Hvad menar ni med det? svarade Jackson en del osäkert.

– Skall den saken verkligen behöfva förklaras, så är det som så, att vi vilja ha mer betalt både Mats och jag. Vi höja därjämte daglönen, samt begära att få vår bostad reparerad till vintern ... Har jag blifvit förstådd?

– Är det inte något mer?

– Jo, en sak till, fortsatte Borgman ... Och detta är, att jag för min del inte längre vill arbeta hos er.

Detta tog skruf.

Jackson såg sig utsatt för eventualiteten att i hast bli utan arbetskrafter.

Hans prejeri hade skjutit öfver målet, och han kunde nu mycket lätt förlora allt, när han ej ville taga en del.

Utan att svara vände han både Borgman och Mats ryggen. Och när kan kommit till krönet af backen, vände han sig om och skrek:

– Vi få talas närmare vid i morgon bitti.

Hvarken Mats eller Borgman svarade något på detta. Men under den öfverläggning, som hölls, kom man sedan öfverens om, att redan följande dag lämna Jacksons claim, såvida han ej ville mottaga den köpesumma, som blifvit bjuden.

Huruvida Jackson hört något om hvad som sagts om Mercedes, hade man ej kunnat afgöra. Men faktum var,

att han hade detta.

SEXTIOFEMTE KAPITLET.
En oförsynt manöver.

Man träffades följande förmiddag såsom Mr Jackson hade bestämdt och en längre konferens blef hållen.

Mats hade meddelat Judit hvad som händt under natten, och hvad han afhandlat med sin vän Borgman.

Dock nämnde han icke ett ord om de yttranden, hvilka blifvit fällda vis á vis Mercedes, och detta var ytterligare en dumhet af Mats, som – om han nu öppet och tydligt berättat för Judit sina mellanhafvanden med Mercedes – därigenom kunnat bespara både sig och den unga makan många kommande obehag.

Man fann Jackson vid ett långt medgörligare humör än han varit vid dagen förut. Men man fann äfven, att det måste ligga något bakslugt under denna visade vänlighet, som därtill nu efter hvad som förefallit – kunde anses fullkomligt mal place alldenstund Jackson visst icke af naturen var snar att förlåta en verklig eller inbillad oförrätt.

Det blef på nytt tal om att köpa Jacksons claim.

Enligt Judits råd och medgifvande, berättade Mats hur han kommit i besittning af de medel, hvilka satte honom i stånd, att göra det köp som nu var på förslag. Och Jackson kunde alldeles tydligt få klart för sig, att mer än ett tusen dollars kunde han visst icke påräkna af Mats och han svarade:

– Summan är naturligtvis oantaglig. Men det fins en medelväg för att vi skola kunna komma till något resultat.

– Och denna skulle vara? sade Mats.

– Jo, att du – man sade du nu igen sedan vänskapen åtminstone, till synes var återställd – nöjde dig med en del af mina båda lotter.

– Hvilken del och hur stor? frågade Mats.

– En bit af den nya marken, genom hvilken den lilla stridda strömmen rinner.

– Men man vet ju ännu icke om den platsen är vidare gifvande.

– Så? Låter det på det viset nu?... Annorlunda sjöng, en fogel, när det var tal på att så brådskande som möjligt mata in fläcken, svarade Jackson med något af sin hetsighet sedan gårdagen.

Dessa ord voro egentligen riktade till Borgman, som äfven var närvarande och icke heller blef svaret skyldig, när han sade:

– Det var hufvudsakligast för att vi ej skulle få andra gräfvare alldeles i ryggen, som jag kom med mitt förslag.

– Den förtänksamheten har emellertid kostat mig rätt vackra slantar, sade Jackson i det hans läppar drogo sig till ett sötsurt leende. Hade jag tänkt närmare på saken, och icke varit lika rapp i vändningarna som er öfvertalningsförmåga var liflig, så ... Nå ja, det som skett har skett och står inte till att ändra.

– Jo, för all del, svarade Borgman förargad. Hvad ni gifvit ut för den nya lotten går visst icke till några

tusen dollars. Låt därför Mats gifva er hvad ni tror er hafva kastat bort på detta köp, och er ställning blir därigenom likadan som den var före köpet.

– Hvad tar ni för edra goda råd? utbrast Jackson sarkartiskt. Eller man kanske får dem gratis när de ej äro begärda?

– Det tillhör mig som Mats' vän, att uttala min mening i denna sak.

– Nå gerna för mig, replikerade Jackson med ett kort skratt. Jag för min del kommer att rätta mig endast och enbart efter *mitt* sunda omdöme. Och denna terräng jag vill sälja, skall jag be att själf få bestämma.

Mats hade på tungan, att han för sin del äfven ville själf bestämma, hvad del han ville ha; men han uttalade ej nu denna mening, på det att ej den redan ganska spända stämningen

För ett hastigt slag störtade »doktorn» i vattnet. *(Platsen efter fotografi)*

skulle urarta till en höjd, hvilken alldeles kunde omöjliggöra vidare underhandlingar.

När man vridit frågan af och an ännu en god stund, kom man till den kloka punkten, att man gerna icke kunde företaga sig något bättre än att gemensamt gå ut för att på ort och ställe se på den vara, som skulle säljas.

Mats hade visserligen redan sina tvifvelsmål rörande den omständigheten att Jackson – om Mats nu gjorde upp ett köp skulle bli hans, Mats närmaste granne.

Han hade sina skäl att undvika detta, som vi veta ... Men å andra sidan kom han att tänka på, att detta grannskap ej gerna kunde bli långvarigt, då ju Jackson ej ämnade fortsätta med sitt guldgräfveri, efter hvad han sagt. Och alltid kunde man väl hålla ut en tid, resonerade han, utan att närmare sätta sig in i en dylik möjlighet, att Mercedes och Judit under detta kunde drabba samman ännu en gång.

Just nu inträdde också Mercedes då hennes man och de båda andra skulle ut.

Hon hejdade Jackson i dörren och sade med en röst, som lät åtskilligt irriterad:

– Han är här nu igen?

– Hvilken *han?* svarade Jackson ... Det skulle verkligen roa mig att få veta, hvad du egentligen har att skaffa med än den ene än den andre karlen utom med mig.

Mats såg, att Mercedes rodnade och han kände, att han rodnade äfven själf.

Han observerade därjämte, att det kom öfver henne något af skrämsel, eller åtminstone ett uttryck, som han aldrig förr observerat i dessa annars mycket skiftande drag.

Och hvarför hade Mr Jackson nu detta hårda tonfall mot henne, hvilken han annars alltid tilltalade så mildt som då man kälar med ett bortskämdt älsklingsbarn?

Kunde han möjligtvis ana något? Visste han kanske något om ..?

Dessa Mats' funderingar afbrötos, då han hörde Mercedes svara på Jacksons upprepade fråga:

– *Hvilken han?* Har du blifvit döf?

– Doktorn, kom svaret åtföljdt af en flammande blick ... Blücher.

– Ah *den!* Nå han, skulle då min själ få respass ... Hvilken fräckhet!... Men hvem vet; kanske har du själf gifvit honom en fin vink och ...

– Jackson! Du menar väl inte ..?

– Tyst! afbröt denne hennes ord, som nästan stammades fram med uttryck af svårt tillbakahållen gråt ... Jag vill veta hvar och när du sist träffade denne skurk ... Och måtte den onde ta hela Klondyke med alla skurkar, som här lefva och andas ...

– Han var vid den nya claimen, som du skaffat dig.

– Jaså där. Men hvad tusan hade han där att göra?

– Han stod där med fem andra.

– Hvilka andra?

– Jag har inte sett dem här förut, svarade Mercedes.

– Högst besynnerligt ... Men det passar ju bra, när vi nu själfva skola dit ... Kom.

Han linkade själf före, stödjande sig på träbenet så godt han kunde. Och efter åtskilliga besvärligheter i den mycket obekväma terrängen – som var ännu besvärligare genom det regn, som plötsligt fallit framåt morgonsidan, – hann man ändtligen den nya claimen, där isvatten och sörja rann ned för den strida bäcken.

* * *

Här mötte dem ett lifligt skådespel.

Sex personer – af hvilka man genast i den ene igenkände doktorn – sysslade här med allehanda undersökningar och mätningar, liksom ville man göra sig underrättad om markens guldhalt.

’Doktorn, som denna dag var klädd i kavaj och såg ut som en vanlig guldgräfvare, men fortfarande med blå glasögon, syntes leda arbetet och utdelade en mängd befallningar hvartill de andra genast syntes lyssna.

Han stod längst ned vid gränsen till Jacksons gamla claim och mätte själf med triangelmått en vinkel, som skar in på den gamla Jacksonska med vederbörliga pålar utstakade äldre, redan bearbetade lotten.

Med förvåning betraktade Jackson dessa mätningar, och en god stund trodde han ej sina ögon.

Men han blef allt mer öfvertygad om, att han ej såg i syne när han fick höra en röst längre bort ropa till den mätande:

– Längre in är det inte värdt, att ni går. Det blir bara onödigt bråk af.

– Har ingen fara. Han skall sluta med det här jobbet, hvilken dag som helst, gaf, doktorn, till svar. Och då blir det i alla fall vi, som knipa hela terrängen.

– Ni ska så tusan heller! utropade Mr Jackson i det han steg fram ... Och här ha ni inte det minsta att beställa.

– Hvad muckar ni om? svarade ’doktorn’ i det han vände sig till Jackson ... Ha vi inte rätt kanske att muta in här, vi lika väl som någon ann?

Jackson kände, att han för ett ögonblick rent af tappade andan inför denna oförsynthet. Men han skulle få

anledning att bli ännu mer häpen, när Blücher fortsatte:

– Är det ni, som rår om den här marken?

Vid dessa ord lät han sin ena hand göra en beskrifvande rörelse öfver Jacksons gamla claim och fortsatte helt trankilt:

– Om så är, skulle jag råda er att sälja lotten så fort som möjligt; ty ni kan i alla fall inte få något ur biten med så liten personal, som ni arbetar med här.

Jackson bara stirrade på den ovanligt fräcke äfventyraren. Och äfven Mats, som nu ryckt upp midt i linien, trodde knappt sina öron när han bevittnade följande utveckling af saken.

– Min själ tror jag inte, att ni blifvit alldeles galen! utropade Jackson och gaf 'doktorn' en genomträngande blick ... Eller har ni inte reda på, hvad det kostar, att bryta mot guldgräfvarlagarna?

– Hvem har gjort det? Hvad menar ni? svarade äfventyraren.

Och i det han vände sig till de andra karlarna, som närmat sig, sade han, pekande på Jackson:

– Den där är mig allt en rolig en. Han tänker hindra oss att taga claim här.

Orden följdes af ett hånskratt och ett hotande mummel. Men innan detta lagt sig, stod Jackson midt i klungan och utbrast med hetta:

– Nej, sannerligen går inte detta för långt! Vet ni inte med hvem ni talar?

Dessa sista ord voro direkt riktade till 'doktorn'.

– Har inte den äran, svarade denne fräckt. Har aldrig sett er, hvad jag vet.

– Inte! skrek Jackson. Och ändå var det ni, som plåstrade med mitt afbrutna ben och ...

– Nej, hör på den! afbröt Jackson ... Har *jag?*

– Ni skulle således inte vara d. s. k. *doktor* Blücher? fortsatte Jackson stammande af vrede.

– Doktor Blücher, *jag?* Nej, visst inte ... Jag heter Brown, Bob Brown, om det skall vara mycket noga och kom hit i går.

– Det var det oförskämdaste jag någonsin hört! utropade nu Borgman, ur stånd att längre kunna lägga band på sin förargelse öfver denne äfventyrares häpnadsvärda fräckhet ... Heter ni inte *Blücher?* Och har ni kanske inte gått omkring här och utgifvit er för att vara doktor?

– Aldrig! svarade mannen kort ... Här råder något svårt misstag, som väl endast kan förklaras på så vis, att jag måste ega en fenomenal likhet med denne doktor Blücher, om hvilken ni talar.

Borgman blef nu lika häpen som Jackson varit det och kände sig ur stånd att svara.

Men Mats – som mer än de andra två kände till, hvad denne Max Wickert, alias Blücher, alias Bob Brown kunde våga – föll nu in:

– Kanske skulle det inte vara ur vägen, om ni inte har något särskildt däremot, att ni tog de där karlarna med er och lämnade platsen så fort som möjligt ... Den är redan upptagen.

– Af hvem då?

– Af Mr Jackson.

– Har han papper på det? hånade äfventyraren.

– Inte han, men jag, svarade Mats lugnt i det han tog upp ur sin ficka det certifikat, som han kort förut och för Jacksons räkning löst uti Dawson.

– Här måste bestämdt råda ett dubbelt missförstånd, svarade Blücher i det han med förvåning betraktade de af Mats visade papperen ... Ty äfven jag ämnar muta in just den här biten upp till Chief Creek och sedan ett stycke mellan denna punkt och Rich Creek. Däremot må ni gerna hållas här vid Eldorado, men längre ned, så mycket ni behagar.

– Tack för vänligheten, Mr *Wickert*, svarade Mats med tonvikt på namnet.

Och han observerade, att nämnandet af detta namn kom ingeniörens kinder att blekna, ehuru han snart behärskade sig när han svarade:

– Kanske jag får be er om några ord enskildt?

– Gerna.

Och Wickert – ty det var han, såsom vi veta – aflägsnade sig från de andre med Mats samt yttrade, när han kommit undan de andre ett godt stycke:

– Jag har redan känt igen er liksom ni mig. Men jag skall råda er, att inte lägga er i den här affären. Ty snart är måttet mer än rågadt, och mitt tålamod slut ... Förstår ni, hvad det betyder?

– Skurk! svarade Mats. Ni vågar till och med hota, fast den galge redan är rest, som skall befordra er usla ande till afgrunden.

– För hvad då? svarade Wickert med ett rått skratt.

– Och detta frågar ni?

– Är det kanske ni, som ämnar bli angifvare i så fall?

– Den saken faller sig temligen naturlig efter allt rackartyg ni redan hunnit göra mig.

– Men *vittnena* då? svarade Wickert, åter med ett hånande skratt.

Mats kände verkligen, att denna punkt var kinkig. Men han tappade visst icke concepterna utan svarade:

– Afståndet till dessa är visserligen långt. Men det är i alla fall inte längre till Newyork och Chicago än det är därifrån och hit. Och återresan skall ni få göra med *fångskjuts.*

Knappt hade Mats yttrat dessa ord förr än äfventyraren med blixtens hastighet ryckte upp en revolver och sköt af ett skott mot Mats' hufvud.

Hvinande for kulan förbi Mats ena öra!

För ett hastigt slag störtade 'doktorn' i vattnet, när han skulle aflossa ännu ett skott. (Se ill. sid. 720). Och tillkallade af smällen och den nedtumlandes rop, skyndade de andre till med Jackson och Borgman i spetsen.

– Hvad står på? Hvad har händt? utropade Jackson och Borgman nästan samtidigt.

– Jag anklagar denne man för mordförsök, svarade Mats, pekande på Wickert, som nu kraflade sig upp ur det grunda vattendraget ... Ock detta icke blott för att han nu ville beröfva mig lifvet, utan äfven för tidigare sådana försök ... Och här ha vi vapnet, fortsatte han i det han böjde sig ned och upptog den af Wickert i fallet tappade revolvern.

Mats lugna sätt förfelade ej sin verkan.

Och just som Wickert gjorde sig beredd att helt hastigt draga sig ur spelet – sedan han såg, att han ej kunde vänta sig medhåll af ens de män, hvilka han, under falska förespeglingar, lockat med sig från Dawson, förlitande sig på dels sin fenomenala fräckhet, dels äfven på det större antal medhjälpare han kunde ställa upp mot Jacksons båda handtlangare, Mats och Borgman, – just som han nu ämnade taga till fötter, greps han af ett par fasta armar och var nästa ögonblick bunden till både händer och fötter.

– Hvar skola vi göra af honom? hördes nu en af dem, som bundit Wickert ... Den här måste vi allt se till, att få i godt förvar, tills vi få honom tagen af The Yukon Pioneers [20].

– Jo, nog skall han bli inburad ordentligt! utropade nu Jackson. Jag har just en källare, hvilken blir alldeles patent. Och som den är under golfvet till vår kammare, tänker jag, att det inte heller skall saknas fångvaktare. Merendels är någon inne, och nu skall jag för den delen sitta där själf tills den där rackarn blir vidare befordrad.

Wickert förhöll sig lugn där han låg och svarade ej ett ord på hotet, att bli insatt i Jacksons källare.

Han visste nog, hur detta skulle alldeles utmärkt gynna hans planer, om det bara blefve så, att han kunde få sina armar och ben fria och så att icke Jacksons hustru för tidigt finge reda på saken, ty i så fall skulle nog vägen ut till stranden, hvilken doldes af den där stenen, bli tillbommad så, att han vore där som i en råttfälla.

Visserligen kunde ju icke hon veta af, att äfven han kände till denna hemlighet med den underjordiska gången. Men man hade nog sina skäl att iakttaga all försiktighet, menade han, mot en man, hvilken verkligen förorättat henne så som han hade gjort detta.

Det var också ej utan oro som han lät sig föras till »häktet» i fråga, om han äfven gladdes åt, att den skarpa kylan lagt sig och efterföljts af en liten indiansommar, som kanske äfven under dagens lopp skulle göra den lilla floden på nytt farbar med båt och på så vis i hög grad underlätta hans flykt, från en plats där han nu kände, att han alldeles spelat ut sin roll.

SEXTIOSJETTE KAPITLET.
En oväntad upptäckt.

När man kom upp till Jacksons farm med fången dröjde det icke länge innan man fått undan kistan, som täckte luckan ned till källarehålan.

Och med hjälp af stegen – som Wickert åter rest upp efter sig sedan han senast helsade på i denna källare eller grop, hvad man nu vill kalla den, då han stal de där af Mercedes förvarade värdepapperen – blef det ej vidare svårt att äfven få ned skälmen i det – såsom alla tyckte – ovanligt säkra förvaringsrummet.

Mercedes var icke inne när detta skedde.

Efter de ord, Jackson låtit undfalla sig, när hon kom inrusande och berättade, att ’doktorn’ åter visade sig

vid gården, efter detta hade hon känt sin ställning bli allt mer kritisk och hon nästan befarade, att han – Jackson – visste långt mer än han så där i förbigående ville ut med af hennes bedrifter, som Mats kanske förrådt så långt han hade reda på af dessa. Till följd af sin hustrus närvaro, var det nog äfven troligt, att han ville bli alldeles kvitt Mercedes resonerade hon.

Till hennes fruktan sällade sig äfven hat, icke blott till ’rivalen’ – ty såsom sådan betraktade, denna pliktförgätna kvinna verkligen Judit – utan äfven till Mats.

När hon nu icke längre hade utsikt att kunna snärja honom i sina garn, denne kraftfulle, intelligente, modige och till utseendet så tilltalande unge svensk, då vaknade inom henne ett bittert hat till honom, och hon ville nu uppbjuda hela sin förmåga, att bringa honom – och naturligtvis äfven Judit – all den skada som stod det i hennes makt att åstadkomma.

Han skulle lära få känna henne från en annan sida, när han ej ville bli delaktig af hennes kärlek. Och sedan – när detta mål väl vore uppnådt – skulle hon hellre beröfva sig själf lifvet än dela en framtid med en make, för hvilken hon aldrig hyst någon böjelse, åtminstone och endast till en början en mycket matt sådan.

På dessa tankar satt Mercedes nu och rufvade i en bärg skrefva nere vid Bonanza Creek, helt nära det block, som från denna sida förde in i den underjordiska gång, dit man just förpassat ingeniör Wickert och trodde sig ha honom i så utmärkt godt förvar.

Om denna händelse – Wickerts inburande – kunde Mercedes naturligtvis ej veta det minsta.

Men hade hon följt den ingifvelse, som plötsligt kom på henne – nämligen, att redan nu hemta dessa papper, af hvilka hon skulle bereda sig ett ganska vackert kapital, om hon, hellre än att taga lifvet af sig, kunde komma åt att lämna Klondyke som flykting och uppnå San Francisco – hade hon följt denna maning just nu, skulle hon blifvit orsak till, att Wickert ej kom så lätt undan som han gjorde det.

I dess ställe återvände hon om en stund till bostaden för att där spela sin rol som trofast maka, med all den förställningskonst, af hvilken hon var mäktig, och särskildt under nuvarande förhållanden i ännu högre grad ville visa sig vara mästare i.

När hon kom in fann hon stugan full med folk.

De karlar, som Wickert lurat med sig, i tanke att han skulle kunna vara den förste att muta in den claim, om hvilken han hört Jackson tala med Borgman och Mats – hvars fulländade mission i Dawson han hade lika litet reda på, som att Judit nu befann sig vid claimen, såsom Mats’ hustru – dessa karlar hade Jackson nu fått i sinnet, att engagera såsom arbetare – med baktanke att låta hustruns ideal – Mats – och dennes vän Borgman, försvinna så fort som möjligt.

Och man diskuterade om en mängd villkor som parterna ömsesidigt uppställde för att hvar och en i sin stad förtjäna så mycket som möjligt.

Utan att visa något nämnvärdt intresse för hvad som sades, började Mercedes att syssla med frukostens tillredande.

Men under detta voro dock hennes öron skarpt spända för att kunna uppfatta hvarje ord; och det undgick henne icke, att hennes man nu syntes vara långt ifrigare för att fortsätta med guldgräfveriet, än han var det när han först köpte claimen och nyss hade börjat.

Bäst det var spratt hon till vid att höra följande ord:

– I morgon ha vi The Yukon Pioneers här, tänker jag, sade en af männen. Frågan om hvem som har verkliga

rätten till den nya claimen blir då utredd, ty då om inte förr, måste den där skojaren Brown, eller hvad han nu heter, bekänna kort.

– Jo, var lugn för det, svarade en annan af främlingarna ... The Pioneers lägga aldrig fingrarna emellan, och jag misstänker, att han blir hängd med detsamma.

Mercedes förstod genast, hvem som åsyftades med epitetet ’skojare’. Men hon blef nu ytterst intresserad af att få veta, hvar man hade honom förvarad, alldenstund en ond aning sade henne, att denna fråga på det allra ömtåligaste berörde hennes egna intressen.

Därför blef hon äfven helt blek om kinden, när Jackson föll in sägande, i det han petade på den öfver luckan till gropen åter ställda kistan:

– Kan han få undan den där, då råkar han i alla fall ut för den här.

Vid dessa ord visade han på en tung påk, som stod lutad mot bordskanten.

– Och om The Pioneers i så fall skulle få honom en smula mörbultad, fortsatte han, då är detta endast som ett litet förskott på hvad han egentligen skulle haft, när han karfvade sönder och kapade af mitt ben, den tid han uppträdde som doktor ... Det var i alla fall dumt, att kan fick behålla lyktan.

– Gör ingenting till saken, svarade en annan, den stumpen är snart utbrunnen och utom dess är ju karlen väl bunden.

Mercedes kände hur hennes knän darrade och hur hon knappt kunde hålla sig upprätt.

Hennes onda aningar hade besannats. ’Doktorn’ hade blifvit instängd just i samma grop, där hon hade sina stulna värdepapper förvarade.

Hur lätt kunde det icke hända, att han lyckats få reda på dessa papper?

Och hur lätt kunde det icke äfven hända, att han finge reda på den andra vägen, som förde ut till floden?

Hon skyndade ut för att genast förvissa sig om denna sak.

Hastigt rusade hon ned för branten, och med häftigt bultande hjärta uppnådde hon den fläck, där den underjordiska gångens andra mynning var belägen.

Ännu kunde hon dock icke urskilja något misstänkt. Men knappt hade hon trängt igenom buskaget, som stängde utsikten, förr än hon blef stående som förlamad.

Stenen, som skulle täcka hålet i bärget, var kullvräkt, och mot henne gapade endast den tomma mynningen.

Hade han redan flytt?...

Ljudlöst smög hon sig fram och lyssnade, allt under det att hennes hand krampaktigt höll sig knuten om den revolver, hvilken hon numera alltid bar på sig.

Hon var också beredd att ögonblickligen begagna sig af detta vapen, om så skulle behöfvas, och hon kände sig snart tillräckligt modig att stiga in i mörkret, när hon ej ur detta kunna förnimma minsta ljud.

Snart hade hon kommit till gångens slut.

Hennes fötter stötte där emot den kullfallna lyktan, som gaf från sig ett klingande läte och för en sekund gjorde Mercedes helt förskrämd.

Men åter fann hon sig, och snart kände hon, att ännu fanns det kvar en bit af ljuset. Tändstickor bar hon alltid på sig för sin rökning.

Knappt hade hon tändt förr än hon rusade fram till kistan.

Locket låg på.

Men när hon – för att ytterligare stilla sin fruktan – böjde sig ned att närmare undersöka om allt var i sin ordning och om den rymde skurken icke ändå gjort ett försök att bryta sig in i denna kista – då fann hon snart att hennes värsta aningar blifvit besannade.

Locket var uppbrutet.

Värdepapperen voro borta, och äfven de pängar, som hon snillat undan af sin man, sedan loppet af flera år, representerade en ganska vacker summa.

Allt af värde var borta! Endast en del klädespersedlar och några andra effekter skvallrade om, hur tjufven arbetat med brådska. Och när hon lyste med lyktan på marken, kunde hon ännu se spår af skurkens fötter.

Med en känsla af vildaste raseri rusade hon åter ut i det fria i tanke att det ännu icke kunde vara för sent, att sända den flyende en kula, och en kula, som ej skulle förfela, att träffa sitt mål.

Men allt var tyst och icke ens ljudet af en afbruten kvist eller gren i det täta buskaget, som sträckte sig långt upp på bärget, gaf ledning om, hvart den flyende tagit vägen.

Men inte var det sjöledes, ty på Bonanaz Creek, där vid hennes fötter, låg ännu en svag isskorpa, alldeles för svag att kunna bära vikten af en man. Ej heller fanns där några spår.

Förkrossad af denna motgång, sjönk Mercedes ned på stenarna, ett rof för det vildaste raseri, som kan få makt med en människa.

Berätta, hvad som händt, kunde hon icke heller. Ty därigenom skulle hon – för den händelse, att den flyende verkligen kunde upphinnas – själf utsätta sig för ännu större risk, än hvad hon hade att frukta, med hänsyn till hennes mans redan visade, högst hotande hållning mot henne.

SEXTIOSJUNDE KAPITLET.
Otack är världens lön.

Först följande dag anlände ett par medlemmar af The Yukon Pioneers.

Och nu blef hemligheten med den underjordiska gången allmänt bekant, sedan man konstaterat att fången flytt.

Ett förslag, som höjdes, att man skulle sätta efter den flyende, och som särskildt blef understödt af den ursinnige Jackson, afvisades på det bestämdaste af de andre på grund af den redan instundande natten, traktens svårländighet och däraf, att rymlingen redan hade så stort försprång, efter hvad man kunde döma af den redan öfversnöade stenen, som täckte utgången åt floden och hvilket måste hafva skett under föregående nattens snöfall.

Skurkens gripande blef således en tämligen oviss framtidsfråga; ty man kunde vara fullt öfvertygad om, att han så fort som möjligt lämnade Klondyke sedan man nu verkligen fått upp ögonen, för, hvad han var för en gynnare.

Redan samma dag började Mats och Borgman sina undersökningar på den nya claimen, innan de ville bestämma sig för att köpa en remsa, som Jackson där utsett åt dem, om de ville ha den, till det pris – tusen dollars – som Jackson begärde.

Mats var emot saken, men Judit höll före, att man i alla fall skulle göra ett försök. Hon gaf detta råd emedan hon själf samma dag haft lyckan att träffa på ett ganska försvarligt rent guldstycke därstädes mellan ett par stenar; och finge man många sådana, skulle inköpssumman snart vara betald och mera till.

Upplifvade af Judits förtröstan begåfvo sig Mats och Borgman till ort och ställe och började där med hacka och spade att undersöka marken.

Judits fynd hade Borgman rådt de unga makarna att hemlighålla ännu så länge tills man fick närmare notis om platsens värde. Terrängen var verkligen föga större än hvad man brukar kalla en jordplätt.

– Guld! skrek Borgman.

Mats hade med sig en träskål. Och redan efter några få tag med hackan, hade man skålen fylld med guldkvarts, som syntes vara mycket rikt mättad med den dyrbara metallen.

Plötsligt utropade Mats i det han vände sin spade:

– Borgman! Borgman!... Ser du?... Guld!

– Guld! skrek Borgman till och kastade sin hacka.

– Jo, jag menar det! fortsatte Mats; och i det han vägde den i handen sade han:

– Den här klimpen är minst en half kilo.

– Jo, jag tackar jag!... Jag tycker, hvad Jackson skall slicka sig om mun, när han får veta och se det här.

– Ja, det är då sant, svarade Mats ... Jag har ju inte köpt den här plätten än.

– Och inte lär du få det heller, när han kommer underfund med, hvad den kan vara värd.

– Det har du nog rätt i, återtog Mats med en suck. Och man kan verkligen säga, att det på samma gång är en lika gemen otur det här som det är tur.

– Hur så! Du tiger förstås tills köpet är gjordt, svarade Borgman ... Något affärsman får man väl lof att vara.

– Det förstås det ... Men skulle han sedan vilja, kan ju köpet gå tillbaka, om vi ej ...

Just i detta ögonblick trädde Jackson fram bakom dem och inföll när han var dem alldeles inpå lifvet:

– Ni ger jämt ingenting, säger jag ... Guldet är mitt och något köp blir inte af.

– Men ... stammade Mats en del förvirrad.

– Det blir som jag sagdt. Och så en annan sak: Herrarne få se sig om efter annat arbetsfält ... Jag har nu mer folk än jag behöfver. Och som ni antagligen ej vilja gå för den betalning, jag numera vill lämna, så vore det bra, att ni redan i morgon packade in och passade på med färden innan vintern kommer på allvar.

Såväl Mats som Borgman kunde af häpnad på en lång stund icke ens få fram ett ord.

Detta sätt att vilja blifva kvitt personer, som på intet sätt förgått sig i sina åligganden, men väl ansträngt sig

till det yttersta för att man skulle kunna komma till bästa resultat, och detta till och med under så pass hårda förhållanden, som de, hvilka erbjödos i dessa skogsbygder, detta var så enastående och på samma gång så nedslående, och sårande, att hvarken Mats – som kände sig mest träffad – eller Borgman på en god stund kunde fatta att de hört rätt.

Ingen af dem kände dock till den innersta driffjädern till att Mr Jackson handlade som han nu gjorde.

För att känna detta, måste de äfven hafva vetat, att Jackson hört mer af deras samtal vid den nya claimen samma natt, som de träffades där i månskenet och Jackson där öfverraskade dem.

»Jackson hade hört dessa Borgmans ord.

... I alla fall har hon hvarje dag sedan du for, varit här ute till mig, och under en eller annan förevändning vändt talet på dig. Skall jag säga, hvad jag tror, så är människan spritt galen i dig, alldeles pin kär i dig ...»

Och han hade äfven hört Mats svara:

... Dessvärre har jag själf anledning att frukta just denna sak, som du nu uttalat. Ja, ännu mer ... Ty beklagligtvis har hon visat mig detta på ett sätt, som icke kan missförstås.»

Dessa ord och hvad som sedan följde hade fäst sig in i Jacksons själ, och gräft djupa hål i hans hjärta. Fast han icke direkt hört sin hustrus namn uttalas, var det icke svårt att fatta, hurusom det var henne saken rörde. Och i utbrottet af sin första förbittring hade han i sinnet, att genast ställa Mercedes till räkenskap, ja, till och med en blodig räkenskap emedan hon sårat och kränkt honom i hans heligaste rättigheter och i hans dyraste känslor.

Ty Jackson älskade ännu sin hustru, fast han nog länge märkt, att hon endast kyligt besvarade denna glöd.

Till en början hade han trott, att detta endast berodde på de svåra förhållanden, i hvilka man kommit efter branden i San Francisco. Han hade trott, att Mercedes började frukta fattigdomen såsom en framtida lott. Och det var denna tanke, som mer än något annat, sporrade honom till försöket, att i det utskrikna guldlandet Klondyke skapa en ny förmögenhet, ja, en ännu större än han någonsin förr egt. Ty Jackson hade verkligen, då lyckans sol lyste som klarast öfver honom, varit en betydligt förmögen man, äfven sedt efter amerikanska förhållanden.

Nu hade han funnit verkliga skälet till Mercedes' visade kylighet mot honom.

Och han förbannade den blindhet, hvilken gjort, att han ej sett detta redan förr, redan i San Francisco, så att han då, medan det kanske ännu var tid, kunde hafva stärkt den gryende lidelsen, redan i dess linda, genom att låta Mats försvinna.

Han gick hem utan att med ett ord vidröra denna sak med Mats. Men som vi veta, hade hans begär att på något sätt hämnas redan då tagit sig uttryck i det prejeri, hvilket vi skildrat. Ty han ansåg verkligen själf, att arrendesumman två tusen dollars pr månad, tjugofyratusen dollars pr år, var detsamma som att preja. Men det var harmen och förbittringen, som då dikterade villkoren, ehuru han nog insåg, att Mats endast var en orsak till, att han – Jackson – tillbakasattes af sin hustru.

Men under natten kom girighetsandan öfver honom på allvar, och såsom den starkast tar sig form just vid guldgräfvareorter.

Han ville nu på rena allvaret bli stormrik!

Han fick för sig, att han som mångmillionär skulle icke blott återvinna Mercedes' kärlek – hvilken han i

själfva verket aldrig egt. – Och han skulle först sedan låta henne erfara, en svartsjuk andes hela hämndbegär. Detta skulle bli långt mer plågsamt än att som sakerna stodo nu köra henne på dörren, medan hon ännu bar Mats' bild i sitt hjärta.

Med all energi ville han spränga och gräfva i denna jord, som gömde på alla de skatter, efter hvilka han nu mer än någonsin tröstade.

Men Mats och dennes hustru skulle bort. Och Borgman skulle också bort, emedan han kände till hemligheten med Mercedes' kärlek.

Han skulle skaffa sig nytt folk. Sådant fanns att få i mängd uti Dawson ... Och vore lyckan god kunde rikedomen vara vunnen redan innan år och dag.

Förvissad om att den jämförelsevis i närheten boende claimsegaren Mr. Townsend skulle hjälpa honom med att anskaffa folk – ehuru han verkligen icke hade några skäl att hysa detta hopp – insomnade han med afsikt att redan följande morgon hitta på något sätt, som rent af tvingade Mats och Borgman att lämna claimen nr 37.

Och när han sedan vaknade, hur tycktes icke själfva slumpen gynna hans syften!

Uppträdet med den helt fräckt återvändande D:r Blücher, alias Bob Brown, kom ju alldeles som på beställning, ty denne hade ju – fast i egna syften – släpat med sig just den personal, hvilken Mr Jackson nu ansåg sig behöfva. – Och hvad bättre var, dessa äfventyrare voro på Browns bekostnad äfven utrustade med en hel del proviant, så att Jackson, åtminstone för den närmaste tiden, icke behöfde tänka på den saken.

Att bli af med alla, som voro till hinder, och att få behålla dem, hvilka han nu hade, eller trodde sig få nytta af, detta var mer än nog för att åter sätta Jacksons humör i jämnvikt.

Och han arbetade därför med största kallsinnighet när han fortsatte, då hvarken Mats eller Borgman svarade:

– Jag skulle naturligtvis vara en gås, om jag slumpade bort något enda bit af denna claim ... Utan herrarna få spekulera på annat ställe ... Redan innan middagen vill jag ha saken på det klara, och hvad ni kunna ha innestående hos mig går an att få ut genast.

– Men jag förstår verkligen icke, hvarför ni på detta sätt rent af jagar oss bort, inföll nu Borgman i det hans stämma darrade af vrede.

– Helt enkelt af rent affärsintresse, svarade Jackson lugnt ... Om att *jaga* bort kan naturligtvis icke bli tal, jag vet mig icke heller stå i några som helst kontraktsenliga förhållanden till herrarna.

– Men ni kan väl åtminstone ge oss *skäl*, fortsatte Borgman ... Affärsintressen, säger ni ... Har ni förlorat på oss?

– Det har jag visst icke sagt ... Men under alla omständigheter finns det oss emellan icke heller något, som kan gifva er anledning att *tvinga* er kvar här.

– Herre! utropade nu Mats, bleknande af vrede. Vi ha nu talat nog om den här saken ... Jag inser till fullo edra motiv. Men därför att *denna* guldklimp var jämförelsevis lätt åtkomlig, torde det bli kvistigare, att få fler sådana. Utan att smickra oss själfva, hvarken mig eller Borgman, vill jag dock säga, att ni helt visst gör dumt i att afslå mitt anbud. Men finge jag nu lotten till skänks vill jag icke hafva den.

– Nej, nej! Det kanske finns en *viss* orsak, att äfven under sådana omständigheter icke stanna kvar, svarade

Jacksson.

Det låg något af hån i hans röst när han sade detta. Och Mats kände hur blodet steg honom åt hufvudet när han gaf till svar:

– *Hvilken* viss orsak? Kanske ni vill insinuera, att jag *bestulit* er?

– Inte på *guld*, svarade Jackson med tonvikt.

– Men på *hvad?* skrek Mats? ur stånd att längre kunna lägga band på sig.

– Jag vill för min *hustrus* skull icke nämna detta.

– Ah!... Nu förstår jag! utropade Mats ... Det är Mrs Jackson, som ...

Mats hann icke afsluta denna mening innan Judit visade sig. Och med detta kom fegheten åter öfver honom, så att den förklaring, hvilken här bort komma fram, stannade vid blott och bart en antydan.

Allt nog han teg med hvad han borde hafva sagt, teg af fruktan, att Judit skulle få en inblick i detta, som ändtligen tycktes hafva kommit till Jacksons kunskap, och till hvilket Mercedes bar all skuld men icke Mats.

Judit gaf Mats en vink, att närma sig, och han nalkades henne, under det att Mr Jackson – som nu ansåg sig hafva vunnet spel – vände hem för att där enligt öfverenskommelse göra upp med de till claimen af Max Wickert lockade arbetarne.

– Mats, sade hon ... Jag tror, att det bästa vi kunna göra, det är, att så snart som möjligt bege oss härifrån.

– Hur så, min älskling? svarade Mats, inom sig glad, att Judit själf kommit på en dylik tanke, hvilken han annars nu måste ingifva henne.

– Jo, den där människan, Mrs Jackson, är så besynnerlig. Jag vet inte hvarför; men jag känner mig riktigt rädd för henne.

Mats lät nästan själf förskrämd när han svarade:

– Rädd?... Hur så?... Har hon gjort dig något, eller har hon sagt något, som kunnat uppröra dig?

– Visst inte, svarade Judit och lade sin lilla hand på Mats’ arm ... Men just när jag skulle gå ut, mötte jag henne, och hon gaf mig en blick, som var riktigt hemsk. Bestämdt vill hon mig något ondt ... Under alla omständigheter tror jag inte, att vi här har något godt att vänta.

– Sannerligen jag tror det själf. Jackson vet redan inte hur han vill ha det. Klondyke är stort nog och det finns ingenting, som hindrar oss att resa härifrån redan i dag.

– Skall din vän, Borgman följa med? frågade Judit i det hon kastade en blick på denne, som fortfarande stod kvar på samma fläck, där man nyss funnit den guldklimp, hvilken Jackson redan tagit med sig.

– Om du inte har något emot det, Judit, följer han oss, svarade Mats ... Jag håller af honom som en vän, och vet, att jag kan lita på honom.

– Godt, svarade Judit. I detta fall gör du som du vill; Och äfven jag tror, att Mr Borgman är en karl att lita på. Åtminstone ser han då så ut.

SEXTIOÅTTONDE KAPITLET.
Forty-Mile-City.

Det var ingen stor packning, som Mats, Judit och Borgman hade med sig, när de ett par timmar senare lämnade Jacksons claim för alltid.

Hela packningen gick godt som på en kälke, och man beslöt sig för att taga landsvägen nedåt Yukon, alldenstund det här var alldeles omöjligt att skaffa en farkost, på den grund, att Jackson af elakhet ej ville låta Mats köpa en sådan, med hvilken man efter som vattnet åter gått upp, kunnat fortsätta vida bekvämare än att till fots och med kälke taga sig fram öfver den visserligen ännu ganska sparsamt snötäckta marken.

Han lämnade dock Jacksons claim med glädje, och kände sig gladare än någonsin, nu när han riktigt visste att han hade att arbeta endast för sitt eget, för sig och sin hustru, och därtill hade med sig en pålitlig vän som Borgman.

Judit gjorde också allt för att stärka hans mod. Och hon sade sig godt kunna utstå hvilka strapatser som helst, nu när hon ändtligen var förenad med den älskade och kunde få bistå honom såsom hon redan önskade det, när hon satt där ensam med sina tankar, i det snuskiga klädståndet i Lübeck.

Innan natten bröt in – och detta skedde ganska tidigt – hade man passerat en hel del claims vid denna sida af Eldorado, öfver allt utan att lyckas erhålla en farkost. Och man nådde just som mörkret föll på den lilla Irish Creek, som måste öfvergås, för att sedan fortsätta. För att komma öfver de ofvanför liggande små floderna Nungett, Little Eldorado och French Creek hade man ehuru ej utan möda lyckats skaffa sig rodd; men här vid Irish lyckades detta icke, alldenstund att den enda farkost, som fanns, en gammal eka, låg på motsatta sidan vid en därvarande claim.

Hur mycket Mats och Borgman än ropade fingo de ej svar. Men hellre än att tillbringa den kalla natten under bar himmel, beslöt sig Mats för att simmande uppnå andra stranden för att där skaffa båt.

Judit hörde detta förslag med fruktan och motsatte sig det på det bestämdaste. Hon fruktade, att Mats skulle förkyla sig och hoppades, att man skulle kunna bona om sig så, att man kunde invänta morgonen.

Hon fick sin vilja fram, men måste erkänna, att den natten redan efter ett par timmar syntes bli outhärdlig i den stickande och genomträngande blåst, som tilltog i styrka allt mer och mer.

Mörkt blef det äfven som i grafven, och till all förargelse märkte Mats snart, att han ej hade några tändstickor, hvadan man ej kunde tända upp en allt för välbehöflig brasa.

Huru gladt öfverraskade och på samma gång förvånade blefvo då icke både Mats och Judit när Borgman plötsligt visade sig, eller rättare lät höra sig, – ty mörkret var ogenomträngligt äfven för de starkaste ögon – samt sade:

– Nu ha vi båten här!

– Hvar i all världen har du fått tag i den? utropade Mats.

– Genom att göra just det, som du nyss hade i sinnet.

– Men, min Gud, då måste ni vara alldeles genomvåt och genomfrusen utbrast Judit.

– Ah nej! Ingendera delen ... Jag var nog så klok, att jag ej tog kläderna med mig på den där resan. Och vid

skarp simning håller man sig nog varm ... Men skynda på nu! Kanske kunna vi ännu få ett par timmars hvila den här natten också.

Man var naturligtvis inte sen att följa den uppoffrande och och raske Borgmans maning; och snart befann man sig öfver på andra stranden och där lyckades det verkligen att få nattlogi i en – stor lår ... Men detta var i alla händelser bättre än att nu vistas utomhus.

Tidigt på morgonen bröt man upp och hade tur att få köpa den gamla ekan, emedan en ny sådan just var under byggning. Och 'till sjös' fortsattes snart färden ned mot Yukon.

Stark ström och ett par kraftigt förda åror gjorde, att man kom fram till Bonanza, en by nära nog vid floden med samma namn, innan mörkret åter föll på.

Här fanns värdshus; och man fick ett ganska godt logi, men till oskäligt högt pris.

I Klondyke City skaffade man sig en annan och säkrare farkost. Man ämnade nämligen, så vidt det var möjligt, alldeles undvika Dawson City, som ingen af de tre hade anledning att önska återse.

Man provianterade därför i Klondyke City, och färden ställdes följande dag mot Forty-Mile-City, som närmaste mål, hvilket man utan vidare äfventyr uppnådde dagen därpå, sedan man dock måst segla äfven en god del af natten.

I denna stad ämnade Mats planera för sig. Och om intet annat stod att göra lämna själfva klondykedistriktet och öfverstiga det Kanadeniska området för att i utanför varande guldregionerna söka sin lycka.

Som denna stad – Forty-Mile-City – har eller rättare haft en viss insats i det klondykiska guldlandets uppkomst, d. v. s. hvad beträffar dess bekantgörande, vilja vi, innan Mats historia fortsättes lämna några korta drag om orten i fråga.

* * *

Forty-Mily-City ligger fyrtio engelska mil nedom Dawson.

Såsom den visade sig för Mats, Judit och Borgman, var den alls icke till sin fördel, utan såg snarare ut som ett större bylag med dess åttio à nittio oansenliga, låga och icke så litet ruskiga hyddor, alla uppförda på en ful bank. Och dessa hyddor ligga där utan all tillstymmelse af ordning och regelbundenhet, och stranden är beklädd med förfallna sågar, tomma, trasiga tält

Judit såg ut som en yngling *(Scen från en claim vid Forty-Mile-Creek)*

det hela verkande på ett sätt, som just icke är till 'stadens' fördel.

Denna del är dock den modärnaste; ty hvad som finns kvar af detta 1887 anlagda samhälle, är om möjligt ännu ruskigare.

Men trots all denna brist på trefnad, saknar man dock icke här något, hvilket i all synnerhet utmärker 'städerna' i guldlandet Klondyke, nämligen de oräkneliga skyltar som ogeneradt pråla med orden: 'Hotel', Saloon, 'Restaurant'. Ja, man saknar icke ens det mycket fordrande begreppet 'Opera House', som dock här annonseras på en lokal, mot hvilken en förfallen ladugård skulle te sig som en riktigt angenäm tillflyktsort. – Att prestationerna på denna 'opera' skola stå i full öfverensstämmelse med hvad dess yttre häntyder på, faller af sig själft. Merendels är lokalen upplåten åt någon spekulativ whiskyagent, som till lockbete släpat med sig en förfallen chansonette, hvilken här låter höra de mest erbarmliga läten en människostrupe förmår framtvinga till en text, som aldrig kan på något språk återges i tryck.

Ett halft tusental guldgräfvare hafva här sin varelse under uppsikt af ett detachement Canadian Mounted Police, som dock aldrig visar sig *till häst!* Vidare finns här en stor stab krögare, en mängd fallna kvinnor och en hel del äfventyrare, som trifvas bäst så här nära gränsen för den händelse, att hastig reträtt undan rättvisan kan vara af nöden.

Till denna plats strömma äfven under vintern en god del guldgräfvare från kringliggande trakter. Och här omsätta de mycket lätt och mycket fort på dryckenskap och andra laster, hvad de med svett och möda sammanspart under sommarens sträfsamma dagar vid 'vaggan' och vaskfatet ... Utblottade draga de sedan dädan för att börja 'knoget' på nytt, såvida de ej alldeles duka under innan vår och sommar åter gör det möjligt att vaska.

Platsen har emellertid namn om sig att vara ännu dyrare än Dawson. – Specielt har det ofta visat sig, att *matvaror* kosta tio gånger mer i Forty-Mile än de äro värda, äfven efter annars högsta notering.

Mats och Judit fingo erfara detta och de prisade därför sin lycka, att de åtminstone beträffande det allra nödvändigaste, provianterat i Klondyke City.

Man ser, att denna 'stad' hufvudsakligast är afsedd för vintertiden.

Allt tyder på detta; och särskildt har 'herrar byggmästare' därstädes lagt vinning om, att ej spara på mossa och lera, ja, till och med kreatursspillning(!) för att täppa till alla draghål, hvadan osundheten i dessa kojor blir alldeles oerhörd, när många hyresgäster tränga sig samman i de trånga lägenheterna ... Sjukligheten är också därstädes större än på någon annan plats i Klondyke.

Forty-Mile-City var länge hufvudorten vid öfre Yukon, synnerligast under Hudson Bay Companiets lugna dagar. Detta var på den tiden, då skogarnes timmer mer lockade 'den hvite mannen' till dessa trakter än möjligheterna af att där finna guld, hvilka möjligheter icke ens togos i betraktande. År 1888 blef antalet skogsafverkare därstädes så stort, att det kunde vara idé att drifva affärer med annat än virke därstädes; och detta år uppsatte 'Alaska Commercial Company' en filial i 'staden'. År 1892 fick orten äfven en filial af 'North American Trading Company', på initiativ af en vida bekant chicagohandelsman vid namn Johan Cudahy, som i många afseenden ville och sökte göra allt för att höja detta samhälle till en betydande plats i kommersiellt hänseende. På hans initiativ fick orten 1895 äfven ett fort, i hvilket förlades tjugofem man af kanadensiska ridande polisen, hvars befälhafvare äfven blef distriktets guvernör. Fort Cudahy har dock aldrig haft någon som helst strategisk betydelse, men är på så vis remarkabelt, att det är platsen för det moderna Englands nordligaste garnison.

Med den inträffade guldfebern har detta samhälle visserligen utsikt att i ett afseende förverkliga Mr Cudahys dröm, nämligen att bli stort; men med denna tillväxt skall äfven lasterna därstädes förökas och slutligen göra Forty-Mile-City obeboelig för hvarje hederlig människa.

* * *

Forty-Mile-Creek – biflod till Yukon – har vid sina stränder att uppvisa många claims, där rika guldfynd blifvit gjorda.

Mats hade hört talas om detta. Och hans mening var nu att söka komma öfver en dylik innan han begaf sig vidare upp mot polcirkeln.

Han kom äfven i ganska god tid, ty många voro de, som ville sälja. Men de summor, som begärdes, voro i regeln så höga, att Mats snart ansåg sig ej kunna reflektera på saken.

Efter tre dagars uppehåll i staden fick han emellertid nys om, att det skulle finnas en god claim till salu,

cirka åtta engelska mil uppåt floden, och att denna kunde erhållas för ganska hyggligt pris.

Som försiktig general, ville han dock först undersöka förhållandena; och jämte Judit och Borgman, begaf han sig sedan följande dag till ort och ställe, en vild, skarpt markerad terräng, vid ett våldsamt forsande vattenfall, bildadt af den mot Yukon nedrusande bifloden.

Utan att angifva sin afsikt att spekulera på denna claim, som han fann nästan vidlyftig, tog han anställning därstädes som arbetare. Och detta gjorde äfven Borgman. Till bostad fingo de sig anvisade en liten koja af primitivaste slag – där fanns icke ens dörr – och i denna blef det nu Judits lott att verka som husmor!

Som Judit såg ut nu, kunde man emellertid godt taga henne för en yngling. (Se illustr. sid. 744).

På illustrationen se vi henne stående utanför bostadens dörröppning, kort efter det 'inflyttningen' skett. Bredvid henne på en pall synes Borgman, och närmast oss ha vi Mats, hvilken trots den svala luften tagit af sig i skjortärmarna, liksom Borgman nyss hemkommen från första dusten med stenkärrorna vid denna claim, som snart skulle bära Judits namn.

– Nå, hvad tycker du? höres Borgman säga.

– Ännu är det svårt att veta. Och så finns det i mitt tycke för många, som arbeta här på claimen.

– Nå, den sista delen skall snart bli omrangerad, fortsatte Borgman. Fem skola resa till Forty-Mile i morgon för att öfvervintra. Och sedan är det ju bara tre kvar.

– Utom egaren eller rättare egarne, de tre bröderna ja.

– Hvilka som bäst voro i färd med att kifvas när jag gick hem, fortsatte Borgman ... Detta synes mig vara det bästa tecknet för, att du skall få claimen. Ty blir de riktigt oense, går den säkert för rampris.

– Kanske det, svarade Mats ... I morgon skall det i alla fall bestämmas, har jag hört ... Skulle det bli tal om Judit, så förstår du, att hon är min yngre *bror*, som till följd af en vrickning måste hvila från arbetet några dagar ... Detta har jag redan lurat i de vilda sällarna.

SEXTIONIONDE KAPITLET.
Broderskap och guld.

Det gick som Borgman hade förespått.

De tre bröderna – fransmännen Charles, Louis och François Rougeon – som tillsammans innehade den claim – eller rättare två sådana – dit Mats nu anländt med sin hustru och Borgman; – råkade med hvarje dag i allt häftigare dispyt med hvarandra rörande guldlotternas försäljning, och följden blef den, att snart funnos inga spekulanter och detta därtill i en tid, då den allt strängare tilltagande vintern inom kort kunde ge anledning till att alla spekulationer alldeles skulle upphöra.

När det så hände, att inga anbud inkommo på öfver en vecka, och de tre bröderna syntes, hvad de dagliga trätorna beträffade, hafva lugnat sig något, ansåg Mats det vara tidpunkten att träda fram med *sitt* anbud.

Judit bad honom dock att vänta ännu ett par dagar, tills vinterkylan finge riktigt stadga sig. Och han lydde hennes råd, hvilka oftast visat sig vara både genomtänkta och kloka.

Följande dag kom Mats just dragande med sin kärra fullastad med guldkvarts, när han anropades af Louis

Rougeon, som höll på med sina afvägningsinstrument helt nära ett nytt schakt, som man länge spekulerat på att bryta upp.

Ögonblicket blef af betydelse för Mats.

Han närmade sig gruppen, bestående af de tre bröderna och Borgman, med hvilken senare Louis Rougeon tydligen nyss varit i samspråk.

– Tänker ni spekulera i claims? sade Louis direkt på sak

Mats kom dragande med sin kärra. *(Platsen efter fotografi)*

och till Mats, stora öfverraskning; ty något sådant hade han visst icke låtit undfalla sig, i de tre guldgräfvarnes närhet åtminstone och icke heller till någon annan än Judit och Borgman.

Den senare gaf emellertid Mats en menande blick, som kom denne att svara:

– Inte har jag något bestämdt i den vägen. Men skulle det helt oförmodadt yppa sig något tillfälle, så kan det nog hända, att äfven jag blir min egen.

– Nå, det låter höra sig, fortsatte Louis Rougeon ... Ni tycks vara rätte mannen att öfvertaga den här biten; d. v. s. *min* andel ... Hur mina bröder tänker, bryr jag mig inte om ... Allt nog, jag är sanningen att säga, trött på guldgräfveriet, emedan jag aldrig får göra som jag vill ... Mina arbetare har jag afskedat som till i morgon ... Men blir det affär af, så kanske de komma att få stanna kvar hos er. Eller hur? fortsatte han med vanlig sydländsk liflighet.

– Det är kanske för tidigt, att besvara den frågan, sade Mats skrattande, innan jag vet, om jag har pängar att betala den summa med, som ni kan anse lotten vara värd.

– Det samma tycker jag, inföll Louis' bror, François, med ett tonfall, som Mats kände pikerande, och som blef detta ännu mer genom en rätt närgången blick, allt egnadt att väcka Mats till opposition.

Också svarade han, utan att fästa sig vid att François Rougeon tycktes hafva mera att yttra:

– Skall jag säga som sanningen är, kan det nog vara åtskilligt vågadt att köpa en claim så här sent på året. Vi kunna inte beräkna att få vatten förrän i maj, kanske inte ens då ...

– Vatten! Jo, för all del. Forty-Mile-River går upp redan i början af maj; ja, det har gifvits exempel på, att strömmen hållit henne öppen hela vintern, åtminstone vid fallen ... Så för den delen bör ni inte tveka, svarade M. Rougeon.

– Men så kommer ett annat kapital, fortsatte Mats affärsmässigt: Jag vet just inte om platsen är så gifvande.

När han sade detta, var han ej så litet diplomatisk d. v. s. låtande orden dölja tankarna. Ty han hade redan sett nog för att veta, att den kvarts, som här bröts, var särdeles guldförande.

Också erinrade han sig följande ord, som han läst i en canadatidning, rörande denna plats:

»Guldförande kvarts har man sedan tio år funnit i trakten af Cone Hill, halfvägs upp i Forty-Mile-dalen några få mil från Yukon. Kvantiteten af denna kvarts synes rivalisera med hvad man sprängt i minorna vid Treadwell nere vid kusten, och kvaliteten är så mycket bättre att det nu bör löna sig mer att arbeta vid Cone Hill än på många andra ställen i Klondyke.»

Dessa ord hafva yttrats af Mr W. O' Givlie, en af klondykedistriktets bästa kännare, samt af honom afgifvits

i en rapport till regeringen. Och Mats hade läst dem redan medan han var i San Francisco och utan att ega en tanke på att någonsin komma så långt upp.

Men nu var han just i närheten af detta Cone Hill. Och slumpen syntes äfven vilja foga det så, att han skulle bli egare af en bit mark därstädes.

Han ville icke heller låta tillfället gå sig ur händerna när han fortsatte:

– De dagar jag varit här har då inte något fynd gjorts, som är vidare värdt att tala om.

– Hör nu herrn! svarade Louis Rougeon obesväradt. Herrn skall inte försöka att spela dum; för det är herrn i alla fall inte. Detta har jag sett på hvad det är för bitar, som herrn lägger i kärran.

– Se här! fortsatte han i det han tog upp en af de stenar, som Mats kört fram ... Titta på den här! Och kom sedan och säg, att inte *den* innehåller guld mer än nog för att det skall löna sig att låta stycket gå genom krossen och kvicksilfverbadet ... Nå, hvad säger ni?

– Hm! Detta kan ju vara ett undantag, svarade Mats leende.

– Undantag! O, mon dieu! Då måtte hela kärran vara full med undantag ... För se här; och se här ...

Han tog upp den ena stenen efter den andra; och alla visade samma goda egenskaper som den första.

Med detta var man inne på den tredje viktiga punkten, som väl egentligen bort vara den första, nämligen prisfrågan.

M. Louis Rougeon var lika snabb i vändningarna med denna, som med de andra, när han sade:

– Vill ni ge femton hundra dollars?

Mats kände sig verkligen enkel.

Denna summa kunde han på villkor icke anskaffa och han var redan på det klara med att gifva upp hela affären såsom för sig omöjlig, när Rougeon, som syntes läsa hans tankar fortsatte i det han förde Mats afsides:

– Jag förstår. Ni kan inte komma ut med allt på en gång ... Men detta gör ingenting ... Kort och godt, jag *måste* härifrån.

Han kastade en lurande blick på bröderna, hvilka, från den punkt där de stodo, mycket väl kunde iakttaga både Louis och Mats.

– Låtsas knacka på stenarna och påta med något, hvad som helst, så skall jag hemta mina mätgrejor och låtsas hålla på med mitt ... Under tiden kunna vi prata ändå. För saken är den, att de *lura* på mig ... Ja, ni skall få höra.

Louis Rougeon aflägsnade sig och kom tillbaka med kikarestativet, som han ställde upp helt nära Mats', hvilken – utan att veta, hvad han skulle tro om alla dessa mystiska förberedelser – gjorde gemensam sak med Rougeon i det han tog i tu med kärran, som för att laga denna för någon skavank.

– Jo, ser ni, sade Louis Rougeon utan att vända hufvudet mot Mats ... Jag är tvungen att resa och detta i all hemlighet ändå ... Och för den skull skall ni få min lott så billigt jag kan lämna den ... Men då måste ni äfven göra mig en stor tjänst.

– Om jag kan, skall jag visst göra det, svarade Mats i det hoppet återvände.

– Ni kan. Och ni har ej något omak af saken, fortsatte Rougeon ... Kort och godt! Jag vill ha logie hos er i natt.

– Hos *mig?* utbrast Mats förvånad .. Ni vet mycket väl, att min koja är särdeles liten ... Och detta knappa utrymme har jag nu måst afdela, så att min kamrat, Borgman, bor i yttre afbalkningen och jag samt min bror – han som är sjuk – i den inre.

Det var nära att Mats här förrådt sig och sagt: *min hustru.* Men lyckligtvis hejdade han sig i sista ögonblicket, hvilket var nog så fördelaktigt som vi skola finna.

– Nog blir det bra med utrymmet, fortsatte Louis Rougeon. Det blir i alla fall endast för ett par tre timmar midt i natten. Sedan får jag minsann annat att tänka på än att sofva ... Saken är nämligen den, att jag måste *fly* ... Ja, fly i ordets bokstafliga bemärkelse ... Men bli inte förskräckt ... Jag har ej gjort något, som på minsta sätt tangerar lagarna ... Nej, Gud bevare mig för något dylikt ... Utan saken är den, att jag har de mest välgrundade skäl, att tro mig vara hotad till lifvet.

– Till lifvet? utbrast Mats häpen i det han vände sig mot den talande.

– För all del titta inte hit, fortsatte fransmannen lifligt ... Man betraktar oss. Och jag misstänker, att både François och Charles komma hit, om de märka, att jag så här talar med er ... Men nu måste det sägas, ty tiden är knapp och sedan kanske jag inte får något tillfälle.

Han gjorde en paus och började under denna med passmåttet mäta och stega i en vid krets för att åter närma sig Mats och i det han nu tog upp ett papper, samt började räkna på detta, åtminstone efter hvad det på afstånd syntes, fortsatte han:

– Jag kommer till er så fort det blir mörkt. Och ni få härbergera mig så godt ni kan ... Men ännu mer. Då vill jag att ni om möjligt bytt ut den kostym, som ni nu har på er, mot en annan ... Den ni har nu måste bli min.

En högst besynnerlig önskan, tyckte Mats, dock genast anande att denna önskan kunde stå i samband med Rougeons tillämnade flykt.

– Håll allt i ordning till klockan sex för då kommer jag ... Då skymmer det ... Har ni någon ammunition?

– Det är skralt med den saken, svarade Mats. Och det värsta är, att jag inte ens vet, om den är användbar.

– Ni skall få hundra patroner af mig, om det skulle behöfvas, ty jag reder mig med resten af hvad jag har tills jag kommer öfver till Circle City, och således befinner mig på andra sidan guldgräfvaregränsen ... Revolver har ni väl?

– Jo, för all del, ett par tre stycken.

– Godt! Det kan hända, att de behöfvas.

– Men det är ju förbjudet, att skjuta här i Klondyke.

– Visserligen! Men gäller det lifvet, tänker jag, att man ger en god dag i dylika förbud.

– Hvem skulle här hota oss? svarade Mats, ej utan oro för de äfventyr, i hvilka han nu syntes bli invecklad, och i hvilka äfven Judit kanske komme att spela en roll.

– Hör på, skall ni få höra, svarade den liflige sydländingen i det han åter tog till kikaren ... Vi tre bröder

kommo hit för ungefär ett år sedan och köpte oss en claim ... Affären gick bra ... Men af oss tre har verkligen jag haft största turen ... Oss emellan sagdt, och emedan ni ser ut att vara en hederlig karl, kan jag tala om, att i närvarande stund är jag egare till cirka femhundra tusen dollars i guldsand och klimpar ... Större delen af detta guld har jag deponerad i San Francisco ... Hvad jag skulle taga med mig i natt, är nog inte mer än cirka femtiotusen dollars eller så ... Just lagom mansbörda, om man skall komma undan något så när med hund och kälke.

Mats kände det nästan som en rysning, när han hörde dessa siffror – femhundra tusen dollars – nämnas.

Och han frågade sig själf om det verkligen kunde vara möjligt, att på så pass kort tid som dessa fransmän varit på platsen, kunna samla hop en sådan summa, eller rättare minst dubbelt så mycket, ty naturligtvis hade äfven de andra bröderna en hel del af det goda, eller tillsammans så mycket som kommit på Louis' lott.

I sig själf var dock summan – cirka en million dollars icke så värst häpnadsväckande. Ty långt mer än detta hade – och gör säkert än i dag – mer än en gjort sig till godo under ett års guldvaskning i Klondyke; ja på mycket kortare tid än ett år, om lyckan varit särdeles god. Bevis på detta kan anföras genom de många namn, som vi tidigare i detta arbete hafva nämnt och som särskildt i Amerika äro bekanta.

Fransmannen Louis Rougeon fortsatte:

– Nu är knepet att kunna komma undan med sina besparingar, d. v. s. hvad jag ännu har kvar härstädes. Men först och främst kan det gälla att rädda *lifvet!*... Ja, min herre! *Lifvet* gäller det ... Och kan ni på ett eller annat sätt göra så, att jag kan komma undan – jag har tänkt genom att begagna er dräkt till förklädnad – så skall ni få min lott till skänks. Och ni skall få vederbörliga papper på, att det är *ni* och icke jag, som innehar denna tredjedel ... Går ni in på detta förslag?

– Kan jag rädda ert lif, gör jag det utan ersättning, svarade Mats ... Det andra få vi väl talas vid om ... Men ni har helt visst öfverdrifvit. De, hvilka ni fruktar, äro ju edra bröder.

– Broderskap och guld, herre, passa föga samman ... Guldet har just den egenskapen, att döfva själfva blodets röst!... Men nu ser jag dem komma ... Bäst att vi skiljas så länge ... Förr än det blir mörkt har jag i alla fall ingenting att frukta; Och han fällde samman sitt stativ och gick sina guldhungriga bröder tillmötes.

SJUTTIONDE KAPITLET.
En sammansvärjning.

Det låg redan tung skymning öfver Mats och Judits usla hydda vid Forty-Mile-Creek när den en god stund väntade Borgman, trädde in och helsade med ovanlig nervositet.

– Du har varit länge, sade Mats.

– Jag vet det och kan vara glad, att jag ens kom nu.

– Hur så? Jag var på väg att söka dig, för äfven jag har varit utsatt för något, som kan skaffa oss åtskilligt att göra redan i natt.

– Såå ... Du vet alltså, att här skall bli dans?

– Min Gud! Hvad säger ni? utropade nu Judit, blandande sig i samtalet och upphörande med att vända de härskna fläskbitarna, som hoppade i pannan på kaminen, eller rättare fyrpannan, hvilken utgjorde rummets'

enda värmekälla och matlagnings härd ... Det har väl inte händt något, som ni behöfva blanda er i, du Mats och Mr Borgman?... svara! Jag känner mig förfärligt orolig.

– Var alldeles lugn, svarade Mats, som ej onödigtvis ville oroa sin hustru. I alla fall kan inte du komma med i farten.

– Detta är själfviskt taladt, fortsatte Judit utan att låta lugna sig. Du vet mycket väl, att jag är lika rädd om dig, som om mig själf. Och det bästa du kan göra liksom äfven Mr Borgman, det är att utan omsvep låta mig få höra, hvad som händt. Först då skall jag kanske lugna mig ... Ovissheten är i alla fallvärre än allt annat.

– Nå, det kan du då ha rätt i svarade Mats. Och i det han vände sig till Borgman: sade han:

– Berätta!... Vi ha antagligen inte så lång stund på oss.

– Nåväl! började Borgman ... Jag stod kvar hos de andra som du minns, när du följde den där Louis Rougeon. I samma stund hörde jag den ene af hans bröder utbrista på franska, som jag förstår mycket bra:

»Nu skall du få se, att han har något i görningen.»

»Hvad då?» svarade den, som heter François och som tycks vara äldst ... »Menar du med svensken?»

»Naturligtvis», sade Charles, den yngste af bröderna.

»Han vill ju, att svensken skall köpa hans lott, hörde du inte det?»

»Jo för all del! Men inte har den där ’benplockaren’ pängar till sådant ... Louis’ lott är i alla fall och vänner emellan värd en kvarts million,» sade Charles.

»Hvem vet, hvad han kan sitta inne med. Han kan vara rikare än mången tror,» återtog François.

»Är det så, skola vi allt hålla honom varm, fortsatte Charles. »Jag har ledsnat på det här knoget. Och kan man få in sina slantar på lättare sätt, så inte mig emot ... Minns du, hvad vi hörde om den där engelsmannen Battle, som vi spelade med i Dawson City?»

– Battle! utropade Mats, afbrytande Borgmans berättelse ... Tror du att det kan vara samma skojare, som vi råkade ut för och skildes från vid Hootalinqua?

– Antagligen, fortsatte Borgman. Åtminstone är detta min tanke ... Ty rätt som det var sade Charles:

»Gjorde vi som Battle, skulle vi ha varit millionärer för länge sedan. Ett spelhus i Forty-Mile skulle bära sig lika bra som Battles lokal i Dawson.»

»Men det finns ju sådana där förut,» svarade François.

»Inte i den stilen! Men det vore förstås knepet att locka till sig den där dansken Bugge genom att bjuda öfver».

Här afbröt Mats på nytt sägande:

»Borgman! Det *är* samme Battle, som var så kitslig mot oss. Och att han nu associerat sig med dansken Gunter, den där skurken från Fort Selkirk, bekräftar endast min tro, att båda hafva gemensamt utfört mordet på den i Battles sällskap varande Mr Gunter, som du nog minns.

– Detta kan väl antagas, svarade Borgman ... Men man skulle äfven kunna tro, att Sören Bugge ensam

begått mordet och att Battle endast bevittnat detsamma och själf illa utsatt lyckats fly ... Vidare kan man antaga, att Bugge och Battle åter sammanträffat och att den senare då af fruktan underkastat sig Battles villkor för att den senare skulle tiga med hvad han visste om mordet på Gunter ... Så har åtminstone jag uppfattat saken. Men hur som helst. För eller senare komma dylika saker alltid i dagen. Och här skall du få höra något, som kom mig att minnas en episod, hvilken jag nästan hade glömt ... Minns du fyndet vi gjorde i tältet vid Louis River?

– Jo, jag minns. Vi funno där en man, som synbarligen blifvit mördad.

– Alldeles? Och du minns kanske äfven, att jag i den dödes kläder fann ett bref, dateradt Boston den 12 okt. 1896 och som började med *»My dear Bob!»*

– Jo, det minns jag. Du tog ju tillvara det där brefvet?

– Jag har det ännu kvar, fortsatte Borgman. Och i detta bref nämndes ett par namn, som jag nyss också fick höra, nämligen Harry och Tom Battler.

– Hur kunde dessa namn bli nämnda?

– Jo, den där Charles fortsatte under samtalet med brodern ungefär så här:

– Kunde vi inte få Bugge så vore det nog inte svårt att få antingen Harry eller Tom Bartles. De äro lika stora skojare båda två, men kifvas jämt ... En af dem skulle i alla fall bli alldeles utmärkt föreståndare för ett spelhus i samma stil som Battles och Bugges. Tror du inte?»

– Detta sade Charles, fortsatte Borgman. Och jag är öfvertygad om, att dessa två skojare äro just de, hvilka mördade denne Bob, hvars tillnamn vi icke veta ... Men hör nu på, hvad som egentligen rör oss ... Brodern François föll in sägande:

»Jag skulle i alla fall råda till, att vi aktade oss för Bugge. Ty den är mannen att kunna göra hvad som helst för att komma åt guld. Och den saken får nog Mr Battle erfara en dag ... Hellre då en af bröderna Harry eller Tom.»

»Som du vill!.. Men det viktigaste återstår i alla fall, om vi skola med framgång kunna öppna en större Farobank med några smårum för Poker ... Detta är först och främst mer pängar; vidare skulle vi ha en uppsättning flickor.»

»Det senare får man nog, bara man har pängar», svarade François. Och hvad beträffar pängar måste vi med ondo eller godo tulla Louis ... Han har långt mer än han kan behöfva ... Och när han inte är med oss, så är han emot oss och får stå sitt kast.»

»Rätt så! Detta är äfven min tanke!» utropade Charles. »Vi få bara laga, att han inte kommer undan oss ... Det ser nästan så ut som om han tänkte smita när som helst.»

»I synnerhet nu sedan den där svensken kom, han som stod där borta vid kärran ... Jag skulle nästan kunna våga hvad som helst på, att de prata med hvarann, fast Louis låtsas vara sysselsatt med sina mätningar.»

»Den saken måste förebyggas!... Jag har redan talat vid en af våra karlar, att hålla sig beredd, om vi skulle behöfva honom till natten.»

»Det är bra! Och två af Louis' nu afskedade män har jag tagit på min lott.»

»Vi skulle således bli fem man högt», svarade Charles.

»D. v. s. fem mot tre? återtog François.

»Fem mot tre? Hur menar du?»

»Jo, Louis får naturligtvis svenskarna på sin sida, om han inte får hjälp af de afskedade.

»Aha! Menar du på det sättet?... Nå, den saken skola vi nog korrigera ... Hur är det med ammunitionen?

»Ganska skralt. Men alltid skall den räcka, om man bara icke skjuter bort sina skott i onödan.»

– Hvad som sedan sades kunde jag icke höra, fortsatte Borgman, ty de båda skurkarna lämnade just platsen och styrde sina steg mot dig och brodern. Och kort efter detta gick äfven Louis bort, följande dessa bröder, som han borde göra allt att akta sig för ...

– Han vet också hvad de gå för – svarade Mats afbrytande. Och jag har lofvat att hjälpa honom.

– Hur oförsiktigt! utropade Judit ... Övermakten är alldeles för stor. Och hur skall det väl gå, om dessa banditer bli oss öfvermäktiga? För att dölja sitt brott skola de skjuta ned en och hvar, af hvilka de kunna ha något att frukta.

– Var inte rädd du, svarade Mats lugnande. Vi ha nog varit med om värre dunster än så, jag och Borgman.

Och i det han vände sig till Borgman sade han:

– Kommer du ihåg dansen med mexikanarne vid foten af Chilkootbärget?

– Jo, jo men. Och den här dansen blir nog inte sämre, hvad det ser ut, svarade Borgman ... Skada bara, att vi knappt ha några patroner.

– Men, vi få sådana af Louis Rougeon när han kommer.

– Godt! Då misstänker jag, att hans bröder skola bli mer varmt mottagna än de tänkt! utbrast Borgman med liflighet. Det kan just behöfvas en liten dans nu på all den dåsighet, som rådt länge nog.

I detta ögonblick öppnades den låga dörren nästan alldeles ljudlöst och ett hufvud, som var nästan doldt i den stora hatten, visade sig i det från en osande fotogenlampa högst sparsamt utstrålande skenet.

Efter mannen kom en halfstor dogg, som visade tänderna på ett högst oroande sätt.

Mats och Borgman hade rusat upp, och den senare förde just handen ned i fickan efter revolvern, när mannen i dörröppningen utbrast:

– God vän! Känner ni inte igen mig?

Mats gaf Judit en vink att draga sig undan och svarade:

– Jaså är det ni M. Rougeon.

– Alldeles! Men för tusan inga namn. Jag är inte säker på, om de ej redan äro efter mig ... Doggen här, Lord, har morrat upprepade gånger ... Det är visserligen bara så godt som en valp, men ett godt djur, som det verkligen gör mig ondt att nu behöfva skiljas från.

– Hur så? sade Mats ... Kan ni inte ta honom med er?

– Inte gerna, för jag vet inte, hur jag får det, eller hur jag kommer att färdas den närmaste tiden.

– Ni far väl med båt utför floden?

– Å nej! *Det* skall jag allt passa mig för; ty den vägen håller man med säkerhet besatt ... Alldeles nyss lät François sätta ut en båt med tre man. Och jag är öfvertygad om, att detta gjordes i syfte att uppbringa mig om jag skulle komma på den idén, att sjöledes söka uppnå Forty-Mile-City.

Under det han sade detta, hade han ogeneradt börjat kläda af sig, naturligtvis utan aning om, att den unge mannen, som återtagit bestyret med stekningen af det härskna fläsket, var – en kvinna.

– Hit med kläderna nu! Kommenderade han helt fryntligt, vändande sig till Mats.

Och nu fingo både Judit och Borgman till sin förvåning se huru äfven Mats började kläda af sig rock, byxor och väst, som fransmannen genast iförde sig, men hvilka plagg dock visade sig vara ej så litet för stora, till den lille fransmannens spänsliga figur.

Byxorna blefvo dock vederbörligen nedstufvade i ett par vida stöfvelskaft. Och Mats kavaj blef på fransmannen mera liknande en rymlig öfverrock, gående ända ned till knäna.

Han såg verkligen lustig ut den lille mannen och kunde själf, trots det kritiska i situationen, icke låta bli att skratta liksom Mats och Borgman, ja, äfven Judit.

I synnerhet blef munterheten stor, när han nu äfven tog på sig Mats' hatt och denna gick honom öfver öronen. Och han såg komiskt allvarlig ut när han sade:

– När jag nu visar mig så här, blir det väl ingen, som gerna kan taga mig för Louis Rougeon?

– Nej, *det* kan ni då vara fullt säker på, svarade Borgman. Men inte heller skall man taga er för Mats Olsson.

– Ça fait rien! [21] utbrast han lifligt. Jag blir i alla fall oigenkänlig ... Men nu till affärerna ... Vi ha nog inte så värst många minuter på oss ... Tyst nu Lord!

Han gaf den morrande hunden ett 'nyp', som kom djuret att gnällande krypa under rummets enda bord, därmed konstaterande, att med vänskapen mellan herre och hund var det icke vidare väl beställdt.

– Se här sade fransmannen i det han ställde ett par bleckaskar på bordet. Här ha vi patroner. Uppehåll mina bröder här så länge ni kan, så jag hinner få försprång. Kommer jag bara ned till Forty-Mile-City och så till Dawson är jag räddad, ty där ställer jag mig under polisens beskydd. Skulle det hända något, har jag mina pängar, d. v. s. guldet i gördeln kring lifvet ... Och se här papperen. De äro klara. Här står tydligt, att jag öfverlåtit min del, d. v. s. två tredjedelar af dessa två claims åt er. Papperet är fullt klart. Köpesumman, femton tusen dollars, är kvitterad. Var så god.

– Men jag har visst inga femton tusen dollars, sade Mats förläget utan att mottaga papperet.

– Jag vill inte ha en cent. Det är pro forma, kan ni väl förstå. När jag inte kan stanna kvar är marken ju värdelös för mig ... Och så skall ni väl för tusan ha något för att ni räddar mig ... Femton tusen kan väl mitt lif vara värdt.

I detta ögonblick knackade någon på den stängda dörren, och Lord rusade fram med ett högt skall.

SJUTTIOFÖRSTA KAPITLET.
När dörren sprängdes.

Louis Rougeon nästan flög till den vrå, alldeles bakom den plats, invid hvilken Judit höll på med sina styfmoderliga bestyr.

Där fick han sikte på den smala öppningen till Mats' och Judits privata lilla krypin, en afbalkning och knappt större dimensioner än att utrymme där fanns för en af grofva bräder hopslagen säng.

Under denna fick han brådt att dölja sig, just som en röst hvilken var honom välbekant, hördes utbrista i det yttre rummet:

– Har M. Louis Rougeon varit synlig?

– Inte här, svarade Borgman resolut och med största lugn.

– Inte? fortsatte rösten tviflande ... Men där är ju hans dogg.

– Den kom hit ändå alldeles nyss, fortsatte Borgman, under det att Mats hade allt göra i världen att hålla undan hunden, som tycktes hafva god lust att rusa fram och hugga sina kraftiga tänder i mannen, hvilken var Charles Rougeon.

Denne utbrast förargad och med ett hotande tonfall:

– Släpper ni lös rackan så skjuter jag honom.

– Det skall ni låta bli, svarade Mats hetsigt ... Här bor jag; och med oss har ni ingenting att beställa. Hvad vill ni egentligen?

– Tag lagom ton ni, svarade Charles med stegrad vrede ... Jag, vet, att bror min är här; och då jag frågar er, är det er skyldighet att svara höfligt.

– I det afseendet vet jag verkligen icke af någon *skyldighet* till er och inte heller i några andra fall, fortsatte Mats ... Hos *er* har jag icke tagit tjänst, och det klokaste ni därför kan göra, är att försvinna härifrån så fort som möjligt.

– Visar ni ut mig? skrek Charles och tog ett steg närmare Mats.

Men i samma stund slet sig doggen lös och var med ett vigt språng uppe mot inkräktarens strupe, som han säkert skulle bitit af, om icke Borgman i sista ögonblicket fått det rasande djuret i halsbandet och ned på golfvet.

Fransmannen drog sig snabbt mot dörren. Där vände han sig mot Mats och Borgman sägande:

– Oförskämdare beteende har jag aldrig kunnat väntat mig af min brors drängar. Men ni ska få sota för det här!

– Ut, ögonblickligen! ropade Mats. Och jag råder er, att inte komma igen.

Fransmannen försvann med ett hånskratt, och Borgman skyndade sig, att regla dörren.

Knappt hade detta skett, förr än Mats skyndade in i sängkammaren för att underrätta Louis om, att nu vore det hög tid att kila undan, om han verkligen hade i sinnet att undfly bröderna, hvilket, efter hvad Borgman berättat, kunde vara lika så klokt som att stanna kvar och inlåta sig i öppen strid med dem äfven om Mats och Borgman därunder ville stå på hans sida.

Helst hade Mats emellertid sett, att en försoning kunde åstadkommas mellan dessa tre bröder; och han ville

äfven – hvad på honom kom an – söka åvägabringa en sådan, ehuruväl han kände skarpt tvifvel om att en sådan kunde komma till stånd, ty guldets förbannelse skulle med säkerhet kräfva alla broderskänslor ... Det han borde och äfven möjligen kunde hindra, nämligen ett *brodersmord*, detta ville han äfven vinnlägga sig om. Ty att ett dylikt ej kunde vara långt borta, därom vittnade dessa bröders bekantskap med sådana skurkar som Sören Bugge, engelsmannen Battle och kanske äfven med irländaren Pat, Mats' antagonist på öfverresan till Newyork, och alla nu orkrande på de i Dawson City och i andra klondykestäder varande guldsökares dåliga passioner.

Inkommen fann han 'kammaren' tom.

Han uttalade halfhögt den förföljde fransmannens namn upprepade gånger, men fick icke något svar. Och sökandet kröntes med lika liten framgång.

Louis Rougeon hade försvunnit.

Mats förstod detta då han fann en liten ventil eller fönsterglugg, som var anbrakt öfver sängens fotända, öppen.

Genom denna glugg, huru trång den än var, måste flyktingen hafva tagit sin väg – hvilket äfven var händelsen – och det återstod nu intet annat, än att afvakta, hvad mera skulle följa i denna tragiska historia.

När han kom ut, omtalade han för Judit och Borgman, hvad som hade händt.

Båda ansågo, att Louis nog gjort klokast i att göra som han här gjort och båda trodde äfven, att med detta skulle knappt något vidare bråk än en del 'munväder' kunna komma som afslutning på hela denna historia.

I detta fall hade man emellertid missräknat sig.

Mats och Judit sutto nämligen som bäst och studerade det öfverlåtelsebref, som Louis Rougeon lagt kvar efter sig på bordet och som fullt lagenligt insatte Mats till nuvarande egare till två tredjedelar af dessa bröderna Rougeons claims, när bullret af fotsteg kommo dem att spritta till.

– Var det icke någon på dörren? sade Mats vändande sig till Borgman, som nu hade all möda i världen att få doggen Lord tyst; ty denne skällde alldeles besatt.

– Jo visst, svarade Borgman under det att Judit kröp närmare Mats samt slog sina armar om hans hals för att få honom att ej rusa upp.

– Släpp mig Judit, sade Mats, försökande med mildt våld att göra sig fri ... Det är bäst att du går dit in – han pekade på 'kammaren' – medan Borgman och jag göra upp den här lilla affären med dessa krångelmakare.

– Nej, Mats! Du får inte! Man vet ej, hvad dessa människor ha i sinnet, fortsatte Judit utan att släppa sitt tag.

– Men jag måste ju!

– I så fall vill jag hela tiden vara vid din sida.

– Kära barn! Hvad skall väl detta tjäna till? Du kommer helt visst bara att skrämma upp dig i onödan och ...

– Nej, nej! Jag vill! afbröt Judit ... Och du skall icke finna mig rädd ... Nu ha vi ammunition. Äfven jag kan skjuta skall du få se.

Hon drog upp sin revolver, och var den förste att ladda i det hon fortsatte sedan alla sex patronerna voro

insatta i magasinet:

– Den förste, som skadar dig eller ens försöker att skada dig, min älskling, skall få med den här att göra.

Knappt voro dessa ord uttalade, förr än ett tungt slag dånade mot den stängda dörren.

I samma stund blåste Mats ut lampan, laddade sin egen revolver i mörkret och stoppade ytterligare på sig några patroner, hvarpå han räckte asken till Borgman, hviskande: – Se här! Inte ett ord förr än man frågar oss om något.

Några minuter förflöto i tystnad. Endast doggens dofva morrande kunde för de utanför varande vittna om, att det fanns någon lefvande varelse inne i rucklet.

Men så kom ett nytt slag kraftigare än det förra, hvarpå man hörde en befallande röst utropa:

– Öppna! Annars slå vi in dörren.

– Hvem är det? Hvad vill ni? utbrast Mats lugnt.

– Finns M. Louis Rougeon därinne.

– Nej svarade Mats sanningsenligt.

– Ni ljuger! fick han till svar af en röst, på hvilhen han trodde sig känna igen Louis' bror François.

– Tro hvilket ni vill! replikerade Mats. Men faktum är, att M. Louis Rougeon icke är här.

– Jag råder er att inte krångla! utropade nu Charles Rongeon ... Tro ni inte, att vi höra hur hans dogg morrar?... Där hunden är där är också hans herre ... Alltså öppna bara!

På detta gaf Mats icke något svar. Men han hviskade till Borgman, att denne skulle ställa sig på ena sidan om dörren så skulle han själf med Judit placera sig på den andra sidan, hvarigenom man lätt skulle kunna komma ut, om sällarna sprängde dörren och rusade in.

Knappt var denna lilla manöver gjord, innan nya, kraftiga hugg och slag dånade mot dörren, som väl knakade i sina fogningar, men icke gaf efter.

– Hvad tror du om det här? hviskade Borgman.

– Jag tror, att arbetet blir kinkigare för dem, än hvad de synas ha beräknat, svarade Mats lugnt, och med en anstrykning af skämtsamhet för att ej oroa Judit, hvilken dock redan tycktes vara ganska väl inne i situationen.

– Hur många tänker du att de äro?

– Svårt att säga, svarade Mats ... Men att döma af rösterna kan det väl vara fyra.

– Så har jag räknat ut det också ... Det blir jämt två på oss hvar det.

– Säg snarare en och en tredjedel, inföll Judit med ett tonfall, som vittnade om att hon icke var rädd.

– Det är förargligt, att det lyser från kaminen, sade Borgman sedan han komplimenterat Judit för hennes mod. Skulle det kanske icke vara bäst att släcka den, eller att sätta något för?

– Tror knappt vi hinna med det. Dörren kan störta in när som helst, och då stå vi lämpligare där vi stå.

Mats' ord besannades.

I samma ögonblick hördes nämligen ett väldigt brak.

Dörren kastades in i rummet med stort dån, och samtidigt lyste två eldstrålar från afskjutna revolvrar, hvarpå följde en hunds tjut.

Mats första tanke var att skjuta äfven han.

Men denna tanke kom aldrig till utförande, ty revolvern hade slungats ur hans hand af den instörtande dörren, märkvärdigt nog utan att brinna af.

När han skulle böja sig ned och upptaga den, smällde ett nytt skott; denna gång inifrån kammaren, och kulan for hvinande förbi hans hufvud.

Samtidigt hördes en grof röst inne i mörkret utbrista med accompagnement af hundens tjut:

– Stick inte fram skallen en gång till för att smita ut, för då smäller det och träffar precis.

Mats stod nu alldeles orörlig.

Icke heller vågade han meddela sig hvarken med Judit eller Borgman.

Om den sistnämnde fanns inne i rummet eller ej, hade han dessutom icke en aning om.

Det kunde ju mycket väl hända, att han kilat ut såsom öfverenskommet var, genast som dörren slogs in. Men mot detta antagande stod i alla fall den omständigheten, att det var så tyst därute.

Han sträckte ut sin hand för att gripa tag i Judit och låna hennes revolver när han nu icke kunde få upp sin egen.

Men till hans obeskrifliga förskräckelse var rummet omkring honom så långt hans armar nådde – tomt!

SJUTTIOANDRA KAPITLET.
Ett röfvareband.

Judit var borta!

Mats kände hur blodet stannade i hans ådror.

Hvart hade hon tagit vägen?

Kanske hon skyndat ut i samma ögonblick som dörren störtade in, eller kanske hade hon af skrämsel retirerat in i rummet, mot afbalkningen för att nu liksom Mats, hvilket ögonblick som helst vara utsatt för en förlupen kula!

Detta tillstånd af ovisshet var oerhördt pinsamt. Icke en rörelse fick förråda honom, icke ett ljud sätta honom i förbindelse med den saknade.

Och hvar fanns Borgman?

Icke heller han lät höra af sig. Men beträffande honom kunde det dock antagas, att han kommit undan just som dörren sprängdes, ty öfverenskommelsen var, att man i samma stund skulle rusa ut för att i ett slag

försöka göra sig till herrar öfver situationen innan de anfallande hunnit få en verksam belägringsplan i ordning.

Men i så fall, hvarför var det nu så tyst därute i stället för skrik och oväsen, som man kunnat vänta sig?

Tyst! Var det icke något som prasslade till alldeles intill hans vänstra sida, d. v. s. mellan honom och dörröppningen, genom hvilken kastades ett matt skimmer af den nyfallna snön därute?

Det kunde vara Judit.

Men lika väl kunde det vara någon af bröderna eller deras följe.

Men åter blef det tyst, ja, alldeles ljudlöst. Och Mats vågade själf knappt andas af fruktan att bli hörd.

Men länge kunde detta tillstånd icke vara. Någon måste förr eller senare förråda sig, och Mats beslöt, att så tillvida göra sig underrättad om ställningen, att han genom åstadkommandet af ett missvisande ljud satte oro i sällskapet.

Han var naturligtvis mer lokaliserad än någon annan af främlingarna. Och han visste på pricken, räknadt från den punkt där han nu stod, hvar kaminen hade sin plats och hvars sken – såvida den ej hade slocknat – nu maskerades af det plåtstycke, som Borgman i sista ögonblicket satt för med afsikt att göra rummet alldeles mörkt.

I det han hukade sig ned med yttersta försiktighet började han med utsträckta händer leta efter något föremål, som kunde finnas inom räckhåll och som borde lämpa sig till kastvapen. Han fick tag i en plankstump, helt visst någon spillra af den splittrade dörren, och med denna spillra i handen reste han sig åter tyst som en ande.

Nästa ögonblick flög projektilen med våldsam kraft mot kaminen, slungad af Mats' muskulösa arm.

Verkan blef bedöfvande.

Träklabben hade efter beräkning träffat plåten, som föll med en åskslag liknande skräll.

Och i samma ögonblick bröt en smal ljusflod fram öfver golfvet, uttrangande från kaminens eldhärd, där kolen ännu glödde ehuru svagt.

Men om några sekunder skulle dock dessa kol lifvas af draget från dörröppningen, och det nu lika farliga som skyddande mörkret skulle då vara skingradt, åtminstone icke längre ogenomträngligt.

Mats försökte just att i den smala ljusfloden finna revolvern, som skiljts ur hans hand af dörren, hvilken nu blef allt mer och mer synlig, där den låg på golfvet, när ljudet af en hvisslande kula hördes helt nära Mats äfvensom hur den borrade sig in i väggen bakom honom.

Tydligen hade man märkt, hvar han – Mats – befann sig och gifvit fyr.

Men detta blef skyttens olycka. Ty nästan i samma stund smällde ett nytt skott, åtföljdt af ett högt skri samt dunset af en fallande kropp.

Och äfven i samma stund hördes Borgman ropa till:

– Ut Mats!

Mats lydde, knappt vetande hvad han gjorde, samt lyckades komma ut samtidigt med Borgman ehuru minst

två skott skickades efter dem i den trånga passagen, lyckligtvis utan att träffa dem.

Men i samma stund störtade två skepnader mot dem från sidorna, skjutande blindt skott på skott så flisorna yrde från väggen bakom Mats och Borgman.

Den mörka bakgrunden gjorde emellertid att de anfallandes skott äfven nu blefvo bommar, och knappt inträffade ett uppehåll i elden och skurkarna skulle ladda om innan Mats med en hacka, som stod helt nära honom, och Borgman med sin revolver gingo löst mot de framryckande, hvilka nästa sekund lågo sprattlande på marken, den ene för ett hugg af hackan, den andre träffad af Borgmans välriktade vapen.

Denne senare var Charles Rougeon.

Kulan hade träffat honom i bröstet, nästan uppe vid nyckelbenet.

Genom en rossling kunde man höra honom stöna:

– Skjut inte! Skjut inte! Jag ger mig!

Mats vände sig mot Borgman, som synade sin af ett par kulor illa åtgången hatt sägande:

– Hvar är Judit?

– Din hustru? Kom hon inte med oss ut?

– Nej! Har inte du sett henne?

– Kanske hon är kvar därinne ... Kom!

Han ville på nytt kasta sig i faran; men Mats hejdade honom genom att raskt gripa hans arm och utbrista: – Var inte galen! Så fort du visar dig i dörren, smäller det ... Nej, nu måste vi gå tillväga på annat sätt. Vi måste locka ut dem ... Jag anar, att Judit är kvar därinne. Och nu när jag inte gerna kan bli mål för deras kulor, som annars skulle riktas efter ljudet af min röst, skall jag ge henne ett råd, som nog kommer att hålla dem på mattan.

– Hur menar du? Förstår du inte, att hennes svar kan vara lika farligt för henne som dina frågor, om du nu vore därinne?

– Jo för all del ... Men Judit är inte dum. Hon skall nog höra, men *svara* gör hon inte. Du skall få se.

Han böjde sig ned öfver den sårade Charles Rougeon sägande med ett tonfall af beslutsamhet:

– Är er bror därinne?

– Min bror? Menar ni François?

– Naturligtvis? Den andre har gifvit sig i väg.

– Har Louis? Aldrig möjligt! Vi ha bevakat utgången hela tiden, stammade Charles.

– Han har kommit undan en annan väg, fortsatte Mats lugnt. Och ni gör klokt i att inte längre bråka med att få fatt i honom; ty nu har han alldeles för stort försprång ... Men är inte er bror François därinne?

– Det vet jag inte.

– Ni vet det. Och vill ni rädda honom, är det ännu inte för sent.

– Det blir hans egen sak att rädda sig.

– Såå .. Låter det på det viset ...

– Det är han, som kom på den idén, att vi skulle försäkra oss om Louis' person.

– Hvarför?

– Emedan Louis ville sälja sina lotter utan att följa vårt råd.

– I så fall har han ju endast gjort som han fann klokast, svarade Mats.

– Men vi bli ruinerade, stönade Charles, ännu med döden för ögonen tänkande på sitt kära guld.

– Som ni nu har stökat till det, lär ni i alla fall sluta i galgen, svarade Mats uppbrakt ... Men det kanske ännu finns en möjlighet för er att rädda lifvet ... Er brors lotter har jag nämligen redan köpt.

– Ni ljuger! hväste Charles Rougeon.

– Se här papperen, svarade Mats och drog fram dessa ur sin ficka.

– Inte kan jag se, hvad dessa innehåller, om jag ej får ljus.

– Naturligtvis inte. Men ni skall inte inbilla er, att jag är så dum, att taga hit en lykta för att med vett och vilja göra mig till skottafla.

Och i det han vände sig till Borgman, fortsatte han:

– Bevaka dörren! Men skjut inte förr än jag säger till.

Därpå fortsatte han vändande sig till Charles Rougeon:

– Jag sade, att ni kan rädda ert lif och på samma gång er brors lif ... Men i så fall skall ni lyda mig till punkt och pricka ... För den lott, som är er gemensamma egendom, vill jag betala skäligt pris. Men allt beror på, att ni blindt lyder, hvad jag nu befaller er.

Den sårade mumlade för Mats några obegripliga ord på sitt modersmål och fick genast till svar något af den bredvid honom liggande skurken, som äfven tycktes vara fransman.

Mats, som icke kunde franska, fann saken misstänkt och fortsatte:

– Ha ni något, att säga hvarann, så säg det på engelska. I annat fall upphör alla underhandlingar och ni få stå ert kast.

– Hur vill ni ha det då? svarade Charles fogligare.

– Jag vill, att ni skall hjälpa mig med att få ut de andra ur stugan.

– Omöjligt! De skola tro, att ni genast skjuter dem.

– Inte alls! Hör på ... Ni skall härma er bror Louis och be dem komma ut. Ni skall säga detta på franska ... Men försök inte att krångla. Ty min vän här, Mr Borgman, är fullt hemma i detta språk, och krånglar ni det minsta, har ni en kula genom skallen.

Det dröjde ett par minuter innan Charles svarade sägande:

– Hvad ha vi för garanti, att ni inte ljuger, och på det sättet gör oss alla till fångar.

– Samma garanti som gör, att man måste rätta sig efter omständigheterna, svarade Mats ... Under *alla* omständigheter vinner ni *intet* med att krångla.

Och utan att vidare afvakta Charles Rougeons svar, släpade han honom fram mot dörren lade honom invid denna och sade med befallande energi trots att orden kommo hviskande:

– Upprepa nu så högt ni kan, hvad jag säger, öfversatt på franska.

– Och du Borgman, fortsatte han till denne, som satt nedhukad alldeles bredvid! Följ noga med hvad han säger. Krånglar han det minsta, så skjut honom genom skallen.

Borgman lofvade detta.

Mats gaf fransmannen en puff i sidan samt började:

– Hallå Charles och François ... det är Louis.

Orden upprepades af Charles, som nu måste spela rollen af den förföljde Louis.

– Kom ut! forsatte Mats hviskande ... I annat fall sätta vi eld på kåken.

Afven detta upprepades med all önskvärd tydlighet, men utan att något svar hördes, hvilket var att vänta.

Mats fortsatte alltjämt med Charles till tolk:

– Jag är svårt sårad och vet icke hur långt jag har igen. Fem minuter är det högsta ni ha på er.

– Så där ja! hviskade Mats – nu kan det vara nog. Komma de inte ut nu, så sticka vi stugan i brand.

– Men Judit då? sade Borgman på svenska.

Utan att svara fortsatte Mats på svenska höjande rösten:

– Judit! Ar du inne så stanna tills de andra kommit ut ... Försök sedan att krypa genom luckan i afbalkningen.

I samma stund visade sig två män i dörröppningen. Den ene af desse var François.

Ogonblickligen öfvermannades denne senare af Borgman. Den andre kastade sin revolver och lyfte händerna i vädret sägande:

– Jag ger mig!

– Hur många voro ni inalles? frågade Mats barskt.

– Fem.

– Godt följ mig!

Och Mats trädde in samt tände genast ljus.

På golfvet såg han en man ligga liflös. Alldeles invid dörren låg hunden, doggen Lord, döende men svagt gnällande. – Af Judit fanns icke ett spår.

Och icke heller kunde hon upptäckas bakom i den till sängkammaren varande afbalkningen.

SJUTTIOTREDJE KAPITLET.
Judits claim.

– Judit borta! utropade Mats gripen af en förfärlig ångest och utan en tanke på att segern öfver detta röfvarepack visst icke ännu var alldeles viss.

Ty mannen, som räckt upp händerna till tecken på att han gifvit sig, hade plötsligt försvunnit äfven han, sedan han i hast blåst ut det ljus, som Mats tändt på.

Situationen var således den samma som förut.

Mats befann sig med säkerhet utsatt för lika stor fara som nyss, ty den listige skurken hade fördelaktigt begagnat sig af omständigheten att få vara ensam med Mats inne i stugan, medan Borgman hade fullt upp att göra med François, som rasade öfver, att han gått i fällan så lätt som han verkligen gjort det, hvilket blef honom fullt klart, när han icke såg skymten af Louis, men väl att brodern Charles låg där ur stånd att kunna röra sig.

Och under detta ropade och skrek François på sina och brodern Charles' handtlangare, att dessa skulle hjälpa till med att öfvermanna Mats, medan han själf i det närmaste gjort sig fri från Borgman, som under brottningen icke fick ett ögonblick att ladda om sin revolver, då han ej vågade släppa den lille vige och ganska starke fransmannens armar, om hvilka han dock höll ett godt tag, så att äfven dennes revolver ännu var obrukbar.

– Hitåt! ropade nu Borgman, när han märkte, att den lille vige sydländingen till slut måste bli fri genom sina ursinniga och raska knyckar ... Hitåt, för tusan! Den här är ju en riktig markatta.

Men Mats hade fått annat att tänka på.

Skurken, som följt honom in, började röra på sig i riktning mot afbalkningen, bakom hvilken Mats befann sig.

Det var icke så alldeles osäkert, att han icke kunde hafva ännu en revolver, och Mats skulle snart komma i den kinkiga belägenheten, att höra huru kulorna 'flögo vildt' i den trånga buren, där han knappt hade mer än sängen att röra sig i.

Han vågade icke heller nu krypa under denna af fruktan att bli upptäckt. Hade Mats haft en revolver skulle han dock i alla fall känt sig ganska lugn.

Ty genom dörren i afbalkningen föll skenet från kaminen, och den första, som visade sig i detta, skulle blifvit en alldeles utmärkt skottafla.

Han kom plötsligen på den tanken att med en rask rörelse bomma för ingången med sängen och så själf försöka att liksom Louis krypa ut genom luckan, då denna i hast täcktes af en mörk skugga.

Den fruktan han därvid kände förbyttes emellertid genast i stormande glädje när han samtidigt genom denna lucka förnam Judits röst och hörde henne hviska:

– Se här revolvern!

I samma stund han lyfte handen för att mottaga vapnet, smällde emellertid ett skott från dörren ...

Men nästan i samma ögonblick fyrade äfven Judit af, och hennes skott följdes af ett vildt skri och dunset af en kropp, hvilken föll rakt öfver den lilla ljusstrimman från kaminen.

Mats rusade fram och ut.

Nästa ögonblick var han vid Borgmans sida och François Rougeon afväpnad. Och med detta kunde man anse sig vara fullständigt herrar öfver situationen, när Mats vändande sig till den afväpnade utbrast:

– Efter hvad som nu senast händt ger jag ingen pardon. Detta anfall på min bostad och försök att bringa oss om lifvet kommer med all sannolikhet att stå er dyrt. Ingen rättvisa kan döma det annat än som hemgång och mordförsök ... Redan i morgon skall The canadian mounted police få taga hand om er.

Och med Borgmans hjälp fördes de båda bröderna in i rummet, där de bundos till händer och fötter.

Här funnos ytterligare en död – den, som träffats af Borgmans kula – och en svårt sårad – nämligen den, som Judit gifvit ett ’piller,’ just som Mats skulle taga emot den genom luckan instuckna revolvern.

Doggen Lord – Louis Rougeons hund – lefde ännu. Och efter energiska ansträngningar lyckades det äfven för Judit att inom kort göra honom fullt återställd, samt till en nog så behöflig vän och väktare, som vi snart skola finna.

Den äfventyrare, som jämte Charles Rougeon störtat sig öfver Mats och Borgman, när dessa gemensamt lämnade den belägrade kojan, hade redan gjort upp räkningen med lifvet.

Träffad i hufvudet af Mats’ hacka, hade han redan förblödt, när man kom för att lämna honom hjälp.

* * *

Om efterspelet till denna historia kunna vi fatta oss kort.

De båda bröderna Charles och François Rougeon, som af snikenhet drifvits till att begå de handlingar, hvilka vi nyss skildrat, blefvo – ehuru deras syften icke lyckades – utan vidare dömda skyldiga att hängas.

Och exekutionen egde rum utanför Forty-Mile-City samma dag, som Mats löste ut certificats på att vara ensam egare till de af fransmännen förut innehafda lotterna, som nu sammanslogos till en, hvilken fick namnet – *Judits claim.*

Innan Mats gaf denna plats detta namn, hade emellertid en annan händelse inträffat, som i dubbel måtto gaf honom tanken på, att uppkalla denna ort efter henne, med hvilken han kunde säga sig hafva fått lyckans vindar i sina segel.

Detta var dagen efter det nattliga äfventyret medan solen en stund visade sig och Mats jämte Borgman gjorde en rond kring Forty-Mile flodens ständer, på den sida, där de franske äfventyrarne hufvudsakligast hållit till.

På en vacker plats å en udde, där en ännu icke fullt aflöfvad buske skvallrade om dessa vilda regioners korta sommar, funno de en ’vagga’, som stod liksom gömd under den nämnda buskens grenar.

Man må icke förtycka de båda guldsökarne, att detta instrument lockade dem, att vid det ännu rinnande vattnet pröfva Fortunas gunst, trots den kamp med döden, som de haft att utstå, under den gångna natten.

– Är icke detta rena guldet?

Och snart finna vi Mats och Borgman lifligt i färd med att vaska och arbeta utaf hjärtans lust på ett område,

till hvilket Mats nu kunde kalla sig vara ensam egare, med stöd af det papper, som den flyktande fransmannen lämnat i Mats händer.

Resultatet syntes emellertid en god stund bli klent nog. Två 'vaggor' voro redan fyllda och behandlade; men det guld, man sökte, uteblef alldeles.

Plötsligt utropade emellertid Mats, just när Borgman kom med en ny spade sand, som han tog upp från stranden helt nära vattnet:

– Borgman titta! Är icke detta rena guldet?

– Visst är det guld! utropade Borgman synande den stora klimp, som Mats höll mellan klorna på en lång tång ... Rena guldet, Mats, och den största klimp, som jag ännu sett; bestämdt väger den en hel kilo om inte mer.

Och liksom hade han själf funnit den slöt han sin vän i sina armar och dansade om med honom som en besatt.

– Vet du hvad? sade Mats, sedan den första glädjestormen hunnit lägga sig.

– Nej, sjung ut, för tusan! Du ser så förfärligt högtidlig ut.

– Jo, hvad tycker du? Borde jag icke minneshålla denna dag genom att uppkalla denna plats efter Judit?

– Visst skall du det, käre vän ... Judits claim, alltså ... Och du skall få se, att detta namn får tur med sig. Jag är fullt öfvertygad därom.

– Äfven jag, svarade Mats. Sedan Judit kom hit, ha vi haft tur i allt, – hur tokigt det än kunnat vända sig flera gånger ... Men naturligtvis har man därför icke rätt att draga allt för stora aktier på framtiden.

– Sådant är icke heller mitt sätt, käre vän. För den lusten har jag nog blifvit botad ... Och tusan vet, om jag icke trots allt mitt släp blir en fattiglapp hela min tid ... Det ser åtminstone nästan så ut.

– Borgman, utbrats Mats, i det han grep vännens hand. Du vet, att jag håller af dig som min bäste vän; ja, jag skulle vilja säga *bror*, om inte denna liknelse, med stöd af hvad vi senast fått upplefva, kan synas dålig ... Men hur som helst ... Jag vill äfven visa prof på min vänskap och detta kan ske på så vis, att jag gör dig till min *kompanjon.*

– Nej Mats! utropade Borgman rörd. Detta är i sanning för mycket. Hvad har väl jag gjort att förtjäna en dylik lycka?

– Lika mycket som jag för att bli egare af denna claim, svarade Mats ... Du vet, att jag fått den till skänks, och då är det icke heller för mycket att jag delar med mig.

– Mats jag kan inte ...

– Prat! Tar du inte emot din halfpart blir jag allvarsamt ond ... Och därmed punkt!

Och åter omfamnade de båda vännerna hvarandra. Och i Borgmans ögon såg Mats för första gången blänka ett par klara, glittrande pärlor, – vänskapens och tacksamhetens tårar.

SJUTTIOFJÄRDE KAPITLET.

Hunger.

Man syntes ändtligen hafva kommit den så länge eftersträfvade lyckan på spåren.

’Judits-claim’ visade sig vara en verklig guldgrufva i ordets bokstafliga mening, men på samma gång saknades icke hinder i de båda kompanjonernas sträfvanden och af sådan natur, att de – ändtligen framme vid målet för sina drömmar – nära nog måst uppgifva tanken på att kunna upptaga det guld, som deras fötter dagligen dock trampade öfver.

En af de hindrande faktorerna var kylan, som denna vinter var ovanligt sträng.

Många dagar kunde man icke lämna den nu mot en rymligare och bättre ombonad stuga utbytta kåken, alldenstund kölden gjorde det nästan omöjligt att andas. Och huru härdade både Borgman och Mats voro genom föregående pröfningar och umbäranden syntes dem alla dessa strapatser nära nog som bagateller mot att försöka trotsa den temperatur, som helt snart hotade att uti armar af dödskyla förkväfva allt hvad lif hette.

Det gick äfven ytterst långsamt med hopandet af den kvarts, som följande vår skulle gifva de båda sträfsamma vännerna gyllene lön för deras mödor. Och som provianteringen tydligen ej blifvit afsedd för mer än tre personer – Mats, Judit och Borgman – och detta endast för en kort tid, tillstötte snart två andra motigheter, hvilka segerrikt upptogo täflan med det hårda klimatet – nämligen *svält* och *törst.*

Föda – äfven af enklaste slag – kunde snart icke erhållas

– Se här mitt svar! *(Platsen efter fotografi.)*

ens för pängar och efter rent af lifsfarliga provianteringsresor till Forty-Mile-City.

Och en dag fanns det ingenting alls att få där, äfven om man velat betala aldrig så mycket för samma slags unkna mjöl, härskna fläsk och i det närmaste ruttna potatis med hvilka lifsförnödenheter man länge måst låta sig nöja och icke blott nöja utan äfven känna sig tacksamma öfver att kunna erhålla äfven mot deras vikt i guld.

Slutligen kom hösten.

Alla vattendrag och källor fröso. Och sökte man släcka sin törst med smält is, verkade detta så menligt på helsan, att man endast ytterst sparsamt vågade betjäna sig af denna utväg.

Kyla, hunger och törst stodo således som lurande drakar öfver det guld, hvilket våra äfventyrare ändtligen funnit men icke förmådde skörda.

Och kyla, hunger och törst var det, som dref Mats att en dag fatta sitt parti samt vända sig till Judit och Borgman sägande:

– Här kunna vi icke härda ut. Vi måste bege oss längre nedåt på hvad sätt som helst ... När våren kommer, draga vi åter hit upp ... Nu gäller det närmast att offra allt, hvad vi lyckats skrapa samman för att uppehålla lifvet och att så fort sig göra låter söka uppnå Dawson City, där det väl ändå bör finnas något att få annat än whisky som i Forty-Mile-City ... Vi äro alla tre redan så medtagna, att vi äro föga bättre däran än hundkräket, som ligger där nästan halfdöd under bordet.

– Har du då betänkt, hvad vi ha att utstå under en sådan resa? svarade Borgman matt ... Min tro är, att vi aldrig komma fram med lifvet.

– Detta *kan* hända, fortsatte Mats ... Men hvad som är absolut säkert, det är, att vi gå åt, om vi nu stanna kvar.

– Ja, med mig är det snart ute, inföll Judit knappt hörbart. Sedan i går har jag knappt kunnat röra mig för att göra upp eld. Och i dag ha vi inte ens några kol kvar. Att elda med vedpinnar är detsamma som intet i den här kylan.

Det afgjordes således, att man skulle lämna den rika guldmarken, för att i Dawson upptaga kampen med lifvet samt att därför offra allt, hvad man redan hunnit samla.

Och följande dag anträdde tre utsvultna människobarn – för att ej tala om den stackars hunden, hvilken blifvit Mats innerligt tillgifven – nära nog en hemsk reträtt, från en plats, där det nära nog fanns outtömliga rikedomar, men likväl ingen möjlighet att uppehålla lifvet till följd af bristen på – föda.

Vi skola inte försöka skildra denna de tre svenskarnes färd.

Men i ett tillstånd af jämmerlig förslappning ankommo de verkligen en vecka senare till Dawson City.

Nästan död af svält och i det närmaste förfrusen låg Judit på den kälke, som framsläpades af Mats och Borgman.

Och bredvid henne låg guldsand och guldklimpar för många tusen kronor!...

Det hela en bild af bitter ödets ironi.

* * *

Dagarna i Dawson City blefvo hemska.

Nöden var därstädes föga mindre än vid Judits-claim.

Man måste göra sig en föreställning om tillståndet i en stad, som länge varit utsatt för belägring, för att kunna fatta, hvad där samlade lyckosökare hade att utstå.

Guldets värde närmade sig allt mer nollpunkten, och för en liten förmögenhet var det många dagar alldeles omöjligt att skaffa sig ett mål af den uslaste mat man kan tänka sig.

Dödsfall af svält hörde till ordningen för dagen att icke säga timmen.

Vilda historier om att man till och med *åt lik*, kommo i omlopp och spände mångas nerver till vansinne.

Och trots allt detta höll man sig kvar där, väntande på den proviant, som genom regeringens slutliga ingripande skulle komma, men alltjämt försenades af den förfärliga kölden.

Men så en dag höll provianteskorten sitt intåg.

Ur spelhus och krogar rusade hungriga skaror likt glupska gamar, och scener inträffade, som trotsa all beskrifning.

Mats hade tur att vara bland de förste, som kom öfver en påse mjöl och en kvarts sida fläsk.

Men när han släpade dessa skatter med sig hem till det kyffe, där Judit nu drogs med döden och Borgman offrade sin svaga lungkraft på att hålla några glöd af sur ved vid lif, då svek honom krafterna just som han fick upp dörren och medvetslös störtade han till golfvet.

I Borgmans blick kom det något af djäfvul när han fick se hvad vännen fört med sig ...

Och han rusade fram med dragen knif samt styckade fläsket i långa remsor och slukade det fräna köttet som ett vilddjur – eller kanske ännu mer träffande – som den, hvilken står på yttersta gränsen att dö af hunger.

SJUTTIOFEMTE KAPITLET.
De blå glasögonen.

Borgmans första tanke hade varit att mätta sig själf, något som är utmärkande för hunger-patienter under krisens svåraste stadier.

Men när han gjort detta blef hans nästa åtgärd att se till huru han skulle kunna få någon näring äfven i sina båda vänner, Mats och Judit.

Med Mats gick detta tämligen lätt; men när Judit skulle ryckas undan den graf, hvilken umbäranden och strapatser af alla slag sedan en tid hållit på att reda åt henne, visade det sig att för en riktigt uthungrad människa och därtill en med mindre stark fysik, kan plötsligt tillförd näring vara lika så farlig som för långt umbärande af sådan.

I detta fall kom därtill, att den näring, som nu bjöds henne var allt annat än lämplig, och följderna visade sig däri, att hon föll i en svår yrsel, som under vilda feberfantasier varade hela den dagen och äfven följande natt.

Att få tag i någon läkare syntes vara omöjligt.

Borgman letade i hus efter hus. Han lämnade icke en människa i fred med sina frågor efter en doktor, och när han – hvilket visst icke hände alltid – fick svar på sina frågor, voro dessa af ungefär det innehållet, att i Dawson City fick man vara doktor själf, eller ock, att mot hunger fanns ingen bättre läkare än ... mat.

Under dessa timmar led Mats obeskrifliga kval.

Han fördömde den tanke, som en gång drifvit honom ut till detta förbannelsens land, där man svalt ihjäl midt bland ett obegränsadt öfverflöd på just den metall, som hade namn om sig, där ute i den stora bullrande världen, att kunna trolla fram *allt* hvad en dödlig kan önska sig, ja, till och med saligheten i ett lif efter detta!

Hvad vore nu alla de skatter värda, som funnos hopade därute på Judits-claim? Hvad betydde nu allt detta, då han icke kunde få behålla henne själf, efter hvilken denna hans mark af guld blifvit uppkallad? Och skulle hon nu dö, hvad egde han väl själf då kvar af lycka om han än vore aldrig så rik på guld!

Hans kyssar förmådde lika litet drifva hennes förvirrade tankar och ord på flykten, som hans smekningar; och den kalla snö, med hvilken han fuktade hennes feberheta panna, syntes endast göra hettan i hennes hufvud starkare, ja, nära nog stegra hennes yrsel till vildhet.

När Borgman kom hem för kanske tionde gången denna förfärliga natt, eller rättare fram mot morgonsidan, hade han fortfarande ingen läkare med sig. Men han medförde en liten burk köttextrakt, som han till fabulöst pris kommit öfver på en restaurant, och han bad Mats försöka om inte detta extrakt i mycket små doser skulle kunna skänka den febersjuka de krafter, af hvilka hon nu vore i behof. Äfven hade han med sig en liten flaska vin.

Judit hade somnat. Det såg nästan ut som om hon fått sjunka in i den eviga sömnen.

Svettperlorna på hennes panna, liksom äfven några svaga ryckningar kring hennes läppar, skvallrade dock om, att lifvet ännu icke flytt.

Och man vedervågade försöket.

Den svaga buljong, som Mats beredde och pressade in mellan hennes läppar jämte några droppar vin, syntes verkligen, ehuru mycket långsamt, återgifva kraft åt Judits blod. Hennes andhämtning blef jämnare, och det dödsliknande tillståndet följdes af en sömn, som icke längre stördes af de nervösa sprittningar af hvilka man kunde befara ett nytt feberutbrott med skräckjagande yrsel.

Först mycket långsamt återhemtade hon sig. Och man hade redan uppehållit sig en hel vecka i Dawson City – Mats som väktare öfver sin sjuka hustru och Borgman som proviantanskaffare – innan det kunde bli en tanke på, att förändra vistelseort.

Detta måste emellertid ske med det snaraste, ty af det guld man fört med sig från Juditsclaim, fanns nu icke mycket kvar.

För att skaffa sig mer af denna talisman fanns det nu ingen annan råd än att återvända, trots att det proviantförråd, som Borgman lyckats samla under denna vecka, nog icke kunde beräknas vara tillfylles för mer än fjorton dagar, äfven om man däraf beräknade minsta möjliga dagliga ransoner.

Samma dag 'hemfärden' skulle anträdas inträffade emellertid något, som skulle gifva anledning till en hel del äfventyr, hvilka man icke tagit med i räkningen och som vi nu gå att berätta.

* * *

Första dagen Judit var ute efter sitt tillfrisknande efter den sjukdom, som hunger och strapatser hade framkallat, åtföljdes hon endast af doggen Lord, dels emedan hon icke sagt till Mats, att hon ämnade sig ut, dels emedan denne och Borgman voro ute för att möjligen kunna proviantera något mer, samt för att skaffa några liter fotogen, af hvilken vara det för tillfället icke heller fanns god tillgång i Dawson.

För att icke lämna Judit alldeles ensam hade man låtit Lord stanna hemma, trots dennes lifliga protester.

Hon hade icke hunnit långt nedåt gatan eller rättare vägen innan hon hörde hundens namn ropas. Men att det hvarken var Mats eller Borgman, som ropade hörde hon, äfven liksom att Lord icke fann sig trakterad af kallelsen, all den stund han genom ett hotfullt morrande gaf sitt misshag tillkänna.

En inre förnimmelse sade Judit, att hon ej borde vända utan hellre fortsätta för att vid första tvärväg taga af och på så vis gå rundt kvarteret och komma hem igen ...

Hon följde äfven denna maning, men fann, att den väg, hvilken hon nu kom in på, var en af de svåraste hon gerna kunnat välja, backig, stenig, krokig och hal af is och snö, som den var och utan de på större passager i Dawson vanliga trägångbanorna, höst och vår alldeles nödvändiga på grund af den meterdjupa smörja, som då utgör betäckningen på alla denna guldstads gator och torg och som ofta gör dem alldeles ofarbara med åkdon.

Hon hörde steg raskt närma sig och än en gång ropade den nyss hörda rösten hundens namn, besvaradt af dennes morrning.

Denna gång tyckte sig Judit äfven känna igen rösten, men nervös som hon var efter sin sjukdom, kunde hon icke i hast göra klart för sig, hvar eller när denna röst förr träffat hennes öron.

Hastigt skyndade hon undan så fort som den usla vägen tillät henne att göra det.

Men under detta kunde hon dock icke underlåta att lägga märke till huru den förföljande kom henne allt närmare. Och utan att egentligen veta hvarför, tog hon plötsligt – då den efterkommande ej kunde vara stort mer än en fem, sex meter från henne – af åt sidan och skyndade sig in i ett ruckel, hvars port stod öppen och i hvilken hon ville dölja sig till den andre passerat.

I samma stund hon steg in i porten, var den förföljande dock äfven där; och nästa ögonblick kände hon en arm kring sitt lif samt hörde tätt mot sitt öra följande ord:

– Mercedes! Du vet, att jag älskar dig.

Nu kände Judit igen rösten. Och blodet vek från hennes kinder, då hon insåg, att det var *Max Wickert*, som hade förföljt och upphunnit henne.

Men hon insåg äfven något annat, nämligen, att denne farlige äfventyrare måste hafva *tagit fel på person.* Emedan hon icke längre var klädd som man, utan i samma kostym, som vi presenterat henne i, då hon gjorde sitt första möte med Mr Jacksons hustru, och hon därtill kunnat konstatera en betydande yttre likhet mellan sig själf och Mrs Jackson, uppfattade hon, att det måste vara med denna Mercedes Jackson, hon blifvit förväxlad, en omständighet, hvilken så till vida lugnade henne, som hon ej nu kunnat tänka sig en värre olycka än den, att bli igenkänd

En idyll vid Circle City. *(Platsen efter fotografi.)*

känd såsom den Judit, för hvilken han – Wickert – förr hade lågat, ehuru hon kunnat hålla honom på lämpligt afstånd.

Hvad hon nu visste om denne man var emellertid tillräckligt, för att hon skulle känna sig ytterligt rädd och kunna frukta hvad som helst af honom. Och som hon ej kände till den ställning Mrs Mercedes Jackson intog vis à vis Wickert blef situationen allt mer kritisk ju längre hon lyssnade till hans förklaringar utan att antingen svara något eller ock stöta bort honom, för att nu icke genom nödrop tillkalla hjälp, om väl detta läte sig göra i denna afkrok uti jordens nordligaste guldhufvudstad.

Hon fick emellertid anledning att lyssna mer än hon någonsin tänkt sig lyssna till denne man, när hon plötsligt hörde honom stamma med passionerad hetsighet:

– Du svarar mig icke Mercedes? Men tro mig! Jag tog dessa papper för att hafva ett vapen mot dig. Och i mitt förvar äro de säkrare, än i den där kistan uti källaregropen, där man stängde in mig då om kvällen, du vet ... Och hvarför kom jag väl dit igen till din mans claim?.. Tror du, att det var af girighet? Åh nej! Det var för att återse dig, som jag aldrig kan upphöra att älska ... Ah! Darra icke så!.. Din man är en skälm äfven han, på samma gång som han är en narr. Han är lika kär i guld som någon annan ... ja, lika kär i detta guld, som du är i det ... Ty hvarför hade du annars bränt hans hus?...

Här blef en paus och på samma gång ett ögonblick af den yttersta spänning för Judit. Och hon tystade med en smekning hunden, som morrade utan uppehåll och ville ut ur den skumma porten, hvilket Wickert dock förhindrade.

Hvad skulle hon väl tro? Hon darrade för blotta tanken på de hemska dåd hon nu fick höra talas om.

– Jag känner hur du skälfver, Mercedes, fortsatte Wickert, alljämt fasthållande Judit med ena armen kring hennes lif ... Men *än* har du ingenting att frukta, fast jag vet, att du älskar den där andre, den där Mats, som ...

Judit gjorde sig fri med en rask rörelse ... Och så när hade tanken på att hennes man äfven vore inblandad i

denna förfärliga komplott kommit henne att förråda sig.

Men i samma stund hon af fasa öfver detta var i begrepp att slunga ut, hvem hon var, kände hon sig åter gripas af hans armar och åter hörde hon hans feberheta, nervösa ord tätt intill sitt öra.

– Mercedes! stammade han ... Jag vet, att du älskar denne Mats ... Men vid alla afgrundens andar, du skall erfara, att min hämnd är lika stark som min kärlek, om du nu icke öfverger både Mats Olsson och din man samt följer *mig* ... I Bonanza har jag spårat dig och vet, att ni ämna er från Klondyke ... I dag ställer mig slumpen inför den lyckan, att *ensam* kunna träffa dig ... Det var hundrackan, som ...

I detta ögonblick gjorde Lord en häftig knyck och slet sig lös från det grepp, som Wickert fått om hans halsband. Och innan Judit ens visste hur det gått till, hade äfventyraren kastats kull och fått den rasande doggen öfver sig.

Judit var icke sen att taga till fötter. Skrämseln gaf henne öfvernaturliga krafter och hon sprang som för lifvet till den bostad, där Mats och Borgman redan en god stund väntat henne, båda undrande hvart hon tagit vägen.

Utmattad af själsskakning och ansträngningar störtade hon ned på sitt läger; och till svar på Mats oroliga frågor kom endast en ström af tårar samt afvärjande handrörelser, hvilka ännu mer bidrogo till att öka hans häpnad.

– Judit! Judit! Men säg då, hvad som händt! utropade Mats i den största oro ... Har man öfverfallit dig?

Endast gråten blef Judits svar.

Och när nu Mats med mildt våld ville gripa hennes ena hand rusade hon upp och stötte honom undan ropande:

– Nej, nej! Du *älskar* mig icke!

– Men så säg då, kära barn, hvad är det, hvad menar du? Har du det minsta skäl att påstå det jag icke älskar dig?

I samma stund, och innan Judit hunnit framkasta de misstankar, som Wickerts ord hade väckt till lif, instormade doggen Lord och kastade med vild glädje sina tassar kring Judits lif.

Och Mats såväl som Borgman märkte samtidigt ett föremål som fastnat vid hundens halsband och som osökt förde bådas – deras tankar på »Dr Blücher» alias Max Wickert, nämligen *ett par blå glasögon!*

– Judit! utropade Mats gripen af en aning ... Du har träffat *Wickert?*

– Just honom, svarade Judit kallt ... Och nu vet jag, att du älskar icke *mig* utan Mrs Mercedes Jackson!

– Du tror således *mer* på denne skurk än på *mig?* svarade Mats, sårad i sina varmaste känslor ... Men helt visst skall du snart komma på andra tankar, när du nu får höra, hvad Borgman, vår vän här, har att berätta om denna sak ... Först sedan bör du döma.

SJUTTIOSJETTE KAPITLET.
Dramat vid Bonanza.

Det var en lycka för både Judit och Mats, att Borgman visste så mycket som han verkligen gjorde det om de händelser, i hvilka Mats och Mercedes spelat hufvudrollerna och som vi tidigare hafva skildrat.

Han berättade nämligen för Judit, hvad han visste. Och allt efter som han afslöjade spanjorskans karaktär såsom han delvis kände till den själf men ännu mer gjorde detta genom hvad Mats anförtrott honom, allt tydligare blef det för Judit, att Mats måste vara oskyldig till det förhållande med Jacksons hustru, som hon genom Wickerts ord trott sig hafva upptäckt.

Men Mats kunde likväl se, att hon ej strålade mot honom som förut och att hon endast med likgiltighet lyssnade till senare delen af Borgmans berättelse, den nämligen, i hvilken han sökte styrka, att Mats af omständigheterna och kanske äfven af en tidigare vänskap till Mr Jackson ej kunnat ställa sig annorlunda i denna affär än han gjort det.

Hon afbröt också Borgmans ord innan denne hunnit till slutet med sin apologi för Mats – hvilken i detta fall ej gerna ville orda i egen sak – i det hon sade; vändande sig till Mats:

– Men om du nu inte ville tala om för hennes man huru hon ej lämnade dig i fred, hvarför berättade du då icke detta för mig ... Jag var väl närmast, att få veta något om detta såsom din hustru ... Särskildt erinrar jag mig nu mitt första möte med henne ... Du var närvarande och såg oss ... Och då hade ögonblicket varit lämpligt att sjunga ut ... Tycker du inte?

– Nej, svarade Mats ... Jag visste, att Jackson och jag snart måste separera och jag tänkte, att vi sedan aldrig mer skulle behöfva stöta samman med dem ... Efter som detta nu ändå skett och du nu fått veta, hvad jag ej tidigare velat oroa dig med, så hoppas jag, att du ser saken med lugn och klokhet, synnerligast nu, då vi hafva så mycket annat af allvar att tänka på. Och att noggrant berätta, hvad som händt dig, skall helt visst göra dig lugnare än du tror ... Både för mig och dig är det nu af största vikt att veta, hvar vi ha denne skurk, som sannerligen har mätt skeppan full åt sig ...

Och Judit berättade sitt äfventyr och kunde icke nog prisa den raske hunden, som genom sitt ingripande gjort det möjligt för henne, att i hast komma undan denne Wickert, hvilken säkert ej dragit sig för att mörda henne där i porten om han fått se, hvem det verkligen var åt hvilken han anförtrott sina och Mercedes Jacksons hemligheter. Åtminstone trodde Judit, att detta kunde ha blifvit slutet på äfventyret såvida Lord icke kommit emellan.

Äfven Mats och Borgman ansågo det icke för omöjligt, att Wickert af fruktan för upptäckt kunnat drifvas till detta förfärliga steg; och med Judit instämde de i loford öfver den raska Lord.

Plötsligt utbrast emellertid Mats:

– Jag kan emellertid icke fatta hur Wickert kunde känna Lord och veta hvad han hette ... Jackson har aldrig haft en sådan hund och inte heller hans hustru eller någon annan i deras närhet. Åtminstone kan jag icke påminna mig ha sett Lord förr än fransmannen Louis Rougeon uppträdde med honom; och vid dennes claim fanns icke Wickert.

– Hvem vet? inföll Borgman ... Wickert har nog försökt sig på litet af hvarje. Och det är icke alls otroligt, att han äfven varit tillsammans med bröderna Rougeon ... Att Lord kände till denne gynnare kan man vara säker på, annars hade han icke morrat; och jag skulle bara önska, att skurken nu låg där med afbiten strupe. Han ...

– Du sa' ett ord, afbröt Mats ... Sannerligen borde vi inte genast konstatera, hur det är med den saken ... Kom! Vi gå alla tre. Jag får ingen ro innan jag har denne äfventyrare på ett ställe, där han åtminstone icke kan göra Judit någon skada.

Och åtföljda af Mats samt Borgman och äfven Lord visade Judit nu vägen till den plats, där hon stått inför en långt större fara än hon då kunde beräkna.

Men vid framkomsten var porten tom. Endast några blodfläckar och en nedblodad trasa visade, att en liflig kamp nyss pågått därstädes. Wickert var allt nog försvunnen.

– – –

Man skulle just lämna platsen och träda ut på gatan, då något nytt inträffade på denna märkliga dag.

Två män syntes gå förbi med en bår, å hviken låg en man, hvars ena ben var af trä.

En aning sade Mats, att mannen var Mr Jackson.

Han skyndade fram till båren, följd af Judit. Och endast en blick, var nog att säga honom, att han gissat rätt.

– Jackson! utropade Mats böjande sig ned öfver den på båren liggande. Hur är det?

Men något svar fick han icke. Och när han med en frågande blick vände sig till en af bärarne sade denne:

– Vi fingo bud att hämta honom hos Mr Battle, han, som har sjukhuset här vid Main-street ... Man säger, att han spelat bort allt hvad han eger och att han slutligen ville taga lifvet af sig genom något slags gift.

– Och hvart ska ni hän med honom nu?

– Till hans hustru. Adressen är Tomsons Store i Guldminners brink ... Han kvicknar nog till sa' Mr Battle.

Och utan att vidare inlåta sig på några förklaringar fortsatte bärarne med den nu tydligen alldeles urspårade guldsökaren, hvars namn dock en dag hade en viss klang till och med i San Francisco.

– Ska vi gå med? frågade Judit deltagande.

– Nej, svarade Borgman icke ni ... Men jag vill själf på afstånd följa dem för att sedan forska vidare i denna sak, som synes mig åtskilligt dunkel. Vänta mig i vår bostad.

* * *

Mats och Judit fingo vänta länge innan Borgman åter visade sig. Och under denna väntan – hvilken omöjliggjorde för dem att afresa samma dag – kommo de just på det klara med hvarandra rörande de antydningar, som en stund väckt Judits till förtviflan gränsande svartsjuka.

Hennes lycka, när hon nu fann att Mats var henne fullt trofast såsom hon i sina tankar alltid målat sig honom, stördes föga af att man helt visst hade att motse en vinter, som i många afseenden skulle komma att sätta hennes krafter på svårare proftid och mer än hon redan fått utstå.

Hoppet om att verkligen kunna nå det mål, som till en början fört Mats, och för hans skull Judit, till guldlandet, nämligen utsikten att kunna skapa sig en pekuniärt oberoende ställning, var alltjämt den driffjäder, hvilken måst hålla dem uppe. Men redan insågo de – synnerligast Judit – att sättet för ernåendet af denna utaf så många tusenden drömda ställning nog kunde vara mycket lättare än detta att bli rik på guldgräfveri, åtminstone i Klondyke.

Mats gaf henne full rätt, och han visste det af erfarenhet, att icke fem procent af alla dessa lyckosökare i Klondyke skulle på långt när så gynnas af lyckan, som de drömt det. Gallrade man vidare ur det antal, som haft tur, men som sedan i Klondykestäderna slösat bort sina fynd på spel och andra orgier eller som direkt

blifvit bestulna eller ock köpt sitt kära guld med en för alltid bruten helsa – då blef det i sanning icke många kvar, som kunde ha verkliga skäl, att rosa marknaden d. v. s. denna åtkomst af en förmögenhet, som många gånger med mindre besvär kunnat skapas i *hemlandet*, endast att man där insatt lika mycken energi, som man varit tvungen att visa uti Klondyke.

I alla fall var nu vägen beträdd för Mats och Judit. Och båda insågo, att här fanns ingen annan möjlighet än att 'löpa linan ut, som man säger. Och de lofvade att ömsesidigt sätta all sin lit till hvarandra, som här kanske i många fler fall än annars där ute i det brusande lifvet kunde vara af nöden, för att finna icke blott lyckan af att vinna och få ega guld utan och vinna och behålla en lycka, som är långt renare än guld, nämligen det husliga lifvets och hemmets lycka.

Detta samtal mellan de båda makarna, och hvars innebörd vi här återgifvit i kortaste sammanfattning, kan sägas vara första allvarliga tankeutbyte, som egt rum mellan dem allt sedan deras giftermål. Det var en de lugnt afvägda tankarnas sabbat, understödd af den verkligt religiösa grund, som blifvit bådas lyckliga arf från ungdoms och barnaår.

Och i innerlig omfamning stodo de där, när nu Borgman åter visade sig och utbrast med vänskapens glada deltagande:

– Rätt så! Nu känner jag verkligen igen den, såsom jag ofta drömt mig kärleken ... Det riktigt strålar om er. Och jag skulle verkligen känna mig afundsjuk, om jag ej i allt vill visa, att jag verkligen är er vän.

– Tack, käre kamrat! svarade Mats ... Och hvad har du funnit vis à vis Jacksons?

– Tråkiga papper att rifva i, bäste bror, sade Borgman. Jag är rädd, att det står värre till med honom än blott och bart, att han är alldeles ruinerad och under alla omständigheter en bruten man.

– Hur så? Menar du kanske, att han redan gjort upp sin räkning med lifvet?

– Helt visst inte. Han lefver snarare i ett skimmer, som är alldeles *för* rosenrödt.

– Jag förstår verkligen inte hur du menar. *Han* har väl knappt någon större lycka att hoppas på än den, att få sluta ett jäktande lif utan resultat, ja, jag menar ett lif, som gifvit honom föga annat än missräkningar, hur mycket han än sträfvat att finna lyckan och mer än en gång trott sig ega henne.

– Han har helt visst ännu ett stadium att passera och detta kanske det värsta, svarade Borgman allvarligt.

– Och detta skulle vara? sade Mats.

– Vansinnets hemska stadium, fortsatte Borgman ... Jag kom upp till honom, där han låg i ett uselt kyffe uti hotellet 'The goldminners hope'. Han låg där ensam, och någon Mrs Jackson tycktes man där icke känna till. Antagligen har hon icke alls följt med till Dawson City ... Emellertid kom han sig, sedan jag hällt i honom en whisky. Men det dröjde icke länge förr än jag märkte, att åtskilligt var i olag uti hans tankar. Han

Ett kraftigt ryck, och irländaren segnade död till marken.

fantiserade om en annan förmögenhet, som han skulle ega uti en ny claim i Bonanza. Han sade, att han ej kunde lyfta denna, emedan det där stod emot honom en viss person, hvars namn han ej vågade nämna, men hvars makt helt visst skulle bli bruten, om du och jag ville följa honom dit upp ... Nå väl! Jag lofvade honom detta för min egen del och jag vet, att icke heller du skall neka honom den tjänsten, då han ju är bådas vår landsman och en gång varit bådas vår vän.

– Du gjorde rätt i att lofva detta, svarade Mats; eller hvad menar du? fortsatte han med en blick på sin

hustru.

– Jo, visst gjorde han det. Men å andra sidan kan icke allt detta endast vara fantasier hos honom, svarande Judit afvärjande och kanske äfven med en icke uttalad önskan, att Mats ej borde på nytt sammanträffa med denne man, som åter skulle föra honom nära den där 'vissa personen', hvilken ej kunde vara någon annan än Mercedes.

– Mycket möjligt, svarade Mats. Åtminstone hvad beträffar de där stora rikedomarna, ty af sådana har han helt visst långt mindre nu än förr. Emellertid ligger det något under det här, hvilket jag anser att vi böra taga reda på för den stackars Jacksons skull. Och när du ju själf är med, kan du väl icke vara rädd att hon, den där kvinnan, Jacksons hustru, blir så farlig för oss, tillade han skrattande i det han på nytt slöt Judit till sitt bröst.

* * *

Det var redan mörkt när man samma kväll gaf sig i väg till Bonanza, där alla tre varit förut, som vi veta, på nedfärden från den en gång för dem minnesvärda claimen nr 37 hvilken, inom parentes sagdt, Jackson efter svenskarnes affärd blifvit lurad att sälja för ett narraktigt lågt pris. Hade han däremot antagit det bud, Mats lämnade endast för att bli egare af en del utaf dessa Jacksons dåvarande lotter, skulle han helt visst icke ha varit i den belägenhet han var i nu, när han vid Borgmans sida kälkade fram öfver den frusna Yukon följd af Mats och Judit, hvilka kommo efter på en annan kälke, liksom den första dragen af hundar.

Under denna färd uttömde sig Jackson i långa loftal öfver hvad han nu skulle lyckas åstadkomma sedan han väl hunnit fram till Bonanza. Han anslog sin där förvarade skatt till många millioners värde, men trodde, att den var bunden af någon slags förtrollning, som Borgman och Mats borde kunna lösa.

Det hördes ju tydligt, att den stackars mannens förstånd var rubbadt. Helt visst hade de många motgångarna dragit öfver honom obotlig högfärdsgalenskap, ty mer än en gång lofvade han Borgman och Mats – om de nu kunde hjälpa honom – de mest vidunderliga presenter, och bland annat att skaffa dem framstående platser inom regeringsmaskineriet när han snart – hvarom han var alldeles viss – själf blef president i Förenta Staterna.

I den mörka, kalla klondykenatten, där man nu tämligen raskt gled fram efter allt annat än 'stolta springare' var det hemskt att höra den vansinniges högtflygande fantasier, att höra honom tala om rikedomar, makt och ära, ehuru han själf endast var att förlikna vid ett på lifvets svåraste bränningar uppkastadt vrak.

Men än en gång kände också Borgman hur han ryste för detta öde, som i Klondyke är vanligt nog för misslyckade guldgräfvare och som till sist kanske äfven kunnat bli hans egen lott, hvilken först med den unge småländingens framträdande gestaltat sig åtskilligt ljusare än han den tiden under sin fattigdom i Skagway, vågade ens tänka på.

Men för att komma närmare hvad som nu borde göras, måste Borgman på ett eller annat sätt hafva klart för sig, hur Mrs Jackson, Mercedes, hade det. – Ty det var ju till henne, hustrun, man ville föra den sjuke, alldenstund han väl af henne borde erhålla den bästa vården.

Här tycktes Mr Jackson emellertid bli mindre meddelsam.

Han kastade en skygg blick på Borgman och svarade nästan hviskande.

– Mercedes har inga pängar. Det är bara förtal allt sammans. Hon skulle inte förmå sig till att stjäla så mycket som en cent ... Och utan pängar kan hon naturligtvis inte göra något.

Dessa ord kunde med skäl anses vara åtskilligt dunkla, om icke Borgman, af hvad han förut visste, slöt sig

till deras innebörd sålunda, att Jackson på ett eller annat sätt fått upp ögogonen för sin hustrus svåra brott, men att han – trots sitt omtöcknade förstånd – icke heller nu ville döma utan fast mer taga henne i försvar, ehuru sättet nog gick stick i stäf mot syftet.

Vid en rast, som gjordes uppe i Bonanza Creek, meddelade Borgman Mats, hvad han erfarit vis à vis Jackson samt sina tvifvelmål om lämpligheten af att under sådana förhållanden föra sjuklingen till Mercedes. Mats svarade:

– Den saken har jag redan tänkt på och det är icke för att öfverlämna honom åt en så olämplig sköterska som jag följer med dit upp till Bonanza ... Men jag väntar där en upplösning af ett eller annat slag, helst en sådan, att vi kunna tvinga henne till att återgälda en del af hvad hon frånstulit sin man. Kunna vi sedan få honom med till civiliserade trakter och in på ett hospital, vore det nog bäst. Ty den tid, han kan hafva kvar att lefva, behöfver han i sanning långt bättre vård, än som kan bestås här ... Att nu föra honom med oss till Judits-claim är för långt. Icke heller ha vi där någon fristad att gifva honom. Men om han kanske här i Bonanza kunde bli inackorderad öfver vintern, kunde vi sedan med första båt i vår få honom ned till San Francisco ... Och längre lär han väl aldrig komma från detta för så många helvetiska land.

* * *

Framåt morgonsidan anlände man till Bonanza, guldgräfvaresamhället vid floden med samma namn och bekant för de stora guldfynd, som flera gånger blifvit gjorda därstädes.

Liksom vid alla dylika gunstiga guldgräfvareorter hade äfven här bildats ett slags köpingsliknande område, som kanske en dag, när kommunikationerna bli mer utvecklade, kan bli en stad af rätt omfattande betydenhet.

Här sade sig den vansinnige ega ett område. Och med utseende och hållning af något öfverlägset förde han sina vänner till – en usel jordkula, föga bättre än den hemvist dit Borgman en gång förde Mats då denne första gången satte sin fot på Alaskas jord!

Men för Jacksons förvirrade blickar låg det icke något fattigt och nödskvallrande öfver denna kula; utan han prisade den såsom en särdeles varm och behaglig tillflyktsort, som 'många voro afundsjuka på,' enligt hans egna ord.

Naturligtvis höllo hans vänner god min och kröpo in genom den låga lucka, som skulle föreställa dörr. Något ljus eller en lampa fanns icke, och icke heller kunde Mats, vid skenet af en tändsticka, upptäcka någon eldstad. Men i ett hörn skymtade han hastigt en hop lunor, och midt på golfvet stod den kista, som en gång täckt luckan till källarhålan i claimen 37. Men nu var locket uppe och kistan – tom! – Där fanns hvarken guld eller värdepapper, nej icke ens en bit bröd.

Mats ryste när han betänkte, hur det gått utför med denne man som dock en gång trott sig lefva i kärlekens och lyckans klaraste solsken. Och hans tacksamma natur manade honom att på allvar taga sig an den olycklige samt åtminstone söka rädda honom från att dö i denna kula, öfvergifven och förintad af hunger och svält.

Borgman hade under tiden åtagit sig uppdraget att skaffa ljus, ett ganska vanskligt uppdrag denna tid på dygnet.

Han hade med sig Lord, men återkom efter en god stund samt hviskade något i örat på Mats, hvilket föranledde denne att genast resa sig sägande, i det han vände sig till Judit:

– Stanna kvar hos honom, medan jag följer Borgman till krogen eller 'restauranten' där borta på kullen. Man

är alltid säkrare när man går två till sådana där ställen.

Judit svarade jakande, men anade, att det var något särskildt på färde, samt beslöt, att skynda efter dit så fort hon kunde komma ifrån den sjuke, som allt jämt ordade vidt och bredt om, hur han nu hade i sinnet att ställa till med en riktig fest.

Midt under detta pladder blef han emellertid plötsligt alldeles tyst, och tunga snarkningar tillkännagåfvo snart, att han fallit i en nog så behöflig sömn.

Under detta hade Mats och Borgman uppnått krogen, som bestod af ett uthusliknande, af grofva stockar sammanfogadt, lågt hus med fönster på taket, och endast en ingång, hvilken fanns på ena gafveln.

Därinne hördes sorl och skratt, svordomar och ljudet af en sprucken banjo, som accompagnerade en af dessa förfärliga enformiga och nervretande visor som likt '*Tarara bom-deay'* och andra dylika stundom tränga ut öfver hela världen.

– Det tycks vara ett spelhål, sade Mats. Och det är kanske bäst, att vi vänta tills det blir dager och skaffa oss hvad vi behöfva på annat håll. I alla fall ge vi oss då härifrån. Jackson taga vi med oss. Han tycks i alla fall inte ha långt igen.

– Tyst, hör du inte? afbröt Borgman ... Visst är det *hon.*

– Menar du Mercedes? svarade Mats nästan hviskande.

– Visst!... Det är *hon*, som sjunger. Hon tycks vara drucken ända till vildhet. Ju mer man ber henne tiga ju mer skriker hon.

Plötsligt kastades dörren upp, och en kvinna, klädd i kort klädning, stöflar och bredskyggig karlhatt, blef handlöst utkastad midt i snön af en gammal megära och en groflämmad karl, som aftecknade sig likt onda andar i det bakom dem varande rökfyllda skenet.

Men hastigt som blixten reste hon sig igen, den utkastade, och i hennes hand blänkte en revolver i den svaga dagningen hvilket kom den gamla käringen att blixtsnabbt stänga dörren för att undgå en dödande kula.

Kvinnan med revolvern var Mercedes Jackson! Men af hennes förra likhet med Judit fanns nu icke många drag, så härjadt hade hennes utseende blifvit på en tid.

– Hade jag icke rätt? sade Borgman hviskande till Mats, där de bakom ett klipputsprång invid den branta stranden godt kunde både se och höra, hvad som här föreföll.

– Jo, dess värre allt för rätt, svarade Mats. Det är alldeles ohyggligt, hvad hon blifvit förändrad.

– Tydligen har hon slagit sig på de vildaste orgier för att dels döfva samvetets röst dels äfven kanske af nöd; ty det ser mer än skralt ut hos Jacksons numera. Och hon är icke den hustru, som söker hålla samman, hvad som vill falla sönder ... Men se ditåt! fortsatte han pekande på stugan, genom hvars dörr en ny figur kom ut med svindlande fart.

– *Wickert*! utropade Mats nästan oförsiktigt högt.

– Just han! svarade Borgman. Men nu utan både blå glasögon och slängkappa.

Och det var Wickert, som gjorde Mercedes sällskap på detta sätt ur krogen 'The Bonanza' och som snart närmade sig henne, ehuru med en viss försiktighet, sägande så tydligt, att både Mats och Borgman mycket

väl kunde höra det:

– Ni *måste* förlåta mig, Mrs Jackson. Det var endast harmen öfver, att ni lät doggen rusa på mig, som gjorde att ...

– Ni ljuger, usling! skrek Mercedes ... *Jag* har ingen dogg, och i Dawson har jag icke varit på minst en vecka ... Men hvad var det jag sa'? Ni skulle *själf* bli utkastad och ...

– Men så hör mig då till punkt, älskade ...

– Tig skurk! Eller vid afgrunden får ni inte en kula i skallen! skrek Mercedes i det hon stampade så att snön yrde om henne ... Ni har bestulit mig och ni har brakt både mig och Jackson i olycka ... Men lämna mig så mycket, att jag kan komma härifrån, och jag skall icke för någon yppa ett ord om era skurkstreck, af hvilka jag känner till fler än ni tror.

– Vis à vis den saken äro vi lika, svarade Wickert och kom Mercedes några steg närmare ... Tiger jag, så måste äfven ni tiga ... Mordbranden i ...

– Hvad vill ni då? afbröt Mercedes oroligt.

– Alldeles detsamma som jag sagt förut, älskade. Du följer mig och blir på sätt och vis min fru ... Och så öppna vi den där lilla affären i Dawson ... Pängar har jag, flickor skaffar jag också, när Jackson nu i alla fall ...

– Tig!

– Men se här! Du får tusen dollars på hand och dubbelt upp när du lurat pillret i Battle och irländaren. Dansken få vi nog bukt med sedan.

Han lyfte mot henne en påse guldsand och närmade sig henne ännu mer, samt var henne slutligen alldeles inpå lifvet, där hon stod helt nära branten till den nedanför varande isbelagda floden.

Mercedes syntes öfverlägga. Plötsligt utbrast hon:

– Till en början vill jag hafva fem tusen dollars kontant.

– Inte en cent mer än tusen, svarade Wickert fast.

– Gnidare!... Ni har i alla fall på er minst femtiotusen dollars; inte sant?

Det låg ett hemskt tonfall i hennes röst när hon sade detta, och hon trampade nervöst den fläck, på hvilken hon stod, helt nära Wickert.

Denne lade emellertid icke märke till hennes oro utan sade helt beräknande:

– Tro hvad du vill, om hvad jag eger. Men mer än tusen dollars lämnar jag icke nu.

– Men ni *skall!* Jag svär det!

– Såå?... Hur kan du tvinga mig till det? svarade Wickert hånande.

– Se här mitt svar! utropade Mercedes i det hon affyrade ett skott rätt mot skurkens hufvud. (Se illustr. sid. 784)

Och med genomborrad panna störtade Wickert baklänges ned för branten, där hufvudet ytterligare krossades mot isen.

Tillkallade af skrällen rusade folk ut från krogen, och från en närbelägen klyfta sprang äfven Judit fram just som Mats och Borgman visade sig. Och hon ställde sig i deras väg just som Mercedes efter ett vildt motstånd afväpnades och bortfördes af två kraftiga representanter för The Yukon pioneers som tillbrakt natten vid den ruskiga krogen.

———

SJUTTIOSJUNDE KAPITLET.
»Guld och gröna skogar.»

Tragedien Jackson lät mycket tala om sig. Och mycket kom i dagen under den ransakning, som följde.

Mercedes såg, att hon ändtligen spänt bågen för högt och att strängen måste springa. Och trotsigt lättade hon sitt samvete med att fullständigt bekänna såväl mordbranden i San Francisco som åtskilligt annat, hvilket hon låtit komma sig till last.

Processen gaf vid handen, att äfven Mr Battle var svårt inblandad i åtskilliga af Mercedes’ bedrifter, och snart konstaterades äfven dansken Bugges skurkstreck. Äfven irländaren Pat skulle häktas; men i god tid lagade han sig af öfver gränsen mot eskimåernas land.

Domen blef för dem alla på lifvets förlust. Och samma dag Mercedes som dömd missdåderska lämnade denna värld, utandades äfven hennes man sin sista suck under färden till Juditsclaim, dit Mats, Judit och Borgman samt Lord anlände efter tre veckors frånvaro, och där Jackson fick sin graf.

Vintern blef hård, men dock mindre svår än man väntat. Så snart det lät sig göra, började Mats att med Borgmans hjälp taga itu med sprängningar och gräfningar. Och när våren bröt in – efterlängtad såsom den endast kan vara det i Klondyke – hade de båda kompanjonerna samlat ett råmateriel, af hvilket de väntade sig åtskillig vinst.

Att bearbeta detta ensamma inságo de dock skulle draga för långt ut under den ljusa årstidens få och hastigt försvinnande dagar.

Det blef därför nödvändigt att anskaffa en del arbetskrafter, Och för den skull gjorde Borgman åter en tur till Circle-City, där de ’festande’ guldgräfvarne nu måste antingen börja sträfva på nytt eller ock svälta.

Med fem redan ganska medtagna individer återkom Borgman till Judits claim. Och nu började ett lif, som med hvarje dag allt mer grundlade Mats’ och Borgmans förmögenhet.

Några fenomenala fynd gjordes icke, och mycket arbete fordrades för hvarje korn guld, som kom i dagen. De tre fransmännen hade allt nog ganska grundligt sugit ut marken; men dock icke mer än att Mats och Borgman vid höstens inbrott kunde anse sig vara egare af hvardera en sjuttiofemtusen dollars i guldsand sedan alla afbränningar voro klarerade.

Att stanna kvar en vinter till föll dem icke in. Den, som gått, hade grundligt botat dem för lifvet i Klondyke, och då de nu ansågo sig ega ett ganska anständigt kapital, ville de icke sätta detta på spel genom att äfventyra en längre vistelse än som behöfdes i det hemska, så många människolif kräfvande landet.

Medan ännu ’skogen stod grön’ lämnade man Judits-claim, som Mats och Borgman med god vinst öfverläto till en tysk ingeniör.

En vecka senare finna vi våra vänner på väg utför Yukon.

Uti Circle City, som fått detta sitt namn på grund af dess läge nära polcirkeln, och som äfven har namn om sig att vara en guldstad – gjordes uppehåll ett par dagar.

Den ganska obetydliga orten gjorde emellertid ett mycket idylliskt intryck, och på stranden helt nära själfva staden uppsatte Mats och Borgman sina tält vid ett par andra sådana, hvilka upptogos af fyra guldgräfvare, som äfven de voro stadda på hemfärd. (Se illustr. sid. 792.)

Följande morgon gjorde man emellertid en förfärlig upptäckt.

Mats' och Judits hela förmögenhet var *bortstulen!...* Den lilla låda, i hvilken de förvarade sitt, under så många svårigheter samlade guld, kunde icke återfinnas, trots att man kvällen förut sett den stå där under Mats' som hufvudkudde begagnade päls ... En låda fanns där nog äfven nu, men den var fylld med – *sten!*

Misstankar mot de fyra grannarna vaknade genast. Och man ville just underrätta dessa om, hvad man upptäckt, då det befanns, att *alla fyra redan gifvit sig af!* Deras tält stodo kvar, men voro tomma.

Ingenting annat återstod än att försöka förfölja dem. Och med två förhyrda roddare jämte Mats och Borgman började jakten.

I Fort Yukon spårades de flyende. Ytterligare två roddare anskaffades. Och natt och dag gick färden till Nuklukabyet, en liten ort vid bifloden Tananah.

Mats hade redan gifvit upp hoppet. – Judit likaså.

Men Borgman – som ännu egde kvar sitt guld – och redan var villig, att dela detta med sina vänner, ansåg dock, att man ännu icke borde misströsta. Och sålunda fortsattes färden, tills man ändtligen nådde Yukons delta och en där belägen eskimåby, hvarest man fann nya spår.

Således ännu något hopp!

Men när man kom till hamnplatsen Michaelowsky, erfor man, att de fyra främlingarna skaffat sig eskort af eskimåer och att de med kajaker ställt färden öfver Berings sund till östra Sibirien!...

Detta var i sanning ett svårt slag för Mats och Judit. Men Borgman höll modet uppe och anskaffade en eskimåkonvoj äfven han ...

* * *

Det var redan vinter, när man åter fann de flyendes spår. Och detta inträffade samma dag som man från Kap Kelougo ämnade återvända till Alaska, där Mats på nytt ville börja med guldsökeri och sålunda möjligen återvinna hvad han förlorat.

Vid ett fattigt fiskareläge med hufvudsakligast eskimåbefolkning stötte Mats helt oförmodadt på en man, som, trots att han var klädd som eskimå, tydligt visade, att han var europé ... Och det dröjde icke många minuter innan det blef klart för Mats, att han här hade *irländaren Pat* framför sig. Borgman, som just närmade sig, gaf Mats rätt i dennes förmodan, och när irländaren

Guldgräfvarnas tält vid Kap Kelougo.

ren nu såg sig vara igenkänd, tog han till fötter för att hastigt komma undan.

En vild jakt började, och efter en lika så vild brottning blef Pat ändtligen öfvermannad.

Vid den ransakning, som sedan hölls med honom, bekände han väl, att han – såsom man misstänkt – var en af de fyra, hvilka haft tält helt nära Mats och Judit vid Circle City. Men om stölden sade han sig ingenting veta, ej heller ville han säga, hvar kamraterna nu uppehöllo sig.

Eskimåerna förstå sig emellertid på tortyr. Och under denna blef det klart, att Pat mördat sina kamrater för att komma åt hvad man gemensamt hade stulit. Och i Pats tält fann man äfven det från Mats stulna guldet.

Utan vidare rannsakning blef Pat dömd till döden. En grofbyggd eskimå lade snaran om Pats hals. Ett kraftigt ryck, och irländaren segnade död till marken. (Se illustr sid. 801).

– – –

Nu fanns åter guld ... Men de gröna skogarne voro borta.

Bland is och snö fingo Mats, Judit och Borgman hos eskimåerna tillbringa en vinter, som de visst icke drömt sig. Denna tid bodde de i ett eskimåtält, som Borgman tecknade af och af hvilket vi här återgifva en reproduktion.

När det ändtligen blef vår, anträdde våra guldsökare återfärden till civiliserade nejder. Och utan vidare äfventyr anlände de ett par månader senare till San Francisco.

Till Stockholm ankom Mats med sin hustru hösten samma år.

Borgman – som stannade kvar i Amerika – har gift sig med en svenska och är direktör för ett stort bolag i Filadelfia.

När de båda vännerna nu någon gång skrifva till hvarandra, är det lätt att spåra af deras korrespondens, att ingenting i världen kan locka dem, att åter göra en resa till Klondyke. Och trots den förmögenhet, han ändtligen lyckades samla därstädes, afråder Mats alltid en och hvar från en dylik färd, hvaraf utsikten till *vinst* för flertalet kan bli mer än problematisk.

Innehåll.

Noter

1)

Georges William Cormack – hvars bild finnes å pärmen till detta arbete, är en bekant guldgräfvare, som föddes i Californien 1860 och slog sig ned i Alaskaregionerna 1885. Det var han, som gjorde de stora guldfynden i Bonanza (Klondyke) 1896, hvilka gåfvo klafven till där uppflammande guldfeber. *Förfs anm.*

2)

Livre är franskt skålpund.

3)

Pound är engelskt skålpund.

4)

Burglar är ett engelskt ord, som betyder rånare, inbrottstjuf och dylikt och brukas endast om synnerligen svåra skurknaturer.

5)

St. Saviours missionen. Engelsk kyrka. En kort gudstjänst hålles på engelska hvarje söndag kl. 2,30 e. m.

6)

Skynda! Skynda!... Lägg ut!

7)

Löjtnant Schwatka i Förenta Staternas armé ledde en del militära undersökningar från Chilkoot till Fort Selkirk.

8)

Canadian Mounted Police är det officiella namnet på hvad vi här ofvan kallat 'gränsridare'; således canadensisk ridande polis, som vi egentligen skulle kalla dem med ett något långdraget namn.

9)

I Klondyke betalas med guldsand och klimpar af guld efter beräkningen 3 dollars 8 cents pr ounce. 1 pound = 16 ounces = 453,6 gram.

10)

Pedes apostolicum är ett vanligt latinsk uttryck för vårt vulgära: 'apostlahästarna'.

11)

Old timer är här liktydigt med de första hvite i Alaska.

12)

Glutton är ett eng. ord, som betyder storätare, en som är glupsk.

13)

Sluggard är ett eng. ord, som betyder lathund.

14)

Hvad som menas med detta uttryck och andra sådana skall förklaras längre fram.

15)

Denna sak har redan gått i fullbordan, ty numera går det järnväg till orterna i fråga, som nu äfven kunna räknas till respektabelt stora samhällen.

16)

Cradle är ett engelskt ord, som betyder vagga. Cradlemetoden således liktydligt med vaggningsmetod.

17)

Sluicing är ett engelskt ord, som betyder slussning.

18)

Pills betyder piller, och af dylika har den amerikanska läkarevetenskapens talrika sorter i marknaden, alla i

regeln – *universalmedel.*

19)

Bar ett ord, som närmast är det samma som ölkafé, äfven krog.

20)

The Yukon Pioneers kallas ett sällskap, som har till uppgift att i guldgräfvaredistriktet gripa och befordra missdådare till straff.

21)

'Det gör detsamma', eller rättare 'det gör ingenting.'